

Nalanda-Devanagari-Pali-Series

THE
JĀTAKA

(Part I)

[KHUDDAKANIKĀYA Vol. III. Part I]

General Editor

BHIKKHU J. KASHYAP

PĀLI PUBLICATION BOARD
(BIHAR GOVERNMENT)

B. E. 2503

V. E. 2016

1959

GENERAL PREFACE

The teaching of the prophets is generally distorted by the beliefs of the world and the interpretations of the priests. If we wish to ascertain what the founders of great religions taught, we have to get back to the original sources.

Buddhism in all its forms goes back to the life and teaching of the Buddha. While the austerities practised by him till he attained enlightenment appeal to the Hinayāna, the Pāli, or the Southern school, his life of service and compassion for 45 years after the attainment of enlightenment is the authority for the Mahāyāna, the Sanskrit or the Northern school.

The religious quest springs from the consciousness of the imperfection and suffering of the world. The questions which worried Tolstoy in the fiftieth year of his life disturb all thinking men. "What is life? Why should I live? Why should I do anything? Is there any meaning in life that can overcome inevitable death?" Nijinzky summed up the whole problem in his *Diary* when he wrote: "The whole life of my wife and all of mankind is death." How can we be saved from the body of this death? This is the problem of religion.

The Buddha traces suffering to selfish desire. Suffering is the result of tension between a living creature's essential impulse to try to make itself into the centre of the universe and its essential dependence on the rest of creation. Craving is that which binds the individual to the creative process. The individual with selfish desire becomes the slave of the universe. We can overcome suffering only if we get rid of *tṣṇā* or *taṇhā*. To attempt to get rid of suffering through the various devices of self-deception is not to cease to suffer but to suffer in a different way.

The Buddha formulates the eight-fold path of morality which helps us to eliminate selfish desire and overcome suffer-

ing. When the Upanisads declare, "That thou art", *tat tvam asi*, it is not a mere statement of fact. It is a call to action. Make thyself that which thou know thou canst be. Whereas the Hindu mind believes in a permanent element in the individual which can stand firm and unshaken in the midst of change, the Buddhist stresses the dynamic character of the self. No change is possible with an unchanging consciousness. We can achieve the possibilities in us by the exertion of the will rather than by the play of the intellect. Religion is not a creed, but a vital process. It is no use railing against God or destiny when we are ourselves the authors of our disgrace. If few are chosen, it is because few choose to be chosen. The Buddha laid stress on the creative freedom of man. The Buddha did not encourage dependence on the supernatural. He could not conceive of a being capable of creating a world for the express purpose of its creatures praising him. The ten veramaṇis or prohibitions or abstinences called *daśaśīla* or *daśaśikṣāpada* which the novices in the path of Buddhism utter are given in these words: "I take upon myself the abstinence, (1) from destroying life, (2) from taking what is not given, (3) from leading an unchaste life, (4) from speaking untruth, (5) from giving myself to intoxicating drugs, (6) from eating at irregular hours, (7) from seeing musical and dancing performances and other shows and pageants, (8) from wearing garlands, perfumes, unguents and other bodily decorations, (9) from using high couches and seats, (10) from accepting gifts of gold and silver." The first five are the Buddhist *pañcaśīla*.

Pānātipātā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Adinnādānā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Kāmesu micchācārā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Musāvādā veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi
 Surā-merayamajja-pamādaṭṭhānā
 veramaṇi sikkhāpadam samādiyāmi

Conflicts in the world are conflicts in the human soul enlarged. If men were at peace within themselves, the outer conflicts between nations would inevitably cease. By practising the Buddha's *pañcaśīla* we will develop patience, courage, love

and unselfishness. The Buddha teaches us that even in an age of anxiety and violence, it is possible to gain and maintain inner harmony, which is not at the mercy of outward circumstance.

Nirvāṇaṃ paramam sukhaṃ : Nirvāṇa is the highest bliss. It is not a negative state of annihilation but a positive state of joy, consciousness grown from an unhappy to a beatific one. The Buddha does not tell us that man is but a bubble on the turbulent surface of nature and that he has no destiny save to undergo dissolution. The Hindu affirms that man can realise his identity with Brahman, the ground of all being; the Buddhist says that man can live in a transfigured world where *samsāra* and *nirvāṇa* are one. In *Mahā-saccaka Sutta*, the Buddha himself is reported to have described the supreme triumph of reaching the goal of his quest as follows :

“When this knowledge, this insight had arisen within me, my heart was set free from intoxication of lusts, set free from the intoxication of becomings, set free from the intoxication of ignorance. In me, thus emancipated, there arose the certainty of that-emancipation. And I came to know : “Rebirth is at an end. The higher life has been fulfilled. What had to be done has been accomplished. After this present life there is no further for this or that. This last insight did I attain to in the last watch of the night. Ignorance was beaten down, insight arose, darkness was destroyed, the light came, inasmuch as I was there strenuous, earnest, master of myself”. Thus ended the struggle of six long years.

The Buddha is said to be a physician. Even as the physician strives to restore to health a sick man, the Buddha tries to restore us to our normal condition. If our leaders become normal, we may be able to replace the present social order in which division, falsehood and violence prevail, by a new one in which humanity, truth and brotherhood will reign.

On the occasion of the 2,500th anniversary of the Buddha's parinirvāṇa, the Government of India decided to publish standard versions in Devanāgarī script of the complete Pāli

and the Sanskrit texts of the two schools, Southern and Northern, in the hope that some of the readers of these books may be impelled to love the good, to practise altruism and hold their spirit aloof from the desires and ambitions of the world.

S. Radhakrishnan

INTRODUCTION

1. The Pāli Tipitaka

After the passing away of the Buddha at Kusinārā, the disciples had assembled to pay their last homage to him. The Venerable Mahā Kassapa, the chief of the congregation, was delivering words of consolation to the bereaved assembly, reminding them of the declaration of the Buddha :—“It is the very nature of all things near and dear to us that we must divide ourselves from them.” Subhadra, a monk who had received ordination in an advanced age, however, did not look gloomy. He took a perverted view of the situation and spoke :—“Do not grieve, brothers, for now we are definitely released from the restraint of the Great Teacher and his too rigid discipline. While the Teacher lived, we were constantly rebuked for failing to observe the hard rules; but now we are at liberty to do as we please; therefore, do not grieve.” These words sounded a note of warning against the future possible distortion of the Dhamma at the hands of faithless members of a similar category. The Venerable Mahā Kassapa felt an urgent need for convening a Grand Council of the leading Elders of the Saṅgha to make a full collection of the teachings, and also to adopt means for their right preservation and transmission to posterity. He addressed the Bhikkhus thus :—“Come, friends, let us chant together the Dhamma and the Vinaya....” The Venerable Mahā Kassapa drew a list of five hundred names of the topmost disciples to be appointed as members of the Council. At first, the name of the Venerable Ānanda was left out in view of the fact that he had not attained Arhathood till then. But, as no one else in the Saṅgha had the privilege of listening to the Teacher so very closely and for such a long period of time, his participation was deemed necessary and important. He was, consequently, asked to go to a suitable abode and develop insight, so as to become an Arhat and be able in time to join the Council. King Ajātasattu made necessary arrangements for the accommodation

and convenience of the convention at Rājagaha, a favourite resort of the Teacher himself. A spacious beautiful pavilion was raised for the meeting at the entrance of the Sattapanni cave, on the northern side of the Vebhāra Hill.

Venerable Ānanda made the best efforts to train himself in developing insight. He kept walking up and down for the whole night absorbed in deep meditation, and, early in the morning, as he was going to stretch himself on the bed, his feet had left the ground and the head had not reached the pillow, at that moment, as if by a flash of light, darkness was dispelled and the sublime light of sainthood dawned upon him. And, through his miraculous superhuman power of an Arhat, he appeared all of a sudden on his appointed seat in the hall, as if emerging out of the ground, exactly as the proceedings were going to be started.

With the permission of the Saṅgha, Venerable Mahā Kassapa asked Upāli questions on Vinaya, relating to the different monastic transgressions; the matter, the occasion, the individuals concerned, the principal rules (paññatti), the amended rules (anupaññatti) and all other details about them. In this, the Vinaya text was agreed upon and settled. Then, again, with the permission of the Saṅgha, he asked Ānanda questions on the Dhamma, the occasion of a sermon and the person or persons with reference to whom it was preached¹

The commentry, Atthakathā, of a much later date, assumes that the Abhidhamma Piṭaka was also included in the collection of the Dhamma, and that the Tīpīṭaka, as it is available to us, was finalised at this very stage.²

A century after the passing away of the Buddha, a great controversy arose in the Saṅgha concerning the interpretation of some Vinaya rules. This necessitated the holding of the Second Council at Vesālī. Seven hundred leading Elders

1. *Cullavagga, Chapter XI.*
Nīdānakathā.

2. *Sumaṅgalavilāsī,*

from distant parts of the country assembled to take part in it; and they had drawn up a new edition of the Scripture, resulting in the fixing up of the Piṭakas, Nikāyas, Angas and Dhammakhandhas.¹

A century after, when King Asoka embraced Buddhism and gave patronage to its propagation, the richly furnished monasteries became centres of attraction even for the members of other sects. They donned the yellow robe, either by proper ordination or stealthily, and went about as Bhikkhus enjoying the privileges and honour given to them. They could not, however, leave their own inclinations behind, and began to twist and distort the Doctrine in their own ways. This led to a state of confusion, and it became difficult to distinguish the true principles from the coloured ones. The Elders felt the necessity of safeguarding the purity of the Dhamma by affecting a total purge of the alien elements in the philosophical life of the Saṅgha. This task was entrusted to the Venerable Moggaliputta Tissa, a saint, a thinker and a writer. He compiled a book called the Kathāvattu, refuting all the foreign theories, which was adopted as a book of the Tipiṭaka at the Third Council held at Pāṭaliputta under his presidentship. After the council, Asoka despatched missionaries to the then civilised parts of the world for a wide propagation of the Dhamma.²

Prince Mahinda and Princess Saṅghamittā renounced the world and joined the Order to lead a mission to Sihaladīpa (Ceylon). Since then, the island became a stronghold of Buddhism, and, even up to this day, has maintained the tradition of Pāli Tipiṭaka with all religious zeal.³

Up till then, the Tipiṭaka was traditionally handed down orally from teachers to pupils. The complete Scripture was compiled in the form of books for the first time in Ceylon in 29 B. C., under the patronage of king Vaṭṭagāmani Abhaya, with all the detailed classifications that are now obtained in the Pāli Tipiṭaka of the Theravāda School. This was done

1. *Cullavagga*, Chapter XI. 2. *Mahāvamsa*, Chapter V.
3. *Mahāvamsa*, op. cit.

at the Council convened for the purpose, known as the Fourth Great Council¹

The Fifth Council, according to orthodox tradition, was held at Mandalay, Upper Burma, in 1871, under the patronage of King Mindon. In this Council, the entire Pāli Tipiṭaka was revised, re-edited and finally engraved on 729 marble slabs as follows².—

Vinaya :	111 slabs
Sutta :	410 slabs
Abhidhamma :	208 slabs

Now, in this present age, there was the necessity of bringing out an up-to-date edition of the Tipiṭaka, printed on modern machines. This task was taken up by the Burmese Chaṭṭha Sangāyana, the Sixth Great Council, held in Rangoon, which opened on the 17th May 1954 in the artificially built Rock Cave, specially constructed for this purpose, at a little distance from the city. Two thousand and five hundred of the most erudite Bhikkhus, from all parts of the world, participated in chanting the Tipiṭaka together. A modern printing press was installed in a separate building, and there the texts were printed as soon as they received the sanction of the Sangāyana. The Council kept functioning for two years, and concluded on the fullmoon day, May 1956, synchronising with the 2500th Jayantī of the Buddha.

In Ceylon, Burma, Thailand and Cambodia the principal religion of the people is Theravāda Buddhism, that adheres to Pāli Tipiṭaka as its Scripture. There, they have been having editions of it in their own scripts. Pāli Text Society, London, has been able to complete the publication of a major portion of it in Roman characters. But, as yet, it is not fully available in any script of India.

It is with a view to removing this want that the Government of India and the State Government of Bihar have jointly

1 *Mahāvamsa*, Chapter X – XXIII. 2. बौद्ध धर्म के २५०० वर्ष, १९५६, पृ. 35.

sanctioned a scheme of editing and publishing the entire Pāli Tipiṭaka in Devanāgarī, which will be complete in 40 volumes of about 400 pages each. This task has been entrusted to the Devanāgarī Tripiṭaka Publication Department, Nalanda. It aims at presenting a co-ordinated edition of the text based on the printed books in Roman, Sinhalese, Burmese and Siamese scripts.

The following chart will show the distribution of books in the literature :—

TIPITAKA

Vinaya Piṭaka	Sutta Piṭaka	Abhidhamma Piṭaka
1. Mahāvagga	1. Dīghanikāya	1. Dhammasaṅgaṇi
2. Gullavagga	2. Majjhimanikāya	2. Vibhaṅga
3. Pācittiya	3. Saṃyuttanikāya	3. Dhātukathā
4. Pārājika	4. Aṅguttaranikāya	4. Puggalapaññatti
5. Parivāra	5. Khuddakanikāya,	5. Kathāvatthu
	which contains the	6. Yamaka
	following fifteen	7. Paṭṭhāna
	books :—	
	i. Khuddakapāṭha	
	ii. Dhammapada	
	iii. Udāna	
	iv. Itivuttaka	
	v. Suttanipāta	
	vi. Vimānavatthu	
	vii. Petavatthu	
	viii. Theragāthā	
	ix. Therīgāthā	
	x. Jātaka	
	xi. Niddesa	
	xii. Paṭisambhidāmagga	
	xiii. Apadāna	
	xiv. Buddhavamsa &	
	xv. Cariyāpiṭaka	

2. The Present Volume

The Jātaka occupies an important place in the Buddhist literature. It contains the stories of the previous lives of the Buddha, which show how the Bodhisatta had been devotedly making hard efforts towards the fulfilment of perfection in the ten great qualities for the attainment of Buddhahood. On suitable occasions, the Buddha was wont to narrate an event from a previous life of his, to explain that those tendencies had been active since long and that it was not a new phase altogether. As for example – at the antagonistic attitude of Devadatta towards himself, he narrated the story—

Long ago, a certain hawker of metal pots attempted to deceive a poor family and obtain a golden vase from them for a very low price. Another hawker, however, happened to visit the family in an interval of the transaction, and acquainted them with the real worth of it. This enraged the first hawker so much that, out of excitement, he vomitted hot blood then and there and expired of heart failure.

The Buddha revealed that the first hawker was the same as Devadatta and the second hawker was none else but he himself and that the antagonism of Devadatta towards him had been growing since then.

Such stories of the previous births of the Buddha are called Jātaka. Later on, the number of such stories went on increasing till it reached the size of the Jātaka as available to us in the Tipitaka. At the end of a Jātaka, there is invariably a concluding stanza or stanzas. The Jātakas, having only a single stanza at the end, have been collected in the first chapter called the Ekakanipāta. Similarly, there are as many as twenty-two chapters in the book – called the Dukanipāta, Tikanipāta etc. according to the number of the stanzas occurring in the Jātakas collected in them.

The present volume is simply a collection of these stanzas. Their stories have been narrated in full in the commentary called the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. It seems that then these stories had been so very prevalent and popular that it was enough when the stanzas alone were cited. The whole story was understood by it. This is why the stanza alone have been incorporated as a book of *Jātaka* in the main body of the Scripture. But, now, as the tradition has been lost, this book would be of little use to us without the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*. Its importance, however, is great as a source of materials for research in the prosody of early Pāli.

We must remember that the publication of the Pāli Tipiṭaka will never be deemed as complete without the volumes of the *Jātakatṭhakathāvaṇṇanā*, comprising about two thousand pages, a store of materials for the reconstruction of the cultural history of our country.

3. The Present Edition

The present edition has been prepared co-ordinating the following texts :—

Burmese – Chaṭṭhasaṅgāyana publication, 1956.

Siamese – Mahāmakuṭa Government publication, 1926.

Sinhalese – edited by Rev. Piyatissa Thero, 1954.

Roman – (only Gāthā portions) edited by V. Fausböll, 1877-1887.

For preparing our MSS, we have adopted the Chaṭṭhasaṅgāyana edition as our basic text, an edition that has been brought out by the efforts and sanction of an international Saṅgh constituting of the zealous holders of the orthodox Theravāda tradition.

The details of the principles of editing in this volume have been the same as those adopted in the previous ones.

× × × ×

Shri Lakshmi Narayan Tiwari, M A, Editor, has finalised the Press Copy of this Volume and he and his associates have worked very hard in getting this published in time.

Varanasi
25th August, 1959

Bhikkhu J. Kashyap

आमुख

१. पालि तिपिटक

कुशीनगर में बुद्ध के निर्वाण के पश्चात् उनके शिष्यगण एकत्रित हो अपनी-अपनी श्रद्धा-ञ्जलि अर्पित कर रहे थे। उस समय सङ्घनायक आयुष्मान् 'महाकस्सप' सभी को सान्त्वना देते हुए बुद्ध के उपदेश का स्मरण दिला रहे थे—“सभी वस्तुयें अनित्य हैं और उनसे वियोग होना अवश्यम्भावी है”। उस परिपद् में 'सुमद्' नामक एक वृद्ध प्रव्रजित भिक्षु भी था, जो दुःखी होने के स्थान पर बुद्ध के निर्वाण पर प्रसन्नता प्रकट करते हुए कह रहा था—“भिक्षुओ, दुःखी मत हो। अब हम उस महाश्रमण के कठिन नियन्त्रण से मुक्त हो गये। वह बराबर कहता रहता था—‘यह करना तुम्हें विहित है और यह नहीं’। अब हम स्वेच्छा से जो चाहेंगे करेंगे और जो नहीं चाहेंगे नहीं करेंगे। अतः आप लोग दुःखी न हों”। 'सुमद्' के इन शब्दों से चेतावनी सी मिली और आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने इस आवश्यकता का अनुभव किया कि प्रमुख भिक्षुओं की एक बैठक का आयोजन हो, जिसमें बुद्ध-वचन का प्रामाणिक सग्रह कर लिया जाय, जिससे धर्म की सुरक्षा हो सके और आगामी पीढ़ियों में उसकी परम्परा अबाधगति से चल सके। अतः उन्होंने भिक्षुओं को सम्बोधित किया—“आनुसो, हम लोग 'धम्म' और 'विनय' का सङ्ग्राहण करें”। उन्होंने उक्त बैठक में भाग लेने के लिये सुयोग्य भिक्षुओं की एक नामावली तैयार की। पहले तो उन्होंने आयुष्मान् आनन्द का नाम उसमें सम्मिलित नहीं किया, क्योंकि तब तक वे अर्हत्-पद को प्राप्त न कर सके थे। परन्तु सम्पूर्ण सङ्घ में भगवान् के निकटतम सम्पर्क में रहकर उनके वचन श्रवण करने का सौभाग्य आयुष्मान् आनन्द के अतिरिक्त और किसी को नहीं प्राप्त हुआ था। अतः अन्त में आयुष्मान् 'महाकस्सप' को उनका भी नाम सम्मिलित करना पड़ा। आयुष्मान् आनन्द भी पूरी श्रद्धा और वीर्य से ध्यानाभ्यास में तल्लीन हो गये, जिससे वे बैठक की तिथि के पूर्व ही अर्हत्-पद की प्राप्ति करने में समर्थ हो सके।

तत्कालीन मगध-सम्राट अजातशत्रु ने राजगृह के 'विभार' पर्वत के उत्तर-पार्श्व में स्थित 'सत्तपण्णी' गुहा के द्वार पर एक विस्तृत रम्य मण्डप का निर्माण करवाया, जिसमें भिक्षुओं की उक्त बैठक प्रारम्भ हुई।

उधर आयुष्मान् आनन्द को भी अपने प्रयत्न में सिद्धि-लाम हुआ। सारी रात वे ध्यान-मग्न हो चक्रमण करते रहे। प्रातः काल जैसे ही वे गय्या पर लेटने के लिये बैठे, उनके पैर भूमि से उठ चुके थे और उनका सिर तकिये तक पहुँचा भी न था कि इसी बीच उनका अज्ञानान्धकार नष्ट हो गया और उनमें परम ज्ञान की ज्योति का प्रादुर्भाव हुआ। उन्होंने अर्हत्-पद को प्राप्त

कर लिया। अपनी दिव्य शक्ति से वे बैठक प्रारम्भ होने के क्षण ही मण्डप में अपने लिये निर्धारित आसन पर ऐसे विराजमान हुए मानो वे पृथ्वी के गर्भ से उद्भूत हुये हो।

सङ्घ की अनुमति लेकर आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने उपालि से विनय के नियम पूछे और आयुष्मान् उपालि ने भी सङ्घ को उन प्रश्नों का सविस्तार उत्तर दिया। फिर उसी प्रकार आयुष्मान् 'महाकस्सप' ने आनन्द से भगवान् बुद्ध के उपदिष्ट धर्म पर प्रश्न किये, जिनका उन्होंने पूर्णरूपेण उत्तर दिया। इस प्रकार इसमें 'विनय' और 'धम्म' दोनों का संग्रह किया गया।^१ पर इस सङ्गीति के कई शताब्दी पश्चात् लिखे गये 'अट्टकथा-साहित्य' में यह उल्लेख मिलता है कि इसी पहली बैठक में ही 'अभिघम्मपिटक' का भी संग्रह हो गया था और जिस रूप में आज हमें 'तिपिटक' साहित्य मिलता है, उसी रूप में उसका उसी समय निर्माण हुआ था।^२

बुद्ध-निर्वाण के एक शताब्दी पश्चात् विनय के नियमों को लेकर एक बड़ा विवाद खड़ा हुआ, जिस पर निर्णय करने के लिये वैशाली में एक दूसरी बैठक बुलाई गई। इसमें देश के सुदूर प्रान्तों के चुने हुये विख्यात सात सौ भिक्षु सम्मिलित हुये। इसी कारण यह द्वितीय सङ्गीति 'सप्तशतिका' नाम से प्रसिद्ध है।^३

इसके एक सौ वर्ष बाद जब सम्राट् अशोक ने बौद्ध-धर्म ग्रहण किया और उसके प्रचार को राज्याश्रय प्राप्त हुआ, तब लाभ देखकर अन्य भतावलम्बी भी बौद्ध-विहारों की ओर आकृष्ट हुये। विधिवत् प्रणय्या ग्रहण करके अथवा चुपचाप ही पीले वस्त्र धारण कर वे अपने को बौद्ध-भिक्षु घोषित करके विहारों में रहने लगे। किन्तु उनके लिये अपने पुराने संस्कार और विचार छोड़ना सरल नहीं था। अतः उन्होंने अपनी-अपनी तरह से धर्म की उलट-पलट व्याख्या करती प्रारम्भ कर दी। फलतः भिक्षु-सङ्घ के बौद्धिक जीवन में एक चञ्चलूलता प्रकट हुई और धर्म के वास्तविक स्वरूप का निर्णय करना कठिन हो गया। धर्म के नायक स्थविर भिक्षुओं ने धर्म की शुद्धता को चिरस्थायी रखने के लिये तथा उसे विरोधी तत्त्वों से मुक्त रखने के लिये एक तीसरी सङ्गीति की आवश्यकता समझी। सम्राट् अशोक के गुप्त आयुष्मान् 'मोग्गलिपुत्त तिसस्' के नेतृत्व में पाटलिपुत्र के 'अशोकाराम' नामक विहार में इस सङ्गीति की बैठक हुई। आयुष्मान् 'तिसस्' ने अशुद्ध मतों का खण्डन करते हुए और मौलिक परम्परा से मान्य बुद्ध 'स्थविरवाद' नामक धर्म के स्वरूप का प्रतिपादन करते हुए 'कथावत्यु' नामक एक ग्रन्थ की रचना की, जिसे सङ्घ ने तीसरी सङ्गीति में बुद्ध-वचन का ही गौरव प्रदान किया। आज भी यह 'तिपिटक-साहित्य' का एक अमूल्य ग्रन्थ माना जाता है। इस सङ्गीति के पश्चात् अशोक ने सुदूर देशों में प्रचार करने के निमित्त धर्मदूतों को भेजा।^४

१. चुल्लवग्ग, ग्यारहवाँ 'खन्धक'।
२. सुमङ्गलविलासिनी, निदान कथा।
३. चुल्लवग्ग, बारहवाँ 'खन्धक'।
४. महावस, पाँचवाँ अध्याय।

राजकुमार 'महिन्द' और राजकुमारी 'सङ्गमिता' ने गृह त्याग कर भिक्षु-सङ्घ में प्रव्रज्या ग्रहण की। उन लोगों ने दक्षिण में सुदूर लङ्काद्वीप की यात्रा की और वहाँ वे धर्म की स्थापना करने में सफल हुये। आज तक बौद्ध 'पालि-तिपिटक' की परम्परा लङ्का में अनुप्राणित हो रही है।^१

ईसा पूर्व २९ में राजा 'वट्टगामिनी अभय' के संरक्षण में एक चौथी सङ्गीति की बैठक हुई, जिसमें सम्पूर्ण 'तिपिटक' लिपिबद्ध कर लिया गया।^२ फिर स्थविरवाद की मान्यता के अनुसार बर्मा देश के माण्डले नामक नगर में १८७१ ई० में राजा मिण्डन के संरक्षण में पाँचवी सङ्गीति का आयोजन हुआ, जिसमें सारे 'तिपिटक' का संशोधन और सम्पादन किया गया और उन्हें सङ्गमर्मर की पट्टियों पर इस प्रकार उत्कीर्ण कर दिया गया।^३—

विनय	१११ पट्टियाँ
सुत्त	४१० पट्टियाँ
अभिघम्म	२०८ पट्टियाँ

लोग इस आवश्यकता का अनुभव कर रहे थे कि अब इस युग में आधुनिकतम यन्त्रों पर 'तिपिटक' का सुन्दर से सुन्दर मुद्रित संस्करण प्रकाशित किया जाय। बर्मा में होने वाले 'छट्ट सङ्गायन' में इस अभाव की पूर्ति करने का निश्चय किया गया। राजधानी रगून से कुछ ही दूर सुन्दर निमित्त पाषाण-मुहा में १७ मई, १९५४ को सङ्गायन की बैठक प्रारम्भ हुई। संसार के विभिन्न देशों से आमन्त्रित ढाई सहस्र विद्वान् भिक्षुओं ने सङ्गायन में भाग लिया। सङ्गायन द्वारा स्वीकृत मूल 'तिपिटक' वही अपने भुव्रणालय में मुद्रित कर लिया गया। १९५६ ई० की पच्चीस-सौवी बुद्ध-जयन्ती के दिन सङ्गायन की बैठक पूरी हुई।

लङ्का, बर्मा, थाईलैण्ड और कम्बोडिया आदि में राष्ट्रधर्म बौद्ध-स्थविरवाद है, जिसका सर्वमान्य ग्रन्थ है—'पालि-तिपिटक'। उन देशों में उनकी अपनी-अपनी लिपियों में समय-समय पर 'तिपिटक' के सुन्दर से सुन्दर संस्करण प्रकाशित होते रहे हैं। लन्दन की 'पालि टेक्स्ट सोसायटी' ने भी 'तिपिटक' के अधिकांश का प्रकाशन रोमन लिपि में किया है। किन्तु अभी तक भारतवर्ष की किसी लिपि में यह अमूल्य साहित्य उपलब्ध नहीं है।

१. महावंस, वही।

२. महावंस, अध्याय १०-२३।

३. बौद्धधर्म के २५०० वर्ष, १९५६, पृ० ३५।

इस अभाव की पूर्ति के उद्देश्य से केन्द्रीय तथा विहार सरकार के संयुक्त प्रयत्न से सम्पूर्ण 'पालि-तिपिटक' को देवनागरी लिपि में सम्पादित तथा मुद्रित करने की योजना स्वीकृत की गई। प्रायः चार-चार सौ पृष्ठों वाले चालीस खण्डों में यह प्रकाशन समाप्त होगा। इसे पूर्ण करने का भार नालन्दा के 'देवनागरी तिपिटक प्रकाशन विभाग' को सौंपा गया है। इस प्रकाशन का मुख्य उद्देश्य रोमन, सिंहली, बर्मी तथा स्यामी लिपियों में मुद्रित ग्रन्थों के आधार पर एक प्रामाणिक देवनागरी-संस्करण उपस्थित करना है।

'तिपिटक' के ग्रन्थों का विभाजन किस प्रकार है, यह निम्न तालिका से प्रकट होगा —

तिपिटक		
विनयपिटक	सुत्तपिटक	अभिघम्मपिटक
१ महावग्ग	१ दीघनिकाय	१ धम्मसङ्गणि
२ चुल्लवग्ग	२ मज्झिमनिकाय	२ विमङ्ग
३ पाराजिक	३ संयुत्तनिकाय	३ घातुकथा
४ पाचित्तिय	४ अङ्गुत्तरनिकाय	४ पुग्गलपञ्चत्ति
५ परिवार	५ खुद्दकनिकाय	५ कथावत्थु
	(१) खुद्दकपाठ	६ यमक
	(२) धम्मपद	७ पट्टान
	(३) उदान	
	(४) इतिवुत्तक	
	(५) सुत्तनिपात्त	
	(६) विमानवत्थु	
	(७) पेतवत्थु	
	(८) थेरगाथा	
	(९) थेरीगाथा	
	(१०) जातक	
	(११) निद्देस	
	(१२) पटिसम्मिदामम्म	
	(१३) अपदान	
	(१४) बुद्धवस	
	(१५) चरियापिटक	

२. प्रस्तुत ग्रन्थ

बौद्ध-साहित्य में जातक का स्थान महत्त्वपूर्ण है। इसमें भगवान् बुद्ध के पूर्वजन्मों की कथायें समुहोत्त हैं, जिनमें यह दिखाया गया है कि बुद्धत्व का लाभ करने के उद्देश्य से बोधिसत्त्व किस तरह पूर्व जन्मों से दस पारमिताओं के अभ्यास में लगे रहे। किन्हीं विषय अवस्थाओं के उत्पन्न होने पर बुद्ध अपने पूर्व जन्म की कथा कह कर दिखाया करते थे कि इसका सिलसिला पहले से चला आ रहा है—यह नई बात नहीं है। उदाहरणार्थ—देवदत्त के विद्वेषपूर्ण व्यवहार को देखकर बुद्ध ने कथा कही—

बहुत पहले किसी नगर में एक घूम घूम कर बर्तन बेचने और बदलने वाले व्यापारी ने एक गरीब परिवार के सोने के बर्तन को ठग कर लेने का प्रयत्न किया। एक दूसरे ईमानदार व्यापारी ने उस परिवार को बता दिया कि यह बर्तन बहुमूल्य है, और उसे उचित मूल्य देकर ले लिया। इसी बात को लेकर पहले व्यापारी ने दूसरे के प्रति वैर कर लिया।

यह कथा कह कर बुद्ध ने बताया कि उस जन्म में पहला व्यापारी देवदत्त था, और दूसरा व्यापारी मैं ही था। तब से बराबर जन्म-जन्मान्तरो में वह मेरे प्रति वैर बढ़ाता गया।

भगवान् के पूर्व जन्म की इस प्रकार की कथायें 'जातक' कही जाती हैं। आगे चलकर जातक कथाओं की संख्या में वृद्धि होना प्रारम्भ हो गया और यह क्रम तब तक चलता रहा जब तक कि यह उस विस्तार को न पहुँच गया जो हमें 'तिपिटक' में आज प्राप्त है। कथाओं के अन्त में निष्कर्ष-स्वरूप गाथा या गाथायें कही गई हैं। जिन कथाओं के अन्त में एक ही गाथा कही गई है उनका संग्रह 'एकक-निपात' में किया गया है। इस प्रकार निष्कर्ष-स्वरूप कही गई गाथाओं की संख्या के अनुसार 'दुक-निपात', 'तिक-निपात' आदि जातक में कुल बाईस निपात हैं।

प्रस्तुत ग्रन्थ में उन गाथाओं भर का संग्रह है। सविस्तार कथा 'जातकट्टकथावण्णना' में प्राप्त होती है। मालूम होता है कि बौद्ध युग में ये कथायें इतनी प्रचलित थीं कि उनकी निष्कर्ष-गाथाओं का उल्लेख कर देना ही पर्याप्त होता था। उतने ही से कथा समझ ली जाती थी। इसी कारण, 'तिपिटक' में गाथाओं भर के संग्रह को 'जातक' के रूप में ग्रहण किया। किन्तु अब, जब कि वे कथायें लुप्त हो गई हैं, बिना 'जातकट्टकथावण्णना' के इस गाथा-संग्रह जातक का उपयोग कम है। हाँ, पालि-छन्द पर गवेषणापूर्ण अध्ययन करने वाले विद्यार्थी को इसमें बहुमूल्य सामग्रियाँ मिलेंगी।

हमारे देश के सांस्कृतिक इतिहास की बहुमूल्य सामग्रियों से पूर्ण 'जातकट्टकथावण्णना' के पाँच जिल्द, प्रायः दो हजार पृष्ठ, हमारे लिये इतने महत्त्व के हैं कि 'तिपिटक' की छपाई उनके बिना पूरी नहीं समझी जायेगी।

३. प्रस्तुत संस्करण

यह संस्करण निम्नाङ्कित ग्रन्थों के पाठों के आधार पर तैयार किया गया है—

वर्मी-संस्करण—छट्ट-संगायन प्रकाशन, १९५६

स्यामी-संस्करण—महामकुट राजविद्यालय प्रकाशन, १९२६

सिंहली-संस्करण—श्री पियतित्स थेर द्वारा सम्पादित, १९५४

रोमन-संस्करण-- (केवल गायत्र भाग) श्री वी० फुसबोल द्वारा सम्पादित, १८७७-१८८७
स्थविरवाद परम्परा के चुने हुये प्रतिनिधियों के अन्तर्राष्ट्रीय सङ्घ के सोल्साह सम्मि-
लित प्रयत्न से तैयार किये गये 'छट्ट-सगायन संस्करण' को हमने अपनी पहली पाण्डुलिपि तैयार
करने के लिये आधार-स्वरूप ग्रहण किया है।

इस जिल्द में भी सम्पादन के वे ही विस्तृत सिद्धान्त अपनाये गये हैं जो हमारी और
जिल्दों में विद्यमान हैं।

× × × ×

इस ग्रन्थ की पाण्डुलिपि को योग्यता से तैयार करने और अवधि के भीतर छापाई पूर्ण
कर देने का श्रेय हमारे विद्वान् सम्पादक श्री लक्ष्मीनारायण तिवारी, एम० ए० तथा उनकी
मण्डली को है।

वाराणसी
२५-८-५९

सिद्धु जगदीश काश्यप

THE PĀLI ALPHABET IN
DEVANĀGARĪ AND ROMAN CHAR/

VOWELS

अ a आ ā इ i ई ī उ u ऊ ū ए

CONSONANTS WITH VOWEL "A"

क ka	ख kha	ग ga	घ gha
च ca	छ cha	ज ja	झ jha
ट ṭá	ठ tha	ड ḍa	ढ dha
त ta	थ tha	द da	ध dha
प pa	फ pha	ब ba	भ bha
य ya	र ra	ल la	व va
		ह ha	ळ ḷa

VOWELS IN COMBINATION

क ka	का kā	कि ki	की ki	कु ku	कू kū	के ke	को ko
ख kha	खा khā	खि khi	खी khi	खु khu	खू khū	खे khe	खो kho

CONJUNCT-CONSONANTS

क kka	ञ्ज ङ्जा	द dva	म्ब mba
क्ख kkha	ञ्ज ङ्जा	ध्वा dhya	म्भ mbha
क्य kya	ञ्ज ङ्जा	ध्व dhva	म्म mma
क्रि kri	ञ्ज, ङ्क ङ्गि	न्त nta	म्य mya
क्ल kla	ट्ट ङ्गा	न्त्वा ntva	म्ह mha
क्व kva	ट्ट ङ्गा	न्थ ntha	म्य yya
क्य khya	ड्ड, ड्ढ ङ्गा	न्द nda	म्ह yha
क्व khva	ड्ड, ड्ढ ङ्गा	न्द्र ndra	ल्ल lla
ग्ग gga	ट्ट ङ्गा	न्ध ndha	ल्य lya
ग्ग ggha	ट्ट ङ्गा	न्न nna	ल्ह lha
ग्य gya	ड्ड ङ्गा	न्य nya	व्ह vha
ग्र gra	ण्ण ङ्गा	न्ह nha	स्त sta
ङ्क ङ्का	ण्ण ङ्गा	प्प ppa	स्त्र stra
ङ्क्ख ङ्क्खा	त्त tta	प्प ppha	स्न sna
ङ्ग ङ्गा	त्थ ttha	प्य pya	स्य sya
ङ्घ ङ्घा	त्त tva	प्ल pla	स्स ssa
ञ्च cca	त्थ tya	ब्ब bba	स्म sma
ञ्छ ccha	त्र tra	ब्भ bbha	स्व sva
ज्ज jja	द्द, ड्ढ द्दा	ब्ब bya	ह्य hma
ज्झ, ङ्क ज्जि	द्ध ddha	ब्र bra	ह्व hva
ञ्ज ङ्गि	ध द्या	म्प mpa	ळ्ह lha
ञ्ह ङ्हा	द्र dra	म्फ mpha	

१ = ā;	२ = i;	३ = ī;	४ = u;	५ = ū;	६ = e;	७ = o
१	२	३	४	५	६	७
१	२	३	४	५	६	७

जातकपालि

(पठमो भागो)

सूची

	पिढुङ्का		पिढुङ्का
१. एककनिपातो	३	२०. नळपानजातकं.	७
१. अपण्णकजातकं	३	तस्सुद्धानं	७
२. वण्णुपथजातकं	३	२१. कुरङ्गमिगजातकं	७
३. सेरिववाणिजजातकं	३	२२. कुक्कुरजातकं	७
४. चूळसेट्टिजातकं	४	२३. गोजानीयजातकं	८
५. तण्डुलनाळिजातकं	४	२४. आजञ्जजातकं	८
६. देवधम्मजातकं	४	२५. तित्थजातकं	८
७. कट्टहारिजातकं	४	२६. महिळामुखजातकं	८
८. गामणिजातकं	४	२७. अभिण्हजातकं	८
✓९. मखादेवजातकं	४	२८. नन्दिविसालजातकं	९
१०. सुखविहारिजातकं	५	२९. कण्हजातकं	९
तस्सुद्धान	५	३०. मुनिकजातकं	९
११. लक्षणमिगजातकं	५	तस्सुद्धानं	९
१२. निग्रोधमिगजातकं	५	३१. कुलावकजातकं	९
१३. कण्डिजातकं	५	३२. नच्चजातकं	१०
१४. वातमिगजातकं	६	३३. सम्मोदमानजातकं	१०
१५. खरादियजातकं	६	३४. मच्छजातकं	१०
१६. तिपल्लत्थमिगजातकं	६	३५. वट्टकजातकं	१०
१७. मालुतजातकं	६	३६. सकुणजातकं	१०
✓१८. मतकभत्तजातकं	६	३७. तित्तिरजातकं	१०
१९. आयाचितभत्तजातकं	७	३८. वकजातकं	११

	पिठुक्का		पिठुक्का
३९. नन्दजातक	११	६४. दुराजानजातकं	१६
४०. खदिरङ्गारजातकं	११	६५. अनभिरतिजातकं	१६
नस्युद्दान	११	६६. मुदुलकखणजातकं	१६
४१. लोसकजातक	११	६७. उच्छ्रङ्गजातकं	१७
४२. कपोतजातकं	१२	६८. साकेतजातकं	१७
४३. वैळुकजातक	१२	६९. विसवन्तजानकं	१७
४४. मकसजातकं	१२	७०. कुदालजातकं	१७
४५. रोहिणिजातकं	१२	नम्सुद्दान	१७
४६. आरामदूसकजातक	१३	७१. वरुणजातकं	१७
४७. वारुणिद्रूमकजातक	१३	७२. सीलवहृत्थिजातकं	१८
४८. वेदव्यजातक	१३	७३. सच्चंकिरजातकं	१८
४९. नकखत्तजातकं	१३	७४. रुक्खधम्मजातकं	१८
५०. दुम्मेघजातकं	१३	७५. मच्छजातकं	१८
नस्युद्दान	१३	७६. असिद्धियजातकं	१८
५१. महासीलवजातक	१४	७७. महानुपिनजातकं	१८
५२. चूळजनकजातक	१४	७८. इल्लिसजातक	१९
५३. पुण्णपातिजातकं	१४	७९. खरस्सरजातकं	१९
५४. किफलजातकं	१४	८०. भीमसेनजातकं	१९
५५. पञ्चावुधजातक	१४	तस्युद्दान	१९
५६. कञ्चनकखन्धजातक	१४	८१. सुरापानजातकं	२०
५७. वानरिन्दजातक	१५	८२. मित्तविन्दकजातकं	२०
५८. तयोधम्मजातकं	१५	८३. कालकणिणजातकं	२०
५९. भेरिवादकजातक	१५	८४. अत्थस्सद्वारजातकं	२०
६०. सङ्खधमजातक	१५	८५. किपक्कजातकं	२०
तस्युद्दान	१५	८६. सीलवीमंसकजातकं	२१
६१. असातमन्तजातकं	१६	८७. मङ्गलजातक	२१
६२. अण्डभूतजातकं	१६	८८. सारम्भजातक	२१
६३. तक्कपण्डितजातकं	१६	८९. कुहकजातकं	२१

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
६०. अकतञ्जुजातकं	२१	११५. अनुसासिकजातकं	२६
तस्सुद्धानं	२१	११६. दुब्बचजातकं	२७
६१. लित्तजातकं	२२	११७. तित्तिरजातकं	२७
६२. महासारजातकं	२२	११८. वट्टकजातकं	२७
६३. विसासभोजनजातकं	२२	११९. अकालराविजातकं	२७
६४. लोमहंसजातकं	२२	१२०. बन्धनमोक्खजातकं	२७
६५. महासुदस्सनजातकं	२२	तस्सुद्धानं	२७
६६. तेलपत्तजातकं	२२	१२१. कुसनाळिजातकं	२८
६७. नामसिद्धिजातकं	२३	१२२. दुम्भेघजातकं	२८
६८. कूटवाणिजजातकं	२३	१२३. नङ्गलीसजातकं	२८
६९. परोसहस्सजातकं	२३	१२४. अम्बजातकं	२८
१००. असातरूपजातकं	२३	१२५. कटाहकजातकं	२८
तस्सुद्धानं	२३	१२६. असिलक्खणजातकं	२८
१०१. परोसतजातकं	२३	१२७. कलण्डुकजातकं	२९
१०२. पणिकजातकं	२४	१२८. बिळारवत्तजातकं	२९
१०३. वैरिजातकं	२४	१२९. अग्गिकभारद्वाजजातकं	२९
१०४. मित्तविन्दकजातकं	२४	१३०. कोसियजातकं	२९
१०५. दुब्बलकट्टुजातकं	२४	तस्सुद्धानं	२९
१०६. उदञ्चनीजातकं	२४	१३१. असम्पदानजातकं	२९
१०७. सालित्तकजातकं	२५	१३२. भीरुकजातकं	३०
१०८. बाहियजातकं	२५	१३३. घतासनजातकं	३०
१०९. कुण्डपूवजातकं	२५	१३४. ज्ञानसोधनजातकं	३०
११०. सब्बसंहारकपञ्चजातकं	२५	१३५. चन्दाभजातकं	३०
तस्सुद्धानं	२५	१३६. सुवण्णहंसजातकं	३१
१११. गद्रभपञ्चजातकं	२६	१३७. बब्बुजातकं	३१
११२. अमरादेवीपञ्चजातकं	२६	१३८. गोघजातकं	३१
११३. सिङ्गालजातकं	२६	१३९. उभतोभट्टजातकं	३१
११४. मितचिन्तिजातकं	२६	१४०. काकजातकं	३१

	पिटृह्णा		पिटृह्णा
तन्मुद्दान	३१	१६३	मुसीमजातकं
१४१ गोधजानकं	३०	१६४	गिज्जजानकं
१४२ मिङ्गालजातक	३०	१६५	नकुणजातकं
१४३ विरोचजानक	३०	१६६	उपमाळकजानक
१४४ नङ्गुट्टजानक	३०	१६७.	समिद्धिजातकं
१४५ गधजानक	३०	१६८	सकुणग्धिजातक
१४६ समुद्दकाकजानकं	३०	१६९	अरकजातकं
१४७ पुप्फरत्तजानक	३०	१७०	ककण्टकजातकं
१४८ मिङ्गालजातक	३३		तन्मुद्दानं
१४९ एकपण्णजानक	३३	१७१.	कल्याणधम्मजातकं
१५० सञ्जीवजानक	३३	१७२	दट्टरजातक
तन्मुद्दान	३३	१७३	मक्कटजानकं
अथ वग्गुद्दान	३३	१७४	दुद्धिमयमक्कटजातकं
		१७५.	आदिच्चुपट्टानजातकं
२. दुक्कनिपातो	३४	१७६	कळायमुद्धिजातकं
१५१ राजोवादजानक	३४	१७७	तिन्दुकजातकं
१५२. सिङ्गालजातकं	३४	१७८.	कच्छपजातकं
१५३ सूकरजातक	३४	१७९	सतधम्मजातक
१५४ उरगजानक	३५	१८०.	दुहदजातकं
१५५ भग्गजातकं	३५		तन्मुद्दान
१५६ अलीनच्चित्तजातक	३५	१८१	असदिसजातकं
१५७ गुणजातक	३६	१८२	सङ्गामावचरजातकं
१५८ मुहनुजातक	३६	१८३.	वालोट्टकजातकं
१५९. मोरजातक	३६	१८४	गिरिदत्तजातकं
१६० विनीलजानक	३७	१८५	अनभिरत्तिजातकं
तन्मुद्दान	३७	१८६	दधिवाहनजातक
१६१ इन्दसमानगोत्तजातक	३७	१८७	चतुमट्टजातकं
१६२. सन्धवजातकं	३८	१८८.	सीहकोत्थुजातकं

	पिड्डका		पिड्डका
१८९. सीहचम्मजातकं	४६	२१४. पुष्पनदीजातकं	५३
१९०. सीलानिसंसजातकं	४६	२१५. कच्छपजातकं	५४
तस्सुद्धानं	४६	२१६. मच्छजातकं	५४
१९१. रुहकजातकं	४६	२१७. सेगुजातकं	५४
१९२. सिरिकाळकणिजातकं	४७	२१८. कूटवाणिजजातकं	५५
१९३. चूळपदुमजातकं	४७	२१९. गरहितजातकं	५५
१९४. मणिचोरजातकं	४७	२२०. धम्मधजजातकं	५५
१९५. पब्बतूपत्थरजातकं	४७	तस्सुद्धानं	५५
१९६. बलाहकस्सजातकं	४८	२२१. कासावजातकं	५६
१९७. मित्तामित्तजातकं	४८	२२२. चूळनन्दियजातकं	५६
१९८. राधजातकं	४८	२२३. पुटभत्तजातकं	५६
१९९. गहपतिजातकं	४८	२२४. कुम्भीलजातकं	५७
२००. साधुसीलजातकं	४९	२२५. खन्तिवण्णजातकं	५७
तस्सुद्धानं	४९	२२६. कोसियजातकं	५७
२०१. बन्धनागारजातकं	४९	२२७. गूथपाणजातकं	५७
२०२. केळिसीलजातकं	५०	२२८. कामनीतजातकं	५८
२०३. खण्डजातकं	५०	२२९. पलायित्तजातकं	५८
२०४. वीरकजातकं	५०	२३०. दुतियपलायित्तजातकं	५८
२०५. गज्जेय्यजातकं	५१	तस्सुद्धानं	५९
२०६. कुरुङ्गमिगजातकं	५१	२३१. उपाहनजातकं	५९
२०७. अस्सकजातकं	५१	२३२. वीणागुणजातकं	५९
२०८. सुसुमारजातकं	५२	२३३. विकण्णजातकं	६०
२०९. कुक्कुटजातकं	५२	२३४. असिताभूजातकं	६०
२१०. कन्दगलकजातकं	५२	२३५. वच्छनखजातकं	६०
तस्सुद्धानं	५२	२३६. बकजातकं	६१
२११. सोमदत्तजातकं	५३	२३७. साकेतजातकं	६१
२१२. उच्छिद्रभत्तजातकं	५३	२३८. एकपदजातकं	६१
२१३. भरुजातकं	५३	२३९. हरितमण्डूकजातकं	६१

	पिडङ्गा		पिडङ्गा
२४० महापिङ्गलजातक तस्सुद्धान	६२	२६३ चूळपलोभनजातकं	७०
२४१ सब्बदाठिजातक	६२	२६४. महापनादजातक	७१
२४२ सुनखजातक	६२	२६५. खुरप्पजातक	७१
२४३ गुत्तिलजातक	६३	२६६. वातग्गसिन्धवजातकं	७२
२४४. विगतिच्छजातक	६३	२६७. कक्कटकजातकं	७२
२४५ मूलपरियायजातक	६३	२६८. आरामदूसकजातक	७२
२४६. बालोवादजातक	६४	२६९. सुजातजातकं	७३
२४७. पादञ्जलीजातक	६४	२७०. उलूकजातक	७३
२४८. किसुकोपमजातक	६४	तस्सुद्धान	७३
२४९. सालकजातक	६४	२७१. उदपानदूसकजातक	७४
२५०. कपिजातक	६५	२७२ ब्यग्घजातक	७४
तस्सुद्धान	६५	२७३ कच्छपजातकं	७४
३. तिक्किपातो	६६	२७४ लोलजातक	७४
२५१. सङ्कप्परागजातक	६६	२७५ रुचिरजातकं	७५
२५२. तिलमुट्टिजातक	६६	२७६ गरुधम्मजातक	७५
२५३ मणिकण्ठजातक	६६	२७७ रोमकजातकं	७५
२५४ कुण्डककुच्छिसिन्धव- जातकं	६७	२७८. महिसराजजातकं	७६
२५५ सुकजातक	६७	२७९ सतपत्तजातकं	७६
२५६ जरूदपानजातकं	६८	२८०. पुटदूसकजातक	७७
२५७ गामणिचन्दजातकं	६८	तस्सुद्धान	७७
२५८. मन्धातुजातकं	६८	२८१. अम्भन्त रजातकं	७७
२५९ तिरीटवच्छजातक	६९	२८२. सेय्यजातकं	७८
२६०. दूतजातकं	६९	२८३ वड्ढुकीसूकरजातक	७८
तस्सुद्धान	७०	२८४. सिरिजातक	७९
२६१ पट्टमजातक	७०	२८५ मणिसूकरजातक	७९
२६२. मुट्टुपाणिजातकं	७०	२८६ सालूकजातकं	७९
		२८७ लाभगरहजातक	८०
		२८८. मच्छुद्धानजातकं	८०

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
२८६. नानाछन्दजातकं	८०	३१२. कस्सपमन्दियजातकं	६१
२९०. सीलवीमंसकजातकं	८१	३१३. खन्तीवादीजातकं	६२
तस्सुद्धान	८१	३१४. लोहकुम्भिजातकं	६२
२९१. सुराघटजातकं	८१	३१५. सब्बमंसलाभजातकं	६३
२९२. सुपत्तजातकं	८२	३१६. ससपण्डितजातकं	६३
२९३. कायनिब्बिन्दजातकं	८२	३१७. मतरौदनजातकं	६३
२९४. जम्बुखादकजातकं	८२	३१८. कणवेरजातकं	६४
२९५. अन्तजातकं	८३	३१९. तित्तिरजातकं	६४
२९६. समुद्दजातकं	८३	३२०. सुच्चजजातकं	६५
२९७. कामविलापजातकं	८३	तस्सुद्धान	९५
२९८. उदुम्बरजातकं	८४	३२१. कुट्टिदूसकजातकं	६५
२९९. कोमारपुत्तजातकं	८४	३२२. दुदुदुभजातकं	६६
३००. वकजातकं	८४	३२३. ब्रह्मदत्तजातकं	६६
तस्सुद्धान	८५	३२४. चम्मसाटकजातकं	६७
अथ वग्गुद्धान	८५	३२५. गोधराजजातकं	६७
४. चतुक्कनिपातो	८६	३२६. कक्कारुजातकं	६८
३०१. चूळकालिङ्गजातकं	८६	३२७. काकवतीजातकं	६८
३०२. महाअस्सारोहजातकं	८६	३२८. अननुसोच्चियजातकं	६८
३०३. एकराजजातकं	८७	३२९. काळबाहुजातकं	६९
३०४. दहरजातक	८८	३३०. सीलवीमंसजातकं	१००
३०५. सीलवीमंसनजातकं	८८	तस्सुद्धानं	१००
३०६. सुजातजातकं	८८	३३१. कोकिलजातकं	१००
३०७. पलासजातकं	८८	३३२. रथलट्टिजातकं	१०१
३०८. सकुणजातकं	८९	३३३. पक्कगोधजातकं	१०१
३०९. छवकजातकं	९०	३३४. राजोवादजातकं	१०२
३१०. सेय्यजातकं	९०	३३५. जम्बुकजातकं	१०२
तस्सुद्धान	९१	३३६. ब्रह्मछत्तजातकं	१०३
३११. पुच्चिमन्दजातकं	९१	३३७. पीठजातक	१०३

	पिड्डका		पिड्डका
३३८. थुसजातकं	१०४	३६१. वण्णारोहजातकं	११८
✓३३९ वावेरुजातक	१०४	३६२. सीलवीमंसजातकं	११९
३४०. विसय्हजातक	१०४	३६३. हिरिजातकं	११९
तस्सुद्धान	१०५	३६४. खज्जोपनकजातकं	१२०
३४१ कण्डीजातक	१०५	३६५. अहिसुण्डिकजातकं	१२०
३४२. वानरजातक	१०६	३६६. गुम्बियजातक	१२१
३४३ कुन्तिनीजातक	१०६	३६७. साळियजातकं	१२१
३४४ अम्बजातक	१०७	३६८. तचसारजातकं	१२२
३४५ गजकुम्भजातक	१०७	३६९. मित्तविन्दकजातकं	१२३
३४६ केसवजातक	१०८	३७०. पलासजातकं	१२३
३४७ अयकूटजातक	१०८	३७१. दीचीतिकोसलजातकं	१२४
३४८ अरञ्जजातकं	१०९	३७२. - मिगपोतकजातकं	१२४
३४९ सन्धिभेदजातकं	१०९	३७३. मूसिकजातकं	१२५
३५० देवतापञ्चजातक	१०९	३७४. चूळधनुग्गहजातक	१२६
तस्सुद्धान	११०	३७५. कपोतजातकं	१२६
अथ वग्गुद्धान	११०	तस्सुद्धान	१२७
		अथ वग्गुद्धान	१२७
५. पञ्चकनिपातो	१११		
३५१ मणिकुण्डलजातकं	१११	६. छकनिपातो	१२८
३५२. सुजातजातक	११२	३७६. अवारियजातक	१२८
३५३. वेनसाखजातक	११२	३७७. सेतकेतुजातकं	१२८
३५४. उरगजातकं	११३	३७८. दरीमुखजातकं	१२९
३५५. घटजातकं	११४	३७९. नेरुजातकं	१३०
३५६. कोरण्डियजातकं	११५	३८०. आसङ्कजातक	१३१
३५७. लट्टिकिकजातकं	११५	३८१. मिगालोपजातकं	१३२
३५८. चूळधम्मपालजातकं	११६	३८२. सिरिकाळकण्णिजातकं	१३३
३५९. सुवण्णमिगजातकं	११७	३८३. कुक्कुटजातक	१३५
३६०. सुयोनन्दीजातकं	११७	३८४. धम्मघजजातकं	१३५
तस्सुद्धान	११८		

	पिठुङ्का		पिठुङ्का
३८५. नन्दियमिगराजजातकं	१३६	४०९. दळ्हधम्मजातकं	१५९
तस्सुद्धान	१३७	४१०. सोमदत्तजातकं	१५९
३८६. खरपुत्तजातकं	१३७	४११. सुसीमजातकं	१६०
३८७. सूचिजातकं	१३८	४१२. कोटसिम्बिलिजातकं	१६१
३८८. तुण्डिलजातकं	१३८	४१३. धूमकारिजातकं	१६२
३८९. सुवण्णकक्कटजातकं	१३९	४१४. जागरजातक	१६३
३९०. मय्हकजातकं	१४१	४१५. कुम्मासपिण्डिजातकं	१६३
३९१. विज्जाधरजातकं	१४१	४१६. परन्तपजातकं	१६५
३९२. सिङ्खपुप्फजातकं	१४३	तस्सुद्धान	१६६
३९३. विघासादजातकं	१४३	अथ वग्गुद्धान	१६६
३९४. वट्टकजातकं	१४४		
३९५. पारावतजातकं	१४५	८. अट्टकनिपातो	१६७
तस्सुद्धान	१४५	४१७. कच्चानिजातकं	१६७
७. सत्तकनिपातो	१४६	४१८. अट्टसद्दजातकं	१६८
३९६. कुक्कुजातकं	१४६	४१९. सुलसाजातकं	१६९
३९७. मनोजजातकं	१४७	४२०. सुमङ्गलजातकं	१७०
३९८. सुतनुजातकं	१४८	४२१. गङ्गमालजातकं	१७२
३९९. मातुपोसकगिञ्जजातकं	१४९	४२२. चैतियजातकं	१७३
४००. दम्भपुप्फजातकं	१४९	४२३. इन्द्रियजातकं	१७४
४०१. पण्णकजातक	१५०	४२४. आदित्तजातकं	१७५
४०२. सत्तुभस्तजातकं	१५१	४२५. अट्टानजातकं	१७६
४०३. अट्टिसेनकजातकं	१५३	४२६. दीपिजातकं	१७७
४०४. कपिजातकं	१५३	तस्सुद्धानं	१७८
४०५. बकजातकं	१५४	९. नवकनिपातो	१७९
तस्सुद्धान	१५६	४२७. गिञ्जजातकं	१७९
४०६. गन्धारजातकं	१५६	४२८. कोसम्बियजातकं	१८०
४०७. महाकपिजातकं	१५७	४२९. महासुवजातकं	१८१
४०८. कुम्भकारजातकं	१५७	४३०. चूळसुवजातकं	१८२

	पिड्डका		पिड्डका
४३१	हरितचजातक	१८३	११. एकादसनिपातो
४३२	पदकुसलमाणवजातक	१८४	४५५. मातुपोसकजातक
४३३	लोमसकस्सपजातक	१८५	४५६ जुण्हजातक
४३४.	चक्कवाकजातक	१८६	४५७ धम्मदेवपुत्तजातक
४३५	हलिहिरागजातकं	१८८	४५८. उदयजातकं
४३६.	समुग्गजातक	१८८	४५९ पानीयजातकं
४३७	पूतिमसजातक	१९०	४६०. युद्धञ्चयजातक
४३८.	दहरजातकं	१९१	४६१ दसरथजातक
	तस्सुद्धान	१९२	४६२ सवरजातकं
			४६३ सुप्पारकजातक
१०. दसकनिपातो	१९३		तस्सुद्धान
४३९.	चतुद्धारजातक	१९३	४६४ चूळकुणालजातकं
४४०	कण्हजातकं	१९४	४६५ भट्टसालजातक
४४१	चतुपोसथियजातक	१९५	४६६. समुद्वाणिजजातकं
४४२.	सङ्खजातक	१९८	४६७. कामजातक
४४३.	चूळबोधिजातक	१९९	४६८ जनसन्धजातक
४४४.	कण्हवीपायनजातक	२००	४६९. महाकण्हजातकं
४४५.	निग्गोघजातकं	२०३	४७०. कोसियजातकं
४४६	तक्कलजातकं	२०४	४७१. मेण्डकपञ्चजातकं
४४७	महाधम्मपालजातकं	२०६	४७२ महापट्टमजातकं
४४८	कुक्कुटजातकं	२०८	४७३. मित्तामित्तजातकं
४४९	मट्टकुण्डलीजातक	२०९	तस्सुद्धान
४५०	बिलारकोसियजातक	२१०	१३. तेरसकनिपातो
४५१.	चक्कवाकजातक	२११	४७४. अम्बजातक
४५२	भूरिपञ्चजातक	२१२	४७५. फन्दनजातकं
४५३	महामङ्गलजातकं	२१४	४७६ जवनहंसजातकं
४५४	घटपण्डितजातकं	२१६	४७७. चूळनारदजातकं
	तस्सुद्धान	२१७	

	पिटृच्छा		पिटृच्छा
४७८. दूतजातकं	२५५	४९९. सिविजातकं	३११
४७९. कालिङ्गबोधिजातकं	२५६	५००. सिरीमन्तजातकं	३१५
४८०. अकित्तिजातकं	२५८	५०१. रोहणमिगजातकं	३१९
४८१. तक्कारियजातकं	२६०	५०२. चूळहंसजातकं	३२२
४८२. रुमिगराजजातकं	२६२	५०३. सत्तिगुम्बजातकं	३२४
४८३. सरभमिगजातकं	२६४	५०४. भल्लात्तियजातकं	३२७
तस्सुद्धानं	२६७	५०५. सोमनस्सजातकं	३३१
१४. पक्किणकनिपातो	२६८	५०६. चम्पेय्यजातकं	३३५
४८४. सालिकेदारजातकं	२६८	५०७. महापलोभनजातकं	३४२
४८५. चन्दकिन्नरीजातकं	२७०	५०८. पञ्चपण्डितजातकं	३४५
४८६. महाउक्कुसजातकं	२७४	५०९. हत्थिपालजातकं	३४८
४८७. उद्दालकजातकं	२७७	५१०. अयोधरजातकं	३५२
४८८. भिसजातकं	२७९	तस्सुद्धानं	३६५
४८९. सुश्चिजातकं	२८२	१६. तिसनिपातो	३५७
४९०. पञ्चुपोसथिकजातकं	२८५	५११. किञ्चन्दजातकं	३५७
४९१. महामोरजातकं	२८८	५१२. कुम्भजातकं	३६०
४९२. तच्छसूकरजातकं	२९०	५१३. जयदिसजातकं	३६५
४९३. महावाणिजजातकं	२९३	५१४. छद्दन्तजातकं	३७१
४९४. साधिनजातकं	२९५	५१५. सम्भवजातकं	३७७
४९५. दसन्नाहाणजातकं	२९४	५१६. महाकपिजातकं	३८१
४९६. भिक्खापरम्परजातकं	३०२	५१७. दकरक्खसजातकं	३८५
तस्सुद्धानं	३०३	५१८. पण्डरनागराज-	
१५. वीसतिपातो	३०४	जातकं	३८८
४९७. मातङ्गजातकं	३०४	५१९. सम्बुलाजातकं	३९४
४९८. चित्तसम्भूतजातकं	३०७	५२०. गन्वतिन्दुकजातकं	३९८

सुत्तपिटके
सुद्धकनिकाये
जातकं
(पठमो भागो)

नमो तस्मै भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स

जातकपालि

(पञ्चमो भागो)

१. एककनिपातो

१. अपण्णकजातकं

१. अपण्णकं ठानमेके, दुतियं आहु तक्किका ।
एतदञ्जाय मेघावी, तं गण्हे यदपण्णकं ति ॥

B 1

२. वण्णुपथजातकं

२. अकिलासुनो वण्णुपथे खणन्ता,
उदङ्गणे तत्थ पपं अबिन्दुं ।
एव मुनि^१ विरियबलूपपन्नो,^२
अकिलासु विन्दे हृदयस्स सन्तिं ति ॥

5

३. सेरिववाणिजजातकं

३. इध^१ चे नं^२ विराघेसि, सद्धम्मस्स नियामतं^३ ।
चिरं त्वं अनुत्तप्पेसि,^४ सेरिवायं व वाणिजो ति ॥

B. 2

१. मुनी - स० । २. वीरिय० - स्या० । ३-३ इध चे हि नं-सी०, रो० । ४.
नियामकं - स्या० । ५. अनुत्तप्पेसि - सी०, रो० ।

४. चूळसेट्टिजातकं^१

४. अप्पकेन पि मेघावी, पाभतेन विचवखणो ।
समुट्टापेति अत्तान, अणु अग्गि व सन्धमं ति ॥

५. तण्डुलनाळिजातकं

५. किमग्घति तण्डुलनाळिकाय,
अस्सान मूलाय वदेहि राज ।
बाराणसि सन्तरबाहिरतो,
अयमग्घति तण्डुलनाळिका ति ॥

६. देवधम्मजातकं

६. हिरिओत्तप्पसम्पन्ना, सुक्कधम्मसमाहिता ।
सन्तो सप्पुरिसा लोके, देवधम्मा ति वुच्चरे ति ॥

७. कट्टुहारिजातकं

७. पुत्तो त्याहं महाराज, त्वं म पोस जनाधिप ।
अञ्जे पि देवो पोसेति, किञ्च देवो सकं पजं ति ॥

८. गामणिजातकं

८. अपि अत्तरमानानं, फलासा व समिज्झति ।
विपक्कब्रह्मचरियोस्मि, एवं जानाहि गामणी ति ॥

९. मखादेवजातकं^२

९. उत्तमङ्गुहा मय्हं, इमे जाता वयोहरा ।
पातुभूता देवदूता, पब्बज्जासमयो ममा ति ॥

१. चुल्लसेट्टिजातक - स्या०, रो०, चुल्लसेट्टिजातक - सी० । २. मघदेवजातक -

१०. सुखविहारिजातकं

१०. यञ्च अञ्जे न रक्खन्ति, यो च अञ्जे न रक्खति ।
स वे राज सुखं सेति, कामेसु अनपेक्खवा ति ॥
अपण्णकवग्गो पठमो ।

तस्सुद्दानं

वरापण्णक वण्णुपथ सेरिवरो,
सुविचक्खण^१ तण्डुलनाळिकस्सा ।
हिरिपुत्तवरुत्तगामणिना,
यो च न रक्खति तेन दसा ति ॥

5

११. लक्खणमिगजातकं^२

११. होति सीलवतं अत्थो, पटिसन्थारवुत्तिनं ।
लक्खणं पस्स आयन्तं, आतिसङ्घपुरक्खतं^३ ।
अथ पस्ससि मं काळं, सुविहीनं व आतिभी^४ ति ॥

१२. निग्रोधमिगजातकं

१२. निग्रोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसंवसे ।
निग्रोधस्मिं मतं सेय्यो, यञ्चे साखस्मि^५ जीवितं ति ॥

10 B. 4

१३. कण्डिजातकं^६

१३. धिरत्थु कण्डिनं सल्लं, पुरिसं गाळह्वेधिनं ।
धिरत्थु तं जनपदं, यत्थित्थी परिणायिका ।
ते चा पि धिविकता सत्ता, ये इत्थीनं वसंगता ति ॥

१. सुविचक्खणो-सी० । २. लक्खणजातकं-स्या० । ३. आतिसंघपुरक्खितं-स्या० ।
४. आतिभी-सी०, रो० । ५. साखस्मि-सी०, रो० । ६. कण्डिनजातक-सी०, स्या०,
रो० ।

१४. वातमिगजातकं -

१४. न किरत्थि रसेहि पापियो,
 आवासेहि व^१ सन्थवेहि वा ।
 वातमिग गहननिस्सितं,^२
 वसमानेसि रसेहि सञ्जयो ति ॥

१५. खरादियजातकं

5 १५ अट्टक्खुरं खरादिये, मिगं वड्ढातिवड्ढिनं ।
 सत्तहि कालातिक्कन्तं,^३ न नं ओवदितुस्सहे ति ॥

१६. तिपल्लत्थमिगजातकं

B. 5 १६. मिगं तिपल्लत्थमनेकमायं,
 अट्टक्खुरं अड्डरत्तावपायि^४ ।
 एकेन सोतेन छमास्ससन्तो,
 10 छहि कलाहितिभोति^५ भागिनेय्यो ति ॥

१७. मालुतजातकं

१७. काले वा यदि वा जुण्हे, यदा वायति मालुतो ।
 वातजानि^६ हि सीतानि, उभोत्थमपराजिता ति ॥

१८. मतकभत्तजातकं

१८. एवं चे सत्ता जानेय्यु, दुक्खाय जातिसम्मवो ।
 न पाणो पाणिनं हञ्जे, पाणघाती हि सोचती ति ॥

१ वा-सी०, स्या०, रो० । २ गेहनिस्सित-सी०, रो० । ३ कलाहतिक्कन्त-
 सी०; कालाहतिक्कन्त-रो०, कालेहतिक्कन्त-स्या० । ४ अड्डरत्तावपायि-सी०, रो० ।
 ५ कलाहतिभोति-सी०, स्या०, रो० । ६ वातजाति-सी० ।

१९. आयाचितभक्तजातकं

१९. सचे मुच्चे^१ पेच्च मुच्चे^२, मुच्चमानो हि बज्जति ।
न हेवं धीरा मुच्चन्ति, मुत्ति बाळस्स बन्धनं ति ॥

२०. नळपोनजातकं

२०. दिस्वा पदमनुत्तिणं, दिस्वानोतरितं पदं ।
नळेन वारि पिस्साम^३, नेव मं त्वं वधिस्ससी ति ॥
सीलवग्गो दुत्तियो ।

तस्सुद्धानं

अथ लक्षण साख धिरत्थु पुन,
न किरत्थि रसेहि खरादिया ।
अतिभोति^४ वर^५ मालुत पाण,
मुच्चेन नळअव्हयनेन भवन्ति दसा ति ॥

5 B.6

२१. कुरुङ्गमिगजातकं

२१. आतमेतं कुरुङ्गस्स, यं त्वं सेपणि सिव्यसि^६ ।
अञ्जं सेपणिं^७ गच्छामि, न मे ते रुच्चते फलं ति ॥ 10

२२. कुक्कुरजातकं

२२. ये कुक्कुरा राजकुलम्हि^८ वद्धा,
कोलेय्यका वण्णबलूपपत्ता ।
तेमे न वज्झा मयमस्म वज्झा,
नायं सघच्चा दुब्बलघातिकायं ति ॥

- १. अयाचितजातक-रो० । २-२. मुच्चे पेच्च मुच्चे-सी०, स्या०, रो० । ३. पिस्साम-सी०, स्या०, रो० । ४-४. अति भातिरस-सी०, स्या० । ५. सेव्यसी-सी०, स्या०, रो० । ६. सेपणि-म० । ७. राजकुलस्मि-स्या०, रो० ।

२३. गोजानीयजातकं

२३. अपि पस्सेन सेमानो, सल्लेभिं सल्ललीकतो ।
सेय्यो व वळ्ळावा गोजी^१, युञ्ज मञ्जे व सारथी ति ॥

२४. आजञ्जजातकं

२४. यदा यदा यत्थ यदा, यत्थ यत्थ यदा यदा ।
आजञ्जो कुरुते वेगं, हायन्ति तत्थ वाळ्ळावा ति ॥

२५. तित्थजातकं

B. 7 5

२५. अञ्जमञ्जेहि तित्थेहि, अस्सं पायहि सारथि ।
अच्चासनस्स पुरिसो, पायासस्स पि तप्पती ति ॥

२६. महिल्लामुखजातकं

10

२६. पुराणचोरान वचो निसम्म,
महिल्लामुखो पोथयमन्वचारी^१ ।
सुसञ्जतानं हि वचो निसम्म,
गजुत्तमो सब्बगुणेषु अट्टा ति ॥

२७. अभिण्हजातकं

२७. नालं कबळं पदातवे,
न च पिण्डं न कुसे न घंसितु ।
मञ्जामि अभिण्हदस्सना,
नागो स्नेहमकासि^१ कुक्कुरे ति ॥

१. गोजानीयजातक - सी०, स्या० । २ सल्लेहि - सी०, रो० । ३. गोजी - सी०; गोजी - स्या०, रो० । ४. पोथयमानुचारी - सी०; ० चारि - स्या०, रो० । ५. सिनेहमकासि - सी०, स्या०, रो० ।

२८. तन्दिबिसालजातकं

२८. मनुञ्जमेव भासेय्य, नामनुञ्जं कुदाचनं ।
मनुञ्जं भासमानस्स, गरं भारं उदद्धरि ।
घनं च नं अलाभेसि^१, तेन चत्तमनो अहू ति ॥

२९. कण्हजातकं

२९. यतो यतो गरु धुरं, यतो गम्भीरवत्तनी ।
तदास्सु^२ कण्हं युञ्जन्ति, स्वास्सु तं वहते धुरं ति ॥ ५

३०. मुनिकजातकं

३०. मा मुनिकस्स पिहयि, आतुरन्नानि भुञ्जति ।
अप्पोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलवखणं ति ॥ B. 8
कुरुङ्गवग्गो तनियो ।

तस्सुद्दानं

कुरुङ्गस्स कुक्कुरगोजवरो^१,
पुन वाळवस्ससिरिह्यनो ।
महिळामुखनामनुञ्जवरो,
वहते धुर मुनिकेन दसा ति ॥ 10

३१. कुलावकजातकं

३१. कुलावका मातलि सिम्बलिस्मिं,
ईसामुखेन परिवज्जयस्सु ।
कामं चजाम असुरेसु पाणं,
मा^२ मे दिजा विक्कुलवा^३ अहेसुं ति ॥ 15

१ बलभेसि - सी०, रो० । २ तदस्सु - सी०, रो० । ३. ० भोजवरो - सी०,
स्या० । ४-४. भायिमे दिजा विक्कुलवा - सी०, स्या०, रो० ।

३२. नञ्चजातकं

३२. रुदं मनुञ्जं रुचिरा च पिष्टि,
 वेळुरियवण्णूपनिभा च गीवा ।
 ब्याममत्तानि च पेखुणानि,
 नञ्चेन ते धीतरं नो ददामी ति ॥

३३. सम्मोदमानजातकं

B 9 5

३३. सम्मोदमाना गच्छन्ति, जालमादाय पक्खिनो ।
 यदा ते विवदिस्सन्ति, तदा एह्तिन्ति मे वस ति ॥

३४. मञ्छजातकं

३४. न म सीत न म उण्ह, न मं जालस्मि बाधनं ।
 यञ्च मं मञ्चते मञ्छी, अञ्जं सो रतिया गतो ति ॥

३५. बट्टकजातकं

10

३५. सन्ति पक्खा अपतना, सन्ति पादा अबञ्चना ।
 मातापिता च निक्खन्ता, जातवेद पटिक्कमा ति ॥

३६. सकुणजातकं

३६. य निस्सिता जगतिरुह विहङ्गमा, स्वाय अग्गिं पमुञ्चति ।
 दिसा भजथ वक्कङ्गा^१, जात सरणतो भयं ति ॥

३७. तित्तिरजातकं

३७. ये बुद्धेमपचायन्ति^२, नरा धम्मस्स कोविदा ।
 दिट्ठेव धम्मे पासंसा, सम्पराये च सुग्गती ति ॥

१. वक्कङ्गा - स्या० । २. वद्ध० - सी०, रो० ।

३८. बकजातकं

३८. नाच्चन्तं^१ निकतिप्पञ्जो, निकत्या सुखमेधति ।
आराधेति^२ निकतिप्पञ्जो^३, बको कक्कटकामिवा ति ॥

३९. नन्दजातकं

३९. मञ्जे सोवण्णयो रासि, सोण्णमाला च नन्दको ।
यत्थ दासो आमजातो, ठितो थुल्लानि गज्जती ति ॥

B. 10

४०. खदिरङ्गारजातकं

४०. कामं पतामि निरयं, उद्धंपादो^१ अवंसिरो ।
नानरियं करिस्सामि, हन्द पिण्डं पटिग्गहा ति ॥
।कुलावकवग्गो चनुत्थो ।

5

तत्सुद्धानं

सिरिमातलि धीतर पक्खिवरो,
रतियागतो^२ मातापिता च पुन ।
जगतिरुहं बुद्धं^३ सुक्कटको,
तथा नन्दकपिण्डवरेन^४ दसा ति^५ ॥

10

४१. लोसकजातकं

४१. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
अजिया पादमोलम्बं,
मित्तको विय सोचती ति ॥

१. नाच्चन्त - सी०, रो० । २-३. आराधे निकतिप्पञ्जो - रो० । ३. उद्धंपादो - सी०, स्या, रो० । ४. रतियगतो - सी०, स्या० । ५. वद्धं - सी० । ६. तथा नन्दकपिण्ड-परेण वस - सी० । ७. पादमोलुम्ब - सी०, स्या०, रो० ।

४२. कपोतजातकं

B 11

४२. यो अत्यकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
कपोतकस्स वचनं अकत्वा,
अमित्तहत्थत्थगतो व सेती ति ॥

४३. वेळुकजातकं

5

४३. यो अत्यकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
एवं सो निहतो सेति,
वेळुकस्स यथा पिता ति ॥

४४. मकसजातकं

10

४४. सेय्यो अमित्तो मतिथा उपेतो,
न त्वेव मित्तो मतिविप्पहीनो ।
मकस वधिस्सं ति हि एळमूगो,
पुत्तो पितु अग्ग्मिदा उत्तमङ्गं ति ॥

४५. रोहिणिजातकं^१

४५. सेय्यो अमित्तो मेधावी, यञ्चे वालानुकम्पको ।
पस्स रोहिणिकं जम्मिं, मातरं हन्त्वान सोचती ति ॥

१. रोहिणीजातक - सी०, स्या०, रो० ।

४६. आरामद्वसकजातकं

४६. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहां ।
हापेति अत्थं दुग्धेधो, कपि आरामिको यथा ति ॥

४७. वारुणिद्वसकजातकं

४७. न वे अनत्यकुसलेन, अत्यचरिया सुखावहा ।
हापेति अत्थं दुग्धेधो, कोण्डञ्जो वारुणिं यथा ति ॥

B. 12

४८. वेदब्बजातकं

४८. अनुपायेन यो अत्थं, इच्छति सो विहञ्जति ।
चेता हनिसु वेदब्बं, सब्बे ते व्यसनमज्झगू^१ ति^२ ॥

5

४९. नक्खत्तजातकं

४९. नक्खत्तं पटिमानेत्तं^३, अत्थो बालं उपच्चगा ।
अत्थो अत्यस्स नक्खत्तं, किं करिस्सन्ति तारका ति ॥

५०. दुग्धेधजातकं

५०. दुग्धेधानं सहस्सेन, यञ्जो मे उपयाचितो ।
इदानि खोहं यजिस्सामि, बहु^४ अघम्मिको जनो ति ॥
अत्यकामवगो पञ्चमो ।

10

तत्सुहानं

अथ मित्तक मातु कपोतवरो,
तथा वेळूक एळमूगो रोहिणी ।
कपि वारुणि चेतचरा च पुन,
तथा तारक यञ्जवरेण दसा ति ॥

पठमो पण्णासको ।

१. वारुणी जातक—सी०, वारुणिजातक—रो० । २. वेदब्बं—सी०, रो० । ३-३-
व्यसनमज्झगूति—सी०, रो०; व्यसनमज्झगुन्ति—स्या० । ४. पटिमानेत्तं—सी०, रो० । ५.
बहु—सी०, रो० ।

५१. महासीलवजातकं

13

५१. आसीसेथेव^१ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, यथा इच्छिं तथा अहू ति ॥

५२. चूळजनकजातकं

५२. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
पस्सामि वोहं अत्तानं, उदका थलमुव्वमतं ति ॥

५३. पुण्णपात्तिजातकं

5

५३. तथेव पुण्णा पात्तियो, अञ्जाय वत्तते कथा ।
आकारणेन^२ जानामि, न चायं^३ भद्दिका सुरा ति ॥

५४. किंफलजातकं

५४. नाय रक्खो दुरारुहो, न पि गामतो आरका ।
आकारणेन जानामि, नायं सादुफलो दुमो ति ॥

५५. पञ्चावुधजातकं

10

५५. यो अलीनेन चित्तेन, अलीनमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सब्बसंयोजनक्खयं ति ॥

५६. कञ्चनक्खन्धजातकं

14

५६. यो पहट्ठेन चित्तेन, पहट्ठमनसो नरो ।
भावेति कुसलं धम्मं, योगक्खेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सब्बसंयोजनक्खयं ति ॥

१. आसिसेथेद-सी०, स्या०, रो० । २. आकारकेन-सी०, स्या०, रो० । ३. नेवाय-स्या० ।

५७. वानरिन्दजातकं

५७. यस्सेते चतुरो घम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं घम्मो धिति^१ चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५८. तयोघम्मजातकं

५८. यस्सेते च तयो घम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
दक्खियं सूरियं पञ्जा, दिट्ठं सो अतिवत्तती ति ॥

५९. भेरिवादकजातकं

५९. धमे धमे नातिधमे, अतिघन्तं हि पापकं ।
घन्तेन हि सतं लद्धं, अतिघन्तेन नासितं ति ॥

5

६०. सङ्घमजातकं

६०. धमे धमे नातिधमे, अतिघन्तं हि पापकं ।
घन्तेनाधिगता भोगा, ते तातो विधमी धमं ति ॥
आसीसवगो छट्ठो ।

तस्सुद्दमं

यथा इच्छिं^२ तथाहुदका^३ थला^४,
सुर^५ सादुफलो च^६ अलीनमनो^७ ।
सम्पहट्टमनो चतुरो च तयो,
सतलद्धक भोगघनेन दसा ति ॥

B. 15

10

१. धिति-सी०, रो० । २. इच्छि-स्या० । ३-३. दयाहु दयालका-सी० । ४. सुर-सी० । ५. व-सी०, स्या० । ६. अतिधमनो-सी० ।

६१. असातमन्तजातकं

६१. असा लोकित्थियो नाम, वेला तासं न विज्जति ।
सारत्ता च पगग्भा च, सिखी सब्बघसो यथा ।
ता हित्वा पव्वजिस्सामि, विवेकमनुब्रूह्य ति ॥

६२. अण्डभूतजातकं

5 ६२ य ब्राह्मणो अवादेसि, वीणं समुखवेठितो ।
अण्डभूता भता भरिया, तासु को जातु विस्ससे ति ॥

६३. तक्कपण्डितजातकं

६३. कोधना अकतञ्जू च, पिसुणा मित्तभेदिका^१ ।
ब्रह्मचरिय चर भिक्खु, सो सुख न विहाहसी^२ ति^३ ॥

६४. दुराजानजातकं

६४. मा सु नन्दि इच्छति म, मा सु सोचि न मिच्छति ।
थीनं भावो दुराजानो, मच्छस्सेवोदके गत ति ॥

६५. अनभिरतिजातकं

B. 16 10

६५ यथा नदी च पन्थो च, पानागारं सभा पपा ।
एव लोकित्थियो नाम, नास कुज्झन्ति पण्डिता ति ॥

६६. मुदुलक्खणजातकं

६६ एका इच्छा पुरे आसि, अलद्धा मुदुलक्खण ।
यतो लद्धा अट्ठारक्खी, इच्छा इच्छ विजायथा ति ॥

१ च विभेदिका - सी०, स्या०, रो० । २-२. विहाहसीति - सी०, स्या०, रो० ।

६७. उच्छङ्गजातकं

६७. उच्छङ्गे देव मे पुत्तो, पथे घावन्तिया पति ।
तञ्च देसं न पस्सामि, यतो सोदरियमानये ति ॥

६८. साकेतजातकं

६८. यस्मि मनो निविसति, चित्तञ्चा पि पसीदति ।
अदिट्टपुब्बके पोसे, कामं तस्मि पि विस्ससे ति ॥

६९. विसवन्तजातकं

६९. धिरत्थु तं विसं वन्तं, यमहं जीवितकारणा^१ ।
वन्तं पच्चावमिस्सामि, मतं मे जीवितावरं ति ॥

७०. कुद्दालजातकं

७०. न तं जितं साधु जितं, यं जितं अवजीयति^२ ।
तं खो जितं साधु जितं, यं जितं नावजीयती^३ ति ॥
इत्थिवग्गो सत्तमो ।

तस्सुद्दानं

सिखीसब्बघसो पि च वीणवरो^४,
पिसुणा^५ मित्तभेदिका^६ नन्दी नदी ।
मुद्दुलक्खण सोदरिया च मनो,
विस साधुजितेन भवन्ति दसा ति ॥

B 17

10

७१. वरुणजातकं^१

७१. यो पुब्बे करणीयानि, पच्छा सो कातुमिच्छति ।
वरुणकट्टभञ्जो^२ व, स पच्छा मनुत्पपती ति ॥

१. जीवितकारणं—सी० । २. अवजिय्यति—स्या० । ३. नावजिय्यती—स्या० ।
४. वीणावरो—रो० । ५-६. पिसुणा च विभेदिका—सी० । ६. वरुणजातक—सी०, रो० ।
७. वरुणकट्टं—स्या०; वरुणकट्ट—सी०, रो० ।

७२. सीलवहृत्थिजातकं^१

७२. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्च विवरदस्सिनो ।
सव्व चे पठावि^२ दज्जा, नेव नं अभिरावये ति ॥

७३. सच्चंकिरजातकं

७३. सच्चं किरेवमाहमु, नरा एकच्चिया इध ।
कट्ट निप्लवित^३ सेय्यो, न त्वेवेकच्चियो नरो ति ॥

७४. रुक्खधम्मजातकं

5 ७४. साधू सम्बहुला जाती, अपि रुक्खा अरञ्जजा ।
वातो वहति एकट्ठं, ब्रह्मन्तं पि वनप्पति^४ ति ॥

७५. मच्छजातकं

D. 13

७५. अभित्थनय पज्जुन्न, निधि काकस्स नासय ।
काकं सोकाय रन्वेहि, मञ्च सोका पमोचया ति ॥

७६. असङ्खियजातकं

10 ७६. असङ्खियोमिह गाममिह, अरञ्जे नत्थि मे भयं ।
उजुं^५ मगं समारुहो, मेत्ताय करुणाय चा ति ॥

७७. महासुपिनजातकं

७७. उसभा रुक्खा गावियो गवा च,
अस्सो कंसो सिङ्गाली^६ च कुम्भो ।
पोक्खरणी च अपाकचन्दनं,

१. सीलवनागरजजातकं-सी०, सीलवनागजातक-स्या० । २. पथावि-म० । ३. विल्पावित-सी०, रो०, निप्लवितं-स्या० । ४. वनप्पति-सी०, रो० । ५. उजु-सी०, स्या०, रो० । ६. सिगाली-सी०, स्या०, रो० ।

लाबूनि^१ सीदन्ति सिला प्लवन्ति ॥
 मण्डूकियो कण्हसप्ये गिलन्ति,
 काकं सुपण्णा^२ परिवारयन्ति ।
 तसा वका एळकानं भयाहि,
 विपरियासो^३ वत्तति नयिध मत्थी ति ॥

5

७८. इल्लिसजातकं

७८. उभो खञ्जा उभो कुणी, उभो विसमचक्खुका^४ ।
 उभिन्नं पिळका जाता, नाहं पस्सामि इल्लिसं ति ॥

७९. खरस्सरजातकं

७९. यतो विलुत्ता च हता च गावो,
 दड्डानि गेहानि जनो च नीतो ।
 अथागमा पुत्तहताय पुत्तो,
 खरस्सरं डिण्डिमं^५ वादयन्तो ति ॥

B, 19

10

८०. भीमसेनजातकं

८०. यं ते पविकत्थितं पुरे,
 अथ ते पूतिसरा सजन्ति पच्छा ।
 उभयं न समेति भीमसेन,
 युद्धकथा च इदञ्च ते विहञ्जं ति ॥

वरुणवग्गो अट्टमो ।

15

तस्सुद्धानं

वरुणा अकतञ्जूवरे तु सच्चवरं,
 सवनप्पतिना च अभित्थनय^६ ।
 करुणाय सिलाप्लव इल्लिसतो,
 पुन डिण्डिमपूतिसरेन दसा ति ॥

१. लाबूनि-सी०, रो०, लाबूनि-स्या० । २. सुवण्णा-सी०, स्या० । ३. विपरि-
 यासो-स्या० । ४. विसमचक्खुला-सी०, रो० । ५. डिण्डिमं-सी०, स्या०, रो० । ६. अहि-
 त्थनय-सी० ।

८१. सुरापानजातकं

८१. अपायिम्ह अनच्चिम्ह, अगायिम्ह रुदिम्ह च ।
विसञ्जकरणि^१ पित्वा^२, दिट्ठा नाहुम्ह वानरा ति ॥

८२. मित्तविन्दकजातकं^३

B. 20

८२. अतिक्कम्म रमणक, सदामत्तञ्च दूभकं ।
स्वासि पासाणमासीनो, यस्मा जीवं न मोक्खसी ति ॥

८३. कालकण्णिजातकं^४

5

८३. मित्तो हवे सत्तपदेन होति,
सहायो पन द्वादसकेन होति ।
भासद्धमासेन च जाति होति,
तत्तुत्तरिं अत्तसमो पि होति ।
सोह कथ अत्तसुखस्स हेतु,
चिरसन्थुतं^५ कालकण्णिं जहेय्यं ति ॥

10

८४. अत्थस्सद्वारजातकं

८४. आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं,
सीलञ्च बुद्धानुमतं सुतञ्च ।
धम्ममानुवत्ती च अलीनता च,
अत्थस्स द्वारा पमुखा छल्लेते ति ॥

८५. किपक्कजातकं

15

८५. आयति^६ दोस नाञ्जाय, यो कामे पटिसेवति^७ ।
विपाकं ते हनन्ति^८ नं, किपक्कमिव भविस्सति ति ॥

१ विसञ्जकरणि-सी०, रो० । २. पीत्वा-सी०, रो० । ३ मित्तविन्दकजातक-
सी०, स्या०, रो० । ४ कालकण्णिजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. चिरसन्थुतं-रो० । ६
आयति-सी० । ७ पटिसेवति-सी०, रो० । ८ हनन्ती-स्या०, रो० ।

८६. सीलवीमंसकजातकं^१

८६. सीलं किरेव कल्याणं, सील लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जती ति ॥

८७. मङ्गलजातकं

८७. यस्स मङ्गला^२ समूहतासे^३,
उप्पाता^४ सुपिना च लक्खणा च ।
सो^५ मङ्गलदोसवीतिवत्तो,
युगयोगाधिगतो न जातुमेती ति ॥

B. 21

5

८८. सारम्भजातकं

८८. कल्याणिमेव मुञ्चेय्य, न हि मुञ्चेय्य पापिकं ।
भोक्खो कल्याणिया साधु, मुत्वा तप्पत्ति^६ पापिकं ति ॥

८९. कुहकजातकं

८९. वाचा व किर ते आसि, सण्हा सखिलभाणिनो ।
तिणमत्ते असज्जित्थो, नो च निक्खसतं हरं ति ॥

10

९०. अकतञ्जुजातकं^७

९०. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्जति ।
पच्छा किच्चे समुप्पन्ने, कत्तारं नाधिगच्छती ति ॥
अपायिम्हवगो नवमो ।

तस्सुद्दानं

अपायिम्ह च दूभक^८ सत्तापदं,
छलद्वर^९ च आयतिना च पुन ।

१. सीलविमसजातक-सी०; सीलवीमसजातक-स्या०, रो० । २ मङ्गल-
सी० । ३ समूहता-सी०, स्या०, रो० । ४ उप्पादा-रो० । ५ स-सी०, रो० । ६.
तपत्ति-सी०, रो० । ७ अकतञ्जुजातक-सी०, स्या०, रो० । ८ दुभक-स्या० ।
९ छलद्वय-सी०, स्या० ।

अहिशीलव मङ्गलि पापिकस्सा,
सतनिकख कतत्थवरेण दसा^१ ति^१ ॥

९१. लित्तजातकं

22

९१. लित्तं परमेन तेजसा, गिलमक्ख पुरिसो न बुज्झति ।
गिल रे गिल पापघुत्तक, पच्छा ते कट्टुकं भविस्सती ति ॥

९२. महासारजातकं

5

९२. उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति, मन्तीसु^३ अक्रुत्तुहलं^३ ।
पियञ्च अन्नपानमिह, अत्थे जाते च पण्डितं ति ॥

९३. विसासभोजनजातकं

९३. न विस्ससे अविस्सत्थे, विस्सत्थे पि न विस्ससे ।
विस्सासा भयमन्वेति, सीहं व मिगमात्तुका ति ॥

९४. लोमहंसजातकं

10

९४. सोत्ततो सोसिन्दो^१ चेव, एको भिसनके वने ।
नग्गो न चग्गिमासीनो, एसनापसुतो मुनी ति ॥

९५. महासुदस्सनजातकं

९५. अनिच्चा वत सङ्घारा, उप्पादवयधम्मिनो ।
उप्पज्जित्वा निरुज्झन्ति, तेस वूपसमो सुखो ति ॥

९६. तेलपत्तजातकं

९६. समतित्तिकं अनवसेक, तेलपत्त यथा परिहरेय्य ।
एवं सचित्तमनुरक्खे, पत्थयानो दिस अगतपुब्ब ति ॥

१-१ दस-सी०, स्या० । २-२. विसत्थे पि न विस्ससे-सी० । ३ सोसीतो-सी०,
स्या०, रो० ।

९७. नामसिद्धिजातकं .

९७. जीवकं च मतं दिस्वा, धनपालिं च दुग्गतं ।
पन्थकं च वने मूक्कं, पापको पुनरागतो ति ॥

B. 23

९८. कूटवाणिजजातकं

९८. साधु खो पण्डितो नाम, न^१ त्वेव^१ अतिपण्डितो ।
अतिपण्डितेन पुत्तेन, मनमिह उपकूलितो^२ ति ॥

९९. परोसहस्सजातकं

९९. परोसहस्सं पि समागतानं,
कन्देय्यु ते वस्ससतं अपञ्जा ।
एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

5

१००. असातरूपजातकं

१००. असातं सातरूपेण, पियरूपेण अप्पिय ।
दुक्खं सुखस्स रूपेण, पमत्तमतिवत्तती ति ॥

10

लित्तवग्गो दसमो ।

तस्सुद्दानं

गिलमक्खकुत्तूहलमातुकस्सा,
मुनिना च अनिच्चतपत्तवरं ।
धनपालिवरो अतिपण्डितको,
सपरोसहस्सअसातदसा ति ॥

मज्झिमो पण्णासको ।

१०१. परोसतजातकं

१०१. परोसतं वे^३ पि समागतानं,
झायेय्युं ते वस्ससतं अपञ्जा ।

15 B. 24

१-१ नत्वेव-रो० । २ उपकूलितो-सी०, उपकुद्धितो-स्या० । ३ वे-स्या०,
रो० ।

एको व सेय्यो पुरिसो सपञ्जो,
यो भासितस्स विजानाति अत्थं ति ॥

१०२. पणिकजातकं

१०२. यो दुक्खफुट्टाय भवेय्य ताण,
सो मे पिता दुब्भि^१ वने करोति ।
सा कस्स कन्दाग्निं वनस्स मज्झे,
यो तायिता सो सहस^२ करोती ति ॥

१०३. वेरिजातकं^३

१०३. यत्थ वेरी निविसति^४, न वसे तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्त वा, दुक्ख वसति वेरिसू ति ॥

१०४. मित्तविन्दकजातकं

१०४. चतुब्भि अट्टज्जागमा, अट्टाहि पि च सोळस ।
सोळसाहि^५ च बत्तिसं^६, अत्रिच्छं चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ति ॥

१०५. दुब्बलकट्टजातकं -

B 25 १०५ बहुम्पेतं वने कट्ट, वातो भञ्जति दुब्बलं ।
तस्स चे भायसी^७ नाग, किसो नून भविस्ससी ति ॥

१०६. उदञ्चनीजातकं^८

१०६. सुखं वत सं जीवन्तं, पचमाना उदञ्चनी ।
चोरी जायप्पवादेन, तेलं लोण च याचती ति ॥

१ दुब्भि-सी०, रो०, दुब्भि-स्या० । २ सहसा-सी०, स्या०, रो० । ३ वेरी-जातक-सी० । ४ निविसति-सी०, निविसति-स्या० । ५ सोळसाभि-स्या० । ६ बत्तिस-सी०, स्या०, बत्तिसा-रो० । ७ भायसि-मी०, स्या० । ८ उदचनिजातक-सी०, रो० ।

१०७. सालित्तकजातकं^१

१०७. साधु खो सिप्पकं नाम, अपि यादिस कीदिसं ।
पस्स खञ्जप्पहारेन, लद्धा गामा चतुद्दिसा ति ॥

१०८. बाहियजातकं

१०८. सिक्खेय्य सिक्खितब्बानि, सन्ति तच्छन्दिनो^२ जना ।
बाहिया हि^३ सुहसेन, राजानमभिराधयी ति ॥

१०९. कुण्डपूवजातकं^४

१०९. यथन्नो पुरिसो होति, तथन्ना तस्स देवता ।
आहरेतं कुण्डपूवं^५, मा मे भागं विनासया ति ॥

११०. सम्बसंहारकपञ्चजातकं^६

११०. सम्बसंहारको नत्थि, सुद्धं कङ्गु पवायति ।
अलिकं भायतियं^७ धुती, सच्चमाहं^८ महल्लिका ति ॥
परोसतवग्गो^९ एकादसमो ।

B 26

तस्सुहानं

सपरोसत तायित वेरी पुन,
भमचक्कथ नागसिरिद्धयनो ।
सुखकं च वत सिप्पक बाहिया,
कुण्डपूव महल्लिकका च दसा ति ॥

10

१ सालित्तजातक-सी० । २ सच्छन्दिनो-सी०, रो० । ३ पि-सी०, स्या०,
रो० । ४ कुण्डकपूवजातक-स्या०, रो० । ५ कर्णं पूवं-सी०, रो० । ६ सम्बसंहारक-
पञ्चजातक-स्या०; ० पञ्च-रो०; सम्बसंहारजातक-सी० । ७ भासतिय-सी०, स्या० । ८
सच्चमाह-स्या० । ९ परोमहत्सवग्गो-सी० ।
दा० १-४

१११. गद्रभपञ्चजातकं

१११. हचि^१ तुव एवमञ्जसि सेय्यो,
पुत्तेन पिता ति राजसेट्ट ।
हन्दस्सतरस्स ते अय,
अस्सतरस्स हि गद्रभो पिता ति ॥

११२. अमरादेवीपञ्चजातकं^२

5 ११२. येन सत्तुविलङ्गा च, दिगुणपलासो च पुप्फितो ।
येन^३ ददामि^४ तेन वदामि, येन न^५ ददामि^६ न तेन वदामि ।
एस मग्गो यवमञ्जकस्स, एतं छन्नपथ विजानाही ति ॥

११३. सिङ्गलजातकं^७

B. 27

११३. सट्टहासि सिङ्गलस्स,^८ सुरापीतस्स ब्राह्मण ।
सिप्पिकानं सत नत्थि, कुतो कससता दुवे ति ॥

११४. मितचिन्तिजातकं^९

10

११४. बहुचिन्ती अप्पचिन्ती,^{१०} उभो जाले अबञ्जरे ।
मितचिन्ती पमोचेसी,^{११} उभो तत्थ समागता ति ॥

११५. अनुसासिकजातकं

११५ यायञ्जमनुसासति, सय लोलुप्पचारिनी ।
सायं विपक्खिका सेति, हता चक्केन सासिका^{१२} ति ॥

१. हचि-सी०, स्या० । २. अमरादेवीपञ्चो-स्या०; ० पञ्च-रो० । ३-३. येनादामि-सी०, स्या० । ४-४ नादामि-सी०, स्या० । ५. सिगालजातक-सी०, स्या०, रो० । ६. सिगालस्स-सी०, स्या०, रो० । ७. मितचिन्तीजातक-सी० । ८. अप्पचिन्ती च-सी०, स्या०, रो० । ९. अमोचेसी-सी०, अमोचेसि-स्या०, रो० । १०. सालिका-सी०, रो०; सालिका-स्या० ।

११६. दुब्बचजातकं

११६. अतिकरमकराचरिय, मय्हम्पेतं न रुच्चति ।
चतुत्ये लङ्घयित्वान^१, पञ्चमायसि^२ आवुतो ति ॥

११७. तित्तिरजातकं

११७. अच्चुग्गतातिलपता, अतिवेलं^३ पभासिता ।
वाचा हनति^४ दुम्भेधं, तित्तिरंवातिवस्सितं ति ॥

११८. वट्टकजातकं

११८. नाचिन्तयन्तो पुरिसो, विसेसमधिगच्छति ।
चिन्तितस्स फलं पस्स, मुत्तोस्मि वधवन्धना ति ॥

5

११९. अकालराविजातकं

११९. अमातापितरसंबद्धो^५, अनाचेरकुले^६ वसं ।
नायं कालं अकालं वा, अभिजानाति कुक्कुटो ति ॥

B. 28

१२०. बन्धनमोक्षजातकं

१२०. अबद्धा तत्थ वज्जन्ति, यत्थ वाला पभासरे ।
वद्धा पि तत्थ मुच्चन्ति, यत्थ धीरा पभासरे ति ॥
हचिवग्गो^७ द्वादसमो ।

10

तस्सुद्धानं

अथ गद्वभ सत्तुव कंससतं,
वहुचिन्ति सासिकायातिकर ।
अतिवेल विसेसमनाचरियो व,
धीरापभासरतेन दसा ति ॥

— ० —

१ लिङ्घयित्वान—स्या० । २. पञ्चमियसि—सी० । ३. अतिवल्ता—सी०, स्या०,
रो० । ४. हन्ति—सी० । ५. अमातापितरिसंबद्धो—सी०, रो० ; अमातापितुसंबद्धो—स्या० ।
६. अनाचरियाकुले—सी०, स्या०, रो० । ७. हंसिवग्गो—सी० ; हंसिवग्गो—स्या० ।

१२१. कुसनाळिजातकं

१२१. करे सरिक्खो अथ वा पि सेट्टो,
निहीनको वा^१ पि^२ करेय्य एको ।
करेय्युमेते^३ व्यसने उत्तमत्थं,
यथा अहं कुसनाळि^४ रुचायं ति ॥

१२२. दुम्मेधजातकं

B. 29 5

१२२. यसं लद्धान दुम्मेधो, अनत्थं चरति अत्तनो ।
अत्तनो च परेस च, हिसाय पटिपज्जती ति ॥

१२३. नङ्गलीसजातकं

१२३. असव्वत्थगार्मि वाच, बालो सव्वत्थ भासति ।
नायं दधि वेदि न नङ्गलीसं,
दधिप्पयं^१ मञ्जति नङ्गलीसं ति ॥

१२४. अम्बजातकं

10

१२४. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
वायामस्स फलं पस्स, भुत्ता अम्बा अनीतिहं ति ॥

१२५. कटाहकजातकं

१२५. बहुम्पि सो विकत्थेय्य, अञ्ज जनपदं गतो ।
अन्वागन्त्वान दूसेय्य, भुञ्ज भोगे कटाहका ति ॥

१२६. असिलक्खणजातकं

15

१२६. तदेवेकस्स^१ कल्याणं, तदेवेकस्स पापकं ।
तस्मा सव्वं न कल्याणं, सव्वं वा पि न पापकं ति ॥

१-१. चापि-सी०, रो० । २. करिय्युते-सी०, रो० । ३. कुसनाळी-सी० ।
४. दधि पर्यं-सी०, रो० । ५. तथेवेकस्स-सी०, स्या०; तथेवेकस्स-रो० ।

१२७. कलण्डुकाजातकं

१२७. ते देसा तानि वत्थूनि, अहं च वनगोचरो ।
अनुविच्च खो तं गण्हेय्यं, पिव^१ खीरं कलण्डुका ति ॥

१२८. बिळारवतजातकं

१२८. यो वे धम्मं^२ धजं^३ कत्वा, निगूळ्हो पापमाचरे ।
विस्सासयित्वा भूतानि, बिळारं नाम तं वतं ति ॥

B. 30

१२९. अग्गिकभारद्वाजजातकं

१२९. नायं सिखा पुञ्जहेतु, घासहेतु अयं सिखा ।
नाङ्गुट्टगणनं^४ याति, अलं ते हेतु अग्गिका ति ॥

5

१३०. कोसियजातकं

१३०. यथा वाचा च^५ भुञ्जस्सु, यथा भुत्तं च ब्याहर ।
उभयं ते न समेति, वाचा भुत्तं^६ च^७ कोसिये ति ॥
कुसनाळिवग्गो तेरस्सो ।

तस्सुद्धानं

कुसनाळिसिरिक्क्यनो च यसं,
दधि मम्ब कटाहकपञ्चमको ।
अथ पापकखीरबिळारवतं^८,
सिखि कोसियसक्क्यनेन^९ दसा ति ॥

10

१३१. असम्पदानजातकं

१३१. असम्पदानेनित्तरीतरस्स,
बालस्स मित्तानि कली भवन्ति ।

१. पिय-सी०, रो० । २. मूयिकजातक-स्या०; बिळारजातक-रो० । ३-३. धम्मवर्ज-रो० । ४. अग्गिकजातक-सी०, स्या०, रो० । ५. नङ्गुट्टगणनं-सी०, स्या०; नाङ्गुट्टगणनं-रो० । ६. व-सी०, रो० । ७-७. अत्तञ्च-सी० । ८. पापसखिरबिळारवत-सी०, स्या० । ९. कोसियसक्क्यनेन-सी० ।

तस्मा हरामि भुसं अड्डमानं,
मा मे मित्ति जीयित्थ सस्सतायं ति ॥

१३२. भीरुकजातकं^१

B, 31

१३२. कुसलूपदेसे धित्तिया दळ्हाय च,
अनिवत्तितत्ता^२ भयभीरुताय च ।
5 न रक्खसीनं वसमागमिम्हसे^३,
स सोत्थिभावो महता भयेन मे ति ॥

१३३. घतासनजातकं

10

१३३. खेमं यहिं तत्थ अरी उदीरितो,
दकस्स^४ मज्झे जलते घतासनो ।
न अज्ज वासो महिया महीरुहे,
दिसा भज्ज्ज्जो सरणाज्ज^५ नो भयं ति ॥

१३४. ज्ञानसोधनजातकं

१३४. ये सञ्चिनो ते पि दुग्गता,
ये पि असञ्चिनो ते पि दुग्गता ।
एतं उभयं विवज्जय,
तं समापत्तिमुखं अनङ्गणं ति ॥

१३५. चन्दाभजातकं

15

१३५. चन्दाभं सूरियाभञ्च, योध पञ्चाय गाधति^६ ॥
अवितक्केन ज्ञानेन, होति आभस्सरूपगो ति ॥

१. पञ्चगुरुजातक-सी०; पञ्चभीरुकजातक-स्या०; पञ्चगुरुजातक-रो० । २. अनिवत्तितत्ता-सी०, स्या०, रो० । ३. वसमागमिम्हा-सी०, वसमागामिम्ह-स्या०, रो० । ४. उदकस्स-सी०, रो० । ५. सरणाज्ज-सी०, स्या०, रो० । ६. भावति-रो० ।

१३६. सुवर्णहंसजातकं

१३६. यं लद्धं तेन तुदुब्बं, अतिलोभो हि पापको ।
हंसराजं गहेत्वान, सुवर्णा परिहायथा ति ॥

B. 32

१३७. बब्बुजातकं

१३७. यत्थेको लभते बब्बु, दुतियो तत्थ जायति ।
ततियो च चतुत्थो च, इदं ते बब्बुका बिलं ति ॥

१३८. गोधजातकं

१३८. किं ते जटाहि दुम्मोघ, किं ते अजिनसाटिया ।
अब्भन्तर ते गहनं, बाहिरं परिमज्जसी ति ॥

5

१३९. उभतोभट्टजातकं

१३९. अक्खी भिन्ना पटो नट्टो, सखिगेहे^१ च भण्डनं ।
उभतो पट्टुट्ठा^२ कम्मन्ता^३, उदकम्हि थलम्हि चा ति ॥

१४०. काकजातकं

१४०. निच्चं उब्बिगगहदया, सब्बलोकविहेसका ।
तस्मा नेसं^४ वसा नत्थि, काकानम्हाक^५ वातिनं ति ॥ 10
असम्पदानवगो चुहससो ।

तत्सुद्धानं

इतरीतररक्खसि खेमियो च,
परोसतपञ्हेन आभस्सरो पुन ।
अथ हंसवरुत्तमबब्बुजटं,
पटनट्टककाकवरेण दसा ति ॥

B. 33

— ० —

१. सखीगेहे—सी०, स्या० । २-२. पट्टुट्टकम्मन्तो—सी०; ० कम्मन्ता—स्या०;
पट्टुट्टो कम्मन्तो—रो० । ३. तेसं—सी०, रो० । ४. काकानस्माक—सी०, रो० ।

१४१. गोधजातकं

१४१. न पापजनसंसेवी, अच्चन्तसुखमेधति ।
गोधाकुलं ककण्टा^१ व^२, कलि पापेति अत्तनं^३ ति^४ ॥

१४२. सिङ्गलजातकं

१४२. एतं हि ते दुराजान, यं सेसि मतसायिकं^५ ।
यस्स ते कड्डुमानस्स, हत्था दण्डो न मुच्चती ति ॥

१४३. विरोचजातकं^६

5 १४३ लसी च ते निप्फलिता, मत्थको च पदालितो^७ ।
सब्बा ते फासुका भग्गा, अज्ज खो त्वं विरोचसी ति ।

१४४. नङ्गुट्टुजातकं

१४४. बहुम्पेतं असम्भि जातवेद, यं तं वालधिनाभिपूजयाम ।
मंसारहस्स नत्थज्ज मंसं, नङ्गुट्टुम्पि भवं पटिग्गहात्तू ति ॥

१४५. राघजातकं

B. 34

10

१४५. न त्वं राघ विजानासि, अड्डरत्ते अनागते ।
अव्ययतं^८ विलपसि, विरत्ता^९ कोसियायने ति ॥

१४६. समुद्दकाकजातकं^{१०}

१४६. अपि^{११} नु^{१२} हनुका सन्ता, मुखं च परिसुस्सति ।
ओरमाम न पारेम, पूरते व महोदधी ति ॥

१४७. पुप्फरत्तजातकं

१४७. नयिदं दुक्खं अदुं दुक्खं, यं मं तुदति वायसो ।
यं सामा पुप्फरत्तेन, कत्तिकं नानुभोस्सती ति ॥

१-१ ककण्टीव-रो० । २-२ अत्तानन्ति-सी०, रो० । ३ सायितं-स्या० । ४. विरो-
चनजातक-सी०, स्या०, रो० । ५ विदालितो-सी०, रो० । ६ अव्यायतं-सी०, रो०, अव्या-
यतं-स्या० । ७ विरत्ते-स्या० । ८ काकजातक-सी०, स्या० । ९-९ अपिनु-स्या०, रो० ।

१४८. सिङ्गलजातकं

१४८. नाहं पुनं न च पुनं, न चा पि अपुनपुनं ।
हृत्थिवोन्दि पवक्खामि, तथा हि भयतज्जितो ति ॥

१४९. एकपण्णजातकं

१४९. एकपण्णो अयं रुक्खो, न भूम्या चतुरङ्गुलो ।
फलेन विसकप्पेन, महायं कि भविस्सती ति ॥

१५०. सञ्जीवजातकं

१५०. असन्तं यो पग्गहाति, असन्तं चूपसेवति ।
तमेव घासं कुरुते, व्यग्घो सञ्जीवको^१ यथा ति ॥
ककण्टकवग्गो पन्नरसमो ।

5 B. 35

तस्सुद्दानं

सुखमेधति दण्डवरो च पुन,
लसिवालधि^२ पञ्चभराघवरो ।
समहोदधि कत्तिकवोन्दि पुन,
चतुरङ्गुलव्यग्घवरेन^३ दसा ति ॥

10

अथ वग्गुद्दानं^४

अपण्णकं सीलवग्गकुरुङ्गं, कुलावकं अत्थकामेन पञ्चमं ।
आसीसो^५ इत्थिवरुणं अपायि, लित्तवग्गेन ते दस ।
परोसतं हन्ति^६ कुसनाळि^६, असम्पदं ककण्टकवग्गो^७ ॥
एककनिपातं निद्धितं ।

—:०:—

१. नजीविको—सी०, स्या०, रो० । २. लसीवालधि—सी० । ३. ० व्यग्घवरेन—
मी० । ४. नद वग्गुद्दानं भवति—सी०, स्या० । ५. आसीसो—सी०, स्या० । ६-६. हन्ति
मी० । ७. कुसनाळि—सी०, स्या० । ८. पापनेविग्गो—स्या० ।
दा० १-५

२. दुकनिपातो

१५१. राजोवादजातकं (१)

E. 35

१. दळ्ह दळ्हस्स खिपति, मन्लिको^१ मुदुना मुदुं ।
सावुम्पि सावुना जेंति, असावुम्पि अमावुना ।
एतादिसो अर्यं राजा, मग्गा उय्याहि सारथि^२ ॥
२. अक्कोवेन जिने कोवं, असावुं सावुना जिने ।
जिने कदरियं दानेन, सच्चेनालिकवादिनं ।
एतादिसो अर्यं राजा, मग्गा उय्याहि सारथी ति ॥

5

१५२. सिङ्गलजातकं (२)

३. असमेक्खितकम्मन्तं, तुरिताभिनिपातिनं ।
सानि^३ कम्म्यानि^४ तप्पेन्ति, उण्हंवज्जोहितं मुखे ॥
४. सीहो च सीहनाट्टेन, दहरं अभिनादयि ।
मुत्वा सीहस्स निग्घोमं, मिङ्गालो दहरे वस ।
भीतो सन्तासमापादि, हदयञ्चस्स अप्फली नि ॥

10

१५३. सूकरजातकं (३)

५. चतुप्पदो अहं सम्म, त्वं पि सम्म चतुप्पदो ।
एहि सम्मं निवत्तस्सु, किं^५ तु^६ भीतो पलायसि ॥
६. असुच्चि पूतिलोमोसि, दुग्गन्धो वासि सूकर ।
सच्चे युज्जितुकामोसि, जयं सम्म दवामि ते ति ॥

15

१. वल्लिको-म० । २. सारथीति-सी०, रो० । ३. सिङ्गलजातक-मी०, स्या०, रो० । ४-४ तानि कम्म्यानि-स्या० । ५. सीह-मी०, रो० । ६-६. किन्तु-मी०, स्या०, रो० ।

१५४. उरगजातकं (४)

७. इधूरगान पवरो पविट्टो,
सेलस्स वण्णेन पमोक्खमिच्छ ।
ब्रह्मं च वण्णं अपचायमानो,
बुभुविखतो नो वितरामि^१ भोत्तु ॥

B. 37

८. सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव,
दिव्या^२ च ते पात्तुभवन्तु भक्खा ।
यो^३ ब्रह्मवण्ण अपचायमानो,
बुभुविखतो नो वितरासि भोत्तु ति ॥

१५५. भग्गजातकं (५)

९. जीव वस्ससत भग्ग,^४ अपरानि च वीसति^५ ।
मा म पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ॥

10

१०. त्वं पि वस्ससतं जीव, अपरानि च वीसति ।
विसं पिसाचा खादन्तु, जीव त्वं सरदो सतं ति ॥

१५६. अलीनचित्तजातकं (६)

११. अलीनचित्त निस्साय, पहट्ठा महती चमू ।
कोसलं सेनासन्तुट्ठ, जीवग्गाह^६ अगाहयि ॥

१२. एव निस्सयसम्पन्नो, भिक्खु आरद्धवीरियो ।
भावयं कुसल धम्म, योगवखेमस्स पत्तिया ।
पापुणे अनुपुब्बेन, सव्वसयोजनक्खय^७ ति ॥

15

१. विसहामि-सी०, स्या०, रो० । २. दिव्या-सी०, दिव्वा-रो० । ३. सो-
रया०, रो० । ४. भग्गजातक-सी०, रो० । ५. गग्ग-सी०, रो० । ६. वीसति-स्या० ।
७. जीवग्गाह-सी०, रो० । ८-८ सव्वसयोजनक्खयन्ति-सी० ।

१५७. गुणजातकं (७)

B. 38

१३. येन कामं पणामेति, धम्मो बलवत भिगी ।
उन्नदन्ती विजानाहि, जातं सरणतो भय ॥
- १४ अपि चे पि दुब्बलो मित्तो, मित्तधम्मेषु तिट्ठति ।
सो जातको च बन्धु च, सो मित्तो सो च मे सखा ।
दाठिनि मात्तिमञ्जित्थो^१, सिङ्गालो मम पाणदो ति ॥

5

१५८. सुहनुजातकं (८)

१५. नयिद विसमसीलेन, सोणेन सुहनू^२ सह^३ ।
सुहनू^४ पि तादिसोयेव, यो सोणस्स सगोचरो ॥
- १६ पक्खन्दिना पगब्भेन, निच्च सन्दानखादिना ।
समेति पाप पापेन, समेति असता अस ति ॥

१५९. मोरजातकं (९)

10

१७. उदेतयं चक्खुमा एकराजा,
हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो^५ ।
त त नमस्सामि हरिस्सवण्णं पथविप्पभासं,
तयाज्ज^६ गुत्ता विहरेमु दिवस ॥
ये ब्राह्मणा वेदगू^६ सब्बधम्मे,
ते मे नमो ते च म पालयन्तु ।
नमत्थु बुद्धान नमत्थु बोधिया,
नमो विमुत्तान नमो विमुत्तिया ।
इमं सो परित्त कत्वा, मोरो चरति एसना ॥

15

B. 39

20

- १८ अपेतय चक्खुमा एकराजा,
हरिस्सवण्णो पथविप्पभासो ।

१. तिमञ्जित्थो-स्या० । २-२ सुहनूस्सह-सी०, स्या०, सुहनूस्सहा-रो० । ३. सुहनू-स्या०, रो० । ४ पठविप्पभासो-सी०, स्या०, रो० । ५ तयाज्ज-सी०, स्या०, रो० । ६. वेदगू-स्या० ।

तं तं नम्मस्सामि हरिस्सवण्णं पथविप्पभासं,
तयाज्ज गुत्ता विहरेमु रत्ति ॥

ये ब्राह्मणा वेदगू सब्बधम्मे,
ते मे नमो ते च मं पालयन्तु ।
नमत्थु बुद्धानं नमत्थु बोधिया,
नमो विमुत्तान नमो विमुत्तिया ।
इम सो परित्तं कत्वा, मोरो वासमकप्पयी ति ॥

5

१६०. विनीलजातकं^१ (१०)

१६. एवमेव नून राजानं, वेदेहं मिथिलग्गह ।
अस्सा वहन्ति^२ आजञ्जा, यथा हंसा विनीलक ॥

२०. विनील दुग्ग भजसि, अभूमि तात सेवसि ।
गामन्तकानि^३ सेवस्सु, एतं मातालथं तवा^४ ति^५ ॥
दळ्हवग्गो पठमो ।

10

तस्सुद्धानं

वरबल्लिकदहरसूकरको,
उरगूत्तमपञ्चमभग्गवरो ।
महतीचमुया व सिञ्जालवरो,
सुहनुत्तम मोर विनीलं दसा ति ॥

15

१६१. इन्दसमानगोत्तजातकं (११)

२१. न सन्थवं कापुरिसेन कयिरा,
अरियो अनरियेन पजानमत्थं ।
चिरानुबुत्थो पि करोत्ति पाप,
गजो यथा इन्दसमानगोत्तं ॥

B. 40

१ विनीलकजातक-सी०, स्या०, ० जातक-रो० । २ वाहन्ति-रो० । ३ गामन्ति-
कानि-सी० । ४-४ तुवन्ति-स्या०, त्वन्ति-रो० ।

२२. य^१ त्वेव^१ जञ्जा सदिसो मम ति,
 सीलेन पञ्जाय सुतेन चा पि ।
 तेनेव मेत्ति कयिराथ सद्धि,
 सुखो^२ हवे^३ सप्पुरिसेन सङ्गमो ति ॥

१६२. सन्थवजातकं (१२)

5 २३. न सन्थवस्मा परमत्थि पापियो,
 यो सन्थवो कापुरिसेन होति ।
 सन्तप्पितो सप्पिना पायसेन,
 किञ्छाकत पण्णकुटि अदट्ठि^४ ॥

10 २४. न सन्थवस्मा परमत्थि सेय्यो,
 यो सन्थवो सप्पुरिसेन होति ।
 सीहस्स व्यग्घस्स^५ च दीपिनो च,
 सामा मुख लेहति सन्थवेना ति ॥

१६३. सुसीमजातकं (१३)

15 २५. काळा मिगा सेतदन्ता तवीमे^६,
 परोसत हेमजालाभिच्छन्ना^७ ।
 ते ते ददामी ति सुसीम ब्रूसि,
 अनुस्सर पेत्तिपितामहान ॥

B 41

20 २६ काळा मिगा सेतदन्ता ममीमे^६,
 परोसत हेमजालाभिच्छन्ना ।
 ते ते ददामी ति वदामि माणव,
 अनुस्सर पेत्तिपितामहान ति ॥

१-१ यदेव-स्या० । २-२ सुखावहो-सी०, रो० । ३ अदट्ठही-सी०; अदट्ठहि
 -स्या०; अदट्ठही ति-रो० । ४ व्यग्घस्स-सी०, रो० । ५ तव इमे-मी०, रो० ।
 ६ हेमजालाभिसञ्छन्ना-सी० । ७ मम इमे-सी०, रो० ।

१६४. गिज्झजातकं (१४)

२७. यं नु गिज्झो योजनसतं, कुणपानि अवेक्खति ।
कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि^१ ॥
२८. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्ख्ये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झती ति ॥

१६५. नकुलजातकं (१५)

२९. सन्धिं कत्वा अमित्तेन, अण्डजेन जलाबुज ।
विवरिय दाठं सेसि^२, कुतो ते^३ भयमागतं ॥
३०. सङ्ख्येव अमित्तस्मिं, मित्तस्मिं पि न विस्ससे ।
अभया भयमुप्पन्नं, अपि मूलानि^४ कन्तती ति^५ ॥

१६६. उपसाळकजातकं (१६)

३१. उपसाळकनामानि^६, सहस्सानि चतुद्दस ।
अस्मिं पदेसे दड्ढानि, नत्थि लोके अनामतं ॥
३२. यम्हि सच्चं च घम्मो च, अहिंसा संयमो दमो ।
एतं^७ अरिया^८ सेवन्ति, एतं लोके अनामतं ति ॥

१६७. समिद्धिजातकं (१७)

३३. अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु, न हि भुत्वान भिक्खसि ।
भुत्वान भिक्खु भिक्खस्सु, मा तं कालो उपच्चगा ॥
३४. काल वोहं न जानामि, छन्नो कालो न दिस्सति ।
तस्मा अभुत्वा भिक्खामि, मा मं कालो उपच्चगा ति ॥

१- बुज्झसी-सी० । २ सयसि-सी०, स्या०, रो० । ३. त-सी० । ४-४. मूलनिकन्तती ति-सी० । ५. उपसाळकजातक-सी०, स्या०, उपसाळहजातक-रो० । ६ उपसाळकनामान-सी०, स्या०, रो० । ७-७. एतवरिया-सी०, स्या०, रो० ।

१६८. सकुण्णिघजातकं (१८)

३५. सेनो बलसा पतमानो, लापं गोचरठायिनं^१ ।
सहसा अज्भम्पत्तो व, मरणं तेनुपागमि ॥
३६. सोह नयेन सम्पन्नो, पेतिके गोचरे रतो ।
अपेतसत्तु मोदामि, सम्पस्स अत्थमत्तनो ति ॥

१६९. अरकजातकं (१९)

- 5 ३७. यो वे भेत्तेन चित्तेन, सब्बलोकानुकम्पति ।
उद्ध अधो च तिरिय^२, अप्पमाणेन सब्बसो ॥
३८. अप्पमाणं हित चित्त, परिपुण्णं सुभावित् ।
यं पमाणकत्तं^३ कम्म, न तं तत्रावसिस्सती ति ॥

१७०. ककण्टकजातकं (२०)

- 10 ३९. नायं पुरे उण्णमति^४, तोरणगे ककण्टको ।
महोसध विजानाहि, केन थद्धो ककण्टको ॥
४०. अलद्धपुब्ब लद्धान, अड्डुमास ककण्टको ।
अतिमञ्चति राजान, वेदेहं मिथिलग्गह ति ॥
सन्थववग्गो दुतियो ।

तस्सुद्धानं

B 43

15

अथ इन्दसमान सपण्णकुटि,
सुसिमुत्तम गिज्ज जलावुजको ।
उपसाळक भिक्खु सलापवरो,
अथ भेत्तवरो दसपुण्णमती ति ॥

१७१. कल्याणघम्मजातकं (२१)

४१. कल्याणघम्मो ति यदा जनिन्द,
लोके समञ्ज^५ अनुपापुणाति ।

१ गोचरठायिन-स्या०, रो० । २ तिरिय च-सी०, स्या०, रो० । ३ पमाण कत्त-
स्या०, रो० । ४ उन्नमति-स्या० । ५ समञ्जा-सी० ।

तस्मा न ह्रियेथ^१ नरो सपञ्जो,
हिरिया पि सन्तो धुरमादियन्ति ॥

४२. सायं समञ्जा इध मज्ज पत्ता,
कल्याणधम्मो ति जनिन्द लोके ।
ताहं समेक्खं इध पब्बजिस्सं,
न हि मत्थि छन्दो इध कामभोगे ति ॥

5

१७२. बहुरजातकं (२२)

४३. को नु सद्देन महता, अभिनादेति दहरं ।
त^१ सीहा नप्पटिनदन्ति^२, को नामेसो मिगाधिभू ॥
४४. अधमो मिगजातानं, सिङ्गालो^३ तात वस्सति ।
जात्तिमस्स जिगुच्छन्ता, तुण्ही सीहा समच्छरे ति ॥

10

१७३. मक्कटजातकं (२३)

४५. तात माणवको एसो, तालमूलं अपस्सितो ।
अगारकञ्चिदं अत्थि, हन्द देमस्सगारकं ॥
४६. मा खो त्वं^४ तात पक्कोसि, हूसेय्य नो अगारकं ।
नेतादिसि मुखं होति, ब्राह्मणस्स सुसीलिनो ति ॥

B. 44

१७४. दुर्भियमक्कटजातकं (२४)

४७. अदम्ह ते वारि पहूतरूपं^५,
धम्माभित्तत्तस्स पिपासितस्स ।
सो दानि पित्वानं^६ किरिङ्करोसि^७.
असङ्गमो^८ पापजनेन सेय्यो ॥

15

१ ह्रियेथ-सी० । २. कि-सी०, रो० । ३ नप्पटिनदन्ति-सी०, रो० । ४ सिगालो-सी०, स्या०, रो० । ५. त-सी०, स्या०, रो० । ६ बहूतरूप-स्या०, बहुतरूप-स्या० । ७ पित्वान-सी०, रो० । ८ किकिकरोसि-सी०, स्या०, रो० । ९ नसङ्गमो-

४८. को ते सुतो वा दिट्टो वा, सीलवा नाम मक्कटो ।
इदानि खो तं ओहच्छ^१, एसा अस्माक^२ धम्मता ति ॥

१७५. आदिच्चुपट्टानजातकं (२५)

४९. सब्बेसु किर भूतेसु, सन्ति सीलसमाहिता ।
पस्स साखामिगं जम्म, आदिच्चमुपतिट्ठति ॥
५०. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्जाय पसंसथ ।
अग्गिहत्तञ्च उह्ल^३, द्वे च^४ भिन्ना कमण्डलू ति ॥

१७६. कळायमुट्ठिजातकं (२६)

- B 45 ५१. बालो वताय दुमसाखगोचरो,
पञ्जा जनिन्द नयिमस्स विज्जति ।
कळायमुट्ठि^५ अवकिरिय केवल,
10 एकं कळायं पतित गवेसति ॥
५२. एवमेव मयं राज, ये चञ्जे अतिलोभिणो ।
अप्पेन बहु^६ जिय्याम^७, कळायेनेव वानरो ति ॥

१७७. तिन्दुकजातकं (२७)

५३. धनुहत्थकलापेहि, नेत्ति सवरधारिभि ।
समन्ता परिकिण्णम्ह^८, कथ मोक्खो भविस्सति ॥
15 ५४. अप्पेव बहुकिच्चान, अत्थो जायेथ^९ कोचि नं ।
अत्थि रुक्खस्स अच्छिन्न, खज्जथञ्जेव^{१०} तिन्दुक ति ॥

१७८. कच्छपजातकं (२८)

५५. जनित्त मे भवित्त मे, इति पङ्के अवस्सयि ।
त मं पङ्को अज्झभवि^{११}, यथा दुब्बलकं तथा ।
तं तं वदामि भग्गव, सुणोहि वचन मम ॥

१ ऊह्व-सी०, रो०, ओह्व-स्या० । २ अम्हाक-रो० । ३ ऊह्व-सी०, ऊह्व-स्या०, ऊह्वन्ति-रो० । ४ तेन-रो० । ५ कलायमुट्ठि-रो० । ६ बहु-सी० । ७ जेय्याम-स्या० । ८ परिकिण्णम्हा-सी०, स्या०, रो० । ९ जायथ-सी० । १०-खज्जतञ्जेव-सी०, स्या०, खज्जतवेव-रो० । ११ अज्झभव-सी०, अज्झभवि-रो० ।

५६. गामे वा यदि वा रञ्जे, सुखं यत्राधिगच्छति ।
तं जनित्तं^१ भवित्तं च, पुरिसस्स पजानतो ।
यम्हि जीवे तम्हि गच्छे, न निकेतहतो सिया ति ॥

१७९. सतधम्मजातकं (२९)

५७. तं च अप्पं च उच्छिट्ठं, तं च किच्छेन नो अदा ।
सोहं ब्राह्मणजातिको, यं भुत्तं तं पि उग्गतं ॥ 5
५८. एवं धम्मं निरंकत्वा, यो अघम्मेन जीवति ।
सतधम्मो व लाभेन, लद्धेन^२ पि न नन्दती ति ॥ B. 46

१८०. दुद्दजातकं (३०)

५९. दुद्दं ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरन्नयो ॥
६०. तस्मा सतं च असतं^३, नाना होति इतो गति । 10
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सम्मपरायणा ति ॥
कल्याणवग्गो ततियो ।

तस्सुद्दानं

सुसमञ्जमिगाधिभू माणवको,
वारिपहूतरूपादिच्चुपट्टाना ।
सकळायसतिन्दुकपङ्क पुन,
सतधम्म सुदुद्दकेन दसा ति ॥ 15

१८१. असदिसजातकं (३१)

६१. धनुग्गहो असदिसो, राजपुत्तो महब्बलो ।
दूरेपाती अक्खणवेधी, महाकायप्पदालनो ॥
६२. सब्बामित्ते रणं कत्वा, न च कच्चि^४ विहेठयि ।
भातरं सोत्थिं कत्वान, संयमं^५ अज्झुपागमी ति ॥

१. जनित-स्या० । २-२ लद्धेनापि-स्या० । ३. असतञ्च-सी०, स्या०, रो० ।

४. किञ्चि-सी०, स्या०, रो० । ५. सञ्जयं-सी०, स्या०, रो० ।

१८२. सङ्गामावचरजातकं (३२)

B 47

६३. सङ्गामावचरो सूरौ, बलवा इति विस्सुतो ।
किं नु तोरणमासज्ज, पट्टिकमसि कुञ्जर ॥
६४ ओमद् खिप्प पलिच्च^१, एसिकानि च अच्चह^२ ।
तोरणानि च^३ महित्वा^४, खिप्प पविस कुञ्जरा ति ॥

१८३. बालोदकजातकं (३३)

5

६५. बालोदक अप्परसं निहीनं,
पित्वा^५ मदो जायति गद्रभान ।
इमं च पित्वान रस पणीत्,
मदो न सञ्जायति सिन्धवान ॥
६६. अप्पं पिवित्वान निहीनजच्चो,
सो मज्जती^६ तेन जनिन्द पुट्ठो^७ ।
घोरय्हसीली च कुलम्हि जातो,
न मज्जती अण्णरस पिवित्वा ति ॥

10

१८४. गिरिदत्तजातकं (३४)

15

६७. दूसितो गिरिदत्तेन, हयो सामस्स पण्डवो ।
पोराण पकर्तिं हित्वा, तस्सेवानुविधिय्यति^८ ॥
६८. सचे च^९ तनुजो पोसो, सिखराकारकप्पितो^{१०} ।
आनने न^{११} गहेत्वान, मण्डले परिवत्तये ।
खिप्पमेव पहत्त्वान^{१२}, तस्सेवानुविधिय्यती ति ॥

१८५. अनभिरतिजातकं (३५)

B 48

- ६९ यथोदके आविले अप्पसन्ने,
न पस्सति सिप्पिकसम्बुक^{१३} च^{१४} ।

१. पलीच-स्या० । २ उच्चह-स्या० । ३-३ पमहित्वा-सी०, रो० । ४. बालो-
दकजातक-सी० । ५ पीत्वा-सी०, रो० । ६ मज्जति-सी० । ७ पुट्ठी-सी०, स्या० ।
८ गिरिदत्तजातक-रो० । ९ तस्सेव अनुविधीयती ति-सी०, रो० । १० व-सी०, रो० ।
११ सिङ्गाराकारकप्पितो-स्या० । १२ त-सी०, स्या०, रो० । १३ पहत्त्वान-सी०,
रो० । १४. सिप्पिकसम्बुक-सी० । १५ रो० पोत्थके नत्थि ।

सक्खरं वालुकं मच्छगुम्बं,
एवं आविलम्हि^१ चित्ते ।
न^२ पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ॥

७०. यथोदके अच्छे विप्पसन्ने,
सो पस्सति सिप्पिकसम्बुकं च ।
सक्खरं वालुकं मच्छगुम्बं,
एवं अनाविलम्हि चित्ते ।
सो पस्सति अत्तदत्थं परत्थं ति ॥

5

१८६. दधिवाहनजातकं (३६)

७१. वण्णगन्धरसूपेतो, अम्बोयं अहुवा पुरे ।
तमेव पूजं लभमानो, केनम्बो कटुकप्फलो ॥
७२. पुचिमन्दपरिवारो, अम्बो ते दधिवाहन ।
मूलं मूलेन संसट्ट, साखा^३ साखा^३ निसेवरे ।
असातसन्निवासेन^४, तेनम्बो कटुकप्फलो ति ॥

10

१८७. चतुमट्टजातकं (३७)

७३. उच्चे विटमिमारुह, मन्तयव्हो रहोगतता ।
नीचे ओरुह मन्तव्हो, मिगराजा पि सोस्सति ॥
७४. यं सुवण्णो^५ सुवण्णेन, देवो देवेन मन्तये ।
कि तेत्थ^६ चतुमट्टस्स, विलं पविस जम्बुका ति ॥

15

१८८. सीहकोत्युजातकं (३८)

७५. सीहङ्गुली सीहनखो, सीहपादपतिट्ठितो ।
सो सीहो सीहसङ्घम्हि, एको नवति अञ्जथा ॥

B 49

१ आविलम्हि-सी० । २ न सो-स्या० । ३-३ साखा साख-स्या० । ४. असतसन्निवासेन-रो० । ५. सुवण्णो-सी०, स्या०, रो० । ६ तत्थ-स्या०, रो० । ७. सीहकोत्युजातक-सी०, स्या०, सीहकोट्टकजातक-रो० ।

७६. मा त्वं नदि राजपुत्त, अप्ससहो वने वस ।
सरेन खो तं जानेय्युं, न हिते पेतिको सरो ति ॥

१८९. सीहचम्मजातकं (३९)

७७. नेत सीहस्स नदित, न व्यग्घस्स न दीपिनो ।
पारुतो सीहचम्मेन, जम्मो नदति गद्रभो ॥

७८. चिर पि खो त खादेय्य, गद्रभो हरितं यवं ।
पारुतो सीहचम्मेन, रवमानो व^१ दूसयी ति ॥

१९०. सीलानिसंसजातकं (४०)

७९. पस्स सद्धाय सीलस्स, चागस्स च अयं फलं ।
नागो नावाय वण्णेन, सद्धं बहुतुपासकं ॥

८०. सन्धिरेव समासेथ, सन्धि कुब्बेथ सन्धवं ।
सत्तं हि सन्धिवासेन, सोत्थि गच्छति न्हापितो^२ ति ॥
असदिसवग्गो चतुत्थो ।

तस्सुद्धानं

धनुग्गहकुञ्जरअप्परसो,
गिरिदत्तमनाविलचित्तवरं ।
दधिवाहनजम्बूकसीहनखो,
हरितयव नागवरेन दसा ति ॥

१९१. रुहकजातकं (४१)

८१. अपि^३ रुहक छिन्ना पि, जिया सन्धीयते^४ पुन ।
सन्धीयस्सु पुराणिया, मा कोघस्स वसं गमि ॥

८२. विज्जमानेसु^५ वाकेसु^६, विज्जमानेसु कारिसु ।
अञ्ज^७ जियं करिस्सामि^८, अलञ्जेव पुराणिया ति ॥

१ च-रो० । २ न्हापितो-सी०, रो० । ३ अम्मो-सी०, स्या० । ४ सन्धि-
अयते-स्या०, रो० । ५-६ विज्जमानासु मरुवासु-सी०, मरुद्वासु-रो० । ६-६ अञ्ज
जिवा करिस्साम-सी०; अञ्ज जिय करिस्साम-रो० ।

१९२. सिरिकाळकण्णिजातकं (४२)

८३. इत्थी सिया रूपवती, सा च सीलवती सिया ।
पुरिसो तं न इच्छेय्य, सद्दहासि महोसघ ॥
८४. सद्दहामि महाराज, पुरिसो दुब्भगो^१ सिया ।
सिरी च काळकण्णी च, न समेन्ती कुदाचनं ति ॥

१९३. चूलपहुमजातकं (४३)

८५. अयमेव सा अहमपि^२ सो अनञ्जो, 5
अयमेव सो हत्थच्छिन्नो अनञ्जो ।
यमाह कोमारपती^३ ममं ति,
वज्जित्थियो नत्थि इत्थीसु सच्चं ॥
८६. इमं च जम्मं मुसलेन हन्त्वा, 10
लुहं छव परदारूपसेवि ।
इमिस्सा च नं पापपतिब्बताय,
जीवन्तिया छिन्दथ कण्णनासं ति ॥

१९४. मणिचोरजातकं (४४)

८७. न सन्ति देवा पवसन्ति नून, B 51
न हि नून सन्ति इध लोकपाला ।
सहसा करोन्तानमसञ्जतानं, 15
न हि नून सन्ती^४ पटिसेधितारो ॥
८८. अकाले वस्सती^५ तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
सग्गा च चवति ठाना, ननु सो तावता हतो ति ॥

१९५. पञ्चतूपत्थरजातकं (४५)

८९. पञ्चतूपत्थरे रम्मे, जाता पोक्खरणी सिवा ।
तं सिङ्गालो अपापायि^६, जानं सीहेन रक्खितं ॥ 20

१. दुब्भगो-सी० । २. चूलपहुमजातक-सी०, स्या० । ३. अहमपि-सी०, स्या०, रो० । ४. कोमारपतिको-स्या० । ५. सन्ति-सी०, स्या०, रो० । ६. वस्सति-सी०, रो० । ७. अपापासि-सी०, स्या०, रो० ।

६०. पिवन्ति^१ चे^२ महाराज, सापदानि महानदि ।
न तेन अनदी होति, खमस्सु यदि ते पिया ति ॥

१९६. बलाहकस्सजातकं (४६)

६१. ये न काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसित ।
ब्यसनं ते गमिस्सन्ति, रक्खसीहिव वाणिजा ॥

5

६२. ये च काहन्ति ओवादं, नरा बुद्धेन देसितं ।
सोत्थि पार गमिस्सन्ति, बलाहेनेव^३ वाणिजा ति ॥

१९७. मित्तामित्तजातकं (४७)

६३. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खूनि चस्स न ददाति, पटिलोम च वत्तति ॥

B. 52

10

६४. एते भवन्ति^४ आकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा^५ सुत्वा च पण्डितो ति ॥

१९८. राधजातकं (४८)

६५. पवासा आगतो तात, डदानि नच्चिरागतो ।
कच्चिन्नु तात ते माता, न अञ्जमुपसेवति ॥

६६. न खो पनेत सुभण, गिरं सच्चुपसहितं ।
सयेथ पोट्टपादो व, मुम्मुरे^६ उपकूथितो^७ ति ॥

१९९. गहपतिजातकं (४९)

15

६७. उभय मे न खमति, उभय मे न रुच्चति ।
याचायं कोट्टमोतिण्णा, नाद्स^८ इति भासति ॥

१-१ पिवन्ति वे-सी०, पिवन्ति व-रो० । २ बालाहस्सजातक-सी०, बलाहस्स-जातक-रो० । ३ बालाहेनेव-सी०, रो० । ४ भवन्ति-सी० । ५ दिस्वा व-रो० । ६ मुम्मुरे-स्या० । ७ उपकूथितो-सी०, स्या०, रो० । ८ न दस्स-सी०, स्या०, रो० ।

६८. तं तं गामपति ब्रूमि, कदरे अप्पस्मि^१ जीविते ।
 द्वे मासे सङ्करं^२ कत्वा^३, मसं जरग्गव किसं ।
 अप्पत्तकाले चोदेसि, त पि मय्हं न रुच्चती ति ॥

२००. साधुसीलजातकं (५०)

६६. सरीरदव्य^१ बुद्धव्यं^२, सोजच्चं साधुसीलियं ।
 ब्राह्मणं तेव पुच्छाम, कञ्चु तेसं वनिम्हसे^३ ॥ 5
 १००. अत्थो अत्थि सरीरस्मिं, बुद्धव्यस्स नमो करे ।
 अत्थो अत्थि सुजातस्मिं, सील अस्माक रुच्चती ति ॥
 रुहकवग्गो पञ्चमो ।

तस्सुद्धानं

अपिरुहकरूपवतीमुसलो, B. 53
 पवसन्ति सपञ्चमपोक्खरणी ।
 अथ मुत्तिमवाणिज उम्हयते, 10
 चिरआगतकोट्टसरीर दसा ति ॥

२०१. बन्धनागारजातकं (५१)

१०१. न तं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 यदायसं दारुजपन्वजञ्च^१ ।
 सारत्तरत्ता मणिकुण्डलेसु,
 पुत्तेसु दारेसु च या अपेक्खा ॥ 15
 १०२. एतं दळ्हं बन्धनमाहु धीरा,
 ओहारिनं सिथिलं^२ दुप्पमुञ्चं ।
 एतं पि छेत्वान वजन्ति धीरा,
 अनपेक्खिनो कामसुखं पहाया ति ॥

१. अप्पस्मि-सी०, स्या०, रो० । २-२ कारं कत्वा-सी०, रो० । ३-३.
 रीरदव्य वद्धव्य-सी०, रो० । ४ वणिम्हसे-सी०, रो० । ५ दारुज पन्वजञ्च-सी०,
 रो० । ६ सीथिल-म० ।

२०२. केळिसीलजातकं (५२)

- १०३ हसा कोञ्चा मयूरा च, हृत्थयो^१ पसदा मिगा ।
सब्बे सीहस्स भायन्ति, नत्थि कायस्मि^२ तुल्यता ॥
- १०४ एवमेव मनुस्सेसु, दहरो चे पि पञ्जवा ।
सो हि तत्थ महा होति, नेव बालो सरीरवा ति ॥

२०३. खण्डजातको^३ (५३)

- 5 १०५ विरूपक्खेहि मे मेत्तं, मेत्तं एरापथेहि मे ।
छव्यापुत्तेहि मे मेत्तं, मेत्तं कण्हागीतमकेहि च ॥
- B. 54 अपादकेहि मे मेत्तं, मेत्तं द्विपादकेहि^४ मे ।
चतुप्पदेहि मे मेत्तं, मेत्तं बहुप्पदेहि मे ॥
- 10 मा म अपादको हिसि, मा म हिसि द्विपादको ।
मा म चतुप्पदो हिसि, मा मं हिसि बहुप्पदो ॥
- सब्बे सत्ता सब्बे पाणा, सब्बे भूता च केवला ।
सब्बे भद्रानि पस्सन्तु, मा कञ्चि^५ पापमागमा ॥
- १०६ अप्पमाणो बुद्धो, अप्पमाणो धम्मो ।
अप्पमाणो सञ्चो, पमाणवन्तानि सरीसपानि^६ ॥
- 15 अहिविच्छिक्कसतपदीउण्णनाभिसरबूमूसिका ।
कत्ता मे रक्खा कत्ता मे परित्ता,
पटिक्कमन्तु भूतानि ।
सोहं नमो भगवतो,
नमो सत्तन्नं सम्मासम्बुद्धान ति ॥

२०४. वीरकजातकं (५४)

- 20 १०७. अपि वीरक पस्सेसि, सकुण मञ्जुमाणकं ।
मयूरगीवसङ्कास, पति^७ मय्ह सविट्ठकं ॥

१ हृत्थियो-सी०, हृत्थियो-स्या०, रो० । २ कायस्मि-सी० । ३ खन्ववत्त-जातक-सी०, रो०; खन्वपरित्त जातक-स्या० । ४ दिपादकेहि-सी०, स्या०, रो० । ५ किञ्चि-स्या० । ६ चिरिसपानि-सी०, स्या०, रो० । ७ पति-सी० ।

१०८. उदकथलचरस्स पक्खिनो,
निच्चं आमकमच्छभोजिनो ।
तस्सानुकरं सविट्ठको,
सेवाले^१ पलिगुण्ठितो मतो ति ॥

२०५. गङ्गेय्यजातकं (५५)

१०९. सोभति^२ मच्छो^३ गङ्गेय्यो^४, अथो सोभति^५ यामुनो^६ । 5
चतुप्पदार्यं^७ पुरिसो, निभ्रोघपरिमण्डलो ।
ईसकायतगीवो च, सब्बेव अतिरोचति ॥
११०. यं पुच्छित्तो न तं अक्खासि^८, अञ्जं अक्खासि^९ पुच्छित्तो । B. 55
अत्तप्पसंसको पोसो, नायं अस्माक रुच्चती ति ॥

२०६. कुरङ्गमिगजातकं (५६)

१११. इञ्ज वट्टमयं^{१०} पासं, छिन्द दन्तेहि कच्छप । 10
अहं तथा करिस्सामि, यथा नेहिति लुहको ॥
११२. कच्छपो पाविसी वारि, कुरङ्गो पाविसी वनं ।
सतपत्तो दुमग्गम्हा^{११}, हूरे पुत्ते अपानयी ति ॥

२०७. अस्सकजातकं (५७)

११३. अयमस्सकराजेन, देसो विचरितो मया ।
अनुकामय कामेन^{१२}, पियेन पतिना सह ॥ 15
११४. नवेन सुखदुक्खेन, पोराणं अपिधीयति^{१३} ।
तस्मा अस्सकरञ्जा व, कीटो पियत्तरो ममा^{१४} ति ॥

१. सेवालेहि-स्या० । २. सोभन्ति-स्या०, रो० । ३-३. मच्छा गङ्गेय्या-स्या०,
रो० । ४-४. सोभन्ति यामुना-स्या०, रो० । ५. चतुप्पदार्यं-सी०, स्या०, रो० । ६.
अक्खा-सी०, स्या०, रो० । ७. अक्खाति-स्या०, रो० । ८. वट्टमय-म० । ९. दुमग्गम्हा
-सी० । १०. अनुकामयानुकामेन-सी०, रो० । ११. अपिधीयति-सी०, रो०, अपिथिव्यति
-स्या० । १२-१२. ममन्ति-सी०, स्या०, रो० ।

२०८. सुसुमारजातकं (५८)

११५. अलं^१ मेतेहि^१ अम्वेहि, जम्बूहि पनसेहि च ।
यानि पारं समुद्दस्स, वरं मय्हं उदुम्बरो ॥
११६. महती वत ते वोन्दि, न च पञ्जा तदूपिका ।
सुसुमार^३ वञ्चितो मेसि, गच्छ दानि यथासुखं ति ॥

२०९. कुक्कुटजातकं (५९)

- B 56 5 ११७ विट्ठा मया वने रुक्खा, अस्सकण्णा विभीटका^१ ।
न तानि एव सक्कन्ति, यथा त्वं रुक्ख^५ सक्कसि ॥
- ११८ पुराणकुक्कुटो अय, भेत्वा पञ्जरमागतो ।
कुसलो वाळपासान, अपक्कमति भासती ति ॥

२१०. कन्दगलकजातकं (६०)

- 10 ११९. अम्भो को नामय रुक्खो, सिन्नपत्तो^७ सकण्टको ।
यत्थ एकप्पहारेन, उत्तमङ्ग विभिज्जितं ॥
१२०. अचारि^९ वतायं^९ वितुदं वनानि, कट्टङ्गरुक्खेसु असारकेसु ।
अथासदा खदिरं जातसार, यत्थिभदा गरुळो उत्तमङ्गं ति ॥
नतदब्धवग्गो छट्ठो ।

तत्सुद्धानं

- दळहवन्धन हंसवरो च पुन,
विरुपक्खसविट्ठकमच्छवरो^{१०} ।
15 सकुट्टसअस्सकअम्बवरो,
पुन कुक्कुटको गरुळेन दसा ति ॥

१-१ अलमेतेहि-सी०, स्या०, रो० । २ सुसुमार-सी०, स्या०, रो० । ३ कक्कर-जातक-सी०, स्या०, रो० । ४ विभेदका-स्या० । ५ रुक्ख-स्या० । ६ कन्दगलकजातक-सी० । ७ सिन्नपत्तो-सी०, सीतपत्तो-रो० । ८ विसाट्ठि-सी०, स्या०, रो० । ९ अचारि० सी०, अचारुताय-रो० । १० विरुपक्खसिविट्ठकमच्छवरो-सी० ।

२११. सोमदत्तजातकं (६१)

१२१. अकासि योगं ध्रुवमप्पमत्तो,
संवच्छरं बीरणथम्भकस्मिं ।
व्याकासि^१ सञ्जं^२ परिसं विगग्रह,
न निय्यमो तायति अप्पपञ्जं ॥
१२२. द्वयं याचनको तात, सोमदत्त निगच्छति ।
अलाभं घनलाभं वा^३, एवं घम्मा हि याचना ति ॥

5 B 57

२१२. उच्छिद्रुभत्तजातकं (६२)

१२३. अञ्जो उपरिमो वण्णो, अञ्जो वण्णो च^४ हेट्ठिमो ।
ब्राह्मणी त्वेव पुच्छामि, किं हेट्ठा किं च उप्परि^५ ॥
१२४. अहं नटोस्मि भद्दन्ते, भिक्खकोस्मि इधागतो ।
अयं हि कोट्टमोत्तिण्णो, अयं सो यं गवेससी ति ॥

10

२१३. भरुजातकं (६३)

१२५. इसीनमन्तरं कत्वा, भरुराजा ति मे सुतं ।
उच्छिन्नो सह रट्ठेहि^६, सराजा विभवङ्गतो ॥
१२६. तस्मा हि छन्दागमनं, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अट्टुच्चित्तो भासेय्य, गिरं सच्चुपसंहितं ति ॥

२१४. पुण्यनदीजातकं (६४)

१२७. पुण्यं नदि येन च पेय्यमाहु,
जातं यवं येन च गुह्यमाहु ।
दूरं गतं येन च अह्यन्ति,
सो त्यागतो^७ हन्द च भुञ्ज ब्राह्मण^८ ॥

15

१. व्याकासि-सी०, रो० । २. अञ्ज-स्या० । ३. च-सी०, रो० । ४. व-
नी० । ५. ऊपरि-रो० । ६. भरुराजातक-स्या० । ७. रट्ठेन-सी०, रो० । ८.
त्यागतो-स्या० । ९. ब्राह्मणाति-रो० ।

१२८. यतो मं सरती राजा, वायसं पि पहेतवे ।
हंसा कोञ्चा मयूरा च, असतीयेव पापिया ति ॥

२१५. कच्छपजातकं (६५)

B 58

१२९. अघषी वत अत्तानं, कच्छपो^१ व्याहरं गिरं^२ ।
सुमगहीतस्मिं कट्टस्मिं, वाचाय सकियावधि ॥

5

१३०. एतं पि दिस्वा नरविरियसेट्ट^३,
वाचं पमुञ्चे कुसलं नातिवेलं ।
पस्ससि बहुभाणेन, कच्छपं व्यसनं^४ गतं ति ॥

२१६. मच्छजातकं (६६)

१३१. न मायमग्गि तपति, न सूलो साधुतच्छित्तो ।
यं च मं मञ्जते^५ मच्छी, अञ्जं सो रतिया गतो ॥

10

१३२. सो मं दहति रागग्गि, चित्तं चूपतपेति मं ।
जालिनो मुञ्चथायिरा मं, न कामे हञ्जते व्वची ति ॥

२१७. सेग्गुजातकं (६७)

१३३. सव्वो लोको अत्तमनो अहोसि,
अकोविदा गामधम्मस्स सेग्गु ।
कोमारि को नाम तवज्जधम्मो,
यं त्वं गहिता पवने परोदसि ॥

15

१३४. यो दुक्खफुट्टाय भवेय्य ताणं,
सो मे पिता दुब्बि^६ वने करोति ।
सा कस्स कन्दामि वनस्स मज्जे,
यो तायिता सो सहसं^६ करोती ति ॥

१-१. कच्छपो व्याहरगिर-सी० रो०; कच्छपो व पव्याहर-स्या० । २. नरवीरिय-सेट्ट-म०; नरवीरसेट्ट-स्या० । ३. व्यसन-सी०, रो० । ४. मञ्जति-सी०, मञ्जती-रो० । ५. दुब्बि-सी०, रो० । ६. सहसा-सी०, स्या०, रो० ।

२१८. कूटवाणिजजातकं (६८)

१३५. सठस्स साठेय्यमिदं सुचिन्तितं,
पच्चोद्धितं पटिकूटस्स कूटं ।
फालञ्चे खादेय्यु^१ मूसिका,
कस्मा कुमारं कुलला न^२ हरेय्युं ॥
१३६. कूटस्स हि सन्ति कूटकूटा,
भवति^३ चा पि^३ निकतिनो निकत्या ।
देहि पुत्तनट्ट फालनट्टस्स फालं,
मा ते पुत्तमहासि फालनट्टो ति ॥

B 54

5

२१९. गरहितजातकं (६९)

१३७. हिरञ्जं मे सुवण्णं मे, एसा रत्ति दिवा कथा ।
दुम्मेघानं मनुस्सानं, अरियधम्मं अपस्सतं ॥
१३८. द्वे द्वे गहपतयो गेहे, एको तत्थ अमस्सुको ।
लम्बत्थनो वेणिकतो, अथो अङ्कितकण्णको ।
कीतो घनेन बहुना, सो तं वित्तुदत्ते जनं ति ॥

10

२२०. धम्मज्जजातकं^३ (७०)

१३९. सुखं जीवितरूपोसि, रट्ठा विवनमागतो ।
सो^४ एको^४ रुक्खमूले, कपणो विय ज्ञायसि ॥
१४०. सुखं जीवितरूपोस्मि, रट्ठा विवनमागतो ।
सो एको रुक्खमूले, कपणो विय ज्ञायामि ।
सतं धम्मं अनुस्सरं ति ॥

15

वीरणथम्मभवगो सत्तमो ।

तस्सुद्धानं

अथ वीरणथम्मभवरो च नटो,
भरराजवरुत्तमपुण्णनदी ।

B. 1

20

१. अवेय्यु-सी०, रो० । २. नी-सी०, स्या०, रो० । ३-३. भवत्तिपरो-स्या० ।
४ धम्मज्जजातक-सी०, स्या०, रो० । ५-५. अरञ्जस्मि-सी०, स्या०, रो० ।

बहुभाणि अग्निपवने मूसिका,
सहलम्बत्थनो कपणेन^१ दसा ति^१ ॥

२२१. कासावजातकं (७१)

१४१. अनिवकसावो कासावं, यो वत्थ परिदहिस्सति^१ ।
अपेतो दमसच्चेन, न सो कासावमरहति ॥
१४२. यो च वन्तकसावस्स, सीलेसु सुसमाहितो ।
उपेतो दमसच्चेन, स वे कासावमरहती ति ॥

२२२. चूलनन्दियजातकं (७२)

१४३. इद तदाचरियवचो, पारासरियो यदज्जवि ।
मासु त्वं अकरि^२ पापं, यं त्वं पच्छा कत तपे ॥
१४४. यानि करोति पुरिसो, तानि अत्तनि पस्सति ।
कल्याणकारी कल्याणं, पापकारी च पापकं ।
यादिस वपते बीज, तादिसं हरते फल ति ॥

२२३. पुटभत्तजातकं (७३)

१४५. नमे नमन्तस्स भजे भजन्तं,
किञ्चानुकुब्बस्स करेय्य किञ्च ।
नानत्थकामस्स करेय्य अत्थं,
असम्भजन्तं पि न सम्भजेय्य ॥
१४६. चजे चजन्तं वनथं न कयिरा,
अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।
दिजो दुमं खीणफल^३ ति^४ अत्वा,
अञ्जं समेक्खेय्य महा हि लोको ति ॥

१-१ कपणे दस - सी० । २ परिदहेस्सति - सी०, रो० । ३ चूलनन्दियजातक - सी०,
स्या० । ४ अकरा - सी०, रो० ५-५ खीणफल व - स्या० ।

२२४. कुम्भीलजातकं^१ (७४)

१४७. यस्सेते चतुरो धम्मा, वानरिन्द यथा तव ।
सच्चं धम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो अतिवत्तति ॥
१४८. यस्स^२ चेते^३ न विज्जन्ति, गुणा परमभद्दका ।
सच्चं धम्मो धिति चागो, दिट्ठं सो नातिवत्तती ति ॥

२२५. खन्तिवण्णजातकं^४ (७५)

१४९. अत्थि मे पुरिसो देव, सब्बकिच्चेसु व्यावटो^५ ।
तस्स चेकोपराधत्थि, तत्थ त्व किन्ति मञ्जसि ॥
१५०. अम्हाकम्पत्थि^६ पुरिसो, एदिसो इध विज्जति ।
दुल्लभो अङ्गसम्पन्नो, खन्तिरस्माक रुच्चती ति ॥

२२६. कोसियजातकं (७६)

१५१. काले निक्खमना साधु, नाकाले साधु निक्खमो ।
अकालेन हि निक्खम्म, एककं पि बहुज्जनो^७ ।
न किञ्चि अत्थं जोतेति^८, धङ्कुसेना व कोसियं ॥
१५२. धीरो च विधिविधानञ्जू, परेसं विवरानुगू^९ ।
सब्बामित्ते वसीक्त्वा, कोसियो व सुखी सिया ति ॥

२२७. गूयपाणजातकं^{१०} (७७)

१५३. सूरु सूरुन सङ्गम्म, विक्कन्तेन पहारिना ।
एहि नाग निवत्तस्सु, कि नु भीतो पलायसि ।
पस्सन्तु अङ्गमगघा, मम तुय्हं च विक्कमं ॥
१५४. न त पादा वधिस्सामि, न दन्तेहि न सोण्डिया ।
भीळहेन तं वधिस्सामि, पूति हञ्जतु पूतिना ति ॥

१. कुम्भीलजातक-म० । २-२. यस्स ते च-रो० । ३. खन्तिवण्णनजातक-
सी०, स्या०, रो० । ४. व्यावटो-सी०, रो० । ५. अम्हाकं अत्थि-स्या०; अम्हाक च
अत्थि-रो० । ६. बहुजनो-सी०, रो० । ७. जातेति-स्या० । ८. विवरस्तु-सी०,
रो० । ९. गूयपाणकजातक-सी०, स्या० ।

२२८. कामनीतजातकं (७८)

१५५. तया गिरि अन्तरं कामयामि,
पञ्चाला कुरयो^१ केकके^२ च ।
ततुत्तरि ब्राह्मण कामयामि,
तिकिच्छ मं ब्राह्मण कामनीतं ॥
१५६. कण्हाहिदद्वस्स^१ करोन्ति हेके,
अमनुस्सपविद्वस्स^२ करोन्ति पण्डिता ।
न कामनीतस्स करोति कोचि,
ओक्कन्तसुक्कस्स हि का तिकिच्छा ति ॥

२२९. पलायितजातकं (७९)

- 10 १५७. गजग्गमेघेहि^१ हयग्गमालिभि^२,
रथूमिजातेहि^३ सराभिवस्सेभि^४ ।
थरुग्गहावट्ट^{१०} दळ्हप्पहारिभि^{११},
परिवारिता तक्कसिला समन्ततो ॥
- B: 63 १५८. अभिधावथ^{१२} चूपधावथ च,
विविधा विनादिता वदन्तिभि ।
15 वत्ततज्ज तूमुलो घोसो यथा,
विज्जुलता जलधरस्स गज्जतो ति^{१३} ॥

२३०. द्वुत्तियपलायितजातकं (८०)

१५९. धजमपरिमितं अनन्तपारं,
दुप्पसहं धङ्गेहि सागरं^{११} व^{१२} ।

१. कुरयो-सी० । २. केकके-सी० । ३. कण्हाभिदद्वस्स-सी० । ४. अमनुस्स-
वद्वस्स-सी०, रो०, मनुस्सविद्वस्स स्या० । ५. पलायितजातक-सी०, स्या०, रो० ।
६. गजग्गमेघेभि-स्या० । ७. हयग्गमालिहि-सी०, रो० । ८. रथूमिजातेभि-स्या० । ९.
सराभिवस्सेभि-स्या०, ० वस्सेहि-सी०, रो० । १०. धनुग्गहावट्ट-स्या० । ११. दळ्हप्पहा-
रिहि-सी०, रो० । १२-१२ अभिधावथा च पतथा च, विविधविनादिता च दन्तिहि । वत्ततज्ज
तूमुलो घोसो यथा, विज्जुता जलधरस्स गज्जतोति-सी०, रो० । १३-१३ सागरमिव-सी०,
स्या०, रो० ।

- गिरिमिव अनिलेन दुप्पसय्हो^१,
 दुप्पसहो अहमज्ज तादिसेन ॥
 १६०. मा वालियं विलपि^२ न हिस्स तादिसं,
 विडय्हसे^३ न हि लभसे निसेषकं ।
 आसज्जसि गजमिव एकचारिनं,
 यो^४ तं पदा^५ नळमिव पोथयिस्सती ति ॥

5

कासाववग्गो अट्टमो ।

तत्सुहानं

वरवत्थवच्चो दुमखीणफलं,
 चतुरोधम्मवरं पुरिसुत्तम ।
 धङ्कमगघा च तयोगिरिनाम,
 गजगवरो धजवरेन दसा ति ॥

10

२३१. उपाहनजातकं (८१)

१६१. यथा पि कीता पुरिसस्सुपाहना,
 सुखस्स अत्थाय दुखं उदव्वहे ।
 धम्माभितत्ता थलसा पपीळिता,
 तस्सेव पादे पुरिसस्स खादरे ॥
 १६२. एवमेव यो दुक्कुलीनो अनरियो,
 तम्माक^१ विज्जं च सुतं च आदिय ।
 तमेव सो तत्थ सुतेन खादति,
 अनरियो वुच्चति दुपाहनूपमो^२ ति ॥

B. 64

15

२३२. वीणागुणजातकं (८२)

१६३. एकचिन्तितो^१ यमत्थो^२, वालो अपरिणायको ।
 न हि खुज्जेन वामेन, भोति सङ्गन्तुमरहसि ॥

20

१. दुप्पसहो-सी०, स्या०, रो० । २. विलपि-सी०, स्या०, रो० । ३. विडय्हसे-सी०, रो० । ४. सो-सी० । ५. पादा-सी० । ६. तम्हाक-सी०; तुम्हाक-स्या०, रो० । ७. पानहूपमो-सी०, रो० । ८. वीणागुणजातक-सी०, स्या०, रो० । ९-१०. एक-चिन्तितो च यमत्थो-सी०, स्या० ।

१६४. पुरिसूसभं मञ्जमाना, अहं खुज्जमकामयि ।
सोयं सकुटितो सेति, छिन्नतन्ति यथा^१ विणा ति^१ ॥

२३३. विकण्णजातकं^२ (८३)

१६५. काम यहि इच्छसि तेन गच्छ,
विद्धोसि मम्मम्हि विकण्णकेन ।
हृतोसि भत्तेन सुवादितेन^३,
लोलो च मच्छे अनुबन्धमानो ॥

5

B 65

१६६. एवं पि लोकामिसं ओपतन्तो,
विहञ्जती चित्तवसानुवत्ती ।
सो हञ्जति आतिसखान मज्जे,
मच्छानुगो सोरिव सुसुमारो ति ॥

10

२३४. असिताभूजातकं^४ (८४)

१६७. त्वमेव दानिमकर^५, यं कामो व्यगमा^६ तयि^६ ।
सोयं अप्पटिसन्धिको, खरच्छिन्नं^७ व^७ रेनुकं^७ ॥
१६८. अत्रिच्छ^८ अतिलोभेन, अतिलोभमदेन च ।
एवं हायति अत्यम्हा, अहं व असिताभुया ति ॥

२३५. वच्छनखजातकं^९ (८५)

१६९. सुखा घरा वच्छनख, सहिरञ्जा सभोजना ।
यत्थ भुत्वा पिवित्वा^{१०} च, सयेव्याथ^{११} अनुस्सुको ॥
१७०. घरा नानीहमानस्स, घरा नाभणतो मुसा ।
घरा नादिन्नदण्डस्स, परेसं अनिकुब्बतो ।
एवं छिद्धं दुरभिसम्भवं^{१२}, को घर पटिपज्जती ति ॥

15

१-१ यथा धुनाति-सी० । २ विकण्णजातक-सी०, स्या०, रो० । ३ सुवादितेन-
सी०, स्या०, रो० । ४ असिताभूजातक-सी०, स्या०, रो० । ५ दानि मकरि-स्या० ।
६-६ व्यगमातयि-सी०, रो० । ७-७ खरच्छिन्नव-सी०, स्या०, रो० । ८. रेनुक-सी०,
रो० । ९ अत्रिच्छा-सी०, स्या०, रो० । १० पीत्वा-सी०, रो० । ११ सयेव्यासि-स्या० ।
१२ दुरभिसव-सी०, रो० ।

२३६. बकजातकं (८६)

१७१. भट्टको वतयं^१ पक्खी, दिजो कुमुदसन्निभो ।
 वूपसन्तेहि पक्खेहि, मन्दमन्दो व झायति ॥
१७२. नास्स सीलं विजानाथ, अनञ्जाय पसंसथ ।
 अम्हे दिजो न पालेति, तेन पक्खी न फन्दती ति ॥

२३७. साकेतजातकं (८७)

१७३. को नु खो भगवा हेतु, एकञ्चे इध पुगले ।
 अतीव हृदयं निब्बाति, चित्तं चा पि पसीदति ॥
१७४. पुब्बेव सन्निवासेन, पच्चुप्पन्नहितेन वा ।
 एवं तं जायते पेमं, उप्पलं व यथोदके ति ॥

5 B. 66

२३८. एकपदजातकं (८८)

१७५. इङ्ग एकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं^२ ।
 किञ्चि सङ्गाहिकं^३ ब्रूसि^४, येनत्थे साधयेमसे^५ ॥
१७६. दक्खेय्येकपदं तात, अनेकत्थपदस्सितं ।
 तं च सीलेन सञ्चुत्तं, खन्तिया उपपादितं ।
 अलं मित्तो सुखापेतुं, अमित्तानं दुखाय चा^६ ति ॥

10

२३९. हरितमण्डूकजातकं (८९)

१७७. आसीविसं पि^१ मं सन्तं, पविट्ठं कुमिनामुखं ।
 सच्चते हरितामाता, यं मं खादन्ति मच्छका ॥
१७८. विलुम्पतेव पुरिसो, यावस्स उपकप्पति ।
 यदा चञ्जे विलुम्पन्ति, सो विलुत्तो विलुम्पती ति ॥

15

१. वताय-स्या० । २. अनेकत्थपदस्सित-सी०, रो० । ३. सङ्गाहितं-स्या० ।
 ४. ब्रूहि-स्या० । ५. साधयामसे-सी० । ६. वा-स्या० । ७. हरितमालजातक-सी०,
 स्या०, रो० । ८-८. ममं-सी०, रो० ।

२४०. महापिङ्गलजातकं (९०)

१७९. सब्बो जनो हिंसितो पिङ्गलेन,
तस्मिं मते पच्चया^१ वेदयन्ति ।
पियो नु ते आसि अकण्हेत्तो,
कस्मा नु त्वं रोदसि द्वारपाल ॥

B. 67 5

१८०. न मे पियो आसि अकण्हेत्तो,
भायामि पच्चागमनाय तस्स ।
इतो गतो हिसेय्य मच्चुराजं,
सो हिंसितो आनेय्य पुन इघ ॥

10

१८१. दद्धो वाहसहस्सेहि, सित्तो घटसतेहि सो ।
परिक्खत्ता च सा भूमि, मा भायि नागमिस्सती ति ॥
उपाहनवग्गो नवमो ।

तस्सुद्धानं

वरुपाहनखुज्जविकण्णकको,
असिताभुयपञ्चमवच्छनखो ।
दिजपेमवरुत्तमएकपदं,
कुमिनामुखपिङ्गलकेन दसा ति ॥

२४१. सब्बदाठिजातकं (९१)

१८२. सिङ्गालो मानथद्धो^१ च^२, परिवारेण अत्थिको ।
पापुणि महति भूमि, राजासि सब्बदाठिनं ॥
१८३. एवमेव^३ मनुस्सेसु, यो होति परिवारवा ।
सो हि तत्थ महा होति, सिङ्गालो विय दाठिन ति ॥

15

२४२. सुनखजातकं (९२)

१८४. बालो वतायं सुनखो, यो वरत्तं न खादति ।
बन्धना च^४ पमुञ्चेय्य^५, असितो च^६ घरं वजे ॥

20

१ पच्चय-सी०, स्या०, रो० । २ सब्बदाठिजातक-रो० । ३-३ मानत्थद्धो व-सी०, रो० । ४. एवेमवं-रो० । ५-५ बन्धना व पमुञ्चेय्या-सी० । ६. व-सी०, स्या० ।

१८५. अट्टितं मे मनस्मिं मे, अथो मे हृदये कतं ।
कालं च पटिकङ्खामि, याव पस्सुपतू^१ जनो^१ ॥

१. २४३. गुत्तिलजातकं (१३)

१८६. सत्तन्तिं सुमधुरं, रामणेत्यं अवाचयिं ।
सो मं रङ्गमिह अवेहति, सरणं^२ मे^३ होहि कोसिय ॥
१८७. अहं तं सरणं सम्म, अहमाचरियपूजको ।
न तं जयिस्सति सिस्सो, सिस्समाचरिय जेस्ससी ति ॥

5

२४४. विगतिच्छजातकं^३ (१४)

१८८. यं पस्सति न तं इच्छति,
यं च न पस्सति तं किरिच्छति^४ ।
मञ्जामि चिरं चरिस्सति,
न हि तं लच्छति यं स^५ इच्छति ॥
१८९. यं लभति न तेन तुस्सति,
यं च^६ पत्थेति लद्धं हीळेति ।
इच्छा हि अनन्तगोचरा,
विगतिच्छान^७ नमो करोमसे ति ॥

10

२४५. मूलपरियायजातकं (१५)

१९०. कालो घसति भूतानि, सब्बानेव सहत्तना ।
यो च कालघसो भूतो, स भूतपचनि पच्चि ॥
१९१. बहूनि नरसीसानि, लोमसानि ब्रह्मानि च ।
गीवासु पट्टिमुक्कानि, कोचिदेवेत्थ कण्णवा ति ॥

15

१-१. पसुपतुज्जनो-स्या० । २-२ सरणम्मे-सी० । ३. वीतिच्छजातक-रो० ।
४. किरिच्छति-सी०, स्या०, रो० । ५. सो-सी०, स्या०, रो० । ६. सी०, स्या०, रो०
पोत्यकेसु नत्थि । ७. वीतिच्छान-सी०, रो० ।

२४६. वालोवादजातकं (९६)

१९२. हन्त्वा छेत्वा^१ वधित्वा च, देति दानं असञ्जतो ।
एदिसं भत्तं भुञ्जमानो^२, स^३ पापमुपलिम्पति^४ ॥
१९३. पुत्तदारं पि चे हन्त्वा, देति दानं असञ्जतो ।
भुञ्जमानो पि सप्पञ्जो, न पापमुपलिम्पती ति ॥

B 69

२४७. पादञ्जलीजातकं (९७)

१९४. अद्धा पादञ्जली सव्वे, पञ्जाय अतिरोचति ।
तथा हि ओट्टुं भञ्जति, उत्तरि नून पस्सति ॥
१९५. नायं घम्मं अघम्मं वा, अत्थानत्थं च वुञ्जति ।
अञ्जत्र ओट्टुनिव्वभोगा, नायं जानाति किञ्चनं ति ॥

२४८. किंसुकोपमजातकं (९८)

- १९६ सव्वेहि किंसुको दिट्ठो, किं^१ न्वेत्य^२ विचिकिच्छथ ।
न हि सव्वेसु ठानेसु, सारथी परिपुच्छित्तो ॥
१९७. एवं सव्वेहि वाणेहि, येसं घम्मा अजानिता ।
ते वे घम्मेसु कङ्खन्ति, किंसुकस्मिं व भातरो ति ॥

२४९. सालकजातकं (९९)

- १९८ एकपुत्तको भविस्ससि,
त्वं च नो हेस्ससि इस्सरो कुले ।
१९९. ओरोह दुमस्मा सालक,
एहि दानि घरकं^१ वजेमसे ॥
१९९. ननु मं सुहृदयो^२ ति मञ्जसि,
यं च मं हनसि वेळ्ळुयट्ठिया ।
पक्कम्बवने रमामसे,
गच्छ त्वं घरकं यथासुखं ति ॥

20

१ तेलोवादजातक-रो० । २ भत्त्वा-सी०, रो०, घत्वा-स्या० । ३ भुञ्जमानो पि-स्या० । ४-४. स पापेन उपालिम्पति-सी०, सो पापेन०-रो० । ५-५ किन्वेत्य-सी०, स्या०; किन्वेत्य-रो० । ६ घर-रो० । ७ हृदये-सी०, रो० ।

२५०. कपिजातकं (१००)

२००. अयं इसी उपसमसंयमे रतो,
स' तिठ्ठति' सिसिरभयेन अट्टितो* ।
हन्द अयं पविसतुमं अगारकं,
विनेतु सीतं दरथं च केवल ॥

B. 70

२०१. नायं इसी उपसमसंयमे रतो,
कपी अयं दुमवरसाखगोचरो* ।
सो दूसको रोसको चा पि जम्मो,
सचे वजेमम्मि* दूस्य्यगारं* ति* ॥

5

सिङ्गालवगो दसमो ।

तस्सुद्धानं

अथ राजा सिङ्गालवरो सुनखो,
तथा कोसिय इच्छति कालघसो ।
अथ दानवरोट्ट पि सारथिना,
पुनम्बवन्नं च सिसिरकपि दसा ति ॥

10

अथ वगगुद्धानं

दळ्हं च वगं अपरेन सन्थवं,
कल्याणवग्गासदिसो च रुहकं ।
नतंदळ्ह वीरणथम्भकं पुन,
कासावुपाहनसिङ्गालकेन दसा ति ॥

15

दुकनिपातं निद्धितं ।

—:०:—

१-१ सन्तिठ्ठति-मो०, रो० । २. अट्टितो-स्या० । ३. दुम्वरसाख०-स्या० ।
४. वजे इमम्मि-सी०, स्या०, रो० । ५-५ दूसरे धरन्ति-सी०, स्या०, रो० ।
जा०१-९

३. तिकनिपातो

२५१. सङ्कप्परागजातकं (१)

B. 71

- १ सङ्कप्परागघोतेन, वितक्कनिसितेन च ।
नालङ्कतेन^१ भद्रेन^२, उसुकाराकतेन^३ च ॥
२. न कण्णायतमुत्तेन, ना^४ पि^५ मोरूपसेविना^६ ।
तेनमिह हृदये विद्धो, सब्बङ्गपरिदाहिना ॥
३. आवेधं च न पस्सामि, यतो रुहिरमस्सवे ।
याव अयोनिसो चित्त, सयं मे दुक्खमाभत ति ॥

२५२. तिलमुट्टिजातकं (२)

४. अज्जा पि मे त मनसि, यं म त्वं तिलमुट्टिया ।
बाहाय^७ मं गहेत्वान, लट्टिया अनुताळयि ॥
५. ननु जीविते न रमसि, येनासि ब्राह्मणागतो ।
यं म बाहा गहेत्वान, तिक्खत्तु अनुताळयि^८ ॥
६. अरियो अनरिय कुब्बन्त^९, यो दण्डेन निसेधति ।
सासन^{१०} त^{१०} न तं वेर, इति न पण्डिता विट्ठ ति ॥

२५३. मणिकण्ठजातकं (३)

७. ममन्नपान विपुल उळार,
उप्पज्जतीमस्स मणिस्स हेतु ।
तं ते न दस्सं अतियाचकोसि,
न चा पि ते अस्सममागमिस्सं ॥

१. सकृप्यजातक-रो० । २. नालङ्कटेन-सी०, नेवालङ्कत-स्या० । ३. भद्रेन-सी०, रो० । ४. न उसुकारकतेन-सी०, स्या०, रो० । ५-५. नपि-सी०, स्या० । ६. मोरूपसेविना-स्या० । ७. बाहाय-स्या० । ८. अनुताळयि-स्या० । ९. कुब्बान-सी०, रो०; कुब्ब-स्या० । १०-१०. सासनत्थ-सी०, रो० ।

८. सुसू यथा सक्खरघोतपाणी^१,
तासेसि मं सेलं याचमानो ।
तं ते न दस्सं अतियाचकोसि,
न चा पि ते अस्सममागमिस्सं ॥

B. 72

९. न तं याचे यस्स पियं जिगीसे^२,
देस्सो होति अतियाचनाय ।
नागो मणि याचितो ब्राह्मणेन,
अदस्सनं येव तदज्झगमा ति ॥

5

२५४. कुण्डककुच्छिसिन्धवजातकं (४)

१०. भुत्वा तिणपरिघासं, भुत्वा आचामकुण्डकं ।
एतं ते भोजनं आसि, कस्मा दानि न भुञ्जसि ॥ 10
११. यत्थ पोसं न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
बहुं^३ तत्थ महाब्रम्हे, अपि आचामकुण्डकं ॥
१२. त्वं च खो मं पजानासि, यादिसायं ह्युत्तमो ।
जानन्तो जानमागम्म, न ते भक्खामि कुण्डकं ति ॥

२५५. सुकजातकं (५)

१३. याव^४ सो मत्तमञ्जासि, भोजनस्मिं विहङ्गमो ।
ताव अद्धानमापादि, मातरं च अपोसयि ॥ 15
१४. यतो च खो^५ बहुतरं, भोजनं अज्झवाहरि^६ ।
ततो तत्थेव संसीदि, अमत्तञ्जू हि सो अहु ॥
१५. तस्मा मत्तञ्जुता साधु, भोजनस्मिं अगिद्धता^७ ।
अमत्तञ्जू हि सीदन्ति, मत्तञ्जू च^८ न सीदरे ति ॥ 20

१. सक्खरघोतपाणि—सी०, रो० । २. जिगीसे—सी०, स्या०, रो० । ३. बहु—सी०;
पहु—स्या०; पहु—रो० । ४. याव—सी०, रो० । ५. खो सो—स्या०; सो—रो० । ६
अज्झुपाहरि—सी०, रो० । ७. अगिद्धिता—स्या०, रो० । ८. व—सी०, स्या० ।

२५६. जरुदपानजातकं (६)

B 73

१६. जरुदपानं खणमाना, वाणिजा उदकत्थिका ।
 अज्जगमुं^१ अयसं^२ लोहं, तिपुत्तीसं च वाणिजा^३ ।
 रजतं जातरूपं च, मुत्ता वेळूरिया वहु ॥
१७. ते च तेन असत्तुट्ठा, भिय्यो^४ भिय्यो^५ अत्ताणिसुं^६ ।
 ते तत्यासीविसो^७ घोरो, तेजस्सी^८ तेजसा हनि ॥
१८. तस्मा खणे नातिखणे, अतिखातं^९ हिं^{१०} पापकं ।
 खावेन च धनं लद्धं, अतिखातेन नासितं ति ॥

२५७. गामणिचन्दजातकं (७)

10

१९. नायं धरानं कुसलो, लोलो अयं वलीमुखो ।
 कर्तं कर्तं खो दूसेव्यं, एवंवम्ममिदं कुलं ॥
२०. नयिदं^१ चित्तवतो लोभं, नायं अस्सासिको मिगो ।
 सिद्धं^२ मे जनसन्धेन, नायं किञ्चि विजानति ॥
२१. न मातरं पितरं वा, भातरं भगिनि सकं ।
 भरेव्य ताविसो पोसो, सिद्धं दसरयेन मे ति ॥

२५८. मन्धानुजातकं^१ (८)

B 74

15

२२. यावता चन्दिमसूरिया,
 परिहरन्ति दिसा भन्ति विरोचना^२ ।
 सव्वेव दासा मन्धानु, ये पाणा पथविस्सिता^३ ॥
२३. न कहापणवस्सेन, तित्ति कामेसु विज्जति ।
 अप्पत्सादा दुखा कामा, इति विञ्जाय पण्डितो ॥
२४. अपि दिव्वेसु कामेसु, रतिं सो नाविगच्छति ।
 तण्हक्खयरतो होति, सम्मासम्भुद्धसावको ति ॥

20

१-१. अज्जगमुं अजा-सी०, स्या०, रो० । २. माणयो-स्या० । ३-३. नीयो नीयो-नी० । ४. वणिगु ते-स्या० । ५. तत्यासीविसो-स्या० । ६. तेजसी-स्या० रो० । ७-७. अतिखानन्दि-स्या० । ८. पण्डितेव्य-स्या० । ९. न इदं-सी०, रो० । १०. सत्थं-सी०, स्या० रो० । ११. मन्धानुजातकं-स्या० । १२. विरोचमाना-रो० । १३. पठविनिस्सिता-सी०, रो० ।

२५९. तिरिद्वच्छजातकं^१ (९)

२५. नयिमस्स विज्जामयमत्थि किञ्चि,
न बन्धवो नो पन ते सहायो ।
अथ केन वण्णेन तिरिद्वच्छो,^२
तेदण्डिको भुञ्जति अग्गपिण्डं ॥

२६. आपासु मे युद्धपराजितस्स,
एकस्स कत्वा विवनस्मि घोरे ।
पसारयी किच्छ्रगतस्स पाणि,
तेनूदतारिं^३ दुखसंपरेतो ॥

२७. एतस्स किञ्चेन^४ इधानुपत्तो,
वेसायिनो^५ विसया^६ जीवलोके ।
लाभारहो तात तिरिद्वच्छो,
देयस्स भोगं यजथं^७ च^८ यञ्जं ति ॥

5

10

२६०. द्वृत्तजातकं (१०)

२८. यस्सत्था दूरमायन्ति, अमित्तमपि याचितुं ।
तस्सुदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज^९ रथेसभ ॥

२९. यस्स दिवा च रत्तो च, वसमायन्ति माणवा ।
तस्सुदरस्सहं दूतो, मा मे कुञ्ज रथेसभ ॥

३०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीं,
गवं सहस्सं सह पुञ्जवेन ।
दूतो हि दूतस्स कथं न दज्जं^९,
मयं पि तस्सेव भवाम दूता ति ॥

15

B. 75

20

सङ्कप्पवग्गो पठमो ।

१ तिरितिवच्छजातक-स्या० । २. तिरितिवच्छो-स्या० । ३. तेनूदतारि-स्या० ।

४ किञ्चेन-स्या० । ५ वेसायिनी-स्या० । ६. विसय-स्या० । ७-७ यजतञ्च-
सी०, रो०, यजितञ्च-स्या० । ८. कुञ्जसी-सी०, रो० । ९. दज्जा-सी०, रो० ।

तस्सुद्धानं

उसुकारवरो तिलमुट्टिमणि,

ह्यराजविहङ्गमआसिविसो^१ ।

जनसन्धकहापणवस्स पुन,

तिरिट^२ पुन दूतवरेन^३ दसा ति ॥

— ० —

२६१. पदुमजातकं (११)

- 5 ३१. यथा केसा च मस्सु^४ च, छिन्नं छिन्नं विरूहति ।
एवं रूहतु^५ ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
३२. यथा सारदिकं बीज, खेत्ते वृत्त विरूहति ।
एवं रूहतु ते नासा, पदुमं देहि याचितो ॥
- 10 ३३. उभो पि पलपन्ते^६ ते, अपि पद्मानि दस्सति ।
वज्जुं वा ते न वा वज्जु, नत्थि नासाय रूहना ।
देहि सम्म पदुमानि, अहं याचामि^७ याचितो ति ॥

२६२. मुदुपाणिजातकं (१२)

- B. 76 ३४. पाणि चे मुदुको चस्स, नागो चस्स सुकारितो ।
अन्धकारो च वस्सेय्य, अथ नून तदा सिया ॥
- 15 ३५. अनला मूदुसम्भासा, दुप्पूरा ता नदीसमा ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३६. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा घनेन वा ।
जातवेदो व स^८ ठानं, खिप्यं अनुदहन्ति न ति ॥

२६३. चूलपलोभनजातकं (१३)

३७. अभिज्जमाने वारिस्मि, सयं आगम्म इद्धिया ।
मिस्सीभावित्थिया गन्त्वा, संसीदसि महण्णवे ॥

१. आसीविसो-स्या० । २. तिरिटि-स्या०, तिरिटि-सी० । ३. दूतावरेन-स्या० ।
४. मस्सु-स्या०, रो० । ५. रूहति-रो० । ६. विलपन्ते-स्या० । ७. पद्माने देहि-स्या०,
अम्हेहि पि-रो० । ८-८ सण्ठान-सी०, स्या०, रो० । ९. चूलपलोभनजातक-सी०,
स्या०, रो० ।

३८. आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३९. यं एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा धनेन वा ।
जातवेदो व सं ठानं, खिप्पं अनुदहन्ति नं ति ॥

२६४. महापनादजातकं (१४)

४०. पनादो नाम सो राजा, यस्स यूगो सुवण्णयो^१ । 5
तिरियं सोळसुब्बेधो^२, उच्चमाहु^३ सहस्सघा ॥
४१. सहस्सकण्डो^४ सतगेण्डु^५, धजासु हरितामयो ।
अनच्चुं तत्थ गन्धब्बा, छ सहस्सानि सत्तघा ॥
४२. एवमेतं तदा आसि, यथा भाससि भइजि ।
सक्को अहं तदा आसिं, वेय्यावच्चकरो तवा^६ ति^१ ॥ 10

२६५. खुरप्पजातकं (१५)

४३. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते,
खग्गे गहीते तिखिणे तेलघोते । 8 77
तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्हे,
कस्मा नु ते नाहु छम्भितत्तं ॥
४४. दिस्वा खुरप्पे धनुवेगनुत्ते,
खग्गे गहीते तिखिणे तेलघोते । 15
तस्मिं भयस्मिं मरणे वियूळ्हे,
वेदं अलत्थ विपुलं उळारं ॥
४५. सो वेदजातो अञ्जभवि अमित्ते,
पुब्बे व मे जीवितमासि चत्तं । 20
न हि जीविते आलयं कुब्बमानो,
सूरो कयिरा सूरकिच्चं कदाची ति ॥

१ सुवण्णियो—स्या० । २ सोळसपब्बेधो—सी०, रो० । ३ उच्चमाहु—सी०, स्या०,
रो० । ४ सहस्सकण्डु—सी० । ५ सतमेदो—सी०, रो० । ६-६ तवन्ति—सी०, रो० ।
७. विस्सुळ्हे—स्या० ।

२६६. वातगसिन्धवजातकं (१६)

४६. येनासि किसिया पण्डु^१, येन भत्तं न रुञ्चति ।
अय सो आगतो भत्ता^२, कस्मा दानि पलायसि ॥
४७. सचे^३ पनादिकेनेव, सन्थवो नाम जायति ।
यसो हायति इत्थीनं, तस्मा तात पलायहं^४ ॥
४८. यस्सस्सिन कुले जातं, आगतं या न इच्छति ।
सोचति^५ चिररत्ताय, वातगमिव भद्दली^६ ति ॥

२६७. कक्कटकजातकं (१७)

B 78

10

४९. सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो,
अट्टित्तचो वारिसयो अलोमो ।
तेनाभिभूतो कपणं रुदामि,
मा हेव म पाणसमं जहेय्य ॥
५०. अय्य न तं^७ जहिस्सामि, कुञ्जर^८ सट्टिहायनं^९ ।
पथब्बा चातुरन्ताय, सुप्पियो होसि मे तुवं ॥
५१. ये कुळीरा समुद्दस्मि, गङ्गाय यमुनाय^{१०} च ।
तेस त्व वारिजो सेट्ठो, मुञ्च रोदन्तिया पतिं ति ॥

२६८. आरामद्वसकजातकं (१८)

15

५२. यो^{११} वे सब्बसमेतानं^{१२}, अहुवा सेट्ठसम्मतो ।
तस्सायं एदिसी पञ्जा, किमेव इतरा पजा ॥
५३. एवमेव तुवं ब्रह्मो, अनञ्जाय विनिन्दसि ।
कथं^{१३} मूल अदिस्वानं^{१४}, रुक्ख जञ्जा पतिट्ठित ॥

१ पण्डु-सी० । २ तातो-सी०, रो०, भत्तो-स्या० । ३ नु खो-स्या० । ४ पला-
यिह-स्या० । ५ सोचती-स्या० । ६ कुन्दली-सी०, रो०, गदगी-स्या० । ७ कक्क-
टजातक-रो०; सुवण्णकक्कटक जातक-स्या० । ८ त न-सी० । ९ कुञ्जर-सी०,
रो० । १० सट्टिहायन-सी०, रो० । ११ नम्मदाय-सी०, रो० । १२ आरामद्वसजातक
-रो० । १३-१३ यो मे सञ्च०-स्या० । १४ कथ हि-स्या०, रो० । १५ अदिस्वा
-स्या०, रो० ।

५४. नाहं तुम्हे विनिन्दामि, ये चञ्जे^१ वानरा वने ।
विस्ससेनो^२ व^३ गारय्हो, यस्सत्था रुक्खरोपका ति ॥

२६९. सुजातजातकं^३ (१९)

५५. न हि वण्णेन सम्पन्ना, मञ्जुका पियदस्सना ।
खरवाचा पिया होति^४, अस्मिं लोके परम्हि च ॥
५६. ननु पस्ससिमं काळि, दुब्बणं तिलकाहतं ।
कोकिलं सण्हवाचेन^५, बहूनं पाणिनं पियं ॥
५७. तस्मा सखिलवाचस्स, मन्तभाणी अनुद्धतो ।
अत्थं धम्मं च दीपेति, मधुरं तस्स भासितं ति ॥

5

B. 79

२७०. उलूकजातकं^६ (२०)

५८. सब्बेहि किर वातीहि, कोसियो इस्सरो कतो ।
सचे वातीहि^७ अनुञ्जातो^८, भणय्याहं एकवाचिकं ॥
५९. भण सम्म अनुञ्जातो, अत्थं धम्मं च केवलं ।
सन्ति हि दहरा पक्खी, पञ्जवन्तो जुतिन्धरा ॥
६०. न मे रुच्चति भदं वो, उलूकस्साभिसेचनं ।
अक्कुद्धस्स मुख पस्स, कथं कुद्धो करिस्सती ति ॥
पटुमवग्गो दुतियो ।

10

तस्सुद्धानं

पटुमुत्तमनागसिरिद्धयनो,
समहण्णवयूपखुरप्पवरो ।
अथ भदली^९ कुञ्जर रुक्ख पुन,
खरवाच उलूकवरेण दसा ति ॥

15

१. चेत्य-स्या० । २. विस्ससेनो च-स्या० । ३. सुजाताजातक-स्या० । ४. होन्ति-सी०, स्या०, रो० । ५. सण्हमाणेन-सी०, रो० । ६. उलूकजातकं दसमं-सी० । ७-८. वातीहिनुञ्जातो-सी०, रो० । ९. कुन्दली-सी० ।

२७१. उदपानद्वसकजातकं (२१)

६१. आरञ्जिकस्स इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो^१ ।
किच्छाकतं उदपानं, कथं सम्मं अवाहसि^२ ॥
६२. एस धम्मो सिङ्गालानं, यं पित्वा ओहदामसे ।
पितुपितामहं धम्मो, न तं उज्जातुमरहसि ॥
६३. येसं वो एदिसो धम्मो, अघम्मो पन कीदिसो ।
मा वो धम्मं अघम्मं वा, अहसाम कुदाचनं ति ॥

B. 80 5

२७२. व्यगघजातकं (२२)

६४. येन मित्तेन संसग्गा, योगक्खेमो विहिय्यति^३ ।
पुव्वेवज्जाभवं तस्स, रुक्खे अक्खी^४ वं^५ पण्डितो ॥
६५. येन मित्तेन संसग्गा, योगक्खेमो पवड्ढति ।
करेय्यत्तसमं वुत्ति, सव्वकिच्चेसु पण्डितो ॥
६६. एथ व्यगघा निवत्तव्हो, पच्चुपेथ^६ महावनं ।
मा^७ वनं छिन्दि निव्यगघं, व्यगघा माहेसु निव्वना ति ॥

10

२७३. कच्छपजातकं (२३)

६७. को नु उद्धितभत्तो^१ व, पुरहत्थो व ब्राह्मणो ।
कहं नु भिक्खं अचरि, कं सद्धं उपसङ्कमि ॥
६८. अहं कपिस्मि दुम्भेघो, अनामासानि आमसि ।
त्वं मं मोचय भद्दन्ते, मुत्तो गच्छेय्य पव्वतं ॥
६९. कच्छपा कस्सपा होन्ति, कोण्डञ्जा होन्ति मक्कटा ।
मुञ्च कस्सप कोण्डञ्जं, कतं मे थुनकं तथा ति ॥

15

२७४. लोलजातकं (२४)

७०. काय बलाका सिखिनी, चोरी लङ्घिपितामहा^१ ।
ओरं बलाके आगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥

20

१ चिररत्ततपस्सिनो-सी०, रो० । २ अवाहसी-सी०, रो०, अपाहसि-स्या० ।
३ व्यगघ-सी०, रो० । ४ विहियति-मी०, रो०, विहीयति-स्या० । ५-५ भिक्खं-स्या० ।
६ पच्चुपेथ-सी०, रो० । ७. मा ना-स्या० । ८. उद्धित-सी०; बड्ढित-स्या० । ९.
लङ्घी-सी०, स्या०, रो० ।

७१. नाहं बलाका सिखिनी, अहं लोलोस्मि^१ वायसो ।
अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्त लूनोस्मि आगतो ॥
७२. पुनपापञ्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
न हि मानुसका^२ भोगा, सुभुञ्जा होन्ति पक्खिना ति ॥

B 8

२७५. रुच्चिरजातकं (२५)

७३. कार्यं बलाका रुच्चिरा, काकनीळस्मिमच्छति^३ ।
चण्डो काको सखा मय्ह, यस्स^४ चेतं कुलावकं ॥
७४. ननु मं सम्म जानासि, दिज सामाकभोजन^५ ।
अकत्वा वचनं तुय्हं, पस्त लूनोस्मि आगतो ॥
७५. पुनपापञ्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
न हि मानुसका भोगा, सुभुञ्जा होन्ति पक्खिना ति ॥ 10

२७६. गरुधम्मजातकं (२६)

७६. तव सद्धं च सीलं च, विदित्वान जनाधिप ।
वण्णं अञ्जनवण्णेन, कालिङ्गस्मिं निमिम्हसे^६ ॥
७७. अन्नभच्चा चमच्चा च, थोध उद्दिस्स गच्छति ।
सब्बे ते अप्पटिविक्खप्पा, पुब्बाचरियवचो इदं ॥
७८. ददामि वो ब्राह्मणा नागमेतं,
राजारहं राजभोगं यस्सिसनं ।
अलङ्कृतं हेमजालामिच्छन्नं,
ससारथि^७ गच्छथ येन कामं ति ॥

15

२७७. रोमकजातकं (२७)

७९. वस्सानि पञ्जास समाधिकानि,
वसिम्ह^८ सेलस्स गुहाय रोमक ।

B 82

20

१. लोलस्मि-सी०, स्या० । २. मानुसिवा-स्या० । ३. काकनिळस्मिमच्छति-
स्या०; काकनीळस्मि अच्छति-रो० । ४. तस्स-सी०, रो० । ५. सामकभोजन-स्या० ।
६. कुरुधम्मजातक-सी०, स्या०, रो० । ७. विनिम्हसे-स्या० । ८. ससारथी-स्या० । ९.
रोमजातक-स्या० । १०. वासिम्हि-स्या० ।

असङ्गमाना अभिनिव्वुत्ता^१,
हत्थत्तमायन्ति^२ ममण्डजा पुरे ॥

८०. ते दानि वक्कङ्ग किमत्थमुस्सुका^३,
भजन्ति^४ अञ्जं गिरिकन्दर दिजा ।
न नून मञ्जन्ति मम यथा पुरे,
चिरप्पवुत्था^५ अथ वा न ते इमे ॥
८१. जानाम तं न मय^६ सम्पमूळ्हा^७,
सोयेव^८ त्वं ते मयमस्म नाञ्जे^९ ।
चित्त च ते अस्मि जने पदुट्टु,
आजीविका तेन तमुत्तसामा ति ॥

२७८. महिसराजजातकं (२८)

८२. किमत्थमभिसन्धाय^{१०}, लहुचित्तस्स दुग्गिनी^{११} ।
सब्बकामददस्सेव^{१२}, इमं दुक्खं तित्तिक्खसि ॥
८३. सिङ्गेन निहनाहेत्त^{१३}, पदसा च^{१४} अधिट्टुह ।
भिय्यो बाला पकुञ्जेय्यु^{१५}, नो चस्स पटिसेवको ॥
८४. ममेवाय मञ्जमानो, अञ्जपेव^{१६} करिस्सति ।
ते न^{१७} तत्थ वधिस्सन्ति, सा मे मुत्ति भविस्सती ति ॥

२७९. सतपत्तजातकं (२९)

८५. यथा माणवको पन्थे, सिङ्गालि^{१८} वनगोचरि ।
अत्थकाम पवेदेन्ति^{१९}, अनत्थकामा ति मञ्जति ।
अनत्थकाम सतपत्त, अत्थकामो ति मञ्जति ॥

B 83

१. अभिनिव्वुत्तचित्ता-स्या० । २. हत्थत्थ-स्या० । ३. किमत्थमुस्सुका-स्या० ।
४. वजन्ति-रो० । ५. चिरप्पवुत्था-स्या० । ६-६. मय मस्म मूळ्हा-सी०, रो०, मय सम्पमूळ्हा-
स्या० । ७. स्वेव-स्या० । ८. नञ्जे-स्या० । ९. महिसराजक-सी०, स्या०, रो० ।
१०. कयत्थ-सी०, रो० । ११. हुग्गिनी-सी०, रो० । १२. सब्बकामदुहस्सेव-सी०, स्या०,
रो० । १३. नीहरासेत्त-स्या० । १४. च-स्या० । १५. पकुञ्जेय्यु-स्या० । १६. अञ्जपेव-
सी०, अञ्जपेव-स्या०, अञ्जपेव-रो० । १७. त-सी०, रो० । १८. सिगालि-सी०, स्या०,
रो० । १९. पवेदेन्ति-स्या०, पवदन्ति-रो० ।

८६. एवमेव इधेकच्चो, पुगलो होति तादिसो ।
 हितेहि^१ वचनं वुत्तो, पटिगण्हाति^२ वामतो ॥
८७. ये च खो नं पसंसन्ति, भया उक्कंसयन्ति वा^३ ।
 तच्चिह^४ सो मञ्जते मित्तं, सतपत्तं व माणवो ति ॥

२८०. पुटदूसकजातकं^५ (३०)

८८. अद्धा हि नून मिगराजा, पुटकम्मस्स कोविदो । 5
 तथा हि पुट दूसेति, अञ्जं नून करिस्सति ॥
८९. न मे माता वा पिता वा, पुटकम्मस्स कोविदो^६ ।
 कतं कतं खो दूसेम, एवं धम्ममिदं कुलं ॥
९०. येसं वो एदिसो धम्मो, अधम्मो पन कीदिसो ।
 मा वो धम्मं अधम्मं वा, अद्दसाम कुदाचनं ति ॥ 10
 उदपानवग्गो ततियो ।

तस्सुद्धानं

उदपानवरं वनव्यग्घकपि,
 सिखिनी च बलाकरुचिरवरो ।
 सुजनाधिपरोमकदूस पुन,
 सतपत्तवरो पुटकम्म दसा ति ॥

२८१. अबन्तरजातकं (३१)

९१. अबन्तरो^७ नाम दुमो, यस्स दिव्यमिदं^८ फलं । 15 B 84
 भुत्वा दोहळिनी नारी, चक्कवत्ति विजायति ॥
९२. त्वं^९ पिं^{१०} भद्दे महेसीसि, सा चा^{१०} पिं^{१०} पत्तिनो पिया ।
 आहरिस्सति ते राजा, इदं अबन्तरं फलं ॥
९३. भत्तुरत्थे परक्कन्तो, यं ठानमधिगच्छति ।
 सूरो अत्तपरिच्चागी, लभमानो भवामहं ति ॥ 20

१ हितेमि-स्या० । २ पटिगण्हाति-स्या० । ३. च-सी०, रो० । ४ त हि-
 सी०, रो० । ५ पुटदूसकजातक-स्या० । ६ कोविदा-स्या० । ७ अबन्तर-सी०, रो० ।
 ८. दिव्यमिदं-सी०, रो० । ९-९. त्वञ्च-सी०, रो० । १०-१० चासि-सी०, रो० ।

२८२. सेय्यजातकं^१ (३२)

६४. सेय्यसो सेय्यसो होति, यो सेय्यमुपसेवति ।
 एकेन सन्धिं कत्वान, सतं वज्जे अमोर्चयि ॥
६५. तस्मा सब्देन लोकेन, सन्धिं कत्वान एकतो^२ ।
 पेच्च सगं निगच्छेय्य^३, इदं सुणाय^४ कासिया^५ ॥
६६. इदं वत्वा महाराजा, कंसो वाराणसिगहो ।
 धनु कण्ठं^६ च^७ निक्खिप्प, संयमं^८ अज्झुपागमी ति ॥

२८३. वड्ढकीसूकरजातकं^९ (३३)

६७. वरं वर त्वं निहनं पुरे चरि,
 अस्मिं पदेसे अभिमुय्य सूकरे ।
 सो दानि एको व्यपगम्मं^{१०} ज्ञायसि,
 वलं नु ते व्यगघ न चज्ज विज्जति ॥
६८. इमे^{१०} सुदं^{१०} यन्ति दिसोदिसं पुरे,
 भयद्विता^{११} लेणगवेसिनो पुथु^{१२} ।
 ते दानि सङ्गम्म वसन्ति^{१३} एकतो,
 यत्थद्विता^{१४} दुप्पसहज्जमे^{१५} मया ॥
६९. नमत्थु सङ्खान समागतानं,
 दिस्वा सयं सख्य वदामि अब्भुत ।
 व्यगघं मिगा यत्थ जिनिस्सु दाठिनो,
 सामग्गिया दाठबलेस्सु मुच्चरे ति ॥

१ सेय्यसजातक-सी० । २ एको-सी०, स्या०, रो० । ३. नगच्छेय्य-रो० ।
 ४. सुनोथ-सी०, रो० । ५ कासयो-सी०, रो० । ६-६. सुण्डिच्च-रया०, सुण्डिच्च-
 सी०, रो० । ७ सञ्जम-सी०, स्या०, रो० । ८ वड्ढकीसूकरजातक-सी०, रो० । ९.
 व्यपगगम्म-स्या०, व्यपगम्म-सी०, रो० । १०-१० इमस्सुत्ता-स्या० । ११ भयद्विता-
 स्या०, भयद्विता-रो० । १२ पुथु-म०, रो० । १३. रसन्ति-सी०, रो० । १४.
 यत्थद्विता-स्या०, रो० । १५ दुप्पसहज्जमे-स्या० ।

२८४. सिरिजातकं (३४)

१००. यं उस्सुका^१ सञ्चरन्ति, अलक्खिका बहुं धनं ।
सिप्पवन्तो असिप्पा च^२, लक्खिवा^३ तानि भुञ्जति^४ ॥
१०१. सब्बत्थ कतपुञ्जस्स, अतिच्चञ्जेव^५ पाणिनो ।
उप्पज्जन्ति बहू भोगा, अप्पनायतनेसु^६ पि ॥
१०२. कुक्कुटो^७ मणयो दण्डो, थियो च पुञ्जलक्खणा ।
उप्पज्जन्ति अपापस्स, कतपुञ्जस्स जन्तुतो ति ॥

२८५. मणिसूकरजातकं (३५)

१०३. दरिया सत्त वस्सानि, तिसमत्ता वसामसे ।
हञ्जाम^८ मणिनो आभं, इति नो मन्तनं^९ अहु ॥
१०४. यावता^{१०} मणि घंसाम^{११}, भिय्यो^{१२} वोदायते मणि ।
इदं^{१३} च दानि^{१४} पुञ्छाम, कि किच्चं इध मञ्जसि ॥
१०५. अयं मणि वेळूरियो, अकाचो विमलो सुभो ।
नास्स सक्का सिरि हन्तुं, अपक्कमथ सूकरा ति ॥

२८६. सालूकजातकं^{१५} (३६)

१०६. मा सालूकस्स पिहयि, आतुरन्नानि भुञ्जति ।
अप्पोस्सुक्को भुसं खाद, एतं दीघायुलक्खणं ॥
१०७. इदानि सो इधागन्त्वा, अतिथी युत्तसेवको ।
अथ दक्खसि सालूकं^{१६}, सयं तं मुसलुत्तरं^{१७} ॥
१०८. विकन्तं^{१८} सूकरं दिस्वा, सयं तं मुसलुत्तरं ।
जरग्गवा^{१९} विचिन्तेसु^{२०}, वरम्हाकं भुसामिवा ति ॥

B. 86

15

१ उस्सुक्का-स्या० । २ वा-स्या० । ३ लक्खिका-स्या०; लक्खिवा-रो० । ४. भुञ्जरे-स्या० । ५ अतीवञ्जेव-रो० । ६ अपिनायतनेसु-स्या० । ७. कुक्कुट-सी०, रो० । ८ हञ्जेम-सी०, रो० । ९ मन्तित-सी०, स्या०, रो० । १०-१० याव याव निघसाम-सी०, रो० । ११ भीयो-सी० । १२-१२ इदं विदामि-स्या०, ब्राह्मण त्वेव-रो० । १३ सालूकजातक-सी०, स्या० । १४ सालूक-स्या० । १५ मुसलुत्तर-स्या० । १६. विकलं-सी० । १७-१७ जरग्गवा विचिन्तेसु-स्या०, जयवासा विन्तेसु-रो० ।

२८७. लाभगरहजातकं^१ (३७)

१०६. नानुम्मत्तो नापिसुणो, नानटो नाकुतूहलो ।
मूळहेसु^२ लभते लाभं, एसा ते अनुसासनी ॥
११०. धिरत्थु तं यसलाभ, धनलाभं च ब्राह्मण ।
या वृत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणे^३ वा ॥
१११. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^४ परिब्बजे ।
एसा व जीविका सेय्यो^५, या चाधम्मेन एसना ति ॥

२८८. मच्छुद्धानजातकं^६ (३८)

११२. अग्घन्ति मच्छा अधिकं सहस्स,
न सो अत्थि यो इमं सहहेय्य ।
मय्हं च अस्सु^७ इध सत्त मासा,
अहं पि तं मच्छुद्धानं किण्येय्य ॥
११३. मच्छानं भोजनं दत्त्वा, मम दक्खिणमादिसि ।
तं दक्खिण सरन्तिया, कत अपचिति तथा ॥
११४. पदुट्टचित्तस्स न फाति होति,
न चा पि तं देवता पूजयन्ति ।
यो भातरं पेत्तिकं सापत्तेय्यं,
अवञ्चयी दुक्कटकम्मकारी^८ ति ॥

२८९. नानाछन्दजातकं (३९)

११५. नानाछन्दा महाराज, एकागारे वसामसे ।
अहं गामवरं इच्छे, ब्राह्मणी च गवं सत्तं ॥
११६. पुत्तो^९ च^{१०} आजञ्जरथं^{११}, कञ्जा च मणिकुण्डलं ।
या चेसा पुण्णिका^{१२} जम्मी, उदुक्खलंभिकद्धति ॥

१. लाभगरहिक जातक-स्या० । २ मूळहेसु-स्या० । ३ अधम्मचरियाय-सी०, रो० । ४ अनगारो-सी०, स्या०, रो० । ५ सेय्या-सी०, रो० । ६ मच्छदानजातक-स्या० । ७ अस्सु-स्या०, रो० । ८ न-सी०, रो० । ९ दुक्कटकम्मकारी-सी०, रो० । १०-१० छत्तो च-सी०, रो०, पुत्तो-स्या० । ११ आजञ्जरथ-स्या० । १२ पुण्णिका-स्या० ।

११७. ब्राह्मणस्स गामवरं, ब्राह्मणिया गवं सतं ।
पुत्तस्स आजञ्जरथं, कञ्जाय मणिकुण्डलं ।
यं चेतं पुण्णिकं जम्मिं, पट्टिपादेशुदुक्खलं ति ॥

२९०. सीलवीमंसकजातकं^१ (४०)

११८. सीलं किरिव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्जति ॥ 5
११९. सोहं सीलं समादिस्सं, लोके अनुमतं सिवं ।
अरियवृत्तिसमाचारो, येन वुच्चति सीलवा ॥
१२०. जातीनं च पियो होति, मित्तेसु च विरोचति ।
कायस्स भेदा सुगति, उपपज्जति सीलवा ति ॥
अवन्तरवगो चतुत्थो ।

तस्सुद्धानं

दुम कंसवरत्तमव्यग्घमिगा^२,
मणयो मणि सालुकमव्हयनो ।
अनुसासनियो पि च मच्छवरो,
मणिकुण्डलकेन किरेन दसा ति ॥

10 B. 88

२९१. सुराघटजातकं^३ (४१)

१२१. सब्बकामददं कुम्भं, कुटं लद्धान धुत्तको ।
याव नं अनुपालेति, ताव सो सुखमेधति ॥ 15
१२२. यदा मत्तो च दित्तो च, पमादा कुम्भमविमदा ।
तदा^४ नग्गो च पोत्थो च, पच्छा बालो-विहञ्जति ॥
१२३. एवमेव^५ यो धनं^६ लद्धा, पमत्तो^७ परिभुञ्जति ।
पच्छा तप्पति^८ दुम्मेधो, कुटं^९ भित्वा व^{१०} धुत्तको ति ॥

१. सीलवीमंसजातक-सी०, रो० । २. व्यग्घमिगा-सी० । ३. भद्रघटजातकं-
सी०; भद्रघट भेदक जातकं-स्या० । ४. सो-रो० । ५. ततो-स्या० । ६-६. एवमेव
धन-स्या० । ७. अपता-सी०; अमत्तो-रो० । ८. तपति-सी०, स्या० । ९. कूटं-स्या० ।
१०. भित्तोव-सी०, रो० ।

२९२. सुपत्तजातकं (४२)

१२४. बाराणस्य^१ महाराज, काकराजा निवासको^२ ।
असीतिया सहस्सेहि, सुपत्तो परिवारितो ॥
१२५. तस्स दोहळिनी भरिया, सुफस्सा^३ भक्खितुमिच्छति^४ ।
रञ्जो महानसे पक्कं, पच्चग्घं राजभोजनं ॥
१२६. तेसाहं पहितो दूतो, रञ्जो चम्हि इघागतो ।
भत्तु अपचिति कुम्मि, नासायमकरं वणं ति ॥

२९३. कायनिब्बिन्दजातकं (४३)

- B. 89
१२७. फुट्टस्स^५ मे अञ्जतरेन व्याधिना,^६
रोगेन बाळ्हं दुखितस्स रूप्तो ।
परिसुस्सति खिप्पमिद कळेवरं,
पुप्फ यथा पंसुनि आतपे कत्तं ॥
१२८. अजञ्ज जञ्जसङ्घातं, असुचि सुचिसम्मत्तं ।
नानाकुणपपरिपूरं, जञ्जरूपं अपस्सतो ॥
१२९. धिरत्थुमं^७ आतुरं पूतिकायं,
जेगुच्छियं^{१०} अस्सुचिं^{११} व्याधिधम्मं^{१२} ।
यत्थप्पमत्ता अधिमुच्छिता पजा,
हापेन्ति मगं सुगतूपपत्तिया ति ॥
- 10
- 15

२९४. जम्बुखादकजातकं (४४)

१३०. कोयं बिन्दुस्सरो वग्गु, सरवन्तानमुत्तमो^{१३} ।
अञ्चुतो जम्बुसाखाय, मोरच्छापो व कूजति^{१४} ॥
१३१. कुलपुत्तो^{१५} व जानाति^{१६}, कुलपुत्तं^{१७} पसंसित्तुं ।
व्यग्घच्छापसरीवण्णं^{१८}, भुञ्ज सम्म ददामि ते ॥
- 20

१. बाराणस-सी०, रो० । २. निवासिको-सी०, रो० । ३. सुफस्सा-स्या० ।
४. भक्खमिच्छति-सी०, रो० । ५. कायविच्छिन्दजातक-सी०, कायविच्छिन्दजातक-रो० ।
६. फुट्टस्स-रो० । ७. व्याधिना-सी०, रो० । ८. कळेवर-सी०, रो० । ९. धीरत्थु व-
सी०, रो० । १०. जेगुच्छिय-सी०, जिगुच्छिय-स्या० । ११. असुचि-सी०, स्या०, रो० ।
१२. व्याधिधम्म-सी०, रो० । १३. पवदन्तानमुत्तमो-सी०, रो० । १४. कूजति-स्या० ।
१५-१६. कुलपुत्तो पजानाति-स्या० । १६. कुलपुत्तो-सी०, रो० । १७. व्यग्घच्छापसरीवण्णो-
सी०; व्यग्घच्छापसदिसवण्ण-स्या० ।

१३२. चिरस्सं वत पस्सामि, मुसावादी समागते ।
वन्तादं कुणपादं च, अञ्जमञ्जं पसंसके ति ॥

२९५. अन्तजातकं (४५)

१३३. उसभस्सेव ते खन्धो, सीहस्सेव विजम्भितं ।
मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
१३४. कुलपुत्तो व जानाति, कुलपुत्तं पसंसितुं ।
मयूरगीवसङ्कास, इतो परियाहि वायस ॥
१३५. मिगानं सिङ्गालो^१ अन्तो, पक्खीनं पन वायसो ।
एरण्ढो अन्तो स्खखानं, तयो अन्ता समागता ति ॥

5

B. 90

२९६. समुद्दजातकं (४६)

१३६. को नायं^२ लोणतोयस्मिं, समन्ता परिधावति ।
मच्छे मकरे च वारेति, ऊमीसु च विहञ्जति ॥
१३७. अनन्तपायी सकुणो, अतित्तो ति दिसासुतो ।
समुद्दं पातुमिच्छामि, सागरं सरितं पति ॥
१३८. सो अयं^३ हायति चेव, पूरते च^४ महोदधि ।
नास्स नायति पीतन्तो, अपेय्यो किर सागरो ति ॥

10

२९७. कामविलापजातकं (४७)

१३९. उच्चे सकुण डेमानं^५, पत्तयान विहङ्गम ।
वज्जासि खो त्वं वामूरं^६, चिरं खो सा करिस्सति ॥
१४०. इदं खो सा न जानाति, असिं सत्तिं च ओद्धुतिं ।
सा चण्डी काहति कोधं, तं मे तपति^७ नो इदं ॥
१४१. एस उप्पलसन्नाहो, निक्खञ्चुस्सीसकोहितं^८ ।
कासिकं च मुदुं वत्थं, तप्पेतुं^९ धनिका^{१०} पिया ति^{११} ॥

15

20

१. कोल्युको-सी०, रो०, कोडुको-स्या० । २. न्वायं-स्या० । ३. स्वाय-सी० ।
४. व-स्या०, रो० । ५. ओमान-रो० । ६. वामूर-रो० । ७. तप्पति-स्या० । ८. इध
सी०, स्या०, रो० । ९. निक्खमुस्सीसके कतं-सी०, रो०; निक्ख चुस्सीसके कतं-स्या० ।
१०. तप्पेतु-सी०, रो० । ११-११. धनकामिकाति-सी०; धनकामियाति-स्या०, रो० ।

२९८. उदुम्बरजातकं (४८)

१४२. उदुम्बरा चिमे पक्का, निग्रोधा च कपित्थना ।
एहि निक्खम^१ भुञ्जस्सु, किं जिघच्छाय मिथ्यसि ॥
३. ११ १४३. एव सो सुहितो होति, यो बुद्धमपचायति^२ ।
यथाहमज्ज सुहितो, दुमपक्कानि मासितो ॥
१४४. यं वनेजो वनेजस्स, वञ्चेय्य कपिनो कपि ।
५ दहरो^३ कपि^३ सद्धेय्य, न हि जिण्णो जराकपी ति ॥

२९९. कोमारपुत्तजातकं (४९)

१४५. पुरे तुवं सीलवतं सकासे,
ओक्कन्तिकं^४ कीळसि अस्समम्हि ।
करोहरे मक्कटियानि मक्कट,
१० न तं मयं सीलवतं रमाम ॥
१४६. सुता हि मय्हं परमा विसुद्धि,
कोमारपुत्तस्स बहुस्सुतस्स ।
मा दानि मं मञ्जि तुवं यथा पुरे,
ज्ञानानुयुत्तो^५ विहरामि^६ आवुसो ॥
१४७. सच्चे पि सेलस्मि^७ वपेय्य^८ बीजं, ।
१५ देवो च वस्से न^९ हि तं विरूळहे^९
सुता हि ते^{१०} सा^{१०} परमा विसुद्धि,
आरा तुवं मक्कट ज्ञानभूमिया ति ॥

३००. वकजातकं^{११} (५०)।

१४८. परपाणरोघा^{११} जीवन्तो, मंसलोहितभोजनो ।
२० वको वतं समादाय^{१२}, उपपज्जि^{१३} उपोसथं ॥;

१ निक्खम्म-स्या० । २ बुद्धमपचायति-सी०, रो० । ३-३ दहो पित्तव-सा०, रो०, दहरोपि न-स्या० । ४ कोमारपुत्तजातक-सी०, रो०; कोमारियपुत्तजातक-स्या० । ५ ओक्कन्तिक-सी०, स्या०, रो० । ६ ज्ञानानुयुत्ता-सी०, ज्ञानानुयुत्ता-स्या०, ज्ञानानुयुत्ता-रो० । ७ विहराम-सी०, स्या०, रो० । ८ सेलस्मि वपेय्य-सी०, सेलस्मि वपेय्य-रो० । ९-९ नैव हितं दहेय्य-सी०, रो० । १०-१० तेस-सी०, तथा-रो० । ११-वकजातक-स्या० । १२ परपाणघाते-स्या० । १३ समाधि-रो० । १४ उपपज्ज-सी० ।

१४९. तस्स सक्को वतञ्जाय, अजरूपेनुपागमि ।
 वीततपो अज्झप्पत्तो^१, भञ्जि लोहितपो तपं ॥
१५०. एवमेव इधेकच्चे^२, समादानम्हि^३ दुब्बला^४ ।
 लहुं करोन्ति^५ अत्तानं, वको व अजकारणा ति ॥
 कुम्भदग्गो पञ्चमो ।

B 92

तस्सुद्धानं

वरकुम्भ सुपत्तिसिरिह्यनो,
 सुचिसम्मत्त बिन्दुसरो चुसभो ।
 सरित्तंपत्ति चण्डि^६ जराकपिना,
 अथ मक्कटिया वककेन दसा ति ॥

5

अथ वग्गुद्धानं

सङ्कप्पो पट्टमो चेव, उदपानेनतत्तिथं ।
 अम्भन्तरं घटभेदं, तिकनिपातम्हिलङ्कतं ति ॥

10

तिकनिपातं निद्धितं ।

—: ० —

१. अजकपत्तो—स्या० । २. इधेकच्चे—स्या० । ३. समादानस्मि—सी०, रो० । ४. दुब्बलो—स्या० । ५. करोति—स्या० । ६. चण्डी—सी०, स्या० ।

४. चतुष्कनिपातो

३०१. चूळकालिङ्गजातकं^१ (१)

B 93

१. विवरथिमासं द्वारं, नगरं^२ पविसन्तु^३ अरुणराजस्स ।
सीहेन सुसिट्ठेन,^४ सुरक्खितं नन्दिसेनेन ॥
२. जयो कलिङ्गानमसय्हसाहिनं,
पराजयो अनयो^५ अस्सकानं ।
इच्चेव ते भासितं ब्रह्मचारि,
न उज्जुभूता^६ वित्तथं भणन्ति ॥
३. देवा मुसावादमुपातिवत्ता,
सच्चं धनं^७ परमं तेसु^८ सक्क ।
तं ते मुसा भासितं देवराज,
कि वा पटिच्च मधवा महिन्द ॥
४. ननु ते सुतं ब्राह्मण भञ्जमाने,
देवा न इस्सन्ति पुरिसपरक्कमस्स ।
दमो समाधि मनसो अभेज्जो^९,
अव्यगता^{१०} निक्कमनं च काले ।
दळ्हं च विरियं पुरिसपरक्कमो च,
तेनेव आसि विजयो अस्सकानं ति ॥

5

10

15

३०२. महाअस्सारोहजातकं (२)

५. अदेय्येसु दवं दानं, देय्येसु नप्पवेच्छति ।
आपासु ब्यसनं^{११} पत्तो, सहायं नाधिगच्छति ॥

१. चुल्ल०-सी०, स्या०, रो० । २ नगरन्त-स्या० । ३. पविसित्तु मया-सी० ।
४ सुसत्थेन-रो० । ५ अजयो-स्या० । ६ उज्जुभूता-स्या० । ७ सच-स्या० । ८
कर नु-स्या० । ९ अदेज्जो-सी०, रो० । १० अव्यगता-सी०, रो०; अव्यत्तता-स्या० ।
११. ब्यसन-सी०, रो० ।

६. नादेय्येसु^१ ददं^२ दानं, देय्येसु यो पवेच्छति । B 94
 आपासु व्यसनं पत्तो, सहायमधिगच्छति ॥
७. सञ्जोगसम्भोगविसेसदस्सनं,
 अनरियधम्मेषु सठेषु नस्सति ।
 कतं च अरियेषु च अज्जवेसु^३, 5
 महप्फलं^४ होति अणुम्मि तादिसु ॥
८. यो पुब्बे कतकल्थाणो, अका लोके सुदुक्करं ।
 पच्छा कयिरा न वा कयिरा, अच्चन्तं पूजनारहो ति ॥

३०३. एकराजजातकं (३)

९. अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे,
 भुत्वान पुब्बे वसी एकराज^५ । 10
 सो दानि दुग्गे नरकम्मि खित्तो,
 नप्पज्जहे वण्णबलं पुराणं ॥
१०. पुब्बे व खन्ती च तपो च मय्हं,
 सम्पत्थिता दुब्बिसेन^६ अहोसि ।
 तं दानि लद्धान कथं नु राज,
 जहे अहं वण्णबलं पुराणं ॥ 15
११. सब्बा^७ किरेव^८ परिनिद्धितानि,
 यसस्सिनं पञ्चवन्तं विसय्ह ।
 यसो च लद्धा पुरिमं उळारं,
 नप्पज्जहे^९ वण्णबलं पुराणं ॥ 20
१२. पनुज्ज दुक्खेन सुखं जनिन्द,
 सुखेन वा दुक्खमसय्हसाहि ।
 उभयत्थ सन्तो^{१०} अभिनिब्बुत्ता,
 सुखे च दुक्खे च भवन्ति तुल्या ति ॥

१ अदेय्येषु-स्या० । २ ददं-स्या० । ३ अज्जवेसु च-सी०, अज्जवेसु-
 स्या०, अज्जयेसु च-रो० । ४ महप्फलो-सी० । ५ एकराजा-सी०, रो० । ६ दब्ब-
 सेना-सी०, रो० । ७ सर्व्वं-सी०, रो० । ८ किरेव-स्या० । ९ नप्पज्जहे-सी०, रो० ।
 १० सत्ता-रो० ।

३०४. दहरजातकं (४)

B. 95

१३. इमानि मं दहर तापर्यन्ति,
वाचादुरुत्तानि मनुस्सलोके ।
मण्डकभक्खा उदकन्तसेवी,
आसीविसं मं अविसा सपन्ति ॥
- 5 १४. सका रट्ठा पव्वाजितो, अञ्जं जनपदं गतो ।
महन्तं कोट्टं कयिराथ, दुरुत्तानं निधेतवे ॥
१५. यत्थ पोस न जानन्ति, जातिया विनयेन वा ।
न तत्थ मानं कयिराथ, वसमञ्जातके जने ॥
- १६ विदेसवासं वसतो, जातवेदसमेन पि ।
10 खमित्तञ्चं सपञ्जेन, अपि दासस्स तज्जितं ति ॥

३०५. सीलवीमंसनजातकं (५)

१७. नत्थि लोके रहो नाम, पापकम्म पकुब्बतो ।
पस्सन्ति वनभूतानि, तं बालो मञ्जती^१ रहो ॥
- १८ अहं रहो न पस्सामि, सुञ्जं वा पि न विज्जति ।
यत्थ अञ्जं^२ न पस्सामि, असुञ्जं होति तं मया ॥
- 15 १९ दुज्जच्चो च सुजच्चो^३ च, नन्दो च सुखवट्ठितो^४ ।
वेज्जो^५ च अद्धुवसीलो च, ते धम्मं जहु मत्थिका ॥
- २० ब्राह्मणो च कथ जहे, सब्बधम्मान पारगू ।
यो धम्ममनुपालेति, धितिमा सच्चनिक्कमो ति ॥

३०६. सुजातजातकं (६)

B 96

- 20 २१. किमण्डका इमे देव, निक्खित्ता कसमल्लके ।
उपलोहितका वग्गू, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥

१ सीलवीमसजातक-स्या० । २ मञ्जते-सी०, स्या० । ३ सुञ्ज-स्या० ।
४ अजच्चो-रो० । ५ सुखवच्छको-सी०, सुखवच्छनो-स्या०, रो० । ६ वज्जो-
स्या०, रो० । ७. सुजाताजातक-सी०, स्या० । ८. ते-रो० ।

२२. यानि पुरे तुवं देवि, अण्डु नन्तकवासिनी ।
उच्छङ्खहत्या पचिनासि, तस्सा ते कोलियं फलं ॥
२३. उड्डुहते न रमति, भोगा विप्पजहन्ति तं ।
तत्थेविमं पटिनेथ, यत्थ कोलं पचिस्सति ॥
२४. होन्ति हेते महाराज, इद्धिप्पत्ताय नारिया ।
खम देव सुजाताय, मास्सा कुज्जा^१ रथेसभा ति ॥

5

३०७. पलासजातकं (७)

२५. अचेतनं ब्राह्मण अस्सुणन्तं,
जानो अजानन्तमिमं पलासं ।
आरद्धविरियो धुवं अप्पमत्तो,
सुखसेय्यं पुच्छसि किस्स हेतु ॥
२६. दूरे सुतो चेव ब्रह्मा च स्वखो,
देसे ठितो भूतनिवासरूपो ।
तस्मा नमस्सामि इमं पलासं,
ये चेत्य भूता ते^२ धनस्स हेतु ॥
२७. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
कतञ्चुतं ब्राह्मण पेक्खमानो ।
कथञ्चिह् आगम्म सतं सकासे,
मोघानि^३ ते अस्सु परिफन्दितानि ॥
२८. यो तिन्दुकस्वस्स^४ परो पिलक्खो,
परिवारितो पुब्बयञ्जो उळारो ।
तस्सेस^५ मूलस्मिं^६ निधि निखातो,
अदायादो गच्छ तं उद्धराही ति ॥

10

15

B. 97

20

१. कुज्जि-रो० । २. ते च-सी०, रो० । ३. मोघा-स्या०, रो० । ४. तिन्दु-
स्वस्स-सी०, स्या०, रो० । ५. विलक्खु-सी०, रो० । ६. तस्सेव-सी०, स्या० । ७.
मूलस्मि-स्या० ।

३०८. सकृणजातकं^१ (८)

२६. अकरम्हसे^२ ते किच्चं, यं बलं अहुवम्हसे ।
मिगराज नमो त्यत्थु, अपि किञ्चि लभामसे ॥
३०. मम लोहितभक्खस्स, निच्चं लुद्धानि कुब्बतो ।
दन्तन्तरगतो सन्तो, तं बहुं यं पि^३ जीवसि ॥
३१. अकतञ्जुमकत्तारं, कतस्स अप्पटिकारकं ।
यस्मिं कतञ्जुता नत्थि, निरत्था तस्स सेवना ॥
३२. यस्स^४ सम्मुखचिण्णेन, मित्तघम्मो न लब्भति ।
अनुसुयमनक्कोसं^५, सणिक तम्हा अपक्कमे ति ॥

३०९. छवकजातकं (९)

३३. सब्बमिदं चरिमं^६ कतं^७, उभो घम्मं न पस्सरे^८ ।
उभो पकतिया चुता, यो चायं मन्तेज्जापेति^९ ।
यो च मन्तं^{१०} अधीयति ॥
३४. सालीनं ओदनं^{१०} भुञ्जे, सुचि मसूपसेचनं ।
तस्मा एतं न सेवामि, घम्मं इसीहि^{११} सेवित ॥
३५. परिब्बज महा लोको, पचन्तञ्जे पि पाणिनो ।
मा तं^{१२} अघम्मो आचरितो, अस्सा^{१३} कुम्भमिवाभिदा ॥
३६. धिरत्थु^{१४} तं यसलामं, घनलामं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अघम्मचरणेन वा ति ॥

३१०. सेय्यजातकं^{१५} (१०)

३७. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य विजानहि ॥

१. जवसकृणजातक - सी०, स्या०, रो० । २ अकरम्हसे - स्या०; अकरम्हसे - रो० ।
३. हि - रो० । ४ यत्थ - स्या० । ५. अनुसुय्य - सी०, रो०, अनुसुय्य - स्या० । ६-६
चरिमवत - सी०, रो०; चरिमवत - स्या० । ७ पस्सति - रो० । ८ मन्त ऋयति - सी०;
मन्ते ऋयति - स्या०, सञ्जयति - रो० । ९ घम्म - रो० । १० भोजन - सी०, रो० ।
११. इसीभि - स्या०, रो० । १२. त्व - स्या०, रो० । १३ तस्मा - स्या० । १४. वीरत्थु -
सी० । १५ सव्बजातक - सी०, स्या०, रो० ।

३८. धिरत्यु तं यसलार्भं, धनलार्भं च ब्राह्मण ।
या वृत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ॥
३९. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^१ परिब्बजे ।
सायेव जीविका सेय्यो, या चा धम्मेन एसना ॥
४०. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिब्बजे ।
अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ति ॥
- 5
- कलिङ्गवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

विवरं च अदेय्य समिद्धवरं,
अथ दहर पापमहातिरहो ।
अथ कोलिपलासवरञ्चकर,
चरिमं ससमुद्द्वरेण दसा ति ॥

10

— ० —

३११. पुचिमन्दजातकं (११)

४१. उट्टेहि चोर किं सेसि, को अत्थो सुपनेन^२ ते ।
मा तं गहेसुं^३ राजानो, गामे किब्बिसकारकं ॥
४२. यं नु^४ चोरं गहेस्सन्ति, गामे किब्बिसकारकं ।
किं तत्थ पुचिमन्दस्स, वने जातस्स तिट्ठतो ॥
४३. न त्वं अस्सत्थ जानासि, मम चोरस्स चन्तरं ।
चोरं गहेत्वा राजानो, गामे किब्बिसकारकं ।
अप्पेन्ति^५ निम्बसूलस्मिं, तस्मिं मे सङ्कते मनो ॥
४४. सङ्केय्य सङ्कितब्बानि, रक्खेय्या नागतं भयं ।
अनागतभया धीरो, उभो लोके अवेक्खती ति ॥
- B. 99
- 15

३१२. कस्तपमन्दिजजातकं (१२)

४५. अपि कस्तप मन्दिया, युवा सपति हन्ति वा ।
सब्बं तं खमते धीरो, पण्डितो तं तितिक्खति ॥
- 20

१. अनागारो—सी०, स्या०, रो० । २. सुपिनेन—सी०, रो० । ३. गहेसु—स्या० ।
४-५. ननु—स्या० ; यद्—रो० । ५. अप्पेन्ति—स्या० ।

४६. सचे पि सन्तो विवदन्ति, खिप्पं सन्धीयरे पुन ।
 बाला पत्ता व भिज्जन्ति, न ते समथ मज्झगू ॥
४७. एते भिय्यो समायन्ति, सन्धि तेसं न जीरति ।
 यो चाधिपन्नं जानाति, यो च जानाति देसनं ॥
४८. एसो हि उत्तरितरो, भारवहो^१ धुरद्धरो^२ ।
 यो परेसाधिपन्नान, सयं सन्धातुमरहती ति ॥

३१३. खन्तीवादीजातकं (१३)

४९. यो ते हत्थे च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 तस्स कुञ्ज महावीर, मा रट्टु विनसा^३ इद ॥
५०. यो मे हत्थे च पादे च, कण्णनासञ्च छेदयि ।
 चिरं जीवतु सो राजा, न हि कुञ्जन्ति मादिसा ॥
५१. अहू अतीतमद्धानं^४, समणो खन्तिदीपनो ।
 तं खन्तियायेव ठित, कासिराजा अछेदयि ॥
५२. तस्स कम्मफरुसस्स^५, विपाको कटुको अहु ।
 यं कासिराजा वेदेसि, निरयमिह समप्पितो ति ॥

३१४. लोहकुम्भिजातकं (१४)

५३. दुज्जीवितमजीविम्ह, ये सन्ते^१ न ददम्हसे^२ ।
 विज्जमानेसु भोगेसु, दीप नाकम्ह अत्तनो ॥
५४. सट्ठि^३ वस्ससहस्सानि, परिपुण्णानि सब्बसो ।
 निरये पच्चमानानं, कदा अन्तो भविस्सति ॥
५५. नत्थि अन्तो कुतो अन्तो, न अन्तो पटिदिस्सति ।
 तदा हि पकत्त पापं, मम^४ तुय्ह च मारिसा^५ ॥
५६. सोह^६ नून इतो गत्त्वा, योनि लद्धान मानुसि ।
 वदञ्जू सीलसम्पन्नो, काहामि कुसल बहु ति ॥

१. भारवाहो-सी०, रो०, भारवहो-स्या० । २. धुरद्धरो-सी०, स्या०, रो० ।
 ३. विनस-सी०, स्या० । ४. अतीतमद्धाने-स्या०, रो० । ५. कम्मस्स-सी०, रो० ।
 ६. सन्नो-स्या० । ७. ददामसे-स्या० । ८. सट्ठि-स्या० । ९. मम-सी० । १०. मारिस-
 स्या० । ११. सो हि-रो० ।

३१५. सब्बमंसलाभजातकं (१५)

५७. फरसा वत ते वाचा, मंसं^१ याचनको असि ।
किलोमसदिसी वाचा, किलोमं सम्म दम्मि^२ ते^३ ॥
५८. अङ्गमेतं मनुस्सानं, भाता लोके पवृच्चति ।
अङ्गस्स सदिसी वाचा, अङ्गं सम्म ददामि ते ॥
५९. ताता ति पुत्तो वदमानो, कम्पेति हृदयं पितु ।
हृदयस्स सदिसी वाचा, हृदयं सम्म दम्मि ते ॥
६०. यस्स गामे सखा नत्थि, यथारञ्जं तथेव तं ।
सब्बस्स सदिसी वाचा, सब्बं सम्म ददामि ते ति ॥

5

३१६. ससपण्डितजातकं (१६)

६१. सत्त मे रोहिता मच्छा, उदका थलमुब्भता ।
इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६२. दुस्स मे खेतपालस्स, रत्तिभत्तं अपाभत्तं ।
मंससूला च द्वे गोघा, एकं च दधिवारकं ।
इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६३. अम्बपक्कं^४ दकं^५ सीतं, सीतच्छाया^६ मनोरमा^७ ।
इदं ब्राह्मण मे अत्थि, एतं भुत्वा वने वस ॥
६४. न ससस्स तिला अत्थि, न मुग्गा न पि तण्डुला ।
इमिना अग्गिना पक्कं, ममं भुत्वा वने वसा ति ॥

B. 101

10

15

३१७. मतरौदनजातकं (१७)

६५. मत्तं मत्तं एव^१ रोदथ,
न हि तं रोदथ यो मरिस्सति ।
सब्बे पि^२ सरीरघारिनो,
अनुपुब्बेन जहन्ति जीवितं ॥

20

१ मसजातक-सी०, स्या०, रो० । २ सम्म-रो० । ३-३. ददामि ते-सी०, रो० ।
४. ससजातक-सी०, रो० । ५-५ अम्बपक्कदकं-सी०, रो० । ६-६ सीतच्छायमनोरमं
-स्या०, रो० । ७-७. मत्त मत्तमेव-सी०, स्या०, रो० । ८. व-सी०, स्या०, रो० ।

६६. देवमनुस्सा चतुप्पदा, पक्खिगणा उरगा च भोगिनो ।
सम्हि^१ सरीरे अनिस्सरा, रममाना व जहन्ति जीवितं ॥
६७. एव चलितं असण्ठितं, सुखदुक्खं मनुजेस्वपेक्खिय^२ ।
कन्दितरुदितं निरत्थकं, किं वो सोकगणाभिकीररे ॥
६८. धुत्ता च सोण्डा अकत्ता, बाला सूरा अयोगिनो ।
धीरं मञ्जन्ति वालो ति, ये धम्मस्स अकोविदा ति ॥

३१८. कणवेरजातकं (१८)

B. 102

६९. य त वसन्तसमये, कणवेरेसु भाणुसु ।
साम बाहाय पीळेसि, सा तं आरोग्यमन्नवि^३ ॥
७०. अम्भो न किर सद्धेय्यं, य वातो पव्वतं वहे ।
पव्वतं चे वहे वातो, सव्वम्पि पथवि वहे ।
यत्थ सामा कालकता, सा मं आरोग्यमन्नवि ॥
७१. न चेव सा कालकता, न च सा अञ्जमिच्छति ।
एकभत्तिकिनी^४ सामा^५, तमेव अभिकह्वति ॥
७२. असन्थुतं मं चिरसन्थुतेन,
निमीनि सामा अघुवं घुवेन ।
मया पि सामा निमिनेध्य अञ्जं,
इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ति ॥

३१९. तित्तिरजातकं (१९)

७३. सुसुख वत जीवामि, लभामि चेव भुञ्जितु ।
परिपन्थेव तिट्ठामि, का नु भन्ते गती मम^६ ॥
- ७४ मनो चे ते नप्पणमति, पक्खि पापस्स कम्ममुनो ।
अब्बावटस्स भद्रस्स, न पापमुपलिम्पति^७ ॥
७५. जातको नो निसिन्नो ति, बहु आगच्छते जनो ।
पटिच्च कम्मं फुसति, तस्मिं मे सङ्कते मनो ॥

१ यम्हि-स्या०; अस्मि-रो० । २ मनुजेषु अपेक्खिय-स्या० । ३ आरोग्य-
मन्नवि-रो० । ४-४ एकमत्ता किर सामा-सी०, स्या०, एक भत्तिकिनी सामा-रो० । ५
मम-सी० । ६ पापमुपलिम्पति-सी०, रो० ।

७६. न पटिच्च कम्मं फुसति, मनो चे नप्पदुस्सति ।
अप्पोस्सुक्कस्स भद्रस्स, न पापमुपलिम्पती ति ॥

३२०. सुच्चजजातकं (२०)

७७. सुच्चजं वत नच्चजि, वाचाय अददं गिरिं ।
किं हितस्स^१ चजन्तस्स^२, वाचाय अदद^३ पब्बतं ॥
७८. यच्चिह कयिरा तच्चिह वदे, यं न कयिरा न तं वदे । 5
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥
७९. राजपुत्त नमो त्यत्थु, सच्चे घम्मे ठितो चसि^४ ।
यस्स ते ब्यसन पत्तो, सच्चस्मिं रमते मनो ॥
८०. या दलिही दलिहस्स, अड्ढा अड्ढस्स कित्तिम^५ ।
सा हिस्स परमा भरिया, सहिरञ्जस्स^६ इत्थियो ति^७ ॥ 10
पुचिमन्दवग्गो दुत्थियो ।

B. 103

तत्सुद्धानं

अथ चोर सकस्सप खन्तीचरो,
दुज्जीवितता च वरा फरसा ।
अथ सस मतं च वसन्त सुखं,
सुच्चजं वत नच्चजिना च दसा ति ॥

— ० —

३२१. कुट्टिद्वसकजातकं (२१)

८१. मनुस्सस्सेव ते सीसं, हत्थपादा च वानर । 15
अथ केन नु वण्णेन, अगारं ते न विज्जति ॥
८२. मनुस्सस्सेव मे सीसं, हत्थपादा च सिङ्गल ।
याहु संढा मनुस्सेसु, सा मे पञ्चा न विज्जति ॥
८३. अनवट्ठितचित्तस्स, लहुचित्तस्स दुब्भिनो^१ ।
निच्चं अद्दुवसीलस्स, सुखभावो^२ न विज्जति ॥

B. 104

20

१-१. किञ्चित्तस्स-स्या० । २. अचजन्तस्स-रो० । ३. अददं-स्या० । ४. वसी-स्या० । ५. कित्तिमा-सी०, स्या०, रो० । ६-६. ताहिरञ्जस्स०-रो० । ७. दुब्भिनो-रो० । ८. सुखभावो-सी० ।

८४. सो^१ करस्सु आनुभाव^१, वीतिवत्तस्सु सीलियं ।
सीतवातपरित्ताण, करस्सु कुटव^२ कपी ति ॥

३२२. दुद्दुभजातकं (२२)

८५. दुद्दुभायति भदन्ते, यस्मि देसे वसामहं ।
अहं पेतं न जानामि, किमेतं दुद्दुभायति ॥
- 5 ८६. बेलुव^३ पतित^४ सुत्वा, दुद्दुभ ति ससो जवि ।
ससस्स वचन सुत्वा, सन्तत्ता मिगवाहिनी ॥
- ८७ अप्पत्वा^५ पदविञ्जाणं, परघोसानुसारिनो ।
पनादपरमा^६ वाला, ते होन्ति परपत्तिया ॥
- 10 ८८. ये च सीलेन सम्पन्ना, पञ्चायूपसमे रता ।
आरका^७ विरता घीरा, न होन्ति परपत्तिया ति ॥

३२३. ब्रह्मदत्तजातकं (२३)

८९. द्वयं याचनको राज, ब्रह्मदत्त निगच्छति ।
अलाभं धनलाभं वा, एवंघम्मा हि याचना ॥
९०. याचनं रोदनं आहु, पञ्चालानं रथेसभ ।
यो^८ याचनं पच्चक्खाति, तमाहु पटिरोदन ॥
- 15 ९१. मा^९ महसंसु^{१०} रोदन्तं, पञ्चाला सुसमागता ।
तुवं वा पटिरोदन्त, तस्मा इच्छामह रहो ॥
- B 105 ९२. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीन,
गव सहस्सं सह पुङ्गवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथं न दज्जा^{११},
20 सुत्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

१-१ सो करस्सानुभावं त्व-सी० । २ कुटिक-सी०, स्या० । ३ दुद्दुभजातक-
सी०, रो०, दुद्दुभायजातक-स्या० । ४ बेल्ल-रो०, बेलुव-स्या० । ५ निपतित-
रो० । ६ अप्पत्ता-रो० । ७ पनादपरमा-स्या०, रो० । ८ अरता-रो० । ९-९.
योचन-रो० । १०-१० म माहससु-स्या० । ११. दज्जे-सी० ।

३२४. चम्मसाटकजातकं (२४)

६३. कल्याणरूपो वतयं^१ चतुष्पदो,
सुभद्रको चैव सुपेसलो च ।
यो ब्राह्मणं जातिमन्तूपपन्नं,
अपचायति मेण्डवरो यसस्सी ॥
६४. मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन, 5
विस्सासमापज्जि चतुष्पदस्स ।
दब्धप्पहार अभिकह्णमानो^२,
अवसक्कती^३ दस्सति सुप्पहारं ॥
६५. ऊरुट्टि^४ भग्गं^५ पवट्टितो^६ खारिभारो,
सब्ब च भण्डं ब्रह्मणस्स^७ भिन्नं । 10
उभो पि^८ बाहा पग्गय्ह कन्दति,
अभिधावथ हञ्जते ब्रह्मचारो ॥
६६. एवं सो निहतो सेति, यो अपूजं पसंसति^९ ।
यथाहमज्ज पहतो, हतो मेण्डेन दुम्मती ति ॥

३२५. गोधराजजातकं^{१०} (२५)

६७. समणं तं मञ्जमानो, उपगच्छिमसञ्जतं^{११} । 15
सो मं दण्डेन पाहासि^{१२}, यथा अस्समणो तथा ॥
६८. कि ते जटाहि दुम्मोध, किं ते अजिनसाटिया । B 106
अब्भन्तरं ते गहनं, बाहिरं परिमज्जसि ॥
६९. एहि गोध निवत्तस्सु, भुञ्ज सालीनमोदनं ।
तेलं लोणं च मे अत्थि, पहूतं मय्ह पिप्फलि ॥ 20

१. वतयं—स्या०, रो० । २. अभिकत्तुकामो—स्या० । ३. अपसक्कति—सी०;
अवसक्कति—स्या० । ४. ऊरुट्टि—सी०; उरुट्टी—स्या०; सत्थि—रो० । ५. भग्गा—
स्या०, रो० । ६. पवित्तो—सी०, स्या० । ७. ब्राह्मणस्सेव—सी०, स्या०; ब्रह्मणस्सीध—
रो० । ८. रो० पीत्यकं नत्थि । ९. नमस्सति—रो० । १०. गोधराजजातकं—सी०, स्या०,
रो० । ११. उपगच्छि असञ्जत—सी०, स्या०, रो० । १२. पाहासि—रो० ।

१०० एस भिय्यो पवेक्खामि, वम्मिकं सतपोरिसं ।
तेलं लोणं च कित्तेसि^१, अहितं मय्ह^२ पिप्फली ति ॥

३२६. कक्कारुजातकं (२६)

१०१. कायेन यो नावहरे, वाचाय न मुसा भणे ।
यसो लद्धा न मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
- 5 १०२. धम्मेन वित्तमेसेय्य, न निकत्या धनं हरे ।
भोगे लद्धान मज्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
१०३. यस्स चित्तं अहालिद्द, सद्धा च अविरागिनी ।
एको सादुं न भुञ्जेय्य, स वे कक्कारुमरहति ॥
- 10 १०४ सम्मुखा वा तिरोक्खा^३ वा, यो सन्ते न परिभासति ।
यथावादी तथाकारी, स वे कक्कारुमरहती ति ॥

३२७. काकवतीजातकं (२७)

- १०५ वाति चायं ततो गन्धो, यत्थ मे वसती पिया ।
हूरे इतो हि काकवती, यत्थ मे निरतो मनो ॥
१०६. कथं समुद्दमतरी^४, कथं अतरि केपुकं^५ ।
कथं सत्त समुद्दानि, कथं सिम्बलिमारहि ॥
- 15 १०७. तथा समुद्दमतारि, तथा अतरि केपुकं ।
तथा सत्त समुद्दानि, तथा सिम्बलिमारहि ॥
- B 107 १०८. धिरत्थु मं महाकाय, धिरत्थु मं अचेतनं ।
यत्थ जायायहं जारं, आवहामि वहामि चा^६ ति^७ ॥

३२८. अननुसोच्चियजातकं (२८)

- 20 १०९. बहूनं विज्जती भोती, तेहि मे कि भविस्सति ।
तस्मा एत न सोचामि, पियं सम्मिल्लहासिनि^८ ॥

१ कित्तेसि-स्या०, रो० । २ मय्ह-स्या० । ३ परोक्खा-रो० । ४ काकासि-जातक-स्या०, रो०, काकाती०-सी० । ५ समुद्दमतरी-रो० । ६ केपुक-सी०, रो० । ७-७. वाति-रो० । ८ सम्मिल्लहासिनि-रो० ।

११०. तं तं चे अनुसोचेय्य, यं यं तस्स न विज्जति ।
अत्तानमनुसोचेय्य, सदा मच्चुवसं पतं ॥
१११. न हेव ठितं^१ नासीनं, न सयानं न पद्धयुं^२ ।
याव^३ ब्याति निमिस्सति^४, तत्रापि^५ रसती वयो^६ ॥
११२. तत्थत्तनि वतप्पद्धे^७, विनाभावे असंसये ।
भूतं^८ सेसं दयितब्बं, बीतं^९ अननुसोचियं ति ॥

5

३२९. काळबाहुजातकं^{११} (२९)

११३. यं अन्नपानस्स पुरे लभाम,
तं दानि साखमिगमेव^{१२} गच्छति ।
गच्छाम दानि वनमेव राध,
असक्कता चस्म^{१३} धनञ्जयाय ॥
११४. लाभो अलाभो यसो अयसो च,
निन्दा पसंसा च सुखं च दुक्खं ।
एते अनिच्चा मनुजेषु धम्मा,
मा सोचि^{१४} कि सोचसि पोट्टपाद^{१५} ॥
११५. अद्धा तुवं पण्डितकोसि राध,
जानासि अत्थानि अनागतानि ।
कथं नु^{१६} साखामिगं दक्खिसाम^{१७},
निद्धापितं^{१८} राजकुलतो व जम्मं ॥
११६. चालेति कण्णं भकुटि करोति,
मुहुं मुहुं भाययते^{१९} कुमारे ।
सयमेव तं काहति काळबाहु,
येनारका ठस्सति अन्नपाना^{२०} ति ॥

10

15 B 108

20

१. पत्त-सी०, स्या०; गतं-रो० । २. विहुं-स्या० । ३. पत्थयुं-स्या० । ४-५. याव पाति निमिस्सति-सी०, रो०, यावुप्पति निमिस्सति-स्या० । ६-७. तत्रापि सरतिवयो-सी०, स्या०, सरतिवयो-रो० । ८. वतपन्थे-स्या० । ९. सेस-रो० । १०. चवित-स्या० । ११. काळबाहु-रो० । १२. साखामिगमेव-सी०, रो० । १३. वन्ह-स्या०; वन्हा-रो० । १४. सोच-रो० । १५. पोट्टपादति-रो० । १६. नुखी-स्या० । १७. दक्खाम-स्या० । १८. निद्धापितं-सी०, स्या०, निव्वापितं-रो० । १९. भायते-स्या० ।

३३०. सीलवीमंसजातकं (३०)

११७. सीलं किरेव कल्याणं, सीलं लोके अनुत्तरं ।
पस्स घोरविसो नागो, सीलवा ति न हञ्चति ॥
११८. यावदेवस्सह^१ किञ्चि, तावदेव अखादिसुं^२ ।
सङ्गम्म कुलला लोके, न हिंसन्ति अकिञ्चनं ॥
११९. सुखं निरासा सुपत्ति, आसा फलवती सुखा ।
आसं निरास कत्त्वान, सुखं सुपत्ति पिङ्गला ॥
१२०. न समाधिपरो अस्थि, अस्मिं लोके परमिह च ।
न परं ना पि अत्तानं, विहिसंति समाहितो ति ॥
कुटिद्वसकवग्गो ततियो ।

तस्सुद्धानं

- समनुस्ससदुदुद्दुभयाचनको^३,
अथ मेण्डवरुत्तमगोधवरो ।
अथ कायसकेपुक^४ भोतीवरो,
अथ राधसुसीलवरेण दसा ति ॥

— ० —

३३१. कोकिलजातकं (३१)

१२१. यो वे काले असम्पत्ते, अतिवेलं पभासति ।
एवं सों निहतो सेति, कोकिलायिव^५ अत्रजो ॥
१२२. न हि सत्थ सुनिसितं, विसं हलाहलामिव^६ ।
एवं निकट्ठे^७ पातेति, वाचा दुब्भासिता यथा ॥
१२३. तस्मा काले अकाले वा^८, वाचं रक्खेय्य पण्डितो ।
नातिवेल पभासेय्य, अपि अत्तसममिह वा^९ ॥
१२४. यो च काले मितं भासे, मतिपुब्बो विचक्खणो ।
सब्बे अमित्ते आदेति, सुपण्णो उरगामिवा^{१०} ति^{११} ॥

१ यावदेवस्सह—सी० । २ अखादिसु—रो० । ३ समनुस्ससदुदुद्दुभयाचनको—सी०;
०सदुदुद्दुभयाचनको—स्या० । ४ कायसकेपुक—सी० । ५ कोकिलक जातक—सी०, स्या०,
रो० । ६ कोकिला येव—सी०, स्या०, रो० । ७ हलाहलामिव—सी०, स्या०, हलाहल
इव—रो० । ८ निकट्ठे—स्या० । ९ च—सी०, स्या० । १० च—रो० । ११—११
उरगामिवाति—सी०, स्या०, उरग इवाति—रो० ।

३३२. रथलद्विजातकं (३२)

१२५. अपि हत्वा हतो ब्रूति, जेत्वा जितो^१ ति भासति ।
पुब्बवक्खायिनो^२ राज, अञ्जदत्थु^३ न सदहे ॥
१२६. तस्मा पण्डितजातियो^४, सुण्येय इतरस्स पि ।
उभिन्नं वचनं सुत्वा, यथा धम्मो तथा करे ॥
१२७. अलसो गिही कामभोगी न साधु, 5
असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
१२८. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
निसम्मकारिनो राज^५, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥ 10

३३३. पक्कगोधजातकं (३३)

१२९. तदेव मे त्वं विदितो, वनमज्झे रथेसभ^६ । B. 110
यस्स ते खग्गवद्धस्स^७, सन्नद्धस्स तिरीटिनो ।
अस्सत्थदुमसाखाय, पक्का^८ गोधा पलायथ ॥
१३०. नमे नमन्तस्स भजे भजन्तं,
किच्चानुकुब्बस्स करेय्य किच्चं । 15
नानत्थकामस्स करेय्ये अत्थं,
असम्भजन्तम्पि न सम्भजेय्य ॥
१३१. चजे चजन्तं वनथं न कयिरा,
अपेतचित्तेन न सम्भजेय्य ।
दिजो दुमं खीणफलं ति^९ वत्वा, 20
अञ्जं समेक्खेय्य महा हि लोको ॥

१. जिनो-रो० । २. पुब्बवक्खायिनो-सी०, स्या०; पुब्बवक्खायिनो-रो० ।
३. एकदत्थु-सी०; एतदत्थु-स्या०, एकदत्थु-रो० । ४. पण्डितजातिसो-रो० । ५.
रञ्जो-सी०, स्या० । ६. गोधजातक-स्या०, रो० । ७. रथेसभो-स्या० । ८. खग्ग-
वत्थस्स-स्या० । ९. पक्क-रो० । १०. व-सी०, स्या० ।

१३२. सो ते करिस्सामि यथानुभावं,
 कतञ्जुतं खत्तिये^१ पेक्खमानो ।
 सब्बं च ते इस्सरियं ददामि,
 यस्सिच्छसी तस्स तुवं ददामी^२ ति ॥

३३४. राजोवादजातकं (३४)

- 5 १३३. गवं चे तरमानानं, जिम्हं गच्छति पुञ्जवो ।
 सब्बा ता^१ जिम्ह गच्छन्ति^२, नेत्ते जिम्हं गते सति ॥
 १३४. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्टसम्मतो ।
 सो चे अघम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सब्बं रट्ठं दुखं सेति, राजा चे होति अघम्मिको ॥
 10 १३५. गवं चे तरमानानं, उजुं गच्छति पुञ्जवो ।
 सब्बा^३ गावी उजुं यन्ति^४, नेत्ते उजुं गते सति ॥
 B 111 १३६. एवमेव मनुस्सेसु, यो होति सेट्टसम्मतो ।
 सो सचे^५ धम्मं चरति, पगेव इतरा पजा ।
 सब्बं रट्ठं सुखं सेति, राजा चे होति घम्मिको ति ॥

३३५. जम्बुकजातकं (३५)

- 15 १३७. ब्रह्मा पवङ्ककायो सो, दीघदाठो च^६ जम्बुक ।
 न त्वं तत्थ^७ कुले जातो, यत्थ गण्हन्ति कुञ्जरं ॥
 १३८. असीहो सीहमानेन, यो अत्तानं विकुब्बति ।
 कोत्थू^८ व^९ गजमासज्ज, सेति भूम्या^{१०} अनुत्थुनं ॥
 १३९. यसस्सिनो उत्तमपुगलस्स,
 20 सञ्जातखन्धस्स महब्बलस्स ।
 असमेक्खिय थामबलूपपत्तिं,
 स सेति नागेन हतोय^{११} जम्बुको ॥

१ खत्तियो-स्या० । २ ददाही-रो० । ३ गावी-स्या० । ४ यन्ति-स्या० ।
 ५-५ सब्बा ता उजुं गच्छन्ति-सी०, रो० । ६ उजु-सी० । ७ वेपि-सी०, स्या०, रो० ।
 ८ च-स्या०, हि-रो० । ९ तम्हि-सी०, स्या०, रो० । १०-१० कुट्टव-सी०, कुत्थुव
 -स्या०, कुत्थुव-रो० । ११. भूम्या-रो० । १२. हतोय-सी०, रो० ।

१४०. यो चीघ कम्मं कुस्ते पमाय,
शामबलं^१ अत्तनि संविदित्वा ।
जप्पेन^२ मन्तेन सुभासितेन,
परिकख्वा सो विपुलं जिनाती ति ॥

३३६. ब्रह्मछत्तजातकं (३६)

१४१. तिणं तिणं ति लपसि, को नु ते तिणमाहरि । 5
किं नु ते तिणकिच्चत्थि, तिणमेव पभाससि^३ ॥
१४२. इधागमा ब्रह्मचारी, ब्रह्म छतो बहुस्सुतो ।
सो मे सब्बं समादाय, तिणं निक्खिप्प गच्छति ॥
१४३. एवेतं होति कत्तव्वं, अप्पेन बहुमिच्छता ।
सव्वं सकस्स आदानं, अनादानं तिणस्स च ॥ 10
१४४. सीलवन्तो न कुब्बन्ति, बालो सीलानि कुब्बति । B 112
अनिच्चसीलं दुस्सील्यं^४, किं पण्डिच्चं करिस्सती ति ॥

३३७. पीठजातकं (३७)

१४५. न ते पीठमदायिम्हा^५, न पानं न पि भोजनं ।
ब्रह्मचारि खमस्सु मे, एतं पस्सामि^६ अच्चयं ॥
१४६. नेवाभिसज्जामि न चा पि कुप्पे, 15
न चा पि मे अप्पियमासि किञ्चि ।
अथो पि मे आसि मनोवितक्को,
एतादिसो नून कुलस्स धम्मो ॥
१४७. एसस्माकं^७ कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
आसनं उदकं पज्जं, सब्बेतं निपदामसे ॥ 20
१४८. एसस्माकं कुले धम्मो, पितुपितामहो सदा ।
सक्कच्चं^८ उपतिट्ठाम^९, उत्तमं विय नातकं ति ॥

१ शामबल-म० । २ जप्पेन-रो० । ३ पभासति-स्या० । ४ तिणस्स थादीसु गतो तस्य का परिदेवना इति सी०, स्या० । ५ पीठमदायिम्हा-स्यो०, रो० । ६ अस्साम-मी० । ७ एसम्हाक-सी० । ८ सक्कच्चत-रो० । ९ उपट्ठाम-रो० ।

३३८. थुसजातकं (३८)

१४९. विदितं थुस उन्दुरानं, विदितं पन तण्डुल ।
थुसं थुस^१ विवज्जेत्वा^२, तण्डुल पन खादरे ॥
१५०. या मन्तना अरञ्चस्मिं, या च गामे निकणिका ।
य चेत इति चीति^३ च, एतम्पि विदितं मया ॥
- 5 १५१. धम्मेन किर जातस्स, पिता पुत्तस्स मक्कटो ।
दहरस्सेव सन्तस्स, दन्तेहि फलमच्छिदा ॥
१५२. यमेतं परिसप्पसि, अजकाणो^४ व^५ सासपे ।
यो पाय हेट्ठतो सेति^६, एतम्पि विदित मया ति ॥

३३९. बावेरुजातकं (३९)

- B 113 १५३. अदस्सनेन मोरस्स, सिखिनो मञ्जुभागिनो ।
काकं तत्थ अपूजेसु, मसेन च फलेन च ॥
- 10 १५४. यदा च सरसम्पलो, मोरो बावेरुमागमा ।
अथ लाभो च सक्कारो, वायसस्स अहायथ ॥
१५५. याव नुप्पज्जती बुद्धो, धम्मराजा पभङ्करो ।
ताव अञ्जे अपूजेसु, पुथू^१ समणन्नाहाणे ॥
- 15 १५६. यदा च सरसम्पलो, बुद्धो धम्म अदेसयि ।
अथ लाभो च सक्कारो, तित्थियान अहायथा ति ॥

३४०. विसय्हजातकं (४०)

१५७. अदासि दानानि पुरे विसय्ह,
ददतो च ते खयधम्मो अहोसि ।
इतो पर चे न ददेय्य दान,
तिट्ठेय्यु ते संयमन्तस्स भोगा ॥

20

१. थूल-सी० । २. विवज्जित्वा-मी०, स्या० । ३. चिन्ती-रया० । ४-५. अजाकाणाव-रो० । ५. सेसि-सी० । ६. पुथु-मी० ।

१५८. अनरियमरियेन सहस्सनेत्त,
सुदुग्गतेना पि अक्किच्चमाहु ।
मा वो धनं तं अहु^१ देवराज^१,
यं भोगहेतु विजहेमु सद्धं ॥
१५९. येन एको रथो याति, याति तेनापरो रथो ।
पोराणं निहितं वत्त^२, वत्ततञ्जेव^३ वासव ॥
१६०. यदि हेस्सति दस्साम, असन्ते कि ददामसे^४ ।
एवंभूता पि दस्साम, मा दानं पमदम्हसे^५ ति ॥
कोकिलवगो चतुत्थो ।

तस्सुद्धानं

अतिवेलपभासति जीतवरो^६,
वनमज्झ^७ रथेसभ जिम्हगमो ।
अथ जम्बु तिणासनपीठवरं,
अथ तण्डुल^८ मोर विसय्ह दसा ति ॥

B. 114

10

३४१. कण्डरीजातकं (४१)

१६१. नरानमारामकरासु नारिसु^९,
अनेकचित्तासु अनिग्गहासु च ।
सब्बत्थ नापीतिकरा पि चे सिया,
न विस्ससे तित्थसमा हि नारियो ॥
१६२. यं वे^{१०} दिस्वा कण्डरीकिन्नरान^{११},
सब्बित्थियो न रमन्ति अगारे ।
तं तादिसं मच्च^{१२} चजित्वा भरिया,
अञ्जं दिस्वा पुरिस पीठसप्पि ॥

15

20

१-१. अहुवा जनिन्द-स्या०, रो० । २-२. वहु वहुतञ्जे-रो० । ३.
ददाम्हेसे-स्या० । ४. पमदाम्हेसे-सी०, स्या० । ५. जिनवरो-सी०, स्या० । ६.
वनमज्झे-सी०, स्या० । ७. तण्डुलं-स्या० । ८. किनारीजातक-सी०; कुण्डलिकजातकं-
स्या०; कण्डरीजातक-रो० । ९. नारीसु-स्या० । १०. वे-सी०, च-स्या० । ११.
किन्नरकिन्नरीन-स्या० । १२. सामिक-स्या० ।

१६३. बकस्स च बावारिकस्स^१ रञ्जो,
अच्चन्तकामानुगतस्स भरिया ।
अवाचरी^२ पट्टवसानुगस्स^३,
कं^४ वा पि^५ इत्थी नातिचरे तदञ्ज ॥
- 5 १६४. पिङ्ग्यानी^६ सब्बलोकिससरस्स,
रञ्जो पिया ब्रह्मदत्तस्स भरिया ।
अवाचरी पट्टवसानुगस्स^७,
तं वा पि सा नाज्जगा कामकामिनी ति ॥

३४२. वानरजातकं (४२)

- B. 115 १६५. असक्खिं वत अत्तान, उद्धातु^१ उदका थलं ।
10 न दानाहं पुन तुय्ह, वस गच्छामि वारिज ॥
१६६. अलमेतेहि अम्बेहि, जम्बूहि पनसेहि च ।
यानि पारं समुद्दस्स, वरं मय्हं उदुम्बरो ॥
१६७. यो च उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्जति ।
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुतप्पति ॥
- 15 १६८. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, न च पच्छानुतप्पती ति ॥

३४३. कुन्तिनीजातकं (४३)

१६९. अवसिम्ह तवागारे, निच्चं सक्कतपूजिता ।
त्वमेव दानिमकरि^१, हन्द राज वजामहं ॥
१७०. यो वे कत्ते पट्टिकत्ते, किन्बिसे पट्टिकिन्बिसे ।
20 एव त सम्मती वेर, वस कुन्तिनि मागमा ॥

१. पावारिकस्स-सी० । २ अवाचरी-स्या० । ३ वद्धवसानुगस्स-सी०;
वन्धवसानुगस्स-स्या० । ४-४ किं वा-स्या० । ५ पियङ्गानि-स्या० । ६ वद्धवसा-
नुगस्स-सी० । ७. उद्धातु-स्या०, रो० । ८. कुन्तिनीजातक-रो० । ९ दानिमकर
-रो० ।

१७१. न कतस्स च कत्ता च, मेत्ति^१ सन्धीयते^२ पुन ।
हृदयं नानुजानाति, गच्छञ्जेव रथेसम ॥
१७२. कतस्स चेव कत्ता च^३, मेत्ति सन्धीयते पुन ।
धीरानं नो च बालानं, वस कुन्तिनि मागमा ति ॥

३४४. अम्बजातकं (४४)

१७३. यो नीलियं^४ मण्डयति, सण्डासेन विहञ्जति । 5
तस्स सा वसमन्वेत्तु, या ते अम्बे अवाहरि ॥
१७४. वीसं वा पञ्चवीसं^५ वा, ऊर्णतिसं व जातिया ।
तादिसा पतिं^६ मा लद्धा, या ते अम्बे अवाहरि ॥
१७५. दीषं गच्छतु अद्धानं, एकिका अभिसारिका^७ । B, 116
सङ्केते पति मा^८ अद्द^९, या ते अम्बे अवाहरि ॥ 10
१७६. अलङ्कृता सुवसना^{१०}, मालिनी चन्दनुस्सदा ।
एकिका सयने सेत्तु^{११}, या ते अम्बे अवाहरी ति ॥

३४५. गजकुम्भजातकं (४५)

१७७. वनं यदग्नि दहति, पावको कण्हवत्तनी ।
कथं करोसि पचलक, एवं दन्धपरक्कमो ॥
१७८. बहूनि रुक्खच्छिद्धानि^{१२}, पथव्या^{१३} विवरानि च । 15
तानि चे नाभिसम्भोम, होति नो कालपरियायो ॥
१७९. यो दन्धकाले तरति, तरणीये च दन्धति ।
सुवखपण्णं व अक्कम्म, अत्थं भञ्जति अत्तनो ॥
१८०. यो दन्धकाले दन्धेति^{१४}, तरणीये च तारयि ।
ससी व रत्तिं विभजं, तस्सत्थो परिपूरती ति ॥ 20

१. मिति-स्या०; मेत्ती-रो० । २. सन्धीयते-स्या० । ३. व-सी० । ४. अम्बचोरजातक-रो० । ५. नीलिय-स्या० । ६. पण्णुवीस-रो० । ७. पति-रो० । ८. अभिसारिया-स्या०, रो० । ९-९. माद्दस-सी०, स्या०; मा अद्दस-रो० । १०. सुवसना-सी० । ११. सयत्तु-रो० । १२. रुक्खच्छिद्धानि-रो० । १३. पथव्या-सी०, रो० । १४. दन्धति-रो० ।

३४६. केसवजातकं (४६)

१८१. मनुस्सिन्दं जहित्वान, सब्बकामसमिद्धिनं ।
कथं नु भगवा केसी, कप्पस्स रमति अस्समे ॥
१८२. सादूनी^१ रमणीयानि, सन्ति वक्खा^२ मनोरमा ।
सुभासितानि कप्पस्स, नारद रमयन्ति मं ॥
१८३. सालीनं ओदनं भुञ्जे, सुच्चि^३ मंसूपसेचनं ।
कथं सामाकनीवारं, अलोणं छादयन्ति त ॥
१८४. सादुं^४ वा यदि वासादु, अप्पं वा यदि वा बहुं ।
विस्सत्थो यत्थ भुञ्जेय्य, विस्सासपरमा रसा ति ॥

३४७. अयकूटजातकं (४७)

B. 117

10

१८५. सब्बायसं कूटमतिप्पमाणं,
पग्गय्ह यो^५ तिट्ठसि^६ अन्तलिवखे ।
रक्खाय मे^७ त्व विहितो नुसज्ज,
उदाहु मे चेतयसे^८ वधाय ॥

15

१८६. दूतो अहं राजिध रक्खसानं,
वधाय तुय्हं पहितोहमस्मि ।
इन्दो च त रक्खति देवराजा,
तेनुत्तमङ्गं न^९ ते^{१०} फालयामि ॥

20

१८७. सचे च मं रक्खति देवराजा,
देवानमिन्दो मघवा सुजम्पति ।
कामं पिसाचा विनदन्तु सब्बे,
न सन्तसे रक्खसिया पजाय ॥
१८८. काम कन्दन्तु^{११} कुम्भण्डा, सब्बे पसुपिसाचका ।
नालं पिसाचा युद्धाय, महती सा विभिसिका^{१२} ति ॥

१ साधुनि-सी०, स्या० । २ रक्खा-रो० । ३ सुच्चि-सी०, स्या० । ४ असादु-रो० । ५ सो-रो० । ६ तिट्ठति-रो० । ७ म-सी० । ८ वायमसे-सी०, स्या० । ९-९ नहि-रो० । १० कण्डन्तु-स्या० । ११-११ विभिसिकाति-स्या०, विहेसिकाति-रो० ।

३४८. अरञ्जजातकं (४८)

१८६. अरञ्जा गाममागम्म, किंसीलं किवतं अहं ।
पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुञ्छितो ॥
१९०. यो तं विस्सासये तात, विस्सासञ्च खमेय्य ते ।
सुस्सूसी च तितिक्खी च, तं भजेहि इतो गतो ॥
१९१. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं ।
उरसी व पतिट्ठाय, तं भजेहि इतो गतो ॥
१९२. हलिद्धिरागं^१ कपिच्चित्तं, पुरिसं रागविरागिणं ।
तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ति ॥

5

B. 118

३४९. सन्धिभेदजातकं (४९)

१९३. नेव इत्थीसु सामञ्जं, ना पि भक्खेसु सारथि ।
अथस्स सन्धिभेदस्स, पस्स याव सुचिन्तितं ॥
१९४. असितिक्खो व मंसम्हि, पेसुञ्जं परिवत्तति ।
यत्थूसभञ्च^२ सीहञ्च, भक्खयन्ति मिगाधमा ॥
१९५. इमं सो सयनं सेति, यमिमं^३ पस्ससि सारथि ।
यो वाचं सन्धिभेदस्स, पिसुणस्स निबोधति ॥
१९६. ते जना सुखभेघन्ति, नरा सग्गतारिव ।
ये वाचं सन्धिभेदस्स, नावबोधन्ति^४ सारथी ति ॥

10

15

३५०. देवतापञ्चजातकं (५०)

१९७. हन्ति हत्थेहि पादेहि, मुखं च परिसुम्भति ।
स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि^५ ॥

१. हलिद्धिराग - सी०; हलिद्धिराग - स्था० । २. यत्थूसभञ्च - स्था० । ३. यमिमं - सी०, रो० । ४. नावबोधन्ति - सी० । ५. अभिपस्ससि - सी० ।

१९८. अक्कोसति यथाकामं, आगमञ्चस्स इच्छति^१ ।
 स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥
१९९. अब्भक्खाति अभूतेन, अलिकेनाभिसारये^२ ।
 स वे राज पियो होति, कं तेन त्वाभिपस्ससि ॥
- 5 २००. हरं अन्नं च पानं च, वत्थसेनासनानि च ।
 अञ्जदत्थुहरा सन्ता, ते वे राज पिया होन्ति ।
 कं तेन त्वाभिपस्ससी ति ॥
 चूळकुणालवग्गो पञ्चमो ।

तस्सुद्धानं

B 119

10

नरानं असक्खिवसिम्हवरो,
 नीलियमग्गिवरञ्च^३ पुन ।
 पुन रसायसकूटवरो,
 तथारञ्ज सारथि हन्ति दसा ति ॥

अथ^४ वग्गुद्धानं^५

कालिङ्गं^६ पुचिमन्दञ्च, कुट्टिदूसकं^६ कोकिला^६ ।
 चूळकुणालवग्गो सो, पञ्चमो सुप्पकासितो ति ॥
 चतुक्कनिपात निट्ठितं ।

—:०:—

१. न इच्छति—सी०; नेच्छति—स्या० । २. अलिकेनभिसारये—सी० । ३. नीलियमत्तवरञ्च—सी०; नीलियमग्गिवरञ्च—स्या० । ४-५. तत्र वग्गुद्धानं—स्या० । ५. विवरं—सी०, स्या० । ६-६. कुट्टिदूसं बहुभाषकं—स्या० ।

५. पञ्चकनिपातो^१

३५१. मणिकुण्डलजातकं (१)

१. जीनो रथस्स^२ मणिकुण्डले^३ च, B. 120
 पुत्ते च दारे च तथेव जीनो^४ ।
 सब्बेसु भोगेसु असेसकेसु^५;
 कस्मा न सन्तप्पसि सोककाले ॥
२. पुब्बेव मच्चं विजहन्ति भोगा, 5
 मच्चो^६ वा ते^६ पुब्बतरं जहाति ।
 असस्सता भोगिनो कामकामि,
 तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥
३. उदेति आपूरति^७ वेति^७ चन्दो,
 अत्थं^८ तपेत्त्वानं^८ पलेति सुरियो^९ । 10
 विदिता^{१०} मया सत्तुक लोकधम्मा,
 तस्मा न सोचामहं सोककाले ॥
४. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
 असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।
 राजा न साधु अनिसम्मकारी, 15
 यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
५. निसम्म खत्तियो कथिरा, नानिसम्म दिसम्पति ।
 निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च बद्धुती ति ॥

१ पञ्चकनिपात-रो० । २. रथस्स-सी०, स्या०, रो० । ३ मणिकुण्डला-रो० ।
 ४. जिन्नो-स्या० । ५ असेसितेसु-सी०, रो० । ६-६. मच्चो च ने-रो० । ७-७.
 पूरति क्षीयति-स्या० । ८-८ अत्थङ्गमेत्वान-स्या० । ९ सुरियो-रो० । १० विजिता-
 स्या० ।

३५२. सुजातजातकं (२)

B. 121

६. किं नु सन्तरमानो व, लायित्वा हरित तिण ।
खाद खादा ति लपसि^१, गतसत्त^२ जरग्वं ॥
- ७ न हि अग्नेन पानेन, मतो गोणो समुद्रहे ।
त्वं च तुच्छं विलपसि, यथा तं दुम्मती तथा ॥
- ८ तथेव तिट्ठति सीसं, हत्थपादा च वालधि^३ ।
सोता तथेव तिट्ठन्ति, मञ्जे गोणो समुद्रहे ॥
- ९ नेवय्यकस्स सीस च^४, हत्थपादा च^५ दिस्सरे ।
रुदं मत्तिकथूपस्मिं, ननु त्वञ्जेव दुम्मति ॥
- १० आदित्त वत म सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सब्बं निब्बापये दरं ॥
- ११ अब्बही^६ वत मे सल्ल, यमासि हृदयस्सित^७ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पितु सोक अपानुदि ॥
- १२ सोहं अब्बूळहसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणव ॥
- १३ एवं करोन्ति सप्पञ्जा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
विनिवत्तेन्ति^८ सोकम्हा, सुजातो पितरं यथा ति ॥

३५३. वेनसाखजातकं (३)

१४. नयिद निच्चं भवितब्बं ब्रह्मादत्तं,
खेम सुभिक्षं सुखता च काये ।
अत्थच्चये मा^१ अहु सम्ममूळहो^२,
भिन्नप्लवो सागरस्सेव मज्जे ॥

20

१ विलपि-सी० । २ गतसन्त-स्या० । ३ वालधि-सी० । ४ वा-सी०, स्या०, रो० । ५ न-सी०, व-स्या० । ६ अब्बूळह-सी०, स्या०, अब्बहि-रो० । ७ सोक हृदयनिस्सित-सी०, स्या०, यमासि हृदयनिस्सित-रो० । ८ विनिवत्तयन्ति-सी०, रो० । ९-९. माहु सम्ममूळहो-रो० ।

१५. यानि करोति पुरिसो, तानि अत्तनि पस्सति ।
 कल्याणकारी कल्याणं, पापकारी च पापकं ।
 यादिसं वपते बीजं, तादिसं हरते फलं ॥
१६. इदं तदाचरियवचो, पारासरियो^१ यदञ्चवि ।
 मा^२ सु^३ त्वं अकरि^४ पापं, यं त्वं^५ पच्छा कतं तपे ॥ 5
१७. अयमेव सो पिङ्गय^६ वेनसाखो,
 यम्हि^७ घातयिं खत्तियानं सहस्स^८ ।
 अलङ्कते चन्दनसारानुलिते^९,
 तमेव दुक्खं पच्चागतं ममं ॥
१८. सामा च^{१०} खो चन्दनलित्तगता^{१०},
 लट्ठीव^{११} सोभञ्जनकस्स उग्गता ।
 अदिस्वा^{१२} कालं करिस्सामि उब्बारि,
 तं मे इतो^{१३} दुक्खतरं भविस्सती ति ॥ 10

३५४. उरगजातकं (४)

१९. उरगो व तच्चं जिण्ण, हित्वा गच्छति सं तनु ।
 एवं सरीरे निम्भोगे, पेटे कालङ्कते^{१४} सति ॥ 15
२०. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
 तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२१. अनव्हितो^{१५} ततो आगा, अननुञ्जातो इतो गतो ।
 यथागतो तथा गतो, तत्थ का परिदेवना ॥
२२. ड्य्हमानो न जानाति, आतीन परिदेवितं ।
 तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥ 20

१ पारासरियो-स्या० । २-२ मासु-सी०, स्या०, रो० । ३ अकरा-सी०, रो० । ४ तं-सी०, स्या०, रो० । ५ पिङ्गयो-स्या० । ६ यम्हि-रो० । ७ सहस्से-सी० । ८. चन्दनसारचित्ते-सी०, स्या०, रो० । ९ पि-सी०, स्या० । १० नन्दनलित्तगती-स्या०, रो० । ११ निङ्गव-सी०, स्या० । १२ अदिस्वाव-सी० । १३ ततो-रो० । १४. कालकते-सी०, स्या०, रो० । १५ अनव्वितो-सी०, स्या०; अनव्वितो-रो० ।
 जा० १-१५

B. 128

२३. सचे रोदे किसान् अस्सं, तस्सा मे किं फलं सिया ।
आतिमित्तसुहज्जानं, भिय्यो नो अरती सिया ॥
२४. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२५. यथा पि दारको चन्दं, गच्छन्तमनुरोदति ।
एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥
२६. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एतं न सोचामि, गतो सो तस्स या गति ॥
२७. यथा पि उदककुम्भो, भिन्नो अप्पटिसन्धिपो ।
एवं सम्पदमेवेतं, यो पेतमनुसोचति ॥
२८. ड्य्हमानो न जानाति, आतीनं परिदेवितं ।
तस्मा एत न सोचामि, गतो सो तस्स या गती ति ॥

३५५. घटजातकं (५)

२९. अञ्जे सोचन्ति रोदन्ति, अञ्जे^१ अस्सुमुखा जना^१ ।
पसन्नमुखवण्णोसि, कस्मा घट न सोचसि ॥
३०. नाब्भतीतहरो सोको, नानागतसुखावहो ।
तस्मा घट्ठं^२ न सोचामि, नत्थि सोके दुत्तीयता^३ ॥
३१. सोचं पण्डु किसो^४ होति, भत्तञ्चस्स न रुच्चति ।
अमित्ता सुमना होन्ति, सल्लविद्धस्स रुप्पतो ॥
३२. गामे वा यदि वारञ्जे, निम्ने वा यदि वा थले ।
ठितं^५ मं नागमिस्सति^६, एवं दिट्ठपदो अहं ॥
३३. यस्सत्ता नालमेको व, सब्बकामरसाहरो ।
सब्बा पि पथवी तस्स, न सुख आवहिस्सती ति ॥

१ कीसा-स्या०, किस्सी-रो० । २. घटजातक-सी०, रो०, घट्टजातक-स्या०
३-३ अञ्जो अस्सुमुखो जना-रो० । ४ वट्ठ-रो० । ५. दुत्तियता-रो० । ६ किस्सी-
रो० । ७-७ न म त आगमिस्सति-रो० ।

३५६. कोरण्डियजातकं (६)

३४. एको अरञ्जे गिरिकन्दरायं,
पग्गय्ह पग्गय्ह^१ सिलं^२ पवेच्छसि ।
पुनप्पुनं सन्तरमानरूपो,
कोरण्डिय को नु तव यिघत्थो ॥
३५. अहञ्हि मं सागर सेवितन्तं,
समं करिस्सामि यथा पि पाणि^३ ।
विकिरिय सानूनि च पब्बतानि च^४,
तस्मा सिलं दरिया^५ पक्खिपामि ॥
३६. नयिमं महि अरहति पाणिकप्पं,
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
मञ्जामिमञ्जे व दरि जिगीसं^६,
कोरण्डिय हाहसि^७ जीवलोकं ॥
३७. सचे अहं^८ भूतघरं न सक्का^९,
समं मनुस्सो करणाय मेको ।
एवमेव त्वं ब्रह्मो इमे मनुस्से,
नानादिट्टिके नानायिस्ससि^{१०} ते ॥
३८. सङ्खित्तरूपेण भवं ममत्थं,
अक्खासि कोरण्डिय एवमेतं ।
यथा न सक्का पथवी समायं,
कत्तुं^{११} मनुस्सेण तथा मनुस्सा ति ॥

३५७. लट्टुकिकजातकं (७)

३९. वन्दामि तं कुञ्जर^{१२} सद्विहायनं,
आरञ्जकं यूथपति यसस्सिं ।

१ कारण्डियजातक-सी०, रो०; कारन्दिय०-स्या० । २-२ सहन्त सेल-स्या० ।
३ पाणि-सी०, स्या०, रो० । ४. स्या० पोत्यके तत्थि । ५. कन्दरायं-स्या० ।
६. जिगीस-सी०, स्या०, रो० । ७ हायसि-स्या० । ८ अयं-सी०, स्या०, रो० । ९.
सक्को-सी०, स्या०; सत्थो-रो० । १०. नानायिस्ससि-रो० । ११. कत्तुं-सी०, स्या०,
रो० । १२. कुञ्जर-स्या० ।

B 125

5

10

15

पक्खेहि तं पञ्जलिकं करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुब्बलाय ॥

४०. वन्दामि तं कुञ्जर एकचारिं,
आरञ्जकं पव्वतसानुगोचरं ।
पक्खेहि तं पञ्जलिकं करोमि,
मा मे वधी पुत्तके दुब्बलाय ।

४१. वधिस्सामि ते लट्टिके पुत्तकानि,
किं मे तुवं काहसि दुब्बलासि ।
सत्त^१ सहस्सानि पि तादिसीनं,
वामेन पादेन पपोथयेय्यं ॥

४२. न हेव सव्वत्थ वलेन किच्चं,
वल हि वालस्स वधाय होति ।
करिस्सामि ते नागराजा अनत्थ,
यो मे वधी पुत्तके दुब्बलाय ॥

४३. काकं च पस्स लट्टिकं, मण्डुकं नीलमक्खिकं ।
एते नागं अघातेसु, पस्स वेरस्स वेरिनं ।
तस्मा हि^२ वेरं न कयिराथ, अप्पियेन पि केनची ति ॥

३५८. चूलधम्मपालजातकं (८)

20

४४. अहमेव द्वासिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एत^३ मुञ्चत्तु^४ धम्मपालं, हत्थे मे देव छेदेहि^५ ॥

४५. अहमेव द्वासिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एत मुञ्चत्तु धम्मपाल, पादे मे देव छेदेहि ॥

४६. अहमेव द्वासिया भूनहता, रञ्जो महापतापस्स ।
एतं मुञ्चत्तु धम्मपाल, सीसं मे देव छेदेहि ॥

१ सत्त-स्या० । २ सी० पोत्यके नत्थ । ३ रो० पोत्यके नत्थि । ४. पमुञ्चन्तु-
रो० । ५ छेदेहि-स्या० ।

४७. न हि^१ नूनिमस्स रञ्जो,
मिक्तामच्चा च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि ओरसं पुत्तं ॥
४८. न हि नूनिमस्स रञ्जो, 5
नाती मिक्ता च विज्जरे सुहदा ।
ये न वदन्ति राजानं,
मा घातयि अत्रजं पुत्तं ॥
४९. चन्दनसारानुलिक्ता, बाहा छिज्जन्ति धम्मपालस्स । B. 126
दायादस्स पथव्या^२, पाणा मे देव रुञ्चन्ती ति ॥ 10

३५९. सुवण्णमिगजातकं (९)

५०. विक्कम रे हरिपाद, विक्कम रे महामिग ।
छिन्द वारत्तिकं^३ पासं, नाहं एका वने रमे ॥
५१. विक्कमामि न पारेमि, भूमि सुम्भामि^४ वेगसा ।
दळ्हो वारत्तिको पासो, पादं मे परिकन्तति ॥
५२. अत्थरस्सु पलासानि, अस्सि^५ निव्वाह लुद्धक । 15
पठमं मं वधित्वान, हन पच्छा महामिगं ॥
५३. न मे सुत्तं वा दिट्ठं वा, भासन्तिं मानुसिं मिगिं ।
त्वं च भद्दे सुखी होहि, एसो चा पि महामिगो ॥
५४. एवं लुद्धक नन्दस्सु, सह सव्वेहि वातिभि^६ ।
यथाहमज्ज नन्दामि, मुत्तं दिस्वा महामिगं ति ॥ 20

३६०. सुयोनन्दीजातकं (१०)

५५. वाति गन्धो तिमिरानं, कुसमुद्धो च^७ घोसवा ।
दूरे इतो^८ सुयोनन्दी, तम्बकामा तुदन्ति मं ॥

१ ह-स्या०, रो० । २ पथव्या-रो० । ३ वारत्तिकं-स्या० । ४ सुम्भामि-रो० ।
५ वासि-सी० । ६ वातिहि-रो० । ७ सुयन्धिजातकं-सी०, सुसन्वी०-स्या०;
सुस्तोन्दि०-रो० । ८ व-स्या०, रो० । ९ इतो हि-सी०, स्या०; इतो पि-रो० ।

५६. कथं समुद्भूततरि, कथं अद्भुतं सेदुमं ।
कथं तस्सा च तुय्हं च, अहु सग्गसमागमो ॥
५७. कुक्कच्छा^१ पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
मकरेहि^२ अभिदा^३ नावा, फलकेनाहमप्लवि^४ ॥
५८. सा मं सण्हेन मुदुना, निच्चं चन्दनगन्धिनी ।
अङ्गेन^५ उद्धरी भदा, माता पुत्तं व ओरसं ॥
५९. सा मं अत्तेन पानेन, वत्थेन सयनेन च ।
अत्तना पि च मन्दक्खी^६, एवं तम्ब विजानाही^७ ति ॥
मणिकुण्डलवग्गो पठमो ।

तस्सुद्धानं

अथ जिनवरो हरितं तिणको,

अथ भिन्नप्लवो^८ उरगो व घटो^९ ।

दरिया पुन कुञ्जर भूनहता,

मिगमुत्तमसग्गवरेन^{१०} दसा ति ॥

— ० —

३६१. वण्णारोहजातकं (११)

६०. वण्णारोहेन जातिया, बलनिक्कमनेन^{११} च ।
सुबाहु न मया सेय्यो, सुदाठ^{१२} इति भाससि ॥
६१. वण्णारोहेन जातिया, बलनिक्कमनेन च ।
सुदाठो न मया सेय्यो, सुबाहु इति भाससि ॥
६२. एवं चे मं विहरन्तां, सुबाहु सम्म दुवभसि ।
न दानाहं तथा सद्धिं, संवासमभिरोचये ॥
६३. यो परेसं वचनानि, सहहेय्य^{१३} यथातथं ।
खिप्पं भिज्जेथ मित्तस्मिं, वेरं च पसवे बहुं ॥

१. सेरूम-सी०, स्या०, रो० । २ अग्ग०-सी०, स्या० । ३ भक्कच्छा-सी०, स्या०; भक्कच्छ-रो० । ४-४. मकरेह्विभदा-सी०, मकरेहि भिदा-स्या०, मकरेहि भिदा-रो० । ५ फलकेन महण्णव-स्या० । ६ अङ्गेन-रो० । ७ मन्दक्खी-सी० । ८-८ जिनहीति-सी०, स्या०, रो० । ९. भिन्नप्लवो-स्या० । १०. सको-सी० । ११. मिगपुत्तम०-सी०, स्या० । १२. बलानिक्कमनेन-रो० । १३. सुदाठो-स्या० । १४. सहहेय-सी०, स्या०, रो० ।

६४. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी ।
यस्मिं च सेती उरसीव पुत्तो,
स वे मित्तो यो अभेज्जो परेही^१ ति ॥

३६२. सीलवीमंसजातकं (१२)

६५. सीलं सेय्यो सुतं सेय्यो, इति मे संसयो अहु । 5
सीलमेव सुता सेय्यो, इति मे नत्थि संसयो ॥
६६. मोघा जाति च वण्णो च, सीलमेव किरुत्तमं ।
सीलेन अनुपेतस्स, सुतेनत्थो न विज्जति ॥
६७. खत्तियो च अधम्मट्ठो, वेस्सो चाधम्मनिस्सितो ।
ते परिच्चज्जुभो लोके, उपपज्जन्ति दुग्गति ॥ 10
६८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्दा चण्डालपुक्कुसा^१ ।
इध धम्मं चरित्वान, भवन्ति तिदिवे समा ॥
६९. न वेदा सम्परायाय, न जाति ना^२ पि^३ बन्धवा ।
सकं च सीलं^४ संसुद्धं, सम्परायाय^५ सुखाय चा ति^६ ॥

३६३. हिरिजातकं (१३)

७०. हिरि तरन्तं विजिगुच्छमानं, 15
तवाहमस्मी^१ इति भासमानं ।
सेय्यानि कम्मानी अनादियन्तं,
नेसो ममं ति इति नं^२ विज्जन्ना ॥
७१. यच्चिह कयिरा तच्चिह वदे, यं न कयिरा न तं वदे ।
अकरोन्तं भासमान, परिजानन्ति पण्डिता ॥ 20
७२. न सो मित्तो यो सदा अप्पमत्तो,
भेदासङ्की रन्धमेवानुपस्सी ।

१ परेही-स्या० । २ चण्डालपुक्कुसा-म० । ३-३ नपि-सी०, स्या०; नोपि-
रो० । ४ सील-स्या० । ५-५ सम्परायसुखावहन्ति-सी०, स्या०; सम्पराय०-रो० ।
६ तवाहमस्मि-सी०, तवाहमस्मि-स्या० । ७. त-रो० ।

यस्मि च सेती उरसीव पुत्तो,
स वे मित्तो यो अभेज्जो परेहि^१ ॥

७३. पामोज्जकरणं ठान, पसंसावहनं सुख ।
फलानिसंसो भावेति, वहन्तो पोरिसं धुरं ॥

5 ७४. पविवेकरसं पित्वा^२, रसं उपसमस्स^३ च ।
निदरो होति निप्पापो, धम्मप्पीतिरसं पिव ति ॥

३६४. खज्जोपनकजातकं (१४)

७५ को नु सन्तम्हि पज्जोते, अग्गपरियेसनं चरं ।
अट्ठक्खि रत्ति^४ खज्जोतं, जातवेदं अमञ्जथ ॥

10 ७६ स्वस्स^५ गोमयचुष्णानि, अभिमत्थं^६ तिणानि च ।
विपरीताय सञ्जाय, नासक्खि पज्जलेतवे^७ ॥

७७. एव पि अनुपायेन, अत्थ न लभते मिगो^८ ।
विसाणतो^९ गवं दोहं, यत्थ खीरं न विन्दति ॥

७८ विविधेहि उपायेहि, अत्थं पप्पोन्ति माणवा ।
निग्गहेन अमित्तान, मित्तान पग्गहेन च ॥

15 ७९. सेनामोक्खपलाभेन^{१०}, बल्लभान नयेन च ।
जगति जगतिपाला, आवसन्ति वसुन्धरं ति ॥

३६५. अहितुण्डिकजातकं^{११} (१५)

८०. धुत्तोम्हि^{१२} सम्म सुमुख, जूते अक्खपराजितो ।
हरेहि^{१३} अम्बपक्कानि, विरिय^{१४} ते भक्खयामसे ॥

20 ८१. अलिकं वत मं सम्म, अभूतेन पसंससि ।
को ते सुतो वा दिट्ठो वा, सुमुखो नाम मक्कटो ॥

१ परेभि-स्या० । २ पीत्व-सी०, रो० । ३ उपसमेस्स-रो० । ४ रत्ति-
स्या० । ५ स्वास्स-स्या० । ६ अहित्थ-सी० । ७ पज्जलेतवे-सी० । ८ मूगो-
स्या० । ९ विसाणतो-सी० । १० सेनामोक्खपलाभेन-स्या० । ११ अहितुण्डिक-रो० ।
१२ धुत्तोम्हि-रो० । १३ सेवेहि-रो० । १४ विरिय-म० ।

८२. अज्जा पि मे तं मनसि, यं मं त्वं अहितुण्डिक ।
घञ्जापणं पविसित्वा, मत्तो छातं हनासि मं ॥
८३. ताहं सरं द्रुक्खसेय्यं, अपि रज्जं पि कारये ।
नेवाहं^१ याचितो दज्जं, तथा हि भयतज्जितो ॥
८४. यं च जञ्जा कुले जातं, गब्भे तित्तं अमच्छरि । 5
तेन सखिं च मित्तं च, धीरो सन्धातुमरहती ति ॥

३६६. गुम्बियजातकं (१६)

८५. मधुवण्णं मधुरसं, मधुगन्धं विसं अहु ।
गुम्बियो घासमेसानो, अरञ्जे^२ ओदही विसं ॥
८६. मधु इति मञ्जमाना, ये तं विसमखादिसु^३ ।
तेसं तं कट्टकं आसि, मरणं तेनुपागमुं ॥ 10
८७. ये च खो पटिसह्वाय, विसं^४ तं परिवज्जयु ।
ते आतुरेसु सुखिता, ड्य्हमानेसु निब्बुता ॥
८८. एवमेव मनुस्सेसु, विसं कामा समोहिता ।
आमिसं बन्धनञ्चेतं, मच्चुवेसो^५ गुहासयो ॥
८९. एवमेव इमे कामे, आतुरा परिचारिके । 15
ये सदा परिवज्जेन्ति^६, सज्जं लोके उपच्चगुं ति ॥

३६७. साळियजातकं (१७)

९०. ध्वाय^१ साळियछापो^२ ति^३, कण्हसप्पं अगाहयि ।
तेन सप्पेनयं दट्ठो, हतो पापानुसासको ॥
९१. अहन्तार^४ महन्तारं, यो नरो हन्तुमिच्छति ।
एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥ 20

१ नेव त-रो० । २ अरञ्ज-सी० । ३ विसमसायिसु-सी०, स्या०; विसं
समासायिसु-रो० । ४-४ विसन्ति-स्या० । ५ मच्चुवसो-सी०, स्या० । ६ परिवज्जन्ति-
स्या० । ७. योय-रो० । ८-८ साळियछापोति-स्या० । ९ अहन्तर-स्या०;
बहन्तर-रो० ।

B 131

६२. अहन्तार^१ मघातेत्तं. यो नरो हन्तुमिच्छति ।
एवं सो निहतो सेति, यथायं पुरिसो हतो ॥
६३. यथा पशुमुट्टि^२ पुरिसो, पटिवातं पटिक्खिपे ।
तमेव सो रजो हन्ति, तथायं^३ पुरिसो हतो ॥
६४. यो अप्पट्टुस्स नरस्स दुस्सति,
सुद्धस्स पोसस्स अनङ्गणस्स ।
तमेव वालं पच्चेति पापं,
सुखुमो रजो पटिवात व खित्तो ति ॥

३६८. तच्चसारजातकं (१८)

६५. अमित्तहत्थत्थगता, तच्चसारसमप्पिता ।
पसन्नमुखवण्णात्थ, कस्मा तुम्हे न सोचथ ॥
६६. न सोचनाय परिदेवनाय,
अत्थो व^४ लब्भो^५ अपि अप्पको पि ।
सोचन्तमेनं दुखितं विदित्वा,
पच्चत्थिका अत्तमना भवन्ति ॥
६७. यतो च खो पण्डितो आपदासु,
न वेधती अत्थविनिच्छयञ्जू ।
पच्चत्थिकास्स दुखिता भवन्ति,
दिस्वा मुखं अविकारं^६ पुराणं ॥
६८. जप्पेन^१ मन्तेन मुभासितेन,
अनुप्पदानेन पवेणिया वा ।
यथा यथा यत्थ लभेय अत्थं,
तथा तथा तत्थ परवकमेय्य ॥
६९. यतो च जानेय्य अन्नम्भनेय्यो,
मया व^२ अञ्जेन वा एस अत्थो ।

B. 132

१. अन्नन् - मी०, ग्या० । २. पशुमुट्टि - ग्या० । ३. तथाय - ग्या०, गे० । ४-५
अत्थो च लब्भो - मी०, ग्या० । ६. पविवात - गी० । ७. तपेन - गे० । ८. वा - ग्या० ।

असोचमानो अधिवासयेय्य,
कम्मं दळ्हं कित्ति करोमि दानी ति ॥

३६९. मित्तविन्दकजातकं^१ (१९)

१००. क्याहं देवानमकरं, किं पापं पकतं मया ।
यं मे सिरस्मिं ओहच्च^२, चक्कं भमति मत्थके ॥
१०१. अतिककम्म रमणकं, सदामत्तञ्च दूभकं । 5
ब्रह्मत्तरं^३ च पासादं, केनत्थेन इधागतो ॥
१०२. इतो बहुतरा भोगा, अत्र मञ्जे भविस्सरे ।
इति एताय सञ्जाय, पस्स मं ब्यसनं गतं ॥
१०३. चतुग्भि अट्टज्जगमा, अट्टाहि^४ पि^५ च^६ सोळस ।
सोळसाहि च बार्त्तिस^७, अत्रिच्छं चक्कमासदो । 10
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥
१०४. उपरिविसाला^८ दुप्पूरा^९, इच्छा विसटगामिनी^{१०} ।
ये च^{११} तं अनुगिज्जन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ति ॥

३७०. पलासजातकं (२०)

१०५. हंसो पलासमवच, निग्घो सो सम्म जायति ।
अङ्कस्मिं ते निसिन्नो व, सो ते मम्मनि छेच्छति^{१२} ॥ 15
१०६. वड्डतामेव निग्घो, पतिट्टस्स भवामहं ।
यथा पिता च^{१३} माता च, एवं^{१४} मे सो भविस्सति ॥
१०७. यं त्वं अङ्कस्मिं वड्डेसि, खीरख्खं भयानकं ।
आमन्त खो तं गच्छाम, वुड्ढि^{१५} मस्स न रुच्चति ॥

१ मित्तविन्दुकातक-स्या०; मित्तविन्द०-रो०। २. ऊहच्च-रो०। ३. ब्रह्मतरं-सी०, स्या०। ४. अट्टाभि-स्या०। ५-६. चापि-सी०, स्या०। ६. वृत्तिस-सी०, स्या०; वार्त्तिस-रो०। ७. उपरिविसाल-रो०। ८. दुप्पूर-रो०। ९. विसदगामिनी-सी०, स्या०; विसटगामिनि-रो०। १०. सी० पत्थके नत्थि। ११. छेज्जति-स्या०। १२. वा-रो०। १३. एव-सी०, स्या०, रो०। १४. वद्धि-रो०।

B 133

१०८. इदानी खो मं भायेति^१, महानेरुनिदस्सनं ।
हंसस्स अनभिञ्जाय, महा मे भयमागतं ॥

१०९ न तस्स बुद्धि कुसलप्पसत्था,
यो वड्डुमानो घसते पतिट्ठं ।
तस्सूपरोधं परिसङ्कमानो,
पतारयी मूलवधाय धीरो ति ॥

वण्णारोहवग्गो दुत्तिथो ।

३७१. दीघीतिकोसलजातकं (२१)

११०. एवंभूतस्स ते राज, आगतस्स वसे^१ मम ।
अत्थि नु कोचि परियायो, यो तं दुक्खा पमोचये ॥

१११. एवंभूतस्स मे तात, आगतस्स वसे तव ।
नत्थि नो कोचि परियायो, यो मं दुक्खा पमोचये ॥

११२. नाञ्जं सुचरितं राज, नाञ्जं राज सुभासितं ।
तायते मरणकाले, एवमेवितरं धनं ॥

११३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये^२ च तं^३ उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥

११४. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये च तं नुपनय्हन्ति, वेरं तेसूपसम्मति ॥

११५. न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीध कुदाचर्नं ।
अवेरेन च सम्मन्ति, एस घम्मो सनन्तगो ति ॥

३७२. मिगपोतकजातकं (२२)

११६. अगारा पच्चुपेतस्स, अनगारस्स^४ ते सतो ।
समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥

११७. संवासेन हवे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते पेमं, न त सक्का असोचित्तुं ॥

१. भायेति-सी०, स्था०, रो० । २. दीघीति०-रो० । ३. वसो-रो० । ४-५. ये स-सी०, रो० । ५. अनगारस्स-सी०, स्था०, रो० ।

B 134

११८. मतं भरिस्सं रोदन्ति, ये हृदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा त्वं इसि मा रोदि, रोदितं मोघमाहु सन्तो ॥
११९. रोदितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुद्रुहे ।
सब्बे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स जातके ॥
१२०. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं, सब्बं निब्बापये दरं ॥
१२१. अब्बूळ्हं^१ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सित्तं^२ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१२२. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान वांसवा ति ॥

३७३. मूसिकजातकं (२३)

१२३. कुहि गता कत्थ गता, इति लालप्पती जनी ।
अहमेवेको जानामि, उदपाने मूसिका हता ॥
१२४. यञ्चेतं^३ इति चीतिं^४ च, गद्रभो व निवत्तसि ।
उदपाने मूसिकं हन्त्वा, यवं भक्खेतुमिच्छसि^५ ॥
१२५. दहरो चासिं^६ दुम्मेध, पठमूपत्तिको^७ सुंसु ।
दीघञ्चेतं^८ समासज्जं^९, न ते दस्सामि जीवितं ॥
१२६. नान्तलिक्खभवनेन, नाङ्गपुत्तपिनेन^{१०} वा ।
पुत्तेन हि पत्थयितो, सिलोकेहि पर्माचितो ॥
१२७. सब्बं सुतमधीयेथ, हीनमुक्कट्टमज्झिमं ।
सब्बस्स अत्थं जानेय्य, न च सब्बं पयोजये ।
होति तादिसको कालो, यत्थ अत्थावहं सुतं ति ॥

१ अब्बहि-म०, स्या० । २. हृदयनिस्सित्त-सी०, रो० । ३. यथेत-रो० । ४. चिन्ती-स्या० । ५. भक्खित्तु०-सी०, स्या० । ६. चसि-सी०, रो० । ७. पठमूपत्तिको-सी०, रो० । ८. दीघमेत-रो० । ९. समासज्ज-स्या० । १०. नाङ्गपुत्तपिनेन वा-सी०, स्या०, रो० ।

३७४. चूळधनुग्गहजातकं (२४)

135

१२८. सब्बं भण्डं समादाय, पारं तिण्णोसि ब्राह्मण ।
पच्चागच्छ^१ लहुं खिप्पं, मम्मि तारेहि दानितो^२ ॥

१२९. असन्धुतं^३ मं चिरसन्धुतेन^४,
निमीनि^५ भोती अद्घुवं^६ धुवेन ।

5

मया पि भोती निमिनेय्य अञ्जं,
इतो अहं दूरतरं गमिस्सं ॥

१३०. कायं एळगलागुम्बे^७, करोति अहुहासियं^८ ।
नयोध नच्चगीतं^९ वा, तालं^{१०} वा सुसमाहितं ।
अनम्हिकाले^{११} सुसोणि^{१२}, किञ्चु जग्घसि सोमने^{१३} ॥

10

१३१. सिङ्गाल^{१४} बाल दुम्मेघ, अप्पपञ्जोसि जम्बुक ।
जीनो^{१५} मच्छं च पेसि च, कपणो विय ज्ञायसि ॥

१३२. सुवस्सं वज्जमञ्जेसं, अत्तनो पन दुद्दसं ।
जीना पति च जारं च, मञ्जे^{१६} त्वञ्जेव^{१७} ज्ञायसि ॥

१३३. एवमेतं मिगराज, यथा भाससि जम्बुक ।

15

सा नूनाहं इतो गत्त्वा, भत्तु हेस्सं वसानुगा ॥

१३४. यो हरे मत्तिकं^{१८} थालं^{१९}, कंसथालं पि सो हरे ।
कतं चेव^{२०} तथा पापं, पुनपेवं करिस्ससी ति ॥

३७५. कपोतजातकं^{२१} (२५)

१३५. इदानि खोम्हि सुखितो अरोगो,
निक्कण्टको निप्पतितो कपोतो ।

१. पच्चागच्छ-रो० । २. दानितो-स्या० । ३. असन्धुतं-सी० । ४. चिरसन्धुतेन-सी० । ५. निमीसि-सी०, निमिनि-स्या०, निमिनि-रो० । ६. अद्घुवं-सी०, स्या०, रो० । ७. एळगणिगुम्बे-स्या० । ८. अहुहालिय-रो० । ९. नच्च वा गीतं-सी०, स्या०, रो० । १०. तालं-स्या०, रो० । ११. अनम्हिकाले-रो० । १२. सुसोणि-सी०, स्या०, रो० । १३. सोमणे-रो० । १४. सिङ्गाल-सी०, स्या०, रो० । १५. जिन्नो-स्या० । १६. मम्मि-सी०, स्या०; त्वम्मि-रो० । १७. मञ्जेव-रो० । १८. मत्तिका-रो० । १९. काल-स्या० । २०. येव-सी०, स्या०, रो० । २१. कपोतकजातकं-स्या० ।

काहामि दानी हृदयस्स तुट्ठि,
तथाहि मं मंससाकं बलेति ॥

१३६. कायं बलाका सिखिनो, चोरी लङ्घिपितामहा । B 136
ओरं बलाके अगच्छ, चण्डो मे वायसो सखा ॥
१३७. अलं हि ते जग्घताये, ममं दिस्वान एदिसं । 5
विलूनं सूदपुत्तेन, पिट्टमण्डेन^१ मक्खितं ॥
१३८. सुन्हातो^२ सुविलित्तोसि^३, अन्नपानेन तप्पितो ।
कण्ठे च ते वेळुरियो, अगमा^४ नु^५ कजङ्गलं ॥
१३९. मा ते मित्तो अमित्तो वा, अगमासि कजङ्गलं ।
पिञ्जानि^६ तत्थ लायित्वा, कण्ठे बन्धन्ति वट्टेनं^७ ॥ 10
१४०. पुनपापज्जसी सम्म, सीलं हि तव तादिसं ।
न हि मानुसका भोगा, सुभुञ्जा होन्ति पक्खिना^८ त्ति ॥
अड्डवग्गो तत्तियो ।

तस्सुहानं

अथ वण्ण ससील हिंरि लभते,
सुमुखा^९ विसं साळियमित्तवरो । -
अथ चक्क पलास सराज सतो^{१०}, 15
यव बाल कपोतक^{१०} पन्नरसा त्ति^{१०} ॥

अथ^{११} वग्गुदानं^{११} -

जीनं च वण्णं असमं वग्गुप्परि,
सुवेसिता^{१२} जातकं त्ति सन्ति वोसत्ति ।
महेसिनो ब्रह्मचरित्तमुत्तं,
मवोच^{१३} गाथा अत्थवती सुब्बज्जना त्ति ॥ 20
पञ्चकनिपातं निद्वित्त ।

—:०:—

१. पिट्टिमण्डेन-सी०, रो०, पिट्टमण्डेन-स्या० । २. सुन्हातो-रो० । ३. सुविलित्तो-रो० । ४-४. अगमासि-स्या० । ५. पिञ्जानि-सी०, स्या०, रो० । ६. वट्टेन-रो० । ७. पक्खिनो-स्या० । ८-८. सुमुखासि-सी०, स्या० । ९. यसो-सी० । १०-१०. कपोतकं पन्नरस-सी० । ११-११. तत्रवग्गुदान-सी०; तत्र वग्गुदान भवति-स्या० । १२. सुवेसिका-सी० । १३. मवोच-सी० ।

६. छक्रनिपातो

३७६. अवारियजातकं^१ (१)

B 137

१. मासु^१ कुञ्जं भूमिपति, मासु कुञ्ज रथेसभ ।
कुद्धं अप्पटिकुञ्जन्तो, राजा रट्टस्स पूजितो ॥
२. गामे वा यदि वारञ्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
सव्वत्थ अनुसासामि, मासु कुञ्ज रथेसभ ॥
३. अवारियपिता नाम, अहु गङ्गाय नाविको ।
पुब्बे जनं तारेत्वान^२, पच्छ्या याचति वेतनं ।
तेनस्स भण्डन होति, न च भोगेहि वड्ढति ॥
४. अतिण्णं^३ येव^३ याचस्सु, अपारं तात नाविक ।
अञ्जो हि तिण्णस्स मनो, अञ्जो होति पारेसिनो^४ ॥
५. गामे वा यदि वारञ्जे, निन्ने वा यदि वा थले ।
सव्वत्थ अनुसासामि, मासु कुञ्जित्थ^५ नाविक ॥
६. यायेवानुसासनिया, राजा गामवरं अदा ।
तायेवानुसासनिया, नाविको पहरी^६ मुख^६ ॥
७. भत्तं भिन्नं हता भरिया, गव्भो च^७ पतितो छमा ।
मिगो व जातरूपेन, न तेनत्थं अवन्धिसू^८ ति ॥

15

३७७. सेतकेतुजातकं (२)

८. मा तात कुञ्जि^९ न हि साधु कोधो,
वहुम्पि ते अदिट्ठमस्सुतञ्च ।
माता पिता दिसता^{१०} सेतकेतु,
आचरियमाहु विसतं पसत्था ॥

१ अवारियजातक-स्या० । २-२. मासु कुञ्ज-सी०, रो० । ३ तारयित्वा-सी०, स्या० । ४-४. अतिण्णञ्जेव-सी०, स्या० । ५ तरेसिनो-सी०, रो०, तिरिसिनो-स्या० । ६ कुञ्जि-रो० । ७-७ पहरी मुखे-रो० । ८ व-रो० । ९ अवद्वितु-सी०, स्या० । १०. कुञ्ज-मी० । ११ दिमा तात-स्या०, दिमाता-रो० ।

६. अगारिनो अन्नदपानवत्यदा,
अव्हायिका तं पि दिसं वदन्ति ।
एसा दिसा परमा सेतकेतु,
यं पत्वा दुक्खी सुखिनो भवन्ति ॥
१०. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता,
दुम्मक्खरूपा^१ येमे जप्पन्ति^२ मन्ते^३ ।
कच्चि नु ते मानुसके पयोगे,
इदं विदू परिमुत्ता अपाया ॥
११. पापानि कम्मनि कत्वान^४ राज,
बहुस्सुतो चे^५ 'न^६ चरेय्य धम्मं ।
सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ॥
१२. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
दुक्खा पमुञ्चे चरणं अपत्वा ।
मञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
ससंयमं चरणमेव^७ सच्चं ॥
१३. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
ससंयमं चरणमेव सच्चं ।
कित्ति हि^८ पप्पोति अधिच्च वेदे,
सन्ति^९ पुणेति चरणेन दन्तो ति ॥

३७८. दरीमुखजातकं (३)

१४. पङ्को च कामा पलिपो च कामा
भयं च मेतं तिमूलं पवुत्तं ।

१. अन्नपानवत्यदा—स्या० । २. दुम्मक्खरूपा—सी०, स्या०; दुम्मक्खरूपा—रो० ।
३. जप्पन्ति—सी०, स्या०, रो० । ४. रो० पोत्यके नत्थि । ५. करित्त्व—सी०; करित्त्वा—
स्या०; करित्वान—रो० । ६-६. नेव—सी०, स्या० । ७. चरणञ्जेव—सी०, स्या०, चरण
जेव—रो० । ८. च—सी०, स्या० । ९. सन्तं—सी० ।

रजो च धूमो च मया पकासिता,
हिन्वा तुवं पब्बज ब्रह्मदत्त ॥

B 189

१५. गधितो^१ च रत्तो च अधिमुच्छित्तो च,
कामेस्वहं^२ ब्राह्मण भिसरूपं ।
5 त नुस्सहे जीविकत्थो पहातुं,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥

5

१६. यो अत्थकामस्स हितानुकम्पिनो,
ओवज्जमानो न करोति सासनं ।
इदमेव सेय्यो इति मञ्जमानो,
10 पुनप्पुनं गब्भमुपेति मन्दो ॥

10

१७. सो घोररूपं निरयं उपेति,
सुभासुभं भुत्तकरीसपूरं ।
सत्ता सकाये न जहन्ति गिद्धा,
ये होन्ति कामेसु अबोतरागा ॥

15

१८. मीळ्हेन^३ लित्ता रुहिरेन मक्खित्ता,
सेम्हेन लित्ता उपनिक्खमन्ति ।
यं यं हि कायेन फुसन्ति तावदे,
सब्बं असातं दुखमेव^४ केवलं ॥

20

१९. दिस्वा वदामि न हि अञ्जतो सर्वं,
पुब्बेनिवासं बहुकं सरामि ।
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि,
दरीमुखो निज्जापयि^५ सुमेघं ति ॥

३७९. नेरजातकं (४)

२०. काकोला काकसङ्घा च, मयं च पततं वरा ।
सब्बेव सदिसा होम, इमं आगम्म पब्बतं ॥

१ गधितो—सी०, गधितो—रो० । २ कामेस्वाह—स्या०, रो० । ३ मिळ्हेन—
स्या० । ४ दुक्खमेव—सी०, स्या०, रो० । ५ निज्जमयि—रो० ।

२१. इध सीहा च ब्यग्घा^१ च, सिङ्गाला^२ च मिगाघमा ।
सब्बेव सदिसा होन्ति, अयं को नाम पब्बतो ॥
२२. इमं नेरू^३ ति^४ जानन्ति, मनुस्सा पब्बतुत्तमं ।
इध वण्णेन सम्पन्ना, वसन्ति सब्बपाणिनो ॥
२३. अमानना यत्थ सिया, सन्तानं वा विमानना ।
हीनसम्मानना वा पि, न तत्थ वसति^५ वसे^६ ॥
२४. यत्थालसो च दक्खो च, सूरो भीरु च पूजिया ।
न तत्थ सन्तो वसन्ति^७, अविसेसकरे नरे^८ ॥
२५. नायं नेरु विभजति, हीनउक्कट्टमज्झिमे ।
अविसेसकरो नेरु, हन्द नेहं जहामसे ति ॥

३८०. आसङ्कजातकं (५)

२६. आसावती नाम लता, जाता चित्तलतावने ।
तस्सा वस्ससहस्सेन, एकं निब्बत्तते फलं ॥
२७. तं देवा पयिरुपासन्ति, ताव दूरफलं सति^९ ।
आसीसेव^{१०} तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥
२८. आसीसतेव^{११} सो पक्खी, आसीसतेव सो दिजो ।
तस्स^{१२} चासा^{१३} समिज्झति^{१४}, ताव दूरगता सती ।
आसीसेव तुवं राज, आसा फलवती सुखा ॥
२९. सम्पेसि खो मं वाचाय, न च सम्पेसि कम्मना^{१५} ।
माला सेरेय्यकस्सेव, वण्णवन्ता अगन्धिका ॥
३०. अफलं मधुरं वाचं, यो मित्तेसु पकुब्बति ।
अददं अविस्सजं भोगं, सन्धि तेनस्स जीरति ॥

१ ब्यग्घा-सी०, रो० । २. सकुणा-स्या० । ३-३. नेरुति-सी०, स्या० । ४-४. वसतीवसे-स्या०; वसदिवसे-रो० । ५. निवसन्ति-सी०, रो० । ६. नगे-सी०, स्या०, रो० । ७-७. दूरफले सति-स्या० । ८ आसिसेव-सी०, स्या०, रो० । ९. आसिसेयेव-सी०, रो०; आसिसेयेव-स्या० । १०-१०. वस्सेवा सा-स्या० । ११. समिज्झित्य-सी०, रो०; समिज्झत्य-स्या० । १२. कम्मना-रो० ।

३१. यं^१ हि^२ कथिरा तञ्चि^३ वदे, य न कथिरा न तं वदे ।
अकरोन्तं भासमानं, परिजानन्ति पण्डिता ॥
३२. बलं च वत मे खीणं, पाथेय्य च न विज्जति ।
सद्धे पाणुपरोघाय^४, हन्द दानि वजामहं ॥
३३. एतदेव हि मे नामं, य नामस्मि^५ रथेसभ ।
आगमेहि^६ महाराज, पितरं आमन्तयामह ति ॥

३८१. मिगालोपजातकं (६)

३४. न मे रुच्चि^७ मिगालोप, यस्स ते तादिसी^८ गती ।
अतुच्चं तात पतसि^९, अभूमिं तात सेवसि ॥
३५. चतुक्कण्णं व केदारं, यदा ते पथवी सिया ।
ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु^{१०} एतो परं गमि ॥
३६. सन्ति अञ्जे पि सकुणा, पत्तयाना विहङ्गमा ।
अक्खित्ता^{११} वातवेगेन, नट्ठा ते सस्सतीसमा ॥
३७. अकत्वा अपनन्दस्स^{१२}, पितु बुद्धस्स^{१३} सासनं^{१४} ।
कालवाते अतिककम्म, वेरम्भानं वसं अगा^{१५} ॥
३८. तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
सब्बे व्यसनमापादु, अनोवादकरे दिजे ॥
३९. एवं पि इध बुद्धानं, यो वाक्यं नावबुज्जति ।
अतिसीमचरो^{१६} दित्तो, गिज्झो वातीतसासनो ।
सब्बे व्यसनं पप्पोन्ति, अकत्वा बुद्धसासन^{१७} ति ॥

१-१ यञ्चि-म० । २ पाणुपरोघाय-सी०, स्या०, रो० । ३ नामस्मि-सी०,
स्या० । ४ आगमसि-सी० । ५ रुचि-स्या०, रुच्च-रो० । ६ तादिसा-सी०, रो० ।
७ गच्छसि-स्या० । ८ मासु-स्या० । ९ अक्खित्ता-स्या० । १० अपरण्यास्स-सी०,
स्या०, रो० । ११ बुद्धस्स-स्या०, वद्धस्स-रो० । १२ भासन-रो० । १३ वातो-सी० ।
१४ अतिसीमचरो-सी०, स्या० । १५ बुद्धसासन-म०; वद्धसासन-रो० ।

३८२. सिरिकाळकण्णिजातकं^१ (७)

४०. का नु काळ्णेन वण्णेन, न चा^२ पि^३ पियदस्सना ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥
४१. महाराजस्सह धीता, विरूपक्खस्स चण्डिया ।
अहं काळी अलक्खिका, काळकण्णी ति मं विदू ।
ओकासं याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥ 5
४२. किंसीले किंसमाचारे, पुरिसे निविससे^४ तुवं ।
पुट्टा मे काळि अक्खाहि, कथं^५ जानेमु तं मयं ॥ 5
४३. मक्खी पळासी सारम्भी, इस्सुकी मच्छरी सठो ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, लद्धं यस्स विनस्सति ॥
४४. कोघनो उपनाही च, पिसुणो च^६ विमेदको । 10
कण्डकवाचो^७ फरुसो, सो मे कन्ततरो ततो ॥
४५. अज्ज सुवे ति पुरिसो, सदत्थं नावबुज्जति ।
ओवज्जमानो कुप्पति, सेय्यं^८ सो अतिमञ्जति ॥
४६. दवप्पलुद्धो^९ पुरिसो, सब्बमित्तेहि धंसति ।
सो मय्हं पुरिसो कन्तो, तस्मिं होमि अनामया ॥ 15
४७. अपेहि एत्तो त्वं काळि, नेतं अम्हेसु विज्जति ।
अञ्जं जनपदं गच्छ, निगमे राजधानियो ॥
४८. अहम्मि खो^{१०} तं जानामि, नेतं तुम्हेसु विज्जति ।
सन्ति लोके अलक्खिका, सञ्चरन्ति बह्वं धनं ।
अहं देवो च मे भाता, उभो नं विघमामसे^{१०} ॥ 20
४९. का नु दिब्बेन वण्णेन, पथव्या सुपतिट्ठिता ।
का वा त्वं कस्स वा धीता, कथं जानेमु तं मयं ॥

१. सिरिकाळकण्णि०-रो० । २-२. चासि-सी० । ३. निविसे-स्या०; निवसे-रो० । ४. यथा-सी०, रो० । ५. हि-रो० । ६. कण्डकवाचो-सी०, स्या० । ७. सेय्य-सी०, स्या० । ८. दवप्पलुद्धो-रो० । ९-९. वेत्तं-सी० । १०. विघमामसी-रो० ।

५०. महाराजस्सहं धीता, धतरदुस्स^१ सिरीमतो ।
अहं सिरी च लक्खी च, भूरिपञ्जा ति मं विदु ।
ओकासं याचितो देहि, वसेमु तव सन्तिके ॥

५१. किसीले किसमाचारे, पुरिसे निविससे तुवं ।
पुट्टा मे लक्खि अक्खाहि, कथं जानेमु तं मयं ॥

५२. यो चा^२ पि^३ सीते अथवा पि उण्हे,
वातातपे डंससरीसपे^४ च ।
खुधं^५ पिपासं अभिभुय्य सव्वं,
रत्ति दिवं यो सततं नियुत्तो ।
कालागतं च न हापेत्ति अत्थं,
सो मे मनापो निविसे च^६ तम्हि^७ ॥

५३. अक्कोधनो मित्त्वा चागवा च,
सीलूपपन्नो असठोजुभूतो^८ ।
सङ्गाहको सखिलो सण्हाचो,
महत्तपत्तो पि निवातदुत्ति ॥
तस्मिंहं^९ पोसे विपुला भवामि,
ऊमि^{१०} समुहस्स यथा पि वण्णं ॥

५४. यो चा पि मित्ते अथवा अमित्ते,
सेट्ठे सरिक्खे अथवा पि हीने ।
अत्थं चरन्तं अथवा अनत्थं,
आवी रहो सङ्गाहमेव वत्ते^{११} ॥
वाचं न वज्जा फरुसं कदाचि,
मतस्स जीवस्स च तस्स होमि ॥

५५. एतेस^{१२} यो अञ्जतर लभित्वा,
कन्ता^{१३} सिरी^{१४} मज्जति अप्पपञ्जो ।

१. धतरदु-स्या० । २-२ वापि-सी०, रो० । ३. डंससिरिसपे-सी०, स्या०, रो० ।
४. बुद्ध-स्या०; सुव-रो० । ५-५. वतम्हि-सी०, स्या० । ६. उज्जुभूतो-रो० ।
७. तस्माह-सी०, रो० । ८. उम्मी-सी०, स्या०, ऊमी-रो० । ९. वत्तो-स्या० ।
१०. एतेस-स्या० । ११-११. कन्त सिरि-स्या० ।

तं दित्तरूपं विसमं^१ चरन्तं,
करीसठानं^२ व^३ विवज्जयामि ॥

५६. अत्तना कुस्ते लक्खिं, अलक्खि कुस्सत्तना ।
न हि लक्खिं अलक्खिं वा, अञ्जो अञ्जस्स कारको ति ॥

३८३. कुक्कुटजातकं (८)

५७. सुचित्तपत्तच्छदनं^१, तम्बचूळं^२ विहङ्गम । 5 B. 14
ओरोह दुमसाखाय, मुघा भरिया भवामि ते ॥
५८. चतुप्पदीं^३ त्वं कल्याणि, द्विपदाहं^४ मनोरमे ।
मिगी पक्खी असञ्जुत्तां^५, अञ्जं परियेस सामिकं ॥
५९. कोमारिका ते हेस्सामि, मञ्जुका पियभाणिनी ।
विन्द मं अरियेन वेदेन, सावयं^६ मं यदिच्छसिं ॥ 10
६०. कुणपादिनि लोहितपे, चोरि कुक्कुटपोथिनि ।
न त्वं अरियेन वेदेन, ममं भत्तारमिच्छसि ॥
६१. एवं पि चतुरां^७ नारी, दिस्वान सघनं^८ नरं ।
नेन्ति सण्हाहि वाचाहि, बिळारी विय कुक्कुटं ॥
६२. यो च^९ उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति । 15
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च अनुत्तप्पति ॥
६३. यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, कुक्कुटो व बिळारिया ति ॥

३८४. धम्मपञ्जजातकं^{१२} (९)

६४. धम्मं चरथ वातयो, धम्मं चरथ भद्दं^{१३} वो^{१४} ।
धम्मचारी सुखं सेत्ति, अस्मिं लोके परमिह च ॥ 20

१ विसमे-सी० । २-२. करीसजातक-सी०, स्या०; करीसजातक व-रो० । ३ सुचित्तपत्तच्छदन-सी०, रो०; सुचित्तपत्तच्छदन-स्या० । ४ लम्बचूळ-रो० । ५ चतुप्पदा-रो० । ६ द्विपदाह-रो० । ७ असञ्जुत्ता-सी०, स्या० । ८-८ कल्याणि ब्रह्मचारिणि-स्या० । ९ चतुरा-स्या० । १० पवर-सी०, स्या०, रो० । ११ वे-रो० । १२ धम्मपञ्जजातक-सी०, स्या०, रो० । १३-१३ भद्दवो-स्या० ।

६५. भद्रको वतय^१ पक्खी, दिजो परमघम्मिको ।
एकपादेन तिट्ठन्तो, घम्ममेवानुसासति ॥
६६. नास्स सील विजानाथ, अनञ्जाय पससथ ।
भुत्वा अण्डं च पोतं च, घम्मो घम्मो ति भासति ॥
- 5 ६७ अञ्ज भणति वाचाय, अञ्ज कायेन कुब्बति ।
वाचाय नो च कायेन, न त घम्म अघिट्ठितो ॥
- B 145 ६८ वाचाय सखिलो^३ मनोविदुगो^४,
छन्नो^५ कूपसयो^६ व^७ कण्हसप्पो ।
घम्मघजो गामनिगमासुसाधु^८,
10 दुज्जानो^९ पुरिसेन बालिसेन ॥
६९. इमं तुण्डेहि पक्खेहि, पादा चिमं विहेठथ^{१०} ।
छवञ्छिमं^{११} विनासेथ, नायं संवासनारहो ति ॥

३८५. नन्दियमिगराजजातकं^{१३} (१०)

७०. सचे ब्राह्मण गच्छेसि^{१३}, साकेते^{१४} अज्जुनं^{१५} वन ।
वज्जासि नन्दियं नाम, पुत्तं अस्माकमोरस ।
15 माता पिता च ते बुद्धा, ते तं इच्छन्ति पस्सितु ॥
७१. भुत्ता मया निवापानि^{१६}, राजिनो पानभोजनं ।
तं राजपिण्डं अबभोत्तु, नाहं ब्राह्मण मुस्सहे ॥
७२. ओदहिस्सामह पस्स, खुरप्पानिस्स^{१७} राजिनो ।
तदाहं सुखितो मुत्तो, अपि पस्सेय्य मातरं ॥
- 20 ७३. मिगराजा पुरे आसि, कोसलस्स निकेतने^{१८} ।
नन्दियो नाम नामेन, अभिरूपो चतुप्पदो ॥

१ वदाय-स्या० । २ छाये-सी०, स्या० । ३ सखिलो होति-स्या० । ४. मनोपविदुगो सिया-स्या० । ५ पटिच्छन्नो-स्या०, रो० । ६ कूपसयो-स्या० । ७ रो० पोत्थके नात्थि । ८ साधु सम्मतो-सी०, स्या०, गामनिगमासुसाधु-रो० । ९ दुज्जानो वय-स्या०, भद्रको दुज्जानो-रो० । १० नियोथय-रो० । ११ छव हिम-सी०, स्या०, रो० । १२ नन्दियमिगराजक-रो० । १३ गच्छसि-सी०, स्या०, रो० । १४ साकेत-सी०, स्या० । १५ अज्जन-सी०, स्या०, रो० । १६ निवापा-स्या० । १७ खुरप्पाणिस्स-सी०, खुरप्पाणिस्स-रो० । १८ निकेतने-सी०, स्या०, रो० ।

७४. तं मं वधितुमागच्छि^१, दायस्मिं अज्जुने^२ वने ।
धनुं आरज्जं^३ कत्वान, उसुं सन्नग्ध^४ कोसलो ॥
७५. तस्साहं ओदहि पस्सं, खुरप्पानिस्स राजिनो ।
तदाहं सुखितो मुत्तो, मातरं दट्ठुमागतो ति ॥
अदारियवग्गो पठमो ।

B 146

तस्सुद्धानं

अथ कुञ्जरथेसभ केतुवरो,
सदरीमुख^५ नेरु^६ लता च पुन ।
अपनन्द^७ सिरी च सुचित्तवरो,
अथ धम्मिक नन्दिमिगेन दसा ति ॥

5

३८६. खरपुत्तजातकं (११)

७६. सच्चं किरेवमाहंसु, वस्तं बालो ति पण्डिता ।
पस्स बालो रहोकम्मं, आविकुब्बं न बुञ्जति ॥
७७. त्वं खो पि^८ सम्म बालोसि, खरपुत्त विजानहि ।
रज्जुया हि^९ परिक्खित्तो, वद्धोद्धो ओहितोमुखो ॥
७८. अपरं पि सम्म ते बाल्य^{१०}, यो मुत्तो न पलायसि ।
सो च बालतरो^{११} सम्म, यं त्वं वहसि सेनकं ॥
७९. यं नु सम्म अहं बालो, अजराज विजानहि ।
अथ केन सेनको बालो, तं मे अक्खाहि पुच्छित्तो ॥
८०. उत्तमत्थं लभित्वान, भरियाय^{१२} यो^{१३} पदस्सति ।
तेन जहिस्सतत्तानं^{१४}, सा चेवस्स न हेस्सति ॥
८१. न वे^{१५} पियम्मे ति जनिन्द तादिसो,
अत्तं निरंकत्वा पियानि सेवति ।

10

15

B 147

20

१. वधितुमागच्छि-सी० । २. अज्जने-सी०, अज्जना-स्या०, से० । ३. अदेज्ज-
सी०, रो० । ४. सन्वाय-सी०, स्या०, रो० । ५. दरीमुख-सी०, स्या० । ६. सनेरु-सी०,
स्या० । ७. अपरण्ण-सी० । ८. भस्सं-सी०, रो०; कलकं-स्या० । ९-९. त्वं नु खो-सी०,
स्या०; त्वं च खो-रो० । १०. सि-रो० । ११. बल्यं-रो० । १२. बालातरो-रो० ।
१३-१३. भरियायो-रो० । १४. जहिस्सतत्तानं-सी० । १५. स्या०. पोत्यके नत्थि ।

अत्ता व सेय्यो परमा च^१ सेय्यो,
लब्भा पिया ओचितत्थेन^२ पच्छा ति ॥

३८७. सूचिजातकं (१२)

८२. अकक्कसं अफरुसं, खरघोतं सुपासिय ।
सुखुमं तिखिणग्गं च, को सूचि केतुमिच्छति ॥
- 5 ८३. सुमज्ज च सुपासं च, अनुपुब्ब^३ सुवट्ठित ।
घनघातिम पटिथद्ध, को सूचि केतुमिच्छति ॥
८४. इतो दानि पतायन्ति, सूचियो बळिसानि च ।
कोयं कम्मरगामस्मि, सूचि विक्केतुमिच्छति ॥
८५. इतो सत्थानि गच्छन्ति, कम्मन्ता विविधा पुथू ।
10 कोयं कम्मरगामस्मिं, सूचि विक्केतुमिच्छति^४ ॥
८६. सूचि कम्मरगामस्मिं, विक्केतव्वा पजानता ।
आचरिया^५ व जानन्ति^६, कम्मं सुकतदुक्कट^७ ॥
८७. इमं चे^८ ते पिता भद्दे, सूचि जञ्जा मया कतं ।
तया च म निमन्तेय्य, यञ्चत्थञ्जं घरे धनं ति ॥

३८८. तुण्डिलजातकं (१३)

- 15 ८८. नवछन्नके^९ दानि दिव्यति,
पुण्णायं दोणि सुवामिनी ठिता ।
बहुके^{१०} जने^{११} पासपाणिके^{१०},
नो च खो मे पटिभाति भुञ्जितु ॥
- B 148 ८९. तससि भमसि लेणमिच्छसि,
20 अत्ताणोसि कुहिं गमिस्ससि ।

१ व-सी०, स्या०, रो० । २ ओचितत्थेन-स्या० । ३ अनुपुब्ब-सी०, स्या० ।
४ विक्केतुमरहति-सी०, स्या०, रो० । ५-९ आचरिया पजानन्ति-स्या०; आचरियाव
सञ्जानन्ति-रो० । ६ सुकतदुक्कट-सी०, रो० । ७ च-सी०, स्या०, रो० । ८ नवछन्दके-
सी०, रो०, नवछन्दके-स्या० । ९-११ बहुको जनी-स्या० । १० पासपाणिको-स्या० ।

- अप्पोत्सुकको^१ भुञ्ज तुण्डिल,
मंसत्थाय हि^२ पोसितामहे^३ ॥
६०. ओगह रहुदं अकह्मं,
सब्बं सेदमलं पवाह्यं ।
गण्हाहि नवं विलेपनं, 5
यस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥
६१. कतमो रहुदो^४ अकह्मो,
किं सु सेदमलं ति वुच्चति ।
कतमं च नवं विलेपनं,
यस्स^५ गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥ 10
६२. धम्मो रहुदो अकह्मो,
पापं सेदमलं ति वुच्चति ।
सीलं च नवं विलेपनं,
तस्स गन्धो न कदाचि छिज्जति ॥
६३. नन्दन्ति सरीरघातिनो,
न च नन्दन्ति सरीरधारिनो । 15
पुण्णाय च^६ पुण्णमासिया,
रममाना व जहन्ति जीवितं ति ॥

३८९. सुवर्णकवकटजातकं (१४)

६४. सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो,
अट्टित्तचो वारिसयो अलोमो । 20
तेनाभिभूतो कपणं खदामि,
हरे सखा किस्स नु मं जहासि ॥

१. अप्पोत्सुको—स्या० । २. स्या० पोत्यके नत्थि । ३. पोसियामसे—सी०, स्या०, रो० । ४. नु रहुदो—स्या० । ५. कस्स—सी०, स्या० । ६. स्या० पोत्यके नत्थि । ७. सुवर्णकवकटक०—सी०, स्या०, रो० ।

६५. सो पस्ससन्तो^१ महता फणेन,
भुजङ्गमो कक्कटमज्झपत्तो^२ ।
सखा सखारं परितायमानो,
भुजङ्गमं कक्कटको गहेसि^३ ॥
- ५ ६६. न वायसं नो पन कण्हसप्प^४,
घासत्थिको कक्कटको अदेय्य ।
पुच्छामि तं आयतचक्खुनेत्त,
अथ किस्स हेतुम्ह उभो गहीता ॥
- १० ६७. अयं पुरिसो मम अत्थकामो,
यो मं गहेत्वान^५ दकाय नेति^६ ।
तस्मिं मते दुक्खमनप्पकं मे,
अहं च एसो च उभो न होम ॥
- १५ ६८. ममं च दिस्वान पवद्धकार्यं^६,
सब्बो जनो हिंसितुमेव मिच्छे ।
सादु च थूलं च^७ मुदु च मसं,
काका पि मं दिस्वान^८ विहेठयेय्युं ॥
- २० ६९. सचे तस्स हेतुम्ह उभो गहीता,
उट्ठातु पोसो विसमावमामि^९ ।
ममं च काकं च पमुञ्च खिप्पं,
पुरे विसं गाळ्हमुपेति मच्चं ॥
१००. सप्प पमोक्खामि न ताव काकं,
पटिवन्धको^{१०} होहिति^{११} ताव काको ।
पुरिसं च दिस्वान सुखि अरोगं,
काकं पमोक्खामि यथेव सप्पं ॥

१. अस्ससन्तो-स्या० । २. कक्कटकज्झपत्तो-स्या० । ३. अगहेसि-स्या० । ४. सप्पराज-सी०, स्या०, रो० । ५-५. गहेत्वा उदकाय नेति-स्या० । ६. पवद्धकार्यं-सी०, स्या० । ७-७. फुल्लञ्च-सी० । ८. दिस्व-सी०, रो० । ९. विसमा च मामि-सी०, रो० । १०. पटिवद्धको-सी०, स्या०, रो० । ११. होति हि-स्या० ।

१०१. काको तदा देवदत्तो अहोसि,
मारो^१ पन कण्हसप्पो अहोसि ।
आनन्दभद्रो^२ कक्कटको अहोसि,
अहं तदा ब्राह्मणो होमि सत्था^३ ति ॥

३९०. मय्हकजातकं (१५)

१०२. सकुणो मय्हको नाम, गिरिसानुदरीचरो ।
पक्कं पिप्फलिमारुहं, मय्हं मय्हं ति कन्दति ॥ 5
१०३. तस्सेवं विलपन्तस्स, दिजसञ्जा समागता ।
भुत्वान पिप्फलि यन्ति, विलपत्त्वेवं^४ सो दिजो ॥
१०४. एवमेव इधेकच्चो, सञ्जरित्वा बहुं धनं ।
नेवत्तनो न आतीनं, यथोधि पटिपज्जति ॥ 10
१०५. न सो अच्छादनं भत्तां, न मालं न विलेपनं ।
अनुभोति^५ सकि किञ्चि, न सञ्जण्हाति जातके ॥
१०६. तस्सेवं^६ विलपन्तस्स, मय्हं मय्हं ति रक्खतो ।
राजानो अथ वा चोरा, दायदा येवं^७ अप्पिया ।
धनमादाय गच्छन्ति, विलपत्त्वेव सो नरो ॥ 15
१०७. धीरो^८ भोगे अघिगम्म, सञ्जण्हाति च जातके ।
तेन सो कित्ति पप्पोति, पेच्च सग्गे^९ पमोदती ति ॥

३९१. विज्जाधरजातकं^{११} (१६)

१०८. दुब्बण्णरूपं तुवमरियवण्णी,^{१२}
पुरक्खत्वा^{१३} पज्जलिको नमस्ससि ।
सेय्यो नु ते सो उदवा^{१४} सरिक्खो,
नामं परस्सत्तनो चा पि बूहि ॥ 20

१ वारणो-स्या० । २ आनन्दभद्रो-स्या०, आनन्दो भद्रो-रो० । ३ तत्था-
सी०, रो० । ४. मय्हकसकुणजातक-स्या० । ५ विलपत्तेव-स्या०; विलपित्वेव-रो० । ६.
नानुभोति-स्या० । ७. तस्सेव-रो० । ८. च-स्या० । ९ धीरो च-सी० । १०. सग्गे च-
सी०, रो० । ११. धज्जिहेठं-सी०, रो०; पब्बजितविहेठकं-स्या० । १२. त्वमरिय-
वण्णी-स्या०, रो० । १३. पुरक्खत्वा-स्या० । १४. उदवा-स्या० ।

B 151

१०६. न नामगोत्तं गण्हन्ति राज,
सम्मगगतानुज्जुगतान^१ देवा ।
अहं च ते नामघेय्यं वदामि,
सक्कोहमस्मी तिदसानमिन्दो ॥
- 5 ११०. यो दिस्वा भिक्खु चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको^२ नमस्सति ॥
पुच्छामि तं देवराजे तमत्थं,
इतो चुतो कि लभते सुखं सो ॥
- 10 १११. यो दिस्वा भिक्खु चरणूपपन्नं,
पुरक्खत्वा पञ्जलिको नमस्सति ।
दिट्ठेव धम्मे लभते पसंसं,
सगं च सो याति सरीरभेदा ॥
- 15 ११२. लक्खी वत^३ मे^४ उदपादि अज्ज,
यं वासवं भूतपतिहसाम^५ ।
भिक्खुं च दिस्वान तुवं^६ च^७ सक्क,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥
- 20 ११३. अद्धा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो^८ ।
भिक्खु च दिस्वान ममं च राज,
करोहि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥
११४. अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
सब्बातिथीयाचयोगो भवित्वा ।
निहच्च^९ मानं अभिवादयिस्सं,
सुत्वान देविन्द सुभासितानी ति ॥

१. सम्मगतानुज्जुगतान-स्या० । २. अञ्जलिको-रो० । ३-३ वता मे-रो० ।
४. भूतिपतिहसाम-स्या०, भूतपतहसाम-सी०, रो० । ५-५ तवज्ज-सी०, रो० । ६
बहुठानचिन्तिनो-सी०, रो० । ७. निहच्च-स्या० ।

३९२. सिङ्खपुष्पजातकं^१ (१७)

११५. यमेतं^२ वारिजं पुष्पं, अदिन्नं उपसिङ्खसि ।
एकङ्गमेतं थ्येयानं, गन्धथेनोसि^३ मारिसि ॥
११६. न हरामि न भञ्जामि, आरा सिङ्खामि वारिजं ।
अथ केन नु वण्णेन, गन्धथेनो^४ ति वुच्चति ॥
११७. योय भिसानि खणति, पुण्डरीकानि भञ्जति ।
एवं आकिण्णकम्मन्तो, कस्मा एसो न वुच्चति ॥
११८. आकिण्णलुद्धो^५ पुरिसो, धातिचेलं^६ व^७ मक्खितो ।
तस्मिं मे वचनं नत्थि, तञ्चारहामि वत्तवे ॥
११९. अनङ्गणस्स पोसस्स, निच्चं सुचिगवेसिनो ।
वालग्गमत्तं^८ पापस्स, अब्भामत्तं व खायति ॥
१२०. अद्धा मं यक्ख जानासि, अथो मं अनुकम्पसि ।
पुन पि यक्ख वज्जासि, यदा पस्ससि एदिसं ॥
१२१. नेव तं उपजीवामि^९, न पि ते भतकाम्हसे^{१०} ।
त्वमेव भिक्खु जानेय्य, येन गच्छेय्य सुग्गति ति ॥

B 15

5

10

३९३. विधासादजातकं^{१०} (१८)

१२२. सुसुखं वत जीवन्ति, ये जना विधासादिनो ।
दिट्ठेव घम्मे पासंसा, सम्पराये च^{११} सुग्गती ॥
१२३. सुकस्स^{१२} भासमानस्स, न निसामेथ पण्डिता ।
इदं सुणाय^{१३} सोदरिया, अम्हेवायं पसंसति ॥
१२४. नाहं तुम्हे पसंसामि, कुणपादा सुणाय मे ।
उच्छिट्ठभोजिनो तुम्हे, न तुम्हे विधासादिनो ॥

15

20

१ भिसपुष्प-सी०, रो०, उपसिङ्खपुष्प-स्या० । २. यमेक-रो० । ३. गन्धत्वेनोसि-सी० । ४. गन्धत्वेनो-सी०, रो० । ५. अकिण्णलुद्धो-स्या० । ६-६. धातिचेल्ल-सी० । ७. वालग्गमत्त-सी०, वालग्गमत्त-स्या० । ८. उपजीवाम-सी० । ९. भतकाम्हसे-सी०, रो०, भतिकह्मसे-स्या० । १०. विधासद-सी०, रो० । ११. व-सी० । १२. सुवस्स-रो० । १३. सुणाय-रो० ।

B 153

१२५. सत्तवस्सा पब्बजिता^१, मेज्झा^२ रञ्जे सिखण्डिनो ।
विधासेनेव यापेन्ता, मयं चे भोतो गारय्हा ।
के नु भोतो पससिया ॥
१२६. तुम्हे सीहानं व्यग्धानं^३, वाळानञ्चावसिट्टकं ।
उच्छिट्टेनेव यापेन्ता, मञ्जिञ्चो विधासादिनो ॥
१२७. ये ब्राह्मणस्स समणस्स, अञ्जस्स^४ वा^५ वनिब्बिनो^६ ।
दत्ता^७ व^८ सेसं भुञ्जन्ति, ते जना विधासादिनो ति ॥

३९४. वट्टकजातकं (१९)

१२८. पणीतं भुञ्जसे भत्तं, सप्पित्तेलं^९ च^{१०} मातुल्ल ।
अथ केन नु वण्णेन, किसो^{११} त्वमसि वायस ॥
१२९. अमित्तमज्जे वसतो, तेसु आमिसमेसतो ।
निच्चं उब्बिग्गाहदयस्स, कुतो काकस्स दळिहयं ॥
१३०. निच्चं उब्बेगिनो^{१२} काका, घड्ढा^{१३} पापेन कम्मुना ।
लद्धो पिण्डो न पीणोति, किसो तेनस्मि वट्टक ॥
१३१. लूखानि तिणबीजानि, अप्पस्नेहानि भुञ्जसि ।
अथ केन नु वण्णेन, थूलो त्वमसि वट्टक ॥
१३२. अप्पिच्छा अप्पचिन्ताय, अट्टरगमनेन^{१४} च ।
लद्दालद्धेन यापेन्तो, थूलो तेनस्मि वायस ॥
१३३. अप्पिच्छस्स हि पोसस्स, अप्पचिन्तसुखस्स^{१५} च ।
सुसङ्गहितमानस्स^{१६}, वुत्ती सुसमुदानया^{१७} ति ॥

१ पब्बजित्वा-रो० । २. मज्ज-स्या० । ३ व्यग्धानं-सी०, रो० । ४-५. ० च-
सी०, स्या०, अञ्जस्सेव-रो० । ५ वणिब्बिनो-सी०, स्या० । ६-६ दत्तान-रो० । ७-७
सप्पित्तेलञ्च-सी० । ८ कीसी-स्या० । ९ उब्बेगिनो-सी०, उब्बिगिनो-स्या० । १०
पड्ढा-रो० । ११. अविट्टरगमनेन-सी०, रो०; अविट्टरगमेन-स्या० । १२ अप्पचिन्ति-
सुखस्स-सी०, स्या०, रो० । १३ सुसङ्गहितपमाणस्स-सी०, रो०; सुसङ्गहितपमाणस्स-
स्या० । १४. सुसमुदानिया-सी०, स्या० ।

३९५. पारावतजातकं (२०)

१३४. चिरस्स वत पस्सामिं, सहायं मणिधारिणं ।
सुकता^१ मस्सुकुत्तिया, सोभते वत मे सखा ॥
१३५. परूळ्हकच्छनखलोभो, अहं कम्मसे सु व्यावटो^२ ।
चिरस्सं न्हापितं^३ लद्धा, लोमं त अज्ज^४ हाररियं ॥ B. 154
१३६. यं नु लोमं अहारेसि, दुल्लभं लद्धं कप्पकं ।
अथ किञ्चरहिं^५ ते सम्म, कण्ठे किणिकिणायतिं^६ ॥ 5
१३७. मनुस्ससुखुमालानं, मणि कण्ठेसु लम्बति ।
तेसाहं अनुसिक्खामि, मा त्वं मञ्जि दवाकर्तं ॥
१३८. सचे पिमं पिहयसि, मस्सुकुत्ति सुकारित ।
कारयिस्सामि ते सम्म, मणि चा पि ददामि ते ॥ 10
१३९. त्वञ्जेव मणिना^७ छन्नो, सुकताय च मस्सुया ।
आमन्त खो त गच्छामि, पियं मे तव दस्सनं ति ॥
खरपुत्तवग्गो द्रुतियो ।

तस्सुद्धानं

अथ पस्स ससूचि च तुण्डिलको,
मिग मय्हकपञ्चमपक्खिवरो ।
अथ पञ्जलि वारिज मेज्झ^१ पुन,
अथ वट्ट^२ कपोतवरेण दसा ति ॥

15

अथ वग्गुद्धानं

अथ वग्गं पक्कित्तिस्सं, छनिपात वरुत्तमे ।
अवारिया^३ च खरो^४ च^५, द्वे च वुत्ता सुव्यञ्जना ति ॥
छक्कनिपात निद्धितं ।

१ काकजातकं—सी०, रो०, मणिजातकं—स्या० । २ पस्साम—सी०, रो० । ३ सुकताय—सी०, रो० । ४ व्यावटो—सी०, रो० । ५ न्हापितं—सी०, स्या०, रो० । ६ अप—सी०, रो० । ७ लद्ध—रो० । ८ किञ्चरहिं—स्या० । ९ किणिकिणायति—सी०, रो०; किणिकिणायति—स्या० । १० मणिनो—रो० । ११ मज्झ—स्या० । १२ वट्टक—सी०, स्या० । १३ आवारिया—स्या० । १४-१४ सेनक—सी०, सूचि च—स्या० ।

७. सत्तकनिपातो'

३९६. कुक्कुजातकं (१)

B 155

१. दियङ्कुक्कू उदयेन कण्णिका,
विदत्थियो अट्ट परिक्खपन्ति नं ।
सा^३ सिसपा^३ सारमया अफेग्गुका,
कुहिं ठिता उप्परितो^३ न धंसति ॥
- 5 २. या तिसति सारमया अनुज्जुका^४,
परिकिरिय गोपाणसियो समं^४ ठिता^४ ।
ताहिं^४ सुसङ्गहिता बलसा पीळिता,^४
समं ठिता उप्परितो न धंसति ॥
- 10 ३. एवं पि भित्तेहि दळ्हेहि पण्डितो,
अभेज्जरूपेहि सुचीहि मन्तिभिं ।
सुसङ्गहीतो सिरिया न धंसति,
गोपाणसी भारवहा व कण्णिका ॥
- 15 ४. खरत्तचं वेल्लं^५ यथा पि सत्थवा,
अनामसन्तो पि करोति तित्तकं ।
समाहरं सादुं^६ करोति पत्थिव^६,
असादुं^६ कयिरा तनुवन्धमुद्धरं^६ ॥
५. एवं पि गामनिगमेसु पण्डितो,
असाहसं राजघनानि सच्चरं ।

१. सत्तनिपात-रो० । २-२ सा सिसपा-स्या०, स सिसपा-रो० । ३ उपरितो-
सी०, स्या०, रो० । ४ अफेग्गुका-स्या० । ५-५ समद्विता-सी०, स्या० । ६-६ ता
सङ्गहिता बलसा च पीळिता-सी०, ताहिं सुसङ्गहिता बलसा च पीळिता-स्या०; ताहिं सगहीता
बलसा पीळिता-रो० । ७ मन्तिहि-सी०, रो० । ८ वेल्लं-सी०, रो० । ९ साधु-
स्या०; सादु-रो० । १० पत्थिवा-सी०, पत्थिवा-स्या० । ११ अनादु-नी०, रो०,
असाधु-स्या० । १२ तनुवद्दुमुद्धर-सी०, रो० ।

- घम्मानुवत्ती पटिपज्जमानो,
स^१ फाति^१ कयिरा अविहेठयं परं ॥
६. ओदातमूलं सुचिवारिसम्भवं, B. 156
जातं यथा पोक्खरणीसु अम्बुजं ।
पट्टुमं यथा अग्निनिकासिफालिमं,
न कद्दमो^३ न रजो न वारि लिम्पति ॥ 5
७. एवं पि वोहारसुचि असाहसं,
विसुद्धकम्मन्तमपेतपापकं ।
न लिम्पति कम्मकिलेस तादिसो,
जातं यथा पोक्खरणीसु अम्बुजं ति ॥ 10

३९७. मनोजजातकं (२)

८. यथा चापो निन्नमति, जिया चा पि निकूजति^४ ।
हृज्जते नून मनोजो, भिगराजा सखा मम ॥
९. हन्द दानि वनन्तानि, पक्कमामि यथासुखं ।
नेतादिसा सखा होन्ति, लब्भा मे जीवतो सखा ॥
१०. न पापजनसंसेवी, अच्चन्तं सुखमेधति । 15
मनोजं पस्स सेमानं, गिरियस्सानुसासनी ॥
११. न पापसम्पवद्धेन, माता पुत्तेन नन्दति ।
मनोजं पस्स सेमानं, अच्छन्नं सम्हि लोहिते ॥
१२. एवमापज्जते^५ पोसो, पापियो च निगच्छति ।
यो वे हितानं^६ वचनं, न करोति अत्थदस्सिनं ॥ 20
१३. एवं च सो होति ततो च^७ पापियो,
यो उत्तमो अधमजनूपसेवी ।

१-१. स फाति-सी०, रो०; फाति-स्या० । २. अग्निनिम्भासिफालिमं-स्या० ।
३ कद्दमो-रो० । ४. निकूजति-स्या० । ५. एवमापज्जति-सी०; पज्जती-रो० ।
६. हितान-स्या० । ७. च-सी०, स्या०, रो० । ८. अधमजनूपसेवी-स्या० ।

B. 157

5

पस्सुत्तमं अघमजनूपसेवितं^१,
मिगाधिप सरवरवेगनिद्घुत्^२ ॥

१४. निहीयति^३ पुरिसो निहीनसेवी,
न च हायेथ कदाचि तुल्यसेवी ।
सेट्टमुपगम^४ उदेति खिप्प,
तस्मात्तना^५ उत्तरितर^६ भजेथा ति ॥

३९८. सुतनुजातकं (३)

१५. राजा ते भत्तं पाहेसि, सुचि मंसूपसेचनं ।
मघदेवस्मिं^७ अघिवत्थे, एहि निक्खम्म^८ भुञ्जस्सु^९ ॥
१६. एहि माणव ओरेन^{१०}, भिक्खमादाय सूपितं^{११} ।
१० त्व च माणव भिक्खा^{१२} च^{१३}, उभो भक्खा भविस्सथ ॥
१७. अप्पकेन तुव यक्ख, थुल्लमत्थं जहिस्ससि ।
भिक्खं ते नाहरिस्सन्ति, जना मरणसञ्जिनो^{१४} ॥
१८. लद्धाय^{१५} यक्खा^{१६} तव निच्चभिक्खं,
सुचि पणीत रससा^{१७} उपेत^{१८} ।
१५ भिक्खं च ते आहरियो नरो इध,
१५ सुदुल्लभो हेहिति^{१९} भक्खिते^{२०} मयि ॥
१९. ममेव^{२१} सुतनो^{२२} अत्थो, यथा भाससि माणव ।
मया त्वं समनुञ्जातो, सोत्थिं पस्साहि मातरं ॥
२०. खगं छत्तं च पाति^{२३} च^{२४}, गच्छेमादाय^{२५} माणव ।
२० सोत्थि पस्सतु ते माता, त्वं च पस्साहि मातरं ॥

१ अघम्मजनूपसेवि-स्या० । २ सरवरवेगनीवृत्त-सी०, सरवेगनिद्घुत्-स्या०; सरवरवेधनिद्घुत्-रो० । ३ नीहिति-रो० । ४ सेट्टमुपगम-सी०, रो०; सेट्टमुपगमञ्च-स्या० । ५-५ तस्मा अत्तनो उत्तरि-सी०, रो०, तस्मा अत्तनो उत्तरं-स्या० । ६ सुतन-जातक-स्या०, सुतनो-रो० । ७ मघादेवस्मि-सी०, रो० । ८ निक्खम्म-सी०, रो० । ९ भुञ्जसु-म० । १० ओरोहि-स्या० । ११ सूपित-रो० । १२-१२ भक्खोसि-स्या० । १३ मरणसञ्जिनो-स्या० । १४ लद्धाय-सी०, स्या०, रो० । १५ यक्ख-सी०, स्या०, रो० । १६-१६ सससाधुपेत-स्या० । १७ होहिति-सी०, स्या०, रो० । १८ खादिते-सी०, स्या०, रो० । १९ ममेव-सी०, रो० । २० सुतन-स्या० । २१-२१ पटिञ्च-स्या० । २२ गच्छेमादाय-सी०, स्या०, रो० ।

२१. एवं यक्ख सुखी होहि, सह सब्बेहि वातिभिं ।
धनं च मे अधिगतं, रञ्जो च वचनं कतं ति ॥

३९९. मातुपोसकगिज्झजातकं (४)

२२. ते कथं नु करिस्सन्ति, बुद्धा^१ गिरिदरीसया ।
अहं बद्धोस्मि^२ पासेन, निलीयस्स वसं गतो ॥ B. 158
२३. किं गिज्झ परिदेवसि^३, का नु ते परिदेवना ।
न मे सुतो वा दिट्ठो वा, भासन्तो मानुसिं दिजो ॥ 5
२४. भरामि मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये^४ ।
ते कथं नु करिस्सन्ति, अहं वसं गतो तव ॥
२५. यं नु गिज्झो योजनसतं, कुणपानि अवेक्खति ।
कस्मा जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झसि ॥ 10
२६. यदा पराभवो होति, पोसो जीवितसङ्गये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥
२७. भरस्सु मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ।
मया त्वं समनुञ्जातो, सोत्थिं पस्साहि वातके ॥
२८. एवं लुद्दकं नन्दस्सु, सह सब्बेहि वातिभिं ।
भरिस्सं मातापितरो, बुद्धे गिरिदरीसये ति ॥ 15

४००. दन्वपुष्कजातकं (५)

२९. अनुतीरचारी भद्दन्ते, सहायमनुघाव मं ।
महा मे गहितो मच्छो, सो मं हरति वेगसा ॥
३०. गम्भीरचारी^५ भद्दन्ते, दळ्ळहं गण्हाहि थामसा ।
अहं तं उद्धरिस्सामि, सुपण्णो उरगामिव^६ ॥

१ वाति हि-सी० । २ गिज्झजातक-सी०, रो० । ३ बुद्धा-त्या०; बद्धा-
रो० । ४ दन्वोत्थि-स्या० । ५ परिदेवसि-स्या० । ६ गिरिदरीसये-सी० । ७
दन्वपुष्क-स्या० । ८ गम्भीरचारि-सी०, रो० । ९ उरगामिव-सी०, त्या०, रो० ।

B 159 5

३१. विवादो नो समुप्यन्नो, दम्भपुष्प सुणोहि मे ।
समेहि मेघगं^१ सम्म, विवादो वूपसम्मत्तं^२ ॥
३२. धम्मट्ठोहं पुरे आसि, बहू अट्ठा^३ मे तीरिता^४ ।
समेमि मेघगं^५ सम्म^६, विवादो वूपसम्मत्तं ॥
३३. अनुतीरचारि^७ नद्धगुट्टं, सीसं गम्भीरचारिनो ।
अच्चायं^८ मज्झिमो खण्डो, धम्मट्ठस्स भविस्सति ॥
३४. चिरं पि भक्खो अभविस्स, सचे न विवदेमसे^९ ।
असीसकं अनङ्गगुट्टं, सिङ्गालो^{१०} हरति रोहितं ॥
३५. यथा पि राजा नन्देय्य, रज्जं लद्धान खत्तियो ।
एवाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा पुण्णमुखं पति ॥
३६. कथं नु थलजो सन्तो, उदके मच्छं परामसि ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कथं अधिगतं तथा ॥
३७. विवादेन किंसा होन्ति, विवादेन धनक्खया ।
जीना^{११} उट्ठा विवादेन, भुञ्ज मायावि रोहितं ॥
३८. एवमेव^{१२} मनुस्सेसु, विवादो यत्थ जायति ।
धम्मट्ठं पटिघावन्ति, सो हि नेसं विनायको ।
धना पि तत्थ जीयन्ति, राजकोसो^{१३} पवड्ढती^{१४} ति ॥

४०१. पण्णकजातकं^{१५} (६)

३९. पण्णकं तिखिणधारं, असि सम्पन्नपायिन ।
परिसायं पुरिसो गिलति, किं दुक्करतर ततो ।
यदञ्जं दुक्करं ठानं, त मे अक्खाहि पुञ्छितो ॥

20

१ मेघक-रो० । २ वूपसम्मत्तु-सी०, स्या० । ३-३. अट्ठ मे तीरितं-सी०; अट्ठ व तीरित-स्या०, अत्थ मे तीरित-रो० । ४ मेघक-स्या०; मघक-रो० । ५. सम्मा-सी०, रो० । ६ अनुतीर चारि-सी०; अनुतीराचारी-रो० । ७ अथाय-सी०, रो० । ८ वीवदेमसे-सी० । ९ सिंगालो-सी०, स्या०, रो० । १० जिना-स्या० । ११ एवमेव-रो० । १२ राजकोसो व-रो० । १३. वड्ढति-रो० । १४ वसण्णकजातक-सी०, स्या०, रो० ।

४०. गिलेय्य पुरिसो लोभा, असिं सम्पन्नपायिनं ।
यो च वज्जा ददामी ति, तं दुक्करतरं ततो ।
सब्बञ्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मह्वं ॥
४१. व्याकासिं आयुरो पञ्हुं, अत्थं^१ घम्मस्स कोविदो ।
पुक्कुसं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो । 5
यदञ्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छतो ॥
- ४२ न वाचमुपजीवन्ति, अफलं गिरमुदीरितं । 8
यो च दत्त्वा^२ अवाकयिरा, तं दुक्करतरं ततो ।
सब्बञ्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मह्वं ॥
४३. व्याकासि पुक्कुसो पञ्हुं, अत्थं घम्मस्स कोविदो । 10
सेनकं दानि पुच्छामि, किं दुक्करतरं ततो ।
यदञ्जं दुक्करं ठानं, तं मे अक्खाहि पुच्छतो ॥
४४. ददेय्य पुरिसो दानं, अप्पं वा यदि वा बहुं ।
यो च दत्त्वा नानुत्तपे^३, तं दुक्करतरं ततो ।
सब्बञ्जं सुकरं ठानं, एवं जानाहि मह्वं ॥ 15
४५. व्याकासि आयुरो पञ्हुं, अथो^४ पुक्कुसपोरिसो ।
सब्बे पञ्हे अतिभोति^५, यथा भासति सेनको ति ॥

४०२. सत्तुभस्तजातकं (७)

४६. विब्भन्तचित्तो कुपितिन्द्रियोसि,
नेत्तेहि ते वारिगणा सबन्ति ।
किं ते नट्टं किं पन पत्थयानो, 20
इधागमा ब्रह्मे^६ तदिद्धं^७ ब्रूहि ॥
४७. मिय्येथ^८ भरिया वजतो ममज्ज,
अगच्छतो मरणमाह यक्खो ।

१ मागव-सी०, स्या०, रो० । २ व्याकासि-सी०, रो० । ३ अत्थ-रो० ।
४-४ यो दत्त्वा-स्या० । ५ नानुत्तपे-सी०, रो० । ६ अय-रो० । ७ अतिभोति-सी०,
स्या०, अति होति-रो० । ८ सेनकजातक-स्या० । ९-९ ब्राह्मण इद्ध-सी०, स्या० ।
१०. मीयेथ-रो० ।

एतेन दुक्खेन पवेधितोस्मि,
अक्ख्वाहि मे सेनक एतमत्थ ॥

४८ बहूनि ठानानि विचिन्तयित्वा,
यमेत्थ वक्खामि तदेव सच्चं ।
मञ्जामि ते ब्राह्मण सत्तुभस्तं,
अजानतो कण्हसप्पो पविट्ठो ॥

B 161

४९. आदाय दण्डं परिसुम्भ भस्तं,
पस्सेल्लमूग^१ उरगं दुजिब्बं^२ ।
छिन्दज्ज कल्लं विचिकिच्छित्तानि,
भुज्झमं पस्स पमुञ्च भस्त ॥

10

५०. सविग्गरूपो परिसाय मज्झे,
सो ब्राह्मणो सत्तुभस्त पमुञ्चि ।
अथ निक्खमि उरगो उग्गतेजो,
आसीविसो सप्पो फणं करित्वा ॥

15

५१. सुलद्धलाभा जनकस्स रञ्जो,
यो पस्सती सेनक साधुपञ्ज ।
विवट्टच्छद्दो^३ नुसि सव्वदस्सी,
जाण^४ नु^५ ते ब्राह्मण भिसरूप ॥

20

५२. इमानि मे सत्तसतानि अत्थि,
गण्हाहि सब्बानि ददामि तुय्हं ।
तथा हि मे जीवितमज्ज लद्ध,
अथो पि भरियाय मकासि सोत्थिं ॥

५३. न पण्डिता वेतनमादियन्ति^६,
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि ।

१ पस्सेल्लमूग - स्या० । २ द्वि जिब्ब - सी०, दिजिब्ब - रो० । ३ विवत्तच्छद्दो -
सी०, विवट्टच्छद्दो - स्या०, विवट्टच्छद्दा - रो० । ४-४ जाणन्नु - सी० । ५ वेत्तनमादियन्ति -
सी०, स्या०, वेदनमादियन्ति - रो० ।

इतो पि ते ब्रह्मो^१ ददन्तु वित्तं,
आदाय त्वं गच्छ सकं निकेतं ति ॥

४०३. अद्विसेनकजातकं (८)

५४. येमे अहं न जानामि, अद्विसेन वनिव्वके ।
ते मं सङ्गम्म याचन्ति, कस्मा मं त्वं न याचसि ॥
५५. याचको अप्पियो होति, याचं अददमप्पियो । 5
तस्माहं तं न याचामि, मा मे विदेस्सना^३ अहु ॥
५६. यो वे^४ याचनजीवानो, काले याचं न याचति । B. 162
परं च पुञ्जा^५ धंसेति, अत्तना पि न जीवति ॥
५७. यो च याचनजीवानो, काले याचं^६ हि^७ याचति ।
परं च पुञ्जं लभेति, अत्तना पि च जीवति ॥ 10
५८. न वे देस्सन्ति^८ सप्पञ्जा, दिस्वा याचकमागते ।
ब्रह्मचारि पियो मेसि, वदं^९ त्वं भञ्जमिच्छसि^{१०} ॥
५९. न वे याचन्ति सप्पञ्जा, धीरो^{१०} च वेदितुमरहति^{१०} ।
उद्दिस्स अरिया तिट्ठन्ति, एसा अरियान याचना ॥
६०. ददामि ते ब्राह्मण रोहिणीं, 15
गवं सहस्सं सह पुञ्जवेन ।
अरियो हि अरियस्स कथं न दज्जा,
सुत्वान गाथा तव धम्मयुत्ता ति ॥

४०४. कपिजातकं (९)

६१. यत्थ वेरी निवसति, न वसे तत्थ पण्डितो ।
एकरत्तं दिरत्तं^{११} वा, दुक्खं वसति वेरिसु ॥ 20

१ ब्राह्मण-स्या० । २ अद्विसेनजातक-सी०, स्या०, रो० । ३ विदेसना-सी०,
रो०; विदेस्सना-स्या० । ४ च-स्या०, रो० । ५ पुञ्ज-स्या० । ६-६ याच पि-स्या०;
याचामि-रो० । ७ दिस्सन्ति-सी०, रो०, दुस्सन्ति-स्या० । ८-८ वर त-सी०; वर-
स्या०; वरत्त-रो० । ९ भञ्जितमिच्छसि-स्या० । १०-१० धीरो वेदितु मरहति-सी०;
धीरो च विदितुमरहति-स्या०, रो० । ११. दिरत्तं-स्या० ।

६२. दिसो वे लहुचित्तस्स, पोसस्सानुविधीयतो^१ ।
एकस्स कपिनो हेतु^२, यूथस्स अनयो कतो ॥
६३. बालो व^३ पण्डितमानी, यूथस्स परिहारको ।
सचित्तस्स वस गन्त्वा, सयेथाय यथा कपि ॥
- 5 ६४. न साधु बलवा बालो, यूथस्स परिहारको ।
अहितो भवति आतीन, सकुणानं व चेतको ॥
- B 163 ६५. धीरो व बलवा साधु, यूथस्स परिहारको ।
हितो भवति आतीन, तिदसानं व वासवो ॥
- ६६ यो च सीलं च पञ्च च, सुत चत्तनि पस्सति ।
10 उभिन्नमत्थ चरति, अत्तनो च परस्स च ॥
६७. तस्मा तुलेय्य मत्तान, सीलपञ्चासुतामिव^४ ।
गण वा परिहरे धीरो, एको वा पि परिव्वजे ति ॥

४०५. बकजातकं (१०)

६८. द्वासत्तति गोतम पुञ्जकम्मा,
वसवत्तिनो जातिजर अतीता ।
15 अयमन्तिमा वेदगू ब्रह्मपत्ति^५,
अस्माभिजप्पन्ति जना अनेका ॥
६९. अप्पं^६ हि एतं न हि दीघमायु,
य त्व वक मञ्जसि दीघमायु^७ ।
सत्तं सहस्सानि^८ निरब्बुदानं,
20 आयु पजानामि तवाह^९ ब्रह्मे ॥
७०. अनन्तदस्सी भगवाहमस्मि^{१०},
जातिज्जरं^{११} सोकमुपातिवत्तो ।

१. पोसस्सानुविधीयतो-स्या०, रो० । २. हेतु-सी० । ३. व-सी०, स्या०, रो० । ४. सील सुतपिव-स्या० । ५. वकब्रह्म-सी०, स्या०, रो० । ६. ब्रह्मपत्ति-स्या० । ७-७. अप्पञ्चहेत-स्या० । ८. दीघमायु-सी०, रो० । ९. सहस्सान-सी०, रो०, सहस्सान-स्या० । १०. तवाह-सी०, रो० । ११. भगवाहमस्मि-सी० । १२. जातिजर-सी०, रो० ।

किं मे पुराणं वतसीलवत्त^१,
आचिक्ख मे तं यमहं विजञ्जं ॥

७१. यं त्वं अपायेसि बहू मनुस्से,
पिपासित्ते घम्मनि सम्परेते ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

5

७२. यं एणिकूलस्मि^२ जन्^३ गहीतं,
अमोचयी गय्हक निय्यमानं^४ ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

B 164

10

७३. गङ्गाय सोतस्मिं गहीतनाव,
लुद्धेन^५ नागेन मनुस्सकप्पा^६ ।
अमोचयि^७ त्वं बलसा पसय्ह,
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं ।
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

15

७४. कप्पो च ते बद्धचरो^८ अहोसि^९,
सम्बुद्धिमन्तं^{१०} वतिनं^{११} अमञ्जं ।
तं ते पुराणं वतसीलवत्तं,
सुत्तप्पबुद्धो व अनुस्सरामि ॥

७५. अद्धा पजानासि ममेतमायुं,
अञ्जं पि जानासि तथा हि बुद्धो ।
तथा हि तायं जलितानुभावो,
ओभासयं तिट्ठति ब्रह्मलोकं ति ॥

20

कुवकुवग्गो पठमो ।

१ वत सीलवत्तं—रो० । २ एणिकूलस्मिं—सी०, एणिकूलस्मि—स्या०, रो० ।
३ जन्त—स्या० । ४ नीयमान—स्या० । ५ लुद्धेन—रो० । ६ मनुस्सकप्पा—रो० ।
७-७ अमोचयित्य—रो० । ८ पत्थचरो—स्या० । ९ अहोसि—सी०, स्या०, रो० । १०
सम्बुद्धिवन्त—सी०, रो० । ११ पतिनं—स्या० ।

तस्सुद्दान

वरकण्णिक चापवरो सुतनो,
 अथ गिज्ज सरोहितमच्छवरो^१ ।
 पुन पण्णक^२ सेनक याचनको,
 अथ वेरि सन्नहावकेन दसा ति ॥

— ० —

४०६. गन्धारजातकं (११)

B 163 5

७६ हित्वा गामसहस्सानि, परिपुण्णानि सोळस ।
 कोट्टागारानि फीतानि, सन्निधिं दानि कुब्बसि ॥

७७. हित्वा गन्धारविसय, प्हूतधनधारियं^३ ।
 पसासनतो^४ निक्खन्तो, इध दानि पसाससि ॥

10

७८. धम्मं भणामि वेदेह, अधम्मो मे न रुच्चति ।
 धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति^५ ॥

७९. येन केनचि वण्णेन, परो लभति रूप्पनं ।
 महत्थियं पि चे वाचं, न तं भासेय्य पण्डितो ॥

८०. कामं रूप्पतु वा मा वा, भुसं^६ वं विकिरीयतु^७ ।
 धम्मं मे भणमानस्स, न पापमुपलिम्पति ॥

15

८१. नो चे अस्स सका बुद्धि, विनयो वा सुसिक्खितो ।
 वने अन्धमहिसो^८ वं, चरेय्य बहुको जनो ॥

८२ यस्मा च पनिधेकच्चे, आचेरम्हिं^९ सुसिक्खिता ।
 तस्मा विनीतविनया, चरन्ति सुसमाहिता ति ॥

१. रोहितमच्छवरो-सी० । २ दसण्णक-सी०, स्या० । ३ प्हूतधनधानिय-सी०, रो०; प्हूतधनपानियं-स्या० । ४ पसासनितो-सी०, स्या०, पसासनातो-रो० । ५ पापमुपलिम्पति-सी०, रो० । ६-६ भुसवा-सी०, स्या०, रो० । ७ विकिरिय्यतु-सी०, स्या०, रो० । ८-८ अन्धमहिसोव-सी०, रो० । ९ आचारम्हि-सी०, रो० ।

४०७. महाकपिजातकं (१२)

८३. अत्तानं सङ्कमं कत्वा, यो सोत्थिं समतारयि ।
कि त्वं तेसं किमे^१ तुय्हं, होन्ति एते^२ महाकपि ॥
८४. राजाहं इस्सरो तेसं, यूथस्स परिहारको ।
तेसं सोकपरेतानं, भीतानं ते अरिन्दम ॥
८५. उल्लङ्घयित्वा^३ अत्तानं, विस्सट्ठधनुनो सतं । 5
ततो अपरपादेसु, दळ्हं बन्धं^४ लतागुणं ॥
८६. छिन्नभमिव वातेन, नुण्णो^५ रुक्खं उपागमि । B 166
सोहं अप्पभवं तत्थ, साखं हत्थेहि अग्गहि^६ ॥
८७. तं मं वियायतं सन्तं, साखाय च लताय च ।
समनुक्कमन्ता पादेहि, सोत्थिं साखाभिगा गता ॥ 10
८८. तं मं न तपते^७ बन्धो, मतो^८ मे न तपेस्सति ।
सुखमाहरितं तेसं, येसं रज्जमकारयि ॥
८९. एसा ते उपमा राज, तं^९ सुणोहि अरिन्दम^{१०} ।
रञ्जा रट्ठस्स योग्गस्स, बलस्स निगमस्स च ।
सब्बेसं सुखमेट्ठब्ब^{११}, खत्तियेन पजानता ति ॥ 15

४०८. कुम्भकारजातकं (१३)

९०. अम्बाहमद्दं वनमन्तरस्मि,
नीलोभासं फलितं^{१२} संविरूळ्हं ।
तमद्दसं फलहेतु विभग्गं,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥

१. किमो-सी०, रो०, किमे-स्या० । २. हेते-स्या० । ३. सलङ्घयित्वा-रो० ।
४. बद्ध-रो० । ५. लतागुल-स्या० । ६. नुज्जो-सी० । ७. अग्गहि-रो० । ८. तप्पती-
स्या० । ९. वधो-सी०, स्या०, रो० । १०-१० त सुणाहि०-स्या०, अत्थसन्दस्सनीकता-
रो० । ११. सुखमेतब्ब-स्या० । १२. फलिन-रो० ।

- ६१ सेल सुमट्ट नरवीरनिद्धितं,
नारी युगं धारयि अप्सहं ।
दुतियं च आगम्म अहोसि सद्दो,
त दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥
- 5 ६२. दिजा दिज कुणपमाहरन्तं,
एकं समान बहुका समेच्च ।
आहारहेतू परिपातयिसु,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥
- 10 ६३. उसभाहमहं यूथस्स मज्जे,
चलक्ककु^१ वण्णबलूपपन्न ।
तमहसं कामहेतु वितुन्न,
तं दिस्वा भिक्खाचरियं चरामि ॥
- B 167 ६४. करण्डको^२ कलिङ्गान, गन्धारान च नग्गजि ।
निमिराजा विदेहानं, पञ्चालानं च दुम्मुखो ।
15 एते रट्टानि हित्वान^३, पव्वजिसु अकिञ्चना ॥
६५. सव्वे^४ पिये^५ देवसमा समागता,
अग्गी यथा पज्जलितो तथेविमे ।
अहं पि एको चरिस्सामि भग्गवि,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥
- 20 ६६ अयमेव कालो न हि अञ्जो अत्थि,
अनुसासिता^६ मे न भवेय्य पन्ध्या ।
अहं पि एका चरिस्सामि भग्गव,
सकुणी व मुत्ता पुरिसस्स हत्था ॥
- 25 ६७ आम पक्क च जानन्ति, अथो लोणं अल्लोणक^१ ।
तमह दिस्वान पव्वजि, चरेव त्व चरामहं ति ॥

१ वल्लक्ककु-स्या० । २ करण्डु नाम-नी० रो० । ३ हित्वाव-नी० । ४-५. मव्वेविमे-रो० । ६ अनुमासितो-स्या० । ६ अल्लोणिक-रो० ।

४०९. दळ्हधम्मजातकं (१४)

६८. अहं चे^१ दळ्हधम्मस्स^२, वहन्ति नाभिराघयि ।
घरन्ती^३ उरसि^४ सल्लं, युद्धे विक्कन्तच्चारिनी ॥
६९. नूनं^५ राजा न जानाति, मम विक्कमपोरिसं ।
सङ्गामे सुकतन्तानि, दूतविप्पहितानि च ॥
१००. सा नूताहं मरिस्सामि, अबन्धु अपरायिनी^६ । 5
तदा^७ हि कुम्भकारस्स, दिग्घा छक्रणहारिका ॥
१०१. यावता सीसतीं^८ पोसो, तावदेव पवीणति ।
अत्यापाये जहन्ति नं, ओट्टिब्बाधि^९ वं खत्तियो ॥
१०२. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो नावबुज्जति ।
अत्था तस्स पलुज्जन्ति, ये होन्ति अभिपत्थिता ॥ 10
१०३. यो पुब्बे कतकल्याणो, कतत्थो मनुबुज्जति ।
अत्था तस्स पवड्ढन्ति, ये होन्ति अभिपत्थिता ॥ B 168
१०४. तं वो वदामि भद्दन्ते^{१०}, यावन्तेत्थ समागता ।
सब्बे कतञ्चुनो होथ, चिरं सग्गम्हि ठस्सथा ति ॥

४१०. सोमवत्तजातकं (१५)

१०५. यो मं पुरे पच्चुद्धेति^{११}, अरञ्जे दूरमायतो । 15
सो न दिस्सति मातङ्गो, सोमवत्तो कुहिं गतो ॥
१०६. अयं वा^{१२} सो मतो सेति, अल्लसिङ्गं^{१३} व वच्चित्तो^{१४} ।
भुम्या निपत्तितो सेति, अमरा वत्त कुञ्जरो ॥
१०७. अनगारियुपेतस्स, विप्पमुत्तस्स ते^{१५} सतो^{१६} ।
समणस्स न तं साधु, यं पेतमनुसोचसि ॥ 20

१ च-स्या० । २ दळ्हधम्माम-रो० । ३ नुदन्ती-सी०, स्या०, रो । ४. उरसि-रो० । ५ न हनून-सी०, रो० । ६ अपरायिणी-सी० । ७ तथा-रो० । ८. सिंसति-सी०; सिंसती-स्या०, रो० । ९-९. ओट्टिब्बाधि-सी०, ओट्टिब्बाधि-रो० । १० भद्दवो-सी०, स्या०, रो० । ११ पच्चुद्धेति-सी०, स्या०, रो० । १२. व-रो० । १३-१३ अल्लसिङ्गव चिञ्जितो-सी०, रो०, अल्लपितव विञ्जितो-स्या० । १४-१४. चेतसो-सी०, रो० ।

१०८. संवासेन हवे सक्क, मनुस्सस्स मिगस्स वा ।
हृदये जायते^१ पेमं, तं न सक्का असोचित्तुं ॥
१०९. मतं मरिस्सं रोदन्ति, ये रुदन्ति लपन्ति च ।
तस्मा^२ त्वं^३ इसि मा रोदि^४, रोदितं मोषमाहु सन्तो ॥
- 5 ११०. कन्दितेन हवे ब्रह्मे, मतो पेतो समुद्गहे ।
सव्वे सङ्गम्म रोदाम, अञ्जमञ्जस्स जातके ॥
१११. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं^५, सव्वं निव्वापये दरं ॥
११२. अब्बही^६ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सितं^७ ।
10 यो मे सोकपरेत्तस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
११३. सोहं^८ अब्बूळहसल्लोस्मि, बीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्त्वान वासवा ति ॥

४११. सुसीमजातकं (१६)

B 169

११४. काळानि केसानि पुरे अहेसुं,
जातानि सीसम्हि यथापदेसे ।
15 तानज्ज^९ सेतानि सुसीम दिस्वा,
धम्मं चर ब्रह्मचरियस्स कालो ॥
११५. ममेव देव पलितं न तुय्हं,
ममेव सीसं मम उत्तमङ्गं ।
अत्थं करिस्सन्ति मुसा अभाणि,
20 एकापराधं खमं^{१०} राजसेट्ट ॥
११६. दहरो तुवं^{११} दस्सनियोसि राज,
पठमुग्गतो होसि^{१२} यथा कळीरो ।

१. जायते-सी०, स्या०, रो० । २-२ रो० पोत्यके नस्ति । ३. हृदि-रो० । ४. ओसिञ्चि-स्या० । ५. अब्बूळह-स्या० । ६. हृदयनिस्सितं-सी०, रो० । ७. तानिज्ज-स्या० । ८. खमय-स्या० । ९. त्व-स्या० । १०. होहि-सी० ।

- रज्जं च कारेहि ममं च पस्स,
 मा कालिकं अनुधावी^१ जनिन्द ॥
११७. पस्सामि वोहं दहरि कुमारि,
 सामट्टपस्सं सुतनुं सुमज्झं ।
 काळप्पवाळा^२ व^३ पवेल्लमाना,
 पलोभयन्ती व^३ नरेसु गच्छति ॥ 55
- ११८ तमेन पस्सामि परेन नारिं,
 आसीतिकं नावुतिक व^४ जच्चा ।
 दण्डं गहेत्वान^५ पवेधमानं,
 गोपानसीभोगसम^६ चरन्ति^६ ॥ 10
११९. सोहं तमेवानुविचिन्तयन्तो,
 एको सयामि सयनस्स मज्जे ।
 अहं पि एवं इति पेक्खमानो,
 न गहे^७ रमे ब्रह्मचरियस्स कालो ॥
१२०. रज्जुवालम्बनी चेसा, या गेहे वसतो रति ।
 एवं पि छेत्वान वजन्ति धीरा,
 अनपेक्खिनो कामसुखं पहाया ति ॥ 15 B 170

४१२. कोटसिम्बलिजातकं (१७)

१२१. अहं दससतं ब्यामं, उरगमादाय आगतो ।
 त च मं च महाकाय, धारयं नप्पवेधसि ॥
१२२. अथिम खुहकं पक्खि, अप्पमसतर मया ।
 धारयं व्यथसि^८ भीता^९, कमत्थं^{१०} कोटसिम्बलि^{११} ॥ 20

१. अनुधावि-स्या०, रो० । २-२ काळापवाळाव-सी०, रो०, कालपल्लवाव-
 स्या० । ३ सालोभयन्तीव-रो० । ४ च-स्या० । ५ गहेत्वाव-रो० । ६-६. गोपानसी-
 भगसम चरन्त-स्या० । ७ गेहे-सी० । ८ व्याधसे-सी०; व्यथसे-रो० । ९ भीतो-
 सी०, स्या०, रो० । १०. किमत्थ-सी०, स्या० । ११ कोटसिम्बली-सी०, रो० ।
 जा०१-२१

१२३. मंसभक्खो तुवं राज, फलभक्खो अयं दिजो ।
अयं निग्गोघवीजानि^१, पिलक्खुदुम्बरानि^२ च ।
अस्सत्थानि च भक्खित्वा^३, खन्धे मे ओहदिससति^४ ॥
१२४. ते रक्खा संविरूहन्ति, मम पस्से निवातजा ।
ते मं^५ परियोनन्धिससन्ति^६, अरुक्खं मं करिस्सरे ॥
१२५. सन्ति अञ्जे पि रक्खासे, मूलिनो खन्धिनो दुमा ।
इमिना सकुणजातेन, बीजमाहरिता^७ हता ॥
१२६. अञ्झारूहाभिवड्ढन्ति^८, ब्रहन्तं पि वनस्पतिं^९ ।
तस्मा राज पवेधामि, सम्पस्संणागतं भयं ॥
१२७. सङ्केय्य सङ्कितव्वानि, रक्खेय्यानागतं भयं ।
अनागतभया धीरो, उभो लोके अवैक्खती ति ॥

४१३. धूमकारिजातकं (१८)

१२८. राजा अपुच्छि विधुरं, धम्मकामो युधिष्ठिलो ।
अपि ब्राह्मण जानासि, को एको बहु सोचति ॥
१२९. ब्राह्मणो अजयूथेन, बहूतेघो^{१०} वने वसं ।
धूमं अकासि वासेट्ठो, रत्तिन्दिवमतन्दितो ॥
१३०. तस्स तं धूमगन्धेन, सरभा मकसद्धिता^{११} ।
वस्सावासं उपागच्छु^{१२}, धूमकारिस्स सन्तिके ॥
१३१. सरभेसु मनं कत्वा, अजा सो नावबुज्जथ ।
आगच्छन्ती^{१३} वजन्ती^{१४} वा, तस्स ता विनसु^{१५} अजा ॥
१३२. सरभा सरदे^{१६} काले, पहीनमकसे वने ।
पाविसु^{१७} गिरिदुम्मानि, नदीनं पभवानि च ॥

१ निग्गोघवीजाति-स्या० । २. मिलक्खुदुम्बरानि-स्या०; पिलक्खुदुम्बरानि-रो० । ३. भक्खित्वा-सी०, स्या०, रो० । ४. ओहदिससति-सी०, स्या०, रो० । ५. सी० पोत्यके नत्थि । ६. परियोनन्धिससन्ति-स्या० । ७. बीजमाहरित्वा-स्या० । ८. अञ्झारूहाभिवड्ढन्ति-सी०, रो०, अञ्झारूहाभिवड्ढन्ति-स्या० । ९. वनस्पतिं-सी०, रो० । १०. बहूतेन्धो-स्या०, बहूतेजो-रो० । ११. मकसद्धिता-सी०, स्या०, मकसद्धिता-रो० । १२. उपागच्छु-सी०, रो०, उपागच्छु-स्या० । १३-१४. आगच्छन्ति वजन्ति-स्या०, रो० । १५. विनसु-सी० । १६. सरद-रो० । १७. पाविसु-स्या० ।

१३३. सरभे च गते दिस्वा, अजा च विभवं गता ।
 किसी^१ च विवण्णो चासि^२, पण्डुरोगी च ब्राह्मणो ॥
१३४. एवं यो सं^३ निरंकत्वा^४, आगन्तुं कुस्ते पियं ।
 सो एको बहु सोचति, धूमकारी व ब्राह्मणो ति ॥

४१४. जागरजातकं (१९)

१३५. कोष जागरतं सुत्तो, कोष सुत्तेसु जागरो । 5
 को ममेतं^५ विजानाति^६, को तं पटिभणाति मे ॥
१३६. अहं जागरतं सुत्तो, अहं सुत्तेसु जागरो ।
 अहमेतं विजानामि, अहं पटिभणामि ते ॥
१३७. कथं जागरतं सुत्तो, कथं सुत्तेसु जागरो ।
 कथं एतं विजानासि, कथं पटिभणासि मे ॥ 10
१३८. ये धम्मं नप्पजानन्ति, संयमो^७ ति दमो ति च ।
 तेसु सुप्पमानेषु^८, अहं जग्गामि देवते ॥
१३९. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
 तेसु जागरमानेषु, अहं सुत्तोस्मि देवते ॥
१४०. एवं जागरतं सुत्तो, एवं सुत्तेसु जागरो । 15 B 172
 एवमेतं विजानामि, एवं पटिभणामि ते ॥
१४१. साधु जागरतं सुत्तो, साधु सुत्तेसु जागरो ।
 साधुमेतं विजानासि, साधु पटिभणासि मे ति ॥

४१५. कुम्भासपिण्डजातकं (२०)

१४२. न किरत्थि अनोमदस्सिसु,
 पारिचरिया बुद्धेसु अप्पिका^९ । 20

१. कीसो - स्या० । २. आसि - सी०, स्या०, रो० । ३-३. सन्निरकत्वा - स्या० ।
 ४. मेतं - स्या० । ५. नुविजानाति - स्या० । ६. सञ्जमो - सी०, स्या०, रो० । ७.
 सत्तप्पमावेषु - स्या० । ८. कुम्भासपिण्डजातकं - सी०, स्या०, रो० । ९. अप्पिका - स्या० ।

- मुक्ताय अन्वेषिकाय च ।
 पत्न्यं जलं कुम्भानसिपिडया ॥
१४३. हृत्पिण्डाय च जिने वदुः
 वन्द्योऽयं पञ्चमी च वेदना ।
 ६ नाशितो विना अन्वेषिकाय ।
 पत्न्यं जलं कुम्भानसिपिडया ॥
१४४. अदिकर्मणं राजकुञ्जर
 गच्छ भूमिं ज्योत्स्नादिम् ।
 पुच्छानि चं गृह्यन्ते ।
 १० वाञ्छं पीनिसतो वनानि ॥
१४५. इमन्ति येन तारे, कुपे अन्वेषारे अहं ।
 पञ्चमकरो अस्मि, सतको पीनिसतो ॥
१४६. कन्ताय निवृत्तमन्तोहं, चतुरो मनपेदुमं ।
 आचारपीनिसत्यद्रे, पीनिसुने अनामके ॥
१४७. नेमु जिने पनाडेन्ना, निमीदिन्ना पत्न्यमन्ते ।
 अदं वृद्धानं कुम्भानं, गच्छो नेहि पाणिनि ॥
१४८. तस्य कन्ताय कुम्भान्, इदं नं लुकिं जलं ।
 अनुभोमि इदं गच्छं, नीमं धरणिमुत्तमं ॥
१४९. उदं मुञ्चं ना च पनादो,
 १० कञ्चं अन्व ज्योत्स्नादिम् ।
 मा गज अन्विको अहं,
 वन्तं पानय ज्योत्स्नादिम् ॥
१५०. सोहं तवेव पुनमुत्तं,
 वदुमं आचरिन्म्यानि मोमने ।

१-१. हृत्पिण्डाय च-सं०, सं०; हृत्पिण्डाय च-सं० । २. वन्द्योऽयं-
 सं० । ३. गृह्यन्ते-सं०, सं० । ४. निवृत्तमन्तोहं-सं०, सं०, सं० । ५. पनाडेन्ना-
 सं० । ६. वृद्धानं-सं०, सं०, सं० । ७-९. उदं मुञ्चं च-सं०, सं०; उदं मुञ्चं
 च-सं० ।

अरियांचरितं सुकोसले,
अरहन्तो मे मनापा व पस्सितुं ॥

१५१. देवी विय अच्छरूपमा,
भज्जे नारिगणस्स सोभसि ।
किं कम्ममकासि भद्दकं,
केनासि वण्णवती सुकोसले ॥

१५२ अम्बट्टकुलस्स खत्तिय,
दास्याहं परपेसिया अहुं ।
सञ्जता च^१ धम्मजीविनी,
सीलवती च अपापदस्सना ॥

१५३. उद्धटभत्तं अहं तदा,
चरमानस्स अदासि^२ भिक्खुनो ।
वित्ता^३ सुमना सयं अहं,
तस्स कम्मस्स फलं ममेदिसं ति ॥

४१६. परन्तपजातकं (२१)

१५४. आगमिस्सति मे पापं, आगमिस्सति मे भयं ।
तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥

१५५. भीरुया नून मे कामो, अविदूरे वसन्तिया ।
करिस्सति किसं पण्डु, सा व साखा परन्तपं ॥

१५६. सोचयिस्सति मं कन्ता, गामे वसमनिन्दिता ।
करिस्सति किसं पण्डुं, सा व साखा परन्तपं ॥

१५७. तया मं असितापङ्गि^४, सितानि^५ भणितानि च ।
किसं पण्डुं करिस्सन्ति^६, सा व साखा परन्तपं ॥

१५८. अगमा नून सो सद्दो, असंसि नून सो तव ।
अवस्सतां नून तं तेन, यो तं साखमकम्पयि ॥

१ सी०, रो० पोल्यकेसु न विस्सति । २. अदासि-सी० । ३. वित्ता-स्या० ।
४. हसितापङ्गि-सी०, रो०; हसितापङ्गी-स्या० । ५. मिहितानि-सी०; स्या०, रो० ।
६. करिस्सति-स्या० ।

१५९. इदं खो तं समागम्म, मम बालस्स चिन्तितं ।
तदा हि चलिता साखा, मनुस्सेन मिगेन वा ॥
१६०. तथेव त्वं अवेदेसि^१, अवञ्चि पितरं मम ।
हन्त्वा^२ साखाहि छादेन्तो, आगमिस्सति मे^३ भयं ति ॥
गन्धारवग्गो दुत्तियो ।

तत्सुद्धानं

5

वरगाम महाकपि भग्गव च,
दढ्हघम्म सकुञ्जर केसवरो ।
उरगोविधुरो पुन जागरत्तं^४,
अथ कोसलाधिप परन्तप चा ति ॥

अथ वग्गुद्धानं

10

अथ सत्तनिपातम्हि, वग्गं मे^५ भणतो सुण ।
कुक्कु च पुन गन्धारो, द्वेव^६ गुत्ता महेसिना ति ॥
सत्तकनिपातं निद्धितं ।

—:०:—

१. अवेदसि—स्या०; अवेदि—रो० । २. गत्त्वा—रो० । ३. ते—सी०, स्या० ।
४. जागरत्ता—सी० । ५. चे—सी० । ६. द्वे च—सी० ।

८. अट्टकनिपातो'

४१७. कञ्चानिजातकं (१)

१. ओदातवत्या सुचि अल्लकेसा,
कञ्चानि किं कुम्भिमधिससयित्वा^१ ।
पिट्ठा तिला घोवसि तण्डुलानि,
तिलोदनो हेहिति^२ किस्स हेतु ॥
२. न खो अयं ब्राह्मण भोजनत्या^३,
तिलोदनो हेहिति साघुपक्को ।
धम्मो मतो तस्स पट्टतमज्ज^४,
अहं करिस्सामि सुसानमज्जे ॥
३. अनुविच्च कञ्चानि करोहि किच्चं,
धम्मो मतो को नु तवेव^५ संसि ।
सहस्सनेत्तो अतुलानुभावो,
न मिय्यती^६ धम्मवरो कदाचि ॥
४. दळ्हप्पमाणं मम एत्थ ब्रह्मे,
धम्मो मतो नत्थि ममेत्थ कङ्खा ।
ये येव दानि पापा भवन्ति,
ते तेव दानि सुखिता भवन्ति ॥
५. सुणिसा हि मय्हं वञ्जा^७ अहोसि,
सा मं वधित्वान विजायि पुत्तं ।
सा दानि सब्बस्स कुलस्स इस्सरा,
अहं पनम्हि^८ अपविद्धा^९ एकिका ॥

१ अट्टकनिपात-रो० । २. कुम्भिमपस्सयित्वा-रो० । ३. होहिति-सी०, रो० ।
४. भोजनत्थ-स्या० । ५. पट्टतमज्ज-सी०, पट्टनमज्ज-स्या०; पट्टतमज्जा-रो० । ६.
तवेत्त-सी०, स्या०, रो० । ७. मिय्यति-रो० । ८. वञ्जा-स्या० । ९. वसामि-स्या० ।
१०. अपविद्धा-स्या० ।

B. 176

६. जीवामि वोह न^१ मतोहमस्मि^१,
तवेव अत्थाय इधागतोस्मि ।
या तं वधित्वान विजायि पुत्तं,
सहा व पुत्तेन करोमि भस्मं ॥
७. एवं^२ च^३ ते रुच्चति देवराज,
ममेव अत्थाय इधागतोसि ।
अहं च पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावसेम ॥
८. एवं च ते रुच्चति कातियानि,
हता पि सन्ता न जहासि धम्म ।
तुव^४ च^५ पुत्तो सुणिसा च नत्ता,
सम्मोदमाना घरमावसेथ^६ ॥
९. सा कातियानी सुणिसाय सट्ठि,
सम्मोदमाना घरमावसित्थ ।
पुत्तो च नत्ता च उपट्ठहिंसु,
देवानमिन्देन अधिग्गहीता ति ॥

४१८. अट्टसट्ठजातकं (२)

१०. इद पुरे निन्नमाहु, बहुमच्छं महोदक^१ ।
आवासो वकराजस्स, पत्तिकं भवनं मम ।
त्यज्ज भेकेन^२ यापेम, ओकं न वजहामसे^३ ॥
११. को दुतियं असीलिस्स^४, बन्धरस्सविस्स^५ भेच्छति^६ ।
को मे पुत्ते कुलावकं^७, मञ्च सौत्थिं करिस्सति ॥

१-१. नाहमतोस्मि-सी०, रो० । २-२ एतच्च-सी०, रो० । ३-३ त्वं-रो० ।
४. घरमाह्वसाय-रो० । ५. महोदिक-सी०, रो० । ६. भिज्जेन-स्या० । ७. विजहामसे-
सी०, रो०, विज्जहामसे-स्या० । ८. असीलस्स-मी०, रो० । ९-९ बन्धुरस्समित्त
भेज्जति-सी०, स्या०, रो० । १०. कुलावच्च-रो० ।

१२. सब्वा परिवख्वाया^१ फेणु, याव तस्सा गती अहु ।
खीणभक्खो महाराज, सारे न रमती घुणो^२ ॥
१३. सा नूनाहं इतो गन्त्वा, रञ्जो मुत्ता निवेसना ।
अत्तानं रमयिस्सामि, दुमसाखनिकेतिनी^३ ॥ B 177
१४. सो नूनाहं इतो गन्त्वा, रञ्जो मुत्तो निवेसना ।
अग्गोदकानि पिस्सामि^४, यूथस्स पुरतो वजं ॥ 5
१५. तं मं कामेहि सम्मत्तं^५, रत्तं कामेसु मुच्छित्तं ।
आनयी भरतो लुद्धो^६, बाहिको^७ भद्दमत्थु ते ॥
१६. अन्वकारतिमिस्सायं^८, तुङ्गे उपरिपब्बते ।
सा मं सप्पहेन मुहुना, मा पादं खलिं^९ यस्मनि ॥ 10
१७. असंसयं जातिखयन्तदस्सी,
न गम्भसेय्यं पुनरावजिस्सं^{१०} ।
अयमन्तिमा^{११} पच्छिमा^{११} गम्भसेय्या,
खीणो मे संसारो पुनग्भवाया ति ॥

४१९. सुलसाजातकं (३)

१८. इदं सुवण्णकायूरं, मुत्ता वेळुरिया बहू ।
सब्बं हरस्सु भद्दन्ते, मं च दासी ति सावय ॥ 15
१९. ओरोपयस्सु कल्याणि^{१२}, मा बाळ्हं^{१३} परिदेवसि ।
न चाहं अभिजानामि, अहन्त्वा^{१४} घनमाभतं ॥
२०. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तास्मि विञ्जुत्तं ।
न^{१५} चाहं^{१५} अभिजानामि, अञ्ज पियतरं तथा ॥ 20

१ परिवख्वाया-सी०, स्या०, रो० । २ घुणो-रो० । ३. दुमसाखनिकेतिनि-
सी०, स्या०, ० निकेतिनि-रो० । ४ पिस्सामि-सी०, स्या० । ५ सम्मत्तं-सी०, रो० ।
६. लुद्धो-स्या० । ७ बाहियो-रो० । ८. अन्वकारतिमिस्साय-रो० । ९. खणि-सी०,
स्या०, रो० । १० पुनरावजिस्सं-स्या० । ११-११ अयं हिमे अन्तिमा-सी०, रो०, पच्छिम-
स्या० । १२ कल्याणि-स्या० । १३. बहू-सी०, स्या०, रो० । १४. आगन्त्वा-स्या० ।
१५-१५. ने बाहं-स्या० ।

B 178 5

10

20

२१. एहि तं उपगूह्रिस्सं, करिस्सं च पदक्खिणं ।
न हि दानि पुन अत्थि, मम तुय्ह च सङ्गमो ॥
२२. न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, तत्थ तत्थ विचक्खणा ॥
२३. न हि सब्बेसु ठानेसु, पुरिसो होति पण्डितो ।
इत्थी पि पण्डिता होति, लहं^१ अत्थ^२ विचिन्तिका ॥
२४. लहं च वत खिप्पं च, निकट्ठे समचेतयि ।
मिगं पुण्णायत्तेनेव^३, सुलसा सत्तुक वधि ॥
२५. योध उप्पतितं अत्थं, न खिप्पमनुबुज्झति ।
सो हञ्जति^४ मन्दमति, चोरो व गिरिगम्भरे ॥
२६. यो च^५ उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निबोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, सुलसा सत्तुकामिवा ति ॥

४२०. सुमङ्गलजातकं (४)

२७. भुसम्हि कुद्धो ति अवेक्खियान^६,
न ताव दण्डं पणयेय्य इस्सरो ।
अट्टानसो अप्पतिरूपमत्तनो^७,
परस्स दुक्खानि भुस उदीरये ॥
२८. यतो च जानेय्य पसादमत्तनो,
अत्थं नियुञ्जेय्य परस्स दुक्कट^८ ।
तदा यमत्थो ति सयं अवेक्खिय,
अथस्स दण्डं सदिंसं निवेसये ॥
२९. न चा पि ज्ञापेति परं न अत्तनं,
अमुच्छित्तो यो नयते नयानर्यं ।

१-१. लहमत्थ-सी०, रो० । २ पुण्णायत्तेनेव-स्या० । ३ हञ्जते-स्या० ।
४. व-स्या० । ५ अपेक्खियान-स्या० । ६. अप्पतिरूपमत्तनो-स्या० । ७. दुक्कट-
सी०, रो० ।

- यो दण्डधारो भवतीध इस्सरो,
स वण्णगुत्तो सिरिया न धंसति ॥
३०. ये खत्तियासे अनिसम्मकारिनो,
पणेन्ति दण्डं सहसा पमुच्छिता ।
अवण्णसंयुता^१ जहन्ति जीवितं,
इतो विमुत्ता पि च यन्ति दुग्गतिं ॥ 5
३१. धम्मे च ये अरियप्पवेदिते^२ रता,
अनुत्तरा ते वचसा मनसा कम्मुना^३ च ।
ते सन्तिसोरच्चसमाधिसण्ठिता^४,
वजन्ति लोकं दुभयं तथाविधा ॥ B 179 10
३२. राजाहमस्मि नरपमदानमिस्सरो^५,
सचे पि कुञ्जामि ठपेमि अत्तनं ।
निसेधयन्तो जनतं तथाविधं,
पणेमि दण्डं अनुकम्प योनिसो ॥
३३. सिरी^६ च लक्खी च तवेव खत्तिय,
जनाधिप मा विजहि कुदाचनं ।
अक्कोधनो निच्चपसन्नचित्तो,
अनीधो^७ तुवं वस्ससतानि पालय ॥ 15
३४. गुणेहि एतेहि उपेतं^८ खत्तिय,
ठित्तमरियवत्ती^९ सुवचो अक्कोधनो ।
सुखी अनुप्पीळ पसासमेदिनिं^{१०},
इतो विमुत्तो पि च^{११} याहि^{११} सुग्गतिं ॥ 20
३५. एवं सुनीतेन^{१२} सुभासितेन,
धम्मेन आयेन उपायसो नयं ।

१. अवण्णसंयुता—सी०, स्या०, रो० । २. अरियपवेदि—सी०, रो० । ३. कम्मुना—
सी०, रो० । ४. खन्ति०—स्या० । ५. नरपमुदानमिस्सरो—स्या० । ६. सिरी—रो० ।
७. अनिधो—स्या० । ८. उपेहि—स्या० । ९. ठित्तमरियवुत्ति—स्या०, वत्ति—सी० ।
१०. पसासमेदिनिं—सी०, स्या० । ११-११. वजाहि—स्या० । १२. सुविनीतेन—रो० ।

निब्बापये सङ्खुभितं महाजनं,
महा व मेघो सलिलेन मेदिनि ति ॥

४२१. गङ्गमालजातकं (५)

३६. अङ्गारजाता पथवी, कुक्कुळानुगता मही ।
अथ गायसि वत्तानि, न तं तपति आतपो ॥
- ३७ उद्वं तपति आदिच्चो, अधो तपति वालुका ।
अथ गायसि वत्तानि, न त तपति आतपो ॥
- ३८ न मं तपति आतपो, आतपा^१ तपयन्ति मं ।
अथा हि विविधा राज, ते तपन्ति न आतपो ॥
- ३९ अद्दस काम ते मूल, सङ्कप्पा काम जायसि ।
न तं सङ्कप्पयिस्सामि, एवं काम न हेहिसि^२ ॥
४०. अप्पा पि कामा न अल, बहूहि पि न तप्पति ।
अहहा^३ बाललपता, परिवज्जेथ^४ जग्गतो ॥
४१. अप्पस्स कम्मस्स फलं ममेदं^५,
उदयो अज्जागमा^६ महत्तपत्तं ।
सुलद्धलामो^७ वत माणवस्स,
यो पब्बजी कामरागं पहाय ॥
- ४२ तपसा पजहन्ति पापकम्मं,
तपसा न्हापितकुम्भकारभावं^८ ।
तपसा अभिभुय्य गङ्गमाल,
नामेनालपसज्जं ब्रह्मदत्तं^९ ॥
४३. सन्दिट्टिकमेव अम्म पस्सथ,
खन्तीसोरच्चस्स^{१०} अयं^{११} विपाको ।

१ आतप्पा-सी०, स्या०, रो० । २ होहिसि-सी०, रो० । ३-३ अहो बालल
लपना पटिवज्जेथ-स्या०, ० पटिवज्जेथ-रो० । ४ मम थिव-रो० । ५ अज्जगमा-सी०,
स्या०, रो० । ६-६ सुलद्धलामा-रो० । ७ न्हापितकुम्भकारभाव-रो०; न्हापित-
कुम्भकारभाव-स्या० । ८ नामेनालपसज्ज-स्या० । ९ ब्रह्मदत्त-रो० । १० पन्तिसोर-
च्चस्स-सी०, स्या०, रो० । ११. यो-स्या०, रो० ।

- यो^१ सब्वजनस्स वन्दितोहु^२,
 तं वन्दाम सराजिका समच्चा ॥
४४. मा किञ्चि अवचुत्थ गङ्गमालं,
 मुनिनं^३ मोनपथेसु सिक्खमानं ।
 एसो हि अतरि अण्णवं,
 यं तरित्वा चरन्ति^४ वीतसोका ति ॥

5

४२२. चेतियजातकं (६)

४५. धम्मो हवे हतो हन्ति, नाहतो हन्ति किञ्चनं^५ ।
 तस्सा हि धम्मं न हने, मा त्वं^६ धम्मो हतो हनि ॥
४६. अलिकं भासमानस्स, अपक्कमन्ति देवता ।
 पूतिकं च मुखं वाति, सकट्टाना च घंसति ।
 यो जानं पुच्छित्तो पञ्हुं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
४७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
 मुसा चे भाससे राज, भूमियं तिट्ठ चेतिय ॥
४८. अकाले वस्सती तस्स, काले तस्स न वस्सति ।
 यो जानं पुच्छित्तो पञ्हुं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
४९. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
 मुसा चे भाससे राज, भूमिं पविस चेतिय ॥
५०. जिष्हा तस्स द्विवा होति, उरगस्सेव दिसम्पति ।
 यो जानं पुच्छित्तो पञ्हुं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
५१. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
 मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५२. जिष्हा तस्स न भवति, मच्छस्सेव दिसम्पति ।
 यो जानं पुच्छित्तो पञ्हुं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥

B. 1E1

19

15

20

१. सो-स्या० । २. वन्दिना बहु-रो०; वन्दितो बहु-सी०, स्या० । ३. मुनि-
 सी० । ४. विचरन्ति-सी०, स्या०, रो० । ५. चेतियजातक-स्या० । ६. किञ्चिनं-
 स्या०; कञ्चिने-रो० । ७. तं-स्या०, रो० ।

५३. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५४. थियो व तस्स जायन्ति^१, न पुमा जायरे कुले ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
- 5 ५५. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
५६. पुत्ता तस्स न भवन्ति, पक्कमन्ति दिसोदिसं ।
यो जानं पुच्छितो पञ्हं, अञ्जथा नं वियाकरे ॥
५७. सचे हि सच्चं भणसि, होहि राज यथा पुरे ।
मुसा चे भाससे राज, भिय्यो पविस चेतिय ॥
- 10 ५८. स राजा इसिना^२ सत्तो^२, अन्तलिकखचरो^३ पुरे ।
पावेक्खि पथवि चेच्चो^४, हीनत्तो पत्व^५ परियायं ॥
- B 182 ५९. तस्मा हि छन्दागमन, नप्पसंसन्ति पण्डिता ।
अदुट्टचित्तो भासेय्य, गिरं सच्चूपसंहित ति ॥

४२३. इन्द्रियजातकं (७)

- 15 ६०. यो इन्द्रियानं कामेन, वसं नारद गच्छति ।
सो परिच्चज्जुभो लोके, जीवन्तो^१ व^१ विसुस्सति ॥
६१. सुखस्सानन्तरं दुक्खं, दुक्खस्सानन्तरं सुखं ।
सोसि^२ पत्तो सुखा^३ दुक्खं, पाटिकह्व^४ वरं सुखं ॥
६२. किच्छकाले किच्छसहो, यो किच्छं नातिवत्तति ।
स किच्छन्तं सुखं धीरो, योगं समधिगच्छति ॥
- 20 ६३. न हेव कामान^५ कामा, नानत्था नात्थकारणा^६ ।
न कतं च निरङ्कत्वा^७, धम्मा चवितुमरहसि ॥

१ पजायन्ति-रो० । २-२ इमिना पत्तो-स्या०, इसिना पत्तो-सी० । ३ अन्तलिकखचरो-सी०, रो० । ४ चे सो-सी०, रो०, वेच्चो-स्या० । ५ अत्त-सी०, स्या० । ६-६ जीवन्तो पि-स्या०, जीवरेव-रो० । ७ सोमि-सी०, स्या०, रो० । ८ सुख-स्या० । ९ पटिकह्व-रो० । १० कामान-सी०, स्या० । ११. नत्थकारणा-सी०, स्या०, रो० । १२. निकत्त्वान-रो० ।

६४. दक्खं^१ गहपती^२ साधु, संविभज्जं च भोजनं ।
अहासो अत्थलाभेसु, अत्थव्यापत्तिं^३ अब्बथो^४ ॥
६५. एत्तावतेतं^५ पण्डिच्चं, अपि^६ सो^७ दविलो^८ ब्रवि ।
न यित्तो किञ्चि^९ पापियो, यो इन्द्रियानं वसं वजे ॥
६६. अमित्तानं व हत्थत्थं^{१०}, सिदि^{११} पप्पोति मामिव । 5
कम्मं विज्जं च दक्खेत्थं, विवाहं सीलमद्वं ।
एते च यसे हापेत्वा, निब्बत्तो सेहि कम्मेहि ॥
६७. सोहं सहस्सजीनो व, अबन्धु अपरायणो ।
अरियघम्मा अपक्कन्तो, यथा पेतो तथेवहं ॥
६८. सुखकामे दुक्खापेत्वा, आपन्नोस्मि पदं इमं । 10 B 183
सो सुखं नाधिगच्छामि, ठितो^{१२} भाणुमत्तामिवा^{१३} ति^{१४} ॥

४२४. आदित्तजातकं (८)

६९. आदित्तस्मिं अगारस्मिं, यं नीहरति भाजनं ।
तं तस्स होति अत्थाय, नो च यं तत्थ डग्घति ॥
७०. एवामादीपितो लोको, जराय मरणेन च ।
नीहरेथेव दानेन, दिन्नं^{१५} होति सुनीहत्तं^{१६} ॥ 15
७१. यो धम्मलद्धस्स ददाति दानं,
उट्टानविरियाधिगतस्स जन्तु ।
अत्तिक्कम्म सो वेतरणिं यमस्स,
दिब्बानि ठानानि उपेति मच्चो ॥
७२. दानं च युद्धं च समानमाहु,
अप्पा पि सन्ता बहुके जिनन्ति । 20

१. दक्खं—सी०, रो० । २. गहपत—सी०, स्या०, रो० । ३-३ अत्थव्यापत्ति
अव्यथो—रो० । ४. एत्तावतेस—सी०, एत्तावतते—रो० । ५-५. असित्तो—सी०, स्या०, रो० ।
६. देवलो—सी०, रो० । ७. किञ्च—रो० । ८. अत्तत्थं—सी० । ९. सिव—सी०,
रो०; सिदि—स्या० । १०. चित्तो—रो० । ११-११. भाणुमहिमिवाति—स्या०, भाणुमत्ता-
मिवाति—रो० । १२. दिन्नं हि—रो० । १३. सुनीहत्तं—सी०, स्या०, नीहत्तं—रो० ।

अप्पम्पि चे सद्धानो ददाति,
तेनेव सो होति सुखी परत्थ ॥

७३. विचेय्य दानं सुगतप्पसत्थं,
ये दक्खिण्येया इध जीवलोके ।
एतेसु दिन्नानि महप्फलानि,
बीजानि वुत्तानि यथा सुखेत्ते ॥

७४ यो पाणभूतानि अहेठयं चरं,
परूपवादा न करोति पाप ।
भीरु पससन्ति न^१ तत्थ सूरं,
भया हि सन्तो न करोन्ति पाप ॥

७५. हीनेन बह्वाचरियेन, खत्तिये उपपज्जति ।
मज्झिमेन च देवत्त, उत्तमेन विमुज्जति ॥

७६. अद्धा हि दानं बहुधा पसत्थं,
दाना च खो घम्मपदं व सेय्यो ।
पुब्बेव हि पुब्बतरेव सन्तो,
निब्बानमेवज्जगमुं सपञ्जा ति ॥

४२५. अट्टानजातकं (९)

७७ गज्जा कुमुदिनी सन्ता, सङ्खवण्णा च कोकिला ।
जम्बु तालफलं दज्जा, अथ नून तदा सिया ॥

७८ यदा कच्छपलोमान, पावारो^२ तिबिधो सिया ।
हेमन्तिकं पावुरणं^३, अथ नून तदा सिया ॥

७९ यदा मकसपादानं^४, अट्टालो मुक्तो सिया ।
दळ्हो च अविकम्पी^५ च, अथ नून तदा सिया ॥

८० यदा ससविसाणानं, निस्सेणी मुक्ता सिया ।
सगस्सारोहणत्याय, अथ नून तदा सिया ॥

१. नहि-नी०, रो० । २. पावारे-रो० । ३. पावुरण-नी०, गदा रो० ।

४. मकसपादानं-नी०, रो० । ५. अपवम्पी-नी०, रो० ।

८१. यदा निस्सेणिमारुह्य, चन्दं खादेय्यु^१ मूसिका ।
राहुं च परिपातेय्यु^२, अथ नून तदा सिया ॥
८२. यदा सुराघटं पित्वा, मक्खिका गणचारिणी ।
अङ्गारे वासं कप्येय्यु, अथ नून तदा सिया ॥
८३. यदा बिम्बोट्टसम्पन्नो, गद्रभो सुमुखो सिया ।
कुसलो नच्चगीतस्स, अथ नून तदा सिया ॥
८४. यदा काका उलूका च, मन्तयेय्यु रहोगता ।
अञ्जमञ्जं पिहयेय्यु, अथ नून तदा सिया ॥
८५. यदा मुळालपत्तानं^३, छत्तं थिरतरं सिया ।
वस्सस्स पटिघाताय, अथ नून तदा सिया ॥
८६. यदा कुलको^४ सकुणो, पव्वतं गन्धमादनं ।
तुण्डेनादाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ॥
८७. यदा सामुद्धिकं नावं, स-यन्तं स-वटाकरं ।
चेटो आदाय गच्छेय्य, अथ नून तदा सिया ति ॥

5

10

B 185

४२६. दीपिजातकं (१०)

८८. खमनीयं यापनीयं, कच्चि मातुल ते सुखं ।
सुखं ते अम्मा अवच, सुखकामा^५ व^६ ते मयं ॥
८९. नङ्गुट्टं मे अवक्कम्म^७, हेठयित्वान एळिके^८ ।
साज्जं मातुलवादेन, मुञ्चितब्बा नु मञ्जसि ॥
९०. पुरत्थामुखो^९ निसिन्नोसि, अहं ते मुखमागता ।
पच्छतो तुय्हं नङ्गुट्टं, कथं ख्वाहं^{१०} अवक्कमि^{११} ॥
९१. यावता चतुरो दीपा, ससमुद्दा सपव्वता ।
तावता मय्हं नङ्गुट्ट, कथं खो त्वं विवज्जयि^{१२} ॥

15

20

१. खादेय्यु-सी०, रो० । २. परिवाहेय्यु-स्या० । ३. पुलस०-सी०, रो०, मूलास०-
स्या० । ४. कुलुको-सी०, रो०, कुलुको-स्या० । ५-५. सुखकामाहि-सी०, स्या० रो० ।
६. अपक्कम्म-स्या० । ७. एळकि-स्या०, एळिकि-रो० । ८. सज्ज-रो० । ९.
पुरत्थामिमुखो-स्या० । १०. खोह-सी०, स्या०, रो० । ११. अवक्कमि-स्या० । १२.
विवज्जसि-सी०, स्या० ।

- ६२ पुब्बेव मेतमक्खिसु^१, माता पिता च भातरो ।
दीघं दुट्ठस्स नङ्गुट्ठं, साम्हि^२ वेहायसागता ॥
- ६३ तं च दिस्वान आयन्तिं, अन्तलिक्खस्मि^३ एळिके ।
मिगसङ्घो पलायित्थ, भक्खो मे नासितो तथा ॥
- 5 ६४ इच्चेव^४ विलपन्तिया, एळिकिया^५ रह्गघसो^६ ।
गलक अन्वामहि^७, नत्थि दुट्ठे सुभासितं ॥
- B 126 ६५ नेव दुट्ठे नयो अत्थि, न धम्मो न सुभासितं ।
निक्कम दुट्ठे युञ्जेथ^८, सो च सन्धि^९ न रञ्जती^{१०} ति ॥
अट्टकनिपात्त निट्ठित् ।

तस्सुद्धान

परिसुद्धा मनाविला वत्थघरा,
वकराजस्स कायुरं^{११} दण्डवरो ।
अथ अङ्गार चेतिय देविलिना,
अथ आदित्त गङ्गा दसेळकिना ति ॥

—:०—

१ मेत अक्खिसु—सी०, रो० । २ साम्हि—सी०, रो० । ३ अन्तलिक्खस्मि—सी० ।
४ इच्चेव—सी०, रो० । ५ एळिकिया—सी०, रो० । ६ रह्गघसो—सी०, रो० । ७
अन्वामहि—रो० । ८ युञ्जेथ—सी०, रो० । ९ सन्धि—सी०, स्या०, रो० । १० रञ्जती—
सी०, स्या०, रो० । ११ भासुर—मी० ।

६. नवकनिपातो^१

४२७. जिज्ञजातकं (१)

१. परिसङ्कुपथो नाम, जिज्ञपन्थो^२ सनन्तनो । B. 187
 तत्रासि मातापितरो, जिज्ञो पोसेसि जिष्णके ।
 तेसं अजगरमेदं^३, अच्चहासि बहुत्तसो^४ ॥
२. पिता च पुत्तं अवच, जानं^५ उच्चं^६ पपात्तिनं ।
 सुपत्तं थामसम्पन्नं^७, तेजस्सिं^८ दूरगामिनं ॥ 5
३. परिप्लवन्तं पथावि, यदा तात विजानहि ।
 सागरेन परिक्खित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ।
 ततो तात निवत्तस्सु, मास्सु एत्तो परं गमि ॥
४. उदपत्तोसि वेगेन, बली पक्खी दिजुत्तमो ।
 ओलोकयन्तो वक्कङ्को^९, पब्बतानि वनानि च ॥ 10
५. अद्दस्स^{१०} पथावि जिज्ञो, यथासासि^{१०} पितुस्सुत्तं ।
 सागरेन परिक्खित्तं, चक्कं व परिमण्डलं ॥
६. तं च सो समतिक्कम्म, परमेवच्चवत्तथ^{११} ।
 तं च वातसिखा तिक्खा, अच्चहासि बलि दिजं ॥
७. नासक्खातिगतो पोसो, पुनदेव^{१२} निवत्तित्तुं ।
 दिजो व्यसनमापादि^{१३}, वेरम्भानं^{१४} वसं गतो ॥ 15
८. तस्स पुत्ता च दारा च, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
 सब्बे व्यसनमापादु, अनोवादकरे दिजे ॥

१. नवनिपात-रो० । २. जिज्ञपथो-स्या० । ३. अजगरमेद-सी०, स्या०;
 अजगर मेद-रो० । ४. बहुत्तसो-सी०, बहुत्तसो-स्या०; बहुत्तसो-रो० । ५-५. जातं
 उच्चा-सी०; जान उच्चा-रो० । ६. पक्खसम्पन्नं-सी०, स्या०, रो० । ७. तजसिं-
 स्या०, रो० । ८. वक्कङ्को-स्या० । ९. अद्दसा-सी०; अद्दस-स्या०, रो० । १०.
 यथास्तासि-स्या० । ११. परमेवपवत्तथ-स्या०, रो० । १२. पुनरेव-सी०, रो० । १३.
 व्यसनमापादि-सी०, रो० । १४. वेरम्भान-स्या०; वेरम्भान-सी०, रो० ।

६. एवं पि इध वुड्डानं^१, यो वाक्य नाववुज्जति ।
अतिसीमचरो दित्तो, गिज्जो वातीतसासनो ।
सं वे^२ व्यसनं पप्पोनिं^३, अकत्वा वुड्डसासनं ति ॥

४२८. कोसम्बियजातकं^४ (२)

B. 188

१०. पुथुसदो समजनो, न वालो कोचि मञ्जय ।
सङ्खस्मिं भिज्जमानस्मि, नाञ्जं भिय्यो अमञ्जहं ॥
११. परिमुट्ठा पण्डिताभामा, वाचागोचरभाणिनो ।
याविच्छन्ति मुखायामं, येन नीता न तं विदू ॥
१२. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये च तं उपनय्हन्ति, वेरं तेसं न सम्मति ॥
१३. अक्कोच्छि मं अवधि मं, अजिनि मं अहासि मे ।
ये^५ च तं नुपनय्हन्ति^६, वेरं तेमूपसम्मति ॥
१४. न हि वेरेन वेरानि, सम्मन्तीव कुदाचनं ।
अवेरेन च सम्मन्ति, एस धम्मो सनन्तनो ॥
१५. परे च न विजानन्ति, मयमेत्थ यमामसे ।
ये च तत्थ विजानन्ति, ततो सम्मन्ति भेवगा ॥
१६. अट्टिच्छिन्ना^७ पाणहरा, गवस्स^८ वनहारिनो ।
रट्ठं विलुम्पमानानं, तेसं पि होति सङ्गति ।
कस्मा तुम्हाक नो सिया ॥
१७. सचे लभेय निपकं सहायं,
सद्धिंचरं सावृविहारिचीरं ।
अभिभुय्य सव्वानि परिस्सयानि,
चरेय्य तेनत्तमनो सतीमा ॥

१ वद्वानं-नी०, रो० । २-२. चञ्जे-स्या० । ३. पयोन्ति-स्या० । ४. कोसम्बी-
जातक-रो० । ५-५. ये तं न उपनय्हन्ति-नी०, रो०; ये च त नुपनय्हन्ति-स्या० ।
६. अट्टिच्छिन्ना-रो० । ७. गवास्स-नी०, स्या०, रो० ।

१८. नो चे लभेथ निपकं सहायं,
सद्धिचरं साधुविहारिधीरं ।
राजा व रट्टं विजितं पहाय,
एको चरे मातङ्गरञ्जेव नागो ॥
१९. एकस्स चरितं सेय्यो, नत्थि बाले सहायता ।
एको चरे न^१ पापानि कयिरा,
अप्पोस्सुक्को मातङ्गरञ्जेव नागो ति ॥

5 B. 189

४२९. महासुवजातकं (३)

२०. दुमो यदा होति फलूपपन्नो,
भुञ्जन्ति नं विहङ्गमा^१ सम्पतन्ता ।
खीणन्ति जत्वान दुमं फलच्चये,
दिसोदिसं यन्ति ततो विहङ्गमा ॥
२१. चर चारिकं लोहिततुण्ड मामरि^२,
कि त्वं सुव सुक्खदुमम्हिं ज्ञायसि ।
तदिद्ध म^३ ब्रूहि वसन्तसन्निभ^४,
कस्मा सुव सुक्खदुमं न रिञ्चसि ॥
२२. ये वे सखीनं सखारो भवन्ति,
पाणच्चये^५ दुक्खसुखेसु हंस ।
खीणं अखीणं ति न तं जहन्ति,
सन्तो सतं धम्ममनुस्सरन्ता ॥
२३. सोहं सतं अञ्जतरोस्मि हंस,
जाती च मे होति सखा च रुक्खो ।
तं नुस्सहे जीविकत्थो पहातुं,
खीणं ति जत्वान न हेसं^६ धम्मो ॥

10

15

20

१. न च-सी०, स्या०, रो० । २. महासुवराज०-स्या०, महासुक०-रो० ।
३. विहगा-सी०, रो० । ४. माचरि-सी०, रो० । ५. स्या० पोत्यके नत्थि । ६.
वसन्तसन्निभ-स्या० । ७. पाणाच्चये-स्या० । ८. न एस-स्या० ।

२४. साधु सक्खि^१ कतं होति, मेत्ति संसति^२ सन्थवो ।
सचेतं धम्मं^३ रोचेसि, पासंसोसि विजानतं ॥
२५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।
वरं वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
- B 190 5 २६. वरं च मे हंस भवं^४ ददेय्य,
अयं च^५ रुक्खो पुनरायुं लभेथ ।
सो साखवा फलिमा संविह्वहो,
मघुत्थिको^६ तिट्ठतु सोभमानो ॥
२७. तं पस्स सम्म फलिमं उळारं,
10 सहा^७ व^८ ते होतु उदुम्बरेन ।
सो साखवा फलिमा संविह्वहो,
मघुत्थिको तिट्ठतु सोभमानो ॥
२८. एव सक्क सुखी होहि, सह सव्वेहि वातिमि ।
यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं^९ दुमं ॥
२९. सुवस्स च^{१०} वरं दत्त्वा^{११}, कत्वान सफलं दुम ।
15 पक्कामि सह भरियाय, देवानं नन्दनं वनं ति ॥

४३०. चूलसुवजातकं^{१०} (४)

३०. सन्ति रुक्खा हरिपत्ता^{११}, दुमा नेकफला बहू ।
कस्मा नु सुक्खे कोळापे, सुवस्स^{१२} निरतो मनो ॥
३१. फलस्स उपभुञ्जिम्हा^{१३}, नेकवस्सगणे बहू ।
20 अफलम्पि विदित्वान, सा व मेत्ति यथा पुरे ॥
३२. सुखं च रुक्ख^{१४} कोळापं, ओपत्तमफलं दुमं ।
ओहाय सकुणा यन्ति, कि दोसं पस्ससे^{१५} दिज ॥

१ पक्खि-स्या० । २ सङ्घति-सी० । ३ धम्म-स्या० । ४ सुवे-सी०,
स्या०, रो० । ५ हि-सी०, रो० पोत्यके नत्थि । ६ मघुत्थिको-रो० । ७-९ सभाव-
रो० । ८ फलित-सी०, रो० । ९-११ वचन सुत्वा-स्या० । १०. चूलसुव-सी०,
चूलसुवक राज-स्या०, चूलसुक-रो० । ११. हरिपत्ता-सी०, स्या०, रो० । १२
सुकस्स-रो० । १३ उपभुञ्जिम्ह-रो० । १४ रुक्ख-स्या० । १५ मज्जसे-स्या० ।

- ३३ ये फलत्था सम्भजन्ति, अफलो ति जहन्ति नं ।
अत्तत्थपञ्जा द्रुम्मेघा, ते होन्ति पक्खपातिनो ॥
३४. साधु सक्खि^१ कत होति, भेत्ति^२ संसति^३ सन्थवो ।
सच्चे^४ तं घम्मं^५ रोच्चेसि, पासंसोसि विजानतं ॥
३५. सो ते सुव वरं दम्मि, पत्तयान विहङ्गम ।
वरं वरस्सु वक्कङ्ग, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥ 5
३६. अपि नाम न पस्सेय्य^६, सपत्तं सफलं दुमं ।
दलिद्दो व निधि लद्धा, नन्देय्याहं पुनप्पुनं ॥ B. 191
३७. ततो अमतमादाय, अभिसिञ्चि महीरुहं ।
तस्स साखा विरूहिंसु, सीतच्छाया मनोरमा ॥ 10
- ३८ एवं सक्क सुखी^७ होहि, सह सब्बेहि आतिभि ।
यथाहमज्ज सुखितो, दिस्वान सफलं दुमं ॥
३९. सुवस्स च वरं दत्त्वा, कत्वान सफलं दुमं ।
पक्कामि सह भरियाय, देवानं नन्दनं वनं ति ॥

४३१. हरितचजातकं (५)

४०. सुतं^१ मेतं महाज्जद्दो, कामे भुञ्जति हारितो ।
कच्चेतं वचनं तुच्छं, कच्चि सुद्धो इरिय्यसि^२ ॥ 15
४१. एवमेतं महाराज, यथा ते वचनं सुतं ।
कुम्ममां^३ पटिपन्नोस्मि, मोहनेय्येसु मुच्छित्तो ॥
४२. अद्दु^४ पञ्जा किमत्थिया^५, निपुणा साधुचिन्तिनी^६ ।
याय^७ उप्पतितं रागं, कि मनो न विनोदये ॥ 20

१. पक्खि-सी०, स्या० । २. भित्ति-स्या०; मित्तं-रो० । ३. सगति-सी० ।
४. सवे-सी० । ५. घम्म-स्या० । ६. पुनपस्से-सी०, स्या०, पस्सेमु-रो० । ७. सखी-
रो० । ८. हारितजातक-सी०, रो० । ९. सुत-स्या० । १०. इरियसि-स्या०, रो० । ११.
कुम्मग्गे-रो० । १२. वाडु-सी०, रो० । १३. किमत्थिका-स्या०, रो० । १४. साधु-
चिन्तनी-सी०, रो० । १५. याव-रो० ।

४३. चत्तारो मे महाराज, लोके अतिबला भुसा ।
रागो दोसो मदो मोहो, यत्थ पञ्जा न गाधति ॥
४४. अरहा^१ सीलसम्पन्नो, सुद्धो चरति हारितो ।
मेधावी पण्डितो चैव, इति नो सम्मतो भव ॥
- 5 ४५ मेधावीनम्पि हिंसन्ति, इसि^२ धम्मगुणे रतं ।
वितक्का पापका राज, सुभा रागूपसहिता ॥
- B 192 ४६. उप्पन्नायं^३ सरीरजो,
रागो वण्णविद्वसनो तव^४ ।
तं पजह भद्दमत्थु^५ ते^६,
10 बहुत्तासि^७ मेधाविसम्मतो ॥
- ४७ ते अन्धकारके^८ कामे, बहुदुक्खे महाविसे ।
तेसं मूल गवेसिस्स, छेच्छं^९ राग सबन्धनं ॥
- ४८ इद वत्वान हारितो, इसि सच्चपरक्कमो ।
कामरागं विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहू ति ॥

४३२. पदकुसलमाणवजातकं (६)

- 15 ४९ बहुस्सुतं चित्तकथि^{१०}, गज्जा वहति पाटलि^{११} ।
बुद्ध्यमानक भद्दन्ते, एकं मे देहि^{१२} गाथकं ॥
- ५० येन सिञ्चन्ति दुक्खित्त, येन सिञ्चन्ति^{१३} आतुर ।
तस्स मज्झे मरिस्सामि, जात सरणतो भय ॥
- ५१ यत्थ बीजानि^{१४} रूहन्ति, सत्ता यत्थ पतिट्ठिता ।
20 सा मे सीस निपीळेति, जात सरणतो भयं ॥
- ५२ येन भत्तानि पच्चन्ति, सीतं येन विहञ्जति ।
सो मं ङ्हति गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥

१ अरह-सी०, रो० । २ इसि-स्या० । ३ उप्पन्नोय-स्या० । ४ तव-सी० ।
५-५ नमत्थु-स्या० । ६ बहुत्तासि-स्या० । ७ अन्धकरणे-सी०, स्या०, रो० । ८
छेज्ज-स्या० । ९ पदमाणवकजातक-सी० । १० चित्तकथ-स्या० । ११ पाटल-सी०,
रो० । १२ गाहि-रो० । १३ सिञ्चति-सी० । १४ बीजानि-स्या० ।

५३. येन भुत्तेन^१ यापेन्ति, पुथू ब्राह्मणखत्तिया ।
सो मं भुत्तो व्यापादेति^२, जातं सरणतो भयं ॥
५४. गिम्हानं पच्छिमे मासे, वातमिच्छन्ति पण्डिता ।
सो मं^३ भञ्जति^४ गत्तानि, जातं सरणतो भयं ॥
५५. यं निस्सिता जगतिरुहं, स्वायं^५ अग्निं पमुञ्चति । 5
दिसा भजथ वक्कङ्गा, जातं सरणतो भयं ॥
५६. यमानयि सोमनस्सं, मालिनि चन्दनुस्सदं । 8
सा मं घरा निच्छुभति^६, जातं सरणतो भयं ॥
५७. येन जातेन नन्दिस्सं, यस्स च भवमिच्छिंसं ।
सो मं घरा निच्छुभति, जातं सरणतो भयं ॥ 10
५८. सुणन्तु मे जानपदा, नेगमा च समागता ।
यतोदकं तदादित्तं, यतो खेमं ततो भयं ॥
५९. राजा विलुम्पते रट्टं, ब्राह्मणो च पुरोहितो ।
अत्तगुत्ता विहरथ, जातं सरणतो भयं ति ॥

४३३. लोमसकस्तपजातकं (७)

६०. अस्स इन्दसमो राज, अच्चन्तं अजरामरो । 15
सचे त्वं यञ्ज याजेय्य, इसि लोमसकस्तपं ॥
६१. ससमुद्दपरियायं, महि सागरकुण्डलं ।
न इच्छे सह निन्दाय, एवं सेय्य^७ विजानहि ॥
६२. धिरत्थु तं यसलाभं, धनलाभं च ब्राह्मण ।
या वुत्ति विनिपातेन, अधम्मचरणेन वा ॥ 20
६३. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो^८ परिब्बजे ।
सायेव जीविका सेय्यो^९, या चाधम्मेन एसना ॥

१ भुत्तेन-स्या० । २. विधापादि-सी०; व्यापादि-स्या०, व्यापादि-रो० । ३. मे-सी०, रो० । ४. भञ्जति-सी० । ५. विहङ्गमा सोयं-सी०; सोय रो० । ६. नीहरति-सी०, स्या० । ७. मैय्-स्या०, सय्-नी०, रो० । ८. अनागारो-सी०, स्या०, रो० । ९. सेय्या-रो० ।

६४. अपि चे पत्तमादाय, अनगारो परिव्वजे ।
अञ्जं अहिं सयं लोके, अपि रज्जेन तं वरं ॥
६५. बलं चन्दो बलं सुरियो, बलं समणब्राह्मणा ।
बलं वेला समुद्दस्स, बलातिवलमित्थियो ॥
- 5 ६६. यथा उम्गतपं सन्तं, इसि लोमसकस्सपं ।
पितु अत्था^१ चन्दवती, वाजपेय्यं^२ अयाजयि ॥
६७. तं लोभपकतं^३ कम्मं, कटुक कामहेतुकं ।
तस्स मूलं गवेसिस्सं, छेच्छं रागं सबन्धनं ॥
- B. 194 ६८. धिरत्थु कामे सुबहू पि लोके,
10 तपो व सेय्यो कामगुणेहि राज ।
तपो करिस्सामि पहाय कामे,
तवेव रट्ठं चन्दवती च होतू ति ॥

४३४. चक्कवाकजातकं (८)

६९. कासायवत्थे सकुणे वदामि,
दुवे दुवे नन्दमने^४ चरन्ते ।
15 कं अण्डजं अण्डजा मानुसेसु,
जाति पसंसन्ति तदिञ्च ब्रूथ ॥
७०. अम्हे मनुस्सेसु मनुस्साहिंस,
अनुब्बते चक्कवाके वदन्ति ।
कल्याणभावम्हे^५ दिजेसु सम्मता,
20 अभिरूपा^६ विचराम अण्णवे ॥
७१. किं अण्णवे कानि फलानि भुञ्जे,
मंसं कुतो खादथ चक्कवाका ।
कि भोजनं भुञ्जथ वो अनोमा,
बलं च वण्णो च अनप्परूपा^७ ॥

१. अत्थाय-स्या० । २. वाजपेय्य-रो० । ३. लोभापकतं-रो० । ४. नन्दिमने-
सी०, रो० । ५. कल्याणभावम्हे-सी०, रो० । ६. अमीतरूपा-सी०, स्या०, रो० ।
७. अनप्परूपा-सी०, स्या०, रो० ।

७२. न अणवे सन्ति फलानि घङ्क^१,
मंसं कुतो खादितुं चकवाके ।
सेवालभक्खम्ह अपाणभोजना^२,
न घासहेतू पि करोम पापं ॥
७३. न मे इदं रुच्चति चकवाक^३,
अस्मिं भवे^४ भोजनसन्निकासो ।
अहोसि पुब्बे^५ ततो मे अञ्जथा,
इच्चेव मे विमति एत्थ जाता ॥ 5
७४. अहं पि मंसानि फलानि भुञ्जे,
अन्नानि च लोणियतेलियानि^६ ।
रसं मनुस्सेसु लभामि भोत्तु,
सूरो व सङ्गाममुखं विजेत्वा ।
न च मे तादिसो वण्णो, चकवाक यथा तव ॥ B 195
10
७५. असुद्धमक्खोसि खणानुपातो,
क्किञ्छेन तं लभति अन्नपानं ।
न तुस्ससी रुक्खफलेहि घङ्क,
मंसानि वा यानि सुसानमज्झे ॥ 15
७६. यो साहसेन अघिगम्म भोगे,
परिभुञ्जति घङ्क खणानुपाती ।
ततो उपक्कोसति नं सभावो,
उपक्कुट्ठो वण्णबलं जहाति ॥ 20
७७. अप्यं पि चे निब्बुति भुञ्जती^७ यदि,
असाहसेन अपरूपघाती ।
बलं च वण्णो च तदस्स होति,
न हि सब्बो आहारमयेन वण्णो ति ॥ 25

१. घङ्क-रो० । २. अवाकभोजना-सी०, रो० । ३. चकवाके-सी०, स्या०;
चकवाका-रो० । ४. हवे-सी० । ५. मे पुब्बे-सी०, रो० । ६. लोणिकतेलिकानि-स्या० ।
७. भुञ्जति-सी०, स्या० ।

४३५. हलिद्विरागजातकं (९)

७८. सुतितिकख^१ अरञ्जमिह, पन्तमिह सयनासने ।
ये च गामे तितिकखन्ति, ते उञ्जारतरा तथा ॥
७९. अरञ्जा गाममागम्म, किसीलं किवत्तं अहं ।
पुरिसं तात सेवेय्यं, तं मे अक्खाहि पुच्छित्तो ॥
८०. यो ते^२ विस्सासये^३ तात, विस्सासं च खमेय्य ते ।
सुस्सूसी च तितिकखी च, तं भजेहि इतो गतो ॥
८१. यस्स कायेन वाचाय, मनसा नत्थि दुक्कटं^४ ।
उरसी व पतिट्ठाय, तं भजेहि इतो गतो ॥
८२. यो च धम्मेन चरति, चरन्तो पि न मञ्जति ।
विसुद्धकारि सप्पञ्जं, तं भजेहि इतो गतो ॥
८३. हलिद्विरागं कपिचित्तं, पुरिसं रागविरागिनं ।
तादिसं तात मा सेवि, निम्मनुस्सं पि चे सिया ॥
८४. आसीविसं व कुपितं^५, मीळहलित्तं महापथं ।
आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ॥
८५. अनत्था तात वड्ढन्ति, बालं अञ्चुपसेवतो ।
मास्सु बालेन संगच्छि^६, अमित्तेनेव सब्बदा ॥
८६. तं ताह तात याचामि, करस्सु वचनं मम ।
मास्सु बालेन संगच्छि, दुक्खो बालेहि सङ्गमो ति ॥

४३६. समुग्गजातकं (१०)

८७. कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना,
स्वागता^७ एथ^८ निसीदथासने ।
कच्चिरथ भोन्तो कुसल अनामय,
चिरस्समढभागमन हि वो इध ॥

१. हलिद्विरागजातक-सी०, हलिद्विराग०-स्या०, हलिद्विरागजातक-रो० । २. सुतितिकख-सी० । ३. त-स्या० । ४. विस्ससते-सी० । ५. दुक्कटं-सी०, रो० । ६. कुपित-स्या० । ७. सगच्छि-सी०, रो० । ८-८. स्वागत एथ-सी०, रो० ।

८८. अहमेव एको इध मज्ज पत्तो,
न चा पि मे दुत्तियो कोचि विज्जति ।
किमेव सन्धाय ते भासितं इसे,
कुतो नु आगच्छथ भो तयो जना ॥

८९. तुवं^१ च एको भरिया च ते पिया,
समुग्गपक्खित्तनिकिण्णमन्तरे ।
सा रक्खिता कुच्छिगता व ते सदा,
वायुस्स पुत्तेन सहा तहि रता ॥

5

९०. संविग्गरूपो इसिना वियाकतो^२,
सो दानवो तत्थ समुग्गमुग्गिलि ।
अहक्खि भरियं सुच्चिमालघारिनि^३,
वायुस्स पुत्तेन सहा तहि रतं ॥

B. 197

10

९१. सुद्धिरूपमुग्गतपानुवत्तिना^४,
हीना नरा ये पमदावसं^५ गता ।
यथा हवे पाणरिवेत्य रक्खिता,
दुद्धा मयी अञ्जमभिप्पमोदयि^६ ॥

15

९२. विवा च रत्तो च मया उपट्ठिता,
तपस्सिना जोतिरिवा वने वसं ।
सा धम्ममुक्कम्म^७ अघम्ममाचरि,
अकिरियरूपो^८ पमदाहि^९ सन्धवो ॥

20

९३. सरीरमज्जमिह्ठितातिमञ्जहं^१,
महं अयं ति असति असञ्जतं ।
सा धम्ममुक्कम्म अघम्ममाचरि,
अकिरियरूपो पमदाहि सन्धवो ॥

१. त्व - स्या० । २. व्याकतो - सी०, रो०; व्याकतो - स्या० । ३. सुच्चिमाल-
भारिनि - रो० । ४. सुद्धिरूपमुग्गतपानुवत्तिना - सी०, स्या०, रो० । ५. पमदावसं - स्या० ।
६. अञ्जमभिप्पमोदयि - सी०, स्या०, रो० । ७. धम्ममुक्कम्म - सी०, स्या०, रो० । ८-८.
अकिरियरूपो पमदाहि - स्या० । ९. ठितातिमञ्जहं - सी०, स्या०, रो० ।

६४. सुरक्खितं मे ति कथं नु विस्ससे,
अनेकचित्तासु न हत्थि^१ रक्खणा ।
एता हि पातालपपातसन्निभा,
एत्थप्पमत्तो^२ व्यसनं^३ निगच्छति ॥
- 5 ६५. तस्मा हि ते सुखिनो वीतसोका,
ये मातुगामेहि^४ चरन्ति निस्सटा ।
एतं सिवं उत्तममाभिपत्थयं,
न मातुगामेहि करेय्य सन्धवं ति ॥

४३७. पूतिमंसजातकं (११)

B 198

- 10 ६६. न खो मे रुच्चति आळि, पूतिमंसस्स पेक्खना ।
एतादिसा सखारस्सा, आरका परिवज्जये ॥
६७. उम्मत्तिका अयं वेणी, वण्णेति पतिनो सखि ।
पज्झायि^५ पटिगच्छन्तिं, आगतं मेण्ड^६ मातरं ॥
६८. त्वं खोसि सम्म उम्मत्तो, दुम्मेषो अविचक्खणो ।
यो^७ त्वं मत्तालयं कत्वा, अकालेन विपेक्खसि ॥
- 15 ६९. न अकाले विपेक्खेय्य, काले पेक्खेय्य पण्डितो ।
पूतिमंसो व पज्झायि, यो अकाले विपेक्खति ॥
१००. पियं खो आळि मे होतु, पुण्णपत्तं ददाहि मे ।
पति सञ्जीवितो मय्हं, एय्यासि पियपुच्छिका^८ ॥
१०१. पियं खो आळि ते होतु, पुण्णपत्तं ददामि ते ।
20 महता^९ परिवारेण, एस्स^{१०} कयिराहि^{११} भोजन ॥
१०२. कीदिसो तुय्हं परिवारो, येस काहामि भोजनं ।
किं नामका च ते सब्बे, त^{१२} मे अक्खाहि पुच्छिता ॥

१. हेत्थ-सी०, स्या० । २. तत्थ पमत्तो-स्या० । ३. व्यसन-सी०, रो० । ४. मातुगामाहि-रो० । ५. पज्झाति-सी०, रो० । ६. मेण्ड-सी०, रो० । ७. सो-स्या० । ८. पियपुच्छिता-स्या० । ९. महता च-रो० । १०. परिहारेण-स्या० । ११-११. एत कयिरासि-रो० । १२. ते-सी०, स्या०, रो० ।

१०३. मालियो चतुरक्खो च, पिङ्गियो^१ अथ जम्बुको ।
एदिसो मय्हं परिवारो, तेसं कयिराहि भोजनं ॥
१०४. निक्खन्ताय अगारस्सा, भण्डकं पि विनस्सति ।
आरोग्यं आळिनो वज्जं, इधेव वसमागमा ति ॥

४३८. दहरजातकं (१२)

१०५. यो ते पुत्तके अखादि^२, दिन्नभत्तो अद्दसके । 5
तस्मिं दाठं^३ निपातेहि, मा ते मुच्चित्थं^४ जीवतो^५ ॥
१०६. आकिण्णलुट्ठो पुरिसो, घातिचेलं^६ वं मक्खितो । B 199
पदेसं तं न पस्सामि, यत्थ दाठं निपात्तये ॥
१०७. अकतञ्जुस्स पोसस्स, निच्चं विवरदस्सिनो ।
सब्बं वे पथविं दज्जा, नेव तं अभिराधये^७ ॥ 10
१०८. किञ्चु सुबाहु तरमानरूपो,
पच्चागतोसि सह माणवेन ।
किं किच्चमत्थं इधमत्थि तुय्हं,
अक्खाहि मे पुच्चित्तो एतमत्थं ॥
१०९. यो ते सखा दहरो साधुरूपो, 15
तस्स वधं परिसङ्कामि अज्ज ।
पुरिसस्स कम्मायतनानि सुत्वा,
नाहं सुक्खिं दहरं अज्ज मञ्जे ॥
११०. कानिस्स कम्मायतनानि अस्सु,
पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय^८ ।
कं वा पटिञ्जं पुरिसस्स सुत्वा, 20
परिसङ्कसि दहरं माणवेन ॥

१ पिङ्गको-सी० । २. अरोगं-स्या० । ३. तिसिरजातकं-सी०, रो० । ४.
अक्खादि-स्या० । ५. दाठा-स्या० । ६. मुच्चित्थं-स्या० । ७. जीवको-स्या० ।
८-८. घातिचेलं-स्या० । ९. अभिराधये-सी० । १०. वसिसमोधानताय-रो० ।

१११. चिण्णा कलिङ्गा चरिता वणिज्जा,
वेत्ताचरो^१ सड्कुपथो पि चिण्णो ।
नटेहि चिण्णं सह वाकुरेहि^२,
दण्डेन^३ युद्धं पि समज्जमज्जे ॥
- 5 ११२. बद्धा^४ कुलीका^५ मितमाळहकेन,
अक्खा जिता संयमो अब्भतीतो ।
अब्बाहितं^६ पुक्कं^७ अड्डुरत्तं,
हत्था दड्ढा पिण्डपटिगहेन ॥
- B. 200 ११३. तानिस्स कम्मायतनानि अस्सु^८,
10 पुरिसस्स वुत्तिसमोधानताय ।
यथा अय दिस्सति लोमपिण्डो,
गावो हता किं पन ददुरस्सा नि ॥

नवकनिपात निद्रित ।

तस्सुद्धानं

- वरगिज्जा समज्जनं हसवरो,
निधिसब्बह्य हारित पाटलिको ।
15 अजरामर धङ्क तितिकख कुतो,
अथ द्वादस पेक्खन ददुरिभी ति ॥

—:०:—

१ वेत्ताचरो-सी०, स्या०, रो० । २ वाकुरेहि-रो० । ३ दण्डेहि-रो० ।
४ वन्धा-स्या० । ५ कुलिङ्गा-सी०, रो० । ६ अब्बाहित-सी०, स्या०, अब्बुहित-
रो० । ७ पुक्कं-सी०, स्या०, रो० । ८ अस्सु-रो० । ९ समज्जनं-स्या० ।

१०. दसकनिपातो

४३९. चतुद्वारजातकं (१)

१. चतुद्वारमिदं नगरं, आयस दळ्हापाकारं^१ ।
ओरुद्धपटिरुद्धोस्मि, किं पापं पकतं मया ॥
२. सव्वे अपिहिता द्वारा, ओरुद्धोस्मि यथा दिजो ।
किमाधिकरणं यक्ख, चक्काभिनिहतो अहं ॥ .
३. लद्धा सतसहस्सानि, अतिरेकानि वीसति ।
अनुकम्पकानं आतीनं, वचनं सम्म नाकरि ॥
४. लङ्घिं समुद्दं पक्खन्दि, सागरं अप्पसिद्धिकं^२ ।
चतुब्भि अट्टज्जगमा, अट्टाहि पि च सोळस ॥
५. सोळसाहि च वार्त्तिस, अत्रिच्छं^३ चक्कमासदो ।
इच्छाहतस्स पोसस्स, चक्कं भमति मत्थके ॥ 10
६. उपरिविसाला^४ दुप्पूरा^५, इच्छा विसटगामिनी^६ ।
ये च तं अनुगिज्जन्ति, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
७. बहुभण्डं^७ अवहाय^८, मग्गं अप्पटिवेक्खिय ।
येसं चेतं असज्जातं, ते होन्ति चक्कधारिनो ॥
८. कम्मं समेक्खे विपुलं च भोगं, 15
इच्छं न सेवेय्य अनत्थसंहितं ।
करेय्य वाक्यं अनुकम्पकानं,
तं तादिसं नातिवत्तेय्य चक्कं ॥
९. कीवचिरं^९-नु^९ मे यक्ख, चक्कं सिरसि ठस्सति ।
कति वस्ससहस्सानि, तं मे अक्खाहि पुच्छितो ॥ 20

१ दळ्हापोरणं-स्या० । २ अप्पसिद्धियं-स्या० । ३ अत्रिच्छा-रो० । ४-४. उपरिविसाल दुप्पूर-नी०, स्या० । ५. विमरगामिनि-सी०, रो०, ० गामिनं-स्या० । ६ बहुभण्ड-सी०, रो० । ७ अवहाय-सी० । ८-८. कीवचिग्गु-स्या० ।
जा०१-२५

१०. अतिसरो पञ्चसरो^१, मित्तविन्द सुणोहि मे ।
चककं ते सिरसि^२ माविद्धं, न तं जीवं पमोक्खसी ति ॥

४४०. कण्हजातकं (२)

B. 202

११. कण्हो वताय पुरिसो, कण्हं भुञ्जति भोजनं ।
कण्हे भूमिपदेसस्मिं^३, न मय्हं मनसो पियो ॥
१२. न कण्हो तचसा होति, अन्तोसारो हि ब्राह्मणो ।
यस्मिं पापानि कम्मनि, स वे कण्हो सुजम्पति ॥
१३. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे^४ मुभासिते ।
वर ब्राह्मण ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
१४. वरञ्चे मे अदो सक्क, सव्वभूतानमिस्सर ।
सुनिक्कोधं सुनिटोसं, निल्लोभ वुत्तिमत्तनो ।
निस्नेहमभिकह्वामि, एते मे चतुरो वरे ॥
१५. कि नु कोवे^५ वा^६ दोसे वा, लोभे स्नेहे च^७ ब्राह्मण ।
आदीनवं त्वं^८ पस्ससि^९, तं मे अक्खाहि पुञ्छितो ॥
१६. अप्पो हुत्वा बहु होति, बहुते सो अखन्तिजो ।
आसङ्गी बहुपायासो, तस्मा कोधं न रोचये ॥
१७. दुट्ठस्स फरुसा^{१०} वाचा, परामासो अनन्तरा ।
ततो पाणि ततो दण्डो, सत्थस्स परमा गति ।
दोसो कोघसमुट्ठानो, तस्मा दोसं न रोचये ॥
१८. आलोपसाहसाकारा^{११}, निकती^{१०} वञ्चनानि च ।
दिस्सन्ति लोभघम्मेसु, तस्मा लोभ न रोचये ॥
१९. स्नेहसङ्गथिता^{११} गन्था, सेन्ति मनोमया पुथु ।
ते भुसं उपतापेन्ति, तस्मा स्नेह न रोचये ॥

१ अञ्चसरो-सी०, स्या०, रो० । २ सिरसि-स्या० । ३ भूमिपदेसस्मिं-
स्या० । ४ पटिरूपे-स्या० । ५-५ कोवेव-सी०, रो० । ६ व-स्या० । ७-७
नम्मसि-नी०, स्या०, मम्मसि-नी० । ८ पठमा-रो० । ९ सहाकारा-नी०,
रो० । १० निकति-स्या० । ११. स्नेहसङ्गथिता,-स्या० ।

२०. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दस्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
२१. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
अरञ्जे मे विहरतो, निच्चं एकविहारिनो ।
आबाधा मा^१ उप्पज्जेय्यु, अन्तरायकरा भुसा ॥ 5
२२. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं ब्राह्मण ते दस्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥ B. 209
२३. वरञ्चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
न मनो वा सरीरं वा, म-कते^३ सक्क कस्सच्चि ।
कदाचि उपहञ्जेथ, एतं सक्क वरं वरे ति ॥ 10

४४१. चतुषोसथियजातकं (३)

२४. यो कोपनेय्ये न करोति कोपं,
न कुञ्जति सप्पुरिसो कदाचि ।
कुद्धो पि सो नाविकरोति कोपं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥
२५. ऊनूदरो^४ यो सहते जिघच्छं,
दन्तो तपस्सी मितपानभोजनो ।
आहारहेतु न करोति पापं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 15
२६. खिड्ढं रति विप्पजहित्वान^५ सब्बं,
न चालिक भाससि किञ्चि लोके ।
विभूसट्टाना^६ विरतो मेथुनस्मा,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥ 20
२७. परिग्गहं लोभधम्मं च सब्बं,
यो वे परिञ्जाय परिच्चजेति ।

१ न-स्या०, रो० । २ ० कुते-स्या० । ३ चतुषोसथिक०-सी०; चतुषोसथ०-
स्या० । ४ ओनोदरो-स्या० । ५. विप्पजहेत्व-सी० । ६ विभूसनट्टाना-सी०, स्या० ।

दन्तं ठित्तं अममं निरासं,
त वे नरं समणमाहु लोके ॥

२८. पुच्छाम कत्तारमनोमपञ्च^१,
कथासु^२ नो विग्गहो अत्थि जातो ।
छिन्दज्ज कङ्कं विचिकिच्छित्तानि,
तदज्ज^३ कङ्क वितरेमु सब्बे ॥

B. 204

२९. ये पण्डिता अत्थदसा^४ भवन्ति,
भासन्ति ते योनिसो तत्थ काले ।
कथं नु कथानं अभासितान,
अत्थं नयेय्यु कुसला जनिन्दा ॥

३०. कथं हवे भासति नागराजा,
गरुडो^५ पन वेनतेय्यो किमाह^६ ।
गन्धब्बराजा पन कि वदेसि^७,
कथं पन कुरुन राजसेट्ठो ॥

३१. खन्तिं हवे भासति नागराजा,
अप्पाहारं गरुडो वेनतेय्यो ।
गन्धब्बराजा रतिविप्पहानं,
अकिञ्चन कुरुनं राजसेट्ठो ॥

३२. सब्बानि एतानि सुभासितानि,
न हेत्थ दुब्भासितमत्थि किञ्चि ।
यस्मि च एतानि पतिट्ठित्तानि,
अरा व नाम्या^८ सुसमोहितानि ।
चतुब्भि धम्मोहि समङ्गिभूतं,
तं वे नरं समणमाहु लोके ॥

३३. तुवं हि^९ सेट्ठो त्वमनुत्तरोसि,
त्वं धम्मगू धम्मविदू सुमेधो ।

१ ०मनोमपञ्च-स्या० । २ गाथासु-सी० । ३ तयज्ज-सी० । ४ अत्थदसा-
सी० । ५-६ कथं पन गरुडो वेनतेय्यो-सी० । ६ वदेति-सी० । ७ नग्गा-स्या० । ८
नु-सी०, रो० ।

- पञ्चाय पञ्चं समधिगहेत्वा^१,
 अच्छेच्छि^२ धीरो विचिकिच्छितानि ।
 अच्छेच्छि कङ्कं^३ विचिकिच्छितानि,
 चुन्दो^४ यथा नागदन्तं खरेन ॥
३४. नीलुप्पलाभं विमलं अनग्धं, 5
 वत्थं इदं^५ धूमसमानवण्णं ।
 पञ्हुस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥
३५. सुवण्णमालं सतपत्तफुल्लितं^६, B 205
 सकेसरं रत्नसहस्समण्डितं^६ । 10
 पञ्हुस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥
३६. मणि अनग्धं रुचिरं पभस्सरं,
 कण्ठावसत्तं मणिभूसितं मे ।
 पञ्हुस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो, 15
 ददामि ते धम्मपूजाय धीर ॥
३७. गवं सहस्सं उसभं च नागं,
 आजञ्जयुत्ते च रथे दस इमे ।
 पञ्हुस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
 ददामि ते गामवरानि सोळ्ळस ॥ 20
३८. सारिपुत्तो तदा नागो, सुपण्णो पन कोलितो ।
 गन्धब्बराजा अनुरुद्धो, राजा आनन्द पण्डितो ।
 विधुरो बोधिसत्तो च^७, एवं धारेथ जातकं ति ॥

१- समधिगहेत्वा-स्या० । २ अच्छेज्जि-स्या० । ३ छिन्दे-स्या० । ४ इम-
 सी० । ५ सतपत्तफुल्ल-सी० । ६ रत्नसहस्समण्डित-सी० । ७ व-स्या० ।

४४२. सङ्खजातकं (४)

३६. बहुस्तुतो सुतघम्मोसि सङ्ख,
दिट्ठा तथा समणब्राह्मणा च ।
अथक्खणे दस्सयसे विलापं,
अञ्जो नु को ते पटिमन्तको मया ॥

5 ४०. सुब्भू^१ सुभा सुप्पटिमूक्ककम्बु^२,
पग्गय्ह सोवण्णमयाय पातिया^३ ।
भुञ्जस्सु भत्तं इति म वदेति,
सद्धावित्ता^४ तमह नो ति ब्रूमि ॥

B. 206

10

४१. एतादिसं ब्राह्मण दिस्वान^५ यक्ख,
पुच्छेय्य पोसो सुखमासिसानो^६ ।
उट्ठेहि न^७ पञ्जलिकाभिपुच्छ,
देवी नुसि त्व उद मानुसी नु ॥

15

४२. यं त्वं सुखेनाभिसमेक्खसे मं,
भुञ्जस्सु भत्तं इति मं वदेसि ।
पुच्छामि तं नारि महानुभावे,
देवी नुसि त्वं उद मानुसी नु ॥

20

४३. देवी अहं सङ्ख महानुभावा,
इधागता सागरवारिमज्जे ।
अनुकम्पिका नो च पट्टुच्चित्ता,
तवेव^८ अत्थाय इधागतास्मि^९ ॥

४४. इधल्लपानं सयनासनं च,
यानानि नानाविविधानि सङ्ख ।
सब्बस्स त्याहं पटिप्पादयामि,
यं किञ्चि तुय्हं मनसाभिपत्थितं ॥

१ सुब्भू-स्या० । २ सुप्पटिमूक्ककम्बु-सी०, सुप्पटिमूक्ककम्बु-स्या० । ३ पातिया-स्या० । ४ सद्धावित्ता-सी०, रो० । ५ दिस्व-सी० । ६ सुखमासिसानो-स्या० । ७ न-सी० । ८ तमेव-सी० । ९ इधागतोस्मि-सी० ।

४५. यं किञ्चि यिट्ठं च^१ हुतं च^१ मय्हं,
सब्बस्स नो इस्सरा त्वं सुगत्ते ।
सुसोणि^२ सुब्भमु^३ सुविलगगमज्जे^४,
किस्स मे कम्मस्स अयं विपाको ॥
४६. घम्मे पथे ब्राह्मण एकभिवखुं,
उग्घट्टपाद^५ तसितं किलन्तं ।
पट्टिपादयी सङ्ख उपाहनानि^६,
सा दक्खिणा कामदुहा तवज्ज ॥
४७. सा होतु नावा फलकूपपन्ना,
अनवस्सुता एरकवातयुत्ता ।
अञ्जस्स यानस्स न^७ हेत्थ^८ भूमि,
अज्जेव मं मोळिनि^९ पापयस्सु ॥
४८. सा तत्थ^९ वित्ता^{१०} सुमना पतीता,
नावं सुचित्तं अभिनिम्मिनित्वा ।
आदाय सङ्खं पुरिसेन सद्धि,
उपानयी नगरं साधुरम्मं ति ॥

B. 207

10

15

४४३. चूळबोधिजातकं^{११} (५)

४९. यो ते इमं विसालक्खिं, पियं सम्हितभासिनि^{१२} ।
आदाय बला गच्छेय्य, किं नु कयिरासि ब्राह्मण ॥
५०. उप्पज्जे^{१३} मे न मुच्चेय्य^{१४}, न मे मुच्चेय्य जीवतो ।
रजं व विपुला बुद्धि, खिप्पमेव निवारये ॥
५१. यं नु पुब्बे विकत्थित्थो^{१५}, बलमिह व अपस्सितो ।
स्वज्ज^{१६} तुण्हिकतो^{१७} दानि, सङ्घाटि सिब्बमच्छसि ॥

20

१-१ व हुत व-सी० । २ सुसोणि-सी०, स्या० । ३ सुब्भ-सी०, सुब्भा-
स्या० । ४ सुविलगगमज्जे-स्या० । ५ उग्घट्टपाद-स्या० । ६ उपाहनाहि-सी०, रो० ।
७-७ नहत्थि-रो० । ८ मोळिनि-सी०, स्या० । ९ तुत्थ-स्या० । १०. वित्ता-स्या० ।
११ चूळबोधिजातक-सी०, स्या० । १२ सम्मित्तभासिनि-सी०, रो०; सम्मित्तहासिनि-
स्या० । १३ उप्पज्ज-सी०, रो० । १४ मच्चेय्य-स्या० । १५ विकत्थितो-सी०,
स्या० । १६ स्वाज्ज-स्या० । १७ तुण्हिकतो-सी० ; तुण्हिकको-रो० ।

५२. उप्पज्जि मे न मुच्चित्थ, न मे मुच्चित्थ जीवतो ।
रजं व विपुला वुट्ठि, खिप्पमेव निवारयि ॥
- ५३ कि ते उप्पज्जि नो मुच्चि, कि ते न मुच्चि जीवतो ।
रजं व विपुला वुट्ठि, कतमं त्वं निवारयि ॥
- 5 ५४ यम्हि जाते न पस्सति, अजाते साधु पस्सति ।
सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मघगोचरो ॥
- ५५ येन जातेन नन्दन्ति, अमित्ता दुक्खमेसिनो ।
सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मघगोचरो ॥
- B 208 ५६ यस्मिं च जायमानम्हि^१, सदत्थं नाववुञ्जति ।
10 सो मे उप्पज्जि नो मुच्चि, कोधो दुम्मघगोचरो ॥
- ५७ येनाभिभूतो कुसलं जहाति,
परक्करे विपुलं चा पि अत्थं ।
स भीमसेनो बलवा पमदी^२,
कोधो महाराज न मे अमुच्चथ ॥
- 15 ५८. कट्टस्मिं मत्थमानस्मि^३, पावको नाम जायति ।
तमेव कट्टु ड्हति, यस्मा सो जायते गिनि ॥
- ५९ एवं मन्दस्स पोसस्स, वालस्स अविजानतो ।
सारम्भा जायते कोधो, सो पि तेनेव ड्हति ॥
६०. अग्गी व तिणकट्टस्मि, कोधो यस्स पवड्ढति ।
20 निहीयति तस्स यसो, काळपक्खे व चन्दिमा ॥
- ६१ अनेघो^४ धूमकेतू व, कोधो यस्सूपसम्मति ।
आपूरति तस्स यसो, सुक्कपक्खे व चन्दिमा ति ॥

४४४. कण्हदीपायनजातकं^५ (६)

६२ सत्ताहमेवाह पसन्नचित्तो,
पुञ्जत्थिको आचरि^६ ब्रह्मचरिय ।

१ जायमानस्मि-सी०, स्या० । २ पमदि-स्या० । ३ मन्थमानस्मि-रो० ।
४ अनिन्वो-सी०, अनिन्दो-स्या० । ५ मण्डव्यजातक-स्या० । ६ अचरि-सी०,
रो०; आचरि-स्या० ।

- अथापरं य चरितं ममेदं^१,
 वस्सानि पञ्चास समाधिकानि ॥
 अकामको वा पि^२ अहं चरामि,
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ 5
६३. यस्मा दान नाभिनन्दं कदाचि ,
 दिस्वानहं^३ अतिथि वासकाले ।
 न चा पि मे अप्पियतं अवेदु,
 बहुस्सुता समणब्राह्मणा^४ च ॥
 अकामको वा पि अहं ददामि,
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु ।
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ 10
६४. आसीविसो तात पहूततेजो,
 यो तं अदंसी^५ सचरा^६ उदिच्च^७ ।
 तस्मिं च मे अप्पियताय अज्ज,
 पितरि च ते नत्थि कोचि विसेसो ।
 एतेन सच्चेन सुवत्थि होतु,
 हतं विसं जीवतु यञ्जदत्तो ॥ 15
६५. सन्ता दन्तायेव^८ परिब्बजन्ति,
 अञ्जत्र कण्हा अनकामरूपा^९ ।
 दीपायन किस्स जिगुच्छमानो,
 अकामको चरसि ब्रह्मचरियं ॥ 20
- ६६ सद्धाय निक्खम्म पुनं^{१०} निवत्तो,
 सो एळमूगो^{११} व बालो^{११} वतायं ।

१ ममइद-स्या० , ममायिद-री० । २ हि-रो० । ३ दिस्वानाह-सी० ।
 ४ समणब्राह्मणा-सी० । ५ अडसी-स्या० । ६ विलरा-सी०, विळारा-स्या०;
 पनरा-री० । ७ उदच्च-स्या० । ८ दन्ताये च-स्या० । ९. नत्याकामरूपा-म० ।
 १० पुन-स्या० । ११-११ एळमूगो चपलो-स्या० ।
 जा० १-२६

- एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको चरामि ब्रह्मचरियं ।
विञ्जुप्पसत्थं च सतं च ठानं,
एवम्पहं पुञ्जकरो भवामि ॥
- B 210 5 ६७ समणे तुव ब्राह्मणे अद्धिके च,
सन्तप्पयासि अन्नपानेन भिक्खं ।
ओपानभूतं व घरं तव यिदं,
अन्नेन पानेन उपेतरूपं ।
अथ किस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददासि ॥
- 10 ६८. पितरो च मे आसु^१ पितामहा च,
सद्धा अहुं^२ दानपती वदञ्जू ।
तं कुल्लवत्तं^३ अनुवत्तमानो,
माहं कुले अन्तिमगन्धनी^४ अहु ।
- 15 एतस्स वादस्स जिगुच्छमानो,
अकामको दानमिमं ददामि ॥
६९. दहरि कुमारि असमत्थपञ्ज,
यं तानयिं वातिकुला सुगत्ते ।
न चा पि मे अप्पियतं अवेदि,
अञ्जत्र कामा परिचारयन्ता^५ ।
- 20 अथ केन वण्णेन मया ते^६ भोति,
संवासधम्मो अहु एवरूपो ॥
- ७० आरा द्वरे नयिध कदाचि अत्थि,
परम्परा नाम कुले इमस्मिं ।
तं कुल्लवत्तं अनुवत्तमाना,
माहं कुले अन्तिमगन्धिनी अहुं ।
- 25

१ आसु-स्या० । २ अहू-सी०, अहु-स्या० । ३ कुल्लवत्त-स्या० । ४ अन्तिम-
गन्धिनी-सी०, ० गन्धिनी-स्या०, रो० । ५ परिचारयन्ती-सी०, रो० । ६ हि-स्या० ।

एतस्स वादस्स जिगुच्छमाना,
अकामिका पद्धचराम्हि^१ तुय्हं ॥

७१. मण्डव्य भासिं^२ यमभासनेय्यं^३,
तं खम्यतं पुत्तकहेतु^४ मज्ज^५ ।
पुत्तपेमा न इध परत्थि किञ्चि,
सो नो अयं जीवति यञ्जदत्तो ति ॥

B, 211

5

४४५. निग्रोधजातकं (७)

७२. न वाहमेतं^१ जानामि, को वायं कस्स वा^२ ति वा ।
यथा साखो चरि^३ एवं, निग्रोध कित्ति मञ्जसि ॥
७३. ततो गलविनीतेन, पुरिसा नीहिरिसु मं ।
दत्त्वा मुखपहारानि^४, साखस्स वचनंकरा ॥
७४. एतादिसं दुम्मतिना, अकतञ्जुनं^५ दुब्बिना ।
कतं अनरियं साखेन, सखिना ते जनाधिप ॥
७५. न वाहमेतं जानामि, न पि मे कोचि संसति ।
यं मे त्वं सम्म अक्खासि, साखेन कारणं^६ कतं ॥
७६. सखीनं साजीवकरो^७, मम साखस्स चूभयं ।
त्वं नोसिस्सरियं दाता, मनुस्सेसु महन्ततं^८ ।
तयामा^९ लब्भिता^{१०} इद्धी, एत्थ मे नत्थि संसयो ॥
७७. यथा पि बीजमग्गिम्हि^{११}, ड्य्हति न विरूहति ।
एवं कतं असप्पुरिसे, नस्सति न विरूहति ॥
७८. कतञ्जुम्हि च पोसम्हि, सीलवन्ते अरियवुत्तिने ।
सुखेत्ते विय बीजानि, कतं तम्हि न नस्सति ॥

10

15

20

१ बद्धचराम्भि-सी०, पट्टचरामि-स्या० । २-२ भासिस्सं अभासनेय्य-सी०, स्या०, रो० । ३-३ पुत्तहेतु ममज्ज-सी०, स्या० । ४ चाहमेत-सी० । ५ वा-सी० । ६ वदो-सी० रो०, वदि-स्या० । ७ मुखप्यहासानि-स्या० । ८ अकतञ्जुन-सी०, अकतञ्जेन-स्या० । ९ कड्डन-सी०, स्या० । १० साजीवङ्करो-स्या० । ११. महग्गतं-स्या० । १२ तुय्हन्हा-स्या०; तयम्हा-सी० । १३ लब्भिता-सी० । १४ बीज अग्गिस्मिं-सी०, बीज अग्गिस्मि-स्या० ।

B. 212

5

७६. इमं^१ जम्म नेकतिक, असप्पुरिसचिन्तक ।
 हनन्तु साखं सत्तीहि^२, नास्स इच्छामि जीवितं ॥
८०. खमं^३ तस्स^४ महाराज, पाणा न^५ पटिआनया^६ ।
 खम देव असप्पुरिसस्स, नास्स इच्छामहं वध ॥
८१. निग्गोधमेव सेवेय्य, न साखमुपसवसे ।
 निग्गोधस्मिं मतं सेय्यो, यं चे साखस्मिं^७ जीवितं ति ॥

४४६. त्वकलजातकं (८)

10

15

20

८२. न त्वकला सन्ति न आलुवानि^१,
 न विळालियो न कळम्बानि तात ।
 एको अरञ्जभिह सुसानमज्जे,
 किमत्थिको तात खणासि कासुं ॥
८३. पित्तमहो तात सुदुब्बलो ते,
 अनेकव्याधीहि दुखेन^२ फुट्ठो ।
 तमज्जह निखणिस्सामि^३ सोब्भे,
 न हिस्स तं जीवितं रोचयामि ॥
८४. सङ्कप्पमेत पटिलद्ध पापक^४,
 अच्चाहितं कम्म^५ करोसि लुद्ध ।
 मया पि तात पटिलच्छसे तुवं,
 एतादिसं कम्म जरूपनीतो ।
 तं कुल्लवत्तं^६ अनुवत्तमानो,
 अहं पि त निखणिस्सामि सोब्भे ॥
८५. फरुसाहि वाचाहि पकुब्बमानो,
 आसज्ज मं त्व वटसे कुमार ।

१ इमञ्च-स्या० । २ सत्तीहि-सी० । ३-३ खम्यतस्स-सी० । ४-४ दुप्पटि-
 आनया-सी०, स्या०, रो० । ५ साखस्मि-सी० । ६ आलुपानि-सी०, स्या०, रो० ।
 ७ दुक्खेहि-स्या० । ८ निखणिस्सामि-स्या० । ९. पाप-सी० । १० कम्म-स्या० ।
 ११ कुल्लवत्तं-स्या० ।

पुत्तो ममं ओरसको समानो,
अहितानुकम्पी मम^१ त्वंसि पुत्त ॥

८६. न ताहं^२ तात अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी ते अहं^३ पि^४ तात ।
पापं च तं कम्म पक्खमानं,
अरहामि नो वारयित्तुं ततो^५ ॥

B. 213

5

८७. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ^६,
अट्ठसके हिंसति पापधम्मो ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो निरयं उपेति^७ ॥

10

८८. यो मातरं वा पितरं सविट्ठ,
अत्तेन पानेन उपट्ठहाति ।
कायस्स भेदा अभिसम्परायं,
असंसयं सो सुगति उपेति ॥

८९. न मे त्वं पुत्त अहितानुकम्पी,
हितानुकम्पी मे त्वंसि पुत्त ।
अहं च तं^८ मातरा बुच्चमानो,
एतादिसं कम्म करोमि लुट्ठं ॥

15

९०. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।
निट्ठापये^९ तं च^९ सका अगारा,
अञ्जं पि ते सा दुखभावहेय्य^{१०} ॥

20

९१. या ते सा भरिया अनरियरूपा,
माता ममेसा सकिया जनेत्ति ।

१. मे-मी०. म्या० । २. न्याह-स्या० । ३-३ अहंविह-त्या० । ४. ततो हि-
ग्या० । ५. सविट्ठ-मी०, रो० । ६. परेति-रो० । ७. ते-त्या० । ८. निट्ठामसे-सी०,
रो० । ९. मी० पोत्थके नरिय । १०. दुक्कयभावहेय्य-मी० ।

दन्ता करेणू^१ व^२ वसूपनीता,
सा पापधम्मा पुनरावजातू ति ॥

४४७. महाधम्मपालजातकं (९)

B. 214

६२. कि ते वतं कि पन ब्रह्मचरियं,
किस्स सुचिण्णस्स अयं विपाको ।
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं,
कस्मा नु^३ तुम्हं दहरा न मिय्यरे^४ ॥
६३. धम्म चराम न मुसा भणाम,
पापानि कम्मनि परिवज्जयाम^५ ।
अनरियं परिवज्जेमु^६ सब्बं,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६४. सुणोम धम्मं असतं सतं च,
न चा पि धम्म असतं रोचयाम ।
हित्वा असन्ते न जहाम सन्ते,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६५. पुब्बे व दाना सुमना भवाम,
ददम्पि वे^७ अत्तमना भवाम ।
दत्त्वा पि वे नानुत्प्याम^८ पच्छा,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६६. समणे मयं ब्राह्मणे अद्विके च,
वनिब्बके याचनके दलिद्दे ।
अन्नेन पानेन अभित्तप्पयाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६७. मयं च भरियं नातिक्कमाम,
अम्हे^९ च भरिया^{१०} नातिक्कमन्ति ।

१-१ कणेण्व-सी० । २ हि-सी० । ३ मीयरे-सी०, रो० । ४ विवज्जयाम-
सी०, स्या०, रो० । ५ परिवज्जेम-स्या० । ६ जे-सी० । ७ नानुत्प्याम-स्या० ।
८-८. भरिया पि अम्हे-स्या० ।

- अञ्जत्र ताहि ब्रह्मचरियं चराम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६८. पाणात्तिपात्ता विरमाम सब्बे,
लोके अदिन्नं परिवज्जयाम ।
अमज्जपा नो पि मुसा भणाम,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
६९. एतासु वे जायरे सुत्तमासु,
मेघाविनो होन्ति पहूत्तपञ्जा^१ ।
बहुस्सुता वेदगुनो^२ च होन्ति,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
१००. माता पिता^३ च^४ भगिनी भातरो च,
पुत्ता च दारा च मयं च सब्बे ।
धम्मं चराम परलोकहेतु,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
१०१. दासा च दास्यो^५ अनुजीविनो च,
परिचारका कम्मकरा च सब्बे ।
धम्मं चरन्ति परलोकहेतु,
तस्मा हि अम्हं दहरा न मिय्यरे ॥
१०२. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारि,
धम्मो सुचिण्णो सुखभावहाति ।
एसानिसंसो धम्मे सुचिण्णे,
न दुग्गति गच्छति धम्मचारी ॥
१०३. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारि,
छत्तं महन्तं विय वस्सकाले ।
धम्मेन गुत्तो मम धम्मपालो,
अञ्जस्स अट्ठीनि सुखी कुमारो त्ति ॥

१ बहूत्तपञ्जा—स्या० । २ वेदगुना—स्या० । ३-३ पितरो—स्या० । ४. दस्सो—
सी०, रो०, दासी—स्या० ।

४४८. कुक्कुटजातकं (१०)

3 216

१०४ नास्मसे कतपापम्हि, नास्मसे अलिकवादिने ।
नास्मसे^१ अत्तत्थपञ्जम्हि^२, अतिसन्ते पि नास्मसे ॥

१०५. भवन्ति हेके पुरिसा, गोपिपासिकजातिका^३ ।
घसन्ति मञ्जे मित्तानि, वाचाय न च कम्मुना ॥

5 १०६. सुक्खञ्जलिपग्गहिता, वाचाय पलिगुण्ठिता^४ ।
मनुस्सफेग्गू नासीदे^५, यस्मि नत्थि कतञ्जुता ॥

१०७. न हि अञ्जञ्जचित्तान^६, इत्थीनं पुरिसान वा ।
नानाविकत्वा^७ संसग्ग, तादिस पि च^८ नास्मसे ॥

१०८ अनरियकम्ममोक्कन्त, अथेत^९ सव्वघातिन ।

10 निसितं व पटिच्छन्नं, तादिस पि च नास्मसे ॥

१०९ मित्तरूपेनिघेकच्चे^{१०}, साखल्येन^{१०} अचेतसा ।
विविधेहि उपायन्ति^{११}, तादिस पि च नास्मसे ॥

११०. आमिसं वा धनं वा पि, यत्थ पस्सति तादिसो ।
दुब्भिं^{१२} करोति दुम्भेघो, तं च हन्त्वान^{१३} गच्छति ॥

15 १११. मित्तरूपेन बहवो, छन्ना सेवन्ति सत्तवो ।
जहे कापुरिसे हेते, कुक्कुटो विथ सेनक ॥

११२ यो च उप्पतित अत्थं, न^{१४} खिप्पमनुबुज्जति^{१५} ।
अमित्तवसमन्वेति, पच्छा च^{१६} अनुत्पति ॥

११३ यो च उप्पतितं अत्थं, खिप्पमेव निवोधति ।
मुच्चते सत्तुसम्बाधा, कुक्कुटो विथ सेनका ।

20

१-१ नास्म ससद्दुपञ्जम्हि-सी० । २ गोपिपासिकजातिका-गी०, रो० । ३. पळिगुण्ठिता-सी० । ४. नासिदे-स्या० । ५ अञ्जञ्जचित्तान-स्या० । ६. नानान-कत्वा-सी०, रो० । ७-७ न विस्ससे-स्या०, नास्मसे-गी० । ८ अत्थेन-गी०, वत्थेन-स्या०, रो० । ९ मित्तवसेनिघेकच्चे-स्या० । १० नागल्लेन-सी० । ११ उपायेहि-गी० । १२ दुब्भि-गी० । १३. हन्त्वान-गी०, रो० । १४-१४ निप्पमेव न बुज्जति-स्या० । १५ व-स्या० ।

११४. तं तादिसं कूटमिवोद्धृतं वने,
अधम्मिकं निच्चविधंसकारिनं ।
आरा विवज्जेय्य नरो विचक्खणो,
सेनं यथा कुक्कुटो वंसकानने ति ॥

४४९. मट्टकुण्डलीजातकं (११)

११५. अलङ्कृतो मट्टकुण्डली^१,
मालधारी^२ हरिचन्दनुस्सदो ।
बाहा पमाय्ह कन्दसि,
वनमज्झे किं दुक्खितो तुवं ॥ 5 B.217
११६. सोवण्णमयो पभस्सरो,
उप्पन्नो रथपञ्जरो मम ।
तस्स चक्कयुगं न विन्दामि,
तेन दुक्खेन जहामि जीवित ॥ 10
११७. सोवण्णमयं मणीमयं,
लोहमयं अथ रूपियामयं^३ ।
पावद रथं करिस्सामि^४ ते,
चक्कयुगं पटिपादयामि^५ तं ॥ 15
११८. सो^६ माणवो तस्स पावदि,
चन्दिमसुरिया^७ उभयेत्थ^८ भातरो ।
सोवण्णमयो रथो मम,
तेन चक्कयुगेन सोभति ॥ 20
११९. वालो खो त्वंसि माणव,
यो त्वं पत्थयसे^९ अपत्थियं^{१०} ।
मञ्जामि तुवं मरिस्ससि,
न हि त्वं लच्छसि चन्दसूरिय ॥

१. मट्टकुण्डली-सी०, रो० । २. मालधारी-सी०, रो० । ३. रूपियमय-स्या० ।
४. कारयामि-सी०, रो० । ५. पटिलामयामि-स्या० । ६. अथ-स्या० । ७. चन्द-
सूरिया-म० । ८. उभयेत्थ-स्या० । ९. पत्थयसि-स्या० । १०. अपत्थियं-स्या० ।

B 218 5

१२०. गमनागमनं पि दिस्सति,
वण्णघातु उभयेत्थ वीथियो ।
पेतो पन नेव दिस्सति,
को नु खो कन्दत वाल्यतरो ॥

१२१. सच्चं खो वदेसि माणव,
अहमेव कन्दत वाल्यतरो ।
चन्दं विय दारको रुद,
पेत कालकतामिपत्थये^१ ॥

१२२ आदित्तं वत मं सन्त, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिच्चं^२, सब्बं निब्बापये दरं ॥

१२३. अब्बही^३ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सित्तं ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोक अपानुदि ॥

१२४. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणवा ति ॥

४५०. बिलारकोसियजातकं (१२)

१२५. अपचन्ता पि दिच्छन्ति^४, सन्तो लद्धान भोजन ।
किमेव त्वं पचमानो, य न दज्जा न त सम ॥

१२६. मच्छेरा च पमादा च, एव दानं न दिव्यति ।
पुञ्ज आकङ्खमानेन, देय्यं होति विजानता ॥

१२७. यस्सेव भीतो न ददाति मच्छेरी, तदेवाददतो भय ।
जिघच्छा च पिपासा च, यस्स भायति मच्छेरी ।
तमेव बाल फुसति, अस्मिं लोके परम्हि च ॥

१२८. तस्मा विनेय्य मच्छेरं, दज्जा दानं मलाभिभू ।
पुञ्जानि^५ परलोकस्मि, पतिट्ठा हौन्ति पाणिन ॥

१. कालकतामिपत्थये-स्या० । २ ओसिच्चि-स्या० । ३ अब्बुहि-स्या० ।
४. दिच्छन्ति-स्या० । ५ पुञ्ज हि-स्या० ।

१२६. दुष्टदं ददमानानं, दुक्करं कम्म कुब्बतं ।
असन्तो नानुकुब्बन्ति, सतं धम्मो दुरत्तयो ॥
१३०. तस्मा सतं च असतं^१, नाना होति इतो गति ।
असन्तो निरयं यन्ति, सन्तो सम्गपरायना ॥
१३१. अप्पस्मेके^२ पवेच्छन्ति, बहुनेके^३ न दिच्छरे ।
अप्पस्मा दक्खिणा दिन्ना, सहस्सेन समं मित्ता ॥
१३२. धम्मं चरे यो पि समुच्छकं^४ चरे,
दारं च पोसं ददमप्पकस्मिं^५ ।
सतं^६ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ॥
१३३. केनेस यञ्जो विपुलो महग्घतो^७,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
कथं सतं^८ सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ॥
१३४. ददन्ति हेके विसमे निविट्ठा,
छेत्वा^९ वधित्वा अथ सोचयित्वा ।
सा दक्खिणा अस्सुमुखा सदण्डा,
समेन दिन्नस्स न अग्घमेति ।
एवं सतं सहस्सानं सहस्सयागिनं,
कलम्पि नाग्घन्ति तथाविधस्स ते ति ॥

5 B. 219

10

15

20

४५१. चक्रवाकजातकं (१३)

१३५. वण्णवा अभिरूपोसि, घनो सञ्जातरोहितो ।
चक्रवाक सुरूपोसि, विप्पसन्नमुखिन्द्रियो ॥

१. असतं च-सी०, स्या०, रो० । २. अप्पस्मेके-स्या० । ३. बहुनाके-स्या० ।
४. समुच्छक-स्या० । ५. ददं अप्पकस्मिं पि-रो० । ६. सतं-स्या० । ७. महग्घनो-
सी० । ८. सी०, स्या०, रो० पोत्यकेसु नत्व । ९. भत्त्वा-सी०, रो०; घत्त्वा-स्या० ।

B. 220 5

5

10

15

20

१३६. पाठीनं^१ पावुसं मच्छं, बलजं^२ भुञ्जरोहितं ।
गङ्गाय^३ तीरे निसिघ्नो^४, एवं भुञ्जसि भोजनं ॥
१३७. न बाहमेतं^५ भुञ्जामि, जङ्गलानोदकानि^६ वा ।
अञ्जत्र सेवालपणका, एतं^७ मे सम्म भोजन ॥
१३८. न बाहमेतं सद्दहामि, चक्कवाकस्स भोजन ।
अहं पि सम्म भुञ्जामि, गामे लोणियतेलियं^८ ॥
१३९. मनुस्सेसु कत भत्तं, सुच्चिं^९ मंसूपसेचन ।
न च मे तादिसो वण्णो, चक्कवाक यथा तुवं^{१०} ॥
१४०. सम्पस्स अत्तनि वेरं, हिसयं^{११} मानुसिं पजं ।
उत्रस्तो घससी भीतो, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४१. सब्वलोकविरुद्धोसि^{१२}, घट्ठ पापेन कम्ममुना ।
लद्धो पिण्डो न पीणेति, तेन वण्णो तवेदिसो ॥
१४२. अहं पि सम्म भुञ्जामि, अहिंसं सब्बपाणिन ।
अप्पोस्सुक्को निरासङ्को^{१३}, असोको अकुतोभयो ॥
१४३. सो करस्सु आनुभावं, वीत्तिवत्तस्सु सीलियं ।
अहिंसाय चरं^{१४} लोके, पियो होहिसि ममिव ॥
१४४. यो न हन्ति न घातेति, न जिनाति न जापये ।
मेत्तंसो सब्बभूतेसु, वेरं तस्स न केनची ति ॥

४५२. भूरिपञ्चजातकं^{१५} (१४)

१४५. सच्च किर त्वं^{१६} अपि^{१७} भूरिपञ्च,
या तादिसी सीरि^{१८} घिती^{१९} मती^{२०} च ।

१. पटीन-स्या० । २ बलज-सी०, बलज्ज-स्या०; बालज-रो० । ३-३. गगा-
तीरे निसिघ्नोसि-स्या० । ४ बाहमेत-सी० । ५ जङ्गलानूदकानि-स्या० । ६ अञ्ज-
स्या० । ७ लोणिकतेलिक-स्या० । ८ सुच्चि-सी०, स्या० । ९ अब-सी० । १०.
हिसाय-स्या० । ११ सब्वलोकविरुद्धोसि-सी० । १२ निरासङ्को-स्या०, रो० । १३
चर-सी०, स्या० । १४ भूरिपञ्चजातक-सी०, भूरिपञ्चजातक-स्या० । १५-१५ लपि-
सी०; तुव पि-स्या० । १६ सिरि-स्या०, सिरि-सी० । १७ घिति-स्या० । १८-
मुती-सी०; मति-स्या० ।

न तायतेभाववसूपनितं,
यो यवकं भुञ्जसि अण्यसूपं ॥

१४६. सुखं दुक्खेन परिपाचयन्तो,
काला कालं विचिनं छन्दच्छन्नो ।
अत्थस्स द्वारानि^१ अवापुरन्तो^२,
तेनाहं तुस्सामि यवोदनेन ॥

5

१४७. कालं च गत्वा अभिजीह्णाय,
मन्तेहि अत्थं परिपाचयित्वा ।
विजम्मिस्स^३ सीह्विजम्मितानि,
तायिद्धिया दक्खसि मं पुना पि ॥

B. 221

१४८. सुखी पि^४ हेके न करोन्ति पापं,
अवण्णसंसग्गभया पुनेके ।
पहू समानो विपुलत्थच्चिन्ती,
किंकारणा मे न करोसि दुक्खं ॥

10

१४९. न पण्डिता अत्तसुखस्स हेतु,
पापानि कम्मानि समाचरन्ति ।
दुक्खेन फुट्ठा खलिता पि सन्ता,
छन्दा च दोसा न जहन्ति धम्मं ॥

15

१५०. येन केनचि वण्णेन, मुदुता दारुणेन वा ।
उद्धरे दीनमत्तानं, पच्छा धम्मं समाचरे ॥

20

१५१. यस्स रक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।
न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुब्भो हि पापको ॥

१५२. यस्सा^५ पि^६ धम्मं पुरिसो^७ विजञ्जा,
ये चस्स कङ्खं विनयन्ति सन्तो ।
तं हिस्स दीपं च परायनं च,
न तेन मेत्तिं जरयेथ पञ्चो ॥

25

१. मारानि-सी० । २. जवापुरन्तो-स्या० । ३. विजम्मिसं-स्या० । ४. हि-
सी० । ५-५ यस्स हि-सी० । ६. मनुजो-सी० ।

- १५३ अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पव्वजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
- 5 १५४. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पत्ति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढती ति ॥

४५३. महामङ्गलजातकं (१५)

B. 222

१५५. किंसु नरो जप्पमधिच्चकाले,
कं वा विज्जं कतम वा सुतानं ।
सो मच्चो अस्मि च' परम्हि लोके,
कथं करो सोत्थानेन गुत्तो ॥
- 10 १५६. यस्स देवा पितरो च सब्बे,
सरीसपा' सब्बभूतानि चा पि ।
मेत्ताय निच्चं अपचितानि होन्ति,
भूतेसु वे सोत्थान तदाहुं ॥
- 15 १५७. यो सब्बलोकस्स निवातवुत्ति.
इत्थीपुमानं सहदारकानं ।
खन्ता दुस्सतानमप्पटिकूलवादा,
अधिवासनं सोत्थानं तदाहु ॥
- 20 १५८. यो नावजानात्ति सहायमित्ते',
सिप्पेन कुल्याहि' धनेन जच्चा ।
रुत्तिपञ्चो अत्थकाले मतीमा',
सहायेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥

१. व-रो० । २. सिर्सिया-सी०, स्या०, रो० । ३. सहायमित्ते-सी०, रो० ।
४. कुल्यामि-स्या० । ५. मतीमा-सी०, रो० ।

१५९. मित्तानि वे यस्स भवन्ति सन्तो,
सविस्सत्था अविस्वादकस्स ।
न मित्तदुब्धी^१ संविभागी घनेन,
मित्तेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥
१६०. यस्स भरिया तुल्यवया समग्गा,
अनुब्बता धम्मकामा पजाता ।
कोलिनिया सीलवती पतिब्बता,
दारेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥
१६१. यस्स राजा भूतपती^२ यसस्सी,
जानाति सोचेय्यं^३ परक्कमं च ।
अद्वेज्जता सुहृदयं ममं ति,
राजूसु वे सोत्थानं तदाहु ॥
१६२. अन्नं च पानं च ददाति सद्धो,
मालं च गन्धं च विलेपनं च ।
पसन्नचित्तो अनुमोदमानो,
सग्गेसु वे सोत्थानं तदाहु ॥
१६३. यमरियधम्मेन पुनन्ति बुद्धा^४,
आराधिता समचरियाय सन्तो ।
बहुस्सुता इसयो सीलवन्तो,
अरहन्तमज्जे सोत्थानं तदाहु ॥
१६४. एतानि खो सोत्थानानि लोके,
विञ्चुप्पसत्थानि^५ सुखुद्दयानि^६ ।
तानीध सेवेथ नरो सपञ्जो,
न हि मङ्गले किञ्चनमत्थि सच्चं ति ॥

१ मित्तदुब्धी-सी० । २ भूतपति-म० । ३ सोचेय्य-स्या० । ४ बुद्धा-सी०,
स्या० । ५ विञ्चुप्पसत्थानि-स्या० । ६ सुखिन्द्रियानि-रो० ।

४५४. घटपण्डितजातकं (१६)

१६५. उट्टेहि कण्ह किं सेसि, को अत्थो सुपनेन ते ।
यो पि तुय्हं सको भाता, हृदयं चक्खुं चं दक्खिणं ।
तस्स वाता वलीयन्ति, घटो जप्पति केसव ॥
१६६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रोहिणेय्यस्स केसवो ।
तरमानरूपो बुट्ठासि, भातुसोकेन अट्टितो ॥
१६७. किञ्च उम्मतरूपो व, केवलं द्वारकं इमं ।
ससो ससो ति लपसि, को नु ते ससमाहरि ॥
- B. 224 १६८. सोवण्णमयं मणीमयं, लोहमयं अथं रुपियामयं ।
सङ्घसिलापवाळमयं, कारयिस्सामि ते ससं ॥
- १६९ सन्ति अञ्जे पि ससका, अरञ्जे वनपोचरा ।
ते पि ते आनयिस्सामि, कीदिसं ससमिच्छसि ॥
१७०. न चाहमेते इच्छामि, ये ससा पथविस्सिता ।
चन्दतो ससमिच्छामि, तं मे ओहर केसव ॥
१७१. सो नून मधुर जाति, जीवित विजहिस्ससि ।
अपत्थियं यो पत्थयसि, चन्दतो ससमिच्छसि ॥
१७२. एवं चे कण्ह जानासि, यदञ्जमनुसाससि ।
कस्मा पुरे मतं पुत्त, अज्जा पि मनुसोचसि ।
१७३. यं न लव्भा मनुस्सेन, अमनुस्सेन वा पुन ।
जातो मे मा मरी पुत्तो, कुतो लव्भा अलब्भियं ॥
१७४. न मन्ता मूलभेसज्जा, ओसधेहि धनेन वा ।
सक्का आनयित्तुं कण्ह, य पेतमनुसोचसि ॥
१७५. यस्स एतादिसा अस्सु, अमच्चा पुरिसपण्डिता ।
यथा निज्जापये अज्ज, घटो पुरिसपण्डितो ॥

१. घटजातक-सी०, घटपण्डित०-स्या० । २. ताव-रो० । ३-३ चक्खुव-
सी०, रो०, चक्खु-स्या० । ४. वल्लियन्ति-स्या० । ५-५ अथवा रुपियमय-स्या० ।
६. चाहमेत-सी०, चाहमेते-स्या०, चाहमेत-रो० । ७. पठविस्सिता-सी०, स्या०, रो० ।
८. अपत्थय-स्या० । ९. अनुसोचसि-स्या० । १०. मरि-सी० । ११. घतो-सी०, स्या० ।

१७६. आदित्तं वत मं सन्तं, घतसित्तं व पावकं ।
वारिना विय ओसिञ्चं^१, सब्बं निब्बापये दरं ॥
१७७. अब्बही^२ वत मे सल्लं, यमासि हृदयस्सित्तं^३ ।
यो मे सोकपरेतस्स, पुत्तसोकं अपानुदि ॥
१७८. सोहं अब्बूळ्हसल्लोस्मि, वीतसोको अनाविलो ।
न सोचामि न रोदामि, तव सुत्वान माणव ॥
१७९. एवं करोन्ति सप्पञ्जा, ये होन्ति अनुकम्पका ।
निवत्तयन्ति सोकम्हा, घटो जेट्टं व भातरं ति ॥

5

दसकनिपालं निद्वित्तं ।

तस्सुद्दानं

दळ्ह कण्ह धनञ्जय सङ्खवरो,
रज^४ सत्तह^५ कस्स च^६ तक्कलिना ।
धम्मं^७ कुक्कुट कुण्डलि भोजनदा,
चक्कवाक सुभूरिस सोत्थि घटो^८ ति ॥

B. 225

10

—:०:—

१ ओसिञ्च-स्या० । २ अब्बुहि-स्या० । ३ हृदयनिस्सित्त-सी० । ४. राजा-सी०, स्या० । ५-५ सत्ताहससाब्ब-सी०, स्या० । ६. जम्म-सी० । ७ घटो-सी०, स्या० ।

११. एकादसकनिपातो

४५५. मातृपोसकजातकं (१)

B. 226

१. तस्स नागस्स विप्पवासेन,
विस्सुल्लहा सल्लकी^१ च कुटजा^२ च^३ ।
कुशविन्दकरवरी^४ तिससामा^५ च^६,
निवाते पुप्फिता च कणिकारा ॥

5

२. कोचिदेव सुवण्णकायुरा^१,
नागराजं भरन्ति पिण्डेन ।
यत्थ राजा राजकुमारो वा,
कवचमभिहेस्सति अच्चम्मितो^२ ॥

10

३. गण्हाहि नाग कवळं, मा नाग किसको भव ।
वहूनि राजकिच्चानि, तानि^३ नाग करिस्ससि ॥

४. सा नूनसा कपणिका, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणु पादेन घट्टेति, गिरि चण्डोरणं पति ॥

५. का नु ते सा महानाग, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणु पादेन घट्टेति, गिरि चण्डोरणं पति ॥

15

६. माता मे सा महाराज, अन्धा अपरिणायिका ।
खाणुं पादेन घट्टेति, गिरि चण्डोरणं पति ॥

७. मुञ्चयेत्तं महानागं, योयं भरति मातरं ।
समेतु मातरा नागो, सह सव्वेहि जातिभि ॥

१ वल्लकी-स्या० । २-२ कुटजा-स्या० । ३ कुशविन्दकरवर-सी०; कुश-
विन्दकरवर-स्या० । ४-४ तिससामा-सी०; तिससामा च-स्या० । ५. सुवण्णकायुरा-
सी० । ६ असम्मितो-सी०, रो०, असम्मितो-स्या० । ७. यानि-सी०, रो० ।

८. मुत्तो च^१ बन्धना नागो, मुत्तमादाय^२ कुञ्जरो^३ ।
मुहुत्तं अस्सासयित्वा^४, अगमा येन पव्वतो ॥
९. ततो सो नल्लिनि^५ गन्त्वा, सीतं कुञ्जरसेवितं ।
सोण्डायूदकमाहत्वा^६, मातरं अभिसिञ्चथ ॥
१०. कोयं अनरियो देवो, अकालेन पि^७ वस्सति^८ । 5 B 227
गतो मे अत्रजो पुत्तो, यो मय्हं परिचारको ॥
११. उट्ठेहि अम्म कि सेसि, आगतो त्याहमत्रजो ।
मुत्तोमिह कासिराजेन, वेदेहेन यसस्सिना ॥
१२. चिरं जीवतु सो राजा, कासीनं रट्टवड्डुनो ।
यो मे पुत्तं पमोचेसि^९, सदा बुद्धापचायिकं^{१०} ति ॥ 10

४५६. जुह्वजातकं (२)

१३. सुणोहि मय्हं वचनं जनिन्द,
अत्येन जुह्वमिह इधानुपत्तो ।
न ब्राह्मणे अद्धिके तिट्ठमाने,
गन्तव्वमाहु द्विपदिन्द^१ सेट्ट ॥
१४. सुणोमि तिट्ठामि वदेहि ब्रह्मे,
येनासि^२ अत्येन इधानुपत्तो । 15
कं वा त्वमत्थं मयि पत्थयानो,
इधागमा ब्रह्मे तदिद्ध ब्रूहि ॥
१५. ददाहि मे गामवरानि पञ्च,
दासीसतं सत्त गवं सतानि । 20
परोसहस्सं च सुवण्णानिक्खे,
भरिया च मे सादिसी द्वे ददाहि ॥

१. व-सी०, स्या० । २-२ कासिराजेन पेसितो-सी०, स्या०, मुत्तोमादातो कुञ्जरो-रो० । ३ विस्समित्थान-सी०, अस्ससित्थान-स्या० । ४ निल्लिनि-स्या०, नल्लिनि-सी० । ५ सोण्डाय उदकमाहित्वा-स्या० । ६-६ पवस्सति-सी०, स्या०; तिक्क-स्याति-रो० । ७ अमोचेसि-सी० । ८ कुट्टपचायिक-स्या० । ९ द्विपदान-सी०, रो०, द्विपदान-स्या० । १० येनापि-स्या० ।

B 228 5

१६. तपो नु ते ब्राह्मण भिसरूपो,
मन्ता नु ते ब्राह्मण चित्तरूपा ।
यक्खा नु^१ ते अस्सवा सन्ति केचि,
अत्थं वा मे अभिजानासि कत्त ॥

१७. न मे तपो अत्थि न चा पि मन्ता,
यक्खा पि मे अस्सवा नत्थि केचि ।
अत्थं पि ते नाभिजानामि कत्तं,
पुब्बे च^२ खो सङ्गतिमत्तमासि ॥

10

१८. पठमं इदं^३ दस्सनं जानतो मे,
न ताभिजानामि इतो पुरत्था ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्थं,
कदा कुहि वा अहु सङ्गमो नो ॥

15

१९. गन्धारराजस्स पुरम्हि रम्मे,
अवसिम्हसे तक्कसीलाय^४ देव ।
तत्थन्धकारम्हि तिमीसिकाय^५,
अंसेन अंस समघट्टयिम्ह^६ ॥

20

२०. ते तत्थ ठत्वान उभो जनिन्द,
साराणिय^७ वीतिसारयिम्ह^८ तत्थ ।
सायेव नो सङ्गतिमत्तमासि,
ततो न पच्छा न पुरे अहोसि^९ ॥

२१. यदा कदाचि मनुजेषु ब्रह्मो,
समागमो सप्पुरिसेन होति ।
न पण्डिता सङ्गतिसन्थवानि,
पुब्बे कत्तं वा पि विनासयन्ति ॥

१. व-सी०, रो० । २ व-स्या० । ३ इम-सी० । ४ तक्कमिलाय-म०,
रो० । ५ तिमिस्सकाय-स्या० । ६ समघट्टयिम्हा-स्या० । ७. साराणीय-सी० ।
८ वीतिसारिम्ह-सी०, स्या०, रो० । ९ कदाचि-स्या० ।

२२. बाला व' खो सङ्गतिस्सन्थवानि,
पुब्बे कतं वा पि विनासयन्ति ।
बहुं पि बालेसु कतं विनस्सति,
तथा हि बाला अकतञ्जुरूपा ॥
२३. धीरा च खो सङ्गतिस्सन्थवानि, 5
पुब्बे कतं वा पि न नासयन्ति ।
अप्यं पि धीरेसु कतं न नस्सति,
तथा हि धीरा सुकतञ्जुरूपा ॥
२४. ददामि ते गामवरानि पञ्च, B. 229
दासीसतं सत्त गवं सतानि । 10
परोसहस्सं च सुवण्णनिक्खे,
भरिया च ते सादिसी द्वे ददामि ॥
- २५ एवं सत होति समेच्च राज,
नक्खत्तराजारिव तारकानं ।
आपूरती कासिपती तथाहं,
तया' पि' मे सङ्गमो अज्ज लद्धो ति ॥ 15

४५७. धम्मदेवपुत्तजातकं (३)

- २६ यसोकरो पुञ्जकरोहमस्मि,
सदात्थुतो' समणब्राह्मणानं ।
मग्गारहो देवमनुस्सपूजितो,
धम्मो अहं देहि अघम्म मग्गं ॥ 20
२७. अघम्मयानं दळ्हमासहित्वा,
असन्तसन्तो वलवाहमस्मि ।
स किस्स हेतुमिह तवज्ज दज्जं,
मग्गं अहं धम्म अदिन्नपुव्वं ॥

१. च-सी०, स्या०, रो० । २. यया अहं-सी०, स्या० । ३-३ तथाहि-सी०,
स्या० । ४ धम्मजातकं-सी० । ५ सदात्थुतो-सी०, स्या० ।

२८. धम्मो हवे पातुरहोसि पुब्बे,
पच्छा अघम्मो उदपादि लोके ।
जेट्ठो च सेट्ठो च सनन्तनो च,
उय्याहि जेट्ठस्स कनिट्ठ मग्गा ॥
- 5 २९ न याचनाय न पि पातिरूपा',
न अरहता^१ तेह ददेय्य^२ मग्ग ।
युद्धं च नो होतु उभिन्नमज्ज,
युद्धम्हि^३ यो जेस्सति^४ तस्स मग्गो ॥
- B. 230 ३०. सव्वा दिसा अनुविसटोहमस्मि^५,
10 महव्वलो अमितथसो अतुल्यो^६ ।
गुणेहि सव्वेहि उपेतरूपो,
धम्मो अघम्म त्व कथं विजेस्ससि ॥
- ३१ लोहेन वे हञ्जति जातरूपं,
न जातरूपेन हनन्ति लोहं ।
15 सचे अघम्मो हञ्जति^७ धम्ममज्ज,
अयो सुवण्णं विय दस्सनेय्यं ॥
३२. सचे तुव युद्धबलो अघम्म^८,
न तुय्ह बुद्धा^९ च गरू च अत्थि ।
मग्ग च ते दम्मि पियाप्पियेन,
20 वाचादुरुत्तानि पि ते खमामि ॥
- ३३ इदं च सुत्वा वचन अघम्मो,
अवसिरो पतितो उद्धपादो ।
युद्धत्थिको चे^{१०} न लभामि युद्ध,
एत्तावता होति हतो अघम्मो ॥

१ पाटिरूपा-सी०, स्या० । २ अरहति-सी०, रो०; अरहता-स्या० । ३ ददेय्य-म०, रो० । ४ युद्धस्मि-सी०, स्या० । ५ जिस्सति-स्या० । ६ अनुविसटोहमस्मि-स्या० । ७ अतुल्लो-सी० । ८ हञ्जति-सी०, स्या० । ९ सघम्म-रो० । १० बद्धा-सी०, रो० । ११ वे-सी०, स्या० ।

३४. खन्तीबलो युद्धबलं विजेत्वा,
हृत्वा अघमं निहन्तिवभूम्या ।
पायासि वित्तो^१ अभिरुह्यह सन्दनं,
मग्नेनेव अतिबलो सच्चनिवकमो ॥
३५. माता पिता समणब्राह्मणा च, 5
असम्मानीता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ते^२ ।
यथा अघम्मो पतितो अवंसिरो ॥
३६. माता पिता समणब्राह्मणा च, 10 B. 291
सुसम्मानीता यस्स सके अगारे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुगतिं वजन्ति ते ।
यथा पि घम्मो अभिरुह्यह सन्दनं ति ॥

४५८. उदयजातकं (४)

३७. एका निसिन्ना सुचि सञ्जातूरु^३, 15
पासादमासुह्य अनिन्दितङ्गी ।
याचामि तं किन्नरनेत्तचक्खु,
इमेकरत्ति उभयो वसेम ॥
३८. ओकिण्णन्तरपरिखं^४, दळ्ळहमट्टालकोट्टकं ।
रक्खितं खग्गहत्थेहि, दुप्पवेसमिदं पुरं ॥ 20
३९. दहरस्स युविनो चा^५ पि, आगमो च न विज्जति ।
अथ केन नु वण्णेन, सङ्गमं इच्छसे मया ॥
४०. यवखोहमस्मि कल्याणि, आगतोस्मि तवन्तिके^६ ।
त्वं मं नन्दय^७ भद्दन्ते, पुण्णकंसं ददामि ते ॥

१ वित्तो—स्या० । २ सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ३ सञ्जातूरु—स्या० । ४. ओकिण्णन्तरपरिख—स्या० । ५. वा—सी० । ६. तवन्तिक—सी०, रो० । ७. नन्दसु—स्या० ।

४१. देवं व यक्खं अथ वा मनुस्सं,
न पत्थये उदयमतिच्च अञ्जं ।
गच्छेव त्वं यक्ख महानुभाव,
मा चस्सु गत्त्वा पुनरावजित्थ ॥
- 5 ४२. या सा रति उत्तमा कामभोगिनं,
यं हेतु सत्ता विसम चरन्ति ।
मा तं रति जीयि तुवं सुचिम्हि ते,
ददामि ते रूपियं कंसपूर ॥
- B. 292 ४३. नारिं नरो निज्झपयं घनेन,
10 उक्कसती यत्थ करोति छन्दं^१ ।
विपच्चनीको तव देवधम्मो,
पच्चक्खतो थोकतरेण एसि ॥
४४. आयु च वण्णो च मनुस्सलोके,
निहीयति^२ मनुजान सुग्गते ।
15 तेनेव वण्णेण घनं पि तुय्ह,
निहीयति जिण्णतरासि अज्ज ॥
४५. एवं मे पेक्खमानस्स, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
हायतेव^३ तव^४ वण्णो, अहोरत्तानमच्चये ॥
४६. इमिना व त्वं वयसा, राजपुत्ति सुमेधसे ।
20 ब्रह्मचरियं चरेय्यासि, भिय्यो वण्णवती सिया ॥
४७. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्तेसु तेस वलियो न होन्ति ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव^५,
कथ नु देवानं^६ सरीरदेहो ॥

१ रूपिय-स्या० । २ छन्द-स्या० । ३ निहीयति-स्या० । ४-५. हायते का
ते-सी०, स्या०, हायतेव ततो-रा० । ५ महानुभाव-स्या० । ६. देवाग-रा० ।

४८. देवा न जीरन्ति यथा मनुस्सा,
गत्सेसु तेसं वलियो न ह्योन्ति ।
सुवे सुवे भिय्यतरो व तेसं,
दिब्बो च वण्णो विपुला च भोगा ॥
४९. किंसूध भीता जनता अनेका, 5
मग्गो च नेकायतनं पवुत्तो ।
पुच्छामि तं यक्ख महानुभाव,
कत्थद्धितो^१ परलोकं न भाये ॥
५०. वाचं मनं च पणिघाय सम्मा, B. 233
कायेन पापानि अकुब्बमानो । 10
बहुन्नपान घरमावसन्तो,
सद्धो मुद्दु संविभागी वदञ्जू ।
सङ्गाहको सखिलो सण्हवाचो,
एत्थद्धितो^२ परलोकं न भाये ॥
५१. अनुसाससि मं यक्ख, यथा माता यथा पिता । 15
उळारवण्णं^३ पुच्छामि, को नु त्वमसि सुब्रह्मा ॥
५२. उदयोहमस्मि कल्याणि, सङ्करत्ता^४ इघागतो^५ ।
आमन्त खो तं गच्छामि, मुत्तोस्मि तव सङ्करा^६ ..
५३. सचे खो त्वं उदयोसि, सङ्करत्ता इघागतो ।
अनुसास मं राजपुत्त, यथास्स^७ पुन सङ्गमो ॥ 20
५४. अतिपतति^८ वयो खणो तथेव,
ठानं नत्थि धुवं चवन्ति सत्ता ।
परिजिय्यति^९ अद्धुवं^{१०} सरीरं,
उदये मा पमाद^{१०} चरस्सु घम्मं ॥

१ कत्थद्धितो—स्या० । २ एत्थद्धितो—स्या० । ३ उळारवण्ण—सी०, स्या० । ४ सङ्करत्ता—सी०, रो०, सङ्करत्ता—स्या० । ५ इघागतो—स्या० । ६ सङ्करा—सी०, रो० । ७ यथास्सु—सी० । ८ अतिपतति—सी०, रो० । ९-१० परिजीयति अधुव—स्या० । १० पमाद—सी० ।

५५. कसिणा पथवी धनस्स पूरा,
एकस्सेव सिया अनञ्जवेय्या ।
त चा^१ पि^२ जहति^३ अवीतरागो,
उदये मा पमाद चरस्सु धम्मं ॥
- 5 ५६. माता^४ च पिता च भातरो च^५,
भरिया^६ या पि धनेन होति कीता^७ ।
ते चा पि जहन्ति अञ्जमञ्जं,
उदये मा पमाद चरस्सु धम्मं ॥
- B 294 ५७ कायो परभोजन ति अत्वा^८,
10 ससारे सुगति^९ च दुग्गति च^{१०} ।
इत्तरवासो ति जानियान^{११},
उदये मा पमाद चरस्सु धम्मं ॥
- ५८ साधु भासतियं^{१२} यक्खो, अप्प मच्चान जीवितं ।
कसिरं च परित्त च, त च दुक्खेन सयुतं ।
15 साह एका पब्बजिस्सामि, हित्वा कासि सुरुत्थनं ति ॥

४५९. पानीयजातकं (५)

५९. मित्तो मित्तस्स पानीय, अदिन्नं परिभुञ्जिस्सं ।
तेन पच्छा विजिगुच्छि, त पापं पकत्त मया ।
मा पुन अकरं पाप, तस्मा पब्बजितो अह ॥
६०. परदारं च दिस्वान, छन्दो मे उदपज्जथ^१ ।
20 तेन पच्छा विजिगुच्छि, तं पाप पकत्त मया ।
मा पुन अकरं पाप, तस्मा पब्बजितो अह ॥
६१. पितर मे महाराज, चोरा अगण्ठु^{१०} कानने ।
तेसाहं पुच्छित्तो जान, अञ्जथा नं वियाकरि ॥

१-१ वापि - स्या० । २ जहाति - सी०, स्या०, रो० । ३-३ मातापिता च भातरो च भगिनी - स्या० । ४-४ भरियासामिको सधनेन होति - स्या० । ५ विदित्वा - स्या० । ६-६ सुगती च दुग्गती च - सी०, स्या०, रो० । ७ जानिया - सी०, जानिया - स्या० । ८ भासतय - सी०, रो० । ९ उपपज्जथ - स्या० । १० अगण्ठु - स्या०, अगण्ठु - सी०, रो० ।

६२. तेन पच्छा विजिगुच्छिं^१, तं पापं पकतं मया ।
मा पुन अकरं पापं, तस्मा पव्वजितो अहं ॥
६३. पाणातिपातमकरं, सोमयागे उपट्टिते ।
तेसाहं समनुञ्जासि, तेन पच्छा विजिगुच्छिं ॥
६४. तं पापं पकतं मया, मा पुन अकरं पापं ।
तस्मा पव्वजितो अहं ॥ 5
६५. सुरामेरयमाधुका^२, ये जना पठमासु नो ।
बहूनां^३ ते अनत्थाय, मज्जपानमकप्पयुं ॥
६६. तेसाहं समनुञ्जासि, तेन पच्छा विजिगुच्छिं ।
तं पापं पकतं मया, मा पुन अकरं पापं ।
तस्मा पव्वजितो अहं ॥ B. 235
10
६७. धिरत्थु सुवहू कामे, दुग्गन्धे बहुकण्ठके ।
ये अहं पटिसेवन्तो, नालभिं^४ तादिसं सुखं ॥
६८. महस्सादा सुखा कामा, नत्थि कामा^५ परं सुखं ।
ये कामे पटिसेवन्ति^६, सग्गं ते उपपज्जरे ॥ 15
६९. अप्पस्सादा दुखा^७ कामा, नत्थि कामा परं दुखं ।
ये कामे पटिसेवन्ति, निरयं ते उपपज्जरे ॥
७०. असी यथा सुनिसितो, नेत्तिसो^८ व^९ सुपायिको ।
सत्ती व उरसि^{१०} खित्ता^{११}, कामा दुक्खतरा ततो ॥
७१. अङ्गारानं व जलितं, कासुं साधिकपोरिसं ।
फालं व दिवसं तत्तं, कामा दुक्खतरा ततो ॥ 20
७२. विसं यथा हलाहलं, तेलं^{१२} पक्कुथितं^{१३} यथा ।
तम्बलोहविलीनं व, कामा दुक्खतरा ततो ति ॥

१. विजिगुच्छि - सी० । २. सुरामेरयमाधुका - सी०, स्या०, रो० । ३. बहूनां - सी०, स्या० । ४. नालभि - सी० । ५. काम - सी०, रो० । ६. पटिसेवन्ति - सी० । ७. दुक्खा - रो० । ८. दुक्खं - स्या० । ९-९. नेत्तिसोव - स्या० । १०. उरसी - सी०, स्या० । ११. विसो - सी० । १२-१२. तेलपक्कुथितं यथा - सी०, रो०, तेलं पक्कुथितं यथा - स्या० ।

४६०. युधञ्चयजातकं (६)

७३. मित्तामच्चपरिब्यूळ्हं^३, अहं वन्दे रथेसभ ।
पब्बजिस्सामह^३ राज, तं देवो अनुमञ्जतु ॥
७४. सचे ते ऊनं कामेहि, अहं परिपूरयामि ते ।
यो तं हिंसति वारेमि, मा पब्बज^३ युधञ्चय ॥
- 5 ७५. न मत्थि ऊनं कामेहि, हिंसिता^३ मे न विज्जति ।
दीपं च कातुमिच्छामि^३, य जरा नाभिकीरति ॥
- B. 236 ७६. पुत्तो वा पितर याचे, पिता वा पुत्तमोरस ।
नेगमो तं याचे तात, मा पब्बज युधञ्चय ॥
७७. मा^३ मं देव निवारोहि^३, पब्बजन्त रथेसभ ।
10 माहं कामेहि सम्मत्तो, जराय वसमन्वगू ॥
७८. अहं तं तात याचामि, अह पुत्त निवारये ।
चिरं तं दट्ठुमिच्छामि, मा पब्बज युधञ्चय ॥
७९. उस्सावो व तिणग्गम्हि, सूरियुग्गमन^३ पति ।
एवमायु मनुस्सान, मा मं अम्म निवारय^३ ॥
- 15 ८०. तरमानो^{१०} इम यान, आरोपेतु^{११} रथेसभ ।
मा मे माता तरन्तस्स, अन्तरायकरा अहु ॥
८१. अभिघावथ भहन्ते, सुञ्ज हेस्सति रम्मक ।
युधञ्चयो अनुञ्जातो, सब्बदत्तेन राजिना ॥
८२. योहु^{१२} सेट्ठो सहस्सस्स^{१३}, युवा कञ्चनसन्निभो ।
20 सोयं कुमारो पब्बजितो, कासायवसनो बली ॥
८३. उभो कुमारा पब्बजिता, युधञ्चयो युधिट्टिलो ।
पहाय मातापितरो, सङ्गं छेत्त्वान मच्चुनो ति ॥

१ युधञ्चय-सी०, स्या०, युवञ्चय-रो० । २ परिब्यूळ्ह-सी०, रो० ।
३ पब्बजिस्स-सी०, रो० । ४. पब्बजि-रो० । ५ हिंसन्तो-स्या० । ६ कतु-
मिच्छामि-स्या० । ७-७ मम तात निवारोसी-सी०, स्या० । ८ सूरियुग्गमन-सी०,
स्या० । ९ निवारये-स्या०, रो० । १० तरमाना-सी०, रो० । ११ आरोपेतु-सी०,
रो० । १२ याहु-रो० । १३. मनुस्सान-स्या० ।

४६१. दसरथजातकं (७)

८४. एथ लक्खण सीता च, उभो ओत्तरथोदकं ।
एवायं भरतो आह, राजा दसरथो मतो ॥
८५. केन रामप्पभावेन^१, सोच्चितब्बं न सोचसि ।
पितरं कालकतं सुत्वा, न तं पसहते दुखं ॥
८६. यं न सक्का निपालेतुं^२, पोसेन लपतं बहुं । 5
स किस्स विञ्जू मेघावी, अत्तानमुपतापये ॥
८७. दहरा च हि बुद्धा^३ च, ये बाला ये च पण्डिता । B 237
अड्ढा चेव दलिद्दा^४ च, सब्बे मच्चुपरायणा^५ ॥
८८. फलानमिव पक्कानं, निच्चं पतनतो^६ भयं ।
एवं जातान^७ मच्चानं, निच्चं मरणतो भयं ॥ 10
८९. सायमेके न दिस्सन्ति, पातो दिट्ठा बहुज्जना^८ ।
पातो एके न दिस्सन्ति, सायं दिट्ठा बहुज्जना ॥
९०. परिदेवयमानो चे, किञ्चिदत्थं उदब्बहे ।
सम्मूळ्हो^९ हिंसमत्तानं, कयिरा तं^{१०} विचक्खणो ॥
९१. किस्सो^{११} विवण्णो भवति, हिंसमत्तानमत्तनो । 15
न तेन पेता पालेन्ति, निरत्था परिदेवना ॥
९२. यथा सरणमादित्तं, वारिना^{१२} परिनिब्बये^{१३} ।
एवं पि धीरो सुतवा, मेघावी पण्डितो नरो ।
खिप्पमुप्पतितं सोकं, वातो तूलं^{१४} व धंसये ॥
९३. मच्चो एको व अच्चेत्ति, एको व जायते कुले । 20
संयोगपरमात्वेव, सम्भोगा सब्बपाणिनं ॥

१. राम पभावेन - स्या०; राम जानुभावेन - रो० । २. पालेतु - सी०, स्या० । ३. ये बुद्धा - स्या० । ४. दलिद्दा - सी० । ५. मच्चुपरायणा - स्या०, रो० । ६. पपतना - रो० । ७. जातान - रो० । ८. निच्च - सी०, स्या० । ९. बहुज्जना - स्या० । १०. सम्मूळ्हो - स्या० । ११. केन - सी० । १२. कीसो - स्या० । १३. वारिनाव - स्या० । १४. निब्बापये - स्या० । १५. कूल - सी० ।

६४. तस्मा हि धीरस्स बहुस्सुतस्स,
सम्पस्सतो लोकमिमं परं च ।
अञ्जाय घम्मं हृदयं मन च,
सोका महन्ता पि न तापयन्ति ॥
- 5 ६५. सोहं दस्स^१ च^१ भोक्ख^२ च^३, भरिस्सामि^४ च जातके ।
सेस च^५ पालयिस्सामि, किच्चमेत^६ विजानतो ॥
- ६६ दस वस्ससहस्सानि, सट्ठि वस्ससतानि च ।
कम्बुगीवो महाबाहु, रामो रज्जमकारयी ति ॥

४६२. संवरजातकं (८)

B 238

10

15

20

६७. जानन्तो नो महाराज, तव सील जनाधिपो ।
इमे कुमारे पूजेन्तो, न तं केनचि मञ्जथ ॥
- ६८ तिट्ठन्ते नो महाराजे, अद्दु^१ देवे दिवङ्गते ।
वाती त समनुञ्जिअसु^२, सम्पस्सं अत्थमत्तनो ॥
६९. केन सवरवत्तेन, सञ्जाते अभितिट्ठसि^३ ।
केन तं नातिवत्तन्ति, वातिसङ्घा समागता ॥
- १०० न राजपुत्त उसूयामि^४, समणानं महेसिनं ।
सक्कच्च ते नमस्सामि, पादे वन्दामि तादिन ॥
- १०१ ते म घम्मगुणे युत्त, सुस्ससमनुसूयक^५ ।
समणा^६ मनुसासन्ति^७, इसी घम्मगुणे रता ॥
- १०२ तेसाहं वचनं सुत्वा, समणानं महेसिन ।
न किञ्चि अतिमञ्जामि, घम्मे मे निरतो मनो ॥

१-१ यसञ्च-स्या० । २-२ भोगञ्च-स्या० । ३ भरियापि-स्या० । ४ स-
सी०, स्या० । ५ किच्चमेव-रो० । ६ आहु-सी०, रो०, आहु-स्या० । ७ समनु-
मञ्जिअसु-सी०, स्या० । ८ अथितिट्ठसि-सी० । ९ उसूयामि-सी०, उस्सुयामि-स्या० ।
१० सुस्ससमनुसूयक-सी०, सुस्ससमनुस्सुयक-स्या० । ११-११. समणासमनुसासन्ति-
सी०; समणासमनुसासन्ति-स्या०, रो० ।

१०३. हत्थारोहा^१ अनीकट्टा, रथिका पत्तिकारका ।
तेसं^२ नप्पटिबन्धामि, निविट्ट^३ भत्तवेतनं ॥
१०४. महामत्ता च मे अत्थि, मन्तिनो परिचारका^४ ।
बाराणसि वोहरन्ति, बहुमंससुरोदकं^५ ॥
१०५. अथो पि वाणिजा फीता, नानारट्टेहि^६ आगता ।
तेसु मे विहिता रक्खा, एवं जानाहुपोसथ ॥ 5
१०६. धम्मेन किर वातीनं, रज्जं कारोहि संवर ।
मेघावी पण्डितो चासि^७, अथो पि वातिनं^८ हितो ॥
१०७. तं तं वातिपरिव्यूळ्हं, नानारतनमोच्चितं ।
अमिता नप्पसहन्ति, इन्दं व असुराधिपो ति ॥ 10

४६३. सुप्पारकजातकं (९)

१०८. उम्मज्जन्ति निमुज्जन्ति, मनुस्सा खुरनासिका ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥ B. 239
१०९. कुरुकच्छा^९ पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, खुरमाली ति बुच्चति ॥
११०. यथा अग्गी^{१०} व सुरियो व^{११}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥ 15
१११. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, अग्गिमाली ति बुच्चति ॥
११२. यथा दधी^{१२} व खीरं व^{१३}, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥ 20
११३. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, दधिमाली ति बुच्चति ॥

१ हत्थारोहा—सी० । २ तेषु—रो० । ३ निविट्ट—सी०, रो० । ४ परिचारिका—स्या० । ५ बहुमंससुरोदक—स्या० । ६ नानारट्टासो—रो० । ७ चापि—सी०, रो० । ८ वातीन—सी०, स्या० । ९ कुरुकच्छा—सी०, स्या०, रो० । १०-११. अग्गि सुरियो व—स्या० । ११-११ धधि व खीरञ्च—स्या० ।

११४ यथा कुसो व सस्सो व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

११५ कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, कुसमाली ति वुच्चति ॥

5 ११६. यथा नळो व वेळू व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

११७. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, नळमाली ति वुच्चति ॥

10 ११८ महब्भयो^१ भिसनको, सद्दो सुय्यतिमानुसो ।
यथा सोब्भो पपातो व, समुद्दो पटिदिस्सति ।
सुप्पारकं तं पुच्छाम, समुद्दो कतमो अयं ॥

B. 240

११९. कुरुकच्छा पयातानं, वाणिजानं धनेसिनं ।
नावाय विप्पनट्टाय, वळवामुखी^२ ति वुच्चति ॥

15 १२०. यतो सरामि अत्तानं, यतो पत्तोस्मि विञ्चुत्तं ।
नाभिजानामि सञ्चिच्च, एकपाणं पि हिंसितं ।
एतेन सच्चवज्जेन, सोत्थि नावा निवत्तत्तु ति ॥

एकादसनिपात निद्धित ।

तस्सुद्धानं

सिरिमातुसुपोसकनागवरो^३,पुन जुण्हक^४ धम्ममुदयवरो ।अथ पानि^५ युधञ्चयको च दस-

रथ सवर पारगतेन नवा ति ॥

20

— • —

१ महाभयो-सी० । २ वळवामुखी-सी०, रो०, वळवामुखी-स्या० ।
३. सिरिमातुसुपोसकनागवरो-सी० । ४ जुण्ह-सी० । ५ पानीय-सी०, स्या० ।

१२. द्वादसकनिपातो

४६४. चूलकुणालजातकं (१)

१. लुद्धानं लहुचित्तानं, अकतञ्जून दुग्भिनं ।
नादेवसत्तो पुरिसो, थीनं सद्धातुमरहति ॥ B. 241
२. न ता पजानन्ति कत न किच्चं,
न मातर पितरं भातरं वा ।
अनरिया समतिक्कन्तधम्मा,
सस्सेव चित्तस्स वसं वजन्ति ॥ 5
३. चिरानुवुट्ठम्पि^१ पियं मनापं,
अनुकम्पकं पाणसमम्पि भत्तु^२ ।
आवासु किच्चेसु च नं जहन्ति,
तस्माहमित्थीन न विस्ससामि ॥ 10
४. थीनञ्चिह चित्तं यथा वानरस्स,
कन्नप्पकन्नं यथा रुक्खच्छाया ।
चलाचलं हृदयमित्थियानं,
चक्कस्स नेमि विय परिवत्तति ॥
५. यदा ता पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं ।
सण्हाहि वाचाहि नयन्ति मेनं,
कम्बोजका जलजेनेव अस्सं ॥ 15
६. यदा न पस्सन्ति समेक्खमाना,
आदेय्यरूपं पुरिसस्स वित्तं ।
समन्ततो नं परिवज्जयन्ति,
त्तिण्णो नदीपारगतो व कुल्लं ॥ 20

१ चूलकुणालजातक - सी०, स्या० । २ दुग्भिन - सी० । ३ चिरानुपुत्थम्पि -
सी० । ४ सत्त - सी०, स्या०, रो० ।

B. 242

७. सिलेसूपमा सिखिरिव^१ सव्वभक्खा,
तिक्खमाया नदीरिव सीघसोता ।
सेवन्ति हेता पियमप्पियं च,
नावा यथा ओरकूलं परं च ॥
- 5 ८. न ता एकस्स न द्विन्न, आपणो व पसारितो ।
यो ता मय्ह ति मञ्जेय्य, वातं जालेन बाघये^२ ॥
- ९ यथा नदी च पन्थो च, पानागार सभा पपा ।
एवं लोकित्थियो नाम, वेला तासं न विज्जति ॥
१०. घतासनसमा एता^३, कण्हसप्पसिरूपमा^४ ।
10 गावो बहितिणस्सेव, ओमसन्ति वरं वर ॥
११. घतासन कुञ्जर कण्हसप्पं,
मुद्धाभिसित्त पमदा च सव्वा ।
एते नरो निच्चयतो भजेथ,
तेसं हवे^५ दुब्बिदु सव्वभावो^६ ॥
- 15 १२. नच्चन्तवण्णा न बहून^७ कन्ता,
न दक्खिणा पमदा सेवितव्वा ।
न परस्स भरिया न धनस्स हेतु,
एत्तित्थियो पञ्च न सेवितव्वा ति ॥

४६५. भद्दसालजातकं (२)

१३. का त्वं सुद्धेहि वत्थेहि, अघे वेहायसं^८ ठिता ।
20 केन त्यास्सूनि^९ वत्तन्ति, कुतो त भयमागत ॥
१४. तवेव देव विजिते, भद्दसालो ति मं विदू ।
सट्ठि^{१०} वस्ससहस्सानि, तिट्ठतो पूजितस्स मे ॥

१ सिखीरिव - स्या० । २ वा वाघेय्य - सी०, वन्धेय्य - स्या० । ३ एका - सी० ।
४ कण्हसिप्पसिरूपमा - सी०, रो० । ५ भवे - सी० । ६ सच्चभावो - सी०, स्या० ।
७ बहून - सी०, स्या० । ८ वेहासय - सी०, रो० । ९ त्यस्सूनि - स्या० । १० सट्ठि
- सी०, रो० ।

१५. कारयन्ता नगरानि, अगारे च दिसम्पति । B 243
विविधे चा पि पासादे, न मं ते अच्चमञ्जिसुं ।
यथेव मं ते पूजेसुं, तथेव त्वं पि पूजय ॥
१६. तं^१ इवाहं^१ न पस्सामि, थूलं^२ कायेन ते दुमं ।
आरोहपरिणाहेन, अभिरूपोसि जातिया ॥ 5
१७. पासादं कारयिस्सामि, एकत्थम्भं मनोरमं ।
तत्थ तं उपनेस्सामि, चिरं ते यक्ख जीवितं ॥
१८. एवं चित्तं उदपादि, सरीरेन विनाभावो ।
पुथुसो मं विकन्तित्वा^३, खण्डसो अबकन्तथ ॥
१९. अगो च छेत्वा मज्जे च, पच्छा मूलम्हिं^४ छिन्दथ^५ । 10
एवं मे छिज्जमानस्स, न दुक्खं मरणं सिया ॥
२०. हत्थपादं यथा छिन्दे, कण्णनासं च जीवतो ।
ततो पच्छा सिरो छिन्दे, तं दुक्खं मरणं सिया ॥
२१. सुखं नु खण्डसो छिन्नं, भद्रसालवनप्पति^६ ।
कि हेतुं कि उपादाय, खण्डसो छिन्नमिच्छसि^७ ॥ 15
२२. यं च हेतुमुपादाय, हेतुं^८ धम्मूपसंहितं ।
खण्डसो छिन्नमिच्छामि, महाराज सुणोहि मे ॥
२३. आतीं^९ मे सुखसंवद्धा^९, मम पस्से निवातजा ।
ते पिहं उपहिसेय्यं, परेसं असुखोचितं^{१०} ॥
२४. चेत्य्यरूपं^{११} चेतिसि^{११}, भद्रसालवनप्पति । 20
हितकामोसि आतीनं, अभयं सम्म दम्मि^{१२} ते ति ॥

१-१. तच्च अहं-सी०, स्या०, रो० । २. दुल्लं-सी० । ३. विकन्तेत्वा-सी०, स्या० । ४-४. मूलञ्च छिन्दय-सी०; मूल विछिन्दय-रो० । ५. भद्रसालवनस्पति-सी० । ६. छिन्दमिच्छसि-स्या० । ७. हेतु-स्या० । ८. जाति-स्या०, रो० । ९. सुखसंवद्धा-स्या० । १०. अस्सदुमोचितं-रो० । ११-११. चेत्य्यरूप चतसि-सी० । १२. ददोमि-सी० ।

४६६. समुद्रवाणिजजातकं (३)

B 244

२५. कसन्ति वपन्ति ते जना,
मनुजा कम्मफलूपजीविनो ।
नयिमस्स वीपकस्स भागिनो,
जम्बुदीपा इदमेव नो वरं ॥
२६. तिपञ्चरत्तूपगतम्हि^१ चन्दे,
वेगो महा हेहिति^२ सागरस्स ।
उप्लविस्सं^३ दीपमिमं उळारं,
मा वो वधी^४ गच्छथ लेणमञ्जं ॥
२७. न जानुयं^५ सागरवारिवेगो,
उप्लविस्सं^६ दीपमिमं उळारं ।
तं मे निमित्तेहि वहुहि दिट्ठ,
मा भेथ कि सोचथ मोदथव्हो ॥
२८. पहतभक्ख बहुअन्नपान,
पत्तत्थ आवासमिमं उळारं ।
न वो भय पटिपस्सामि किञ्चि,
आपुत्तपुत्तेहि पमोदथव्हो ॥
२९. यो वेवोयं^७ दक्खिणाय^८ दिसायं,
खेमन्ति^९ पक्कोसति^{१०} तस्स सच्चं ।
न उत्तरो वेदि भयाभयस्स,
मा भेथ किं सोचथ मोदथव्हो ॥
३०. यथा इमे विप्पवदन्ति यक्खा,
एको भयं संसति खेममेको ।
तदिच्च मय्हं वचनं सुणाथ,
खिप्पं लहुं मा विनस्सिम्ह^{११} सव्वे ॥

१-१ ऽगमिह् चन्दो-सी० । २ होहिति-मी० । ३ उपलापय-मी०, उ
वस्स-स्या० । ४ वधि-मी०, स्या० । ५ जातय-मी०, स्या० । ६ जप्पादये-मं
७ देवाय-स्या० । ८ दक्खिणत्त-सी० । ९-९ सेम पटिक्कोमति-स्या०, मे० ।
विनसिम्ह-स्या० ।

३१. सब्बे समागम्म करोम नावं,
दोणि दळ्हं सब्बयन्तूपपन्नं ।
सच्चे अयं दक्खिणो सच्चमाह,
भोघं पटिककोसति उत्तरोयं^१ ।
सा चेव नो हेहिति^२ आपदत्था,
इमं च दीपं न परिच्चजेम ॥ 5
३२. सच्चे च^३ खो उत्तरो सच्चमाह,
भोघं पटिककोसति दक्खिणोयं^४ ।
तमेव नावं अभिरुय्ह सब्बे,
एवं मयं सोत्थि तरेमु पारं ॥ 10
३३. न वे सुगण्हं पठमेन सेट्ठं,
कनिट्टमापाथगतं गहेत्वा ।
यो चीघ तच्छं^५ पविचेय्य गण्हति,
स वे नरो सेट्टमुपेति ठानं ॥
३४. यथा पि ते सागरवारिमज्जे,
सकम्मना^६ सोत्थि वहिसु वाणिजा ।
अनागतत्थं पटिविज्झयान,
अप्पं पि नाच्चेति स^७ भूरिपज्जो ॥ 15
३५. बाला च भोहेन रसानुगिद्धा,
अनागतं अप्पटिविज्झयत्थं ।
पच्चुप्पन्ने सीदन्ति अत्थजाते^८,
समुद्मज्जे यथा ते मनुस्सा ॥ 20
३६. अनागतं पटिकयिराथ किच्चं,
मा मं किच्चं किच्चकाले व्यघेसि ।

१ उत्तराय-रो० । २ होहिति-सी०, स्या० । ३ व-सी० । ४ दक्खिणाय-
रो० । ५ भज्जं-सी०, स्या०, रो० । ६ सकम्मना-सी० । ७ च-स्या० । ८ अत्ये-
जाते-रो० ।

त तादिसं पटिकतकिच्चकारि,
न त किच्च किच्चकाले व्यधेती ति ॥

४६७. कामजातकं (४)

1 246

३७. कामं कामयमानस्स, तस्स चे त समिञ्जति ।
अद्वा पीतिमनो होति, लद्धा मच्चो यदिच्छति ॥

5

३८ काम कामयमानस्स, तस्स चे त समिञ्जति ।
ततो न अपर कामे, घम्मे तण्ह व विन्दति ॥

३९ गव व सिङ्गिनो सिङ्ग, वड्डमानस्स वड्डति ।
एवं मन्दस्स पोसस्स, बालस्स अविजानतो ।
भिय्यो तण्हा पिपासा च, वड्डमानस्स वड्डति ॥

10

४० पथव्या^१ सालियवक, गवस्सं^२ दासपोरिसं ।
दत्त्वा च^३ नालमेकस्स, इति विद्वा^४ सम चरे ॥

४१. राजा पसय्ह पथवि विजित्वा^५,
ससागरन्तं महिमावसन्तो ।
ओर समुद्दस्स अतित्तरूपो,
पार समुद्दस्स पि पत्थयेथ^६ ॥

15

४२. याव अनुस्सर कामे, मनसा तित्ति नाञ्जगा ।
ततो निवत्ता पटिकम्म दिस्वा,
ते वे सुत्तिता^७ ये पञ्जाय तित्ता ॥

४३. पञ्जाय तित्तिन^८ सेट्ठं, न सो कामेहि तप्पति ।
पञ्जाय तित्त पुरिस, तण्हा न कुरुते वस ॥

20

४४. अप्पिनेथेव कामान^९, अप्पिच्छस्स अलोलुपो ।
समुद्दमत्तो पुरिसो, न सो कामेहि तप्पति ॥

१ पथव्या-सी०, पठव्या-स्या० । २ गवास्स-सी०, स्या०, रो० । ३ पि-
सी०, स्या०, वा-रो० । ४ विद्वा-स्या० । ५ विजेत्वा-रो० । ६ पत्थयेव-स्या० ।
७ तित्ता-सी०, स्या०, रो० । ८ तित्तिन-सी०, स्या० । ९ कामानि-सी०, स्या०, रो० ।

४५. रथकारो व चम्मस्स, परिकन्तं उपाहनं ।
यं यं वजति^१ कामानं, तं त सम्पज्जते सुखं ।
सब्बं चे^२ सुखमिच्छेय्य, सब्बे कामे परिच्चजे ॥
४६. अट्ट ते भासिता गाथा, सब्बा ह्योन्ति सहस्सियो ।
पटिगण्ह महाब्रह्मे, साधेतं तव भासितं ॥
४७. न मे अत्थो सहस्सेहि, सत्तेहि नहुत्तेहि वा ।
पच्छिमं भासतो गाथं, कामे मे न रतो^३ मनो ॥
४८. भद्रको^४ वतायं माणवको, सब्बलोकविद् मुनि ।
यो इमं^५ तण्हं दुक्खजननि, परिजानाति पण्डितो ति ॥

B. 247

5

४६८. जनसन्धजातकं (५)

४९. दस खलु^६ इमानि^७ ठानानि, यानि पुब्बे अकरित्वा ।
स पच्छा मनुत्पत्ति^८, इच्चेवाहं^९ जनसन्धो ॥
५०. अलद्धा वित्तं तप्पति^{१०}, पुब्बे असमुदानितं ।
न पुब्बे धनमेसिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५१. सक्करूपं पुरे सन्त, मया सिप्पं न सिक्खितं ।
किच्छा वुत्ति असिप्पस्स, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५२. कूटवेदी पुरे आसि, पिसुणो पिट्ठिमंसिको ।
चण्डो च फरसो चा^{११} पि^{१२}, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५३. पाणातिपाती पुरे आसि, लुद्धो चा पि अनारियो ।
भूतानं नापचायिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५४. बहूसु वत सन्तीसु, अनापादासु^{१३} इत्थिसु ।
परदार असेविस्स^{१४}, इति पच्छानुत्पत्ति ॥

20

१ वजति-सी०, बहति-स्या० । २ च-सी० । ३ निरतो-स्या० । ४. भद्दी-सी० । ५ सी०, स्या० पोत्थकेसु नत्थि । ६-६ खलुमानि-सी०, स्या० । ७ अनु-
त्पत्ति-स्या० । ८ इच्चेवाह राजा-सी०, स्या० । ९ तपति-सी०, स्या० । १०-१०. चासि-
सी०, स्या०, रो० । ११ अनापदासु-सी०, स्या० । १२. आसेविस्स-स्या० ।

B 248 5

५५. बहुम्हि वत सन्तम्हि, अन्नपाने उपद्विते ।
न पुत्रे अददं दान, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५६. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
पहु सन्तो न पोसिस्स, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५७. आचरियमनुसत्थार, सव्वकामरसाहरं ।
पितरं अतिमज्जिस्सं, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५८. समणे ब्राह्मणे चा पि, सीलवन्ते बहुस्सुते ।
न पुत्रे पयिरूपासिस्स, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
५९. साधु होति तपो चिण्णो, सन्तो च पयिरूपासितो ।
न च पुत्रे तपो चिण्णो, इति पच्छानुत्पत्ति ॥
६०. यो च एतानि ठानानि, योनिस्सो पटिपज्जति ।
करं पुरिसकिच्चानि, स पच्छा नानुत्पत्ती ति ॥

४६९. महाकण्हजातकं (६)

६१. कण्हो कण्हो च धोरो च, सुक्कदाठो पभासवा ।
वद्वो पञ्चहि रज्जूहि, किं रविं सुनखो तव ॥
६२. नाय मिगानमत्थाय, उसीनकं भविस्सति ।
मनुस्सानं अनयो हुत्वा, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६३. पत्तहत्था समणका, मुण्डा सञ्जाटिपास्ता ।
नज्जलेहि कसिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६४. तपस्सिनियो पव्वजिता, मुण्डा सञ्जाटिपास्ता ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६५. दीघोत्तरोट्टा जटिला, पङ्कदन्ता रज्जिस्सरा ।
इणं चोदायं गच्छन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥

१. अददि-सी० । २-२ जिण्णके गतयोव्वने-स्या०, रो० । ३ पतापवा-सी०, स्या०, रो० । ४ वच्चो-स्या० । ५ धीर-सी०, रो०; धीर-स्या० । ६ उत्तियर-सी०, रो०, उस्सिनर-स्या० । ७ दीघोत्तरोट्टा-सी०, स्या० । ८ चोदाय-सी०, रो०; चोदाय-स्या० ।

६६. अधिञ्च वेदे सार्वित्त, यञ्जतन्तञ्च ब्राह्मणा ।
भक्तिकाय यजिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६७. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
पहू सन्तो^१ न भरन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६८. मातरं पितरं चा पि, जिण्णकं गतयोव्वनं ।
बाला तुम्हे ति ववखन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
६९. आचरियभरिय सखि^२, मातुलानि पितुच्छिकि^३ ।
यदा लोके गमिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
७०. असिचम्मं गहेत्वान, खग्गं पग्गह् ब्राह्मणा ।
पन्थघातं करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
७१. सुक्कच्छवी वेधवेरा, थूलबाहू^४ अपातुभा ।
मित्तभेद^५ करिस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खति ॥
७२. मायाविनो नेकतिका, असप्पुरिसचिन्तिका^६ ।
यदा लोके भविस्सन्ति, तदा कण्हो पमोक्खती ति ॥

४७०. कोसियजातकं (७)

७३. नेव किणामि^७ न पि विक्किणामि,
न चा पि मे सन्निकयो च^८ अत्थि^९ ।
सुक्किच्छरूपं वतिदं परित्तं,
पत्थोदनो नालमयं दुविन्नं^{१०} ॥
७४. अप्पम्हा अप्पकं दज्जा, अनुमज्जतो मज्झकं ।
बहुम्हा बहुकं दज्जा, अदानं नुपपज्जति^{११} ॥
७५. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ॥
अरियमग्गं^{१२} समारूह^{१३}, नेकासी लभते सुखं ॥

१ सन्ता-सी० । २ सखा भरिय-सी०, रो० । ३. पितुच्छयं-सी०; पितुच्छसं-
रो० । ४ थूलबाहू-सी० । ५ मित्तभेदं-सी० । ६ चिन्तिका-स्या० । ७. कीणामि
-स्या० । ८-८ इत्थि-स्या० । ९ दुविन्द-रो० । १०. नूपपज्जति-सी०, स्या० ।
११-११ अरिय मग्गं समारूह-सी०, रो० ।

B 250 5

10

15

20

25

७६. मोघ चस्स हुतं होति, मोघं चा पि समीहितं ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मिं, एको भुञ्जति भोजनं ॥
७७. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
७८. सच्चं चस्स हुतं होति, सच्चं चा पि समीहितं ।
अतिथिस्मि यो निसिन्नस्मि, नेको भुञ्जति भोजनं ॥
७९. त त वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुख ॥
८०. सर च जुहति पोसो, बहुकाय गयाय च ।
दोणे तिम्वरुतित्थस्मिं, सीघसोते महावहे ॥
८१. अत्र चस्स हुतं होति, अत्र चस्स समीहितं ।
अतिथिस्मि यो निसिन्नस्मिं, नेको भुञ्जति भोजनं ॥
८२. तं तं वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुख ॥
८३. वळिसं हि सो निगिलति^१, दीघसुत्तं सवन्धन ।
अतिथिस्मिं यो निसिन्नस्मि, एको भुञ्जति भोजनं ॥
८४. तं त वदामि कोसिय, देहि दानानि भुञ्ज च ।
अरियमगं समारूह, नेकासी लभते सुखं ॥
८५. उळारवण्णा वत्त ब्राह्मणा इमे,
अयं च वो सुनखो किस्स हेतु ।
उच्चावचं वण्णनिभ विकुव्वति,
अवखाय नो ब्राह्मणा के नु तुम्हे ॥
८६. चन्दो च सुरियो च उभो इधागता,
अयं पन मातलि देवसारथि ।
सवकोहमस्मि तिदसानमिन्दो,
एसो च खो पञ्चसिखो ति वुच्चति ॥

१. निगिलति—सी०, रो० ।

८७. पाणिस्सरा मुदिङ्गा^१ च, मुरजालम्बरानि च ।
सुत्तमेनं पबोवेन्ति, पटिबुद्धो च नन्दति ॥
८८. ये कच्चिमे मच्छरिनो कदरिया,
परिभासका समणब्राह्मणानं ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं, 5
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ॥
८९. ये केचिमे सुग्गतिमासमाना^२, B 251
धम्मं ठिता संयमे सविभागे ।
इधेव निक्खिप्प सरीरदेहं,
कायस्स भेदा सुग्गति वजन्ति ॥ 10
९०. त्वं नोसि^३ वाति पुरिमासु जातिसु,
सो मच्छरी रोसको^४ पापधम्मो ।
तवेव अत्थाय इधागतम्हा,
मा पापधम्मो निरयं गमित्थ^५ ॥
९१. अद्धा हि मं^६ वो^७ हितकामा, यं मं समनुसासथ । 15
सोहं तथा करिस्सामि, सब्बं वुत्तं हितेसिभि ॥
९२. एसाहमज्जे^८ व^९ उपारमामि^{१०},
न चा पिहं^{११} किञ्चि करेय्य पापं ।
न चा पि मे किञ्चि अदेय्यमित्थ^{१२},
न चा पिदत्वा उदकं पिवामि ॥ 20
- ९३ एवं च मे ददतो सब्बकालं,
भोगा इमे^{१३} वासव खीयिस्सन्ति ।
ततो अहं पब्बजिस्सामि सक्क,
हित्वान कामानि यथोधिकानी ति ॥

१ मुदिङ्ग-सी०, रो० । २ सुग्गतिमासमाना-सी०, रो० । ३ नो-स्या० ।
४ कोसियो-स्या० । ५ अपत्य-स्या०, रो० । ६-६ मेते-स्या० । ७-७ एसोह-
मज्जेव-सी०, स्या० । ८. उपारमामि-स्या० । ९ न चापह-सी०, रो० । १० मदे-
य्यमित्थ-रो० । ११. इव-स्या० ।

४७१. मेण्डकपञ्चजातकं^१ (८)

६४. येस न कदाचि भूतपुव्व,
सख्यं सत्तपदम्पिमस्मि लोके ।
जाता अमित्ता दुवे सहाया,
पटिसन्धाय^२ चरन्ति किस्स हेतु ॥
- B 252 5 ६५. यदि मे अज्ज पातरासकाले,
पञ्चं न सक्कुण्येय्याथ^३ वत्तुमेतं ।
रट्ठा पव्वाजयिस्सामि वो सव्वे,
न हि मत्थो^४ दुप्पञ्चजातिकेहि ॥
- 10 ६६. महाजनसमागममिह् घोरे,
जनकोलाहलसङ्गममिह् जाते ।
विक्लित्तमना अनेकचित्ता,
पञ्चं न सक्कुणोम वत्तुमेत ॥
६७. एकग्गचित्ता व एकमेका,
रहसि गता अत्थं^५ निचिन्तयित्वा ।
15 पविबेके सम्मसित्त्वान धीरा,
अथ वक्खन्ति जनिन्द एतमत्थ ॥
६८. उग्गपुत्तराजपुत्तियानं,
उरुवभस्स^६ मंसं पियं मनापं ।
न सुनखस्स ते अदेन्ति मसं,
20 अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥
६९. चम्मं विहनन्ति एळकस्स,
अस्सपिट्ठत्थरस्सुखस्स^७ हेतु ।
न च ते^८ सुनखस्स अत्थरन्ति,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥

१ मेण्डकपञ्चजातकं-स्या० । २ सक्खि-सी०; सखि-स्या० । ३
पटिसन्धाय-स्या० । ४ सक्कुणाय-स्या० । ५ मत्थो-स्या० । ६ अत्था-म्या० ।
७ उखस्स-सी०, स्या० । ८ अस्सपिट्ठत्थरण सुखस्स-सी०; अत्थरण सुखस्स-स्या० ।
९-९. न ते-सी० ।

१००. आवेल्लितसिङ्गिको हि मेण्डो,
न च सुनखस्स विसाणकानि^१ अत्थि ।
तिणभक्खो मंसभोजनो च,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥
१०१. तिणमासि पलासमासि मेण्डो, 5
न च सुनखो^२ तिणमासि नो पलासं ।
गण्हेय्य सुणो^३ ससं बिळारं,
अथ मेण्डस्स सुणेन सख्यमस्स ॥
१०२. अट्टुपदो^४ चतुप्पदस्स, B 253
मेण्डो अट्टनखो अदिस्समानो । 10
छादियमाहरती अयं इमस्स,
मंसं आहरती अयं अमुस्स ॥
१०३. पासादवरगतो^५ विदेहसेट्टो,
वितिहारं^६ अञ्जमञ्जभोजनानं^७ ।
अहक्खि^८ किर सक्खिकं^९ जनिन्दो, 15
बुभुक्कस्स^{१०} पुण्णं^{११} मुखस्स^{१२} चेतं ॥
१०४. लाभा वत मे अनप्परूपा,
यस्स मेदिसा^{१३} पण्डिता कुलम्हि ।
पञ्हुस्स गम्भीरगतं निपुणमत्थं,
पटिविज्झन्ति सुभासितेन धीरा ॥ 20
१०५. अस्सतरिरथं च एकमेकं,
फीतं गामवरं च एकमेकं ।
सब्बेसं^{१४} वो दम्मि पण्डितानं,
परमप्पतीतमनो^{१५} सुभासितेना ति ॥

१ विसाणानि-सी० । २ सुणो-स्या० । ३ सुनखो-स्या० । ४ अट्टुपदो-सी०, स्या० । ५ पासाद गतो-सी० । ६ वीतिहार-सी०, स्या० । ७ अञ्जमञ्ज-भोजनान-स्या० । ८ अहस-स्या० । ९ सक्खित-सी०, स्या० । १० भो बुक्खस्स च-सी० । ११ पुण्णमुखस्स-सी०, स्या० । १२ मे एदिसा-सी०; मे ईदिसा-स्या० । १३ सब्ब-सी० । १४ परमप्पतीतमनो-रो० ।

४७२. महापदुमजातकं (९)

- १०६ नादट्टा^१ परतो दोस, अणु थूलानि सव्वसो ।
इस्सरो पणये दण्ड, साम अप्पट्टिवेक्खिय ॥
- १०७ यो च अप्पट्टिवेक्खित्वा, दण्ड कुव्वति खत्तियो ।
सकण्टक सो गिलति, जच्चन्धो व समक्खित्तं ॥
- 5 १०८ अदण्डिय दण्डयति^२, दण्डिय च अदण्डिय ।
अन्धो व विसम मग्ग, न जानाति समासम ॥
- १०९ यो च एतानि ठानानि, अणु थूलानि सव्वसो ।
सुदिट्टमनुसासेय्य, स वे वोहरितुमरहति^३ ॥
- R 254 ११०. नेकन्तमुदुना सक्का, एकन्ततिखिणेन वा ।
10 अत्त महन्ते^४ ठपेतु^५, तस्मा उभयमाचरे ॥
- १११ परिभूतो मुदु होति, अत्तितिक्खो च वेरवा ।
एत च उभय अत्वा, अनुमज्झं समाचरे ॥
- ११२ बहु पि रत्तो भासेय्य, दुट्टो पि बहु भासति ।
न इत्थिकारणा^६ राज, पुत्तं घातेतुमरहसि ॥
- 15 ११३ सव्वो^७ व^८ लोको एकतो^९, इत्थी^{१०} च अयमेक्किा ।
तेनाह पट्टिपज्जिस्स, गच्छथि^{१०} पक्खिपथेव त^{११} ॥
- ११४ अनेकताले^{१२} नरके, गम्भीरे च^{१३} सुदुत्तरे^{१३} ।
पात्तितो गिरिदुग्गस्मि, केन त्व तत्थ नामरि ॥
११५. नागो जातफणो तत्थ, थामवा गिरिसानुजो ।
पच्चग्गाहि म भोगेहि, तेनाहं तत्थ नामरि ॥
- 20 ११६. एहि तं पट्टिनेस्सामि, राजपुत्त सक धरं ।
रज्ज कारेहि^{१४} भदन्ते, कि अरञ्जे करिस्ससि ॥

१ नादिट्टा-सी०, स्या० । २ दण्डियति-स्या०, रो० । ३ बोहापु०-रो० ।
४ महन्ते-स्या० । ५ ठपेतु-सी०, स्या०, रो० । ६ इत्थीकारण-स्या० । ७-९ सव्वे
व-रो० । ८ एकन्तो-सी०, रो० । ९ इत्थि-सी० । १० गच्छ-सी०, स्या० । ११
न-स्या० । १२ अनेककाले-सी० । १३-१३ दुदुत्तरे-स्या०, सुदुत्तरे-रो० । १४
कारेसि-सी० ।

११७. यथा गिलित्वा वल्लिसं^१, उद्धरेय्य सलोहितं ।
उद्धरित्वा सुखी अस्स, एवं^२ पस्सामि अत्तने^३ ॥
११८. किं नु त्वं वल्लिसं ब्रूसि, किं त्वं ब्रूसि सलोहितं ।
किं नु त्वं उव्वभतं ब्रूसि, तं मे अब्खाहि पुच्छित्तो ॥
११९. कामाहं वल्लिसं ब्रूमि, हत्थिअस्सं सलोहितं ।
चत्ताहं उव्वभतं ब्रूमि, एवं जानाहि खत्तिय ॥ 5
१२०. चिञ्चामाणविका माता, देवदत्तो च मे पिता ।
आनन्दो पण्डितो नागो, सारिपुत्तो च देवता ।
राजपुत्तो^४ अहं आसि^५, एवं धारेथ जातकं ति ॥

४७३. मित्तामित्तजातकं (१०)

१२१. कानि कम्मानी कुव्वानं, कथं विञ्जू परक्कमे ।
अमित्तं जानेय्य मेघावी, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥ 10 B. 255
१२२. न नं उम्हयते दिस्वा, न च नं पटिनन्दति ।
चक्खूनि^६ चस्स^७ न ददाति, पटिलोमं च वत्तति ॥
१२३. अमित्ते तस्स भजति, मित्ते तस्स न सेवति ।
वण्णकामे निवारेति, अब्कोसन्ते पसंसति ॥ 15
१२४. गुय्हं च तस्स नक्खाति, तस्स गुय्हं न गूहति ।
कम्मं तस्स न वण्णेति, पञ्जस्स नप्पसंसति ॥
१२५. अभवे नन्दति तस्स, भवे तस्स न नन्दति ।
अच्छेरं^८ भोजनं लद्धा, तस्स नुप्पज्जते सति ।
ततो नं नानुकम्पति, अहो^९ सो पि लभेय्यित्तो ॥ 20
१२६. इच्चेते सोळसाकारा, अमित्तस्मिं पतिट्ठिता ।
येहि अमित्तं जानेय्य, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ॥

१. वल्लिसं—स्या०, रो० । २. गुहं—रो० । ३. अत्तना—स्या०; अत्तनि—रो० ।
४-५. अहं तदा राजपुत्तो—सी०, स्या० । ५-५. चुक्खूनिस्स—स्या० । ६. वच्छरिय—सी०,
स्या०, रो० । ७. अहा—सी०, स्या० ।

१२७. कानि कम्मानि कुब्दानं, कथं विञ्जू परक्कमे ।
मिच्च जानेय्य मेघावी, दिस्वा सुत्वा च^१ पण्डितो ॥
१२८. पवुत्थ^२ तस्स^३ सरति, आगतं^४ अभिनन्दति ।
ततो केलायितो^५ होति, वाचाय पटिनन्दति ॥
- 5 १२९. मिच्चो तस्सेव भजति, अमिच्चो तस्स न सेवति ।
अक्कोसन्ते निवारोति, वण्णकामे पससति ॥
१३०. गुय्हं च तस्स अक्खाति, तस्स गुय्हं च गूहति ।
कम्मं च तस्स वण्णेति, पञ्च^६ तस्स^७ पससति ॥
१३१. भवे च नन्दति तस्स, अभवे तस्स न नन्दति ।
अच्छेर भोजनं लद्धा, तस्स उप्पज्जते सति ।
10 ततो नं अनुकम्पति, अहो^८ सो पि^९ लभेय्यितो ॥
- B 256 १३२. इच्चैते सोळसाकारा, मिच्चस्मि सुप्पतिट्ठिता^{१०} ।
येहि मिच्च च^{११} जानेय्य^{१२}, दिस्वा सुत्वा च पण्डितो ति ॥
द्वादसकनिपात निट्ठित ।

तस्सुद्धानं

लहुच्चित्तं ससालं कसन्ति पुन,
अथ कामं दसखलुद्धानवरो ।
अथ कण्हं मुकोसियं मेण्डवरो,
15 पदुमो पुन मिच्चवरेण दसा ति ॥

—:०:—

१ व-रो० । २-२ पुवुत्थञ्चम्म-स्या०, पवुत्थ चम्म-सो० । ३. कामा-
मी० । ४ केलायिको-स्या० । ५-५ पञ्चमम्म-स्या० । ६-६ पण्ण सो पि-सो०,
स्या० । ७ सुप्पतिट्ठिता-स्या० । ८-८. मुजानय्य-सो० ।

१३. तेरसकनिपातो

४७४. अम्बजातकं (१)

१. अहासि मे अम्बफलानि पुब्बे, B. 257
 अणूनि थूलानि च ब्रह्मचारि ।
 तेहेव मन्तेहि न दानि तुय्हं,
 दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ॥
२. नक्खत्तयोग पटिमानयामि, 5
 खणं मुहुत्तं च^१ मन्ते न पस्सं^१ ।
 नक्खत्तयोगं च खणं च लद्धा,
 अद्धाहरिस्सम्बफलं^२ प्पहूतं^३ ॥
३. नक्खत्तयोगं न पुरे अभाणि,
 खणं मुहुत्तं न पुरे असंसि । 10
 सयं^४ हरी अम्बफलं प्पहूतं^५,
 वण्णेन गन्धेन रसेनुपेतं ॥
४. मन्ताभिजप्पेन पुरे^६ हि^६ तुय्हं,
 दुमप्फला पातुभवन्ति ब्रह्मे ।
 स्वाज्ज न पारेसि^७ जप्पं^७ पि मन्तं^७, 15
 अयं सो को नाम तवज्ज धम्मो ॥
५. चण्डालपुत्तो मम सम्पदासि,
 धम्मेन मन्ते पकत्ति च संसि ।
 मा चस्सु मे पुच्छितो नामगोत्तं,
 गुय्हित्थो अत्थं^८ विजहेय्य मन्तो^९ ॥ 20

१-१ न म तोसयन्ति-सी०, रो० । २ अथाहरिस्सम्बफलं-सी० । ३ बह्वु-
 स्या० । ४ अथा-सी०, स्या०, रो० । ५ प्पहूत-स्या० । ६-६ पुरस्स-सी०, रो०;
 पुरे पि-स्या० । ७ वावेसि-स्या० । ८-८ जपमिप मन्ते-सी०, रो० । ९ मात-सी०,
 स्या०, रो० । १० मन्ता-स्या० ।

B. 258

६. सोह जनन्देन जनमिह पुट्टो,
मक्खाभिभूतो अलिकं अभाणि ।
मन्ता इमे ब्राह्मणस्सा ति मिच्छा,
पहीनमन्तो कपणो रुदामि ॥
- 5 ७. एरण्डा पुचिमन्दा वा, अथ वा पालिभट्का ।
मधु मधुत्थिको विन्दे, सो हि तस्स दुमुत्तमो ॥
८. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुहा चण्डालपुक्कुसा ।
यम्हा^१ धम्म विजानेय्य, सो हि तस्स नरुत्तमो ॥
- 10 ९. इमस्स दण्डं च वध च दत्त्वा,
गले गहेत्त्वा खलयाथ^२ जम्म ।
यो उत्तमत्थं कसिरेन लद्ध,
मानातिमानेन विनासयित्थ ॥
- 15 १०. यथा सम मञ्जमानो पतेय्य,
सोब्भ गुह नरक पूतिपाद ।
रज्जू ति वा अक्कमे कण्हसप्पं,
अन्धो यथा जोतिमघिदुहेय्य ।
एव पि म त्व खलित सपञ्ज^३,
पहीनमन्तस्स पुनप्पदाहि^४ ॥
- 20 ११. धम्मेन मन्त^५ तव सम्पदासि,
तुव^६ पि धम्मेन परिग्गहेसि^७ ।
पकति पि ते अत्तमनो असंसि^८,
धम्मे ठित्त तं न^९ जहेय्य मन्तो ॥
१२. यो^{१०} बालमन्तं कसिरेन लद्धं,
यं दुल्लभं अज्ज मनुस्सलोके ।

१ यस्मा-सी० । २ बलयाथ-स्या० । ३ सपञ्जा-रो० । ४ पुनप्पदाहि-
सी०, रो०, पुनसप्पदाहि-स्या० । ५ मन्ते-सी०, स्वा०, रो० । ६ त्व-स्या० । ७
परिग्गहेसि-सी० । ८ अससि-स्या० । ९ न-सी० । १० सो-सी०, स्वा० ।

किञ्चा^१ पि लद्धा जीवितुं^२ अप्पपञ्जो^३,
विनासयी अलिकं भासमानो ॥

१३. बालस्स मूळहस्स^४ अकतञ्जुनो च,
मुसा भणन्तस्स असञ्जतस्स ।
मन्ते मयं तादिसके न देम,
कुतो मन्ता गच्छ न मय्ह^५ रुच्चसी ति ॥

B. 259

5

४७५. फन्दनजातकं (२)

१४. कुठारिहत्थो पुरिसो, वनमोगय्ह^६ तिट्ठुसि ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कि दारं छेतुमिच्छसि ॥
१५. इस्सो^७ वनानि चरसि, समानि विसमानि च ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, कि दारं नेमिया दळ्ह ॥ 10
१६. नेव सालो न खदिरो, नास्सकण्णो^८ कुतो घवो ।
रुक्खो च^९ फन्दनो नाम, तं दारं नेमिया दळ्हं ॥
१७. कीदिसानिस्स पत्तानि, खन्धो वा पन कीदिसो ।
पुट्ठो मे सम्म अक्खाहि, यथा जानेमु फन्दनं ॥
१८. यस्स साखा पलम्बन्ति, नमन्ति न च भञ्जरे । 15
सो रुक्खो फन्दनो नाम, यस्स मूले अहं ठितो ॥
१९. अरानं चक्कनाभीनं, ईसानेमिरथस्स च ।
सब्बस्स ते कम्मनियो, अयं हेस्सति फन्दनो ॥
२०. इति फन्दनरुक्खो पि, तावदे^{१०} अञ्जभासथ ।
मय्हं पि वचनं अत्थि, भारद्वाज सुणोहि मे ॥ 20
२१. इस्सस्स^{११} उपक्खन्वम्हा^{१२}, उक्कच्च^{१३} चतुरङ्गुलं ।
तेन नेमि पसारोसि^{१४}, एवं दळ्हतरं सिया ॥

१-१ किञ्चा लद्ध जीविक-सी०, किञ्चा लद्ध जीवित-स्या०, कञ्चा पि लद्ध जीविक-रो० । २ अप्पञ्ज-रो० । ३ मूळहस्स-स्या० । ४ मय्ह-स्या० । ५ वन-मोगय्ह-स्या० । ६ इस्सो-सी०, ईस्सो-स्या०, रो० । ७ नस्सकण्णो-सी० । ८ व-सी०, रो० । ९ देवता-स्या० । १० इमस्स-स्या० । ११ उपक्खन्वम्हा-सी०, रो० । १२ उक्कच्च-सी० । १३ परिहरेसि-सी०, स्या०, रो० ।

B 260

२२. इति फन्दनरुक्खो पि, वेरं अप्पेसि^१ तावदे^१ ।
जातानं च अजातानं, इस्सानं^२ दुक्खमावहि ॥
२३. इच्चेव^३ फन्दनो इस्सं^४, इस्सो^५ च पन फन्दनं ।
अञ्जमञ्जं विवादेन, अञ्जमञ्जमघातयु ॥
२४. एवमेव मनुस्सानं^६, विवादो यत्थ जायति ।
मयूरनच्चं नच्चन्ति, यथा ते^७ इस्सफन्दना ॥
२५. तं वो वदामि भद्दं वो, यावन्तेत्थ समागता ।
सम्मोदथ मा विवदथ^८, मा होथ इस्सफन्दना ॥
२६. सामग्गिमेव^९ सिक्खेथ, बुद्धेहेत पसंसित ।
सामग्गरतो^{१०} धम्मट्ठो, योगक्खेमा न घंसती ति ॥

४७६. जवनहंसजातकं (३)

२७. इधेव हस निपत, पियं मे तव दस्सनं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यमिधत्थि पवेदय ॥
२८. सवनेन एकस्स^{१०} पिया भवन्ति,
दिस्वा पनेकस्स वियेति^{११} छन्दो ।
दिस्वा च सुत्वा च पिया भवन्ति,
कच्चिच्चु^{१२} मे पीयसि^{१३} दस्सनेन ॥
२९. सवनेन पियो मेसि, भिय्यो चागम्म दस्सनं ।
एवं पियदस्सनो मे^{१४}, वस हस ममन्तिके^{१५} ॥
३०. वसेय्याम तवागारे, निच्चं सक्कतपूजिता ।
मतो च^{१६} एकदा वज्जे^{१७}, हंसराजं पचन्तु मे ॥

१-१ कप्पेसि देवता-स्या० । २ ईसान-स्या० । ३ इच्चेव-सी०, रो० । ४-४ रो०, इस इसो-सी०; ईस०-स्या० । ५ मनुस्सेसु-सी०, स्या० । ६ ने-रो० । ७ विवदित्थ-सी०, स्या०, रो० । ८ सामग्गमेव-स्या० । ९ सामग्गरतो-स्या० । १० नेकस्स-सी० । ११ विनेति-स्या०, विहेति-रो० । १२ कच्चिच्चु खो-स्या० । १३ पियसि-स्या० । १४ समानो-सी०, स्या०, रो० । १५ ममसन्तिके-सी०, स्या०, रो० । १६ व-सी० । १७ वज्जा-सी०, रो०; मज्ज-स्या० ।

३१. धिरत्यु^१ तं मज्जपानं^२, यं मे पियतरं तथा ।
न चा पि मज्जं पिस्सामि^३, याव मे वच्छसी धरे ॥
३२. सुविजानं सिङ्गालानं^४, सकुणानं^५ च वस्सितं ।
मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥
३३. अपि चे मञ्जती पोसो, आति मित्तो सखा ति वा । 5
यो पुब्बे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
३४. यस्मिं मनो निविसति, अविदूरे सहा पि सो ।
सन्तिके पि हि सो दूरे, यस्मिं नाविसते^६ मनो ॥
३५. अन्तो पि सो होति पसन्नचित्तो,
पार समुद्दस्स पसन्नचित्तो । 10
अन्तो पि सो होति पदुद्दचित्तो,
पारं समुद्दस्स पदुद्दचित्तो ॥
३६. सवसन्ता विवसन्ति, ये दिसा ते रयेसम ।
आरा सन्तो सवसन्ति^७, मनसा रट्टवड्डन ॥
३७. अतिचिरं निवासेन, पियो भवति अप्पियो । 15
आमन्त खो तं गच्छाम^८, पुरा ते होम^९ अप्पिया^{१०} ॥
३८. एवं चे याचमानानं, अञ्जलिं नावबुञ्जसि ।
परिचारकानं सतं^{११}, वचनं न करोसि नो ।
एवं तं अभियाचाम, पुन कयिरासि परियायं ॥
३९. एवं चे नो विहरतं, अन्तरायो न हेस्सति । 20
तुय्हं चा^{१२} पि महाराज, मय्हं च^{१३} रट्टवड्डन ।
अप्पेव नाम परसेमु^{१४}, अहोरतानमच्चये ति ॥

१ धीरत्यु-सी० । २ अन्नपान-सी० । ३ पायामि-सी०, रो०, पिविस्सामि-
स्या० । ४-४ सिंगालान सकुणान-सी०, रो०, सिंगालान सकुणान-स्या० । ५-५ यस्मा
विवसते-सी०, स्या०, रो० । ६ सवसन्तो-रो० । ७ गच्छामि-स्या० । ८-८ होमि
अप्पियो-स्या० । ९ सन्तान-सी०, स्या०; सत्तान रो० । १०. वा-स्या०, रो० । ११
वा-सी०, स्या०, रो० । १२ पस्सेम-सी०, स्या०, रो० ।

४७७. चूळनारदजातकं^१ (४)

४०. न ते कट्टानि भिन्नानि, न ते उदकमाभतं ।
अग्नी^२ पि ते न हापितो^३, किञ्चु मन्दो व ज्ञायसि ॥
- D 262 ४१. न उस्सहे वने वत्थुं, कस्सपामन्तयामि तं ।
दुक्खो वासो अरञ्जस्मिं, रट्ठं इच्छामि गन्तवे ॥
४२. यथा अहं इतो गन्त्वा, यस्मिं जनपदे वसं ।
आचारं ब्रह्मो सिक्खेय्यं^४, तं धम्मं अनुसास मं ॥
४३. सचे अरञ्जं हित्वान, वनमूलफलानि च ।
रट्ठे रोचयसे वास, तं धम्मं निसामेहि मे ॥
४४. विसं मा पट्टिसेवित्थो^५, पपातं परिवज्जय ।
पङ्को च मा विसीदित्थो, यत्तो चासीविसे^६ चरे ॥
- 10 ४५. किञ्चु विसं पपातो वा, पङ्को वा ब्रह्मचारिणं ।
क त्वं आसीविसं ब्रूसिं^७, तं मे अक्खाहि पुच्छित्तो ।
४६. आसवो तात लोकस्मिं, सुरा नाम पवुच्चति ।
मनुञ्जो^८ सुरभी वग्गु, साट्ठु^९ खुद्दरसूपमो^{१०} ।
विसं तदाहु अरिया से^{११}, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
- 15 ४७. इत्थियो तात लोकस्मिं, पमतं पमथेन्ति ता ।
हरन्ति^{१२} युवित्तो^{१३} चित्तं, तूलं भट्ठं व मालुतो ।
पपातो एसो^{१४} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
४८. लामो सिलोको सक्कारो, पूजा परकुलेसु च ।
पङ्को एसो च^{१५} अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
- 20 ४९. ससत्था^{१६} तात राजानो, आवसन्ति महि इम ।
ते तादिसे मनुस्सिन्दे, महन्ते तात नारद ॥

१. चूळनारदकस्सपजातक-स्या० । २. अग्नि-स्या० । ३. हापितो-सी०, स्या० । ४. सिक्खेय्य-स्या० । ५. पट्टिसेवित्थ-स्या० । ६. आसीविसे-सी०, स्या० । ७. ब्रूसि-सी०, स्या० । ८. मनुञ्जो-सी०, स्या०, रो० । ९-९. मवु खुद्दरसूपमा-सी०, स्या०; साट्ठु खुद्दरसूपमा-रो० । १०. सी०, स्या० पोत्वकेसु नत्थि । ११-११. अरिया चरन्ति मृनिनो-स्या० । १२. एस-स्या० । १३. व-सी०, स्या०, रो० । १४. महन्ता-स्या० ।

५०. इस्सरान अघिपतीनं, न तेसं पादतो चरे ।
आसीविसो ति^१ अक्खातो, ब्रह्मचरियस्स नारद ॥
५१. भत्तत्थो भत्तकाले च^२, यं गेहमुपसङ्कमे ।
यदेत्थ कुसलं जञ्जा, तत्थ घासेसनं चरे ॥
५२. पविसित्वा परकुलं, पानत्थं^३ भोजनाय वा ।
मितं खादे मितं भुञ्जे, न च रूपे मनं करे ॥
५३. गोट्टं^४ मज्जं किराटं^५ च^६, सभा निकिरणानि च ।
आरका परिवज्जेहि, यानी व विसमं पथं ति ॥

5 B 263

४७८. दूतजातकं (५)

५४. दूते ते ब्रह्मे पाहेसि, गङ्गातीरस्मि^७ ज्ञायतो ।
तेसं पुट्टो न व्याकासि, दुक्खं गुय्हमतं^८ नु ते ॥
५५. सचे ते दुक्खमुप्पज्जे, कासीनं रट्टवड्डन ।
मा खो नं तस्स अक्खाहि, यो तं दुक्खा न मोचये ॥
५६. यो तस्स^९ दुक्खजातस्स, एकङ्गमपि^{१०} भागसो^{१०} ।
विप्पमोचेय्य धम्मेन, कामं तस्स पवेदय^{११} ॥
५७. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानं^{१२} च वस्सितं ।
मनुस्सवस्सितं राज, दुब्बिजानतरं ततो ॥
५८. अपि चे मञ्जती पोसो, जाति मित्तो सखा ति वा ।
यो पुब्बे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
५९. यो अत्तनो दुक्खमनानुपुट्टो,
पवेदये जन्तु अकालरूपे ।
आनन्दिनो तस्स भवन्तिमित्ता^{१३},
हितेसिनो तस्स दुखी^{१३} भवन्ति ॥

20

१ सो-सी०, रो० । २ यं-सी०, रो० । ३ पानत्थो-स्या०, रो० । ४. गुट्ट-
स्या० । ५. किरास-सी०, स्या०, रो० । ६. व-रो० । ७. गङ्गातीरस्मि-सी० । ८.
गुय्ह मत-सी०; गुय्ह मत-स्या० । ९. च तय-रो० । १०-१० एकन्तमपि भासतो-
सी०, रो० । ११. पवेदये-सी० । १२. सकुणानं-सी०, स्या० । १३. भवन्तिमित्ता-सी०,
रो० । १४. दुक्खी-स्या० ।

B. 264 5

६०. कालं च बत्वान तथाविधस्स,
मेधावीनं एकमनं विदित्वा ।
अक्खेय्य तिब्बानि^१ परस्स धीरो,
सण्ह गिर अत्थवति पमुञ्चे ॥
६१. सचे च जञ्जा अविस्सय्हमत्तनो,
न^२ ते हि मय्हं^३ सुखागमाय ।
एको व तिब्बानि सहेय्य धीरो,
सच्च हिरोत्तप्पमपेक्खमानो ॥
६२. अहं रट्टानि विचरन्तो, निगमे राजधानियो ।
भिक्खमानो महाराज, आचरियस्स घनत्थिको ॥
६३. गहपती राजपुरिसे, महासाले च ब्राह्मणे ।
अलत्थ सत्त निक्खानि, सुवण्णस्स जनाधिप ।
ते मे नट्टा महाराज, तस्मा सोचामहं भुसं ॥
६४. पुरिसा ते महाराज, मनसानुविचिन्तितो^४ ।
नाल दुक्खा पमोचेतु, तस्मा तेसं न व्याहरि^५ ॥
६५. त्व च खो मे महाराज, मनसानुविचिन्तितो ।
अलं दुक्खा पमोचेतु, तस्मा तुय्हं पवेदयि ॥
६६. तस्सादासि पसन्नतो^६, कासीनं रट्टवड्डनो ।
जातरूपमये निक्खे, सुवण्णस्स चतुद्दसा ति ॥

४७९. कालिङ्गबोधिजातकं (६)

६७. राजा कालिङ्गो चक्कवत्ति, घम्मेन पथविमनुसास^१ !
अगमा^२ बोधिसमीपं, नागेन महानुभावेन ॥
६८. कालिङ्गो भारद्वाजो च, राजान कालिङ्गं समणकोलञ्जं ।
चक्क^३ वत्तयतो परिग्गहेत्वा^४, पञ्जली इदमवोच ॥

१ तिप्पनि-सी०, स्या०, रो० । २-२ नाय नीसि मय्ह-सी०, रो० । ३ मनसानु-
विचिन्तिका-सी० । ४ व्याहरि-सी० । ५ पसन्नचित्तो-स्या० । ६ पठविमनुस्सान-
सी०, पठवि मनुसासि-स्या० । ७ अगमासि-स्या० । ८ कालिङ्ग-सी० । ९ चक्क-
स्या० । १० परिणेत्वा-रो० ।

६६. पञ्चोरोह महाराज, भूमिभागो यथा समणुगतो^१ ।
इध अनधिवरा बुद्धा, अभिसम्बुद्धा विरोचन्ति ॥
७०. पदक्खिणतो आवट्टा, तिणलता अस्मिं भूमिभागस्मिं । B. 265
पथविया^२ नाभियं^३ मण्डो, इति नो सुतं मन्ते^४ महाराज ॥
७१. सागरपरियन्ताय, मेदिनिया^५ सब्बभूतघरणिग्या । 5
पथविया अयं मण्डो, ओरोहित्वा नमो करोहि ॥
७२. ये ते भवन्ति नागा च, अभिजाता च कुञ्जरा ।
एत्तावता पदेसं ते, नागा नेव मुपयन्ति ॥
७३. अभिजातो^६ नागो काम, पेसेहि कुञ्जरं दन्तिं ।
एत्तावता पदेसो^७, सक्का नागेन मुपगन्तुं ॥ 10
७४. तं सुत्वा राजा कालिङ्गो, वेय्यञ्जनिकवचो निसामेत्वा ।
सम्पेसेसि नागं वस्साम^८, मयं यथिमस्सिदं^९ वचनं ॥
७५. सम्पेसितो च रञ्जा, नागो कोञ्चो व अभिनदित्वान^{१०} ।
पटिसविकत्वा निसीदि, गरं^{११} व भारं^{१२} असहमानो ॥
७६. कालिङ्गभारद्वाजो^{१३}, नागं खीणायुकं विदित्वान^{१४} । 15
राजानं कालिङ्गं, तरमानो अज्झभासित्थ ।
अञ्जं सङ्कम नाग, नागो खीणायुको महाराज ॥
७७. तं सुत्वा कालिङ्गो, तरमानो सङ्कमी नागं ।
सङ्कन्तेव रञ्जे, नागो तत्थेव पत्ति^{१५} भूम्या^{१६} ।
वेय्यञ्जनिकवचो, यथा तथा अहु नागो ॥ 20
७८. कालिङ्गो^{१७} राजा कालिङ्गं, ब्राह्मणं एतदवोच^{१८} ।
त्वमेव असि सम्बुद्धो, सब्बञ्जू सब्बदस्सावी ॥

१ समणुगीतो—सी०, रो०, ममणुगीतो—स्या० । २—२ पुशुविया अय—सी०;
पठविया अय—स्या०, पुविवाय—रो० । ३ सी०, स्या०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ४. मेद-
निया—स्या० । ५. अभिजाते—सी०, रो० । ६ पदेसो च न—स्या० । ७. उय्याम—स्या० ।
८. यथाहद—सी०, स्या०, रो० । ९ जानदित्वा—रो० । १०—१०. गर भार—सी०, स्या० ।
११ कालिङ्गो—स्या० । १२ विदित्वा—सी० । १३—१३ पत्तिभूम्या—स्या० । १४—१४.
कालिङ्ग भारद्वाज कालिङ्गो, ब्राह्मण हदमवोच—सी०, स्या० ।

७९. तं अनघिवासेन्तो कालिङ्गं, ब्राह्मणो इदमवोच ।
वेय्यञ्जनिका हि मयं, बुद्धा सब्बञ्जुनो महाराज ॥
८०. सब्बञ्जू सब्बविदू च, बुद्धा न लक्खणेन जानन्ति ।
आगमबलसा हि मयं, बुद्धा सब्बं पजानन्ति ॥
८१. महयित्वा सम्बोधि, नानातुरियेहि वज्जमानेहि ।
मालाविलेपनं अभिहरित्वा, अथ राजा मनुपायासि ॥
८२. सट्ठि वाहसहस्सानि, पुप्फानं सन्निपातयि ।
पूजेसि राजा कालिङ्गो, बोधिमण्डमनुत्तरं ति ॥

४८०. अकित्तिजातकं (७)

८३. अकित्तिं दिस्वा सम्मन्तं, सक्को भूतपती ब्रवि ।
कि पत्थयं महाब्रह्मो, एको सम्मसि घम्मनि ॥
८४. दुक्खो पुनब्भवो सक्क, सरीरस्स च भेदनं ।
सम्मोहमरणं दुक्खं, तस्मा सम्मामि वासव ॥
८५. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८६. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
येन पुत्ते च दारे च, धनघञ्ज पियानि च ।
लद्धा नरा न तप्पन्ति, सो लोभो न मयी वसे ॥
८७. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
८८. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
खेत्तं वत्थुं हिरञ्ज च, गवस्सं दासपोरिसं ।
येन जातेन् जीयन्ति, सो दोसो न मयी वसे ॥

१ त वचन-सी० । २ कालिङ्गो-सी०, स्या०, रो० । ३ सब्बञ्जुनो-सी० ।
४ स्या० पत्थके नत्थि । ५ आगमपुरिसा-रो० । ६ महयित्वान-सी०, रो०, पह-
सित्वान-स्या० । ७ विज्जमानेहि-स्या० । ८-८ मालागन्धविलेपन आहरित्वा-सी०,
रो० । ९-९ पाकारपरिक्खेप कारेसि अथ राजा पायासि-सी०, स्या०, रो० । १० पुप्फानि-
स्या० । ११ दिस्वान-स्या० । १२ पटिरूपे-स्या० । १३ गवास्स-सी०, स्या० ।

८९. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
९०. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
बालं न पस्से न सुणे, न च बालेन संवसे ।
बालेनल्लापसल्लापं, न करे न च रोचये ॥ 5
९१. कि नु ते अकरं बालो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप बालस्स, दस्सनं नाभिकङ्खसि ॥
९२. अनयं नयति दुम्भेघो, अघुरायं नियुञ्जति ।
दुन्नयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो पकुप्पति ।
विनयं सो न जानाति, साधु तस्स अदस्सनं ॥ 10
९३. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
९४. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
धीरं पस्से सुणे धीरं, धीरेन सह संवसे ।
धीरेनल्लापसल्लापं, तं करे तं च रोचये ॥ 15
९५. कि नु ते अकरं धीरो, वद कस्सप कारणं ।
केन कस्सप धीरस्स, दस्सनं अभिकङ्खसि ॥
९६. नयं नयति मेघावी, अघुरायं न युञ्जति ।
सुनयो सेय्यसो होति, सम्मा वुत्तो न कुप्पति ।
विनयं सो पजानाति, साधु तेन समागमो ॥ 20
९७. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
९८. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
ततो रत्या विवसाने^१, सूरियुग्गमनं^२ पति ।
दिब्बा भक्खा पातुभवेय्युं, सीलवन्तो च याचका ॥ 25

१ विवसाने—सी०, स्या०, रो० । २ सूरियस्सुग्गमन—सी०, स्या०, रो० ।

B. 268

६६. ददतो^१ मे न खीयेथ, दत्त्वा नानुत्पेय्यहं ।
ददं चित्तं पसादेय्यं, एतं सक्क वरं वरे ॥
१००. एतस्मिं ते सुलपिते, पतिरूपे सुभासिते ।
वरं कस्सप ते दम्मि, यं किञ्चि मनसिच्छसि ॥
१०१. वरं चे मे अदो सक्क, सब्बभूतानमिस्सर ।
न मं पुन उपेय्यासि, एतं सक्क वरं वरे ॥
१०२. बहूहि वत्तचरियाहि^२, नरा च अथ नारियो ।
दस्सनं अभिकङ्कन्ति, कि नु मे दस्सने भयं ॥
१०३. तं तादिसं देववण्ण^३, सब्बकामसमिद्धिनं ।
दिस्वा तपो पमज्जेय्य^४, एतं ते दस्सने भयं ति ॥

४८१. तक्कारियजातकं (८)

१०४. अहमेव दुब्भासितं भासि बालो,
भेकोवरञ्जे अहिमब्हायमानो^१ ।
तक्कारिये सोब्भमिमं पताभि,
न किरेव साधु अतिवेलभाणी ॥
१०५. पप्पोति मच्चो अतिवेलभाणी,
बन्धं वधं सोकपरिह्वं च ।
अत्तानमेव गरहासि एत्थ,
आचेर^२ य^३ तं निखणन्ति सोब्भे ॥
१०६. किमेवहं^४ तुण्डिलमनुपुच्छिं,
करेय्यं सं^५ मातरं काळिकार्यं^६ ।
नग्गीवहं वत्थयुगं च जीनो^७,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥

१ ददतो च-रो० । २ वत्तचरियाहि-सी०, स्या० । ३ देवण्णि-रो० । ४ पमज्जेय्य-सी०, स्या०, रो० । ५ अहिमब्हायानो-सी०, रो० । ६-६ आचरिय-स्या० । ७ किमेवाह-सी०, स्या० । ८-८ करेय्यास-स्या० । ९. कालिकाय-स्या० । १०. जिनो-स्या० ।

१०७. यो युञ्जमानानमयुञ्जमानो,
मेण्डन्तरं अञ्चुपती कुलिङ्गो ।
सो पिसितो मेण्डसिरेहि तत्थ,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥
१०८. चतुरो जना पोत्थकमग्गहेसुं,
एकं च पोसं अनुरक्खमाना ।
सब्बेव ते भिन्नसिरा सयिसु,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥
१०९. अजा यथा वेळुगुम्बस्मिं बद्धा^१,
अवक्खिपन्ती^२ असिमज्झगच्छि^३ ।
तेनेव तस्सा गलकावकन्तं^४,
अयं पि अत्थो बहुतादिसो व ॥
११०. इमे न देवा न^५ गन्धब्बपुत्ता,
मिगा इमे अत्थवसं^६ गता मे^७ ।
एकं च नं सायमासे पचन्तु,
एकं पुनप्पातरासे^८ पचन्तु ॥
१११. सतं सहस्सानि^९ दुभासितानि^{१०},
कलं पि नाग्घन्ति^{१०} सुभासितस्स ।
दुभासितं सङ्कमानो किलेसो,
तस्मा तुण्ही किम्पुरिसा^{११} न बाल्या ॥
११२. या मेसा व्याहासि^{१२} पमुञ्चथेतं,
गिरि च नं हिमवन्तं नयन्तु ।
इमं च खो देन्तु महानसाय,
पातो व नं पातरासे पचन्तु ॥

१. बन्धा-स्या० । २. अवक्खिपन्ति-सी०, स्या० । ३. असिमज्झगच्छि-सी० ।
४. गलक विकन्ता-स्या० । ५. न पि-सी०, नापि-स्या० । ६-६ अत्थवसा भता इमे-
सी०, स्या०, रो० । ७-७ एकञ्च पुन पातरासे-सी०; एकं च नं पातरासे-रो० । ८. सह-
सहस्सानं-सी०, सहस्सान-स्या० । ९. दुभासितान-सी०, स्या० । १०. नाग्घन्ति-स्या० ।
११. किम्पुरिसो-सी०, स्या० । १२. व्याहासि-सी०, रो०; व्याहासि-स्या० ।

B 270

११३. पञ्जुलनाथा पसवो, पसुनाथा अयं पजा ।
त्वं नाथोसि^१ महाराज, नाथोहं^२ भरियाय मे^३ ।
द्विन्नमञ्जतरं ब्रत्वा, मुत्तो गच्छेय्य पब्बतं ॥

5

११४. न वे निन्दा सुपरिवज्जयेथ^४,
नाना जना सेवितव्वा जनिन्द ।
येनेव एको लभते पसंसं,
तेनेव अञ्जो लभते निन्दितारं ॥

10

११५. सब्बो लोको परिचित्तो^५ अतिचित्तो,
सब्बो लोको चित्तवा सम्हि चित्ते ।
पच्चेकचित्ता पुथु सब्बसत्ता,
कस्सीध चित्तस्स वसे न वत्ते ॥

5

११६. तुण्ही अहू किम्पुरिसो सभरियो,
यो दानि व्याहासि भयस्स भीतो ।
सो दानि मुत्तो सुखितो अरोगो,
वाचाकिरेवत्तवती नरानं ति ॥

४८२. रुमिगराजजातकं^६ (९)

११७ तस्स^७ गामवरं दम्मि, नारियो च अलङ्कता ।
यो^८ मेतं मिगमक्खाति^९, मिगानं मिगमुत्तमं ॥

११८. मय्हं गामवरं देहि, नारियो च अलङ्कता ।
अहं ते मिगमक्खिस्सं, मिगान मिगमुत्तम ॥

११९. एतस्मिं वनसण्डस्मि, अम्बा साला च पुप्फिता ।
इन्दगोपकसञ्चन्ना, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥

१२०. धनु अद्वेज्जं^{१०} कत्वान, उसु सन्नय्हुपागमि^{११} ।
मिगो च दिस्वा राजानं, दूरतो अज्जभासथ ॥

20

१ नाथोसि-सी०, स्या०, रो० । २-२ बम्हनाथा मम भरिया-स्या० । ३. सुपरिवज्जयाथ-स्या०, ० वज्जयाचे-रो० । ४ परचित्तेन-सी०, स्या० । ५ रुमिग-जातक-सी०, स्या० । ६ कस्स-सी०, रो० । ७ को-सी०, स्या०, रो० । ८. मिग-मक्खासि-स्या० । ९ अद्वेज्ज-सी०, रो० । १०. नन्वायुपायि-सी०, रो० ।

१२१. आगमेहि महाराज, मा मं विज्झि रथेसभ ।
को नु ते इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते^१ मिगो ॥ B. 271
१२२. एस पापचरो पोसो, सम्म तिट्ठति आरका ।
सोयं^२ मे^३ इदमक्खासि, एत्थेसो तिट्ठते मिगो ॥
१२३. सच्चं किरेव माहंसु, नरा एकच्चिया इध ।
कट्ठं निप्लावितं^४ सेय्यो, न त्वेवेकच्चि यो नरो ॥ 5
१२४. किञ्चु रुरु गरहसि मिगानं,
कि पक्खीनं किं पत्त मानुसानं ।
भयं हि मं विन्दतिनप्परूपं,
सुत्वान तं मानुसिं^५ भासमानं ॥ 10
१२५. यमुद्धरि वाहने^६ वुहमानं,
महोदके सलिले सीघसोते ।
ततोनिदानं भयमागतं मम,
दुक्खो हवे राज असन्नि सङ्गमो ॥
१२६. सोहं चतुप्पत्तमिमं विहङ्गमं,
तनुच्छिदं हृदये ओस्सजामि ।
ह्नामि तं मित्तदुब्भिं^७ अकिच्चकारि,
यो तादिसं कम्मकतं न जाने ॥ 15
१२७. धीरस्स बालस्स हवे जनिन्द,
सन्तो वधं नप्पसंसन्ति जातु ।
कामं धरं गच्छतु पापघम्मो,
यं चस्स भट्ठं^८ तदेतस्स देहि ।
अहं च ते कामकरो भवामि ॥ 20

१. तिट्ठति-सी०, स्या० । २-२ सोहिमे-सी०, स्या०, रो० । ३. विप्लावितं-
सी०, निपावत-स्या० । ४. मानुसि-स्या० । ५. वहने-सी० । ६-६. मित्तदुग्गम किच्च-
कारि-सी०, रो० । ७. भत्त-स्या० ।

१२८. अद्वा रुह अञ्जतरो सत सो^१,
 यो दुव्भतो^२ मानुसस्स न दुव्वि ।
 काम घरं गच्छतु पापघम्मो,
 य चस्स भट्ट तदेतस्स दम्मि ।
 5 अहं च ते कामचार^३ ददामि ॥
- B 272 १२९. सुविजानं सिङ्गालानं, सकुणानञ्चवस्सितं ।
 मनुस्सवस्सितं राज, दुव्विजानतरं ततो ॥
१३०. अपि चे मञ्जती पोसो, जाति मित्तो सखा ति वा ।
 यो पुव्वे सुमनो हुत्वा, पच्छा सम्पज्जते दिसो ॥
- 10 १३१. समागता जानपदा, नेगमा च समागता ।
 मिगा सस्सानि^४ खादन्ति, तं देवो पटिसेवतु ॥
१३२. कामं जनपदो मासि, रट्टञ्चा पि विनस्सतु ।
 न त्वेवाह रुहं दुव्वे, दत्त्वा अभयदक्खिणं ॥
१३३. मा मे जनपदो आसि, रट्टञ्चा^५ पि विनस्सतु^६ ।
 15 न त्वेवाह मिगराजस्स, वर दत्त्वा मुसा भणे ति ॥

४८३. सरभमिगजातकं^१ (१०)

१३४. आसीसेथेव^२ पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तानं, यथा इच्छिं तथा अहु ॥
१३५. आसीसेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोह अत्तान, उदका थलमुव्वतं ॥
- 20 १३६. वायमेथेव पुरिसो, न निव्विन्देय्य पण्डितो ।
 पस्सामि वोहं अत्तान, यथा इच्छिं तथा अहु ॥

१ से-सी० । २ दुव्वतो-स्या०, वृभतो-रो० । ३ गामवर-स्या० । ४ घञ्जानि-स्या० । ५-५ माम जनपदो अहु-स्या० । ६ सरभजातक-स्या० । ७ जाति-सेथेव-सी०, स्या०, रो० ।

नुन्नो^१ सरो सरभं हन्तु खिप्यं,^२
अन्नं हि एतं वरपञ्च रञ्जो ॥

१४५. अद्धा पजानामि अहं पि एतं,
अन्नं मिगो ब्राह्मण खत्तियस्स ।
५ पुब्बे कतं च अपचायमानो,
तस्मा मिगं सरभं नो हनामि ॥

१४६. नेसो मिगो महाराज, असुरेसो दिसम्पति ।
एतं हन्त्वा मनुस्सिन्द, भवस्सु अमराधिपो ॥

B. 274

१४७. सचे च राजा^३ विचिकिच्छसे तुवं,
१० हन्तु मिगं सरभं सहायक^४ ।
सपुत्तदारो नरवीरसेट्ठ^५,
गन्त्वा तुवं वेतरणिं यमस्स ॥

१४८. कामं अहं जानपदा च सब्बे,
पुत्ता च दारा च सहायसञ्जा ।
१५ गच्छेमु त वेतरणिं यमस्स,
न त्वेव हञ्जो मम पाणदो^६ यो^७ ॥

१४९. अयं मिगो किच्छगतस्स मय्हं,
एकस्स कत्ता विवनस्मि^८ घोरे ।
तं तादिसं पुब्बकिच्चं सरन्तो,
२० जानं महाब्रह्मो कयं हनेय्यं ॥

१५०. मित्ताभिराधी चिरमेव जीव,
रज्जं इमं धम्मगुणे पसास ।
नारीगणेहि परिचारियन्तो^९,
मोदस्सु रट्ठे त्तिदिवेव वासवो ॥

१ नुण्णो-सी०, स्या० । २ राज-सी०, स्या०, रो० । ३ सहायक मे-सी०, रो० । ४ नरविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ५-५ पाणदस्स-सी०, स्या० । ६ विवनस्मि-सी०, स्या० । ७ परिचारयन्तो-स्या० ।

१५१. अक्कोधनो निञ्चपसन्नचित्तो,
 सम्बातिथी^१ याचयोगी^२ भवित्वा^३ ।
 दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
 अनिन्दितो सगमुपेहि ठानं ति ॥

तेरसकनिपातं निद्रितं ।

तस्सुहानं

वरअम्ब^३ कुठारि सहंसवरो,
 अथरञ्जस्मिं दूतकपञ्चमको ।
 अथ बोधि अकित्ति सुतक्करिना,
 अथ रुमिगेनपरो सरभो ति ॥

5 B. 275

— ० —

१. सम्बातिथि—सी०। २-२. पाहुनके करित्वा—स्या०। ३. वरअम्ब—सी०, स्या०।

१४. पकिष्णकनिपातो

४८४. सालिकेदारजातकं (१)

१. सम्पन्नं सालिकेदारं, सुवा भुञ्जन्ति कोसिय ।
पटिवेदेभि ते ब्रह्मे, न ने^१ वारेतुमुस्सहे ॥
२. एको च तत्थ सकुणो, यो नेस^२ सव्वसुन्दरो ।
भुत्वा सालि यथाकामं, तुण्डेनादाय गच्छति ॥
३. ओद्धेतु^३ वाळपासानि^४, यथा वज्जेथ सो दिणो ।
जीव च नं गहेत्वान, आनयेहि^५ भमन्तिके ॥
४. एते भुत्वा^६ पिवित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
एको बद्धोस्मि पासेन, कि पापं पकतं मया ॥
५. उदरं नून अञ्जेस, सुव अच्चोदर तव ।
भुत्वा सालि यथाकाम, तुण्डेनादाय गच्छसि ॥
६. कोट्टं नु तत्थ पूरेसि, सुव वेर नु ते मया ।
पुट्टो मे सम्म अक्खाहि, कुहि सालि निदाहसि^७ ॥
७. न मे वेरं तथा सद्धि, कोट्टो मय्हं न विज्जति ।
इणं मुञ्चामिण दम्मि, सम्पत्तो कोटिसिम्बलि^८ ।
निधि पि तत्थ निदहामि, एवं जानाहि कोसिय ॥
८. कीदिसं ते इणदान, इणमोक्खो च कीदिसो ।
निधिनिधानमक्खाहि, अथ पासा पमोक्खसि ॥
९. अजातपक्खा तरुणा, पुत्तका मय्हं^९ कोसिय ।
ते मं भता भरिस्सन्ति, तस्मा तेसं इणं ददे ॥

१ ते-सी०, स्या० । २ तेस-सी० । ३ उद्धेतु-स्या० । ४ वाळपासानि-
स्या०, रो० । ५ आनयेथ-सी०, रो० । ६ भुत्वा च-रो० । ७ निवेव्यसि-स्या०,
निधीयसि-रो० । ८. कोटिसिम्बलि-सी०, स्या० । ९. मय्हं-स्या० ।

१०. माता पिता च मे वृद्धा^१, जिष्णका गतयोव्वना ।
तेसं तुण्डेन हातून, मुञ्चे पुव्वकर्तं^२ इणं ॥
११. अञ्जे पि तत्थ सकुणा, स्त्रीणपक्खा सुदुव्वला ।
तेस पुञ्जत्थिको वम्मि, तं निर्धि आहु पण्डिता ॥ B. 27
१२. ईदिसं^३ मे इणदानं, इणमोक्खो च ईदिसो ।
निधिनिघानमक्खामि^४, एवं जानाहि कोसिय ॥ 5
१३. भट्ठको वतयं^५ पक्खी, दिजो परमघम्मिको ।
एकच्चेसु मनुस्सेसु, अयं घम्मो न विज्जति ॥
१४. भुञ्ज सालि यथाकामं, सह सब्वेहि वातिभि ।
पुना^६ पि सुव पस्सेमु, पियं मे तव दस्सनं ॥ 10
१५. भुत्तं च पीतं च तवस्समम्हि^७,
रत्तिं च^८ नो कोसिय ते सकासे ।
निक्खित्तदण्डेसु ददाहि दानं,
जिष्णे च मातापितरो भरस्सु ॥
१६. लक्खी वत मे उदपादि अज्ज,
यो^९ अट्ठसार्सि पवरं^{१०} दिजानं ।
सुवस्स सुत्वान सुभासितानि,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥ 15
१७. सो कोसियो अत्तमनो उदग्गो,
अन्नं च पानं चभिसङ्घरित्वा ।
अन्नेन पानेन पसच्चचित्तो,
सन्तप्पयि समणब्राह्मणे^{११} चा ति ॥ 20

१ वृद्धा—स्या० । २ पुव्वकर्तं—सी० । ३. एदिसं—सी०, रो० । ४. निधिनिघना-
मक्खातं—सी०, निधिनिघान अक्खातं—रो० । ५. वतयं—स्या० । ६. पुन—सी०, स्या० ।
७. तवस्समिह—सी० । ८-८ रत्ती च—सी०, रो० । ९-९. योहं अदस्सं परमं—स्या० । १०.
समणे ब्राह्मणे—सी० ।

४८५. चन्दकिसरीजातकं^१ (२)

B. 278

5

१८. उपनीयतिदं मञ्जे, चन्दे लोहितमहने ।
अञ्जं जहामि^२ जीवितं,
पाणा मे चन्दे निरुञ्जन्ति ॥

१९. ओसीदि^३ मे दुक्खं^४ हृदयं,
मे ड्य्हते नितम्मामि ।
तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

10

२०. तिणमिव वनमिव मिलायामि^५,
नदी अपरिपुण्णा^६ व^७ सुस्सामि ।
तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

15

२१. वस्समिव^८ सरे पादे^९,
इमानि अस्सूनि वत्तरे मय्हं ।
तव चन्दिया सोचन्तिया,
न नं अञ्जेहि सोकेहि ॥

20

२२. पापो खोसि^{१०} राजपुत्तं,
यो मे इच्छितं^{११} पति वराकिया ।
विज्झसि^{१०} वनमूलस्मिं,
सोयं विद्धो छमा सेत्ति ॥

२३. इमं मय्हं हृदयसोकं,
पटिमुञ्चतु राजपुत्त तव माता ।

१ चन्दकिसरीजातक-सी०, स्या० । २-२ अञ्जापि विजहामि-सी०, स्या० ।
३ ओसीधि-सी०, स्या०, रो० । ४ दुक्खं मे-सी० । ५ मिलायामि-सी० । ६-६-
अपरिपुण्णयाव-सी०, रो० । ७-७ वस्सव सरे पव्वत पादे-रो० । ८-८ सि खो राजपुत्त-
सी०, खो राजपुत्तो-स्या०, रो० । ९ इच्छित-सी०, स्या०, रो० । १०. विज्झ-सी०,
स्या० ।

यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

२४. इमं मय्हं हृदयसोकिं,
पट्टिमुञ्चतु राजपुत्त तव जाया ।
यो मय्हं हृदयसोको,
किम्पुरिसं अवेक्खमानाय ॥

5

२५. मा च पुत्तं^१ मा च पतिं,
अद्दक्खि राजपुत्त तव माता ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्दसकं मय्हं^२ कामा हि ॥

10

२६. मा च पुत्तं मा च पतिं,
अद्दक्खि राजपुत्त तव जाया ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्दसकं मय्हं कामा हि ॥

२७. मा त्वं चन्दे रोदि,
मा सोच्चि वनतिमिरमत्तक्खि ।
मम त्वं हेहिसि^३ भरिया,
राजकुले पूजिता नारीभि^४ ॥

15

२८. अपि नूनहं^५ मरिस्सं,
नाहं^६ राजपुत्त तव हेस्सं ।
यो किम्पुरिसं अवधि,
अद्दसकं मय्हं कामा हि ॥

20

२९. अपि भीरुके अपि जीवितुकामिके,
किम्पुरिसि गच्छ हिमवन्तं ।

१. पुत्ते-सी० । २. मय्हं-स्या० । ३. होहिसि-सी० । ४. नारीहि-सी०, रो० ।
५. नूनह-स्या० । ६. न च पनाहं-रो० ।

तालीसतगरभोजना^१,
अञ्जे^२ त मिगा रमिस्सन्ति ॥

B 279

३०. ते पब्बता ता च कन्दरा,
ता च गिरिगुहायो तथेव तिट्ठन्ति ।
तत्थेव^३ तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं^४ ॥

5

३१. ते पण्णसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

10

३२. ते पुप्फसन्थता रमणीया,
वाळमिगेहि अनुचिण्णा^५ ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

15

३३. अच्छा सवन्ति गिरिखननदियो^६,
कुसुमाभिकिण्णसोतायो ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

20

३४. नीलानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि^७ ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥

३५. पीतानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।

१ तालिस्सतगरभोजने-सी०, तालिस्सतगरभोजना-स्सा० । २ अरञ्जे-सी०,
रो० । ३ तत्थे-सी०, स्सा०, रो० । ४ कास-सी०, रो० । ५ अनुचिण्ण-सी० ।
६ गिरिखर०-रो० । ७ दस्सनेयानि-सी०, रो० ।

- तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३६. तम्बानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती, 5
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३७. तुङ्गानि हिमवतो^१ पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 10
३८. सेतानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
३९. चित्रानि हिमवतो पब्बतस्स,
कूटानि दस्सनीयानि । 15
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
४०. यक्खगणसेविते गन्धमादने,
ओसघेभि^२ सञ्छन्ने । 20
तत्थेव त अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥
४१. किम्पुरिससेविते गन्धमादने,
ओसघेभि सञ्छन्ने ।
तत्थेव तं अपस्सन्ती,
किम्पुरिस कथं अहं कस्सं ॥ 25

१. हिमवतो-सी० । २ ओसघेहि-सी०, त्या० ।
जा० १-३५

B 280

४२. वन्दे ते अग्निरब्रह्मे,
थो मे इच्छितं पति वराकिया ।
अमतेन अभिसिञ्चि,
समागतास्मि^१ पियतमेन ॥

5

४३. विचराम दानि गिरिवननदियो,
कुसुमाभिकिण्णसोताथो ।
नानादुमवसनायो^२,
पियंवदा अञ्जमञ्जस्सा ति ॥

४८६. महाउक्कुसजातकं (३)

10

४४. उक्का चिलाचा^३ बन्धन्ति दीपे,
पजा मम^४ खादितु पत्थयन्ति ।
मित्तं सहाय च वदेहि सेनक,
आचिक्ख वातिब्बसने^५ दिजानं ॥

15

४५. दिजो दिजानं पवरोसि पक्खिम^६,
उक्कुसराज सरणं त उपेम^७ ।
पजा मम खादितु पत्थयन्ति,
लुहा चिलाचा भव मे सुखाय ॥

20

४६. मित्तं सहाय च करोन्ति पण्डिता,
काले अकाले सुखमेसमाना^८ ।
करोमि ते सेनक एतमत्थ,
अरियो हि अरियस्स करोति किच्चं ॥

४७. यं होति किच्चं अनुकम्पकेन,
अरियस्स अरियेन कत तयीद^९ ।

१ समागतास्मि-सी०, रो० । २ नानादुमवसनायो-रो० । ३ चिलाचा-सी०,
स्या०, रो० । ४ मम-स्या० । ५ वातिब्बसने-सी० । ६ पक्खि-सी०, रो०, पक्खि
व-स्या० । ७ उपेमि-सी०, स्या०, रो० । ८ सुखमासयाना-रो० । ९ तवयिद-
सी०, रो० ।

- अत्तानुरक्खी भद मा अदग्धि^१,
लच्छान पुत्ते तयि जीवनाने ॥
४८. तवेद^२ रक्खावरणं करोन्तो,
सरीरभेदा पि न सन्तसामि ।
करोन्ति हेके^३ सखीनं^४ सखारो.
पाणं वजन्ता^५ सतनेस^६ वन्मो ॥
४९. सुदुक्करं कम्मनकात्ति^७, अण्डजायं^८ विहङ्गनो ।
अत्याय कुररो^९ पुत्ते, अङ्कुरते अनागते ॥
५०. चुता पि हेके^{१०} खलिता^{११} सकम्मूना^{१२},
मित्तानुकम्पाय पतिट्ठहन्ति ।
पुत्ता ममट्ठा गतिभायतोत्ति,
अत्थं चरेयो^{१३} न्न वारिच्चर^{१४} ॥
५१. धनेन धञ्जेन च अत्तना च,
नितं सहायं च करोन्ति पण्डिता ।
करोमि ते सेनक एतन्त्थं,
अरियो हि अरियत्त करोति किच्चं ॥
५२. अप्पोत्सुकको तात तुवं निसीद,
पुत्तो पितु चरति अत्थचरियं ।
अहं चरिस्सामि तवेनन्त्थं^{१५},
सेनत्त पुत्ते परितावमानो^{१६} ॥
५३. अद्धा हि तात सतनेस वन्मो,
पुत्तो पितु यं^{१७} चरे^{१८} अत्थचरियं ।

१- अदग्धि-सी०, रो०; अदग्धि-त्या० । २- तनेक-त्या० । ३- हेके-त्या०, रो० । ४- सखिनं-सी० । ५- वजन्ति-सी०, रो० । ६- सतनेस-रो० । ७- कम्म-नका-सी०, रो० । ८- अण्डजायं-त्या० । ९- कुररो-त्या० । १०- एके-सी०, रो० । ११-१२- खलिकलकम्मूना-रो० । १३- चरेय-सी०, रो० । १४- वारिच्चर-सी०, रो० । १५- तवेक अत्थं-त्या० । १६- परितावमानो-त्या० । १७- त्या० पितृकं नत्ति । १८- चरेय-सी०, रो० ।

अप्येव मं दिस्वान पवङ्कुकार्यं,
सेनस्स पुत्ता^१ न विहेठयेय्युं^२ ॥

५४. पसू मनुस्सा भिगवीरसेट्टु^३,
भयट्टिता^४ सेट्टमुपब्बजन्ति ।
पुत्ता ममट्टा गतिमागतोस्मि,
त्वं नोसि राजा भव मे सुखाय ॥

५५. करोमि ते सेनक एतमत्थं,
आयामि ते तं दिसतं वधाय ।
कथं हि विञ्जू पट्टु^५ सम्पजानो,
न वायमे अत्तजनस्स गुत्तिया ॥

५६. मित्तं च^६ कयिराथ सुहृदयं^७ च,
अयिरं च कयिराथ सुखागमाय ।
निवत्थकोचो^८ व^९ सरोभि हन्त्वा,
मोदाम पुत्तेहि समञ्जिभूता ॥

५७. सकमित्तस्स कम्मेन, सहायस्सापलायिनो ।
कूजन्तमुपकूजन्ति^{१०}, लोमसा^{११} हृदयञ्जमं ॥

५८. मित्तं सहाय अधिगम्म पण्डितो,
सो भुञ्जती पुत्त^{१२} पसु धन वा ।
अहं च पुत्ता च पती च मय्हं,
मित्तानुकम्पाय समञ्जिभूता ॥

५९. राजवता सूरवता^{१३} च अत्थो,
सम्पन्नसखिस्स भवन्ति हेते ।
सो मित्तवा यसवा उगतत्तो,
अस्मिंघ^{१४} लोके मोदति कामकामी ॥

१ पुत्तानि-स्या० । २ हेठयेय्यु-स्या० । ३ भिगविरियसेट्टु-सी०, रो० । ४
भयट्टिता-सी०, रो० । ५ वट्टु-स्या० । ६ स्या० पोत्थके वत्थि । ७-७ सुहृदय च-सी०,
सुखावरञ्च-रो० । ८-८ निवत्थकोचोव-सी०, स्या०, रो० । ९ कुजन्तमुपकुजन्ति-स्या० ।
१० लोमहना-स्या० । ११ पुत्त-स्या० । १२ सुखता-स्या० । १३ अस्मिञ्च-सी०,
स्या०, रो० ।

६०. करणीयानि मित्तानि, दलिद्देना पि सेनक ।
पस्स मित्तानुकम्पाय, समग्गम्हा सजातके ॥
६१. सूरेन बलवन्तेन, यो मित्ते^१ कुख्ले दिजो ।
एवं सो सुखितो होति, यथाहं त्वं च सेनका ति ॥

४८७. उद्दालकजातकं (४)

६२. खराजिना जटिला पङ्कदन्ता,
दुम्मक्खरूपा^२ ये मन्त^३ जप्पन्ति^४ ।
कच्चिन्नु^५ ते मानुसके पयोगे,
इदं विदू परिमुत्ता अपाया ॥
६३. पापानि कम्मनि करेथ^६ राज,
बहुस्सुतो चे न चरेय्य धम्मं ।
सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
दुक्खा पमुच्चे^७ चरणं अपत्वा ॥
६४. सहस्सवेदो पि न तं पटिच्च,
दुक्खा पमुच्चे चरणं अपत्वा ।
मञ्जामि वेदा अफला भवन्ति,
ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं ॥
६५. न हेव वेदा अफला भवन्ति,
ससंयमं चरणञ्जेव सच्चं ।
कित्तिं हि^८ पप्पोति अधिच्च वेदे,
सन्तिं पुणाति^९ चरणेन दन्तो ॥
६६. भच्चा माता पिता बन्धू, येन जातो सयेव^{१०} सो ।
उद्दालको अहं भोतो, सोत्तियाकुलवंसको^{१०} ॥

१. मित्ति-सी०; मित्त-स्या० । २. दुम्मखरूपा-सी०, रो० । ३-३ मे जप्पन्ति-
सी०, रो०, मन्त जप्पन्ति-स्या० । ४. कच्चि नु-स्या० । ५. करेय्य-सी०, स्या० । ६.
पमुच्चे-स्या० । ७. व-स्या० । ८. पुणेति-स्या०; पुनेति-रो० । ९. स्वयेव-स्या० ।
१०. सोत्तियकुलवंसको-सी०; ० वसतो-स्या० ।

B. 284

5

10

15

20

६७. कथं भो ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
कथं च परिनिब्बानं, धम्मट्ठो किन्ति वुच्चति ॥
६८. निरङ्कुत्वा अग्निमादाय ब्राह्मणो,
आपो सिञ्चं यजं उस्सेति यूपं ।
एवङ्कुरो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापयिसु ॥
६९. न सुद्धिं सेचनेनत्थि, ना^१ पि^१ केवली ब्राह्मणो ।
न^२ खन्ती ना पि सोरच्च, ना पि सो परिनिब्बुतो ॥
७०. कथं सो^३ ब्राह्मणो होति, कथं भवति केवली ।
कथं च परिनिब्बानं, धम्मट्ठो किन्ति वुच्चति ॥
७१. अखेत्तबन्धू अममो निरासो,
निल्लोभपापो भवलोभखीणो ।
एवङ्कुरो ब्राह्मणो होति खेमी,
धम्मे ठितं तेन अमापयिसु ॥
७२. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ।
सब्बेसं सीतिभूतानं, अत्थि सेय्योथ^४ पापियो ॥
७३. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ।
सब्बेसं सीतिभूतान, नत्थि सेय्योथ पापियो ॥
७४. खत्तिया ब्राह्मणा वेस्सा, सुद्धा चण्डालपुक्कुसा ।
सब्बेव सोरता दन्ता, सब्बेव परिनिब्बुता ॥
७५. सब्बसं सीतिभूतान, नत्थि सेय्योथ पापियो ।
पनत्थं^५ चरसि ब्रह्मञ्जं, सीत्तियाकुलवसत्त ॥

१-१ नपि-सी०, स्या० । २ न केव-स्या० । ३ भो-स्या० । ४ सेय्योव-
सी०, रो० । ५ पत्तत्थ-स्या० ।

७६. नानारत्तेहि वत्थेहि, विमानं भवति छादितं ।
न तेसं छाया वत्थानं, सो रागो अनुपज्जथ ॥
७७. एवमेव^१ मनुस्सेसु, यदा सुज्जन्ति माणवा ।
ते^२ सजाति पमुञ्चन्ति^३, धम्ममञ्जाय सुब्बता ति ॥

B. 28

४८८. भिसजातकं (५)

७८. अस्सं गवं रजतं जातरूपं, 5
भरियं च सो इघ लभतं मनापं ।
पुत्तेहि दारेहि समङ्गि होतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
७९. मालं च सो कासिकचन्दनं च,
धारेतु पुत्तस्स बहू भवन्तु । 10
कामेसु तिब्बं कुस्तं अपेक्खं,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८०. पहतघञ्जो कसिमा यसस्सी,
पुत्ते गिही धनिमा सब्बकामे ।
वयं अपस्सं घरमावसातु, 15
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८१. सो खत्तियो होतु पसय्हकारी,
राजाभिराजा^३ बलवा यसस्सी ।
स चातुरन्तं महिमावसातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥ 20
८२. सो ब्राह्मणो होतु अवीतरागो,
मुहुत्तनक्खत्तपथेसु युत्तो ।
पूजेतु नं रट्ठपती यसस्सी,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१ एवमेव - रो० । २-२ न तेस जाति पुञ्चन्ति - सी०, स्या०, रो० । ३. राजा-
धिराजा - स्या० ।

B. 286

८३. अञ्जायकं सब्बसमन्तवेदं^१,
तपस्सीनं मञ्जतु सब्बलोको ।
पूजेन्तु न^२ जानपदा समेच्च,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८४. चतुस्सदं गामवरं समिद्धं,
दिल्लं हि सो भुञ्जतु वासवेन ।
अवीतरागो मरणं उपेतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८५. सो गामणी होतु सहायमञ्जे,
नच्चेहि गीतेहि पमोदमानो ।
सो^३ राजतो व्यसन^४ मालत्थ^५ किञ्चि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
८६. य एकराजा पथवि विजेत्वा^६,
इत्थीसहस्सान^७ ठपेतु अग्गं ।
सीमन्तिनीनं पवरा भवातु,
भिसानि ते ब्राह्मण या^८ अहासि ॥
८७. इसीनं^९ हि सा सब्बसमागतानं,
भुञ्जेय्य सादुं अविकम्पमाना ।
चरातु लाभेन विकत्थमाना,
भिसानि ते ब्राह्मण या अहासि ॥
८८. आवासिको होतु महाविहारे,
नवकम्मिको होतु गजङ्गलाय^{१०} ।
आलोकसन्धि दिवस^{११} करोतु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥

१ सब्बसमन्तवेद-सी०, सब्बसमन्तवेदन-रो० । २ त-सी० । ३ मा-सी०, स्या०, रो० । ४ व्यसन-सी०, रो० । ५ मालत्थ-सी०, स्या०, रो० । ६ विजित्वा-स्या० । ७ इत्थीसहस्स-सी०, रो० । ८ यो-स्या० । ९ दासीन-स्या० । १० कजङ्गलाय-सी०, स्या०, रो० । ११ दिवसा-सी०, स्या०, रो० ।

८६. सो वञ्चतू पाससतेहि छ्विभि^१,
रम्मा वना निय्यतु राजवानि ।
तुत्तेहि^२ सो हञ्जतु पाचनेहि,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
९०. अलक्कमाली तिपुकण्णविद्धो,
लट्ठीहतो सप्पमुखं उपेतु ।
सकच्चवन्धो^३ विसिखं चरातु,
भिसानि ते ब्राह्मण यो अहासि ॥
९१. यो वं अनट्ठं व^४ नट्ठं ति चाह^५,
कामेव सो लभतं^६ भुञ्जतं च^७ ।
अगारमज्जे मरणं उपेतु,
यो वा भोन्तो सङ्कति कञ्चिदेव ॥
९२. यदेसमाना विचरन्ति लोके,
इट्ठं च कन्तं च वहूनमेतं^८ ।
पियं मनुञ्चं चिव^९ जीवलोके,
कस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥
९३. कामेसु वे हञ्जरे वज्जरे च,
कामेसु दुक्खं च भयं च जातं ।
कामेसु भूताधिपती पमत्ता,
पापानि कम्मामि करोन्ति मोहू ॥
९४. ते पापधम्मा पसवेत्व पापं,
कायस्स भेदा निरयं वजन्ति ।
आदीनवं कामगुणेषु दिस्वा,
तस्मा इसयो नप्पसंसन्ति कामे ॥

१. छ्विभि-सी०, रो० । २. गुत्तेहि-स्या० । ३. सकच्चवन्धो-सी०, रो०;
सकच्चवन्धो-स्या० । ४. सी०, स्या० पीत्यकेसु नत्थि । ५. वाह-स्या० । ६-६. लभतु
भुञ्जतु च-स्या० । ७. वहूनमेतं-सी० । ८. इव-सी०, स्या० ।
जा० १-३६

६५. वीमंसमानो इसिनो भिसानि,
तीरे गहेत्वान थले निघेसि ।
सुद्धा अपापा इसयो वसन्ति,
एतानि ते ब्रह्मचारी भिसानि ॥
- B. 288 5 ६६. न ते नटा नो पन कीळनेभ्या,
न बन्धवा नो पन ते सहाया ।
किस्मि वुपत्यम्भ^१ सहस्सनेत्त,
इसीहि त्व^२ कीळसि देवराज ॥
- 10 ६७. आचरियो मेसि पिता च मय्हं,
एसा पतिट्ठा खलितस्स ब्रह्मे ।
एकापराघ खम भूरिपञ्च,
न पण्डिता कोघबला भवन्ति ॥
- 15 ६८. सुवासित^३ इसिनं एकरत्तं,
यं वासवं भूतपतिइसाम ।
सब्बेव भोन्तो सुमना भवन्तु,
य ब्राह्मणो पञ्चुपादी^४ भिसानि ॥
६९. अह च सारिपुत्तो च, भोग्गल्लानो च कस्सपो ।
अनुरुद्धो पुण्णो आनन्दो, तदासु सत्त भातरो ॥
१००. भगिनी उप्पलवण्णा च^५, दासी खुज्जुत्तरा तदा ।
चित्तो गहपति दासो, यक्खो सातागिरो तदा ॥
- 20 १०१. पालिलेभ्यो^६ तदा नाणो, मधुदो^७ सेट्टवानरो ।
काळुदायी तदा सक्को, एवं धारेथ जातकं ति ॥

४८९. सुरचिजातकं (६)

१०२. महेसी सुरचिनो^८ भरिया, आनीता पठमं अहं ।
वस वस्ससहस्सानि, यं मं सुरचिमानयि^९ ॥

१ परत्यम्भ-सी०, परवम्भ-स्या० । २ तुव-स्या० । ३ सुवोसित-सी० ।
४ पञ्चपादि-सी० । ५ सी०, स्या० पत्त्यकेसु नत्थि । ६ पारिलेभ्यो-सी०, रो० ।
७. मधुवा-सी०, रो० । ८ रचिनो-सी०, स्या०, रो० । ९ सुरचि मानयि-स्या० ।

१०३. साहं ब्राह्मण राजानं, वेदेहं मिथिलगहं ।
नाभिजानामि कायेन, वाचाय उद चेतसा ।
सुखं च अतिमञ्जित्वा^१, आवि^२ वा यदि वा रहो ॥
१०४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तघा ॥
१०५. भत्तु मम^३ सस्सु^४ माता, पिता^५ चा पि च सस्सुरो^६ ।
ते मं ब्रह्मे विनेतारो, याव अट्ठंसु जीवितं ॥
१०६. साहं अहिंसारतिनी, कामसा^७ धम्मचारिणी^८ ।
सक्कच्चं ते उपट्ठासिं, रत्तिन्दिवमतन्दिता ॥
१०७. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तघा ॥
१०८. सोळसित्थिसहस्सानि, सहभरियानि ब्राह्मण ।
तासु इस्सा वा कोधो वा, नाहु मय्हं कुदाचरं ॥
१०९. हितेन तासं नन्दामि, न च मे काचि अप्पिया ।
अत्तानं वानुकम्पामि, सदा सब्बा सपत्तियो ॥
११०. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तघा ॥
१११. दासे कम्मकरे पेस्से^९, ये चञ्जे अनुजीविनो ।
पेसेमि^{१०} सहधम्मेन, सदा पमुदितिन्द्रिया ॥
११२. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तघा ॥
११३. समणे ब्राह्मणे चा^{११} पि, अञ्जे चा पि वनिब्बके ।
तप्पेमि अन्नपानेन, सदा पयतपाणिनी ॥

B. 289

5

10

15

20

१ अतिमञ्जित्वा—सी०, रो० । २ अवि—रो० । ३-३. मनापस्सपिता—सी०, मनापा सस्सु पिया—त्या० । ४-४. माता चापि सुवायिनो—सी०, मातापिता च सस्सुरो—त्या० । ५ कामसा—सी० । ६. धम्मचारिणी—सी० । ७. पोसे—त्या० । ८. पोसेमि—सी०, त्या०, रो० । ९. वा—सी० ।

११४. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जतं इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥
११५. चातुर्हसिं पञ्चहसिं^१, या च^२ पक्खस्स अट्टमी^३ ।
पाटिहारियपक्खं च, अट्टङ्गसुसमागतं^४ ।
उपोसथं उपवसामि, सदा सीलेसु सवुत्ता ॥
- 5 B 290 ११६. एतेन सच्चवज्जेन, पुत्तो उप्पज्जत इसे ।
मुसा मे भणमानाय, मुद्धा फलतु सत्तथा ॥
११७. सब्बेव ते घम्मगुणा, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
संविज्जन्ति तयि भद्दे, ये त्वं कित्तेसि अत्तनि ॥
- 10 ११८. खत्तियो जातिसम्पन्नो, अभिजातो यसस्सिमा ।
घम्मराजा विदेहान, पुत्तो उप्पज्जते तव^५ ॥
११९. दुम्मी^६ रजोञ्जल्लघरो, अघे वेहायसं ठितो ।
मनुञ्जं भाससे^७ वाचं, यं मय्ह हृदयङ्गमं ॥
१२०. देवता नुसि सग्गम्हा, इसि वासि महिद्धिको ।
को वासि^८ त्वं अनुप्पत्तो, अत्तानं मे पवेदय ॥
- 15 १२१. यं देवसङ्घा वन्दन्ति, सुधम्माय^९ समागता ।
सोहं सक्को सहस्सक्खो, आगतोस्मि तवन्तिके ॥
१२२. इत्थियो^{१०} जीवलोकस्मि, या होत्ति^{११} समचारिनी ।
भेधाविनी सीलवती, सस्सुदेवा पतिव्वता ॥
- 20 १२३. तादिसाय सुमेघाय, सुचिकम्माय नारिया ।
देवा दस्सनमायन्ति, मानुसिया अमानुसा ॥
१२४. त्वं च भद्दे सुचिण्णेन, पुब्बे सुचरितेन च ।
इध राजकुले जाता, सव्वकामसमिद्धिनी ॥

१ पण्णरसि-सी०, रो० । २ व-सी० । ३ अट्टमि-सी०, रो० । ४. अट्टं-
सुसमाहित-सी०, स्या०, रो० । ५ तव-सी०, रो० । ६ दुम्मी-सी०; दुम्भि-स्या० ।
७ भाससि-सी० । ८ वापि-स्या० । ९ सुधम्माय-स्या० । १०. इत्थिया-रो० ।
११. होत्ति-सी०, स्या० ।

१२५. अयं च ते राजपुत्ति, उभयत्थ कटग्गहो ।
देवलोकूपपत्ती च, कित्ती च इध जीविते ॥
१२६. चिर सुमेधे सुखिनी, धम्ममत्तनि पालय ।
एसाहं तिदिवं यामि, पियं मे तव दस्सनं ति ॥

४९०. पञ्चुपोसथिकजातकं^१ (७)

१२७. अप्पोस्सुक्को दानि तुवं कपोत,
विहङ्गम न तव भोजनत्थो ।
खुदं^२ पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको^३ कपोत^४ ॥ 5 B 29
१२८. अहं पुरे गिद्धिगतो कपोतिया,
अस्मिं^५ पदेसस्मिमुभो^६ रमाम ।
अथग्गही साकुणिको कपोति,
अकामको ताय विना अहोसि ॥ 10
१२९. नानाभावा^७ विप्पयोगेन तस्सा,
मनोमयं वेदनं वेदयामि^८ ।
तस्मा अहंपोसथं^९ पालयामि,
रागो मम मा पुनरागमासि ॥ 15
१३०. अनुज्जुगामी उरगा^{१०} दुजिह्वं,
दाठावुधो घोरविसोसि सप्प ।
खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा^{११} भवंपोसथिको नु दीघ^{१२} ॥ 20
१३१. उसभो अहू बलवा गामिकस्स,
चलक्ककू वण्णबलूपपन्नो ।

१ पञ्चुपोसथिकजातकं-सी० । २ खुदं-स्या० । ३ भवंपोसथिको-सी० । ४. कपोतो-सी०, रो० । ५-५ तस्मि पादेसस्मिमुभो-स्या० । ६. नानाभावा-सी०, स्या० । ७ वेदयामि-सी०, रो० । ८ अहं पोसथ-स्या० । ९-९. उरगा द्विजिह्व-सी०; उरगो-स्या० । १०. तस्मा-सी० । ११ दीघो-सी०, रो० ।

सो मं अक्कमि तं कुपितो अडंसि,
दुक्खाभितुण्णो मरणं उपागा^१ ॥

१३२. ततो जना निक्खमित्थान गामा,
कन्दित्वा^२ रोदित्वा^३ अपक्कमिसु ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
कोधो ममं मा पुनरागमासि ॥

B 292

१३३. मतान मंसानि बहू सुसाने,
मनुञ्जरूप तव भोजने तं ।
खुद पिपास अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको सिञ्जाल^४ ॥

10

१३४. पविसि^५ कुच्छं महतो गजस्स,
कुणपे रतो हत्थिमंसेषु^६ गिद्धो^७ ।
उण्हो च वातो तिखिणा च रस्मियो,
ते सोसयुं तस्स करीसमगं ॥

15

१३५. किसो^८ च पण्डू च अहं भदन्ते,
न मे अहू निक्खमनाय मग्गो ।
महा च मेघो सहसा पवस्सि,
सो तेमयी तस्स करीसमगं ॥

20

१३६. ततो अहं निक्खमिसं^९ भदन्ते,
चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो ।
तस्मा अहंपोसथ पालयामि,
लोभो ममं मा पुनरागमासि ॥

१३७. वम्मीकथूपस्मि किपिल्लिकानि,
निप्योथयन्तो तुवं पुरे चरासि ।

१ उपागमि-सी०, रो० । २-२ कन्दित्व रोदित्व-सी० । ३ सिगालो-सी०,
रो०; सिगाल-स्या० । ४ पवित्स-सी०, रो०, पवित्स-स्या० । ५-५ हत्थिमसे पविद्धो-
सी०, रो० । ६ कीसी-स्या० । ७ निक्खमिस्स-सी० ।

खुदं पिपासं अधिवासयन्तो,
कस्मा भवंपोसथिको नु अच्छ^१ ॥

१३८. सकं निकेतं अतिहीळयानो^२,
अत्रिच्छता^३ मल्लगामं^४ अगच्छिं^५ ।
ततो जना निक्खमित्त्वान गामा,
कोदण्डकेन परिपोथयिसु मं ॥

5

१३९. सो भिन्नसीसो रहिरमक्खितङ्गो,
पच्चागमासि सकं^६ निकेतं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
अत्रिच्छता मा पुनरागमासि ॥

B 2

10

१४०. थं नो अपुच्छित्थ तुवं भदन्ते,
सब्बेव व्याकरिम्ह^७ यथा पज्जानं ।
मयं पि पुच्छाम तुवं भदन्ते,
कस्मा भवंपोसथिको नु ब्रह्मे ॥

१४१. अनूपलित्तो मम अस्समहिह,
पच्चेकबुद्धो मुहुत्तं निसीदि ।
सो मं अवेदी गतिमार्गतिं च,
नामं च गोत्तं चरणं च सब्बं ॥

15

१४२. एवम्पहं वन्दि न^८ तस्स पादे,
न चा पि नो मानगतेन पुच्छिं ।
तस्मा अहंपोसथं पालयामि,
मानो ममं मा पुनरागमासी ति ॥

20

१ अच्छो-सी०, रो० । २ अतिहेळयानो-स्या० । ३-३. अत्रिच्छताय मल्लतं-
सी०, स्या०, रो० । ४ अगच्छि-सी० । ५. सक-स्या० । ६. व्याकरिम्हा-सी०;
व्याकरिम्हा-स्या० । ७-७ एवम्पहं नग्गहे-सी०; एवम्पिह वन्दि न-स्या० । ८.
ह-स्या० ।

४९१. महाभोरजातकं (८)

१४३. सचे हि त्याह वनहेतु गाहितो^१,
मा म वधी^२ जीवगाह गहेत्वा ।
रञ्जो च^३ मं सम्म उपन्तिक^४ नेहि,
मञ्जे धनं लच्छसिनप्परूप ॥
- 5 १४४ न मे अयं तुय्ह वधाय अज्ज,
समाहितो चापधुरे^५ खुरप्पो ।
पास च त्याहं अधिपातयिस्सं,
यथासुखं गच्छतु मोरराजा^६ ॥
- B. 294 १४५. य सत्त वस्सानि ममानुवन्धि,
10 रत्तिन्दिवं खुप्पिपासं सहन्तो ।
अथ किस्स म पासवसूपनीत,
पमुत्तवे इच्छसि वन्धनस्मा ॥
१४६. पाणातिपाता विरतो नुसज्ज,
15 अभय^७ नु^८ ते सब्बभूतेसु दिन्नं ।
यं मं तुवं पासवसूपनीत,
पमुत्तवे इच्छसि वन्धनस्मा ॥
- १४७ पाणातिपाता विरतस्स ब्रूहि,
अभयं च यो सब्बभूतेसु देति ।
पुच्छामि तं मोरराजेतमत्थं,
20 इतो^९ चुतो किं लभते सुखं सो ॥
१४८. पाणातिपाता विरतस्स ब्रूमि,
अभयं च यो सब्बभूतेसु देति ।
दिट्ठेव धम्मो लभते पसंसं,
समं च सो याति सरीरभेदा ॥

१ गहितो-सी०, स्था० । २ अवधि-स्या० । ३ व-सी०, रो० । ४
उपन्तिक-सी०, स्था०, रो० । ५ चापधुरे-सी०, रो०, चापधुरो-स्या० । ६ मोरराज-
सी० । ७-७ अभयधु-स्या० । ८ इति-स्या० ।

- १४९ न सन्ति देवा इति^१ आहु^१ एके,
इधेव जीवो विभवं उपैति ।
तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
दत्तुपञ्जत्तं च वदन्ति दानं ।
तेसं वचो अरहतं सद्दहानो,
तस्मा अहं सकुणे वाधयामि ॥ 5
१५०. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
इमस्स लोकस्स परस्स वा ते,
कथं नु ते आहु मनुस्सलोके ॥ 10
१५१. चन्दो च सुरियो च उभो सुदस्सना,
गच्छन्ति ओभासयमन्तलिकखे ।
परस्स लोकस्स न ते इमस्स,
देवा ति ते आहु मनुस्सलोके ॥ B. 23:
१५२. एत्येव ते नीहता^१ हीनवादा,
अहेतुका ये न वदन्ति कम्मं ।
तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
दत्तुपञ्जत्तं ये च वदन्ति दानं ॥ 15
१५३. अद्धा हि सच्चं वचनं तवेदं^१,
कथं हि दानं अफलं भवेय्य^२ ।
तथा फलं सुकतदुक्कटानं,
दत्तुपञ्जत्तं च कथं भवेय्य ॥ 20
१५४. कथञ्ङ्करो किन्तिकरो किमाचरं,
कि सेवमानो केन तपोगुणेन ।
अक्खाहि मे मोरराजेतमत्थ,
यथा अहं नो निरयं पतेय्य ॥ 25

१-१. इन्वाहु-सी०, रो० । २. निहता-सी० । ३. तवेत-सी०, स्या०, रो० ।
४. वदेय्य-सी०, रो० ।

- १५५ ये केचि अत्थि समणा पथव्या^१,
कासायवत्था अनगारिया^२ ते^३ ।
पातो व पिण्डाय चरन्ति काले,
विकालचरिया विरता हि सन्तो ॥
- 5 १५६. ते तत्थ कालेनुपसङ्कमित्वा,
पुच्छाहि यं ते मनसो पियं सिया ।
ते ते^४ पवक्खन्ति यथापजानं,
इमस्स लोकस्स परस्स चत्थं ॥
- 10 १५७. तच्चं व जिण्णं उरगो पुराण,
पण्डूपलासं^५ हरितो दुमो व^६ ।
एसप्पहीनो मम लुद्धभावो,
जहामहं^७ लुद्धकभावमज्ज ॥
- B 236 १५८. ये चा पि मे सकुणा अत्थि बद्धा^८,
सतानिनेकानि निवेसनस्मिं ।
15 तेसम्पहं^९ जीवितमज्ज दग्धि,
मोक्खं च ते पत्ता^{१०} सकं निकेतं ॥
१५९. लुद्धो चरी पासहत्थो अरञ्जे,
वाघेतु^{११} मोराधिपति यसस्सिं ।
वन्धित्वा^{१२} मोराधिपति यसस्सिं,
20 दुक्खा स^{१३} पमुच्चि^{१४} यथाहं पमुत्तो ति ॥

४९२. तच्छसूकरजातकं (९)

१६०. यदेसमाना विचरिम्ह^{१५}, पब्बतानि वनानि च ।
अन्वैसं विचरि^{१६} जाती, तेमे अधिगता मया ॥

१ पथव्या-सी० । २-२ अनगारिय चरन्ति-स्या० । ३. त-स्या० । ४
पण्डूपलास-स्या० । ५ च-सी० । ६ पण्डुपलास-सी० । ७. वन्धा-स्या० । ८ तेष
अह-स्या० । ९ पत्ता-सी० ; अच्छ-स्या० । १० वाघेतु-सी० । ११ वन्धित-सी०,
रो० । १२ सी०, स्या० पीत्यकेसुनत्थि । १३ पमुच्चि-स्या०, रो० । १४ विचरिम्हा-
स्या० । १५ विपुले-स्या० ।

१६१. बहुं चिदं^१ मूलफलं, भक्खो चायं अनप्पको ।
रम्मा चिमा गिरीनज्जो^२, फासुवासो भविस्सति ॥
१६२. इधेवाहं वसिस्सामि, सह सब्बेहि वात्तिभि ।
अप्पोस्सुक्को निरासङ्की, असोको अकुतोभयो ॥
१६३. अञ्जं पि^३ लेणं परियेस, सत्तु नो इध विज्जति । 5
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥
१६४. को नुम्हाकं^४ इध सत्तु, को जाती सुसमागते ।
दुप्पघसे^५ पघंसेति, तं मे अक्खाथ^६ पुच्छिता ॥
१६५. उद्धग्गराजी मिगराजा, बली दाठावुधो मिगो ।
सो तच्छ सूकरे हन्ति, इधागन्त्वा वरं वरं ॥ 10
१६६. न नो दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं^७ ।
सब्बे समग्गा हुत्वान, वसं काहाम एककं ॥
१६७. हृदयङ्गमं कण्णसुखं, वाचं भाससि तच्छक । 15
यो पि युद्धे पलायेय्य^८, तं पि पच्छा हनामसे ॥
१६८. पाणातिपाता विरतो नु अज्ज^९,
अभयं नु ते सब्बभूतेसु दिस्सं । 15
दाठा नु ते मिगवधाय^{१०} न सन्ति,
यो सङ्खपत्तो कपणो व ज्ञायसि ॥
१६९. न मे दाठा न विज्जन्ति, बलं काये समोहितं ।
जाती च दिस्वान सामग्गी^{११} एकतो,
तस्मा च ज्ञायामि वनम्हि एकको ॥ 20
१७०. इमस्सुदं यन्ति दिसोदिसं^{१२} पुरे,
भयट्टिता^{१३} लेणगवेसिनो पुथु^{१४} ।

१. इद-सी० । २ गिरिनदियो-सी०, रो०, गिरिनज्जो-स्या० । ३ हि-सी०, स्या०, रो० । ४. नम्हाकं-सी०, रो० । ५ अप्पघसे-सी०, रो० । ६ अक्खाहि-स्या० । ७. समुहत्-सी० । ८. पलायेय-सी०, स्या० । ९ सज्ज-स्या० । १० मिगविरिय-सी०, रो०, मिगविरिय-स्या० । ११ समङ्गि-सी०, स्या० । १२ दिसादिस-स्या० । १३ भयट्टिता-सी० । १४ पुथु-सी०, स्या० ।

ते दानि सङ्गम वसन्ति एकतो,
यत्थद्विता दुप्पसहज्ज ते मया ॥

१७१ परिणायकसम्पन्ना, सहिता एकवादिनो ।
ते मं समग्गा हित्सेय्यु, तस्मा नेसं न' पत्थये' ॥

5 १७२. एको व इन्दो असुरे जिनाति,
एको व सेनो हन्ति दिजे पसय्ह ।
एको व व्यग्घो' मिगसङ्घपत्तो,
वरं वरं हन्ति बल हि तादिसं ॥

१७३ न हेव इन्दो न सेनो, न पि व्यग्घो मिगाधिपो ।
10 समग्गे सहिते जाती, न' व्यग्घे' कुस्ते वसे ॥

१७४ कुम्भीलका सकुणका', सङ्घिनो गणचारिनो ।
सम्मोदमाना एकज्झं, उप्पतन्ति ड्यन्ति' च' ॥

१७५ तेसं च ड्यमानानं', एकेत्थ अपसवकति ।
तं च सेनो निताल्लेति, वेय्यग्घियेव सा गति ॥

B 298 15

१७६. उस्साहितो जटिलेन, लुहेनामिसच्चक्षुना ।
दाठी दाठीसु पक्खन्दि, मञ्जमानो यथा पुरे ॥

१७७ साधु सम्बहुला जाती, अपि रुक्खा अरञ्जजा ।
सूकरेहि समग्गेहि, व्यग्घो एकायने हतो ॥

१७८ ब्राह्मणं चेव व्यग्घ च, उभो हत्त्वान सूकरा ॥
20 आनन्दिनो पमुदिता', महानादं' पनादिसु ॥

१७९. ते सु उदुम्बरमूलस्मिं, सूकरा सुसमागता ।
तच्छकं अभिसिञ्चिसु, त्व नो राजासि इस्सरो ति ॥

१-१. अपत्ववे-रो० । २ व्यग्घे-सी० । ३-३ व्यघो च-सी०, रो०, व्यघो न
-स्या० । ४ सुकुणिका-स्या० । ५-५ उय्य ति च-स्या० । ६ ड्यमानान-स्या० ।
७ पनोदिता-स्या० । ८-८ महानादमनादिसु-सी०, स्या० ।

४९३. महावाणिजजातकं (१०)

१८०. वाणिजा समिति कत्वा, नानारद्वृतो आगत ।
धनाहरा^१ पक्कमिसु, एकं कत्वान गामणि ॥
१८१. ते तं कन्तारभागम्म, अप्पभक्खं अनोदकं^२ ।
महानिग्रोधमद्दक्खु, सीतच्छायं मनोरमं ॥
१८२. ते च तत्थ निसीदित्वा, तस्स रुक्खस्स छायाया^३ । 5
वाणिजा समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पास्ता ॥
- १८३ अल्लायते^४ अयं रुक्खो, अपि वारी^५ व^६ सन्दति ।
इच्चस्स पुरिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
- १८४ सा च छिन्ना व पग्घरि, अच्चं वारि^७ अनाविलं ।
ते तत्थ न्हत्वा^८ पिवित्वा^९, यावतिच्छिसु वाणिजा ॥ 10
१८५. दुतियं समचिन्तेसु, बाला मोहेन पास्ता ।
इच्चस्स दक्खिणं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८६. सा च छिन्ना व पग्घरि, सालिमंसोदनं वहुं ।
अप्पोदवण्णे^{१०} कुम्मासे, सिङ्गि^{११} विदलसूपियो^{१२} ॥
१८७. ते तत्थ भुत्वा^{१३} खादित्वा^{१४}, यावतिच्छिसु वाणिजा । 15 B.
ततियं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पास्ता ।
इच्चस्स पच्छिमं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१८८. सा च छिन्ना व पग्घरि, नारियो समलङ्कता ।
विचित्रवत्थाभरणा^{१५}, आमुत्तमणिकुण्डला ॥
१८९. अपि सु वाणिजा एका, नारियो पण्णवीसति^{१६} । 20
समन्ता परिवारिसु^{१७}, तस्स रुक्खस्स छायाया ॥

१ धनहरा-सी०, स्या० । २. अनूदक-स्या० । ३. छादिया-सी०, स्या०, रो० । ४. अदायते-सी०, रो० । ५-५. वारि च-सी०, रो० । ६ वारि-स्या० । ७. नहात्वा-सी०; न्हात्वा-स्या० । ८. पिवित्वा च-सी० । ९. अप्पोदकवण्णे-सी० । १० सिङ्गि-स्या० । ११ विदलसूपियो-सी०, रो० । १२-१२. भूत्वा च पिवित्वा च-रो० । १२. विचित्रवत्थाभरणा-स्या० । १४. पञ्चवीसति-स्या० । १५. परिक्खिसु-सी०, स्या०, रो० ।

१९०. ते ताहि परिचारेत्वा^१, यावत्तिच्छंसु वाणिजा ।
चतुर्थं समचिन्तेसु, बाला मोहेन पास्ता ।
इङ्गस्स उत्तरं साखं, मयं छिन्दाम वाणिजा ॥
१९१. सा च छिन्ना व पग्घरि, मुत्ता वेळुरिया बहू ।
रजतं जातरूपं च, कुत्तियो पटियानि च ॥
१९२. कासिकानि च वत्थानि, उद्दियानि^२ च कम्बला^३ ।
ते तत्थ भारे वन्धित्वा, यावत्तिच्छंसु वाणिजा ॥
१९३. पञ्चमं समचिन्तेसुं, बाला मोहेन पास्ता ।
इङ्गस्स मूले^४ छिन्दाम, अपि भिय्यो^५ लभामसे ॥
१९४. अथुद्दुहि सत्थवाहो, याचमानो कतञ्जली ।
निग्रोधो^६ किं परज्झति^७, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥
१९५. वारिदा पुरिमा साखा, अन्नपानं च दक्खिणा ।
नारिदा पच्छिमा साखा, सब्बकामे च उत्तरा ।
निग्रोधो किं परज्झति, वाणिजा भद्मत्थु ते ॥
१९६. यस्स रुक्खस्स छायाय, निसीदेय्य सयेय्य वा ।
न तस्स साखं भञ्जेय्य, मित्तदुग्घो हि पापको ॥
१९७. ते च तस्सानादियित्वा, एकस्स वचन बहू ।
निसित्ताहि कुठारीहि, मूलतो नं^८ उपक्कमु ॥
१९८. ततो नागा निक्खमिसु, सन्नद्धा पण्णवीसति ।
धनुग्गहानं तिसता, छसहस्सा च^९ वम्मिनो^{१०} ॥
१९९. एते हनथ वन्धथ, मा वो मुञ्चिच्चत्थ^{११} जीवितं ।
ठपेत्वा सत्थवाहं व, सब्बे भस्मं^{१२} करोथ ने ॥
२००. तस्मा हि पण्डितो पोसो, सम्पस्सं अत्थमत्तनो ।
लोभस्स न वसं गच्छे, हनेय्यारिसकं^{१३} मनं ॥

B. 300

20

१ परिवारेत्वा-स्या०, रो०। २-२ उद्दियाने च कम्बले-सी०, रो०, उद्दियानि च०-स्या०। ३ मूल-सी०, रो०। ४ भीयो-सी०। ५-५ निग्रोधे किं अपरज्झय-सी०, अपरज्झति-स्या०, रो०। ६ त-सी०। ७-७ च वम्मिनो-सी०; च वम्मिनो-स्या०। ८ मुञ्चिच्चत्थ-रो०। ९ अस्मी-सी०। १० हनेय्य विसतं-सी०; हनेय्य विसक-स्या०।

२०१. एवमादीनव^१ वत्वा, तण्हा दुक्खस्स सम्भवं ।
वीततण्हो अनादानो, सतो भिक्खु परिब्बजे ति ॥

४९४. साधिनजातकं (११)

२०२. अब्भुतो^१ वत लोकस्मिं, उप्पज्जि लोमहंसनो ।
दिब्बो रथो पालुरद्दु, वेदेहस्स यसस्सिनो ॥
२०३. देवपुत्तो महिद्धिको, मातलि^२ देवसारथि । 5
निमन्तयित्थ राजानं, वेदेहं मिथिलग्गह ॥
२०४. एहिम रथमारुह, राजसेट्ठु दिसम्पति ।
देवा दस्सनकामा ते, तावतिंसा सइन्दका ।
सरमाना हि ते देवा, सुधम्मायं समच्छरे ॥
२०५. ततो च राजा साधिनो^३, वेदेहो^४ मिथिलग्गहो^५ ॥ 10
सहस्सयुत्तमारुह, अगा देवान सन्तिके ।
तं देवा पटिनन्दिसु, दिस्वा राजानमागतं ॥
२०६. स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
निसीद दानि राजीसि, देवराजस्स सन्तिके ॥
२०७. सक्को पि पटिनन्दित्थ, वेदेहं मिथिलग्गहं । 15
निमन्तयित्थ कामेहि, आसनेन च वासवो ॥
२०८. साधु खोसि अनुप्पत्तो, आवासं वसवत्तिनं । B X
वस देवेषु राजीसि, सब्बकामसमिद्धिसु ।
तावतिसेसु देवेषु, भुञ्ज कामे अमानुसे ॥
२०९. अहं पुरे सग्गतो रमामि, 20
नच्चेहि गीतेहि च वादितेहि ।

१. एतमादिनव-रो० । २ साधिनराजजातक-स्या० । ३ अब्भुतो-स्या० ।
४ मातली-सी० । ५ साधिनो-सी०, रो० । ६-६ पमुखो रथमारुहि-सी० ।

सो दानि अज्ज न रमामि सग्गे,
आयु^१ नु खीणो^२ मरणं नु सन्तिके ।
उदाहु मूळहोस्मि जनिन्दसेट्ठ^३ ॥

- २१० न तायु^४ खीणं मरणं च^५ दूरे,
न चा पि मूळहो^६ नरवीरसेट्ठ^७ ।
तुय्ह^८ च^९ पुञ्जानि परित्तकानि,
येस विपाकं इघ वेदयित्थो^{१०} ॥
- २११ वस देवानुभावेन, राजसेट्ठ दिसम्पति ।
तार्वतसेसु देवेषु, भुञ्ज कामे अमानुसे ॥
- २१२ यथा याचितक यानं, यथा याचितकं धन ।
एव सम्पदमेवेत, य परतो दानपच्चया ॥
- २१३ न चाहमेतमिच्छामि, य परतो दानपच्चया ।
सयङ्कतानि पुञ्जानि, त मे आवेणिक^{११} धन ॥
- २१४ सोहं गन्त्वा मनुस्सेसु, काहामि कुसलं वहु ।
दानेन समचरियाय, संयमेन दमेन च ।
यं कत्वा सुखितो होति, न च पच्छानुत्पपति ॥
- २१५ इमानि तानि खेत्तानि, इमं निक्खं सुकुण्डल^{१२} ।
इमा ता हरितानूपा^{१३}, इमा नज्जो सवन्तियो ॥
- २१६ इमा ता पोक्खरणी^{१४} रम्मा, चक्कवाकपकूजिता^{१५} ।
मन्दालकेहि सञ्छन्ना, पदुमुप्पलकेहि च ।
यस्सिमानि ममायिसु^{१६}, कि नु ते दिसत^{१७} गता ॥
- २१७ तानीध^{१८} खेत्तानि सो भूमिभागो,
तेयेव^{१९} आरामवनुपचारा^{२०} ॥

B 3०2

१-१ आयुवु खीण-स्या० । २ चायु-सी०, रो० । ३ ते-सी०, रो० । ४ मूळहो-स्या० । ५ नरविरियसेट्ठ-सी० । ६-६ तवञ्च-सी०, रो० । ७ वेदयतो-रो० । ८ आवेणिय-सी०, स्या०, रो० । ९ सुकुण्डल-स्या० । १० हरितानुपा-स्या०, हरिता-नीपा-रो० । ११ पोक्खरणियो-स्या०, रो० । १२ चक्कवाकपकूजिता-सी०, रो०, चाकवाकपकूजिता-स्या० । १३ ममायिसु-सी० । १४ दिसत-सी० । १५ तानि च-स्या० । १६-१९ ते आरामा ते वनभेपचारा-सी०, रो० ।

- तमेव मय्हं जनतं अपस्सतो,
सुञ्जं^१ व^१ मे नारद खायते दिसा ॥
२१८. दिट्ठा मया विमानानि, ओभासेन्ता^२ चतुद्दिसा ।
सम्मुखा देवराजस्स, तिदसानं च सम्मुखा ॥
२१९. वुत्थं मे भवनं दिव्यं^३, भुत्ता कामा अमानुसा । 5
तावतिसेसु देवेषु, सब्बकामसमिद्धिसु ॥
२२०. सोहं एतादिसं हित्वा, पुञ्जायम्हि इधागतो ।
धम्ममेव चरिस्सामि, नाहं रज्जेन अत्थिको ॥
२२१. अदण्डावचरं मगं, सम्मासम्बुद्धदेसितं ।
तं मगं पटियज्जिस्सं, येन गच्छन्ति सुञ्जता ति ॥ 10

४९५. दसब्राह्मणजातकं (१२)

२२२. राजा अबोच विधुरं^४, धम्मकामो युधिट्ठिलो ।
ब्राह्मणे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२२३. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिशं महप्फलं ॥
२२४. दुल्लभा ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता । 15
विरता मेथुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥
२२५. दस खलु महाराज, या ता ब्राह्मणजातियो ।
तेसं विभङ्गं^५ विचयं, वित्थारेण सुणोहि मे ॥
२२६. पसिब्बके गहेस्वान, पुण्णे मूलस्स संवुते ।
ओसधिकारो^६ गन्थेन्ति, न्हापयन्ति^७ जपन्ति च ॥ 20
२२७. तिकिच्छकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ B. 3

१-१ सुञ्ज-स्या० । २. ओभासेन्ता-स्या० । ३. दिव्य-सी०, रो० । ४. विधुर-स्या० । ५. विभङ्ग-सी०, स्या० । ६. ओसधिकारो-स्या० । ७. न्हापयन्ति-सी०, रो० ।

२०८. अयेना ते च ब्रह्मज्या, (इति राजा कोशो)
 न ते वृज्वन्ति ब्राह्मणाः ।
 अज्ये विष्णुः परिभेत्, नीलवने बहुस्तुते ॥
२०९. विदते नैधुना वन्ना, ये ते भुज्वेभ्यु मोदते ।
 5 दक्षिणं मन्म इत्थान, अथ दिक्षं नहन्तः ॥
२१०. किङ्किणिकायोः गृहेन्द्रः, बोधेति दुग्धे नि मे ।
 देवताणि नि मज्जन्ति, रज्ज्वरिणामु निक्षरे ॥
२११. परिवारकनना राज, ते नि वृज्वन्ति ब्राह्मणः ।
 अकनना ते महाराज, त्रदिसे निरत्नानते ॥
२१२. अयेना ते च ब्रह्मज्या, (इति राजा कोशो)
 न ते वृज्वन्ति ब्राह्मणाः ।
 अज्ये विष्णुः परिभेत्, नीलवने बहुस्तुते ॥
२१३. विदते नैधुना वन्ना, ये ते भुज्वेभ्यु मोदते ।
 दक्षिणं मन्म इत्थान, अथ दिक्षं नहन्तः ॥
२१४. कन-इभुं गृहेत्थान, बहुदन्तं च ब्रह्मणः ।
 पञ्चुपेत्थानि राजानो, गानेषु निरानेषु च ।
 नादिसे बहुहितानां, गानन्दि वा वगन्दि वा ॥
२१५. निगाहकनना राज, ते नि वृज्वन्ति ब्राह्मणाः ।
 अकनना ते महाराज, त्रदिसे निरत्नानते ॥
२१६. अयेना ते च ब्रह्मज्या, (इति राजा कोशो)
 न ते वृज्वन्ति ब्राह्मणाः ।
 अज्ये विष्णुः परिभेत्, नीलवने बहुस्तुते ॥
२१७. विदते नैधुना वन्ना, ये ते भुज्वेभ्यु मोदते ।
 दक्षिणं मन्म इत्थान, अथ दिक्षं नहन्तः ॥

१. नी०, टी० नैधुकेतु दत्ते । २. राज व-रा० । ३. अज्ये-नी०
 ४. किङ्किणिका-रा० । ५. गृहेत्थान-नी०, टी०, टी० । ६. निरत्नान-रा०
 ७. बहुहितान-रा० । ८-८. गानन्दि वा वगन्दि वा-नी०, टी०; गानन्दि वा-रा० ।

- २३८ पल्लहकच्छनखलोमा, पङ्कदन्ता रजस्सिरा ।
ओकिण्णा रजरेणूहि, याचका विचरन्ति ते ॥
२३९. खाणुघातसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
२४०. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरब्बो) 5
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४१. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२४२. हरीतकं^१ आमलकं, अम्बं^२ जम्बुं विभीतकं^३ । 10
लबुजं दन्तपोणानि, बेलुवा^४ बदरानि च^५ ॥
२४३. राजायतनं उच्छु-पुटं^६, धूमनेत्तं मधु-अञ्जनं ।
उच्चावचानि पणियानि, विपणेन्ति^७ जनाधिप ॥
२४४. वाणिजकसमा राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ 15
२४५. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरब्बो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२४६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥ 20
२४७. कसिं^८-वाणिज्जं^९ कारेन्ति, पोसयन्ति अजेळके ।
कुमारियो पवेच्छन्ति, विवाहन्तावहन्ति च ॥
२४८. समा अम्बद्वेस्सेहिं^{१०}, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥

१. हरीटक-सी०, रो० । २-२ अम्ब जम्बु विभीटक-सी०, रो०; ० विभेदकं-स्या० ।
३ बेलुवा-स्या० । ४ रो० पोत्यके नत्थि । ५. पुट-स्या० । ६. विकीणन्ति-स्या० ।
७-७. कसिं-वाणिज्ज-सी०, रो०, कसिं-वाणिज्ज-स्या० । ८. अम्बद्वेस्सेहिं-सी०, स्या०,
रो० ।

२४६. अपेता ते च ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्तुते ॥
- B. ३०५ २५०. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजन ।
५ दक्खिण सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
- २५१ निक्खित्तभिव्वल^१ भुञ्जन्ति, गामेस्वेके पुरोहिता ।
बहू ते^२ परिपुच्छन्ति, अण्डच्छेदा निलच्छका^३ ॥
२५२. पसू पि तत्थ हञ्जन्ति, महिसा^४ सूकरा अजा ।
गोघातकसमा राज, ते पि बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
१० अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
२५३. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
न ते बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्तुते ॥
२५४. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
१५ दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२५५. असिचम्मं गहेत्वान, खग्गं पग्गह् ब्राह्मणा ।
वेस्सपथेसु तिट्ठन्ति, सत्थं अब्बाहयन्ति पि ॥
२५६. समा गोपनिसादेहि, ते पि बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
- २५७ अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरव्यो)
२० न ते बुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्तुते ॥
२५८. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२५९. अरञ्जे कुटिकं कत्वा, कूटानि कारयन्ति ते ।
२५ ससबिळारे बाधेन्ति^५, आगोघा मच्छकच्छपं ॥

१ निक्खित्तभिव्वल-रो० । २ ने-स्या० । ३ निलच्छका-स्या०, तिच्छका-
रो० । ४ महिसा-सी० । ५ बाधेन्ति-सी० ।

२६०. ते^१ लुहकसमा राज^१, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
२६१. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरब्बो) B
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥ 5
२६२. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं ।
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२६३. अञ्जे धनस्स कामा हि, हेट्टामञ्चे पसक्किता^३ ।
राजानो उपरि न्हायन्ति, सोमयागे उपट्ठिते ॥
२६४. मलमज्जकसमा^३ राज, ते पि वुच्चन्ति ब्राह्मणा । 10
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥
२६५. अपेता ते ब्रह्मञ्जा, (इति राजा कोरब्बो)
न ते वुच्चन्ति ब्राह्मणा ।
अञ्जे विधुर परियेस, सीलवन्ते बहुस्सुते ॥
२६६. विरते मेथुना धम्मा, ये मे भुञ्जेय्यु भोजनं । 15
दक्खिणं सम्म दस्साम, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२६७. अत्थि खो ब्राह्मणा देव, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
क्खिरत्ता मेथुना धम्मा, ये ते भुञ्जेय्यु भोजनं ॥
२६८. एकं च भत्तं भुञ्जन्ति, न च मज्जं पिवन्ति ते ।
अक्खाता ते महाराज, तादिसे निपतामसे ॥ 20
२६९. एते खो ब्राह्मणा विधुर, सीलवन्तो बहुस्सुता ।
एते विधुर परियेस, खिप्पं च ने निमन्तया ति ॥

१-१. लुहक ति महाराज-सी०, रो० । २ पसक्किता-सी०, स्या०, रो० । ३. मलमज्जकसमा-स्या० ।

४९६. भिक्षापरम्परजातकं (१३)

२७०. सुखुमालरूपं विस्वा, रट्टा विवनभागतं ।
कूटागारवरूपेतं, महासयनमुपासितं ॥
- B ३०७ २७१. तस्स ते पेमकेनाहं, अदासिं वड्डमोदनं^१ ।
सालीनं विचितं^२ भत्तं, सुचिं^३ मंसूपसेचनं ॥
- 5 २७२. तं त्वं भत्तं पटिग्गय्ह, ब्राह्मणस्स अदासयि^४ ।
अत्तानं^५ अनसित्वान, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२७३. आचरियो ब्राह्मणो मय्हं, किच्चाकिच्चेसु व्यावटो^६ ।
गरु च आमन्तनीयो^७ च, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७४. ब्राह्मणं दानि पुच्छामि, गोतमं राजपूजितं ।
10 राजा ते भत्तं पादासि, सुचिं मंसूपसेचनं ॥
२७५. तं त्वं भत्तं पटिग्गय्ह, इसिस्स भोजनं अदा ।
अखेतञ्जूसि दानस्स, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२७६. भरामि पुत्तदारे^{१०} च, घरेसु गधितो^{११} अहं ।
भुञ्जे^{१२} मानुसके कामे, अनुसासामि राजिनो ॥
- 15 २७७. आरञ्जिकस्स^{१३} इसिनो, चिररत्तं तपस्सिनो ।
वुड्डस्स^{१४} भावितत्तस्स, दातुमरहामि भोजनं ॥
२७८. इसिं च दानि पुच्छामि, किसं धमनिसन्थतं ।
परुळ्हकच्छनखलीमं, पङ्कदन्त रजस्सिरं ॥
२७९. एको अरञ्जे विहरसि, नावकङ्कसि जीवितं ।
20 भिक्खु केन तथा सेय्यो, यस्स त्वं भोजनं अदा ॥
२८०. खणन्तालुकलम्बानि^{१५}, विलालितक्कलानि^{१६} च ।
धुनं सामाकनीवारं, सञ्चारियं^{१७} पसारियं^{१८} ॥

१ भिक्षापरम्परजातकं-सी० । २ महासयनमुपासितं-सी०, स्या०, रो० । ३ वड्डमोदनं-सी०, रो० । ४ विचितं-स्या० । ५ सुचिं-स्या० । ६ अदापि-स्या०, अदापयी-सी०, रो० । ७ अत्तना-रो० । ८ व्यावटो-सी०, स्या० । ९ आमन्तनीयो-सी०, रो०, आमन्तनीयो-स्या० । १० पुत्ते दारे-सी०, रो० । ११ गधितो-सी०, रो० । १२ भुञ्जे-सी०, स्या० । १३ आरञ्जिकस्स-सी०, रो० । १४ वड्डस्स-सी० । १५ खणन्तालुकलम्बानि-स्या० । १६ विलालितक्कलानि-सी०, रो० । १७-१८ सहारिय पहारिय-स्या० ।

२८१. साकं भिसं मधुं मंसं, बदरामलकानि च ।
तानि आहरित्वा^१ भुञ्जामि, अस्थि मे सो परिग्गहो ॥
२८२. पचन्तो अपचन्तस्स, अममस्स सकिञ्चनो ।
अनादानस्स सादानो, दातुमरहामि भोजनं ॥
२८३. भिक्खु च दानि पुच्छामि, तुण्हीमासीन सुब्बतं ।
इसि^२ ते भत्तं पादासि, सुचि मंसूपसेचनं ॥
२८४. तं त्व भत्तं पटिग्गह्, तुण्ही भुञ्जसि एक्को ।
नाञ्ज कञ्चि निमन्तेसि, कोयं धम्मो नमत्थु ते ॥
२८५. न पचामि न पाचेमि, न छिन्दामि न छेदये ।
तं म अकिञ्चनं वत्वा, सब्बपापेहि आरतं ॥
२८६. वामेन भिक्खमादाय, दक्खिणेन कमण्डलु ।
इसि मे भत्तं पादासि, सुचि मंसूपसेचनं ॥
२८७. एते हि दातुमरहन्ति, सममा सपरिग्गहा ।
पच्चनीकमहं मञ्जे, यो दातारं निमन्तये ॥
२८८. अत्याय वत मे अज्ज, इघागच्छि रथेसभो ।
सोहं^३ अज्ज पजानामि^४, यत्थ दिन्नं महप्फलं ॥
२८९. रट्ठेसु गिद्धा राजानो, किच्चाकिच्चेसु ब्राह्मणा ।
इसी मूलफले गिद्धा, विप्पमुत्ता च भिक्खवो ति ॥
पकिण्णकनिपात निद्वितं ।

तस्सुद्धानं

सुव किन्नरं^१ मुक्क खराजिनसो,
भिसजात महेसि कपोतवरो ।
अथ मोर सतच्छक वाणिजको,
अथ राज सब्राह्मण भिक्खपरं ति ॥

20

१. अहत्त्व-सी०, स्या० । २ इति-स्या० । ३-३ इतो पुब्बे न जानामि-सी०,
रो०, योह अज्ज०-स्या० । ४. किण्णर-सी० ।

१५. वीसतिनिपातो

४९७. मातङ्गजातकं (१)

B 309

१. कुतो नु आगच्छसि दुम्मवासी^१,
 श्रोतल्लको पसुपिसाचको व ।
 सङ्कारचोळ पटिमुञ्च^२ कण्ठे,
 को रे तुव होसि^३ अदक्खिण्य्यो ॥
२. अन्न तवेदं^४ पकतं यसस्सि^५,
 त खज्जरे भुञ्जरे पिच्चरे च ।
 जानासि मं त्व परदत्तूपजीवी^६,
 उत्तिट्ठपिण्ड लभतं सपाको ॥
३. अन्नं ममेदं^७ पकतं ब्राह्मणान,
 अत्तत्थाय सहहृतो ममेद ।
 अपेहि एत्तो किमिधट्ठितोसि,
 न मादिसा तुय्हं ददन्ति जम्म ॥
४. थले च निञ्जे च वपन्ति बीज,
 अनूपखेत्ते फलमासमाना^८ ।
 एताय सद्धाय ददाहि दानं,
 अप्पेव आरोधये दक्खिण्य्ये ॥
५. खेत्तानि मय्हं विदितानि लोके,
 येसाहं बीजानि पतिट्ठपेमि ।
 ये ब्राह्मणा जातिमन्तूपपन्ना,
 तानीध खेत्तानि सुपेसलानि ॥

१ दुम्मवासी-सी०, रो० । २ पटिमञ्च-सी०, रो० । ३. होहिंसि-सी०, रो०
 ४ तवयिद-स्या० । ५ यसस्सिन-स्या० । ६ परदत्तूपजीवी-स्या० । ७ मम मि
 -स्या० । ८ फलमासमाना-सी०, रो०, फलमासमाना-स्या० ।

६. जातिमदो च अतिमानिता च,
लोभो च दोसो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु च सन्ति^१ सब्बे^२,
तानीघ खेत्तानि अपेसलानि ॥
७. जातिमदो च अतिमानिता च, 5 B.
लोभो च दोसो च मदो च मोहो ।
एते अगुणा येषु न सन्ति सब्बे,
तानीघ खेत्तानि सुपेसलानि ॥
८. क्वेत्थ^३ गता^४ उपजोतियो च,
उपज्जायो च^५ अथ वा गण्डकुच्छि^६ । 10
इमस्स दण्ड च वधं च दत्त्वा,
गले गहेत्त्वा खलयाथ^७ जम्मं ॥
९. गिरि नखेन खणसि, अयो दन्तेहि^८ खादसि^९ ।
जातवेदं पदहसि, यो इसि परिभाससि ॥
१०. इदं वत्त्वान मातङ्गो, इसि सच्चपरक्कमो । 15
अन्तलिकखस्मिं पक्कामि, ब्राह्मणानं उदिकखतं ॥
११. आवेल्लितं^{१०} पिट्ठितो उत्तमङ्गं,
बाहुं^{११} पसारेति अक्कम्मनेय्यं ।
सेतानि^{१२} अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥ 20
१२. इधागमा समणो दुम्मवासी,
ओतल्लको पंसुपिसाचको व ।
सङ्कारचोळं पटिमुञ्च कण्ठे,
सो ते इमं पुत्तमकासि एवं ॥

१-१. च सन्ति-सी०; वसन्ति-रो० । २-२ क्वेत्थ०-स्या०, कथेव भट्टा-रो० ।

३-३ अथवा गण्ड कुच्छि-सी०, स्या०; अथवा गण्ड कुच्छि-रो० । ४. गलयाथ-स्या० ।

५-५ दन्तेन खादसि-सी०, रो०, दन्तेभि खादसि-स्या० । ६. आवेठितं-सी०, रो० ।

७. वाह-सी०, रो० । ८ सेनानि-नी० ।

१३. कतमं दिसं अगमा भूरिपञ्चो,
अक्खाथ मे माणवा एतमत्थं ।
गन्वान तं पटिकरेमु अञ्चयं,
अप्पेव नं पुत्तं^१ लभेमु जीवितं ॥
- B. 311 5 १४. वेहायसं अगमा भूरिपञ्चो,
पथद्घुनो पत्तरसेव चन्दो ।
अपि चा पि सो पुरिमदिसं^२ अगच्छि,
सच्चप्पटिञ्चो इसि साधुरूपो ॥
- 10 १५. आवेल्लितं पिट्ठितो उत्तमङ्गं,
बाहुं पसारेंति अकम्मनेय्यं ।
सेतानि अक्खीनि यथा मतस्स,
को मे इमं पुत्तमकासि एवं ॥
- 15 १६. यक्खा हवे सन्ति महानुभावा,
अन्वागता इसयो साधुरूपा ।
ते द्ढुच्चित्तं कुपितं विदित्वा,
यक्खा हि ते पुत्तमकंसु एवं ॥
- 20 १७. यक्खा च मे पुत्तमकंसु एव,
त्वञ्जेव मे मा कुद्धो ब्रह्माचारि ।
तुम्हेव पावे सरणं गतास्मि,
अन्वागता पुत्तसोकेन भिक्खु ॥
१८. तदेव हि एतरहि च मय्हं,
मनोपदोसो न^३ ममत्थि^३ कोचि ।
पुत्तो च ते वेदमदेन मत्तो,
अत्थं न जानाति अघिच्च वेदे ॥
- 25 १९. अद्धा हवे भिक्खु मुहुत्तकेन,
सम्मूहतेव पुरिसस्स सञ्जा ।

१. पुत्तं-सी०, स्या० । २. पुरिम दिस-सी०, स्या० । ३-३. मय मत्थि-सी० ।

एकापराधं खम भूरिपञ्च,
न पण्डिता कोषबला भवन्ति ॥

२०. इदं च मय्हं उत्तिट्ठपिण्डं,
तव' मण्डव्यो' भुञ्जतु अप्पपञ्चो ।
यक्खा च ते' न' न विहेठयेय्युं,
पुत्तो च ते हेस्सति' सो अरोगो ॥

5

२१. मण्डव्य बालोसि परित्तपञ्चो,
यो पुञ्चखेत्तानमकोविदोसि ।
मह्वकसावेसु ददासि दानं,
किलिट्ठकम्मसेसु असञ्जतेसु ॥

B, 312

10

२२. जटा च केसा अजिना निवत्था,
जरूदपानं व मुखं परूळ्हं ।
पजं इमं पस्सथ दुम्मरूपं,
न जटाजिनं तायति' अप्पपञ्चं ॥

२३. येसं रागो च दोसो च, अविज्जा च विराजिता ।
खीणासवा अरहन्तो, तेसु दिन्नं महप्फलं ति ॥

15

*

४९८. चित्तसम्भूतजातकं (२)

२४. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्मना' किञ्चन मोघमत्थि ।
पस्सामि सम्भूतं महानुभावं,
सकम्मना' पुञ्जफलूपपन्नं ॥

20

१. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । २. मण्डव्यो-सी० । ३-३. ते पुत्तं-स्या० । ४. होहिति-सी०, रो० । ५. परूळ्हं-स्या० । ६. दुम्मरूपि-सी०, रो० । ७. तायते-सी०, स्या० ।

*उपहृच्च मन मेज्झो, मातङ्गस्सि यस्सिने ।

सपरिसञ्चो उच्छिन्नो, मेज्झारञ्जं तदा अहू ति ॥ इति सी०, स्या०,
पोत्यकेसु अधिको दिस्सति । ८. कम्मना-सी० । ९. सकम्मना-सी० ।

२५. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्ममुना किञ्चन मोघमत्थि ।
कच्चिञ्चु चित्तस्स पि एवमेव^१,
इद्धो मनो तस्स यथा पि मय्हं ॥
- 5 २६. सब्बं नरानं सफलं सुचिण्णं,
न कम्ममुना किञ्चन मोघमत्थि ।
चित्तं पि^२ जानाहि तथेव देव,
इद्धो मनो तस्स यथा पि तुय्हं ॥
- 10 २७. भव नु चित्तो सुतमञ्जतो ते,
उदाहु ते कोचि नं एतदक्खा ।
गाथा सुगीता न ममत्थि कङ्खा,
ददामि ते गामवरं सत्तं च ॥
- B 313 २८. न चाह चित्तो सुतमञ्जतो मे,
इसी^३ च मे एतमत्थ अंसंसि ।
15 गन्त्वान रञ्जो पटिगाहि^४ गाथ^५,
अपि ते^६ वरं अत्तमनो ददेय्य ॥
२९. योजेन्तु वे^७ राजरथे, सुकते चित्तसिब्बने ।
कच्छं नागानं बन्धथ, गोवेय्य पटिमुञ्चथ ॥
- 20 ३०. आहञ्जन्तु^८ भेरिमुदिङ्गसङ्घे^९,
सीधानि यानामि च योजयन्तु ।
अज्जेवह अस्ससम^{१०} त^{१०} गमिस्सं,
यत्थेव दक्खिस्समिसि निसिञ्चं ॥
३१. सुलद्धलाभो वत मे अहोसि,
गाथा सुगीता परिसाय मज्जे ।

१ एवमेव-सी०, स्या० । २. वि-सी०, रो० । ३ इति-स्या० । ४. पटिपि
-स्या० । ५ गाथा-सी० । ६. नुदे-स्या० । ७ मे-स्या० । ८ आहञ्जरे-स्या० ।
९ ० सङ्घ-स्या० । १०-१०. अस्ससत-स्या० ।

स्वाहं^१ इसि सीलवतूपपन्नं,
दिस्वा पतीतो सुमनोहमस्मि^२ ॥

३२. आसनं उदकं पज्जं, पटिग्गहातु नो भवं ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुरुतु नो भवं ॥

३३. रम्मं च ते आवसथं करोन्तु,
नारीगणेहि परिचारयस्सु ।
करोहि ओकासमनुग्गहाय,
उभो पि मं इस्सरियं करोम ॥

5

३४. दिस्वा फलं दुच्चरितस्स राज,
अथो सुचिण्णस्स महाविपाकं ।
अत्तानमेव पटिसंयमिस्सं^३,
न पत्थये पुत्तं पसुं धनं वा ॥

10

३५. दसेविमा वस्सदसा, मच्चानं इध जीवितं ।
अपत्तञ्जेव तं ओधि, नळो छिन्नो व सुस्सति ॥

३६. तत्थ का नन्दि का खिट्ठा, का रती का धनेसना ।
किं मे पुत्तेहि दारेहि, राज सुत्तोस्मि बन्धना ॥

15 B. १

३७. सोहं^४ एवं पज्जानामि^५, मच्चु मे नप्पमज्जति ।
अन्तकेनाधिपन्नस्स, का रती का धनेसना^६ ॥

३८. जाति नरानं अघमा जनिन्द,
चण्डालयोनि द्विपदाकनिट्ठा^७ ।
सकेहि कम्महेहि सुपापकेहि,
चण्डालगम्भे^८ अवसिम्ह पुब्बे ॥

20

३९. चण्डालाहुम्ह अवन्तीसु, मिगा नेरञ्जरं पति ।
उक्कुसा नम्मदातीरे^९, त्यज्ज^{१०} ब्राह्मणखत्तिया ॥

१. सोहं-सी०, स्या० । २. सुमनेहमस्मि-सी० । ३. पटिसञ्जमिस्स-सी० । ४. पुत्त-सी०, रो० । ५-५ सो अह सुप्पज्जानामि-सी०, रो० । ६. धनेसिना-स्या० । ७. विपदाकनिट्ठा-सी०, रो० । ८. चण्डालिगम्भे-स्या० । ९. रम्मदातीरे-स्या० । १०. तयाज्ज-स्या० ।

४०. उपनीयति^१ जीवितमप्यमायु,
 जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
 करोहि पञ्चाल ममेत^२ वाक्यं,
 माकासि कम्मानि दुक्खुद्रयानि ॥
४१. उपनीयति जीवितमप्यमायु,
 जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
 करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
 माकासि कम्मानि दुक्खप्फलानि ॥
४२. उपनीयति जीवितमप्यमायु,
 जरूपनीतस्स न सन्ति ताणा ।
 करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
 माकासि कम्मानि रजस्सिरानि ॥
४३. उपनीयति जीवितमप्यमायु,
 वण्णं जरा हन्ति नरस्स जिद्यतो ।
 करोहि पञ्चाल ममेत वाक्यं,
 माकासि कम्मं निरयूपपत्तिया ॥
४४. अद्दा हि सच्चं वचनं तवेत^३,
 यथा इसी भाससि एवमेतं ।
 कामा च मे सन्ति अनप्परूपा,
 ते दुच्चजा मादिसकेन भिक्खु ॥
४५. नागो यथा पङ्कमज्जे व्यसन्नो,
 पस्सं^४ थलं नाभिसम्मोति गन्तुं ।
 एवम्पहं^५ कामपङ्के व्यसन्नो,
 न भिक्खुनो मग्गमनुव्वजामि ॥
४६. यथा पि माता च पिता च पुत्तं,
 अनुसासरे किन्ति सुखी भवेय्य ।

B. 315

20

25

१. उपनीयति-स्या० । २. ममेव-स्या० । ३. तवेदं-स्या० । ४. सव-स्या० ।
 ५. एव महं-स्या० ।

- एवं पि मं त्वं अनुसास भन्ते,
यथा^१ चिरं^२ पेच्च सुखी भवेय्यं ॥
४७. न चे तुवं उस्सहसे^३ जनिन्द^४,
कामे इमे मानुसके पहातु ।
धम्मि^५ बलिं पट्टपयस्सु राज,
अधम्मकारो तव^६ माहु रट्ठे ॥ 5
४८. दूता विधावन्तु दिसा चतस्सो,
निमन्तका समणब्राह्मणानं ।
ते अन्नपानेन उपट्ठहस्सु,
वत्थेन सेनासनपच्चयेन च ॥ 10
४९. अन्नेन पानेन पसन्नचित्तो,
सन्तप्पय समणब्राह्मणे च ।
दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
अनिन्दितो सग्गमुपेहि^७ ठानं ॥
५०. सचे च तं राज मदो सहेय्य,
नारीगणेहि परिचारयन्तं^८ ।
इममेव गाथं मनसी करोहि,
भासेसि^९ चेनं^{१०} परिसाय मज्झे ॥ 15
५१. अन्नभोकाससयो जन्तु, वजन्त्या खीरपायितो ।
परिकिण्णो सुवानेहि^{११}, स्वाज्ज राजा ति वुच्चती ति ॥ 20

B. 311

४९९. सिद्धिजातकं^{१०} (३)

५२. दूरे अपस्सं थेरो व, चक्खुं याचितुमागतो ।
एकनेत्ता भविस्साम, चक्खु मे देहि याचितो ॥

१-१ यथा चर-सी०, रो० । २-२ मानुसके पहातुं-सी० । ३ धम्म-सी०, रो० । ४ च ते-सी०, स्या०, रो० । ५ सग्गमुपेति-रो० । ६ परिचारयन्त-स्या० । ७ भासेहि-सी०, स्या०, रो० । ८ चेत-स्या० । ९ सुवानेहि-सी०; सुफिनेहि-रो० । १० सीद्धिजातक-स्या० ।

- ५३ केनानुसिद्धो इष मागतोसि,
 वनिव्वक चक्खुपथानि याचितुं ।
 सुदुच्चजं याचसि उत्तमङ्गं,
 यमाहु नेत्तं पुरिसेन दुच्चजं ॥
- 5 ५४ यमाहु देवेषु सुजम्पती ति,
 मघवा ति नं आहु मनुस्सलोके ।
 तेनानुसिद्धो इष मागतोस्मि,
 वनिव्वको चक्खुपथानि याचितुं ॥
- 10 ५५. वनिव्वतो^१ मय्ह वनि^२ अनुत्तरं,
 ददाहि ते^३ चक्खुपथानि याचितो ।
 ददाहि मे चक्खुपथं अनुत्तरं,
 यमाहु नेत्तं पुरिसेन दुच्चजं ॥
- 15 ५६. येन अत्थेन^४ आगच्छि^५, यमत्थमभिपत्थयं ।
 ते ते इज्झन्तु सङ्कप्पा, लभ चक्खूनि ब्राह्मण ॥
- 15 ५७. एकं ते याचमानस्स, उभयानि ददामहं ।
 स चक्खुमा गच्छ जनस्स पेक्खतो,
 यदिच्छसे त्वं तदत्ते^६ समिज्झतु ॥
- B 317 ५८ मा नो देव अदा चक्खुं, मा नो सब्बे पराकरि^७ ।
 धनं देहि महाराज, मुत्ता वेळुरिया बहू ॥
- 20 ५९ युत्ते देव रथे देहि, आजानीये चलङ्कते^८ ।
 नागे देहि महाराज, हेमकप्पनवाससे^९ ॥
- ६० यथा तं सिवथो^{१०} सब्बे, सयोग्गा सरथा सदा ।
 समन्ता परिकिरेय्यु^{१०}, एवं देहि रथेसम ॥
- 25 ६१ यो वे दस्सन्ति वत्वान, अदाने कुसते मनो ।
 भूम्यं^{११} सो पतितं पासं, गीवायं पटिमुञ्चति ॥

१. वनिव्वको-स्या०, रो० । २. वाणि-सी०, स्या०, रो० । ३. मे-सी०, स्या०,
 ४-४ अत्थे आगच्छि-सी०, अत्थेन आगच्छि-स्या०, रो० । ५. तत्ते-रो० । ६. पर-
 ककरि-स्या० । ७. चलङ्कते-स्या० । ८. हेमकप्पनिवाससे-स्या० । ९. सीवियो-स्या० ।
 १०. परिकरेय्यु-स्या०, रो० । ११. भूम्या-सी०, रो० ।

६२. यो वे दस्सन्ति वत्वान, अदाने कुहते मनो ।
पापा पापतरो होति, सम्पत्तो यमसाधनं ॥
६३. यञ्चिह्वा याचे तञ्चिह्वा ददे, यं न याचे न तं ददे ।
स्वाहं तमेव दस्सामि, यं मं याचति ब्राह्मणो ॥
- ६४ आयु नु वण्णं नु सुखं बलं नु, 5
किं पत्थयानो नु जनिन्द देसि ।
कथं हि राजा सिविन अनुत्तरो,
चक्खूनि दज्जा परलोकहेतु ॥
- ६५ न वाहमेतं यससा ददामि,
न पुत्तमिच्छे न धन न रट्ट । 10
सतं च धम्मो चरित्तो पुराणो,
इच्चेव दाने रमते मनो मम^१ ॥
- ६६ *सखा च मित्तो च ममासि सीविक^२,
सुसिक्खित्तो साधु करोहि मे वचो ।
उद्धरित्वा^३ चक्खूनि मम^४ जिगीसतो^५, 15
हत्येसु ठपेहि वनिब्बकस्स ॥
६७. चोदितो सिविराजेन, सिविको वचनङ्करो । B. 31f
रञ्जो चक्खूनुद्धरित्वा, ब्राह्मणस्सूपनामयि ।
सचक्खु ब्राह्मणो आसि, अन्धो राजा उपाविसि ॥
६८. ततो सो कतिपाहस्स, उपरूळ्हेसु चक्खुसु । 20
सूतं^६ आमन्तयी राजा, सिवीनं रट्टवड्डनो ॥
६९. योजेहि सारथियानं, युत्तं च पटिवेदय ।
उध्धानभूमि गच्छाम, पोक्खरञ्जो^७ वनानि च ॥

१ मम-सी०, रो० ।

*न मे वेस्सा उभो चक्खू, अत्तान मे न देस्सिय ।

सव्वञ्जुत्तं पियं मग्घं, तस्मा चक्खु अदासहं ॥ इति सी०, स्या० पोत्यकेसु अधिको विस्सति ।

२ सीविक-सी०, रो० । ३ उद्धत्व-सी०, लद्ध त्वं-रो० । ४ मम-स्या० । ५ जिगीसतो

-सी०, स्या० । ६ सुत-सी०, स्या० । ७ पोक्खरञ्जे-स्या० ।

जा०१-४०

७०. सो च पोवखरणीतीरे^१, पल्लङ्केन उपाविसि ।
तस्स सक्को पानुरहु, देवराजा मुजम्पत्ति ॥
- ७१ सक्कोहमस्मि देविन्दो, आगतोस्मि तवन्तिके ।
वर वरस्सु राजीसि^२, य किञ्चि मनसिच्छसि ॥
- 5 ७२ पहूत^३ मे धन सक्क, बलं कोसो चनप्पको ।
अन्धस्स मे सतो दानि, मरणञ्जेव रुच्चति ॥
- ७३ यानि सच्चानि द्विपदिन्द, तानि भासस्सु खत्तिय ।
सच्च ते भणमानस्स, पुन चक्खु^४ भविस्सति ॥
- ७४ ये म याचितुमायन्ति, नानागोत्ता वनिब्बका ।
10 यो पि म याचते तत्थ, सो पि मे मनसो पियो ।
एतेन सच्चवज्जेन, चक्खु मे उपपज्जथ ॥
- ७५ य मं सो याचितु आगा^५, देहि चक्खु ति ब्राह्मणो ।
तस्स चक्खूनि पादासि, ब्राह्मणस्स वनिब्बतो^६ ॥
- ७६ भिय्यो मं आविसी पीति, सोमनस्सञ्चनप्पकं ।
15 एतेन सच्चवज्जेन, दुतिय मे उपपज्जथ ॥
- ७७ घम्मेन भासिता गाथा, सिवीनं रट्टवङ्कन ।
एतानि तव नेत्तानि, दिब्बानि पट्टिदस्सरे ॥
- ७८ तिरोकुट्टं^७ तिरोसेलं, समतिग्गय्ह पब्बत ।
समन्ता योजनसत, दस्सन अनुभोन्तु ते ॥
- B 319 23 ७९. को नीध वित्त न ददेय्य याचितो,
अपि विसिट्ठं सुपिय पि अत्तनो ।
तदिच्च सब्बे सिवयो समागता,
दिब्बानि नेत्तानि ममज्ज पस्सथ ॥
- ८० तिरोकुट्टं तिरोसेल, समतिग्गय्ह पब्बत ।
25 समन्ता योजनसत, दस्सन अनुभोन्ति मे ॥

१ पोवखरण्यातीरे-सी०, रो० । २ राजिसि-सी०, स्या० । ३ पहूत-स्या० ।
४ चक्खु-सी० । ५ आग-सी० । ६ वणिब्बिनो-सी०, वनिब्बिनो-रो० । ७ तिरे-
कुट्ट-सी०, स्या० ।

८१. न चागमत्ता परमत्थि किञ्चि, मच्चानं इध जीविते ।
दत्वान^१ मानुसं^१ चक्खुं, लद्धं मे^१ चक्खुं अमानुसं ॥
८२. एतं पि दिस्वा सिवयो, देथ दानानि भुञ्जथ ।
दत्त्वा च भुत्वा च यथानुभावं,
अनिन्दिता सग्गमुपेथ ठानं ति ॥

5

५००. सिरीमन्तजातकं (४)

८३. पञ्जायुपेतं सिरिया विहीनं,
यसस्सिनं वा^१ पि अपेतपञ्ज ।
पुच्छामि तं^१ सेनक एतमत्थं,
कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८४. धीरा च बाला च हवे जनिन्द,
सिप्पूपपन्ना च असिप्पिनो च ।
सुजातिमन्तो पि अजातिमस्स,
यसस्सिनो पेसकरा^१ भवन्ति ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्जो निहीनो सिरिमा^१ व^१ सेय्यो ॥
८५. तुवं^१ पि^१ पुच्छामि अनोमपञ्ज,
महोसघ केवलघम्मदस्सि ।
बालं यसस्सिं पण्डितं अप्पभोगं,
कमेत्थ सेय्यो कुसला वदन्ति ॥
८६. पापानि कम्मानि करोति^१ बालो^१,
इधमेव^१ सेय्यो इति मञ्जमानो^१ ।
इधलोकदस्सी परलोकमदस्सी,
उभयत्थ बालो कलिमग्गहेसि ।

10

15

20 B. 320

१-१ दत्त्वा मानसक-सी० । २. सी० पोत्थके नत्थि । ३. सिरीमन्तजातक-सी०, स्या० । ४ चा-सी० । ५ स्या० पोत्थके नत्थि । ६. पस्सकरा-सी०, रो० । ७-७ सिरिमाव-सी०, स्या० । ८-८. तवमि-सी० । ९-९ करोन्ति बाला-स्या० । १०. इधमेव-स्या० । ११. मञ्जमाना-स्या० ।

एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

८७ न सिप्पमेत विदधाति भोगं,
न बन्धुवा^१ न सरीरवण्णो^२ यो^३ ।
५ पस्सेळ्ळमूगं सुखमेधमान,
सिरी हि^४ न भजते गोरविन्द^५ ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

८८ लद्धा सुखं मज्जति अप्पपञ्चो,
१० दुक्खेन फुट्टो पि पमोहमेति ।
आगन्तुना दुक्खसुखेन फुट्टो,
पवेधति वारिचरो व धम्मे ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

८९ दुमं यथा सादुफलं अरञ्जे,
१५ समन्ततो समभिसरन्ति^१ पक्खी ।
एवं पि अहु^२ सधन सभोगं,
वहुज्जनो भजति^३ अत्थहेतु ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
२० पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥

९० न साधु बलवा बालो, साहसा^४ विन्दते धन ।
कन्दन्तमेत दुम्मेध, कड्डन्ति निरय भुसं ।
एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥

१ बन्धुवा-सी०, स्या० । २-२ सरीरवकासो-सी०, स्या०, रो० । ३-ही-
स्या० । ४ गोरिन्द-सी०, रो० । ५ समभिसरन्ति-सी०, रो० । ६ अहं-स्या० । ७
भजति-स्या० । ८. साहस-सी०, स्या० ।

६१. या काचि नज्जो गङ्गमभिस्सवन्ति^१,
 सब्बा व ता नामगोत्तं जहन्ति ।
 गङ्गा समुद्दं पटिपज्जमाना,
 न खायते इद्धि^२ पञ्जो पि^३ लोके ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥ 5
६२. यमेतमक्खा उदधि महत्तं,
 सवन्ति^४ नज्जो सब्बकालमसङ्ख्यं ।
 सो सागरो निच्चमुल्लारवेगो,
 वेल न अच्चेति महासमुद्दो ॥ 10
६३. एवं पि बालस्स पजप्पितानि,
 पञ्जं न अच्चेति सिरी कदाचि ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥
६४. असञ्जतो चे पि 'परेसमत्थं,
 भणाति सन्धानगतो^५ यसस्सी ।
 तस्सेव तं^६ रूहति आतिमज्जे,
 सिरी^७ हि न^८ कारयते न पञ्जा^९ ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥ 15
६५. परस्स वा अत्तनो वा पि हेत्तु,
 बालो मुसा भासति अप्पपञ्जो ।
 सो निन्दितो होति सभाय मज्जे,
 पञ्छा^{१०} पि^{११} सो दुग्गतिगामी होति ।
 एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
 पञ्जो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥ 25

१ गङ्गमभिस्सवन्ति-स्या० । २-२ इद्धि परे हि-सी०, स्या० । ३. पयन्ति-
 स्या० । ४ सन्धानगतो-सी०; सन्धानगतो-स्या०, रो० । ५ न-सी० । ६-६. सिद्धि
 ही न-सी०, सिरी ही न-स्या०, रो० । ७. पञ्जं-स्या० । ८-८. वेच्चम्मि-सी०, रो० ।

B. 322

६६. अत्यं पि चे भासति भूरिपञ्चो,
अनाळिह्यो^१ अप्पघनो दलिहो ।
न तस्स तं रुहति वातिमञ्जे,
सिरी च पञ्चाणवतो न होति ।
५ एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
६७. परस्स वा अत्तनो वा पि हेनु,
न भासति अलिकं भूरिपञ्चो ।
सो पूजितो होति सभाय मञ्जे,
पञ्चा पि सो सुग्गतिगामी होति ।
१० एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि वालो ॥
६८. हत्थी गवस्सा^२ मणिकुण्डला च,
थियो^३ च^४ इट्ठेसु कुलेसु जाता ।
सव्वा व ता उपभोगा भवन्ति,
इट्ठस्स पोसस्स अनिद्धिमन्तो ।
१५ एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
६९. असविहितकम्मन्तं, वालं दुम्भेघमन्तिनं^५ ।
सिरी जहति दुम्भेघं, जिण्णं व उरगो तच्चं ।
२० एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि वालो ॥
१००. पञ्च पण्डिता मयं भदन्ते,
सव्वे पञ्जलिका उपट्ठिता ।
त्वं नो अभिमुय्य इस्सरोसि,
२५ सक्को^६ व भूतपतिं देवराजा ।

१. अनाळिह्यो-स्या०; अनाळ्यो-रो० । २. गवा-रो० । ३-३. नास्सो व-
सी०, स्या० । ४. दुम्भन्तमन्तिनं-सी०, दुम्भन्तिमन्तिनं-स्या० । ५-५ सक्को भूतपती
व-सी०; सक्को व भूतपति-स्या० ।

- एत पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो निहीनो सिरीमा व सेय्यो ॥
१०१. दासो व पञ्चस्स यसस्सि बालो,
अत्थेसु जातेसु तथाविधेसु ।
यं पण्डितो निपुणं संविधेति,
सम्मोहमापज्जति तत्थ बालो ।
एतं पि दिस्वान अहं वदामि,
पञ्चो व सेय्यो न यसस्सि बालो ॥
- १०२ अद्धा हि पञ्चा व सतं पसत्था,
कन्ता सिरी भोगरता मनुस्सा ।
जाणं च बुद्धानमतुल्यरूप,
पञ्च न अच्चेति सिरी कदाचि ॥
१०३. य तं अपुच्छिम्ह अकित्तयी नो,
महोसघ केवलघम्मदस्सी ।
गवं सहस्सं उसभं च नागं,
आजञ्जयुत्ते च रथे दस इमे ।
पञ्चस्स वेय्याकरणेन तुट्ठो,
ददामि ते गामवरानि सोळसा ति ॥

५०१. रोहणमिगजातकं^१ (५)

- १०४ एते यूथा पतियन्ति, भीता मरणस्स^२ चित्तक ।
गच्छ तुवं पि माकह्णि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
१०५. नाहं रोहण^३ गच्छामि, हृदयं मे अ्रवकस्सति ।
न तं अहं जहिस्सामि, इध हिस्सामि^४ जीवितं ॥
१०६. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुवं पि माकह्णि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥

१. रोहणमिगजातक-सी० । २ मरणा-स्या०, रो० । ३ रोहण-सी०, रो०,
रोहण-स्या० । ४ हेस्सामि-सी०, स्या० ।

- B 324 १०७ नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न त बद्धं^१ जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
- १०८ गच्छ भीरु पलायस्सु, कूटे बद्धोस्मि आयसे ।
गच्छ तुवं पि माकङ्खि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
- 5 १०९ नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
न त अहं जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवितं ॥
११०. ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
गच्छ तुव पि माकङ्खि, जीविस्सन्ति तथा सह ॥
- १११ नाहं रोहण गच्छामि, हृदयं मे अवकस्सति ।
10 न त वद्ध जहिस्सामि, इध हिस्सामि जीवित ॥
- ११२ अय सो लुद्धको एति, लुद्धूपो^२ सहावुधो ।
यो नो वधिस्सति अज्ज, उसुना सत्तिया अपि^३ ॥
११३. सा मूहुत्तं पलायित्वा, भयट्टा^४ भयतज्जिता ।
सुद्धक्करं अकरा भीरु, मरणायूपनिवत्तथ ॥
- 15 ११४. किञ्चु तेमे मिगा होन्ति, मृत्ता बद्धं उपासरे ।
न तं चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स^५ पि कारणा ॥
११५. भातरो होन्ति मे लुद्ध, सोवरिया एकमातुका ।
न मं चजितुमिच्छन्ति, जीवितस्स पि कारणा ॥
- ११६ ते हि नून मरिस्सन्ति, अन्धा अपरिणायका ।
20 पञ्चन्न जीवित देहि, भातरं मुञ्च लुद्धक ॥
- ११७ सो वो अह पमोक्खामि, मातापेत्तिभर^६ मिगं ।
नन्दन्तु मातापितरो, मुत्त दिस्वा महामिग ॥
- ११८ एव लुद्धक नन्दस्सु, सह सव्वेहि जातिभि ।
यथाहमज्ज नन्दामि, मुत्तं दिस्वा महामिग ॥

१ बन्ध-स्या० । २ रुद्धूपो-सी० । ३ मपि-सी०, स्या०, रो० । ४ भयट्टा
-रो० । ५ जीवितस्सा-स्या० । ६ मातापेत्ति भर-स्या० ।

११६. कथं त्वं^१ पमोक्खो आसि, उपनीतस्मि जीविते ।
कथं पुत्त अमोचेसि, कूटपासम्ह^२ लुद्दको ॥
१२०. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं^३ ।
सुभासिताहि वाचाहि, चित्तको मं अमोचयि ॥
१२१. भणं कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।
सुभासिताहि वाचाहि, सुतना मं अमोचयि ॥ 5 B. 3
१२२. सुत्वा कण्णसुखं वाचं, हृदयङ्गं हृदयस्सितं ।
सुभासितानि सुत्वान, लुद्दको मं अमोचयि ॥
१२३. एवं आनन्दितो होतु, सह दारेहि लुद्दको ।
यथा मयज्ज नन्दाम, दिस्वा रोहणमागतं ॥ 10
१२४. ननु त्वं अवच^४ लुद्द, मिगचम्मामि आहरि ।
अथ केन नु वण्णेन, मिगचम्मामि नाहरि ॥
१२५. आगमा^५ चेव^६ हृत्थत्थं, कूटपासं च सो मिगो ।
अवज्झि तं^७ मिगराजं, तं च मुत्ता उपासरे ॥
१२६. तस्स मे अहु संवेगो, अब्भुतो^८ लोमहंसनो ।
इमञ्चाहं मिगं हञ्जे, अज्ज हिस्सामि जीवितं ॥ 15
१२७. कीदिसा ते मिगा लुद्द, कीदिसा धम्मिका मिगा ।
कथं वण्णा कथं सीला, बाळहं खो ने^९ पसंससि ॥
१२८. ओदातसिङ्गा सुचिवाळा^{१०}, जातरूपतचूपमा ।
पादा लोहितका तेसं, अञ्जितक्खा मनोरमा ॥ 20
१२९. एदिसा ते मिगा देव, एदिसा धम्मिका मिगा ।
मातापेत्तिभरा देव, न ते सो अभिहारितुं^{१०} ॥
१३०. दम्मि निक्खसतं लुद्द, थूलं च मणिकुण्डलं ।
चतुस्सद^{११} च^{११} पल्लङ्कं, उमापुप्फसरिन्निभ^{१२} ॥

१ सी०, रो० पोत्थकेसु नत्थि । २ कूटपासम्हा-स्या० । ३ हृदयनिस्सितं-सी० ।
४ अवचा-सी०, रो० । ५-५ वागमञ्चेव-स्या० । ६ तञ्च-रो० । ७ अब्भुतो-स्या० ।
८ ते-सी० । ९ सुचिवाला-स्या०, रो० । १० अभिहारयि-स्या०; अभिहारय-रो० ।
११-११ चतुस्सञ्च-स्या० । १२ उम्मापुप्फसरिनिभ-सी०, स्या०, रो० ।

१३१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसभं च गवं सतं ।
धम्मेन रज्जं कारेस्सं, बहुकारो मेसि लुह्क ॥
१३२. कसिवाणिज्जा^१ इणदानं, उञ्छाचरिया च लुह्क ।
एतेन दारं पोसेहि, मा पापं अकरी^२ पुना ति^३ ॥

५०२. चूळहंसजातकं (६)

B 326 5

१३३. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कञ्जा भयमेरिता ।
हरित्तच हेमवण्ण, कामं सुमुख पक्कम ॥
१३४. ओहाय मं आतिगणा, एकं पासवसं गतं ।
अनपेक्खमाना गच्छन्ति, किं एसो^४ अवहिय्यसि^५ ॥
१३५. पतेव पततं^६सेट्ठ, नत्थि बद्धे^७ सहायता^८ ।
मा अनीघाय हापेसि, कामं सुमुख पक्कम ॥
१३६. नाहं दुक्खपरेतो ति, घतरट्ठ तुवं^९ जहे ।
जीवित्त मरणं वा मे, तथा सद्धि भविस्सति ॥
१३७. एतदरियस्स कल्याण, यं त्वं सुमुख भाससि ।
तं च वीमंसमानोहं^{१०}, पततेतं अवस्सजिं ॥
१३८. अपदेन पद याति, अन्तलिकखचरो^{११} दिजो ।
आरा पासं न बुज्झि त्वं, हंसानं पवस्सतो^{१२} ॥
१३९. यदा पराभवो होति, पोसो जीवित्तसङ्खये ।
अथ जालं च पासं च, आसज्जा पि न बुज्झति ॥
१४०. एते हंसा पक्कमन्ति, वक्कञ्जा^{१३} भयमेरिता ।
हरित्तच हेमवण्ण, त्वञ्जेव^{१४} अवहिय्यसि ॥
१४१. एते भुत्वा च पित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गा^{१५} ।
अनपेक्खमाना वक्कञ्जा, त्वञ्जेवेको उपाससि ॥

१ कसीवणिज्जा-सी०, रो०, कसिवाणिज्जा-स्या० २-२ अकरा पुनन्ति-रो० ।
३ हंसजातक-स्या० । ४ एको-सी०, स्या० । ५ अवहिय्यसि-सी० । ६-६ बन्धे
सहायका-स्या० । ७ तव-सी०, रो० । ८ वीमंसमानोहं-स्या० । ९ अन्तलिकखचरो-सी०,
रो० । १०. पवस्सतो-रो० । ११ वक्कञ्जा-स्या० । १२. त्व च त-सी०; त्व च-रो० ।

१४२. किञ्चु त्यायं^१ दिजो होति, मुत्तो बद्धं उपाससि ।
ओहाय सकुणा यन्ति, कि एको अवहिय्यसि ॥
१४३. राजा मे सो दिजो मित्तो, सखा पाणसमो च मे ।
नेव नं विजहिस्सामि, याव कालस्स परियायं ॥
१४४. यो च त्वं सखिनो हेतु, पाणं चजितुमिच्छसि । 5
सो ते सहायं मुञ्चामि, होतु राजा तवानुगो ॥
१४५. एवं लुद्दक नन्दस्सु, सह सब्वेहि वातिभि । B. 32
यथाहमज्ज नन्दामि, दिस्वा मुत्तं दिजाधिपं ॥
१४६. कच्चिन्नु^२ भोतो कुसलं, कच्चि भोतो अनामयं ।
कच्चि रट्टमिदं फीतं, धम्मेन मनुसाससि ॥ 10
१४७. कुसलं चेव मे हंस, अथो हंस अनामयं ।
अथो रट्टमिदं फीतं, धम्मेन मनुसासहं ॥
१४८. कच्चि भोतो अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति ।
कच्चि आरा अमित्ता ते, छाया दक्खिणतोरिव ॥
१४९. अथो पि मे अमच्चेसु, दोसो कोचि न विज्जति । 15
अथो आरा अमित्ता मे, छाया दक्खिणतोरिव ॥
१५०. कच्चि ते सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, तव छन्दवसानुगा ॥
१५१. अथो मे सादिसी भरिया, अस्सवा पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता, मम छन्दवसानुगा ॥ 20
१५२. कच्चि ते बहवो पुत्ता, सुजाता रट्टवड्डन ।
पञ्जाजवेन सम्पन्ना, सम्मोदन्ति ततो ततो ॥
१५३. सतमेको च मे पुत्ता, धतरट्ट मया सुत्ता ।
तेस त्वं किच्चमक्खाहि, नावरुज्झन्ति^३ ते वचो ॥

१. तायं-सी०, स्या०, रो० । २ कच्चि नु-स्या० । ३ नावरुज्झन्ति-रो० ।

१५४. उपपन्नो पि चे होति, जातिया विनयेन वा ।
अथ पञ्चा कुस्ते योगं, किञ्चे^१ आपासु^२ सीदति ॥
- १५५ तस्स संहारपञ्चस्स, विवरो जायते महा ।
रत्तिमन्धो^३ व^४ रूपानि, थूलानि^५ मनुपस्सति ॥
- 5 १५६. असारे सारयोगञ्जू, मति न त्वेव विन्दति ।
सरभो व गिरिद्रुग्गस्मिं, अन्तरायेव सीदति ॥
१५७. हीनजच्चो पि चे होति, उट्टाता धितिमा नरो ।
आचारसीलसम्पन्नो, निसे अग्गी व भासति ॥
- B. 328 १५८. एतं मे^६ उपमं कत्वा, पुत्ते विज्जासु वाचय^७ ।
संविस्सहेथ मेधावी, खेत्ते^८ बीजं व वुट्टिया ति ॥
- 10

५०३. सत्तिगुम्बजातकं (७)

१५९. भिगलुहो महाराजा, पञ्चालान रथेसभो ।
निक्खन्तो सह सेनाय, ओगणो वनमागमा ॥
१६०. तत्थइसा^९ अरञ्जस्मिं, तक्करान कुटि^{१०} कत ।
तस्सा^{११} कुटिया निक्खम्म, सुवो लुद्धानि भासति ॥
- 15 १६१. सम्पन्नवाहनो पोसो, युवा^{१२} सम्मट्टकुण्डलो^{१३} ।
सोभति लोहितुण्हीसो, दिवा सुरियो व भासति ॥
१६२. मज्झन्हिके^{१४} सम्पत्तिके, सुत्तो राजा ससारथि ।
हन्दस्साभरणं सब्ब, गण्हाम साहसा^{१५} मयं ॥
१६३. निसीथे^{१६} पि रहो दानि, सुत्तो राजा ससारथि ।
आदाय वत्थं मणिकुण्डलं च,
20 हन्त्वान साखाहि अवत्थराम ॥

१ किञ्चे-सी०, स्या०, रो० । २ आवासु-स्या० । ३-३ नत्तमन्धोव-सी०, रो० । ४ थूलानि-सी० । ५ वे-स्या० । ६ वापय-स्या० । ७ खेत्त-सी०, रो० । ८ तत्थइस-स्या० । ९ कुटी-स्या० । १० तस्सा-स्या०, रो० । ११ युवा-सी० । १२ सम्मट्टकुण्डली-स्या० । १३ मज्झन्तिके-सी०, स्या०, रो० । १४ सहसा-सी०, स्या०, रो० । १५ निस्सिथे-स्या० ।

१६४. किन्नु उम्मत्तरूपो व, सत्तिगुम्ब पभाससि ।
दुरासदाहि राजानो, अग्नि पज्जलितो यथा ॥
१६५. अथ त्वं पतिकोलम्ब^१, मत्तो थुल्लानि गज्जसि ।
मातरि मग्ध^२ नग्गाय, किन्नु त्वं विजिगुच्छसे ॥
१६६. उट्ठेहि सम्म तरमानो, रथं योजेहि सारथि । 5
सकुणो मे न रुच्चति, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६७. युत्तो रथो महाराज, युत्तो च बलवाहनो ।
अधितिट्ठ महाराज, अञ्जं गच्छाम अस्समं ॥
१६८. को नु मेव गता सञ्चे, ये अस्मिं परिचारका ।
एस गच्छति पञ्चालो, मुत्तो तेसं अदस्सना ॥ 10
१६९. कोदण्डकानि गण्हथ, सत्तियो तोमरानि च । 15
एस गच्छति पञ्चालो, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं^३ ॥
१७०. अथापरो पटिनन्दित्थ, सुवो लोहिततुण्डको^४ ।
स्वागतं ते महाराज, अथो ते अदुरागतं ।
इस्सरोसि अनुप्पत्तो, यं इवत्थि पवेदय ॥
१७१. तिन्दुकानि पियालानि, मधुके कासुमारियो ।
फलानि खुदकप्पानि, भुञ्ज राज वरं वरं ॥
१७२. इदं पि पानीयं^५ सीतं, आभतं गिरिगम्भरा ।
ततो पिव महाराज, सचे त्वं अभिकङ्खसि ॥
१७३. अरञ्जं उञ्छाय गता, ये अस्मिं परिचारका । 20
सयं उट्ठाय गण्हन्हो, हत्था मे नत्थि दातवे ॥
१७४. भद्दको वतयं^६ पक्खी, दिजो परमवम्मिको ।
अथेसो इतरो पक्खी, सुवो लुट्ठानि भासति ॥
१७५. एतं हनथ बन्धय, मा वो मुञ्चित्थ जीवितं ।
इच्चेवं विलपन्तस्स, सोत्थिं^७ पत्तोस्मि अस्समं ॥ 25

१. पतिकोलम्ब-स्या० । २. मग्ध-सी०, स्या० । ३. जीवित-म० । ४. लोहित-
तुण्डको-स्या० । ५. पानीयं-स्या० । ६. वला-स्या० । ७. ज्ञोत्थी-स्या० ।

१७६. भातरोस्म महाराज, सोदरिया एकमातुका ।
एकरुक्खस्मिं^१ संवड्ढा, नानाखेतगत्ता उभो ॥
१७७. सत्तिगुम्बो च चोरान, अहं च इसीनं^२ इध ।
असतं सो सतं अहं, तेन धम्मेन नो विना ॥
- 5 १७८. तत्थ^३ वधो च वन्धो च, निकती वञ्चनानि च ।
आलोपा साहसाकारा^४, तानि सो तत्थ सिक्खति ॥
१७९. इध सच्चं च धम्मो च, अहिंसा संयमो दमी ।
आसनूदकदायीन, अञ्जे वद्धोस्मि भारध^५ ॥
१८०. थं थं हि राज^६ भजति, सन्तं^७ वा यदि वा असं ।
10 सीलवन्तं विसीलं वा, वसं तस्सेव गच्छति ॥
१८१. यादिसं कुरुते मित्तं, यादिसं चूपसेवति ।
सो पि तादिसको होति, सहवासो हिं तादिसो ॥
१८२. सेवमानो सेवमानं, सम्फुट्ठो सम्फुसं परं ।
15 सरो दिट्ठो^८ कलापं व, अलित्तमुपलिम्पति ।
उपलेपभया^९ धीरो, नेव पापसखा सिया ॥
१८३. पूतिमच्छं कुसग्गेन, यो नरो उपनय्हति ।
कुसा पि पूति^{१०} वायन्ति, एव बालूपसेवना ॥
१८४. तगरं^{११} च^{१२} पलासेन, यो नरो उपनय्हति ।
पत्ता पि सुरभि^{१३} वायन्ति, एवं श्रीरूपसेवना ॥
- 20 १८५. तस्मा पत्तपुटस्सेव^{१४}, ब्रत्वा सम्पाकभत्तनो ।
असन्ते नोपसेवेय्य^{१५}, सन्ते सेवेय्य पण्डितो ।
असन्तो निरयं नेन्ति, सन्तो पापेन्ति सुग्गातिं ति ॥

१ एकरुक्खस्मि-स्या० । २ इसिन-सी०, स्या० । ३ यत्थ-स्या० । ४ सहसा-
कारा-स्या० । ५ भारत-सी०, स्या०, रो० । ६ राजा-सी० । ७ सत-सी० । ८-
पि-स्या० । ९ डुट्ठो-स्या० । १०. उपलिम्प-स्या० । ११ शूती-सी०, रो० । १२-१३-
तत्थ-स्या० । १३. सुरभी-सी०, स्या०, रो० । १४. फलपुटस्सेव-सी०, रो० ; पलास-
पुटस्सेव-स्या० । १५. नूपसेवेय्य-स्या० ।

५०४. भल्लातियजातकं^१ (८)

१८६. भल्लातियो नाम अहोसि राजा,
रट्टं पहाय मिगवं अचारि^२ सो ।
अगमा^३ गिरिवरं गन्धमादनं,
सुपुष्फितं^४ किम्पुरिसानुचिष्णं ॥
१८७. साळूरसङ्घं च निसेघयित्वा,
घनुं^५ कलापं च सो निक्खपित्वा ।
उपागमि वचनं वत्तुकामो,
यत्थट्ठिता किम्पुरिसा अहेत्तुं ॥ 5
१८८. हिमच्चये हेमवत्ताय तीरे,
किमिघट्ठिता मन्तयव्हो अभिण्हं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथं नु^६ जानन्ति मनुस्सलोके ॥ 10
१८९. मल्लं^७ गिरि पण्डरकं तिकूटं,
सीतोदका^८ अनुविचराम नज्जो ।
मिगा मनुस्सा व निभासवण्णा,
जानन्ति नो किम्पुरिसा ति लुद्द ॥ B. J. 15
१९०. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिघ वने रोदथ अप्पतीता ॥ 20
१९१. सुकिच्छरूपं परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिघ वने विलपथ अप्पतीता ॥

१. भल्लातियजातकं-सी०, रो० । २. अचारि-स्या० । ३. अगमासि-स्या० ।
४. सुपुष्फितं-सी०, रो० । ५. घनु-सी०, स्या०, रो० । ६. वो-सी०, स्या०, रो० ।
७. मल्ल-स्या० । ८. सीतोदिया-सी०, रो० ।

१६२. सुकिञ्छरूप परिदेवयव्हो,
आलिङ्गितो चासि पियो पियाय ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
किमिध वने सोचथ अप्पतीता ॥
- 5 १६३. मयेकरत्त^१ विप्पवसिम्ह लुद्द,
अकामका अञ्जमञ्जं सरन्ता ।
तमेकरत्तं अनुतप्पमाना,
सोचाम सा रत्ति पुन^२ न हेस्सति ॥
१६४. यमेकरत्तं अनुतप्पथेतं,
10 धनं व नट्टं पितर व^३ पेतं ।
पुच्छामि वो मानुसदेहवण्णे,
कथ विना वासमकप्पयित्थ ॥
१६५. यमिम नदि पस्ससि सीघसोतं,
नानादुमच्छादन^४ सेलकूलं^५ ।
15 तं मे पियो उत्तरि वस्सकाले,
मम च मञ्ज^६ अनुबन्धती ति ॥
१६६. अहं च अङ्कोलकमोचिनामि,
अत्तिमुत्तक^७ सत्तलियोथिक^८ च^९ ।
पियो च मे हेहिति^{१०} मालभारी,
20 अह च नं मालिनी अज्जुपेस्सं ॥
१६७. अहञ्चिच्चदं कुरवकमोचिनामि,
उद्दालका पाटलिसिन्धुवारका^{१०} ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अज्जुपेस्सं ॥

B 332

१ मयेकरत्ति-रो० । २ पुन-स्या० । ३ च-स्या० । ४. नानादुमच्छदन-
सी०, रो०, ० दुमच्छादन-स्या० । ५ सेलकूटं-सी०, रो० । ६ मञ्जे-स्या० । ७
अत्तिमुत्तक-स्या० । ८-८ योथिकञ्च-स्या० । ९ होहिति-सी० । १० पाटलिसिन्धु-
वारिका-स्या०, रो० ।

१९८. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स,
ओचेय्य पुप्फानि करोमि मालं ।
पियो च मे हेहिति मालभारी,
अहं च नं मालिनी अञ्जुपेस्सं ॥
१९९. अहं च सालस्स सुपुप्फितस्स, 5
ओचेय्य पुप्फानि करोमि भारं ।
इदं च नो हेहिति सन्थरत्थं,
यत्थज्जिमं^१ विहरिस्साम^२ रत्ति ॥
२००. अहं च खो अगळुं^३ चन्दनं च,
सिलाय पिसामि पमत्तरूपा । 10
पियो च मे हेहिति रोसितङ्गो,
अहं च नं रोसिता अञ्जुपेस्सं ॥
२०१. अथागमा सलिलं सीधसोतं,
नुद साले सलळे^४ कण्णिकारे ।
आपूरथ^५ तेन मुहत्तकेन, 15
सायं नदी आसि मया सुदुत्तरा ॥
२०२. उभोसु तीरेसु मयं तदा ठिता,
सम्पस्सन्ता उभयो अञ्जमञ्जं ।
सकि पि रोदाम सकि हसाम,
किच्छेन नो आगमा^६ संवरी सा ॥ 20
२०३. पातो व^७ खो उग्गते सूरियम्हि,
चतुक्कं नदि उत्तरियान लुद्द ।
आलिङ्गिया अञ्जमञ्जं मयं उभो,
सकि पि रोदाम सकि हसाम ॥

१ यत्थज्जिमं-सी०, रो० । २. विहरिस्सामु-रो० । ३ अगळु-स्या०, अकळु-
रो० । ४ सलळे-स्या० । ५ अपूरथ-सी०, रो०, आपूरथे-स्या० । ६. अगमा-सी०,
स्या०, रो० । ७ च-सी०, स्या०, रो० ।

२०४. तीहूनकं सत्तसतानि लुद्ध,
यमिध मयं विप्पवसिम्ह पुब्बे ।
वस्सेकिमं^१ जीवितं भूमिपाल,
को नीध कन्ताय विना वसेय्य ॥
- 5 २०५. आयु च वो कीवत्तको नु सम्म,
सच्चे पि जानाथ वदेथ आयु ।
अनुस्सवा बुद्धतो^२ आगमा वा,
अवखाथ मे तं अविकम्पमाना ॥
- 10 २०६. आयुं च नो वस्ससहस्सं^३ लुद्ध,
न चन्तरा पापको अत्थि रोगो ।
अप्प च^४ दुक्खं सुखमेव भिय्यो,
अवीतरागा विजहाम जीवितं ॥
- 15 २०७. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
भल्लात्तियो इत्तर जीवितं ति ।
निवत्तथ न मिगवं अचरि,
अदासि दानानि अभुञ्जि भोगे ॥
- 20 २०८. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
सम्मोदथ मा कलहं अकत्थ ।
मा वो तपी^५ अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥
२०९. इदं च सुत्वान अमानुसानं,
सम्मोदथ मा विवादं अकत्थ ।
मा वो तपी अत्तकम्मापराधो,
यथा पि ते किम्पुरिसेकरत्तं ॥
- 25 २१०. विविधं^६ अधिमना सुणोमहं,
वचनपथं तव अत्थसंहितं ।

B. 334 25

१. वासे०-सी०, रो० । २. वद्धतो-सी० । ३. वस्सगह्ल्ल-स्या० । ४. व-स्या० ।
५. तप्पि-स्या० । ६. विविध-सी०, स्या० ।

मुञ्चं^१ गिरं नुदसेव मे दरं,
समण सुखावह जीव मे चिरं ति ॥

५०५. सोमनस्सजातकं (९)

२११. को तं हिंसति हेठेति,
किं^२ दुम्मनो सोचसि अप्पतीतो ।
कस्सज्ज मातापितरो रुदन्तु,
क्वज्ज सेतु निहतो पथव्या^३ ॥ 5
२१२. तुट्ठोस्मि देव तव दस्सनेन,
चिरस्सं पस्सामि तं भूमिपाल ।
अहिंसको रेणुमनुप्पविस्स^४,
पुत्तेन ते हेठयितोस्मि देव ॥ 10
२१३. आयन्तु दीवारिका खग्गवच्चा^५,
कासाविया यन्तु अन्तेपुरत्तं ।
हन्त्वान तं सोमनस्सं कुमारं,
छेत्वान सीसं वरमाहरन्तु ॥
२१४. पेसिता राजिनो दूता, कुमारं एतदन्नवुं ।
इस्सरेज वितिण्णोसि, वधं^६ पत्तोसि^६ खत्तिय ॥ 15
२१५. स राजपुत्तो परिदेवयन्तो,
दसङ्गुलिं अञ्जलिं पग्गहेत्वा ।
अहं पि इच्छामि जनिन्द दट्ठं,
जीवं मं नेत्वा^७ पटिदस्सयेथ ॥ 20
२१६. तस्स तं वचनं सुत्वा, रञ्जो पुत्तं अदस्सयुं ।
पुत्तो च पितरं दिस्वा, दूरतोवज्जभासथ ॥

१. मुञ्च-सी०, रो० । २. किं-रो० । ३. पठव्या-स्या०; पथव्या-सी० ।
४. रेणुमनुप्पविस्स-स्या० । ५. खग्गवच्चा-सी०, रो० । ६-६. वधप्यत्तोसि-सी० । ७-७.
पनेत्वा-रो० ।

B. 335

२१७. आगच्छुं^१ दोवारिका खगवन्धा,
कासाविया हन्तु^२ ममं जनिन्द ।
अक्खाहि मे पुच्छितो एतमत्थं,
अपराधो को निघ ममज्ज अत्थि ॥
- 5 २१८. सायं च पातो उदकं सजाति,
अग्निं सदा पारिचरतप्पमत्तो^३ ।
तं^४ तादिसं संयतं ब्रह्मचारि,
कस्मा^५ तुव ब्रूसि गहप्पती ति ॥
२१९. ताला च मूला च फला च देव,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
तस्मा^६ अहं ब्रूमि गहप्पती ति^७ ॥
- 10 २२०. सच्चं खो एतं वदसि कुमार,
परिग्गहा विविधा सन्तिमस्स ।
ते रक्खति गोपयतप्पमत्तो,
स^८ ब्राह्मणो गहपति तेन होति ॥
- 15 २२१. सुणन्तु मय्हं परिसा समागता,
सनेगमा जानपदा च सब्बे ।
बालायं बालस्स वचो निसम्म,
अहेतुना घातयते मं^९ जनिन्दो ॥
- 20 २२२. दळ्हस्मि मूले विसटे विळ्ळहे,
दुन्निककयो^{१०} वेळ्ळु पसाखजातो ।
वन्दामि पादानि तव^{१०} जनिन्द,
अनुजान मं पव्वजिस्सामि देव ॥

१ आगच्छु-सी०, आगच्छु-रो० । २ हन्तु-स्या० । ३ परिचरत०-सी०,
स्या० । ४ ता-सी० । ५ तस्मा-स्या० । ६-६ ब्राह्मणो गहपति तेन होति-नी०, रो० ।
७. सी०, स्या०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ८. सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ९. दुन्निककयो-सी०,
स्या० । १०. तव-सी०, रो० ।

२२३. भुञ्जस्सु भोगे विपुले कुमार,
सब्बं च ते इस्सरियं ददामि ।
अज्जेव त्वं कुरूनं होहि राजा,
मा पब्बजी पब्बज्जा हि दुक्खा ॥
२२४. किन्नुध देव तवमत्थि भोगा,
पुब्बेवहं देवलोके रमिस्सं ।
रूपेहि सद्देहि अथो रसेहि,
गन्धेहि फस्सेहि मनोरमेहि ॥
२२५. भुत्ता^१ च मे^१ भोगा तिविस्मिं देव,
परिवारिता^२ अच्चरानं^३ गणेन ।
तुवं^४ च^४ बालं परनेय्यं विदित्वा,
न तादिसे राजकुले वसेय्यं ॥
२२६. सचाहं बालो परनेय्यो अस्मि^५,
एकापराघं खम पुत्त मय्हं ।
पुन पि चे एदिसकं भवेय्य,
यथामतिं सोमनस्स करोहि ॥
२२७. अनिसम्म कतं कम्मं, अनवत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव वेभङ्गो, विपाको होति पापको ॥
२२८. निसम्म च कतं कम्मं, सम्मावत्थाय चिन्तितं ।
भेसज्जस्सेव सम्पत्ति, विपाको होति भद्रको ॥
२२९. अलसो गिही कामभोगी न साधु,
असञ्जतो पब्बजितो न साधु ।
राजा न साधु अनिसम्मकारी,
यो पण्डितो कोधनो तं न साधु ॥
२३०. निसम्म खत्तियो कयिरा, नानिसम्म दिसम्पत्ति ।
निसम्मकारिनो राज, यसो कित्ति च वड्ढति ॥

१-१ भुत्ता मे-सी०, रो० । २ परिवारितो-स्या० । ३ अच्चरान-स्या०, रो० ।
४-४ तवञ्च-सी०, रो० । ५. हपस्मि-सी० ।

२३१. निसम्म दण्डं पणयेय्य इस्सरो,
वेगा कतं तप्पति^१ भूमिपाल ।
सम्मापणीधी च नरस्स अत्था,
अनानुत्पप्पा ते भवन्ति पच्छा ॥
- B. 337 5 २३२. अनानुत्पप्पानि हि ये करोन्ति,
विभज्ज कम्मायतनानि लोके ।
विञ्जुप्पसत्थानि^२ सुखुद्रयानि,
भवन्ति बुद्धानुमतानि^३ तानि ॥
- 10 २३३. आगच्छु दोवारिका खग्गवन्धा,
कासाविद्या हन्तु मम जनिन्द ।
मातु^४ च^५ अङ्कस्मिमहं निसिन्नो,
आकङ्कितो सहसा तेहि देव ॥
- 15 २३४. कटुकं हि सम्बाधं सुकिच्छ^६ पत्तो,
मधुरं पि य जीवित लद्ध^७ राज ।
किच्छेनहं^८ अज्ज वधा^९ पमुत्तो^{१०},
पब्बज्जमेवाभिमनोहमस्मि ॥
- 20 २३५. पुत्तो तवायं तरुणो सुधम्मे,
अनुकम्पको सोमनस्सो कुमारो ।
तं याचमानो न लभामि स्वज्ज^{११},
अरहसि नं याचितवे तुवं पि ॥
२३६. रमस्सु भिक्खाचरियाय पुत्त,
निसम्म धम्मेसु परिब्बजस्सु ।
सब्बेसु भूतेसु निधाय दण्डं,
अनिन्दितो ब्रह्ममुपेहि ठानं ॥

१ तपते-सी० । २. पञ्जुप्पसत्थानि-स्या० । ३ वद्धानुमतानि-सी०, रो० ।
४-५ मातु च-सी०, स्या०; मतुच्च-रो० । ६ सुकिच्छ-सी०, रो० । ६. लद्ध-स्या० ।
७. किच्छेनाह-स्या० । ८-८ वधाय मृतो-स्या० । ९. सज्ज-रो० ।

२३७. अच्छेर^१ रूपं^१ वत यादिसं च,
दुक्खितं मं दुक्खापयसे सुधम्म^१ ।
याचस्सु पुत्तं इति वुच्चमाना,
भिय्यो व उस्साहयसे कुमारं ॥
२३८. ये विप्पमुत्ता अनवज्जभोगिनो^२, 5
परिनिब्बुता लोकमिमं चरन्ति ।
तमरियमग्गं पटिपज्जमानं,
न उस्सहे वारयित्तुं कुमारं ॥
२३९. अद्धा हवे सेवित्तच्चा सपञ्जा, B. 338
बहुस्सुता ये बहुठानचिन्तिनो । 10
येसायं सुत्वान सुभासितानि,
अप्पोस्सुक्का वीतसोका सुधम्मा ति ॥

५०६. चम्येय्यजातकं (१०)

२४०. का नु विज्जुरिवाभासि, ओसवी विय तारका ।
देवता नुसि गन्धव्वी, न तं मञ्जामि मानुसि^३ ॥
२४१. नम्हि देवी न गन्धव्वी, न महाराज मानुसी । 15
नागकञ्जास्मि^४ भदन्ते^५, अत्येनम्हि इघागता ॥
२४२. विव्वन्तचित्ता कुपित्तिन्द्रियासि,
नेत्तेहि ते वारिगणा सवन्ति ।
किं ते नट्टं किं पन पत्थयाना,
इघागता नारि तदिच्च ब्रूहि ॥ 20
२४३. यमुग्गतेजो उरगो ति चाहु,
नागो ति नं^६ आहु जना^७ जनिन्द ।

१-१. अच्छरिय रूपं-सी०, स्या०, रो० । २. अनवज्जभोगिनो-सी०, स्या०, रो० । ३. मानुसी-स्या० । ४. नागकञ्जम्हि-सी०, रो० । ५. भदन्ते-रो० । ६. तं-सी०, रो० । ७. जना-स्या०, रो० ।

तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
त बन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

२४४. कथं न्वय बलविरियूपपन्नो,
हत्थत्त^१ मागच्छि^२ वनिच्चकस्स ।
५ अक्खाहि मे नागकञ्जे तमत्थं,
कथं विजानेमु गहीतनागं ॥

२४५ नगरं पि नागो भस्म करेय्य,
तथा हि सो बलविरियूपपन्नो ।
धम्मं च नागो अपचायमानो,
१० तस्मा परक्कम्म तपो करोति ॥

B 339 २४६ चातुद्दसि पञ्चदसि^३ च^४ राज,
चतुप्पथे सम्मति नागराजा ।
तमग्गही पुरिसो जीविकत्थो,
तं बन्धना मुञ्च पती ममेसो ॥

१५ २४७. सोळसित्थिसहस्सानि^५, आमुत्तमणिकुण्डला ।
वारिगेहसया^६ नारी^७, ता पि तं सरण गता ॥

२४८. धम्मेन मोचेहि असाहसेन,
गामेन निकखेन गवं सतेन ।
ओस्सट्टुकायो उरगो चरातु,
२० पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥

२४९. धम्मेन मोचेमि असाहसेन,
गामेन निकखेन गवं सतेन ।
ओस्सट्टुकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥

१. हत्थत्थ-सी०, स्था०, रो० । २. मागच्छ-सी०, मागच्छि-रो० । ३-४. पणरसि च-सी०, स्था०; पणरसिञ्च-रो० । ५. सोळसित्थीसहस्सानि-स्था० । ६-७. वारिगेहसया वारियो-रो० ।

२५०. दम्भि निक्खसतं लुह, थूलं^१ च^२ मणिकुण्डलं ।
चतुस्सदं^३ च पल्लङ्कं, उमापुप्फसरिन्निभं^४ ॥
२५१. द्वे च सादिसियो भरिया, उसभं च गवं सतं ।
ओस्सट्टकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥
२५२. विना पि दाना तव वचनं जनिन्द,
मुञ्चेमु नं^५ उरगं बन्धनस्मा ।
ओस्सट्टकायो उरगो चरातु,
पुञ्जत्थिको मुञ्चतु बन्धनस्मा ॥
२५३. मुत्तो चम्पेय्यको नागो, राजानं एतदब्रवि । 10
नमो ते कासिराजत्थु, नमो ते कासिवड्डन^६ ।
अञ्जलि ते पग्गहामि^७, पस्सेय्यं^८ मे^९ निवेसनं ॥
२५४. अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसम्मिह । B 340
सचे च म याचसि एतमत्थं,
दक्खेमु ते नाग निवेसनानि ॥ 15
२५५. सचे पि^{१०} वातो गिरिमावहेय्य,
चन्दो च सुरियो च छमा पतेय्यु ।
सब्बा च नज्जो पटिसोतं वजेय्युं,
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥ 20
२५६. नभं फलेय्य उदधी पि^{११} सुस्से,
संवट्टये^{१०} भूतधरा वसुन्धरा ।
सिलुच्चयो मेरु समूलमुप्पते^{११},
न त्वेवहं राज मुसा भणेय्यं ॥

१-१ थूलञ्च-सी०, रो० । २ चतुरस्स-सी०, स्या० । ३ उम्मापुप्फसरि-
न्निभ-सी०, रो०, उम्मारपुप्फसत्तिभ-स्या० । ४ त-सी० । ५ कासिवड्डन-सी०,
रो० । ६ पग्गहामि-सी०, रो० । ७-७. पस्सेय्यम्मे-सी०, रो० । ८ हि-रो० । ९.
वि-स्या० । १० सबट्टये-सी०, रो०, सबत्तेय्य-स्या० । ११ समूलमुब्बहे-सी०,
स्या०, रो० ।

२५७. अद्धा हि दुब्बिस्ससमेतमाहु,
यं मानुसो विस्ससे अमानुसम्हि ।
सच्चे च मं याचसि एतमत्थं,
दक्खेमु ते^१ नाग निवेसनानि ॥
- 5 २५८. तुम्हे खोत्थ घोरविसा उळारा,
महातेजा खिप्पकोपी च होथ ।
मंकारणा^२ वन्धनस्मा पमुत्तो,
अरहसि नो जानितुये^३ कतानि ॥
- 10 २५९. सो पच्चतं निरये घोररूपे,
मा कायिकं सातमलत्थ किञ्चि ।
पेळाय बद्धो^४ मरणं उपेतु,
यो तादिसि कम्मकर्तं न जाने ॥
- B. 341 २६०. सच्चप्पटिञ्जा तवमेस होतु,
अक्कोघनो होहि अनुपनाही ।
15 सब्बं च ते नागकुलं सुपण्णा,
अग्गिं^५ व गिम्हेसु^६ विवज्जयन्तु ॥
- 20 २६१. अनुकम्पसी नागकुलं जनिन्द,
माता यथा सुप्पियं एकपुत्तं ।
अहं च ते नागकुलेन सद्धि,
काहामि वेय्यावटिकं उळारं ॥
२६२. योजेन्तु वे राजरथे सुचित्ते,
कम्बोजके अस्सतरे सुदन्ते ।
नागे च योजेन्तु सुवण्णकप्पने,
दक्खेमु नागस्स निवेसनानि ॥

१ त-सी० । २ ममकारणा-सी०, स्या०, रो० । ३ जानितये-सी०, रो०,
जानितवे-स्या० । ४ वन्धो-स्या० । ५-५ ० गिम्हासु-सी०, रो०; अग्गी व गिम्हासु-
स्या० ।

२६३. भेरी मुदिङ्गा^१ पणवा च सङ्घा,
अवज्जयिसु^२ उग्गसेनस्स^३ रञ्जो ।
पायासि राजा बहुसोभमानो,
पुरक्खतो नारिगणस्स मज्झे ॥
२६४. सुवण्णचित्तकं^४ भूमिं, अद्विक्ख^५ कासिवड्डुनो^६ । 5
सोवण्णमयपासादे^७, वेळुरियफलकत्थते ॥
२६५. स राजा पाविसि^८ व्यम्हं^९, चम्पेय्यस्स निवेसनं ।
आदिच्चवण्णसन्निभं^{१०}, कंसविज्जुपभस्सरं ॥
२६६. नानाक्खेहि सञ्चन्नं, नानागन्धसमीरितं^{११} ।
सो पावेक्खि कासिराजा, चम्पेय्यस्स निवेसनं ॥ 10
२६७. पविट्ठस्मिं^{१२} कासिरञ्जे^{१३}, चम्पेय्यस्स निवेसनं^{१४} ।
दिब्बा तूरिया^{१५} पवज्जिसु^{१६}, नागकञ्जा च नच्चिसुं^{१७} ॥
२६८. तं नागकञ्जा चरितं गणेन,
अन्वास्ही कासिराजा पसञ्चो ।
निसीदि सोवण्णमयम्हि पीठे,
सापस्सये चन्दनसारलित्ते ॥ 15
२६९. सो तत्थ भुत्वा च अयो रमित्वा,
चम्पेय्यकं कासिराजा अबोच । 20
विमानसेट्ठानि इमानि तुय्हं,
आदिच्चवण्णानि पभस्सरानि ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
किं^{१८} पत्थयं^{१९} नाग तपो करोसि ॥

B. 342

20

१. मुत्तिङ्गा-सी०, रो० । २. अवज्जयिसु-स्या०, रो० । ३. उग्गसेन-स्या० ।
४. सुवण्णचित्तक-स्या० । ५-५. अद्विक्खी कासिवड्डुनो-सी०, अद्विक्ख कासिवड्डुनो-रो० ।
६. सोवण्णमये व पासादे-स्या०; सोवण्णये व पासादे-रो० । ७. पाविसी-रो० । ८.
व्यम्हं-सी०, रो० । ९. आदिच्चवण्णपनिभ-सी०, आदिच्चवण्णपनिभ-रो० । १०.
नानागन्धसमेरितं-रो० । ११. पविट्ठस्मिं-सी०, रो० । १२. कासिरञ्जे-रो० । १३.
निवेसने-रो० । १४. तूरिया-सी०, स्या०, रो० । १५. वज्जिसु-सी०, रो० । १६.
नच्चिसुं-सी०, रो० । १७-१७. किमत्थिय-सी०, स्या०, रो० ।

२७०. ता कम्बुकायूरधरा सुवत्या,
वट्टङ्गुली तम्बतलूपपत्ना ।
पग्गय्ह पायेन्ति अनोमवण्णा,
नेतादिस अत्थि मनुस्सलोके ।
5 कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७१. नज्जो च तेमा^१ पुथुलोममच्छा,
आटासकुन्ताभिसवा^२ सुतित्था ।
नेतादिस अत्थि मनुस्सलोके,
10 कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७२. कोञ्चा मयूरा दिविया च हंसा,
वग्गुस्सरा कोकिला सम्पतन्ति ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
15 कि पत्थयं नाग तपो करोसि ॥
२७३. अम्बा च साला तिलका च जम्बुयो,
उद्दालका पाटलियो च फुल्ला ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
20 कि पत्थय नाग तपो करोसि ॥
२७४. इमा च ते पोक्खरञ्जो^३ समन्ततो,
दिब्बा^४ च गन्धा सततं पवायन्ति^५ ।
नेतादिसं अत्थि मनुस्सलोके,
25 कि पत्थयं नाग तपो करोसि ॥
२७५. न पुत्तहेतु न धनस्स हेतु,
न आयुतो चा^६ पि जनिन्द हेतु ।
मनुस्सयोनिं अभिपत्थयानो,
25 तस्मा परक्कम्म तपो करोमि ॥

B 343

१ खेमा-रो० । २ बावा०-स्या०, वदा०-रो० । ३ पोक्खरञ्जा-स्या० ।
४ दिब्बा-सी०, स्या०, दिविया-रो० । ५ सम्पतन्ति-सी०, रो०; सम्पवयन्ति-स्या० ।
६ वा-रो० ।

२७६. त्वं लोहितक्खो विहतन्तरंसो,
अलङ्कृतो कप्पितकेसमस्सु ।
सुरोसितो लोहितचन्दनेन,
गन्धब्बराजा व दिसा पभाससि ॥
२७७. देविद्धिपत्तोसि महानुभावो, 5
सब्बेहि कामेहि समङ्गिभूतो ।
पुच्छामि तं नागराजेतमत्थं,
सेय्यो इतो केन मनुस्सलोको ॥
२७८. जनिन्द नाञ्जत्र मनुस्सलोका,
सुद्धी व^१ संविज्जति संयमो वा^१ । 10
'अहं च लद्धान मनुस्सयोनिं,
काहामि जातिमरणस्स अन्तं ॥
२७९. अद्धा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानच्चिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान तुवं च नाग,
काहामि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥ 15
२८०. अद्धा हवे सेवितब्बा सपञ्जा,
बहुस्सुता ये बहुठानच्चिन्तिनो ।
नारियो च दिस्वान ममं च राज,
करोहि पुञ्जानि अनप्पकानि ॥ 20
२८१. इदं च मे जातरूपं पहूतं,
रासी सुवण्णस्स च तालमत्ता ।
इतो^१ हरित्त्वान सुवण्णधरानि,
करस्सु रूपियपाकारं करोन्तु^१ ॥

१ च-रो० । २ च-रो० । ३-३ इतो हरित्त्वा सोवण्णधरानि कारय,
रूपियस्स च पाकारं करोन्तु-स्या०, सी०;
इतो हरित्त्वा सोवण्णधरानि, (कारय)
रूपियस्स च पाकारं करोन्तु-रो० ।

B. 344

२८२. मुत्ता^१ च^१ वाहसहस्सानि पञ्च,
वेळुरियमिस्सानि इतो हरित्वा ।
अन्तेपुरे भूमियं सन्थरन्तु,
निक्कद्दमा हेहिति^२ नीरजा च ॥
- २८३ एतादिसं आवस राजसेट्टु,
विमानसेट्टं बहु सोभमानं ।
बाराणसि नगरं इद्धं^३ फीतं,
रज्जं च कारेहि अनोमपञ्जा ति ॥

५०७. महापलोभनजातकं (११)

२८४. ब्रह्मलोका चवित्वान, देवपुत्तो महिद्धिको ।
रञ्जो पुत्तो उदपादि, सब्बकामसमिद्धिभु ॥
२८५. कामा वा कामसञ्जा वा, ब्रह्मलोके न विज्जति ।
स्वास्सु तायेव सञ्जाय, कामेहि विजिगुच्छथ ॥
२८६. तस्स चन्तेपुरे आसि, ज्ञानागारं सुमापितं ।
सो तत्थ पटिसल्लीनो, एको रहसि ज्ञायथ ॥
२८७. स राजा परिदेवेसि, पुत्तसोकेन अट्टितो ।
एकपुत्तो चय मय्हं, न च कामानि भुञ्जति ॥
२८८. को नु ख्वेत्थ^४ उपायो सो, को वा जानाति किञ्चनं ।
यो^५ मे पुत्तं पलोभेय्य, यथा कामानि पत्थये ॥
२८९. अहु कुमारी तत्थेव, वण्णरूपसमाहिता ।
कुसला नच्चगीतस्स, वादिते च पदक्खिणा ॥
२९०. सा तत्थ उपसङ्कम्म, राजानं एतदब्रवि ।
अहं खो न^६ पलोभेय्यं, सचे भत्ता भविस्सति ॥
२९१. तं तथावादिनि राजा, कुमारि एतदब्रवि ।
त्वञ्जेव नं पलोभेहि, तव भत्ता भविस्सति ॥

१-१ मुत्तानञ्च-सी०, स्मा० । २ होहिति-सी०, रो० । ३ इद्ध-सी०, रो० ।
४. ख्वेत्थ-सी०, रो० । ५. को-सी०, रो० । ६. त-सी०, रो० ।

२६२. सा च अन्तेपुरं गन्त्वा, बहुं कामुपसंहितं ।
हृदयङ्गमा पेमनीया, चित्रा^१ गाथा अभासथ ॥
२६३. तस्सा च गायमानाय, स्रद्धं सुत्वान नारिया ।
कामच्छन्दस्स उप्पज्जि, जनं सो परिपुच्छथ ॥
२६४. कस्सेसो सद्दो को वा सो, भणति उच्चावच बहु । 5
हृदयङ्गम पेमनीयं, अहो^२ कण्णसुखं मम ॥
२६५. एसा खो पमदा^३ देव, खिड्ढा एसा अनप्पिका ।
सचे त्व कामे भुञ्जेय्य, भिय्यो भिय्यो छादेय्यु^४ तं ॥
२६६. इङ्ग आगच्छतोरेन^५, अविदूरमिह गायतु ।
अस्समस्स समीपमिह, सन्तिके मय्हं^६ गायतु ॥ 10
२६७. तिरोकुट्टमिह^७ गायित्वा, झानागारमिह पाविसि ।
बन्धि^८ न^९ अनुपुब्बेन, आरञ्जमिव^९ कुञ्जरं ॥
२६८. तस्स^{१०} कामरसं वत्वा, इस्साघम्मो अजायथ ।
अहमेव कामे भुञ्जेय्यं, मा अञ्जो पुरिसो अहु ॥
२६९. ततो असि गहेत्वान, पुरिसे हन्तुं उपक्कमि । 15
अहमेवेको भुञ्जिस्सं, मा अञ्जो पुरिसो सिया ॥
३००. ततो जानपदा सब्बे, विक्कन्दिसु समागता ।
पुत्तो त्याय^{११} महाराज, जनं हेठेत्यदूसकं ॥
३०१. त च राजा विवाहेसि^{१२}, सम्हा रट्ठा च^{१३} खत्तियो ।
यावता विजित^{१४} मय्हं, न ते वत्थब्ब^{१५} तावदे ॥ 20
३०२. त्तो सो भरियमादाय, समुद्धं उपसङ्गमि ।
पण्णसालं करित्वान^{१६}, वनमुञ्छाय पाविसि ॥

१ चित्र-सी०, रो० । २ अहो-सी०, रो० । ३ पमदा-स्या० । ४ छन्देय्यु-
स्या० । ५-५ आगच्छतोरेन-रो० । ६ मय्हं-सी०, स्या०, रो० । ७ तिरो-
कुट्टमिह-सी०, स्या०, रो० । ८-८ बन्धितु-स्या० । ९ अरञ्जमिव-स्या० । १०
तस्सा-स्या० । ११ त्यय-रो० । १२ निवाहेसि-स्या०; विहाहेसि-रो० । १३.
तो-सी०, रो० । १४ विजिता-स्या० । १५ वत्थब्ब-सी०, रो० । १६ करित्वा
च-सी० ।

B 346

३०३. अथेत्य इसि मागच्छि^१, समुद् उपरूपरि ।
सो तस्स गेह पावेक्खि, भत्तकाले उपट्ठिते ॥
३०४. त च भरिया पलोभेसि, पस्स याव सुदारणं ।
चुतो सो ब्रह्मचरियम्हा, इद्धिया परिहायथ ॥
- 5 ३०५. राजपुत्तो च उञ्छातो, वनमूलफलं बहुं ।
साय काजेन^२ आदाय, अस्समं उपसङ्कमि ॥
३०६. इसी च खत्तियं दिस्वा, समुद् उपसङ्कमि ।
वेहायसं^३ गमिस्सं ति, सीदते सो महण्णवे ॥
- ३०७ खत्तियो च इसि दिस्वा, सीदमान महण्णवे ।
10 तस्सेव अनुकम्पाय, इमा गाथा अभसथ ॥
३०८. अभिज्जमाने वारिस्मिं, सयं आगम्म इद्धिमा ।
मिस्सीभावित्थिया गन्त्वा, ससीदसि^४ महण्णवे ॥
३०९. आवट्टनी महामाया, ब्रह्मचरियविकोपना ।
सीदन्ति नं विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
- 15 ३१०. अनला^५ मुदुसम्भासा, दुप्पुरा^६ ता^७ नदीसमा ।
सीदन्ति न विदित्वान, आरका परिवज्जये ॥
३११. य एता उपसेवन्ति, छन्दसा वा घनेन वा ।
जालवेदो व सष्ठान, खिप्पं अनुदहन्ति न ॥
३१२. खत्तियस्स वंचो सुत्वा, इसिस्स निव्विदा^७ अहू ।
20 लद्धा पोरारणक मग्ग, गच्छते सो विहायसं ॥
३१३. खत्तियो च इसि दिस्वा, गच्छमान विहायसं ।
सवेग अलभी धीरो, पव्वज्ज समरोचयि ॥
३१४. ततो सो पव्वजित्वान, कामराग विराजयि ।
कामराग विराजेत्वा, ब्रह्मलोकूपगो अहू ति ॥

१ मागच्छि-सी०, स्या०, रो० । २ काजेन-रो० । ३ वेहायस-सी०, रो० ।
४ ससीदति-स्या० । ५ अनला-स्या० । ६-६ दुप्पुरा ता-सी०, दुप्पुरता-स्या० ।
७ निव्विदो-स्या० ।

५०८. पञ्चपण्डितजातकं (१२)

३१५. पञ्च पण्डिता समागतात्थ^१;
 पञ्हा^२ मे पटिभाति त सुणाय ।
 निन्दियमत्थ पसंसियं वा,
 कस्सेवाविकरेय्य^३ गुड्हमत्थं ॥
३१६. त्व^४ आविकरोहि भूमिपाल,
 भत्ता भारसहो तुवं वदे तं ।
 तव छन्दरुचीनि^५ सम्मसित्वा,
 अथ वक्खन्ति जनिन्द पञ्च धीरा ॥
३१७. या सीलवती^६ अनञ्जथेय्या^७,
 भत्तुच्छन्दवसानुगा पिया^८ मनापा ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,^९
 भरियायाविकरेय्य गुड्हमत्थं ॥
३१८. यो किच्छगत्तस्स आतुरस्स,
 सरणं होति गती परायणं च ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 सखिनो वाविकरेय्य गुड्हमत्थं ॥
३१९. जेट्ठो^{१०} अथ मज्झिमो कनिट्ठो,
 यो^{१०} चे सीलसमाहितो ठितत्तो ।
 निन्दियमत्थं पसंसियं वा,
 भातु^{११} वावीकरेय्य गुड्हमत्थं ॥
३२०. यो वे पितुहृदयस्स पद्धगू^{१२},
 अनुजातो पितरं अनोमपञ्जो ।

१ सी०, रो० पोत्यकेमु नत्थि । २ पञ्हा—सी०, स्या० । ३ वीकरेय्य—स्या० ।
 ४ त्व नो—सी० । ५ छन्दञ्च हविञ्च—सी०, रो० । ६ सीलवतीव—स्या० । ७
 अनञ्जथेय्या—सी०, रो० । ८ सी०, रो० पोत्यकेमु नत्थि । ९ यो जेट्ठो—स्या० ।
 १० सो—सी०, स्या०, रो० । ११ भातुनो—स्या० । १२ पत्थगू—स्या० ।

निन्दियमत्थं पससियं वा,
पुत्तस्साविकरेय्य^१ गुय्हमत्थ ॥

B 348

३२१. माता द्विपदाजनिन्दसेट्ठ^२,
या^३ न^४ पोसेति छन्दसा पियेन ।
निन्दियमत्थ पसंसिय वा,
मातुयावीकरेय्य गुय्हमत्थ ॥

5

३२२. गुय्हस्स हि गुय्हमेव साधु,
न हि गुय्हस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्फन्नता^५ सहेय्य धीरो,
निप्फन्नो^६ व^७ यथासुख भणेय्य ॥

10

३२३. कि त्व विमनोसि राजसेट्ठ,
द्विपदजनिन्द^८ वचन सुणोम मेतं^९ ।
कि चिन्तयमानो दुम्मनोसि,
नूनं^{१०} देव अपराधो अत्थि मय्हं ॥

15

३२४. पण्हे^{११} वज्झो महोसघो ति^{१२},
आणत्तो मे वधाय भूरिपञ्जो ।
त चिन्तयमानो^{१३} दुम्मनोस्मि,
न हि देवी अपराधो अत्थि तुय्ह ॥

20

३२५. अभिदोसगतो दानि^{१४} एहिस्सि^{१५},
कि सुत्वा कि सङ्कते मनो ते ।
को ते किमवोच भूरिपञ्ज,
इङ्ख^{१६} वचन सुणोम ब्रूहि मेत ॥

१ ० वीकरेय्य-सी०, स्या० । २ द्विपदा०-सी०, द्विपद०-स्या० । ३-३ योत-
सी०, रो० । ४ अनिप्फादाय-सी०, रो०, अनिप्फन्नताय-स्या० । ५-५ निप्फन्नत्थो-सी०,
रो०, निप्फन्नत्थोव-स्या० । ६ द्विपदिन्द-सी०, स्या०, रो० । ७ नेत-सी०, रो०;
तेत-स्या० । ८ नहि-स्या० । ९ पञ्जो-सी०, रो०, पञ्हे-स्या० । १०. स्या०
पोत्थके नत्थि । ११ चिन्तयन्तो-सी० । १२-१२. इदानि एसि-सी० । १३ इङ्ख त-
सी०, इङ्खेन-स्या० ।

३२६. पण्हे वज्झो महोसघो ति,
यदि ते मन्तयितं जनिन्द दोसं ।
भरियाय रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकत सुत ममेत ॥
३२७. यं सालवनस्मि सेनको, 5 1
पापकम्म अकासि असब्भिरूपं ।
सखिनो व रहोगतो असंसि,
गुय्हं पातुकतं सुतं ममेतं ॥
३२८. पुक्कुस पुरिसस्स ते जनिन्द,
उप्पन्नो रोगो अराजयुत्तो^१ । 10
भातुं च^२ रहोगतो असंसि,
गुय्ह पातुकतं सुतं ममेतं ॥
३२९. आबाघोय^३ असब्भिरूपो,
कामिन्दो^४ नरदेवेन फुट्ठो ।
पुत्तस्स रहोगतो असंसि, 15
गुय्हं पातुकतं सुतं ममेत ॥
३३०. अट्ठवङ्कं मणिरत्तनं उळारं,
सक्को ते अददा पितामहस्स ।
देविन्दस्स गत तदज्ज हत्थं,
मातुं च^५ रहोगतो असंसि । 20
गुय्हं पातुकत सुत ममेत ॥
३३१. गुय्हस्स हि तुय्हमेव साधु,
न हि गुय्हस्स पसत्थमाविकम्मं ।
अनिप्फन्नता सहेय्य धीरो,
निप्फन्नो व यथासुख भणेय्य ॥ 25

१ अराजपत्तो-स्या० । २-२ भातुच्च-सी०, रो०; मातु च-स्या० । ३. आबाघाय-स्या० ! ४ कामिन्दो-सी०, रो० । ५-५ मातुच्च-सी०, रो०; मातु च-स्या० ।

३३२. न गुह्यमत्य विवरेय्य, रक्खेय्य नं यथा निर्धि ।
न हि पातुकतो साधु, गुह्यो अत्यो पजानता ॥
- ३३३ थिया गुह्य न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहिरो^१, हृदयत्येनो च यो नरो ॥
- 5 ३३४. गुह्यमत्य असम्बुद्ध, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदभया तस्स, दासभूतो^२ तितिक्वत्ति ॥
- B 350 ३३५. यावन्तो पुरिसस्सत्थं, गुह्य जानन्ति मन्तिन ।
तावन्तो तस्स उब्बेगा, तस्मा गुह्य न विस्सजे ॥
- ३३६ विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं,
10 रत्ति गिरं नातिवेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुत्तिका हि सुणन्ति मन्तं
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ति ॥

५०९. हत्थिपालजातकं (१३)

३३७. चिरस्सं वत पस्साम, ब्राह्मणं देववण्णिन ।
महाजटं खारिधरे^३, पङ्कदन्त रजस्सिरं ॥
- 15 ३३८. चिरस्सं वत पस्साम, इत्ति धम्मगुणे रतं ।
कासायवत्थवसनं, वाकचीर पटिच्छदं^४ ॥
३३९. आसनं उदक पज्जं, पटिगण्हातु नो भव ।
अग्घे भवन्तं पुच्छाम, अग्घं कुरुतु नो भव ॥
- 20 ३४०. अधिच्च वेदे परियेस वित्तं,
पुत्ते गहे^५ तात पतिट्ठपेत्वा ।
गन्धे रसे पच्चनुभुय्य^६ सब्बं,
अरज्जं साधु मुनि सो पसत्थो ॥

१ सहिरो-स्या० । २ दासभूतो-स्या० । ३ भारवर-रो० । ४ परिच्छद-
स्या० । ५ गहे-सी०, स्या०, रो० । ६ पच्चनुभोत्व-स्या०, पच्चनुमुत्व-रो० ।

- ३४१ वेदा न सच्चा न च वित्तलाभो,
न पुत्तलाभेन जरं विहन्ति ।
गन्धे रसे मुञ्चनमाहु^१ सन्तो,
सकम्मुना^२ होति फलूपपत्ति ॥
३४२. अद्धा हि सच्च वचन तवेत,
सकम्मुना होति फलूपपत्ति ।
जिण्णा च मातापितरो तवीमे^३,
पस्सेय्यु^४ त वरससत अरोगं^५ ॥
- ३४३ यस्सस्स^६ सक्खी मरणेन राज,
जराय मेत्ती^७ नरवीरसेट्ठं ।
यो चा पि जञ्जा न मरिस्सं कदाचि,
पस्सेय्युं तं वस्ससतं अरोग ॥
३४४. यथा पि नाव पुरिसो दकम्हि,
एरेति चे न उपनेति तीरं ।
एव पि ब्याघी^८ सततं^९ जरा च,
उपनेति^{१०} मच्च^{११} वसमन्तकस्स ॥
३४५. पङ्को च कामा पलिपो च कामा,
मनोहरा दुत्तरा मच्चुधेय्या ।
एतस्मिं पङ्के पलिपे व्यसन्ना^{१२},
हीनत्तरूपा न तरन्ति पारं ॥
३४६. अयं पुरे लुद्दमकासि कम्मं,
स्वायं गहीतो न हि मोक्खितो मे ।
ओरन्धिया न परिरक्खिस्सामि,
मायं पुन लुद्दमकासि कम्मं ॥

१ मुञ्चन०-सी० । २ सकम्मुना-सी०, रो० । ३ तवेने-सी०; तवयिमे-स्या०, रो० । ४ पस्सेय्यु-सी०, स्या०, रो० । ५ अरोग्य-स्या० । ६ यस्सस्सु-स्या० । ७. मित्ती-स्या० । ८ नरविरियसेट्ठ-सी०, रो० । ९ ब्याघि-सी०; व्यधि-स्या०, व्याघी-रो० । १० सततं-स्या० । ११ उपनेति-सी०, रो० । १२ मच्चु-स्या० । १३. व्यसन्ना-सी०, रो०, विसन्ना-स्या० ।

३४७. गवं^१ व^१ नट्ट पुरिसो यथा वने,
 अन्वेसती^२ राज अपस्समानो ।
 एवं नट्टो एसुकारी ममत्थो,
 सोह कथ न गवेसेय्य^३ राज ॥
- 5 ३४८. हिय्यो^४ ति हिय्यति^५ पोसो, परेति परिहायति ।
 अनागत नेतमत्थी^६ ति अत्वा,
 उप्पन्नछन्द को पनुदेय्य धीरो ॥
३४९. पस्सामि वोह दहर^७ कुमारिं,
 मत्तूपम केतकपुप्फनेत्त ।
 10 अभुत्तभोगे^८ पठमे वयस्मि,
 आदाय मच्चु वजते कुमारि ॥
- B. 352 ३५०. युवा सुजातो सुमुखो सुदस्सनो,
 सामो कुसुम्भपरिकिण्णमस्सु ।
 हित्वान कामे पटिकच्च^९ गेहं,
 15 अनुजान म पब्बजिस्सामि देव ॥
- ३५१ साखाहि खखो लभते समञ्ज,
 पहीनसाख पन खाणुमाहु ।
 पहीनपुत्तस्स ममज्ज भोति^{१०},
 वासेट्ठि भिक्खाचरियाय कालो ॥
- 20 ३५२. अघस्मि^{१०} कोञ्चा व यथा हिमच्चये,
 कत्तानि^{११} जालानि पदालिय^{१२} हसा ।
 गच्छन्ति पुत्ता च पती च मय्हं,
 साह कथं नानुवजे पजान ॥

१-१ गावव-सी० । २ परिवेसति-सी०, अन्वेसति-स्या०, परिवेसती-रो० ।
 ३ गवेसेय्य-सी०, रो० । ४-४ ह्यो ति ह्यति-सी० । ५. तेत्त०-सी० । ६ दहरि-
 स्या०, रो० । ७ असुत्वा०-स्या०, अभुत्वा०-रो० । ८ पटिकच्च-सी०, पटिकच्च-
 स्या०, रो०; ९ ह्यति-रो० । १० अघस्मि-सी०, स्या० । ११ कत्तानि-सी०, रो० ।
 १२. पदालेय्य-सी०, पदालेय्यु-स्या० ।

३५३. एते भुत्वा वमित्वा च, पक्कमन्ति विहङ्गमा ।
ये च भुत्वान वर्मिसु, ते मे हृत्यत्त^१ मागता ॥
३५४. अरामी ब्राह्मणो कामे, सो^२ त्वं पञ्चावमिस्ससि ।
वन्तादो पुरिसो राज, न सो होति पसंसियो ॥
३५५. पङ्के च^३ पोसं पलिपे व्यसन्नं,
वली यथा दुब्बलमुद्धरेय्य ।
एवं पि मं त्वं उदत्तारि भोति,
पञ्चालि गाथाहि सुभासिताहि ॥ 5
३५६. इदं वत्वा महाराजा, एसुकारी दिसम्पति ।
रुद्धं हित्वान पव्वजि, नागो छेत्वा व वन्धनं ॥ 10
३५७. राजा च पव्वज्जमरोचयित्थ,
रुद्धं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
तुवं पि नो होति^४ यथेव राजा,
अम्हेहि गुत्ता अनुसास रज्जं ॥
३५८. राजा च पव्वज्जमरोचयित्थ,
रुद्धं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
अहं पि एका^५ चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि मनोरमानि ॥ 15 B.
३५९. राजा च पव्वज्जमरोचयित्थ,
रुद्धं पहाय नरवीरसेट्ठो ।
अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि^६ यथोधिकानि ॥ 20
३६०. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुव्वं जहन्ति ।

१ हृत्यत्त-सी०, त्या०, रो० । २. ते-सी०, रो० । ३. व-सी०, रो० । ४. व्यसन्न-सी०, रो० । ५. होहि-सी०, त्या०, रो० । ६. एका व-सी० । ७. कामा-सी० ।

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि मनोरमानि ॥

३६१. अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुब्ब जहन्ति ।

5

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
हित्वान कामानि यथोधिकानि ॥

३६२ अच्चेन्ति काला तरयन्ति रत्तियो,
वयोगुणा अनुपुब्ब जहन्ति ।

10

अहं पि एका चरिस्सामि लोके,
सीतिभूता^१ सब्बमतिच्च सङ्ग ति ॥

५१०. अयोधरजातकं (१४)

३६३ यमेकरत्ति पठम, गम्भे वसति माणवो ।
अब्भुद्धितो व सो^२ याति^३, सगच्छ न निवत्तति ॥

। 35।

३६४ न युज्जमाना न बलेनवस्सिता,
नरा न जीरन्ति न चापि मिय्यरे^४ ।
सब्ब^५ हिद^६ जातिजरायुपददुत्त,
त^७ मे^८ मती होति चरामि धम्म ॥

15

३६५ चतुरङ्गिनि सेन^९ सुभि सरूप,
जयन्ति रट्ठाधिपती पसह्द ।
न मच्चुनो जयित्तुमुस्सहन्ति,
त मे मती होति चरामि धम्म ॥

20

३६६. हत्थीहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभि^{१०},
परिवारिता मुच्चरे^{११} एकच्चेय्या^{१२} ।

१ सीतीभूता-सी० । २-२ एयति-सी०, रो० । ३ मीयरे-सी०, रो० । ४-४
सब्ब हिद-सी०, रो०, सब्बद्धित-स्या० । ५-५ तम्भे-सी०, स्या०, रो० । ६ सेन-
स्या० । ७ पत्तिहि-सी०, स्या०, रो० । ८ मुच्चरे-स्या० । ९ एकच्चेय्या-सी०, रो० ।

- न मच्चुनो^१ मुञ्चितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३६७. हत्थीहि अस्सेहि रथेहि पत्तिभि,
सूरा पभञ्जन्ति पवंसयन्ति ।
न मच्चुनो भञ्जितुमुस्सहन्ति, 5
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३६८. मत्ता गजा भिन्नगळा^२ पभिन्ना,
नगरानि महन्ति जनं हनन्ति ।
न मच्चुनो महितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥ 10
३६९. इत्सासिनो कत्तहत्था पि वीरा^३,
दूरेपाती अक्खणवेधिनो पि ।
न मच्चुनो विञ्जितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरानि धम्मं ॥
३७०. सरानि खीयन्ति ससेलकानना,
सव्वं हिदं^४ खीयति दीघनन्तर । 15
सव्वं हिदं भञ्जरे कालपरियायं^५,
तं मे मती होति चरानि धम्मं ॥
३७१. सव्वे समेवं हि नराननारिनं^६,
चनाच्च पाणभुनोच्च जीवितं । 20
पटो व घुत्तस्स दुमो व कूलजो,
तं मे मती होति चरानि धम्मं ॥
३७२. दुमप्फलानेव पतन्ति माणवा,
दहरा च बुद्धा^७ च सरीरभेदा ।

१. मच्चुनो-सी० । २. भिन्नगळा-सी० । ३. वीरा-सी०, रो० । ४-४. सव्वं
हिलं-सी०, रो०; सव्वं पि तं-स्या० । ५. कालपरियं-सी० । ६. नरीनरानं-स्या०;
नरा नरीनं-रो० । ७. बुद्धा-स्या० ।

- नारियो नरा मञ्जिमपोरिसा च,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३७३. नायं वयो तारकराजसन्निभो,
यदम्भतीतं गतमेव दानि तं ।
जिण्णस्स ही नत्थि रती कुतो सुखं,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३७४. यक्खा पिसाचा अथवा पि पेता,
कुपिताते^१ अस्सत्तन्ति मनुत्से ।
न मच्चुनो अस्ससितुस्सहन्ति^२,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३७५. यक्खे पिसाचे अथवा पि पेटे,
कुपिते पि ते निज्झपनं करोन्ति ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३७६. अपराधके दूसके हेठके च,
राजानो दण्डेन्ति विदित्वान^३ दोसं ।
न मच्चुनो दण्डयितुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३७७. अपराधका दूसका हेठका च,
लभन्ति ते राजिनो^४ निज्झपेतुं ।
न मच्चुनो निज्झपनं करोन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥
३७८. न खत्तियो ति^५ न च^६ ब्राह्मणो ति,
न अद्दुका बलवा तेजवा पि ।

B. 356

१. कुपितापिते-सी०, रो०. कुपितत्ते-स्या० । २. मनुत्सहन्ति-स्या० । ३. विदित्वा-सी०, रो० । ४. राजानो-स्या० । ५. पि-स्या० । ६. पि-सी०, रो० ।

न मञ्चुराजस्स अपेक्खमत्थि,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३७६. सीहा च ब्यग्घा^१ च अथो पि दीपियो,
पसग्घ् खादन्ति विप्फन्दमानं^२ ।

न मञ्चुनो खादितुमुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

5

३८०. मायाकारा रङ्गमज्जे करोन्ता,
मोहेन्ति चक्खूनि जनस्स तावदे ।
न मञ्चुनो मोहयितुस्सहन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

10

३८१. आसीविसा कुपिता उग्गतेजा,
डंसन्ति^३ मारेन्ति पि ते मनुस्से ।
न मञ्चुनो डंसितुमुस्सहन्ति.
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

३८२. आसीविसा कुपिता यं डंसन्ति,
त्तिकिच्छका तेस^४ विस हन्ति ।
न मञ्चुनो दट्ठविसं हन्ति,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

15

३८३. धम्मन्तरी वेत्तरणी^५ च भोजो,
विसानि हन्त्वान भुजङ्गमान ।
सुय्यन्ति^६ ते कालकता तथेव,
तं मे मती होति चरामि धम्मं ॥

20

३८४. विज्जाधरा धोरमधीयमाना,
अदस्सनं ओसघेहि^७ वजन्ति ।

१. ब्यग्घा-सी०, रो० । २. विफन्दमानं-स्या० । ३. डंसन्ति-सी०, रो० । ४. तेस-सी०, रो० । ५. वेत्तरणी-सी०, रो०, वेत्तरणी-स्या० । ६. सुयन्ति-सी०, रो० । ७. ओसघेहि-स्या० ।

- न मच्चुराजस्स वजन्तदस्सनं^१,
 त मे मती होति चरामि धम्मं ॥
- B. 357 ३८५. धम्मो हवे रक्खति धम्मचारि,
 धम्मो सुच्चिण्णो सुखमावहाति ।
 5 एसानिससो धम्मे सुच्चिण्णे,
 न दुग्गति गच्छति धम्मचारी ॥
३८६. न हि धम्मो अघम्मो ज्व, उभो समविपाकिनो ।
 अघम्मो निरय नेति, धम्मो पापेति सुग्गति ति ॥
 मे ऋ निपात निद्धित ।

तन्नुदान

जातङ्ग सम्भूत पिवि^२ सिरिमन्तो^३,
 रोहण हस सत्तिगुम्बो^४ भल्लाटिय^५ ।
 सोमनस्स चम्पेय्य ब्रह्म पञ्च-
 पण्डित चिरस्सत्रन अयोदग ति ॥

—:०:—

१ वजन्ति अदस्सन-स्या० । २ सीवि-स्या० । ३. सिरिमन्तो-सी० । ४.
 सन्तिगुम्बो-सी० । ५. भल्लाटिय-सी० ।

१६. तिसनिपातो

५११. किञ्चन्दजातकं (१)

१. किञ्चन्दो किमधिप्पायो, एको सम्मसि घम्मनि ।
कि पत्थयानो कि एस^१, केन अत्थेन ब्राह्मण ॥ B. 354
२. यथा महा वारिघरो, कुम्भो सुपरिणाहवा^२ ।
तथूपमं अम्बपक्कं, वण्णगन्धरसुत्तमं ॥
३. तं वुह्मानं सोतेन, दिस्वानामलमज्झमे ।
पाणीहि^३ नं गहेत्वान, अग्यायतनमाहरि ॥ 5
४. ततो कदलिपत्तेसु, निक्खिपित्वा सयं अहं ।
सत्थेन नं विकप्पेत्वा, खुप्पिपासं अहासि मे ॥
५. सोह अपेतदरथो, व्यन्तीभूतो^४ दुक्खम्मो^५ ।
अस्सादं नाधिगच्छामि, फलेस्वञ्जेसु केसुचि ॥ 10
६. सोसेत्वा^६ नून मरणं, तं मम आवहिस्सति ।
अम्बं यस्स फलं सादु^७, मधुरग्गं मनोरमं ।
यमुद्धरि वुह्मानं, उदधिस्सा महण्णवे ॥
७. अक्खातं ते मया सब्बं, यस्मा उपवसामहं ।
रम्मं पति निसिन्नोस्मि, पुथुलोभायुता पुथु ॥ 15
८. त्वं च^८ खो^९ मेव^९ अक्खाहि^९, अत्तानमपलायिनि ।
का वा त्वमसि कल्याणि, किस्स वा त्वं सुमज्झमे ॥
९. रूपपट्टपलिमट्ठीव^{१०}, व्यग्धीव गिरिसानुजा ।
या सन्ति नारियो देवेसु, देवानं परिचारिका ॥

१ एसा-सी० । २ सुपरिणामवा-रो० । ३ पाणीभि-स्या० । ४ व्यन्तिभूतो-
सी०, रो० । ५ दुक्खम्मो-स्या० । ६ सोसित्वा-स्या० । ७ सादु-सी०, स्या०,
रो० । ८-८ तच्च-स्या० । ९-९ मे अक्खासि-सी० । १० रूपपट्टपलिमट्ठीव-स्या० ।

B 359

5

10

15

20

- १० या च मनुस्सलोकस्मि, रूपेनान्वागतित्थियो^१ ।
रूपेन^२ ते सदिसी नत्थि, देवेसु^३ गन्धब्बमनुस्सलोके^४ ।
पुट्ठासि मे चारुपुब्बञ्जि^५, ब्रूहि नाम च बन्धवे ॥
११. य त्व पत्ति निसिन्नोसि, रम्म ब्राह्मण कोसिर्कि
साहं भुसालया वुत्था, वरवारिवहोघसा ॥
१२. नानादुमगणाकिष्णा, बहुका गिरिकन्दरा ।
ममेव पमुखा होन्ति, अभिसन्दन्ति पावुसे ॥
- १३ अथो वहू वनतोदा, नीलवारिवहिन्धरा ।
वहुका नागवित्तोदा^६, अभिसन्दन्ति वारिना ॥
- १४ ता अम्बजम्बुलवुजा, नीपा^७ ताला चुदुम्बरा^८ ।
वहूनि फलजातानि, आवहन्ति अभिण्हसो ॥
१५. यं किञ्च उमतो तीरे, फलं पतति अम्बुनि ।
असंसय तं सोतस्स, फलं होति वसानुग ॥
१६. एतदञ्जाय मेघावि, पुथुपञ्ज सुणोहि मे ।
मा रोचय मभिसङ्गं, पटिसेघ जनाधिप ॥
१७. न^९ वाहं वडुव^{१०} मञ्जे, य त्व रट्ठाभिवडुन ।
आचेव्यमानो राजिसि, मरणं अभिकह्वसि ॥
१८. तस्स जानन्ति पितरो, गन्धब्बा^{११} च^{१२} सदेवका ।
ये चा पि इसयो लोके, सञ्जतत्ता तपस्सिनो ।
असंसय ते पि^{१३} जानन्ति, पट्टभूता^{१४} यसस्सिनो ॥
१९. एवं विदित्वा विदू सब्बधम्म,
विद्धसनं चवन^{१५} जीवितस्स ।
न चीयती तस्स नरस्स पाप,
सचे न चेतति^{१६} वधाय तस्स ॥

१ रूपेन०-सी०, स्या०, रो० । २ रूपे-रो० । ३-३ देवगन्धब्बमानुसे-सी०, स्या० । ४ चारुपुब्बञ्जी-सी०, स्या० । ५ नागवित्तोदा-स्या० । ६-६ निपाताल-मुदुम्बरा-स्या० । ७-७ न चाह वडुव-सी०, न वाह वडुव-रो० । ८ गन्धब्बो-सी० । ९ व-स्या० । १० सी०, रो० पोत्यकेसु नत्थि । ११ वडुभूता-सी०, रो० । १२ वचन-सी० । १३ चैते-सी० ।

२०. इसिपूगसमञ्जाते, एवं लोक्या विदिता सति^१ ।
अनरियपरिसम्भासे^२, पापकम्मं जिगिससि^३ ॥
२१. सचे अहं मरिस्सामि, तीरे ते पुथुसुस्तोणि ।
असंसयं तं^४ असिलोको, मयि पते आगमिस्सति ॥
२२. तस्मा हि पापकं कम्मं, रक्खस्सेव^५ सुमज्झमे । 5 B. 3
मा तं^६ सब्बो जनो पच्छा, पकुट्ठायि^७ मयि मते ॥
२३. अञ्जातमेतं अविस्सहसाहि,
अत्तानमम्बं च ददामि ते तं ।
सो^८ दुच्चजे कामगुणे पहाय,
सन्तिं च धम्मं च अधिट्ठितोसि ॥ 10
२४. यो हित्वा पुब्बसञ्जोगं, पच्छा संयोजने ठितो ।
अधम्मं चैव चरति, पापं चस्स पवङ्कति ॥
२५. एहि तं पापयिस्सामि, कामं अप्पोस्सुको भव ।
उपानयामि सीतस्मिं, विहराहि अनुस्सुको ॥
२६. तं पुप्फरसमतोभि, वक्कञ्जेहि^९ अरिन्दम । 15
कोञ्चा मयूरा दिविया, कोलट्ठिमधुसाळिका^{१०} ।
कूजिता हंसपूगेहि^{११}, कोकिलेत्थ पबोधरे ॥
२७. अम्बेत्थ विप्पसाखग्गा^{१२}, पलालखलसन्निभा ।
कोसम्बसळला^{१३} नीपा, पक्कतालविलम्बिनो ॥
२८. माली तिरिटी कायूरी, अङ्गवी^{१४} चन्दनुस्सदो^{१५} । 20
रत्ति त्वं परिचारेसि, दिवा वेदेसि^{१६} वेदनं ॥
२९. सोळसित्थिसहस्सानि, या तेमा परिचारिका ।
एवं महानुभावोसि, अम्भुतो^{१७} लोमहंसनो ॥ 1

१ पति-स्या० । २ अनरियपरिसम्भासे-स्या० । ३ जिगीससि-म० । ४ सी०,
रो० पोत्यकेसु नमि । ५ रक्खरसु च-स्या० । ६ त्व-स्या० । ७ पक्कत्थासि-सी०, रो०;
पक्कवत्थासि-स्या० । ८ यो-सी०, स्या०, रो० । ९ वक्कञ्जेहि-स्या० । १० कोयट्ठि-
मधुसालिया-सी०, स्या०, रो० । ११ हंसपूगेभि-स्या० । १२ विप्पसूतग्गा-सी०, स्या०,
रो० । १३ कोसुम्बसळला-सी०, कोसुम्बसळला-स्या०, कोसुम्बसळला-रो० । १४-१५
अङ्गवी चन्दनस्सदो-सी० । १६ वेदेसि-सी० । १७ अम्भुतो-स्या० ।

३०. कि कम्ममकरी पुब्बे, पापं अत्तदुस्सावह ।
य करित्वा मनुस्सेसु, पिट्टिमसानि खादसि ॥
- ३१ अज्जेनानि पटिभाग्यह, कामेसु गधितो^१ अहं ।
अर्चरि दीघमदान, परेसं अहितायह ॥
- 5 ३२. यो पिट्टिमसिको^२ होति, एवं उक्कच्च खादति ।
यथाहं अज्ज खादामि, पिट्टिमसानि अत्तनो ति ॥

५१२. कुम्भजातकं (२)

B 361

- ३३ को पातुरासी तिदिवा नभम्हि,
ओभासयं सर्वरि चन्दिमा व ।
गत्तेहि ते रस्मियो निच्छरन्ति,
10 सतेरता^३ विज्जुरिवन्तलिकखे ॥
३४. सो छिन्नवात् कमसी अघम्हि,
वेहायसं गच्छसि तिट्टसी च ।
इद्धी नु ते बत्थुकता सुभाविता,
अनद्धगूनं^४ अपि^५ देवतान ॥
- 15 ३५. वेहायसं^६ गम्ममगम्मं^७ तिट्टसि,
कुम्भ किणाथा ति यमेतमत्थ ।
को वा तुव किस्स वा^८ तायं^९ कुम्भो,
अक्खाहि मे ब्राह्मण एतमत्थं ॥
- 20 ३६. न सप्पिकुम्भो न पि तेलकुम्भो,
न फाणितस्स न मधुस्स कुम्भो ।
कुम्भस्स वज्जानि अनप्पकानि,
दोसे बहू कुम्भगते सुणाथ ॥

१ गधितो-सी०, रो०, गिद्धितो-स्या० । २ पिट्टिमसियो-रो० । ३ सतेरिता-
सी० । ४-४ अनद्धगूनमसि-स्या० । ५-५ वेहायस कमभागम्म-सी०, स्वा०, वेहायस
सकम्मागम्म-रो० । ६-६ वताय-सी०, स्या०, वताय-रो० ।

३७. गळेय्य^१ य पित्वा^२ पते पपातं,
 सोढमं गुहं चन्दनियोल्लिगल्लं^३ ।
 बहं-पि भुञ्जेय्य अमोजनेय्यं,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
- ३८ यं^४ पित्वा^५ चित्तस्मिभनेसमानो,
 आहिण्डती गोरिव भक्खसारी^६ ।
 अनाथमानो उपगायति^७ नच्चति^८ च,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
- ३९ य वे पिवित्वा अचेलो व नग्गो,
 चरेय्य गामे विसिखन्तरानि ।
 सम्मूळ्हचित्तो^९ अतिवेलसायी,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४०. य पित्वा उट्ठाय पवेधमानो,
 सीस च बाहुं^{१०} च पचालयन्तो ।
 सो नच्चती दारुकटल्लको व,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४१. य वे पिवित्वा अग्गिदड्ढा सयन्ति,
 अथो सिगालेहि पि खादितासे ।
 बन्ध वधं^{११} भोगजानिञ्चुपेन्ति,
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
४२. यं पित्वा भासेय्य आभासनेय्यं^{१२},
 सभायमासीनो अपेतवत्थो ।
 सम्मन्निखतो^{१३} वन्तगतो व्यसन्नो^{१४},
 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

१. गळेय्य-सी०, स्या० । २. पीत्वा-सी०, रो० । ३. चन्दनियोल्लिगल्ल-स्या०,
 रो० । ४-४ य वे पीत्वा-सी० । ५. भक्खसादी-सी० । ६. उपगाति-रो० । ७. रो०
 पोत्यके तस्थि । ८. सम्मूळ्हचित्तो-सी०, सम्मूळ्हचित्तो-स्या०; सम्मूळ्हचित्तो-रो० । ९
 बाह-रो० । १०. वधन-स्या० । ११. अभासनेय्य-सी०, स्या०, रो० । १२. समन्निखतो-
 सी० । १३. व्यसन्नो-रो० ।

४३. यं वे पितृत्वा^१ उक्कट्टो आविलक्खो,
ममेव सञ्जा पथवी^२ ति मञ्जे^३ ।
त मे समो चावुरन्तो पि राजा^४,
तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाथ ॥
- 5 ४८. मानानिमाना कलहानि पेमुणी^५,
दुव्वण्णिनी नग्गयिनी पलायिनी ।
चौरान^६ वुत्तान^७ गती निकेतो,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
- 10 ४५. इद्धानि फीतानि कुलानि अस्सु,
अनेकमाहस्मघनानि^८ लोके ।
उच्छिन्नदाथञ्जकतानिमाय,
तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाथ ॥
- B 363 ४६. धञ्ज वनं रजत जातरूपं,
खेत्तं गवं यत्थ विनासयन्ति ।
15 उच्छेदनी वित्तवतं कुलान,
तस्सा पुण्ण कुम्भमिम किणाथ ॥
- 21 ४७. यं वे^९ पित्वा दित्तरूपो^{१०} वं^{११} पोसो,
अक्कोसति मातरं पितरं च ।
सस्सु पि गण्हेय्य अथो पि सुहं,
तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाथ ॥
४८. यं वे पित्वा^{१२} दित्तरूपा व नारी,
अक्कोसति ससुरं^{१३} सामिकं च ।
दासम्मि गण्हे परिचारकं^{१४} पि^{१५},
तस्सा पुण्ण कुम्भमिमं किणाथ ॥

१-१ य पित्वा-रो० । २- पथवी-रो० । ३ सञ्जति-सी० । ४ राज-सी० ।
५ पेमुणानि-रो० । ६ पोगण-स्या० । ७ वुत्तान-रो० । ८ अनेकसहस्रसंख्यानि-
सी० । ९ वित्तवत-स्या० । १०-१० यञ्जे-रो० । ११-११ दुहृत्सो व-सी० ।
१२-१२ यो वे पित्वा-रो० । १३ ससुरं-स्या० । १४-१४ परिचारिक्यि-स्या० ।

४९. यं वे^१ पिवित्वान^२ हनेय्य पोसो,
धम्मे ठितं समणं ब्राह्मणं वा ।
गच्छे अपायं पि ततोनिदानं,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५०. यं वे पिवित्वा दुच्चरितं चरन्ति,
कायेन वाचाय च चेतसा च^३ ।
निरयं वजन्ति दुच्चरितं चरित्वा,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५१. यं याचमाना न लभन्ति पुब्बे,
बहुं हिरञ्जं पि परिच्चजन्ता ।
सो तं पिवित्वा अलिकं भणाति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५२. यं वे पित्वा पेसने पेसियन्तो,
अच्चायिके करणीयम्हि जाते^४ ।
अत्थं पि सो नप्यजानाति वुत्तो,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५३. हिरीमना पि अहिरीकभावं,
पातुं करोन्ति मदनाय^५ मत्ता ।
धीरा पि सन्ता बहुकं भणन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥
५४. यं वे^६ पित्वा^७ एकथूपा सयन्ति,
अनासका थण्डिलदुक्खसेय्यं^८ ।
दुब्बणियं आयसक्यञ्चुपेन्ति,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाथ ॥

१-१. वे पित्वान-स्सा०; चे पीत्वान-रो० । २. वा-सी० । ३. जातो-रो० ।
४. मदिराय-रो० । ५. वे-रो० । ६. पीत्वा-सी०, रो० । ७. थण्डिलदुक्खसेय्या-
रो० ।

५५. यं वे पित्वा पत्तखन्धा^१ सयन्ति,
गावो कुटहता^२ व^३ न हि वारुणिया ।
वेगो नरेन सुसहोरिव^४,
तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥
- 5 ५६. य मनुस्सा विवज्जेन्ति, सप्पं घोरविस^५ मिव^६ ।
त लोके विससमान, को नरो पातुमरहति ॥
५७. यं वे^७ पित्वा^८ अन्धकवेण्डपुत्ता^९,
समुहतीरे परिचारयन्ता ।
उपक्कमु मुसलेहेज्जमञ्जं,
10 तस्सा पुण्णं कुम्भमिमं किणाय ॥
५८. यं वे पित्वा पुव्वदेवा पमत्ता,
तिदिवा चुता सस्सतिया समाप^{१०} ।
तं तादिस मज्जमिमं निरत्थकं,
जानं महाराज कथ पिवेय्य ॥
- 15 ५९. नयिमस्सिं^{११} कुम्भस्सिं दधि^{१२} वा मधु वा^{१३},
एवं अभिञ्जाय किणाहि राज ।
एवञ्चिहं कुम्भगता मया ते,
अक्खातरूप तव सव्वमित्त^{१४} ॥
- B ३६५ ६०. न मे पिता वा अथवा पि माता,
20 एतादिसा^{१५} यादिसको तुवंसि ।
हितानुकम्पी परमत्थकामो,
सोहं करिस्स वचनं तवज्ज ॥
६१. ददामि ते गामवरानि पञ्च,
दासीसत्त सत्त गव सतानि ।

१ पत्तखन्धा-सी०, स्या०, रो० । २-२ कुटहत्तारिव-सी०, स्या०, रो० । ३ सुसहोरिव-सी०, स्या० । ४-४ घोरविसमिव-स्या० । ५-५ वे पित्वा-रो० । ६ अन्धक वेण्डपुत्ता-सी०, अन्धकवेण्डपुत्ता-रो० । ७ समाया-सी०, स्या०, रो० । ८ नयिमस्सि-स्या०, रो० । ९-९ दधि वा मधु वा-सी०, रो०; दधिमधु वा-स्या० । १०. सव्वमित्त-सी०, स्या०, रो० । ११ एतादिसो-सी०, स्या० ।

- आजञ्जयुते च रथे दस^१ इमे,
आचरियो होसि ममत्थकामो ॥
६२. तवेव दासीसतमत्थु राज,
गामा च गावो च तवेव होन्तु ।
आजञ्जयुत्ता च रथा तवेव, 5
सक्कोहमस्मी तिदसानमिन्दो ॥
- ६३ मंसोदनं सप्पिपायासं^२ भुञ्ज,
खादस्सु^३ च त्वं मधुमासपूर्वे^४ ।
एवं तुवं धम्मरतो जनिन्द,
अनिन्दितो सग्गमुपेहि ठानं ति ॥ 10

५१३. जयहिंसजातकं (३)

६४. चिरस्सं वत मे उदपादि अज्ज,
भक्खो महा सत्तमिभत्तकाले ।
कुतोसि को वासि तदिच्च ब्रूहि,
आचिक्ख जाति विदितो यथासि ॥
६५. पञ्चालराजा मिगवं पविट्ठो^५, 15
जयहिसो नाम यदिसुतो^६ ते ।
चरामि कच्छानि वनानि चाहं,
पसद इमं खाद ममज्ज मुञ्च ॥
६६. सेनेव त्वं पणसि^७ सस्समानो^८, B. 31
ममेस भक्खो पसदो^९ यं वदेसि ।
तं खादियानं^{१०} पसदं जिघञ्जं^{११}, 20
खादिस्स पच्छा न विलापकालो ॥
६७. न चत्थि मोक्खो मम निक्कयेन^{१२},
गन्त्वान पच्चागमनाय पण्हे ।

१. दसा-सा०, रा० । २. सप्पिपायञ्च-सी० । ३-३. चे त्व मधुमा अपूपे-रो० ।
४. पूर्वयो-रो० । ५. ययिसुतो-स्या० । ६. पणसी-रो० । ७. सग्गमानो-स्या० । ८-८.
पसदाय-रो० । ९. खादियान-रो० । १०. जिघञ्ज-रो० । ११. निक्कयेन-सी० ।

- तं सङ्करं^१ ब्राह्मणस्सप्पदाय^२,
सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥
६८. किं कम्मजातं अनुत्पत्ते^३ त्वं^४,
पत्तं समीपं मरणस्स राज ।
५ आचिक्ख मे तं अपि सक्कुणेमु,
अनुजानितुं^५ आगमनाय पण्हे ॥
६९. कता मया ब्राह्मणस्स धनासा,
तं सङ्कर पटिमुक्कं^६ न मुत्तं ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
१० सच्चानुरक्खी पुनरावजिस्सं ॥
७०. या ते कता ब्राह्मणस्स धनासा,
तं सङ्करं पटिमुक्कं न मुत्तं ।
त सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
सच्चानुरक्खी पुनरावजस्सु ॥
७१. मुत्तो च^७ सो पोरिसादस्स^८ हत्था,
गन्त्वा सकं मन्दिरं कामकामी ।
तं सङ्करं ब्राह्मणस्सप्पदाय,
१५ आमन्तयी पुत्तमलीनसत्तं^९ ॥
७२. अज्जेव रज्जं अभिसिञ्चयस्सु^{१०},
धम्मं^{१०} चर सेसु परेसु चा पि^{१०} ।
२० अघम्मकारो च^{११} ते माहु त्थे,
गच्छामहं पोरिसादस्स अत्ते^{१२} ॥
७३. किं कम्म कुब्बं तव देव पादे^{१३},
नाराघयी^{१३} तं^{१३} तदिच्छामि सोतुं ।

B. 367

20

१. सङ्कर-सी०, स्या०, रो० । २. ब्राह्मणस्सप्पदाय-स्या० । ३-५ अनुत्पत्ती त-
सी०, रो०; अनुत्पत्ते तं-स्या० । ४. अनुजानितुं-स्या० । ५. पटिमुक्क-सी०, रो०,
पटिमुक्क-स्या० । ६. व-सी० । ७. पुरिसादस्स-रो० । ८. पुत्तमलीनसत्तु-स्या०,
रो० । ९. अभिसिञ्चयस्सु-सी०, स्या०, रो० । १०-१० धम्मञ्च इहेसु जनेसु चा पि-स्या० ।
११. रो० पोत्तिके नत्थि । १२. अत्ते-स्या० । १३. पाव-प० । १४-१४ नाराघयि-सी०,
रो०; नाराघयि तं-स्या० ।

यमज्ज रज्जम्हि उदस्सये तुवं^१,
रज्जं पि निच्छेय्यं^२ तथा विनाहं ॥

७४. न कम्मना^३ वा वचसा व^४ तात,
अपराधितोहं तुवियं^५ सरामि ।
सन्धिं च कत्वा पुरिसादकेन,
सच्चानुरक्खी पुनाहं^६ गमिस्सं ॥

5

७५. अहं गमिस्सामि इधेव ह्योहि,
नत्थि ततो जीवतो विप्पमोक्खो ।
सचे तुवं गच्छसियेव राज,
अहं पि गच्छामि उभो न होम ॥

10

७६. अद्धा हि तात सतानेस घम्पो,
मरणा च मे दुक्खतरं तदस्स ।
कम्मासपादो तं यदा पचित्वा,
पसय्ह खादे भिदा^७ रक्खसूले^८ ॥

७७. पाणेन ते पाणमहं निमिस्सं,
मा त्वं अगा पोरिसादस्स जत्ते ।
एतं च ते पाणमहं निमिस्सं,
तस्मा मतं जीवितस्स वण्णेमि^९ ॥

15

७८. ततो हवे धितिमा^{१०} राजपुत्तो,
वन्दित्वा^{११} मातु च पितु च पादे^{१२} ।
दुखिनिस्स^{१३} माता निपता^{१४} पयव्या^{१५},
पितास्स^{१६} पग्गय्ह भुजानि कन्दति ॥

20

१ त्व-सी० । २ निच्छेय्य-स्या० । ३ कम्मना-रो० । ४ व-स्या० ।
५ तुय्ह-रो० । ६ पुनहं-सी०, स्या०, रो० । ७-८. भिदा रक्खसूले-स्या०; हित्त
रक्खसूले-रो० । ९ एवं-रो० । १०. वरेमि-सी० । १०. धीतिमा-स्या० । ११-११.
वन्दित्य मातुञ्च पितुञ्च पादे-सी०, रो०; वन्दित्वा मातुञ्च पितुञ्च पादे-स्या० । १२.
दुखिनिस्स-स्या० । १३-१३ निपती पठव्या-सी०, स्या०; निपती पयव्या-रो० । १४.
पितस्स-मी०, स्या०, रो० ।

B 368

७९. तं गच्छन्तं^१ ताव पिता विदित्वा,
परम्मुखो वन्दति पञ्जलीको^२ ।
सोमो च राजा बहणो च राजा,
पजापती चन्द्रिमा मूरियो च ।
५ एतेहि गुप्तो पुगिसादकम्हा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि तात ॥
८०. यं दण्डकिरञ्जो^३ गतस्स माता,
रामस्सकासि^४ मोत्थानं सुगुत्ता^५ ।
त ते अहं सोत्थानं करोमि,
१० एतेन सच्चेन सरन्तु देवा ।
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि पुत्त ॥
८१. आवी रहो वापी^६ मनोपदोसं,
नाहं मरे जातु मलीनसत्ते ।
एतेन सच्चेन सरन्तु देवा,
१५ अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि भातिक^७ ॥
८२. यस्मा च मे अनघिमनोसि सामि,
न चा पि मे मनसा अप्पियोसि ।
एतेन सच्चेन सरन्तु देवा,
अनुञ्जातो सोत्थि पच्चेहि सामि ॥
८३. ब्रहा उजू चारुमुखो कुतोसि,
२१ न मं पजानामि वने वसन्तं ।
लुद्धं^८ मं बत्वा पुरिसादको ति,
को सोत्थिमाजानमिवा वजेय्य ॥
८४. जानामि लुद्ध पुरिसादको त्वं,
२५ न तं न जानामि^९ वने वसन्तं ।

१. गच्छन्-रो० । २. पञ्जलीको-रो० । ३. दण्डकिरञ्जो-नी०, दण्डकारञ्ज-
रो० । ४. रामस्सका-वी०, रो० । ५. सुगुत्ता-रो० । ६. पि-रो० । ७. भात-श्री०;
नात्रा-स्था०, रो० । ८. लुद्ध-श्री० । ९. जानाम-वी० ।

अहं च^१ पुत्तोस्मि जयद्विसस्स,
ममज्ज खाद पितुनो पमोक्खा^२ ॥

८५. जानामि पुत्तो ति^३ जयद्विसस्स, B. 3

तथा हि वो मुखवण्णो उभिन्न ।

सुदुक्करञ्जेव^४ कतं तवेदं,

5

यो मत्तुमिच्छे^५ पितुनो पमोक्खा ॥

८६ न दुक्कर किञ्चि महेत्य मञ्जे,

यो मत्तुमिच्छे पितुनो पमोक्खा ।

मातु^६ च^७ हेतु^८ परलोक गन्त्वा^९,

सुखेन सग्गेन च सम्पयुत्तो ॥

10

८७. अहं च खो अत्तनो पापकिरियं^{१०},

आवी रहो वा पि सरे न जातु ।

सङ्घातजातीमरणोहमस्मि,

यथेव मे इध तथा परत्य ॥

८८. खादज्ज मं दानि महानुभाव,

करस्सु किञ्चानि इमं सरीरं ।

रुक्खस्स वा ते पपत्तामि अग्गा,

छादयमानो^{११} मय्ह^{१२} त्वमदेसि^{१३} मस ॥

15

८९. इदं च ते रुच्चति राजपुत्त,

चजेसि^{१४} पाण पितुनो^{१५} पमोक्खा ।

तस्मा हि^{१६} सो त्वं तरमानरूपो,

सम्भज्ज कट्टानि जलेहि अग्गिं ॥

20

९०. ततो हवे धितिमा^{१७} राजपुत्तो,

दारं^{१८} समाहत्वा^{१९} महन्तमग्गिं ।

१. पि-रो० । २. पमोक्ख-सी० । ३. सि-स्या० । ४. सुदुक्कञ्जेव-स्या०, रो० । ५. मच्चु०-रो० । ६-६. मातुञ्च-सी०, मातु च-स्या० । ७. हेतु-स्या०, रो० । ८. गम्या-सी०, स्या०, गम्य-रो० । ९. पापकिरिय-स्या० । १०-१०. छादयमानो मय्ह-स्या०, छादयमानो मे-रो० । ११. त्वमदेसि-स्या०, य त्वमदेसि-रो० । १२. चजासि-सी०, रो० । १३. पितु-स्या० । १४. तिह-सी०, रो० । १५. धितिमा-स्या० । १६. दारु-सी०, रो० । १७. समाहत्व-सी०, स्या०, रो० ।

सन्दीपयित्वा पटिवेदयित्थ,
आदीपितो दानि महायमग्नि ॥

B. 370

६१ खादज्ज म दानि पस्य्हकारी,
किं म मुहु पेक्खसि हट्टलोमो ।
5 तथा तथा तुय्हमह करोमि,
यथा यथा मं छादयमानो अदेसि ॥

६२. को तादिस अरहति^१ खादिताये,
धम्मं ठित सच्चवादि वदञ्चु ।
मुद्धा पि तस्स विफलेय्य^२ सत्तघा,
10 यो तादिस सच्चवादि अदेय्य ॥

६३. इदञ्चिह सो ब्राह्मण मञ्जमानो,
ससो अवासेसि सके सरीरे ।
तेनेव सो चन्दिमा देवपुत्तो,
ससत्थुतो^३ कामदुहज्ज यक्ख^४ ॥

15

६४. चन्दो यथा राहुमुखा पमुत्तो,
विरोचते पन्नरसे व भाणुमा^५ ।
एव तुव पोरिसादा पमुत्तो,
विरोच कपिले^६ महानुभाव ।
आमोदय पितरं मातर च,
20 सब्बो च ते नन्दतु आतिपक्खो ॥

६५. ततो हवे धितिमा राजपुत्तो,
कतञ्जली परियाय^७ पोरिसादं ।
अनुञ्जातो सोत्थि सुखी अरोगो,
पच्चागमा^८ कपिलमलीनसत्ता^९ ॥

१ आहरति-स्या० । २ विफलेय्य-रो० । ३ सदुक्को-स्या० । ४ यक्खा-
सी०, यक्खो-रो० । ५ भाणुमा-सी०, रो० । ६ कम्पिल्ल-सी०, रो०, कपिल्ले-स्या० ।
७ परियाया-सी०, पयगय्ह-स्या०, रो० । ८ पच्चाग-रो० । ९ कम्पिल्लमलीनसत्तो-
सी०, रो०, कपिल्लमलीनसत्तो-स्या० ।

६६. तं नेगमा जानपदा च सब्बे,
हत्थारोहा रथिका पत्तिका च ।
नमस्समाना पञ्जलिका उपागमुं,
नमत्थु ते दुक्करकारकोसी ति ॥

५१४. छद्दन्तजातकं (४)

६७. किं नु सोचसिनुच्चङ्गि, पण्डूसि^१ वरवण्णिनि । 5 B. 3:
मिलायसि विसालक्खि, माला व परिमद्दिता ॥
६८. दोहळो मे महाराज, सुपिन्त्तेनुपञ्जगा^२ ।
न सो सुलभरूपो व, यादिसो मम दोहळो ॥
६९. ये केचि मानुसा कामा, इध लोकस्मि^३ नन्दने ।
सब्बे ते पचुरा मय्हं, अहं ते दस्मि दोहळं ॥ 10
१००. लुद्दा देव समायन्तु, ये केचि विजिते तव ।
एतेसं अहमक्खिस्सं, यादिसो मम दोहळो ॥
१०१. इमे ते लुद्दका देवि, कतहत्था विसारदा ।
वनञ्जू च मिगञ्जू च, ममत्थे^४ चत्तजीविता ॥
१०२. लुद्दपुत्ता निसामेथ, यावन्तेत्थ समागता । 15
छब्बिसाणे^५ गजं सेतं, अहसं सुपिने^६ अहं ।
तस्स दन्तेहि^७ मे अत्थो, अलाभे नत्थि जीवितं ॥
१०३. न नो पितूनं^८ न पितामहानं,
दिट्ठो सुतो कुञ्जरो छब्बिसाणो ।
यमहसा^९ सुपिने राजपुत्ती,
अक्खाहि नो यादिसो हत्थिनागो ॥ 20
१०४. दिसा चतस्सो विदिसा चतस्सो,
उद्धं अघो दस दिसा इमायो ।

१. पण्डूसी-स्या०, रो० । २. सुपिन्त्तेनुपञ्जगा-सी०, स्या०, रो० । ३. लोक-
स्मि-सी०, रो० । ४. मम ते-रो० । ५. छब्बिस्साणं-सी० । ६. सुपिने-रो० ।
७. पितुधं-रो० । ८. यमहस-स्या० । ९. राजपुत्ति-रो० ।

- कतम दिस तिष्ठति नागराजा,
यमहसा सुपिने छब्विसाणं ॥
१०५. इतो उजु उत्तरियं^१ दिसायं,
अतिक्कम्म सो सत्तगिरी ब्रहन्ते ।
5 सुवण्णपस्सो नाम गिरी उळारो,
सुपुप्फितो^२ किम्मुरिसान्चिण्णो ॥
- B 372 १०६ आरुह्ण सेल भवन किन्नरान,
ओलोकिय पब्बतपादमूल ।
अथ दक्खसी मेघसमानवण्ण,
10 निग्गोधराज अथ^३ सहस्सपादं ॥
१०७. तत्थच्छती^४ कुञ्जरो छब्विसाणो,
सब्बसेतो दुप्पसहो परेभि^५ ।
रक्खन्ति नं अद्रुसहस्सनागा,
ईसादन्ता वातजवप्पहारिनो ॥
- 15 १०८. तिष्ठन्ति ते तुमूल^६ पस्ससन्ता^७,
कुप्पन्ति वातस्स पि एरितस्स ।
मनुस्सभूतं पन तत्थ दिस्वा,
भस्मं करेय्यु नास्स रजो पि तस्स ॥
- 20 १०९. बहू हि मे राजकुलमिह सन्ति,
पिळ्ळन्धना^८ जातरूपस्स देवी ।
मुत्तामणीवेळ्ळुरियामया च,
कि काहसि दन्तपिळ्ळन्धनेन ।
मारेतुकामा^९ कुञ्जर छब्विसाणा^{१०},
उदाहु धातेस्ससि लुद्दपुत्ते ॥
- 25 ११०. सा इस्सिता दुक्खिता चस्मि लुद्द,
उद्धं च सुस्सामि अनुस्सरन्ती ।

१ उत्तराय-स्या० । २ सपुप्फितो-स्या० । ३ अहु-सी०, स्या०, रो० । ४
तत्थच्छति-सी०, स्या० । ५ परेहि-सी०, रो० । ६-९ तुमूल मस्सासन्ता-स्या०, निमूल-
पस्ससन्ता-रो० । ७. पिळ्ळन्धना-स्या०, रो० । ८-९ रो० पोत्तिके तत्थि ।

- करोहि मे लुद्धक एतमत्थं,
दस्सामि ते गामवरानि पञ्च ॥
१११. कत्थच्छती कत्थमुपेति ठानं,
वीथिस्स का न्हान^१ गतस्स होति ।
कथञ्चिह^२ सो न्हायति नागराजा,
कथं विजानेमु गतिं गजस्स ॥ 5
११२. तत्थेव सा पोक्खरणी अदूरे^३,
रम्मा सुतित्था च महोदिका^४ च ।
सम्पुप्फिता भमरगणानुचिण्णा,
एत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥ B. 373
10
११३. सीसं नहातुप्पलमालभारी^५,
सब्बसेतो पुण्डरीकत्तचङ्गी^६ ।
आमोदमानो गच्छति सन्निकेतं,
पुरक्खत्वा महेसि सब्बभदं ॥
११४. तत्थेव सो उग्गहेत्वान वाक्यं,
आदाय तूणि च धनु च लुद्धो ।
वितुरियति^७ सत्तगिरी ब्रह्मन्ते,
सुवण्णपस्सं नाम गिरि उळारं ॥ 15
११५. आरुह्हे सेल भवनं किन्नरानं,
ओलोकयी^८ पब्बतपादमूलं ।
तत्थद्दसा मेघसमानवण्णं,
निग्रोधराजं अट्टसहस्सपादं ॥ 20
११६. तत्थद्दसा कुञ्जरं छब्बिसाणं,
सब्बसेतं दुप्पसहं परेभि ।

१ न्हान-सी०, रो० । २ कथ हि-रो० । ३ अविदूरे-स्या० । ४ महोदिका-
स्या० । ५ नहातो उप्पलमालभारी-सी०, स्या०, नहातो उप्पलमालभारी-रो० । ६
पुण्डरीकत्तचङ्गी-स्या० । ७ वितुरियति सो-सी०, वितुरेय्यति-रो० । ८ ओलोकयि-
स्या० ।

- रक्खन्ति नं अट्टसहस्सनागा,
ईसादन्ता वातजवप्पहारिनो ॥
११७. तत्थद्दसा पोक्खरणि अट्टरे,
रम्मं सुतित्थ च महोदिकं च ।
5 सम्पुप्फितं भमरगणानुचिण्णं,
यत्थ हि सो न्हायति नागराजा ॥
११८. दिस्वान नागस्स गतिं ठित्तिं च^१,
वीथिस्स या न्हाणगतस्स होति ।
ओपातमागच्छिं अनरियरूपो,
10 पयोजितो चित्तवसानुगाय ॥
- B 374 ११९. खणित्वान^२ कासुं फलकेहि छादयि,
अत्तानमोघाय धनुं च लुट्ठो ।
पस्सागतं पुथुसल्लेन नागं,
समप्पयी दुक्कटकम्मकारी ॥
- 15 १२०. विट्ठो च नागो कोञ्चमनादि घोरं,
सब्बे च^३ नागा निन्नदु^४ घोररूपं ।
तिणं च कट्ठं च रणं^५ करोन्ता,
धाविसु ते अट्टदिसा समन्ततो ॥
१२१. वधिस्समेतं^६ तिं परामसन्तो,
20 कासावमद्दिक्ख धजं इसीनं ।
दुक्खेण फुट्टस्सुदपादि सञ्जा,
अरहद्धजो सन्नि अवज्झरूपो ॥
१२२. अनिक्कसावो कासावं, यो वत्थं परिदहिस्सति^७ ।
अपेतो दमसच्चेन, न सो कासावमरहति ॥
- 25 १२३. यो च वन्तकसावस्स, सीलेसु सुसमाहितो ।
उपेतो दमसच्चेन, स वे कासावमरहति ॥

१-१. ठित्तिञ्च-स्या० । २ ओपातमागच्छि-सी०, रो० । ३ कत्तान-रो० ।
४ व-सी०, स्या०, रो० । ५ निन्नाट्टु-स्या० । ६ जुण्ण-सी०, रो० । ७-७ वधिस्स-
मेवन्ति-स्या० । ८ परिदहेस्सति-सी०, रो० ।

१२४. समप्पितो पुथुसल्लेन नागो,
अदुद्धचित्तो लुद्दकमज्झभासि ।
किमत्थयं^१ किस्स वा सम्म हेतु,
ममं वधी कस्स वायं पयोगो ॥
१२५. कासिस्स रञ्जो महेसी भदन्ते,
सा पूजिता राजकुले सुमद्दा ।
तं अद्दसा सा च ममं असंसि,
दन्तेहि अत्थो ति च^२ मं अबोच ॥ 5
१२६. बहू हि मे दन्तयुगा उळारा,
ये मे पितूनं^३ च^४ पितामहानं ।
जानाति सा कोधना राजपुत्ती,
वघत्थिका वेरमकासि बाला ॥ B 37!
10
१२७. उट्टेहि त्वं लुद्द खरं^५ गहेत्वा,
दन्ते इमे छिन्द पुरा मरामि ।
वज्जासि तं कोधनं राजपुत्ति,
नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥ 15
१२८. उट्टाय सो लुद्दो खरं गहेत्वा,
छेत्वान दन्तानि गजुत्तमस्स ।
वग्गु सुभे अप्पट्टिमे पथब्ब्या^६,
आदाय पक्कामि ततो हि खिप्पं ॥
१२९. भयट्टिता^१ नागवधेन अट्टा,
ये ते नागा अट्टदिसा विधावु ।
अदिस्वान^२ पोसं गजपच्चमित्तं,
पच्चागमु येन सो नागराजा ॥

१. किमत्थिय-स्या०, रो० । २ म-स्या० । ३-३ पितुन्न पि-रो० । ४ खुर-
रो० । ५ पथब्ब्या-रो०, पठब्ब्या-सी०, स्या० । ६ भयहिता-सी०, रो० । ७.
अदिस्व-सी०, रो० ।

१३०. ते तत्थ कन्दित्वा रोदित्वा^१ नागा,
सीसे सके पसुक ओकिरित्वा ।
अगमसु^३ ते सब्बे सकं निकेत,
पुरक्खत्वा महिसि सब्बभद्दं ॥
- 5 १३१. आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गु सुभे अप्पट्टिमे पथब्ब्या ।
सुवण्णराजीहि समन्तमोदरे,
सो लुद्धको कासिपुर उपागमि ।
उपनेसि सो राजकञ्जाय दन्ते,
10 नागो हतो हन्द इमस्स दन्ता ॥
- B 376 १३२ दिस्वान दन्तानि गजुत्तमस्स,
भत्तुप्पियस्स^३ पुरिमाय जातिया ।
तत्थेव तस्सा हृदय अफालि,
तेनेव सा कालमकासि बाला ॥
- 15 १३३. सम्बोधिपत्तो स^१ महानुभावो,
सित^४ अकासि^५ परिसाय मज्जे ।
पुच्छिसु भिक्खू सुविमुत्तचित्ता,
नाकारणे पातुकरोन्ति बुद्धा ॥
१३४. यमद्दसाथ दहरि कुमारि,
20 कासायवत्थ^६ अनगारियं चरन्ति ।
सा खो तदा राजकञ्जा अहोसि,
अह तदा नागराजा अहोसि ॥
१३५. आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स,
वग्गु सुभे अप्पट्टिमे पथब्ब्या ।
यो लुद्धको कासिपुर उपागमि,
25 सो खो तदा देवदत्तो अहोसि ॥

१ रोदित्वा-सी०, रो० । २ आगमिसु-स्या० । ३ भत्तुप्पियस्स-स्या० ।
४ व-सी०, स्या०, व-रो० । ५-५ सित अकासी-स्या० । ६ कासायवत्थ-
सी०, स्या० ।

१३६. अनावसूरं चिररत्तसंसितं,
उच्चावचं चरितमिदं पुराणं ।
वीतहरो वीतसोको विसल्लो,
सयं अभिञ्जाय अभासि बुद्धो ॥
- १३७ अह वो तेन कालेन, अहोसि तत्थ भिक्खवो ।
नागराजा तदा होमि^१, एवं धारेथ जातकं ति ॥

5

५१५. सम्भवजातकं (५)

- १३८ रज्जं च पटिपन्नास्म^२, आधिपच्चं^३ सुचीरत ।
महत्तं^४ पत्तुमिच्छामि, विजेतु पथवि इमं ॥
- १३९ धम्मेन नो अघम्मेन, अघम्मो मे न रुच्चति ।
किच्चो व धम्मो चरितो, रज्जो होति सुचीरत ॥
- १४० इध चवानिन्दिता येन, पेच्च येन अनिन्दिता ।
यसं देवमनुस्सेसु, येन पप्पोमु ब्राह्मण ॥
- १४१ योहं अत्थ च धम्म च, कत्तुमिच्छामि ब्राह्मण ।
तं त्वं अत्थ च धम्मं च, ब्राह्मणक्खाहि पुच्छितो ॥
- १४२ नाञ्जत्र विधुरा राज, एतदक्खातुमरहति^५ ।
यं त्व अत्थं च धम्म च, कत्तुमिच्छसि खत्तिय ॥
- १४३ एहि खो पहितोगच्छ, विधुरस्स उपन्तिकं ।
निक्खञ्चिम^६ सुवण्णस्स, हर गच्छ सुचीरत ।
अभिहारं इमं दज्जा^७, अत्थधम्मानुसिट्ठिया^८ ॥
- १४४ स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, विधुरस्स उपन्तिकं ।
तमइस महाब्रह्मा, असमानं सके धरे ॥

B. 377

15

20

१ होसि-सी०, स्या०, रो० । २ पटिपन्नस्मा-सी०, स्या०, रो० । ३ अधिपच्च-
रो० । ४ महत्त-स्या० । ५ तदक्खातुमरहति-सी०, स्या० । ६ निक्खरत्त-सी०;
निक्खमिमं-रो० । ७ दज्ज-स्या० । ८ अत्थधम्मानुसिट्ठिया-रो० ।

- १४५ रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरब्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्म च पुच्छेसि, इच्चन्नवि युधिट्टिलो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, विधुरक्खाहि पुच्छित्तो ॥
१४६. गङ्ग मे पिदहिस्सन्ति, न तं सक्कोमि ब्राह्मण ।
अपिधेतु महासिन्धु, त कथ सो भविस्सति ॥
१४७. न ते सक्कोमि अक्खातु, अत्थ धम्म च पुच्छित्तो ।
भद्रकारो च मे पुत्तो, ओरसो मम अत्रजो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, गन्त्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥
१४८. स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, भद्रकारस्सु^३ पत्तिक^३ ।
तमद्दस महाब्रह्मा, निसिन्न सन्धि वेस्मनि ॥
१४९. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरब्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्म च पुच्छेसि, इच्चन्नवि युधिट्टिलो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, भद्रकार पबूहि^३ मे ॥
१५०. मसकाज^४ अवहाय, गोध अनुपतामह ।
न ते सक्कोमि अक्खातु, अत्थ धम्म च पुच्छित्तो ॥
- १५१ सञ्चयो^५ नाम मे भाता, कनिट्ठो मे सुचीरत ।
त त्व अत्थ च धम्म च, गन्त्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥
- १५२ स्वाधिप्पागा भारद्वाजो, सञ्चयस्स उपत्तिक ।
तमद्दस महाब्रह्मा, निसिन्न सन्धि वेस्मनि^६ ॥
१५३. रञ्जोहं पहितो दूतो, कोरब्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्म च पुच्छेसि, इच्चन्नवि युधिट्टिलो ।
त त्व अत्थ च धम्म च, सञ्चयक्खाहि पुच्छित्तो ॥
- १५४ सदा म गिलते^७ मच्चु, साय पातो सुचीरत ।
न ते सक्कोमि अक्खातु, अत्थ धम्मं च पुच्छित्तो ॥

१ न-रो० । २-२ भद्रकारस्स सत्तिक-सी०, स्या० । ३ ब्रावीहि-रो० ।
४ मसकाच-रो० । ५ सञ्चयो-सी०, स्या०, रो० । ६ परिसति-स्या०, परीसति-
रो० । ७ गिलति-रो० ।

- १५५ सम्भवो नाम मे भ्राता, कनिष्ठो मे सुचीरत ।
त त्वं अर्थं च धम्मं च, गत्वा पुच्छस्सु ब्राह्मण ॥
- १५६ अम्भुतो^१ वत भो धम्मो, नायं अस्माकं रुञ्चति ।
तयो जना पितापुत्ता, तेसु पञ्चाय नो विदू ॥
- १५७ न तं सक्कोथ अक्खातुं, अर्थं धम्मं च पुच्छिता । 5
कथं नु दहरो जञ्जा, अर्थं धम्मं च पुच्छितो ॥
- १५८ मा नं दहरो ति उञ्जासि^२, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भव जञ्जा, अर्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १५९ यथा पि चन्दो विमलो, गच्छ आकासघातुया ।
सब्बे तारागणे^३ लोके, आभाय अतिरोचति ॥ 10
- १६० एव पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा न^४ दहरो ति उञ्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भव जञ्जा, अर्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १६१ यथा पि रम्मको मासो, गिम्हानं होति ब्राह्मण ।
अतेवञ्जेहि मासेहि, दुमपुप्फेहि सोभति ॥ 15
- १६२ एव पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो । 376
मा न दहरो ति उञ्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जञ्जा, अर्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १६३ यथा पि हिमवा ब्रह्मे, पब्बतो गन्धमादनो ।
नानाक्खेहि सञ्छन्नो, महाभूतगणालयो । 20
ओसधेहि च दिब्बेहि, दिसा भाति पवाति च ॥
- १६४ एव पि दहरूपेतो, पञ्चायोगेन सम्भवो ।
मा न दहरो ति उञ्जासि, अपुच्छित्वान सम्भव ।
पुच्छित्वा सम्भव जञ्जा, अर्थं धम्मं च ब्राह्मण ॥

१ अम्भुतो—स्या० । २ अर्थं च—सी० । ३ मञ्जासि—स्या० । ४ तारागणे—
स्या० । ५ त—सी० ।

१६५. यथा पि पावको ब्रह्मो, अच्चिमाली यसस्सिमा ।
जलमानो वने^१ गच्छे^२, अनलो कण्हवत्तनी ॥
१६६. घतासनी धूमकेतु, उत्तमाहेवनन्दहो ।
निसीथे^३ पञ्चतग्गस्मिं, पण्हतेधो^४ विरोचति ॥
- 5 १६७. एवं पि दहरूपेतो, पञ्जायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उञ्जासि, अपुच्छित्वान सम्भवं ।
पुच्छित्वा सम्भवं जञ्जा, अत्थ धम्मं च ब्राह्मण ॥
- १६८ जवेन भद्र जानन्ति, वलिवहं^५ च^६ वाहिये ।
दोहेन धेनु जानन्ति, भासमानं च पण्डितं ॥
- 10 १६९ एवं पि दहरूपेतो, पञ्जायोगेन सम्भवो ।
मा नं दहरो ति उञ्जासि, अपुच्छित्वान सम्भव ।
पुच्छित्वा सम्भव जञ्जा, अत्थं धम्म च ब्राह्मण ॥
- १७० स्वाधिप्यागा भारद्वाजो, सम्भवस्स उपन्तिक ।
तमहस महाब्रह्मा, कीळमान वहीपुरे ॥
- 15 १७१ रञ्जोह पहितो दूतो, कोरव्यस्स यसस्सिनो ।
अत्थ धम्म च पुच्छेसि^७, इच्चब्रवि युधिद्विलो ।
त त्व अत्थ च धम्मं च, सम्भवक्खाहि पुच्छित्तो ॥
- B 380 १७२ तग्घ ते अहमक्खिस्स, यथा पि कुसलो तथा ।
राजा च खो तं^८ जानाति, यदि काहति वा न वा ॥
- 20 १७३ अज्ज सुवे ति ससेय्य, रञ्जा पुट्ठो सुचीरत ।
मा कत्वा अवसी राजा, अत्थे जाते युधिद्विलो ॥
- १७४ अज्जत्तञ्जेव संसेय्य, रञ्जा पुट्ठो सुचीरत ।
कुम्मग्ग न निवेसेय्य, यथा मूळ्हो अचेतसो ॥
- १७५ अत्तान नातिवत्तेय्य, अधम्मं न समाचरे ।
25 अतित्थे नप्पतारेय्य^९, अनत्थे न युतो सिया ॥

१-१. वर कच्छे-सी०, रो० । २. निस्सिवे-स्या० । ३. वहुतेधो-स्या० ।
४-४. वलिवहं-सी०, रो०; वलिवहं-स्या० । ५. पुच्छस्तु-सी०, रो० । ६. व-
रो० । ७. नप्पतारेय्य-सी०, नप्पतरेय्य-रो० ।

- १७६ यो च एतानि ठानानि, कर्तुं जानाति खत्तियो ।
सदा सो बद्धते^१ राजा, सुवकपक्खेव चन्दिमा ॥
१७७. नातीनं च पियो होत्ति, मित्तेसु च विरोचति ।
कायस्स भेदा सप्पञ्जो, सर्गं सो उपपज्जती ति ॥

५१६. महाकपिजातकं (६)

- १७८ वाराणस्य^२ अहू राजा, कासीनं रदुवद्धनो । 5
मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो^३, अगमासि मिगाजिनं^४ ॥
१७९. तत्थ ब्राह्मणमद्विखि, सेतं चित्रं किलासिनं ।
विद्धस्तं कोविळार^५ व^६, किसं^७ धमनिसन्थतं ॥
- १८० परमकारुञ्जत पत्तं, दिस्वा किच्छगतं नरं ।
अवच ब्यम्हितो राजा, यक्खानं कतमो नुसि ॥ 10
१८१. हत्थपादा च ते सेता, ततो सेततरं^८ सिरो ।
गत्तं कम्मासवण्णं^९ ते^{१०}, किलासबहुलो चसि ॥
- १८२ वट्टनावळि^{११} सङ्कासा, पिट्ठि ते निन्नतुन्नता ।
कालपब्बा^{१२} व^{१३} ते अङ्गा, नाञ्ज पस्सामि एदिसि ॥
- १८३ उग्घट्टपादो^{१४} तसितो, किसो धमनिसन्थतो । 15 B.
आतो आतत्तरूपोसि^{१५}, कुतोसि^{१६} कत्थ गच्छसि^{१७} ॥
१८४. दुइसी अप्पकारोसि, दुब्बण्णो भीमदस्सनो ।
जनेत्ति^{१८} या पि ते माता, न तं इच्छेद्य पस्सितुं ॥
१८५. किं कम्ममकर^{१९} पुब्बे, कं^{२०} अवज्झं^{२१} अघातयि ।
किब्बिसं थं करित्वान, इदं दुक्खं उपागमि ॥ 20

१ बद्धते-सी० । २ वाराणस-सी०, रो० । ३ मित्तामच्चपरिव्यूळ्हो-सी०, रो० । ४ मिगाजिर-सी०; मिगाजिर-रो० । ५-५ कुविळारव-रो० । ६ कीसं-स्या० । ७ सेततरो-रो० । ८-८. कम्मासवण्णन्तो-सी० । ९. वट्टनावळि-रो० । १०-१०. कालपब्बाव-सी०, कालपब्बा व-स्या०; कालपब्बा व-रो० । ११. उग्घट्टपादो-स्या० । १२ अतिरूपोसि-स्या० । १३-१३ कुतोसु त्व अगच्छसि-रो० । १४. जनेत्ती-सी० । १५. कम्ममकरा-सी०, स्या०, रो० । १६-१६. किं अवज्झि-सी०; किं ०-स्या० ।

- १८६ तग्ध ते अहमन्निखस्स, यथा पि कुसलो तथा ।
सच्चवादि हि लोकस्मि, पससन्तीघ पण्डिता ॥
- १८७ एको चर गोगवेसो, मूळ्हो^१ अञ्चसरि वने ।
अरञ्जे ईरिणे^२ विवने^३, नानाकुञ्जरसेविते ॥
- 5 १८८. वाळमिगानुचरिते, विप्पनट्टोस्मि कानने ।
अचरिं तत्थ सत्ताह, खुप्पिपाससमप्पितो^४ ॥
- १८९ तत्थ तिन्दुकमद्दन्निख, विसमट्ट बुभुन्निखतो ।
पपातमभिलम्बन्त, सम्पन्नफलघारिणं ॥
१९०. वातस्सितानि^५ भक्खेसि, तानि रुच्चिसु मे भुस ।
10 अतित्तो रुक्खमारुहिं^६, तत्थ हेस्सामि आसितो^७ ॥
१९१. एक मे भक्खित आसि, दुतिय अभिपत्थित ।
ततो सा भञ्जथ साखा, छिन्ना फरमुना विय ॥
- १९२ सोह सहा व साखाहि, उद्धपादो^८ अवसिरो ।
अप्पत्तिट्ठे अनालम्बे, गिरिदुग्गस्मि पापत ॥
- 15 १९३. यस्मा च वारि गम्भीर, तस्मा न समपज्जिसं^९ ।
तत्थ सेसि निरानन्दो, अनूना दस रत्तियो ॥
१९४. अयेत्थ कपि मागच्छि^{१०}, गोनङ्गुलो^{११} दरीचरो ।
साखाहि साख विचरन्तो, खादमानो दुमप्फल ॥
- 18 १९५ सो मं दिस्वा किस पण्डु, कारुञ्जमकर^{१२} मयि ।
अम्भो को नाम सो एत्थ, एवं दुक्खेन अट्टितो ॥
- 20 १९६ मनुस्सो अमनुस्सो वा, अत्तान मे पवेदय ।
तस्सञ्जलि पणामेत्वा, इद वचनमब्रवि ॥

१ मूळ्हो-स्या० । २ इरीणे-म० । ३ वने-रो० । ४ खुप्पिपासा०-सी०,
रो० । ५ वातसीतानि-सी०, रो० । ६ रुक्खमारुह्य-सी०, स्या० । ७ अस्सितो-
स्या० । ८ उद्धपादो-सी०, रो० । ९ समपज्जिसि-सी०, समपज्जिस-रो० । १०
मागच्छि-स्या० । ११ गोनङ्गुलो-सी० । १२ कारुञ्जमकर-सी० ।

- १६७ मनुस्सोह ब्यसम्पत्तो^१, सा मे नत्थि इतो गति ।
तं वो वदामि भद्दं वो^२, त्व च मे सरणं भव ॥
- १६८ गरु^३ सिल गहेत्वान, विचरी^४ पब्बते कपि ।
सिलाय योगं^५ कत्वान, निसभो एतदन्नवि ॥
१६९. एहि मे पिट्ठिमारुह्, गीवं गण्हाहि बाहुभि^६ । 5
अहं तं उद्धरिस्सामि, गिरिदुग्गत^७ वेगसा ॥
- २०० तस्स तं वचन सुत्वा, वानरिन्दस्स सिरीमतो ।
पिट्ठिमारुह् घीरस्स, गीव बाहाहि अग्गहि ॥
- २०१ सो म ततो समुट्ठासि, तेजस्सी^८ बलवा कपि ।
विहञ्जमानो किञ्छेन, गिरिदुग्गत वेगसा ॥ 10
- २०२ उद्धरित्वान मं सन्तो, निसभो एतदन्नवि ।
इद्ध मं सम्म रक्खस्सु, पस्सुपिस्स मुहुत्तक ॥
- २०३ सीहा^९ व्यग्घा च दीपी^{१०} च, अञ्छकोकतरञ्छयो ।
ते म पमत्तं हिसेय्यु, ते त्वं दिस्वा निवारय^{११} ॥
- २०४ एवं मे परित्तातून^{१२}, पस्सु पि सो मुहुत्तकं । 15
तदाहं पापिकं दिट्ठि, पटिलच्छि अयोनिसो ॥
- २०५ भक्खो अय मनुस्सानं, यथा चञ्जे वने मिगा ।
यं नूनिमं वधित्वान, छातो खादेय्य वानर ॥
- २०६ असितो^{१३} च गमिस्सामि, मंसमादाय सम्बलं ।
कन्तारं नित्थरिस्सामि, पाथेय्यं मे भविस्सति ॥ 20
- २०७ ततो सिल गहेत्वान, मत्थक सन्निताळयि ।
मम गत्तकिलन्तस्स^{१४}, पहारो दुब्बलो अहु ॥

१ वसम्पत्तो-स्या०, रो० । २ ते-स्या० । ३ गरु-सी०, रो० । ४ विचरि-
सी०, रो० । ५ योत्त-स्या० । ६ बाहुहि-सी०, स्या०, रो० । ७ गिरिदुग्गतो-सी०,
रो० । ८ तेजस्सि-सी०, तेजसी-स्या०, रो० । ९ सीह-रो० । १० दीपि-स्या० ।
११ वारया-रो० । १२ परित्तातून-रो० । १३ आसितो-रो० । १४ भक्त-सी०,
स्या०, हृत्थ-रो० ।

B. 383

- २०८ सो च वेगेनुदम्पत्तो, कपि रहिरमक्खितो ।
अस्सुपुण्णेहि नेत्तेहि, रोदन्तो म उदिवक्खति ॥
- २०९ माय्योम करि भद्दन्ते, त्व च नामेदिसं करि ।
त्व च खो नाम दीघायु^१, अञ्जे^२ वारेत्तुमरहसि ॥
- २१० अहो वत रे पुरिस, ताव दुक्करकारक ।
एदिसा विसमा दुग्गा, पपाता उद्धतो^३ मया ॥
- २११ आनीतो परलोका व, दुग्भेय्यं म अमञ्जथ ।
त तेन पापघम्मेन, पाप पापेन चिन्तित ॥
- २१२ मा हेव त्व अघम्मट्ट, वेदन कटुक फुसि ।
मा हेव पापकम्म त, फल वेळु व त वधि ॥
- २१३ तयिमेनत्थि विस्सासो, पापघम्मं^४ अस्ञ्जत^५ ।
एहि मे पिट्टितो गच्छ, दिस्समानो व सन्तिके ॥
- २१४ मुत्तोसि^६ हत्था वाळान, पत्तोसि मानुसि पदं ।
एस मग्गो अघम्मट्ट, तेन गच्छ यथासुख ॥
- २१५ इद वत्वा गिरिचरो, रहदे^७ पक्खल्य^८ मत्थक ।
अस्सूनि सम्पमज्जित्वा, ततो पव्वतमारहि ॥
- २१६ सोह तेनाभिसत्तोस्मि, परिळाहेन अट्टितो ।
ड्हमानेन गत्तेन, वारि पातु उपागमि ॥
- २१७ अग्गिना विथ सन्तत्तो, रहदो रहिरमक्खितो ।
पुव्वलोहितसङ्कासो, सब्बो मे समपज्जथ ॥
- २१८ यावन्तो उदबिन्धूनि, कायस्मि निपतिसु मे ।
तावन्तो गण्ह^९ जायेथ, अद्धवेलुवसादिसा^{१०} ॥
- २१९ पभिन्ना पग्घरिसु मे, कुणपा पुव्वलोहिता ।
येन येनेव गच्छामि, गामेसु निगमेसु च ॥

१ दीघायु-रो० । २ अञ्ज-रो० । ३ उद्धतो-रो० । ४-५ पापघम्म
अमञ्जथ-रो० । ६ मुत्तोसि-सी० । ७ रहिर-स्या० । ८ पक्खल्य-सी० ।
९ गण्ह-सी०, रो०, गण्ह-स्या० । १० अद्धवेलुवसादिसा-सी०, अद्धवेलुवसादिसा-
स्या० ।

२२०. दण्डहृत्था निवारिन्ति, इत्थियो पुरिसा च मं ।
ओक्किता^१ पूतिगन्धेन, मास्सु ओरेन आगमा ॥ B. 384
२२१. एतादिस इद दुक्खं, सत्त वस्सानि दानि मे ।
अनुभोमि सकं कम्म, पुब्बे दुक्कटमत्तनो^२ ॥
२२२. तं वो ववामि भद्दन्ते^३, यावन्तेत्थ समागता ।
मास्सु मित्तान^४ दुब्बिभत्थो, मित्तदुब्भो हि पापको ॥ 5
२२३. कुट्टी किलासी भवति, यो मित्तानिघ^५ दुब्भति ।
कायस्स भेदा मित्तद्दु^६, निरयं सोपपज्जती ति ॥

५१७. दकरवखसजातकं (७)

२२४. सचे वो बुद्दमानानं, सत्तन्नं उदकण्णवे ।
मनुस्सबलिमेसानो, नावं गण्हैय्य रक्खसो ।
अनुपुब्बं कथं दत्त्वा, मुञ्चेसि दकरवखसा^७ ॥ 10
२२५. मातरं पठमं दज्ज, भरियं दत्वान भातरं ।
ततो सहायं दत्वान, पञ्चमं दज्जं ब्राह्मणं ।
छट्ठाहं दज्जमत्तानं, नेव दज्जं महोसधं ॥
२२६. पोसेता ते जनेत्ती च, दीघरत्तानुकम्पिका ।
छम्भी^{१०} तयि पदुस्सति^{१०}, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
अञ्ज उपनिसं कत्वा, वधा तं परिमोचयि ॥ 15
२२७. त तादिसि पाणदादि, ओरसं गम्भधारिणि^{११} ।
मातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरवखनो ॥
२२८. दहरा वियलङ्कार, धारेति^{१२} अपिळ्ळन्धन^{१३} ।
दोवारिके अनीकट्ठे, अतिवेल पज्जघति ॥ 20

१. ओक्किणा-सी० । २. दुक्कटमत्तनो-रो० । ३. भद्द वो-सी०, रो० । ४. मित्तान-रो० । ५. मित्तानीघ-स्या० । ६. मित्तदुब्भो-स्या० । ७. दकरवखतो-रो० । ८. दज्ज-स्या० । ९. दज्ज-रो० । १०-१०. छम्भी तयि पदुदुस्सि-सी०, छम्भि तयि वदुदुस्सि-स्या० । ११. गम्भधारिणि-सी० । १२. धारेति-सी० । १३. अपिळ्ळन्धन-स्या० ।

B 985

२२९. अथो^१ पि पट्टिराजूनं, सयं दूतानि सासति ।
मातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३०. इत्थिगुम्बस्स^२ पवरा, अच्चन्तं^३ पियभाणिनी^४ ।
अनुग्गता^५ सीलवती, छाया व अनपायिनी ॥
२३१. अक्कोघना पुञ्जवती^६, पण्डिता अत्थदस्सिनी ।
उब्बरि केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३२. खिड्डारतिसमापन्नं, अनत्थवसमागतं ।
सा म सकान पुत्तानं, अयाचं याचते धन ॥
२३३. सोहं दवामि सारत्तो^७, बहुं उच्चावचं धनं ।
सुदुच्चज च्चजित्वान, पच्छा सोचामि दुम्मनो ।
उब्बरि तेन दोसेन, दज्जाहं^८ दकरक्खिनो ॥
२३४. येनोचिता जनपदा^९, आनीता च पटिग्गह ।
आभतं पररज्जेभि^{१०}, अभिद्वाय बहु^{१०} धन ॥
२३५. धनुग्गहान पवर, सूरं तिखिणमन्तिनं ।
भातरं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२३६. येनोचिता^{११} जनपदा, आनीता च पटिग्गह ।
आभतं पररज्जेभि, अभिद्वाय बहु धन ॥
२३७. धनुग्गहान पवरो, सूरु तिखिणमन्ति च ।
मयाय^{१२} सुखितो राजा, अत्तिमञ्जति दारको ॥
२३८. उपट्टान पि मे अय्ये, न सो एत्ति यथा पुरे ।
भातरं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२३९. एकरत्तेन उभयो, त्व चेव धनुसेख च^{१३} ।
उभो जातेत्थ पञ्चाला, सहाया सुसमावया ॥

१ ततो-सी० । २ इत्थीगुम्बस्स-स्या० । ३-३ अच्चन्त पिय वाणिनी-सी०, रो० । ४ अनुब्बता-स्या० । ५ पुञ्जवती-सी०, रो० । ६ सारत्तो-स्या० । ७ दज्जाभि-सी० । ८ जानपदा-सी०, स्या०, रो० । ९ पररज्जेहि-सी० । १० बहु-स्या० । ११-मयोचिता-सी०; मयाचिता-रो० । १२ मया सो-सी०, रो० । १३-वा-सी०, स्या०, रो० ।

२४०. चरिया तं अनुबन्धित्यो, एकदुक्खसुखो तव ।
उस्सुक्को^१ ते दिवारत्ति, सब्बकिञ्चेसु व्यावटो^२ ।
सहायं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२४१. चरिया^३ मं^४ अयं अय्ये, पजग्घित्यो^५ नया सह ।
अज्जा पि तेन वण्णेन, अतिवेलं पजग्घति ॥ ५
२४२. उब्बरियापिहं^६ अय्ये, मन्तयामि रहोगतो ।
अनामन्तो^७ पविसति, पुब्बे अप्पटिवेदितो ॥
२४३. लद्धारो^८ कतोकासो, अहिरिकं^९ अनादरं ।
सहायं तेन दोसेन, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥
२४४. कुसलो सब्बनिमित्तानं, रत्तञ्जू^{१०} आगतागमो ।
उप्पाते^{११} सुपिने युत्तो, निथ्याने च पवेसने ॥ १०
२४५. पट्ठो^{१२} भूमन्तलक्खस्मिं, नक्खत्तपदकोविदो ।
ब्राह्मणं केन दोसेन, दज्जासि दकरक्खिनो ॥
२४६. परिसायं पि मे अय्ये, उम्मीलित्वा^{१३} उदिक्खति ।
तस्मा अच्चभमं लुद्धं, दज्जाहं दकरक्खिनो ॥ १५
२४७. ससमुद्दपरियायं, महिं सागरकुण्डलं ।
वसुन्वरं आवससि^{१४}, अमच्चपरिवारितो ॥
२४८. चातुरन्तो महारट्ठो, विजितावी महव्वलो ।
पथव्या एकराजासि, यसो ते विपुलं गतो ॥
२४९. सोळसित्थिसहस्सानि, आमूत्तमणिकुण्डला ।
नानाजनपदा नारी, देवकञ्जूपमा सुभा ॥ २०
२५०. एवं सब्बङ्गसम्पन्नं, सब्बकामसमिद्धिनं ।
सुखितानं पियं दीघं, जीवितं आहु खत्तिय ॥

१. उस्सुक्को-सी० । २. व्यावटो-सी०; पावटो-स्या० । ३-३. चरियाय-
सी० । ४. सज्जग्घित्यो-स्या० । ५. उब्बरियापिमे-सी० । ६. अनामन्ता-सी० । ७.
लद्धारो-सी०, रो० । ८. अहिरिकं-स्या० । ९. रत्तञ्जू-सी०, स्या०, रो० । १०.
उप्पदे-सी०, स्या० । ११. पट्ठो-सी०, रो०; पठो-स्या० । १२. मालयित्वा-सी०; उन्नि-
लित्वा-स्या० । १३. आवससि-सी० ।

B. 387

२५१. अथ त्वं केन वण्णेन, केन वा पन हेतुना ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाण चजसि दुच्चजं ॥
२५२. यतो पि आगतो अय्ये, मम हत्थ महोसघो ।
नाभिजानामि धीरस्स, अनुमत्तं पि दुक्कटं^१ ॥
२५३. सचे च^२ किस्मिचि^३ काले, मरण मे पुरे सिया ।
सो^४ मे पुत्ते^५ पपुत्ते च, सुखापेय्य महोसघो ॥
२५४. अनागतं पच्चुप्पन्न, सब्बमत्थ पि^६ पस्सति^७ ।
अनापराधकम्मन्त, न दज्जं दकरक्खिनो ॥
२५५. इदं सुणाथ^८ पञ्चाला, चूळनेय्यस्स^९ भासितं ।
पण्डितं अनुरक्खन्तो, पाण चजति दुच्चजं ॥
२५६. मातु भरियाय भातुच्च^{१०}, सखिनो ब्राह्मणस्स च ।
अत्तनो चा पि पञ्चालो, छन्नं चजति जीवितं ॥
२५७. एव महत्थिका^{११} पञ्जा, निपुणा साघुचिन्तिनी ।
दिट्ठधम्महितत्थाय^{१२}, सम्परायसुखाय चा ति ॥

५१८. पण्डरनागराजजातकं^{१०} (८)

२५८. विकिण्णवाचं अनिगुह^{११} मन्त,
असञ्जतं अपरिचक्खितारं ।
भयं तमन्वेति सयं अबोधं,
नागं यथा पण्डरक सुपण्णो ॥
२५९. यो गुह्यमन्त परिरक्खनेय्य,
मोहा नरो संसति हासमानो^{१२} ।
त भिन्नमन्त भयमन्वेति खिप्प,
नागं यथा पण्डरकं सुपण्णो ॥

१ दुक्कट-सी० । २-२ पि किस्मिचि-स्या० । ३-३ पुत्ते वमे-सी०, स्या०, रो० । ४-४ विपस्सति-सी०, स्या०, रो० । ५ सुणाथ-सी० । ६ चूळनीयस्स-सी० । ७ मातु च-स्या० । ८ महिद्धिया-स्या० । ९ दिट्ठधम्मे हितत्थाय-सी० । १० पण्डरकजातक-सी०, स्या०, पण्डरकातक-रो० । ११-११ अनिगुह-रो० । १२ भासमानो-सी०, रो० ।

२६०. नानुमित्तो गहं अत्थं, गुय्हं वेदितुमरहति^१ ।
सुमित्तो च असम्बुद्धं, सम्बुद्धं वा अनत्थ वा ॥
२६१. विस्सासमापज्जिमह^२ अचेलो^३,
समणो अयं सम्मतो भावितत्तो ।
तस्साहमक्खिं विवारी^४ गुय्हमत्थं,
अतीतमत्थो कपण^५ रुदामि ॥
२६२. तस्साहं परमं^६ ब्रह्मो गुय्हं,
वाचं हि म नासक्खिं^७ सयमेतु ।
तप्पक्खतो हि भयमागत ममं^८,
अतीतमत्थो कपणं रुदामि ॥
२६३. यो वे नरो सुहदं मञ्जमानो,
गुय्हमत्थं संसति दुक्कुलीने ।
दोसा भया अथ वा रागरत्ता^९,
पल्लत्थितो^{१०} बालो असंसयं सो ॥
२६४. तिरोक्खवाचो असतं पविट्ठो,
यो सङ्गतीसु मुदीरेति^{११} वाक्यं ।
आसीविसो दुम्मुखोत्याहु तं नरं,
आरा आरा^{१२} संयमे तादिसम्हा ॥
२६५. अन्नं पानं कासिकचन्दनं^{१३} च,
मनापित्थियो^{१४} मालमुच्छादनं च ।
ओहाय गच्छामसे सब्बकामे,
सुपण्ण पाणूपगता व त्यम्हा ॥
२६६. को नीघ तिण्णं गरहं उपेति,
अस्मिंध लोके पाणभू नागराज ।

१ वेदितुं-रो० । २-२ विस्सासमापज्जिमह अचेलो-सी०, ० अचेलो-रो० ।
३ विवरं-सी० । ४ कपणो-रो० । ५ पुरिसि-सी० । ६ नासक्खि-रो० । ७
मम-सी०, स्या०, रो० । ८ रागरत्तो-सी०, स्या०, रो० । ९ पल्लित्थितो-स्या०,
पल्लित्थो-रो० । १० मुदिरिति-स्या० । ११ अरा-रो० । १२ कासिक ०-रो० ।
१३ मनापिट्ठियो-रो० ।

- समथो सुपण्णो अथ वा त्वमेव^१,
किंकारणा पण्डरकगहीतो^२ ॥
- B 389 २६७. समणो ति^३ मे सम्मतत्तो अहोसि,
पियो च मे मनसा भावितत्तो ।
5 तस्साहमक्खि विवारि गुह्मत्थ,
अतीतमत्थो कपणं रुदामि ॥
२६८. न चत्थि सत्तो अमरो पथब्बा^४,
पञ्चाविघा नत्थि न निन्दितब्बा ।
सच्चेन^५ धम्मेन धितिया^६ दमेन,
10 अलब्भमब्बाहरती^७ नरो इघ ॥
२६९. मातापिता परमा बन्धवान,
नास्स ततियो अनुकम्पकत्थि ।
तेसं पि गुह्मं परमं न ससे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥
- 15 २७०. मातापिता भगिनी भातरो च,
सहाया^८ वा यस्स होन्ति सपक्खा ।
तेसं पि गुह्मं परमं न संसे,
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥
- 20 २७१. भरिया चे पुरिसं वज्जा, कोमारी पियभाणिनी ।
पुत्तरूपयसूपेता वातिसङ्कपुरक्खता,
तस्सा पि गुह्मं परमं न ससे ।
मन्तस्स भेदं परिसङ्कमानो ॥
२७२. न गुह्मत्थं विवरेय्य, रक्खेय्य न यथा निर्धि ।
न हि पातुकवो साधु, गुह्मो अत्थो पजानता ॥
- 25 २७३. थिया गुह्मं न संसेय्य, अमित्तस्स च पण्डितो ।
यो चामिसेन संहारी, हृदयत्थेनो च यो नरो ॥

१ त्वमेव-रो० । २ पण्डरक गहीतो-स्या० । ३ हि-स्या० । ४ पक्खा-
सी०, स्या०, पथब्बा-रो० । ५ सच्चेन च-स्या० । ६ धिया-सी०, रो० । ७
लब्भमब्बाहरती-रो० । ८ सहाय-रो० ।

२७४. गुह्यमत्थं असम्बुद्धं, सम्बोधयति यो नरो ।
मन्तभेदभया तस्स, दासभूतो तितिक्खति ॥
२७५. यावन्तो पुरिसस्सत्थं, गुह्यं जानन्ति मन्तिनं ।
तावन्तो तस्स उब्बेगा, तस्मा गुह्यं न विस्सजे ॥
२७६. विविच्च भासेय्य दिवा रहस्सं,
रत्ति गिरं नातिवेलं पमुञ्चे ।
उपस्सुतिका हि सुणन्ति मन्तं,
तस्मा मन्तो खिप्पमुपेति भेदं ॥
२७७. यथा पि अस्स^१ नगरं महन्तं,
अद्वारक^२ आयसं भद्दसालं ।
समन्तखातापरिखाउपेतं,
एवं पि भे ते इघ गुह्यमन्ता ॥
२७८. ये गुह्यमन्ता अविकिण्णवाचा,
दळ्हा सदत्थेसु नरा दुजिब्हा^३ ।
आरा अमित्ता ब्यवजन्ति^४ तेहि,
आसीविसा वारिव सत्तुसङ्घा^५ ॥
२७९. हित्वा घरं पब्बजितो अचेलो,
नगो मुण्डो चरति घासहेतु ।
तम्हि^६ नु खो विवरि गुह्यमत्थं,
अत्था च घम्मा च अपगगतम्हा^७ ॥
२८०. कथंकरो ह्योति^८ सुपण्णराज,
किसीलो केन वतेन वत्तं ।
समणो चरं हित्वा ममायितानि,
कथंकरो सग्गमुपेति ठानं ॥

१ अयो-स्या० । २ आद्वारक-रो० । ३ दुजिब्हा-स्या०, रो० । ४ व्यवजन्ति-
रो० । ५ सत्तुसङ्घा-सी० । ६ तम्ही-रो० । ७ अपगगतम्हा-स्या०,
अपगतम्हा-रो० । ८ चाहि-रो० ।

२८१. हिरिया तितिक्खाय दमेनुपेतो^१,
अक्कोघनो पेसुणिय^२ पहाय ।
समणो चर हित्वा ममायितानि^३,
एवंकरो सग्गमुपेति ठान ॥
- B ३९१ 5 २८२ माता व पुत्त तरुण तनुज्ज^४,
सम्पस्सता^५ सब्बगत्तं फरेति ।
एवं पि मे त्व पानुरहु दिजिन्द,
माता व पुत्तं अनुकम्पमानो ॥
- 10 २८३. हन्दज्ज त्व मुञ्च^६ वघा दुजिब्ब,
तयो हि पुत्ता न हि अञ्जो अत्थि ।
अन्तेवासी दिन्नको अत्रजो च,
रज्जस्सु^७ पुत्तञ्जतरो मे अहोसि ॥
- 15 २८४. इच्चेव वाक्य विसज्जी^८ सुपण्णो,
भुम्य^९ पतिट्ठाय दिजो दुजिब्बं ।
मुत्तज्ज त्वं सब्बभयातिवत्तो,
थलूदके होहि भयाभिगुत्तो ॥
- 20 २८५. आतङ्किनं यथा कुसलो भिसक्को,
पिपासितानं रहदो व सीतो ।
वेस्म यथा हिमसीतट्टितान^{१०},
एवं पि ते सरणमहं भवामि ॥
- 20 २८६. सन्धि^{११} कत्वा अभित्तेन, अण्डजेन जलाबुज ।
विवरिय दाठ सेसि^{१२}, कुतो त^{१३} भयमागत^{१४} ॥
- २८७ सङ्केथेव अमित्तिस्मिं^{१५}, मित्तिस्मिं पि न विस्ससे ।
अभया भयमुप्यन्नं, अपि मूलानि कन्तति ॥

१ दमेन खन्तिया-सी०, स्या०, रो० । २ पेसुणिय-सी० । ३ ममायितानि-सी० ।
४ तनुज-रो० । ५ सम्पस्सत-सी०, रो० । ६ मुञ्च-सी०, स्या० । ७ रज्जस्सु-
सी०, स्या०, रो० । ८ विसज्जि-स्या०, विसज्जी-रो० । ९ भुम्य-सी०, स्या०,
भुम्या-रो० । १० हिमसिसिरट्टितान-रो० । ११ सन्धि-स्या० । १२ सयसि-सी०,
रो०, पस्ससि-स्या० । १३-१३ ते भयमागतो-सी० । १४ अभित्ति-सी० ।

२८८. कयं नु विस्ससे त्यम्हि, येनासि कलहो कतो ।
निच्चयत्तेन ठातब्बं, सो दिसम्भि^१ न रज्जति ॥
२८९. विस्सासये न च तं^२ विस्सयेय्यं,
असङ्कितो सङ्कितो च भवेय्य ।
तया तया विञ्जू परक्कमेय्य, 5
यया यया भावं परो न जञ्जा ॥
२९०. ते देववण्णा^३ सुखुमालरूपा,
उभो समा सुजया^४ पुञ्जखन्वा^५ ।
उपागमुं करं^६ पियं^७ अचेलं,
मिस्सीभूता अस्सवाहा व नागा ॥ 10
२९१. ततो ह्वे पण्डरको अचेलं,
सयमेवुपागम्म इदं अवोच ।
मुत्तज्जहं सव्वभयातिवत्तो,
न हि^८ नून तुहं मनसो पियम्हा ॥
२९२. पियो हि मे आसि सुपण्णराजा,
असंसयं पण्डरकेन सच्चं ।
सो रागरत्तो व^९ अकासिमेत,
पापकम्मं^{१०} सम्पजानो न मोहा ॥ 15
२९३. न मे पियं अप्पियं वा पि होति,
सम्पस्सतो लोकमिमं पर च ।
सुसञ्जतानञ्चि^{११} वियञ्जनेन,
असञ्जतो लोकमिमं चरासि ॥ 20
२९४. अनरियावकासोसि अनरियोवासि^{१२},
असञ्जतो सञ्जतसन्निकासो ।

१ विस्सम्हि - रो० । २-२ न विस्सयेय्य - सी०, स्या०, रो० । ३. देववण्णा - रो० ।
४ सुजयो - सी०, रो० । ५ पुञ्जखन्वा - स्या०, पुञ्जगन्वा - रो० । ६-६. कारम्भियं -
सी०, रो० । ७ ह - रो० । ८. च - सी०, स्या० । ९. पापं कम्मं - सी०, रो० । १०.
अनरियो वासि - सी०, रो०, अनरियोव हासि - स्या० ।

कण्हाभिजातिकोसि अनरियरूपो^१,
पापं बहूँ दुच्चरितं अचारि ॥

२९५. अद्दुस्स तुव दुब्भि^२, दुब्भी^३ च पिप्पुणो^४ चसि ।
एतेन सच्चवज्जेन, मुद्धा ते फलतु सत्तघा ॥

5 २९६. तस्मा हि मित्तान न दुब्भितव्वं,
मित्तदुब्भा^५ पापियो नत्थि अञ्जो ।
आसित्तसत्तो निहतो पथव्या,
इन्दस्स वाक्येन हि संवरो हतो ति ॥

५१९. सम्बुलाजातकं (९)

B 293

२९७. का वेधमाना गिरिकन्दराय,
एका तुवं तिट्ठसि संहित्थे^६ ।
पुट्ठासि मे पाणिपमेय्यमज्झे,
अक्खाहि मे नामं च बन्धवे च ॥

10

२९८. ओभासय वनं रम्म, सीहव्यग्घनिसेवित ।
का वा त्वमसि कल्याणि, कस्स वा त्वं सुमज्झिने ।
अभिवादेमि त भद्दे, दानवाहं नमत्थु ते ॥

15

२९९. यो पुत्तो कासिराजस्स, सोत्थिसेनो ति तं विदू ।
तस्साह सम्बुला भरिया, एवं जानाहि दानव ।
अभिवादेमि तं भन्ते^७, सम्बुलाहं नमत्थु ते ॥

३००. वेदेहपुत्तो भदन्ते, वने बसति आतुरो ।
तमह रोगसम्मत्तं, एका एकं उपट्ठहं^८ ॥

20

३०१. अहं च वनमुञ्छाय, मधुमसं मिगाबिलं ।
यदा हरामि तं भक्खो, तस्स नूनज्ज नाघति ॥

३०२. कि वने राजपुत्तेन, आतुरेन करिस्ससि ।
सम्बुले परिचिण्णेन, अहं भत्ता भवामि ते ॥

१ अनरीयरूपो-स्या० । २ दुब्भि-रो० । ३ दुब्भी-रो० । ४ पिप्पुणो-सी० । ५
मित्तदुब्भा हि-स्या०, मित्तदुब्भा-रो० । ६ सम्बुल जातक-रो० । ७ सच्चवज्जे-सी०, रो०,
सच्चि वृत्त-स्या० । ८ न-सी० । ९-९ भदन्ते-सी०, स्या० । १० उपट्ठहि-सी० ।

३०३. सोकट्टाय दुरत्ताय, किं रूपं विज्जते मम ।
अञ्च परियेस भद्दन्ते, अभिरूपतरं मया ॥
३०४. एहिमं गिरिमाख्ह, भरिया मे^१ चतुस्सता ।
तासं त्वं पवरा ह्रीहि, सब्बकामसमिद्धिनी ॥
३०५. नून^२ तारकवण्णाभे^३, यं किञ्चि मनसिच्छसि । 5
सब्बं तं पचुरं मय्हं, रमस्स्वज्ज^४ मया सह ॥
३०६. नो चे तुवं^५ महसेय्यं, सम्बुले कारयिस्ससि ।
अलं त्वं पातरासाय, पण्हे^६ भक्खा भविस्ससि ॥
३०७. तं च सत्तजटो लुद्धो, कळारो पुरिसादको । B :
वने नाथं अपस्सन्तिं, सम्बुलं अग्गही भुजे ॥ 10
३०८. अधिपत्ता पिसाचेन, लुद्धेनामिसचक्खुना ।
सा च सत्तुवसम्पत्ता, पतिभेवानुसोचति ॥
३०९. न मे इदं तथा दुक्खं, यं मं खादेय्य रक्खसो ।
यं च^७ मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्चथा ॥
३१०. न सन्ति देवा पवसन्ति नून, 15
न हि^८ नून सन्ति इध लोकपाला ।
सहसा करोन्तानमसञ्जतानं,
न हि नून सन्ति पटिसेधितारो ॥
३११. इत्थीनमेसा पवरा यसस्सिनी,
सन्ता समा अग्गिरिवुग्गतेजा । 20
तञ्चे तुवं रक्खसादेसि कञ्जं,
मुद्धा च^९ हि^{१०} सत्तथा ते फलेय्य ।
मा त्वं दही^{११} मुञ्च पतिब्बताय^{१२} ॥

१. मय्ह-सी०, स्या०, रो० । २. ननु-सी०, स्या०, रो० । ३. हाटकवण्णाभे-
रो० । ४. रमस्सुज्ज-सी०, स्या० । ५. त्व-सी० । ६. पञ्जे-सी०, मञ्जे-रो० । ७.
चे-रो० । ८. ह-रो० । ९-९. वहि-रो० । १०. दहि-सी०, स्या०, जही-रो० । ११.
पतिब्बता सा-सी० ।

३१२. सा च अस्सममागच्छि^१, पमुत्ता पुरिसादका ।
नीळ^२ पळिन^३ सकुणी व, गतसिङ्ग व आलय ॥
- ३१३ सा तत्थ परिदेवेसि, राजपुत्ती यसस्सिनी ।
सम्बुला उतुमत्तक्खा, वने नाथ अपस्सन्ती ॥
- 5 ३१४. समणे ब्राह्मणे वन्दे, सम्पन्नचरणे इसे ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हम्हि^४ सरण गता ॥
३१५. वन्दे सीहे च व्यग्घे च, ये च अञ्जे वने मिगा ।
राजपुत्त अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
३१६. तिणा^५ लतानि ओसब्बो, पव्वतानि वनानि च ।
10 राजपुत्त अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
- B. 395 ३१७. वन्दे इन्दीवरीसाम^६, रत्तिं^७ नक्खत्तमालिनिं ।
राजपुत्त अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरणं गता ॥
- ३१८ वन्दे भागीरथिं^८ गङ्ग, सवन्तीन पटिग्गह ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
- 15 ३१९. वन्दे अह पव्वतराजसेट्ठं, हिमवन्त सिलुच्चय ।
राजपुत्तं अपस्सन्ती, तुम्हम्हि सरण गता ॥
३२०. अतिसाय वतागच्छि^९, राजपुत्ति यसस्सिनि ।
केन नुज्ज समागच्छि, को ते पियतरो मया ॥
३२१. इद खोहं तदावोचं^{१०}, गहिता तेन सत्तुना ।
20 न मे इद तथा दुक्ख, यं म खादेय्य रक्खसो ।
यं च मे अय्यपुत्तस्स, मनो हेस्सति अञ्जया ॥
३२२. चोरीनं बहुबुद्धीनं, यासु सच्च सुदुल्लभं ।
थीन भावो दुराजानो, मच्छस्सेवोदके गत ॥

१ अस्सममागच्छि-सी०, रो० । २ निहु-स्या० । ३ फलिन-सी०, रो०, फलीन-स्या० । ४ तुम्ह हि-रो० । ५ तिण-रो० । ६ इन्दीवरीसाम-स्या० । ७ रत्ति-स्या० । ८ भगिरथि-स्या० । ९ वतागच्छि-सी०, रो० । १० तदावोच-सी० ।

३२३. तथा मं सच्चं पालेतु, पालयिस्सति चे ममं ।
 यथाहं नाभिजानामि, अञ्ज पियतरं तथा ।
 एतेन सच्चवज्जेन, ब्याधि^१ ते वूपसम्मतु ॥
३२४. ये कुञ्जरा सत्तसता उळारा,
 रक्खन्ति रत्तिन्दिवमुय्युतावुधा । 5
 धनुग्गहानं च सतानि सोळस,
 कथविधे पस्ससि भद्दे सत्तवो ॥
३२५. अलङ्कतायो पदुमुत्तरत्तचा,
 विरागिता पस्सति हंसगगरा । 10
 तासं सुणित्वा मित्तगीतवादितं^२,
 न दानि मे तात तथा यथा पुरे ॥
३२६. सुवण्णसंकच्चधरा सुविग्गहा,
 अलङ्कता मानुसियच्छरूपमा । B 396
 सेनोपिया^३ तात अनिन्दितङ्गियो^४,
 खत्तियकञ्जा पटिलोभयन्ति^५ नं ॥ 15
३२७. सचे अहं तात तथा यथा पुरे,
 पतिं^६ तमुञ्छाय^७ पुना वने भरे ।
 सम्मानये मं न च मं विमानये,
 इतो पि मे तात ततो वरं सिया ॥
३२८. यमन्नपाने विपुलस्मि ओहिते,
 नारी विमट्टाभरणा अलङ्कता । 20
 सब्बङ्गुपेता पतिनो च^८ अप्पिया,
 अब्बञ्ज^९ तस्सा मरण ततो परं ॥
३२९. अपि चे दलिहा^{१०} कपणा अनाळिह्या^{१०},
 कटादुतीया^{११} पतिनो च सा पिया । 25

१ ब्याधि-सी०, रो० । २ मित्तगीतवादिन-रो० । ३ सेनूपिया-रो० । ४. अनिन्दितगियो-सी० । ५ पटिलाभयन्ति-रो० । ६-६ पतीत उञ्छाय-रो० । ७ व-रो० । ८. अबञ्ज-स्या०, आवञ्ज-रो० । ९ दळिहा-सी०, रो० । १० अनाळिया-स्या० । ११. कटादुतीया-सी०, स्या० कालादुतीया-रो० ।

सव्वद्दगुपेताय पि अप्पियाय,
अयमेव सेय्या^१ कपणा पि या पिया ॥

३३०. सुदुल्लभित्थी पुरिसस्स या हिता,
भत्तित्थिया दुल्लभो यो हितो च ।
हिता च ते सीलवती च^२ भरिया^३,
जनिन्द धम्मं चर सम्बुलाय ॥

३३१. सचे तुव विपुले लद्धभोगे,
इस्सावतिष्णा मरणं उपेसि ।
अहं च ते भद्दे इमा^४ राजकञ्जा^५,
सव्वे^६ ते वचनकरा भवामा ति ॥

५२०. गन्धतिन्दुकजातकं (१०)

- ३३२ अप्पमादो अमतं^७ पद, पमादो मच्चुनो पदं ।
अप्पमत्ता न मीयन्ति, ये पमत्ता यथा मता ॥
- ३३३ मदा पमादो जायेथ, पमादा जायते खयो ।
खया पदोसा^८ जायन्ति, मा^९ पमादो^{१०} भरतूसभ ॥
३३४. बहू हि खत्तिया जीना^{१०}, अत्थं रट्ठं पमादिनो ।
अथो पि गामिनो गामा, अनगारा^{११} अगारिनो ॥
- ३३५ खत्तियस्स पमत्तस्स, रट्ठस्मिं रट्ठवड्डन^{१२} ।
सव्वे भोगा विनस्सन्ति, रञ्जो तं वुच्चते अर्थं ॥
३३६. नेस धम्मो महाराज, अतिबेलं पमज्जसि ।
इद्धं फीतं जनपदं, चोरा विद्धंसयन्ति नं^{१३} ॥
३३७. न ते पुत्ता भविस्सन्ति, न हिरञ्जं न धानियं ।
रट्ठे विलुप्पमानम्हि^{१४}, सव्वभोगेहि जिद्यसि^{१५} ॥

१ सेय्यो-स्या० । २. स्या० पोत्यके नत्थि । ३ सारिया-रो० । ४-४ इमा च कञ्जा-रो० । ५ सव्वेव-सी०, स्या०, रो० । ६ भण्डुतिन्दुकजातक-स्या०, गण्डतिन्दुकजातक-रो० । ७ अमत-सी०, रो० । ८ च दोसा-सी० । ९-९ मा सबो-सी०, स्या०, रो० । १० जिना-स्या० । ११ अनागारा-सी०, स्या०, रो० । १२ रट्ठवड्डन-रो० । १३ तं-रो० । १४ विलुप्पमानम्हि-स्या०, रो० । १५ जीयसि-रो० ।

३३८. सव्वभोगा^१ परिजिष्णं, राजानं वा^२ पि क्षत्तियं^३ ।
 वातिमिक्ता सुहज्जा च, न तं^४ मञ्जन्ति मानियं^५ ॥
३३९. हत्थारोहा^६ अनीकट्टा, रथिका पत्तिकारका^७ ।
 तमेवमुपजीवन्ता, न तं मञ्जन्ति मानियं ॥
३४०. असंविहितकम्मन्तं, वालं दुम्मन्तिमन्तिनं^८ । 5
 सिरी जहति दुम्मेवं, जिष्णं व उरगो तचं ॥
३४१. सुसंविहितकम्मन्तं, कालट्टारियं अतन्दितं ।
 सव्वे भोगाभिवङ्गन्ति, गावो सउसभामि व ॥
३४२. उपस्सुति महाराज, रट्ठे जनपदे चर ।
 तत्थ दिस्वा च सुत्वा च, ततो तं पटिपज्जसि ॥ 10
३४३. एवं वेदेतु पञ्चालो, सज्जामे सरमप्पितो^९ ।
 यथाहमज्ज वेदेमि, कण्टकेन समप्पितो ॥
३४४. जिष्णो दुब्बलचक्खूसि, न रूपं साधु पस्ससि । 8. 59
 किं तत्थं^{१०} ब्रह्मदत्तस्स, यं तं मग्गेय्यं^{१०} कण्टको ॥
३४५. बह्वेत्य^{११} ब्रह्मदत्तस्स, सोहं^{१२} मग्गास्मि^{१३} ब्राह्मण । 15
 अरक्खिता जानपदा, अघम्मवलिना हता ॥
३४६. रत्तिञ्चिह^{१४} चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
 रट्ठस्मिं कूटराजस्स^{१५}, बहु अघम्मिको जनो ॥
३४७. एतादिसे भये जाते^{१६}, भयट्टा^{१७} तात^{१८} माणवा ।
 निल्लेनकानि कुब्बन्ति, वने आहत्वा^{१९} कण्टकं ॥ 20
३४८. कदास्सु नामयं राजा, ब्रह्मदत्तो भरिस्सति ।
 यस्स रट्ठिह् जिज्यन्ति^{२०}, अप्पतिका^{२०} कुमारिका ॥

१. सव्वभोग-सी०, स्वा०, रो० । २-२. वापि क्षत्तिय-रो० । ३. नं-रो० ।
 ४. मन्तियं-स्वा०; क्षत्तियं-रो० । ५. हत्थारोहा-रो० । ६. पत्तिकारिका-रो० ।
 ७. दुम्मन्तिमन्तिनं-रो० । ८. सरसमप्पितो-रो० । ९. बत्थ-रो० । १०. मग्गेय्य-
 रो० । ११. पहेत्थ-रो० । १२. गोहं-सी०, स्वा०, रो० । १३. मग्गास्मि-रो० । १४.
 रत्तिञ्च-सी०; रत्तिञ्चिह-रो० । १५. कूटराजस्स-रो० । १६. तात-रो० । १७-१७.
 भयट्टा ताव-रो० । १८. अहत्वा-रो० । १९. जीवन्ति-रो० । २०. अप्पतिका-रो० ।

३४९. दुग्भासितञ्चिह् ते जम्मि, अनत्थपदकोविदे ।
कुहि राजा कुमारीन, भत्तार परियेसति ॥
३५०. न मे दुग्भासित ब्रह्मे, कोविदत्थपदा अहं ।
अरक्खिता जानपदा, अघम्मबलिना हता ॥
- 5 ३५१ रत्तिञ्चिह् चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्टस्मिं कूटराजस्स, बहु अघम्मिको जनो ।
दुज्जीवे दुग्भरे दारे, कुतो भत्ता कुमारियो^१ ॥
३५२. एवं सयतु पञ्चालो, सङ्गामे सत्तिया हतो ।
यथाय कपणो सेति, हतो फालेन सालियो ॥
- 10 ३५३ अघम्मेन तुवं जम्म, ब्रह्मादत्तस्स कुञ्जसि ।
यो त्व सपसि राजान, अपरञ्जित्वान अत्तनो^२ ॥
- ३५४ घम्मेन ब्रह्मादत्तस्स, अह कुञ्जामि ब्राह्मण ।
अरक्खिता जानपदा, अघम्मबलिना हता ॥
- 15 ३५५. रत्तिञ्चिह् चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्टस्मिं कूटराजस्स, बहु अघम्मिको जनो ॥
- B 399 ३५६. सा नून पुन रे पक्का, विकाले भत्तमाहारि ।
भत्तहारि अपेक्खन्तो, हतो फालेन सालियो ॥
३५७. एवं हञ्जतु पञ्चालो, सङ्गामे असिना हतो^३ ।
यथाहमज्ज पहतो, खीरं च मे पवट्टितं^४ ॥
- 20 ३५८. य पसु खीरं छुहेति, पसुपालं^५ विहिंसति^६ ।
कि तत्थ ब्रह्मादत्तस्स, यं नो गरहते^७ भव ॥
- ३५९ गारह्यो ब्रह्मे पञ्चालो, ब्रह्मादत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अघम्मबलिना हता ॥
- 25 ३६०. रत्तिञ्चिह् चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया ।
रट्टस्मिं कूटराजस्स, बहु अघम्मिको जनो ॥

१ रत्तिञ्च-सी०, रत्तिञ्चिह्-रो० । २ कुमारिया-स्या० । ३ अत्तना-रो० ।
४ दब्बह-रो० । ५ पवत्तित-स्या० । ६-६ पसुपालञ्च हिंसति-सी०; पसुपाल
विहिंसति-स्या०, पसुपालञ्च हिंसति-रो० । ७ गरहते-रो० ।

३६१. चण्डा अटनका^१ गावी, यं पुरे न दुहामसे ।
तं दानि अज्ज दोहाम, खीरकामेहुपद्दुता ॥
३६२. एवं कन्दतु पञ्चालो, विपुतो^२ विप्पसुक्खतु ।
यथायं कपणा गावी, विपुत्ता परिधावति ॥
३६३. यं पसु पसुपालस्स, सम्भमेय्य^३ रवेय्य वा । 5
को नीघ अपराधत्थि, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ॥
३६४. अपराधो महाब्रह्मो, ब्रह्मदत्तस्स राजिनो ।
अरक्खिता जानपदा, अधम्मदलिना हता ॥
३६५. रत्तिञ्चि चोरा खादन्ति, दिवा खादन्ति तुण्डिया । 10
रट्टुस्मिं कूटराजस्स, बहु अधम्मिको जनो ।
कथं नो असिकोसत्था, खीरपा हञ्चते पजा ॥
३६६. एवं खज्जतु पञ्चालो, हतो युद्धे सपुत्तको ।
यथाहमज्ज खज्जामि, गामिकेहि^४ अरञ्जजो ॥
३६७. न सब्वभूतेसु विधेन्ति रक्खं, B. 400
राजानो मण्डूक मनुस्सलोके । 15
नेत्तावता राजा अधम्मचारी,
यं तादिसं जीवमदेय्यु वड्ढा ॥
३६८. अधम्मरूपो वत ब्रह्मचारी,
अनुप्पियं भाससि खत्तियस्स ।
विलुप्पमानाय^५ पुथुप्पजाय, 20
पूजेसि राजं^६ परमप्पमादं ॥
३६९. सचे इमं ब्रह्मो सुरज्जकं सिया,
फीतं रट्टं मुदितं विप्पसन्नं ।

१ अटनक—रो०, आकड्डना—स्या० । २. विपुतो—स्या० । ३. पम्भमेय्य—सी०,
रो० । ४. गमकेहि—सी०, रो० । ५. विलुप्पमानाय—सी०, स्या०, रो० । ६. राजा—
रो० । ७. पारमप्पवादि—सी०, स्या०, रो० । ८. इदं—सी०, स्या० ।

भुत्वा बलिं अग्निपिण्डं च काका,
न मादिसं जीवमदेय्यु धङ्का ति ॥

तिसन्निपातं निद्रितं ।

तत्सुहृत्तं

किञ्चन्द कुम्भ जयद्दिस छद्दन्त,
अथ पण्डितसम्भव सिरकपि^१ ।
दकरक्खस पण्डरनागवरो,
अथ सम्बुल^२ तिन्दुकदेवसुतो^३ ति ॥

5

जातकपालिया पठमो भागो निद्रितो ।

—:०:—

१ सिरकपि-सी०, स्या० । २ सम्बुला-सी० । ३ तिन्दुकदेवसुतो-गी० ।

वित्तसपदानं
अनुक्रमणिका

अ		अञ्जुनं	१३६
		अज्जायकं	२८०
अक्खणवेवी	४३	अट्टालो	१७६
अक्खणपराजितो	१२०	अट्टु विदत्थियो	१४६
अक्खा	१९२	अट्टित्तचो	७२
अगळु	३२९	अट्टिसेन	१४३
अगगपिण्ड	४०२	अट्टा	१५०
अमरसं	४४	अण्णच्छेवा	३००
अग्गिपरियेसन	१२०	अण्णजो	३९, १८६, ३९२
अग्गिमाली	२३१	अण्णं	१३६
अग्गिमासीनो	२२	अण्णवे	१८६
अग्गिहुत्त	४२	अतिमानिता	३०५
अग्गिं	१०	अत्यस्त द्वारा	२०
अग्गी न हापितो	२५४	अत्यो अत्यस्स नक्खत्तं	१३
अग्घे	३०९	अदित्तं	२०७
अङ्गदी	३५९	अद्दुवत्तोलो	८८
अङ्गमगवा	५७	अबम्मो	७७
अङ्गारजाता	१७२	अधिच्च वेदे	३०६, ३४८
अचेलो	३६१	अधिच्च वेदे कित्तिं पप्पोति	२७७
अचेलो पव्वजितो	३९१	अनन्तपायी सकुणो	८३
अच्चिमाली	३८०	अनवसेकं	२२
अच्छ	२८७	अनासवे	१६४
अच्छकौकतरच्छयो	२८३	अनिच्चा	२२
अजकाणो सासपे	१०४	अनीकट्टा	२३१, ३९९
अजगरमेदं	१७९	अनुद्यो	१९७, २८२
अजयूवेन	१६२	अनोमवत्तिस्सु	१६३
अजराम	१३७	अन्तल्लिक्खवरो	१७४
अजा	८५, १६२, २६१, ३००	अन्तल्लिक्खमवनेन	१२५
अजिननाटिया	३१, ९७	अन्तल्लिक्खत्तिमि	१७८, ३०५
अजिना	३०७	अन्तिमा, पच्छिमा गम्भनेय्या	१६९
अजिया पादमोलम्ब	११	अन्निमा चक्षरत्ति	१५४
अज्जुने वने	१३७	अन्वकवेण्डमुत्ता	३६

अन्धमहिंसो	१५६	अलोण	१०८
अन्नदपानवत्थदा	१२९	अल्लसिङ्ग	१५९
अन्नपानं	१२७, २०२, २३६, २४०, ३११	अवन्तीसु	३०९
अन्न	१०९, ११२, ११८, २०५, २०६, २१५, २६९, ३८९	अवारियपिता	१२८
अपाकचन्दनं	१८	अविज्जा	१६३, ३०७
अपादकेहि	५०	अवितथकेन ज्ञानेन	३०
अप्पिय पियस्सेन	२३	असात सातरूपेन	२३
अप्पोदवण्णे कुम्भासे	२९३	असिचम्म	२४१, ३००
अवद्धा तत्थ वज्झन्ति	२७	असि	८३, ११७
अभिसारिका	१०७	असि पण्णक	१५०
अमच्चा	११७	असुरेसु पाण	९
अमज्जपा	२०७	असुरो	२६६, २९२
अमत्त	३९८	अस्मा कुम्भ	९०
अमराधिपो	२६६	अस्सकण्णो	५२, २५१
अम्बट्टकुलस्स	१६५	अस्सकराजेन	५१
अम्बफलानि	२४९	अस्सकान	८६
अम्बवने	६४	अस्सतरे कम्बोजके	३३८
अम्बुज	१४७	अस्समो	६६, ६७, ८४, २८७, ३४३, ३९६
अम्ब	२८, ४५, ५२, १०६, १०७, २६२, २९९, ३४०	अस्ससम	३०८
अयस	६८	अस्सो	४, ८, १८, ३७, २७९, ३५२
अयोगिनो	९४	अस्स, कम्बोजका	२३३
अयो दन्तेहि खादसि	३०५	अहालिद्	९८
अरञ्जा वनत्था	१८	अहि	५०
अरञ्जे कुटिक कत्वा	३००	अहितुण्णिक	१२१
अरञ्जं	१०९, ११४, ११५, १२८, १८८, १९५, २०४, २१६	अहिसा	९१, १८६, ३२६
अरहत्त	२८९	आ	
अरहद्दजो	३७४	आगोघा	३००
अरह्हा	१६५, १८४, २१५	आचरियो	११३, १२८
अरान	२५१	आचामकुण्डक	६७
अरियमग्ग	२४१, २४२	आचारसीलसम्पसे	११४
अरियघम्म	५५	आजञ्जरथ	८
अरुणराजस्स	८६	आजञ्जो	३१२
अलोपाक	१५८	आजानीये	४२, १७२
		आदिच्चो	१६०, २१७
		आदित्त	

आदीनव, कामगुणेषु	२८१	इसे, सम्मन्नचरणे	३९६
आनन्दभट्टो	१४१	इस्तुकी	१३३
आनन्दो	१९७, २४७, २८२		
आमकमच्छभोजिनो	५१		
आमजातो	११	ईसानेमि	२५१
आमलकं	२९९	ईसामुखेन	९
आम	१५८		
आरञ्जकं	११५, ११६		
आरद्धवीरियो भिक्खु	३५	उक्कट्टे सूरमिच्छन्ति	२२
आरामिको कपि	१३	उक्का	२७४
आलुकलम्बानि	३०२	उक्कुसराज	२७४
आलुवानि	२०४	उक्कुसा	३०९
आलोकसन्धि	२८०	उत्पसेनस्स	३३९
आलोपा	३२६	उच्छुपुट	२९९
आवट्टनी महामाया	७१, ३४४	उज्जुं मया समाह्वहो	१८
आवासिको, महाविहारे	२८०	उञ्छानेरिया	३२२
आसन	१०३, ३०९	उण्णनामि	५०
आसवो	२५४	उण्हे	१३४
आसावती लता	१३१	उत्तमङ्ग	५२
आसीविसो	६१, १५२, १८८, २०१, २५४, ३५५	उक्ककुम्भो	११४
		उक्क	१०३, ३०९
		उक्कपाने	१२५
		उक्कथो	२२५
		उक्कखल	८०
इत्थी परिणायिका यत्थ	५	उद्दुम्बरमूलस्मि	२९२
इद्धिया	७०	उद्दुम्बरो	५२, ८४, १०६
इन्दगोपकसञ्जला	२६२	उद्दा	१५०
इन्दसमानयोत्त	३७	उद्दालका	३४०
इन्दसमी	१८५	उद्दालको, सौत्तियानुलवसको	२७७
इन्दो	१०८, २३१, २९२, ३९४	उद्धियानि कम्बला	२९४
इन्दिलस	१९	उद्धुरानं	१०४
इसि	६५, ७४, १२५, १६०, १७४, १८४, १८९, २१५, २८१, ३०२, ३०३, ३०६, ३०८, ३१०, ३४४, ३५८	उपजोतियो	३०५
इसि, हारितो	१८४	उपज्झायो	३०५
इसि, लोमसकस्सप	१८५, १८६	उपाहन	२३९
		उपोसथं	८४, २८४
		उप्पलवण्णा	२८२

उपपल	६१	ओट्टिव्याधि	१५९
उपपाता	२१	ओदन, सालीन	९०, १०८
उपादवयधम्मिनो	२२	ओसधिकार्यो गन्धेन्ति	२९४
उव्वरि	११३	ओसधेहि	२१६, २७३, ३५५
उभयत्य कटगही	२८५	—विब्बेहि	३७९
उभिन्न पिळका जाता	१९	ओसध्थो	३९६
उभो कुणी	१९		
—खज्जा	१७४	क	
—लौके	१७४	ककण्टको	३२, ४०
—विसमचक्खुका	१९	कककटकामिव	११
उमापुप्फसरिन्निभ	३२१, ३३७	कककटको	१४०, १४१
उम्भत्तरूपो व	३२५	कककार	९८
उरगो	९४, १००, ११३, १४६; १५२, १६१ १७३	कक्खानि	१६७
उलूको	७३, १७७	कच्छपलोमान	१७६
उसभो	१८, १५८, १९७, ३२२	कच्छपो	५१, ५४, ७४
उसीनक	२४०	कच्छ नागान	३०८
उसुकारकत्तेन	६६	कज्जल	१२७
उसु	२६२, ३२०	कट्ट निप्लवित सेव्यो	१८, २६३
उळार भणिरतन	३४७	कणवेरेसु	९४
		कणिकारा	२१८
		कण्डरीकिन्नरान	१०५
		कण्डिन सल्ल	५
		कण्ड	७८
ऊमि, समुद्दस्स	१३४	कण्णको	५५
		कण्णिका	१४६
		कण्ह	२१६
		कण्हसप्पो	१२१, १३६, १४०, १४१, १५२, २३४, २५०
		कण्हानोत्तमकेहि	५०
एको भिसनको वने	२२	कण्ह युञ्जन्ति	९
एको व सेव्यो	२३	कत्तिक	३२
एक भत्त	३०१	कथ मूल अदिस्वान	७२
एणिकूलस्मि	१५५	कद्दमो	१४७
एरण्डो	८३	कपणो	१२६
एरापथेहि	५०	कपि	६५, ७४, ८४, ९६, १५४, १८८, ३८४, १३
एसिकानि	४४		
एळमलागुम्भे	१२६		
एळमूगो	१२		
एळिके	१७७, १७८		
		ओ	
ओकिण्णा रजरेणुहि	२९९	— आरामिको	

कपिचिंत	१०९	काकोला	१३०
कपित्थना	८४	कार्क सुपण्णा परिवारयन्ति	१९
कपिले	३७०	कातिथानि	१६८
कपोतो	१२, १२६	कामभोगी	१०१, १११
कप्यक	१४५	कामरागं	१७२
कप्यस्स	१०८	कामा, पङ्को	३४९
कवळ	८	कामा, पल्लिपो	३४९
कमण्डलु	४२, २०३	कायस्स भेदा निरणं	८१, २०५
कम्बला, उद्दिथानि	२९४	— सप्यञ्जो	२८१
कम्बुकामूरधरा	३४०	कामूरी	३५९
कम्बोजका अस्स	२३३	कालवाते	१३२
कम्बोजके अस्सतरे	२३८	कालिङ्गमारुद्धानो	२५७
कम्मकरा	२०७	कालिङ्गो	७५, २५६, २५७
कम्मकिल्लेसो	१४७	काले, सरदे	१६०
कम्मारगामास्मि	१३८	कासायवत्वं	२९०, ३७६
कम्भुना	१३१	कासाव	५६
करण्डको	१५८	कासिकचन्दनं	२७९, ३८९
करिसठान	१३५	कासिक वत्वं	८३, २९४
कल्लण्डुका	२९	कासिपती	२२१
कलाम, धनु	३२७	कासियुर	३७६
कलिङ्गा	८६, १५८, १९२	कासिराजा	९२, ३३७, ३३९, ३९४
कल्याणधम्मो	४०, ४१	कासिराजेन वेवेहेन	२१९
कवच	२१८	कासिस्स रञ्जो	३७५
कस्सि-वाणिज्ज	२९९, ३३२	कावी	७८, २५५, ३८१
कस्सिस्सन्ति, नञ्जलेहि	२४०	कासुमारियो मवुके	३२५
कस्सपो	७४, ९१, २५४, २५८, २५९	काळकण्ठी	२०, ४७, १३३
कहापणवस्सेन	६८	काळमवले	२००
कळम्बानि	२०४	काळवाहु	९९
कळायमुद्दि	४२	काळा मिषा	३८
कळीरो	१६०	काळिकाय	२६०
काकनीळ	७६	काळुदायी	२८२
काकराजा	८२	काळे	६
काकवती	९८	किङ्किणिकायो	२९८
काकसङ्घा	१३०	किञ्चाकिञ्चेसु, ब्राह्मणा	३०३
काको	७५, १०४, ११६, १४०, १४१, १४४, १७७, ४०२		

कंसयालं	१२६	कुञ्जुतरा	२८२
कस्यपूर, रूपिय	२२४	कुञ्जेन	५९
कस्यमल्लके	८८	कुर्प्यानिस्स राजिनो	१३६, १३७
कंसो	१८, ७८	कुर्प्ये	७१
		कुर्माली	२३१
		कुत्तपालस्स	९३
		कुत्त	२५८, ३६२
सख्य	१०१	कुम यहि तत्थ अरी उवीरितो	३०
सख्य	७१, १४८, ३००		
सख्य पगय्ह ब्राह्मणा	२४१		
सख्या, उमो	१९		
सख्योत्त	१२०		
सख्य	२४९		
सख्यो	१०१, १०२, १११, ११३, ११९, १५०, १५७, १५९, १६५, १७१, १७६, २१४, २१६, २५०, २७८, २७९, २८४, ३१४, ३३१, ३३३, ३४४, ३५४, ३८१, ३९८	गङ्गमाल	१७२, १७३
सखिरो	५२, २५१	गङ्गा	७२, १२८, १५५, १७६, १८४, ३१७, ३७८
सखि	५७, ८७, २७८	गङ्गातीरस्मि	२५५
सखिदीपिनो	९२	गङ्गोमो मच्छो	५१
सखीबलो	२२३	गङ्गा, भागीरथि	२९६
सखीसोत्थस्स	१७२	गङ्गाकुलाय नवकम्मिको	२८०
सखिध	६०	गजो	३७, ५९, १०२
सखत्त	१४४	— छब्बिसाणो	३७१
सखोत्त	१३८	गण	१५४
सखपुत्त	१३७	गण्डकुच्छि	३०५
सखस्सर डिण्डिम	१९	गण्ढो	४४, ४६, १२५, १७७
सखराजिना	१२९	गण्ढेनोसि	१४३
— जटिला	२७७	गण्ढवपुत्ता	२६१
सखदिगे	६	गण्ढवमनुस्सलोके	३५८
सखुपात्तसमा	२९९	गण्ढवराजा व	३४१
सखुपात्तवा अरहता	३०७	गण्ढवा	७१, ३५८
सखो सप्तारो	१६९	गण्ढवी	३३५
सखीरक्ख	१२३	गण्ढमादन गिरिवरं	१७७, ३२७
सखीर	२३१	गण्ढारराजस्स	२२०
		गण्ढारविसय	१५६
		गण्ढारानं	१५८
		गण्व	२१५, ३३३, ३४८
		गण्वसेय्या, अन्तिमा पच्छिमा	१६९
		गण्वो	१२८, १३०
		गण्वाय	२४२
		गण्वो	१९६

गव	६९, ९६, १०२, १५३, १९४, २३८, २७९, ३२२, ३६२	गोधा	९३, ९७, ३७८
गाथा	१५३, १६४, २३९, ३११, ३१४, ३४३	गोधाकुलं	३२
गाथापदानं	२६५	गोपनिसावेहि	३००
गाथा, सुगीता	३०८	गोपाणसियो	१८६
गामणी	४	गोपानसो	१६१
गामनिगमो	१३६, १४६	गोपिपासिकजातिया पुरिसा	२०८
गामन्तकानि	३७	गोमयचुष्णानि	१२०
गामपति	४९	गोरविन्द	३१६
गामेसु निगमेसु	३८४		
गामो	४३, ९३, १०४, ११४, १२८, १६५, १८८, २९८	घ	
गाम, अरञ्जा	१०९	घटो	११४, २१६, २१७
गावी	१८, ४०१	घुणो	१९९
गावो	१९२	घोरविसो	२८५, ३३८
गिज्झपन्थो	१७९	— नागो	२१, १००
गिज्झो	३९, १३२, १४९, १७९, १८०		
गिम्हानं	१८५, ३७९	च	
गिरिकन्दर	७६, ११५	चक्कनाभीन	२५१
गिरिदत्तेन	४४	चक्कयुग	२०९
गिरिडुग्गानि	१६२	चक्कवाको	१८६, १८७, २११, २१२
गिरियस्स	१४७	चक्कस्स नेमि	२३३
गिरिवर गन्धमादन	३२७	चक्क	२४, १७९, १९३, १९४
गिरिसानुवरीचरो	१४१	चण्डालपुक्कुसा	११९, २५०, २७८
गिरि, चण्डोरण	२१८	चण्डालपुत्तो	२४९
— मल्ल	३२७	चण्डालयानि	३०९
— हिमवन्त	२६१	चण्डोरण गिरि	२१८
गीत्तेहि	२८०, २९५	चतुरक्खो	१९१
गुम्भियो	१२१	चतुरो दीपा	१७७
गुहाय सेलस्स	७५	— धम्मा	१५
गोघातकसमा	३००	चन्दनसारानुलिस्से	११३
गोठु	२५५	चन्दनुस्सवो	१०७, १८५
गोणो	११२	चन्दन	३२९
गोतमो	१५४, ३०२	चन्दवती	१८६
गोत्त	२८७	चन्दिमा	२००, ३६८
		— सुक्कपक्खे	३८१
		चन्दो	१११, ११४, १७७, १८६, २१०, २३६, २४२, २७७, २७१, २८९, ३०६, ३३७

चन्दो यथा राहुमुखा ममुत्तो	२८६, ३७०	जम्बुको	४५, १०२, १२६, १९१
चमू	३५	जम्बुदीपा	२३६
चम्पेय्यको नागो	३३७	जम्बुयो	३४०
चम्पेय्यस्स	३३९	जम्बु	५२, १०६, २९९
चातुर्दसि	२८४	जम्भ	४००
चापो	१४७, २६५	जयद्विती	३६५, ३६९
चिञ्चामाणविका	२४७	जरगवा	७९
चित्तक	३१९	जरुधानं व	३०७
चित्तलतावने	१३१	जलाद्रुज	३९, ३९२
चित्तसिद्धने राजरयो	३०८	जातकं	१९७, २४७
चित्तो गहूपति	२८२	जातरूपमये	२५६
चित्राहि गाथाहि सुभासिताहि	१३०, १५२	जातरूपं	६८, २२२, २७९, २९४,
चिलाचा	२७४		३४१, ३६२
चुला, तिदिवा	३६४	जातवेद	१०, ३२
चेटो	१७७	जातवेदसमेन	८८
चोरीन	३९६	जातवेदं पदहृसि	१२०, ३०५
चोरो	९१, १४१, १७०, २२६,	जाति	११९, ३२४
	३६२, ३९९	जातिमयो	३०५
छ		जातिमन्तूपपन्नं	९७
छकणहारिका	१५९	जातिसम्भवो, दुन्ध्यायं	६
छत्त	१४८, १७७, २०७	जातुमेती	२१
छविसाण गज	३२१	जातं सरणतो मयं	३६
छव्यापुत्तेहि	५०	जानपदा	१८५, २६४, ३६६, ३३२,
			३४३, ३७१
ज		जारं	१२६
जच्चन्वो	२४६	जालं	१०, ३९, ५४, १४९, २३४,
जटा	९७, ३०७		३२२, ३५०
जटिला	१२९, २९२	जिया	१४७
— रजस्सिरा	२४०	जौवकं	२३
जनकस्स	१५२	जौवलोको	११५, १७६
जनपदो	२५४, २६४	जीविकत्यो	१३०
जनसन्वो	२३९	जीविका	८०, ९१, १८५
जपन्ति मन्ते, ब्राह्मणा	१२९	जुष्टे	६
जपमधिककाले	२१४	जूते	१२०
जम्बु	१७६	ज्ञानभूमिया	८४
		ज्ञ	

ज्ञानागार	३४२, ३४३	तारागणे	३७९
ज्ञानानुयुक्तो	८४	तालफल	१७६
ज्ञानेन, अदितककेन	३०	तालमत्ता	३४१
		तालमूल	४१
अ		ताला	३३२
आपेहि	६४	तावतिसा सङ्गन्यका देवा	२९५
आतिसङ्घपुरनक्षत	५	तावतिसेसु देवेषु	२९६, २९७
आतीनं	११३	ताळ	१२६
		तिकूट	३२७
ठ		तिणपरिचास	६७
ठाग, ब्रह्ममुपेहि	३३४	तिणबीजाणि	१४४
		तिणमत्ते असञ्जित्यो	२१
डिण्डिम खरस्सर	१९	तिथियान	१०४
डससरीसये वातातये	१३४	तित्येहि	८
		तिदिवा चुता	३६४
त		तिदिवेव भासवो	२६६
तककरान	३२४	तिदिव	११९, ३३३
तककला	५८, २०४	तिदिसानमिन्दो सक्को	१४२
तककसिला	५८, २००	तिन्दुक रक्खस्स	८९
तक्किका	२९२	तिन्दुक	४२, ३२५, ३८२
तच्छक	१२२	तिपुकण्णविद्धो	२८१
तच्चसारसमप्यिता	१२२	तिपुसीस	६८
तच्च	२९०	तिम्बवतित्यस्मि	३४२
तच्च व जिण्ण उरगो पुराण	२९०	तिरिटी	३५९
तच्छक	१२२	तिरीटवच्छो	६९
तच्छलनाळिकाय	४	तिरीटिनो	१०१
तच्छल	९३, १०४, १६७	तिरीकुट्ट	३१४
तच्छकखयरतो	६८	तिरीकोट्टमिह	३४३
तच्छा कुक्खस्स सम्भव	२९५	तिरीसेल	३१४
तपस्सिनियो, मुण्डा	२४०	तिलफा	३४०
— सङ्घाटिपारुता	२४०	तिलफाहत	७३
तपस्सिनो	७४	तिलमुट्टिया	६६
तपो	८७	तिला	९३
तप्येमि अन्नपानेन	२८३	— पिट्टा	१६७
तम्ब	११७, ११८	तिलोदनो	१६७
तम्बचूळ विङ्गयम	१३५	तिससाभा	२१८
तम्बलोह	२२७		
तयो धम्मा	१५		

देवा, तानतिशा सन्दका	२९५	धर्मो	५७, ७७, ९५, १३९
देवान नन्दन वन	१८२, १८३	— गतो	१६७
देविन्द	१६२	धर्म, कुसल	१४
देपिलो	१७५	धातिचेल	१४३, १९१
देवेसु सुगम्पती	३१२	धिति	१५, ५७
देवो	१३२	धुत्तको	८१
दोणि	१३८	धुत्तो	९४, १२०, ३६२
दोणि सदायन्नूपात्र	२३७	धूमकेतू	२००, ३८०
दोयो	१६३, १८४, ३०५, ३०७	धूमनेत्त	२९९
द्वारपाल	६२	धूमो	१३०
द्वारा, अत्यसा	२०		

ध

धञ्ज	११४, ४०२
धञ्जसेनो	५७
धञ्जहि	५८
धञ	५८
धञ्जापण	१२१
धतरट्टो	१३४, ३२२, ३२३
धनञ्जयाय	९९
धनपालि	२३
धनुग्गहो	४३, २९४, ३८६, ३९४
धनुहत्थकलापेहि	४२
धनु	७८, १३७, १५७, ३७३
— कलाप	३२७
धनेन कीता भरिया	२२६
धम्मघजो	१३६
धम्मत्तरी	३५५
धम्मपद	१७६
धम्मपालो	११६, ११७
धम्मराजा	१०४
— विवेहान	२८४
धम्मा, चतुरो	१५
— तयो	१५
धम्माम्बती	२०
धम्मे, विट्ठेव	१४२, १४३

न

नक्खत्तपदकोविदो	३८७
नक्खत्तमालिनि रति	३९६
नक्खत्तयोग	२४९
नग्गजि	१५८
नग्गो	२२, ३६१
— मुण्डो	३९१
नङ्गलैहि कसिस्सन्ति	२४०
नङ्गमुट्ठ	३२
नच्चगीत	१२६
नच्चेहि	२८०, २९५
नटो	५३, ८०, १९२
नवी	१६, १६२
— अपरिपुष्णा व	२७०
नन्दको	११
नन्दन वन, देवान	१८२, १८३
नन्दिय	१३६
नन्दिसेनेन	८६
नन्दो	८८
नम्मवातीरे	३०९
नरकं	८७, २४६, २५०, २६५
नवकम्मिको, गजङ्गलायं	२८०
न वित्थसे तित्थसमा हि नारियो	१०५
नळमाली	२३२
नळेन धारि पिस्साम	७

नळी	५९, २३२	निलञ्छका	३००
नळो छिन्नो व सुस्तति	३०९	निलीयस्स	१४९
नामकञ्जा	३३५	निसित	२०८
नागराजा	११६, ३७७	निसे अग्गी व	३२४
नागे हेमकम्पनवाससे	३१२	निस्सेणी	१७६
नागो	४६, ५७, ६७, ७०, ७५, ८१, १०२, ११६, ११५, १९७, २१८, २१९, २५७, २९४	नीलमखिक	११६
— धोरविसो	२१, १००	नीहता हीनवादा	२८९
— चम्पेय्यको	३३७	नेगमो	१८५, २२८, २६४, ३७१
— पालिलेय्यो	२८२	नेत्तिसधरधारिभि	४२
नानरिय	११	नेत्तिसो	२२७
नानादिट्टिके	११५	नेमि चक्कस्स	२३३, २५१
नानारट्ठेहि वाणिजा	२३१	नेरञ्जर नदि	३०९
नामगोत्तं	१४२, २४९, ३१७	नेक	१३१
नारद	१०८, १७४, २५४, २९७		
नाधिको	१२८		
नाव	४६, ११८, १५५, १९९, २३२, २३४, ३४९, ३८५		
— समन्त सबटाकार	१७०		
निकती	९८, ३२६		
निमिषत्तभिक्षु भुञ्जन्ति	३००		
निकखे	२५६		
निगम	१५७, २५६, २९८, ३८४		
निग्गाहकसमा	२९८		
निग्गोचवीजानि	१६२		
निग्गोचो	५, ८४, १२३, २०३		
निधि	२६८		
निव्वान	१७६		
निमिराजा विदेहान	१५८		
निम्बसुल्लस्मि	९१		
निरयं	११, ९२, १३०, २०५, २८९, ३२६, ३८५		
		पनखस्स अट्टमी	२८४
		पञ्चो	१२९
		— कामा	३४९
		पचलक	१०७
		पच्चेकवुद्धो	२८७
		पजापती	३६८
		पज्ज	१०३
		पञ्चदसि	२८४
		पञ्चसिद्धो	२४२
		पञ्चालराजा	३१०, ३२५, ३६५, ३९९, ४०१
		पञ्चाला	५८, ९६, ३८६, ३८८
		पञ्चालान दुम्मुखो	१५८
		पञ्चालान खेसभो	३२४
		पञ्चालि	३५१
		पञ्चालो	४००
		पञ्जा	१५, ३८, ४२, ५२, ६४, ९६, १५४, १८३, १८४
		पञ्जायोगेन	३७९, ३८०

पञ्चदशम वेद्याकण्ठेन	१९७, ३१९	परिसङ्कुपयो	१७९
पणवा	३३९	परुळहकच्छनलनोमो	१४५, ३०२
पण्डर हो	३२३, ३८८, ३९३	पलाय	८९, ११७, १२३
पण्डवो	४४	पलिषो	१२९
पण्डुपलाम हरिनो दुमो व	२९०	— कामा	३४९
पण्डुदुष्टि	३८	परलद्ध	३३७
पण्डु अग्नि	१५०	पनदा मिगा	५०
पण्डनन्यते	१६४	पमत्त, दिट्टे व धम्मे	२८८
पण्डनात्र	३८३	पहुत्ताय पुत्तो	१९
पनपदी	५०	पाचनेहि तुत्तेहि	२८१
पनि होलम्य	३२५	पाटलि	१८४, ३४०
पनपुट्ठमेव	३०६	पाटलि मिन्युवारका	३२८
पनहत्था ममणहा	२४०	पाटियानि	२९४
पचिका	३७१	पाठीन	२१२
पत्तिहायका	२३१, ३९८	पाषातिपाता	२०४, २९१
पत्तिया, योगकरेमम्म	११	— विरतो	२८८
पत्त	९१, ९२, १८५, १८६,	पाणिम्सरा	२४३
	३५२	पाण, अमुत्सेसु	९
पदुम	७०, १८३	पानिया मोक्खणमयाय	१९८
पद, मच्चुनो	३९८	पाति	१४८
पञ्चानि	७०	पाथेय्यं	१३२, ३८३
पनसेहि	५२, १०६	पादमोल्लम्ब अजिया	११
पनादो	७१	पानमोजन	१३६
पन्थक	२३	पानागारं	१६, २३४
पन्थघात	२४१	पान	१०९, ११२, ११८, २०५, २१५, २६९
पपा	१६, २३४		३८९
पव्वजितो, अचेलो	३९१	पायासस्त	८
पव्वज्जाममयो	४	पारासरियो	५६, ११३
पव्वतराजसेट्ठ हिमवन्त	३९६	पालिमहका	२५०
पभङ्करो	१०४	पालिलेय्यो नागो	२८२
पमुञ्चति अग्नि	१०	पावुरण, हेमन्तिक	१७६
परकम्मकरो	१६४	पावुस बलज	२१२
परलोको	२१०, २२५	पासहत्थो	२९०
परग्गहा	३३८	पास	३९, १४९, ३२२
परिणायिका इत्थी	५	— वारसिकं	११७
परित्त	३६, ३७		

विङ्गलो	१००		२१०, ३५४
विङ्गियानो	१०६	पेसुञ्ज	१०९
विङ्गियो	११३, १९१	पोखरणी	१८, ४७, १४७
पिङ्गमण्डेन भक्खित	१२७	पोट्टपादो	४८, ९९
पिङ्ग, तिला	१६७	पोत	१३६
पिट्ठिमसिको	२३९	पोसथिको कपोतो	२८५
पिण्डो	८, ११, १४४	पोसयन्ति, अण्णेळके	२९९
पित्तरो	२१४, ३५८	पसुपिसाचको	१०८, ३०४, ३०५
पिप्फलि	९७, ९८, १४१	पसुमुट्ठि	१२२
पियरुपेन अप्पियं	२३	प्लवन्ति, सिला	१९
पियाळानि	३२५	प्लवो	११२
पिल्लसुदुम्बरानि	१६२		
पिसाचा	३५, १०८, ३५४	फ	
पीठसम्मिं	१०५	फण	१४०, १५२
पीठं	१०३	फल्लनो	२५१
पुक्कुसं	१५१	फल्लकेन	११८
पुचिमन्डपरिवारो	४५	फस्सेहि	३३३
पुचिमन्दस्त	९१	फाणित्तस्स कुम्भो	३६०
पुटकम्मस्त	७७		
पुट	७७	व	
पुण्डरीकानि	१४३	वकराणस्स	१६८
पुण्णकस	२२३	वको	११, १०६, १५४
पुण्णमासिया	१३९	वदरानि	२९९
पुण्णका	८०	वदरामलकानि	३०३
पुण्णो	२८२	वट्ठा पि तत्थ भुच्चन्ति	२७
पुत्तेन, वामुस्स	१८९	वन्धो	३२६
पुत्तो, पट्टुत्ताय	१९	वब्बु	३१
पुनव्वमाय	१६९	वळजं, पावुस	२१२
पुव्वकिच्चं	२६६	वलाका	७४, १२७
पुव्वेनिवास	१३०	वॉलि	४०२
पुराणकुक्कुटो	५२	वल	१३२, १५७, ३१४
पुराणचोरान	८	ववुकाम	२४२
पुरिसा, गोपिपासिकजातिया	२०८	वळवामुखी	२३२
पुरीहितो	१८५, ३००	वळिस	२४७
पूत्तिमसस्त	१९२	वारणसिग्गहो	७८
पेतो	१२५, १५९, १६०,	वारणसी	४, ८२, २३१, ३४२,
			३८१

वाचरिक्त्स	१०६	ब्रह्मपत्ति, अन्तिमा	
वाचेय	१०४	ब्रह्ममुपेहि ज्ञान	१५४
वाहिको	१६९	ब्रह्मलोको	३३४
विळारो	१३५	ब्रह्मवर्ण	१५५, १८४, ३४२
विळार	२४५	ब्रह्मे	३५
— पत	२९		७२, ११५, १२५,
विळालियो	२०४		१५४, १६०, १६७,
वीजानि	१७६	ब्राह्मणप्रतिषथा	२१९, २२०, २५५
वीज, मागादिक्	७०	ब्राह्मणजागिकी	१८५, २६६
वीरणथम्भकस्मि	५३	ब्राह्मणा	४३
बुद्धगासग	१३२	— जातिमन्तुपत्रा	७५, ११९, २५०, २७८
बुडानुमतानि	३३४	ब्राह्मणे, महासाले	३०४
बुडेन देसिन	४८	— समणे	२५६
बुडो	१०४, १५५, १६३,	ब्राह्मणो	२४०
	१६४, २५७, २५८,		४१, ५८, ६७, ७४, २०६,
	३७६, ३७७		२७८, २८३, ३५४, ३९६
बुडो सरसम्भो	१०४		
बेल्लय	९६, २९९	भगवा, केमी	१०८
बेरल	४६	भग	३५
बोधि	२५६	भगव	४२, १५८
बोधिभण्डमनुत्तर	२५८	भगवि	१५८
बोधिसत्तो	१९७	भण्डक	१९१
व्याघो	३८, ४६, ७४, ७८,	भण्ड	१२६
	१३१, १४४, २९२,	भतिकाय यजिस्सन्ति	२४१
	३५५, ३८३, ३९६	भत्त	११४, १२८, १४१, १४४,
व्यामयत्तानि च पेसुणानि	१०		१४८, १८४
ब्रह्मचरिय	१६, १६०, १६१, १७६,	— एक	३०१
	२००, २०१, २०२, २०६,	भट्टजि	७१
	२०७, २५४, ३४४	भट्टजी	७२
ब्रह्मचारी	१०३, १५३, ३३२	भट्टसालो	२३४
ब्रह्मञ्जा	२७८, २९८, २९९,	भट्टिका सुरा	१४
	३००, ३०१	भट्टकारो	३७८
ब्रह्मत्तर	१२३	भरतो	१६९, २२९
ब्रह्मवत्तो	९६, १०६, ११२,	भरिया, घनेन कीता	२२६
	१३०, १७२, ३९९,	भरुवाणा	५३
	४००, ४०१	भस्कातिभो	३२७, ३३०

भारद्वाजो	२५१, २५६, ३७७, ३७८,		१४९, १७३
	३८०	मच्छो, गङ्गोय्यो	५१
भिक्षु, आरद्धवीरियो	३५	मज्जपानं	२५३
भिक्ष	२०२	मज्ज	२५५, ३०१
भिक्षुप्लवो सागरस्सेव मज्जे	११२	मणि	६६, ६७, ७९, १९७
भिसं	१४३, ३०३	मणिकुण्डल	४९, ८१, १११, ३१८,
भीमसेनो	१९, २००		३३७
भुजङ्गमो	१४०, १५२	मणिरतन उज्जार	३४७
भुस	७९	मणीमय रथ	२०९
भूतनिवासरूपो	८९	मणीमयं ससं	२१६
भूतहृता	११६	मण्डव्यो	२०३, ३०७
भकेन	१६८	मण्डुक	११६
भेदा, कायस्स	८१, २०५	मतो धम्मो	१६७
भेरिमुदिङ्गसङ्घे	३०८	मत्तिकभूपस्मिं	११२
भेरी	३३९	मत्तिक थाल	१२६
भोगिनो	९४	मदो	१८४, ३०५
भोजो	३५५	मद्व	१५१
		मधु	१२१, २५०, ३०३, ३६४
म		मधु-अञ्जन	२९९
मकरो	८३, ११८	मधुके कासुमारियो	३२५
मकसपादानं	१७६	मधुगन्ध	१२१
मककटियानि	८४	मधुत्थिको	२५०
मककटो	४२, ७४, ८४, १०४, १२०	मधुदो सेट्टवानरो	२८२
मक्खिका	१७७	मधुमंस भिगाविलं	३९४
मक्खिता, खहिरेल	१३०	मधुरत्त	१२१
मक्खित, पिट्टमण्डेन	१२७	मधुवण्णं	१२१
मघदेवस्मिं	१४८	मधुस्स कुम्भो	३६०
मघवा	८६, १०८, ३१२	मनुञ्ज रुदं	१०
मङ्गला	२१	मनुस्सलोकै	२८९
मच्चुनो पद	३९८	मनोजो भियराजा	१४७
मच्चुराजा	६२, ३५५	मन्ता, ब्राह्मणस्स	२५०
मच्छकच्छप	३००	मन्ताभिजप्येन	२४९
मच्छका	६१	मन्त	९०, १२२, २२०, २४९,
मच्छगुम्भ	४५		२५१
मच्छा, रोहिता	९३	मन्त जप्पन्ति	१२९, २७७
मच्छी	१०, ५४	मन्दालकैहि सच्छन्ना	२९६
मच्छो	६०, ८०, ८३, १२४,	मन्धातु	६८

मयूरग्रीवगच्छाम	५०	माला	१३१, १४१, २१५, २७९
मयूरजञ्च	२५२	मालाविलेपन	२५८
मयूरो	५०, ५४, ३४०, ३५९	मालिनी	१०७, १८५
मय्दहो	१८१	माली	१९०, ३५९
मन्त्रगाम	२८७	मामद्रुमासेन च वाति होति	२०
मन्त्रिहो	२८७	मामो रम्भको	३७९
मल्ल गिरि	३२७	मम्नू	७०
मस्तुभुक्तिया	१४५	मिगराजा, मनोजो	१४७
महृणवे	७०	मिगवाहिनी	९६
महानार	४८	मिगमञ्जी	१७८
महानेरु	१२४	मिगा	३९६
महापतापम्न	११६	मिगा, काळा	३८
महापथ	१८८	मिगाघमा	१०९
महाप्रहा	१८३, २३९, २५८, ३७७, ४०१	मिगा, पसदा	५०
महामाया, आवट्टनी	७१, ३४४	मिगाविल मधुमस	३९४
महाविसे	१८४	मिगालोपो	१३२
महाविहारे आवामिको	२८०	मिगो	६, ६८, ७८, ८३, १२४, १२८, १३१, १६०, १६५, १७०, २६२, २६३, २६४, २६६, २७२
महानानि ब्राह्मणे	२५६	मित्तको विष सोचती	११
महामिन्धु	३७८	मित्तो हवे सत्तपदेन होति	२०
महिळामुत्तो	८	मिथिलगह वेदेह	३७, ४०
महिमा	३००	मीळहेन	५७
मही, कुम्भुळानुगता	१७२	मीळहेन लिता	१३०
महोदधि	३२, ८३	मुग्गा	९३
महोसघो	४०, ४७, ३१९, ३४७, ३८८	मुञ्जरोहित	२१२
माणवको	४१, ७६, २३९	मुण्डा	२४०
माणवो	३८, ६९, ७७, १४८, १७२, १९१, २०९, २१०, २७९, ३०६, ३९९	मुण्डा तपस्सिनियो	२४०
मात झरञ्जे	१८१	मुण्डो नगो	३९१
मातङ्गो इमि	३०५	मुत्ता	६८, १६९, २९४
मातङ्गो सोमवत्तो	१५९	मुत्ति	७
मातलि	९	मुदिङ्गा	२४३, ३३९
— देवसारथि	२४२, २९५	मुद्दा फल्लु सत्तवा	२८३, ३७०, ३९५
मातालय	३७	मुनि	३, २३६, ३४८
मानुसका	७५	मुनिकस्स	९
मारो	१४१	मुरजालम्बरानि	२४३

मुसलुत्तर	७९	यमसाधन	३१३
मुसलेन	४७	यमुनाय	७२
मुहुत्तनकक्षत्तपथेषु युत्तो	२७९	यमो	१७५
मुहुत्त	२४९	यव	५३, १२५
मुञ्जालपत्तान	१७७	यस लद्धान दुम्भेघो	२८
मूसिका	५०, ५५, १२५, १७७	यादिस वपते बीज	११३
मेण्डवरो	९७	यान	१९८, १९९
मेण्डस्स	२४४	यामुनो	५१
मेत्ताय	१८	युञ्जन्ति कण्ह	९
मेथुनक	७४	युद्धकया	१९
मोग्गल्लानो	२८२	युद्धञ्चयो	२२८
मोरच्छापो	८२	युधिद्धिलो	१६२, २९७, ३७८, ३८०
मोरूपसेविना	६६	यूगो सुवण्णयो	७१
मोरो	३६, १०४	यूथपति	११५
मोहो	१८४, ३०५	यूथस्स	१५४, १५७, १५८
मोळिनि	१९९	योगक्षेमस्स पत्तिया	१४
मंससाक	१२७	योगक्षेमो	३५, ७४, २५२
मससूला	९३	यो पुब्बे कतकल्याणो	२१
मसारहस्स	३२		२
मसूपसेचन	१०८, १४८, ३०२	रक्खसाण	१०८
मसोदन	३६५	रक्खसीन	३०
मस	४९, ९३, १०४, १४०, १८६, १८७, ३०३	रजत	६८, २९४, २७९, ३६२
		रजस्सिरा जटिका	२४०
य		रजो	१३०
यक्खगणसेविते गन्धमादने	२७३	रञ्जो, कासिस्स	३७५
यक्खो	१४३, १४८, १४९, १५१, १९३, १९८, २२०, २२३, २२४, २२५, २३५, २३६, ३०६, ३०७, ३५४, ३७०, ३८१	रङ्गेषु गिद्धा राजानो	३०३
— सातागिरो	२८३	रङ्ग	८८, ९२, १०२, १२८, १८१, १८५, १८६, २६४, २६६, ३२३, ३२७
यज उस्सेति यूप	२७८	रत्तिमन्थो	३२४
यञ्जवत्तो	२०१, २०३	रत्ति नक्खतमालिनि	३९६
यञ्जो	१३	रथकारो	२३९
यत्थ वेरी निवसति	२४	रथचरियासु सिक्खरे	२९८
यत्थूसमं	१०९	रथपञ्चरो, सोवण्णमयो	२०९
यथन्नो पुरिसो होति	२५	रथस्स	१११
		रथिका	२३१, ३७१, ३९९
		रथेसमो, पञ्चालानं	३२४

रयो	१०५, १९४, ३१२, ३२५,	रोमको	
	३५२	रोहिणो	७५
रथ, मणीमय	२०९	रोहिणिको	३१९, ३२०
— रूपियामय	२०९	रोहिणीन	१२
— लोहमय	२०९	रोहिणेभ्यो	१५३
— सोवणमय	२०९	रोहिता मच्छा	२१६
रमणको	२०, १२३	रोहितो	९३
रम्भको मासो	३७९		१५०
रसो	३३३, ३४८	रन्वणो	२२९
रहद	१३९	रन्वी	१३४, १७१
रागमि	५४	रट्टुकिका	११६
रागो	१६३, १८३, १८४, ३०७	रट्टी	६६, ११३
राजकुमारो	२१८	रनुज	२९९
राजकुलमिह वडा	७	रन्वत्यनो	५५
राजकोसो	१५०	राप	४०
राजधानियो	२५६	रावृनि सीदन्ति	१९
राजपिण्ड	१३६	रिता, मोल्लेन	१३०
राजपुत्रो	४३, ९५	— सेम्हेन	१३०
राजरथे चित्तसिध्वने	३०८	रुद्रको	५१, ११७, १४९, ३२०,
राजा कोरव्यो	२९८, २९९, ३००, ३०१		३२१, ३२३, ३७३
— बरुणो	३६८	रुद्रो	१६९, २३९, ३७२, ३९५
— सोमो	३६८	रुणवसिनो	७८, २९१
राजिनो क्षुरप्पानिस्त	१३७	रुण	१३८, २३६, २९१
राघो	३२, ९९	रुके	१३५
रामस्तकासि	३६८	— उभो	१७४
रामो	२२९, २३०	रुकाधम्मा	१११
रासि, सोवणयो	११, ३४१	रुकापाळा	४७
राहु	१७७	रुणतोमस्मि	८३
रुचिरा पिट्टि	१०	रुणियतेलिय	१८७, २१०
रुस	२६३, २६४	रुण	२४, ९७, ९८, १५८
रुहक	४६	रुभो	३०५
रुहिरेन मक्खिता	१३०	रुभपिण्डो	१९२
रुपियामय रथ	२०९	रुभसकस्सपो इस्मि	१८५, १८६
— सस	२१६	रुहमय रथ	२०९
रुपिय कसपुए	२२४	— सस	२१६
रेणु	३३१	रुहितचन्दनेन	३४१
रेनुक	६०	रुहितुल्लीसो	३३४

लोह	६८, २२२	वाणिज्यो	३, ४८, ६८, ११८, २३१, २३७, २९३, २९४
वकी	८४	वाणिज्या	१९२
वगुस्सरा	३४०	वातम्भ	७२
वङ्कदण्ड	२९८	वातमिग	६
वञ्छनस	६०	वातसिखा	१७९
वजन्त्या खीरपाथितो	३११	वातातपे ङससरीसपे	१३४
वज्रभा	१६७	वानरो	१५, ४२, ५७, ७३, ९५, २३३
वञ्चनानि	३२६	वायसो	५४, ७४, ८३, १०४, १२७, १४०, १४४
वट्टक	१४४	वायुस्स पुत्तेन	१८९
वण्णो	११९	वारत्तिकं पासं	११७
वत्तं	२०६	वारिज पुप्फ	१०६, १४३
वत्त, विळार	३९	वारि पिस्साम, नळेन	७
वत्थसेनासनानि	११०	वारणि	१३
वत्थु	२५८	वालग्गमत्तं	१४३
वत्थ	११८, ३११	वालुका	४५, १७२
वत्थं, कासिक	८३, २९४	वासवो	१०५, १२५, १४२, १६०, २५८, २८०
वद्धा राजकुलम्हि	७	वासेट्टो	१६२, ३५०
वनम्पति	१६२	वाळवा	८
वनसण्डस्मि	२६२	विकण्णकेन	६०
वनानि	१७९	विकालच्चरिया विरता	२९०
वनिव्वके	१५३, २०६, २८३	विक्कुलवा	९
वनिट्ठिनो	१४४	विच्छिको	५०
वने, अज्जुने	१३७	विज्जा	५९, २१४
वने, अन्धमहिंसो	१५६	विज्जाधरा	३५५
वन, नन्दन	१८२	विज्जामय	६९
वम्मिक	९८	विणा	६०
वम्मिनो	२९४	विदत्थियो, अट्ट	१४६
वम्भीकयूपस्मि	२८६	विदलसूपियो	२९३
वरत्त	६२	विदेहान निभिराजा	१५८
वरुणो राजा	३६८	विद्युरो	१६२, १९७, २९७, २९८, ३००, ३०१, ३७७
वसन्तसमये	९४	विनयो	१५६, २५९, ३२४
वस्त	१३७	विपाको	१९९, २०६
वस्सावास	१६२		
वाक्कुरेहि	१९२		
वाजपेय्य	१८६		
वाणिजानं, कुक्कच्छा पयातानं	२३२		

विभीटका	५२	वेला, समुद्रस्त	१८६
विभीतक	२९९	वेल न अञ्चेति महाममुद्दो	३१७
विमान	२७०	वेसायिनो	६९
विरूपम्बो	५०, १३३	वेस्सपवेमु तिदुन्ति	३००
विलासितकल्लानि	३०२	वेस्सो	११९, २५०, २७८
विरिपन	१३९, १४१, २१५	वेळुरुस्त	१२
विवर	१०७	वेळुरिपवण्णूपनिमा च गोवा	१०
विवाहो	१७५	वेळुरियो	६८, ७९, १२७, १६३,
विसमचम्बुणा, उभो	१९		२९४
विमाणतो गव दोह	१२०	वेळू	२३२
विम	१७, १२१, १८०, २५४		
— ह्याहल	२२७		
विद्वङ्गो, तम्बच्छो	१३५	स	
वीणा	१६	सरुच्छवन्धो विमिय चरातु	२८१
वीरको	५०	मकुणो अनत्तपायी	८३
वेज्जो	८८	— कुल्लको	१५३
वेणी	१९०	सकेनर	१९३
वेनन	१२८	सक्को	७१, ८५, ८६, १४२, १६०,
वेत्तरगी	१७५, २५५		१८२, १८३, १९६, १९५,
— यमस्त	२६६		२४२, २४३, २५८, २५९,
वेत्ताचरो	१९२		२८२, २८४, २९५, ३१४,
वेदगुणो	२०७		३१८, ३४७
वेदगू	१५४	सक्खरधोत्तपायी	६७
वेदा	११९, १२९, २४१	सक्खरं	४५
— अफला	२७७	सग्गतो	१०९, २९५
— न सच्चा	३४९	सग्गस्तारोहणत्वाय	१७६
वेदे अधिच्च	३४८	सग्ग	४७, १४२, १५९, २१५,
वेदेहपुत्तो	३९४		२८४, २८८, २९६
वेदेहो	२९५	सङ्कारचोळं	३०४, ३०५
— कासिराजा	२१९	सङ्गसिलापवाळमयं सस	२१६
— मिथिलगहो	३७, ४०, २८३	सङ्गा	११८, १९९, ३३९
वेधवेरा	२४१	सङ्गारा	२२
वेनतेय्यो	१९६	सङ्गाटि	१९९
वेनसाखो	११३	सङ्गाटिपास्ता तपस्सिनियो	२६०
वेय्याकरणेन, पञ्हुस्स	१९७	— समणका	२४०
वेय्यावच्चकरो	७१	सङ्गो	१८०
वेरम्भान	१७९	सङ्खयो	३०८
		सङ्खयो	६

सद्विहायन	११५	समणो	९७, १२४, १४४, १५९,
सण्डासेनो	१०७		१६४, १९५, २०२, २०६,
सतगेषु	७१		२३०, २४०, २८३, २९०,
सतपत्तो	५१, ७६, ७७		३०५, ३८९, ३९०, ३९६
सत्तघा मुद्धा फल्लु	३७०	समतित्तिकं	२२
सत्ति	८३, ३२०, ३२५	समाधि	८६
सत्तिगुम्बो	३२५, ३२६	समाधिपरो	१००
सत्तुभस्त	१५२	समापत्तिसुखं	३०
सत्यवा	१४६	समाह्वळ्हो उजु मग्गं	१८
सत्यवाहो	२९४	सभित्ति कत्वा	२९३
सत्या	१४१	समुद्दस्स ऊमि	१३४
सत्य	१००, १३८, १९४	समुद्दो	७२, ९८, १०६, ११८, १८६,
— अब्बाह्वयन्ति	३००		१९३, २३१, २३२, ३४३
सदामत्तो	२०, १२३	सम्पन्नचरणो इसे	३९६
सद्धम्मो	३	सम्परये च सुग्गती	१०
सद्धा	४६, ७५, ९८	सम्बुद्धो	२५७
सनन्तानो	१२४	सम्बुलं	३९५
सन्तप्पयि समणनाह्वणं	२६९	सम्बोधि	२५८
सन्ति	१२९	सम्बोधिपत्तो	३७६
सन्तिसोरच्चसमाधिसण्ठिता	१७१	सम्भवो	३७९, ३८०
सन्तो	९८, १२५, २४०, ३२६	सम्मासम्बुद्धसावकी	६८
सन्दानखादिनो	३६	सम्मासम्बुद्धो	५०
सन्धिभेदो	१०९	सम्मिल्लहासिनि	९८
सन्नद्धो	१०१, १९४	सयनासन	१८८, १९२
सप्पमुख जपेतु	२८१	सरदो कालो	१६२
सप्पिकुम्भो	३६०	सरदू	५०
सप्पित्थल	१४४	सरभो	१६२, १६३, २६६
सप्पो	१४०, १५२	— च गिरि दुग्गस्मि	३२४
सव्वयन्तुपपन्न दोणि	२३७	सरसम्पन्नो बुद्धो	१०४
सव्वसमन्तवेद	२८०	सररीरभेदा सग्गं	२८८
सव्वसयोजनक्खय	१४, ३५	सररीसपा	२१४
सव्वायस कूट	१०८	सरो	२६५, ३६६
सभा	१६	सल्लकी	२१८
समणका, पत्तह्वया	२४०	सल्लविद्धो	११४
— सङ्घाट्टिपास्ता	२४०	सल्लं	११२, १२५, १५९,
समणनाह्वणा	१८६, १९८, २०१,		१६०, २१०, २१७
	२२३, २४३, ३११	— कण्डिनं	५

सवरधारिभि नेत्ति	४२	सालिमसोदन	२९३
ससधिळारे	३००	सालियवक	२३८
ससविसाण	१७६	सालीन बोदन	९०, ९७, १०८
ससी	१०७	— विवित भक्त	३०२
ससो	९३, ९६, २१६, २४२	सालूको	७९
— मणीमयो	२१६	साल	२५१, ३२९
— हपियामयो	२१६	सावित्ति	२४१
— लोहमय	२१६	सासन करोति	१३०
— सङ्घसिलापवाळमयो	२१६	सासपे अजकाणो	१०४
— सोवणमयो	२६१	साहसाकारा	३२६
सहस्तकाण्डो	७१	साळियछापो	१२१
सहस्तमखो	२८४	सिखण्डिनो	१४४
सहस्तानेतो	१०५, १६७	सिल्ली सब्बघसो यथा	१६
सहस्तयागिनो	२११	सिङ्गाली	१८
महस्तसवेदो	१२९, २७७	सिङ्गालो	२६, ३४, ३६, ४१, ४७, ६२, ७४, ८३, १२६, १३१, १५०, २५३, २५५, २६४, २८६
साकुणिको	२८५	सिङ्गल	९५
साकेतो	१३६	सिङ्गी	७६, २९३
साक	३०३	सिङ्गीमिगो	७२
साखमिगो	९९	सिन्धवो	४४
साखासिमिगो	१५७	सिन्धवन्तो	७९
साखो	२०२	सिम्पिकसम्बुक	४४, ४५
सागरो	५८, ८३, ११२, ११५, १८५, १९३	सिम्पिकान सत नत्थि	२६
सातरूपेन असात	२३	सिम्प	२१४, २३९, ३१६
साधिनो, वेदेहो मिथिलग्गहो	२९५	सिम्बली	१, ९८
सामाफनीवार	१०८, ३०२	सिरो	४७, १३४, १७१
सामाकभोजन	७५	सिरो	११५
सामुद्दिको	१७७	सिला	१९
सामो	४४, ९४	— प्लवन्ति	१७५, ३१२
सारथि	८, ६४, १०९, ३२५	सिबि	३१३
सारथिक वीज	७०	सिविराजा	६५
सारम्भी	१३३	सिसिरभय	१४६
सारिपुत्तो	१९७, २४७, २८२	सिसपा	२२०
सालको	६४	सीधानि यानानि	२२९
सालवन	३४७	सीता	
सालवन	२६९		
सालि	२६८		
सालिकेदार			

सीदन्ति, लाबूनि	१९	सुनखो	६२
सीलवा	२१, ४२, १०३	सुपण्णो	१००, १४९, १९७, ३८८
सीलसमाहितो	४२	सुपुत्तो	८२
सीलसम्पन्नो	९२, १८४	सुप्पारक	२३१, २३२
सीलसवृत्तो	१६४	सुफत्सा	८२
सीलूपपन्नो	१३३	सुमेघो	१३०
सील	३८, ४६, ४९, ६१, ७५, ८१, ९६, १००, ११९, १३६, १३९, १५४	सुयीनन्दी	११७
सील किरेव कल्याण	२१	सुरा	२५४
सील लोके अनुत्तर	२१	सुराघट	१७७
सीदिको	३१३	सुरा, भद्रिका	१४
सीहूद्गुली	४५	सुरामेरयमाघुका	२२७
सीहृषम्म	४६	सुरियो	१८६, २३१, २४२, २८९, ३३७
सीहनलो	४५	सुलसा	१७०
सीहो	३४, ३८, ४१, ४६, ४७, ५०, १०९, १३१, १४४, ३५५, ३८३, ३९६	सुवो	१८३
सुकतदुक्कटान	२८९	सुवण्णकायूर	१६९, २१८
सुको	१४३	सुवण्णनिक्ख	२१९, २१२
सुककपक्खेव चन्दिमा	३८१	सुवण्णपस्स	३७३
सुक्कपक्ख	३८१	सुवण्णमालं	१९७
सुक्खपण्ण	१०७	सुवण्णयो यूगो	७१
सुक्खवड्ढितो	८८	सुवण्णस्स रासी	३४१
सुगतप्पसत्थ	१७६	सुवण्णो	४५, २२२
सुगति	२२६	सुवा	१८२, २६८
सुग्गति	१४३, १७१, ३२६	सुसान	१६७, १८७, २०४, २८६
सुच्चिं भंसूपसेचनं	१०८	सुसीमो	३८, १६०
सुचीरत्तो	३७८	सुसुमार	५०
सुजच्चो	८८	सुसुमारो	६०
सुजम्पति	१०८	सूकरो	३४, ७८, ७९, २९१, ३००
सुजाता	८९	सूचि	१३८
सुजातो	११२	सूवपुत्तो	१२७
सुणिसा	१६७, १६८	सूपित	१४८
सुदा	११९, २५०, २७८	सूरकिच्चं	७१
सुधम्माय समागता देवसङ्घा	२८४	सूरियो	१५, १११, ३६८
सुधम्मा सभा	२९५	सूरो	७१, ७७, ९४, १३१, १७६, १८७
		सेम्मु	५४
		सेतकेतु	१२८, १२९

सेनको	१३७, १५१, १५२, २०८,	सयमो	१६३, ३२६
	२७४, २७६, ३१५, ३४७	सयोजन	३५९
सेनासनपञ्चयेन	३११	ससारो	१६९
सेनो	४०, २०९, २९२		
सेपणिण	७	हुता च गावो	१९
सेम्हेन लिता	१३०	हृत्पारोहा	२३१, ३७१, ३९८
सेय्यो	१८५	हृत्थि गवस्सा	१६४
सेरिया	३	हृत्पी	१६४, ३१८, ३५२,
सेरेय्यको	१३१	हृरीत्तक	२९९
सेवालगणका	२१२	हलाहल विस	१००, २२७
सेवाल	५१, १८७	हलिहिराग	१०९, १८८
सोणमाला	११	हारितो इप्ति	१८४
सोतत्तो	२२	हिमञ्चये	३२७, ३५०
सोत्तियाकुलवसत	२७८	हिमवतो पव्वतस्स कूटानि	३७२, २७३
सोत्थियसेनो	३९४	हिमवन्त गिरि	२६१
सोब्भे	२०४	— पव्वतराजसेट्ठ	३९६
सोमदत्तो	५३	हिमवा पव्वतो गन्धमावदो	३७९
— मातङ्गो	१५९	हिरञ्ज	२५८
सोमयागो	२२७, ३०१	हिरि	४१
सोमो राजा	३६८	हेमकम्पनवाससो नागो	३१२
सोवण्णमयाय पातिया	१९८	हेमजालाभिच्छन्नो	३८, ७५
सोवण्णमयो रथपञ्जरो	२०९	हेमन्तिक पावुरण	१७६
सोवण्णमय रथ	२०९	हेमवताय	३२७
— सस	२१६	हसो	३७, ५०, ५४, १२३,
सोवण्णयो रासि	११		१२४, २५२, ३२२,
सोसिन्दो	२२		३४०, ३५०

गाथायो

अकनकस अफरुसं	१३८	अकिरिं विस्वा सम्भन्त	२५८
अकतञ्जुमकत्तार	९०	अकिलानुनो वण्णु पये खणन्ता	३
अकतञ्जुस्स पोसस्स	१९१	अककोच्छि म	१२४, १८०
अकत्वा अपनन्दस्स	१३१	अककोधना पुञ्जवती	३८६
अकरम्हस्स ते किच्च	९०	अककोधनो निच्चपसन्नचित्तो	१४२, ३६७
अकाले वस्सती तस्स	४७, १७३	अककोधनो भित्तवा	१३४
अकासि योग्गं	५३	अककोधेन जिने कोष	३४
		अककोसति यथाकाम	११०

अनवातं तं मया सञ्च
 अन्धी भिन्ना पटो नट्टो
 अक्षतवन्धू अममो
 अगया नून सो सद्दो
 अगारा पञ्चुपेतस्स
 अगारिनो अन्नदपानवत्थदा
 अगिना विथ सन्तत्तो
 अगो व तिणकट्टस्मि
 अमो व छेत्वा
 अघन्ति मच्छा अधिक
 अघस्मि कोञ्चाव यथा
 अङ्गमेत मनुस्सान
 अङ्गारजाता पथवी
 अङ्गरान व जलित
 अचारि बत्ताह् विवुद
 अचिन्तित्ति पि भवति
 अचेतन ब्राह्मण अस्सुणन्त
 अच्युत्तात्तिलपता
 अच्चेन्ति काला तरयन्ति
 अच्छा सदन्ति गिरिवनदियो
 अच्छेररूप वत
 अजञ्ज अञ्जसङ्गात्
 अजातपक्खा तरणा
 अजा यथा वेळ्ळुगुम्बस्मि
 अज्ज सुवे ति पुरिसो
 अज्ज सुवे ति ससेय्य
 अज्जा पि मे तं मनसि
 अज्जे व रज्जं अमिसिञ्जयस्सु
 अज्जात्तञ्जेव ससैय्य
 अज्जायक सञ्जसमत्तवेदं
 अज्जासुहाभिवङ्गन्ति
 अज्जेसनानि पटिग्गह
 अञ्जमञ्जेहि तित्येहि
 अञ्जातमेत अथिसम्हसाहि
 अञ्जे धनस्स कामा
 अञ्जे पि तत्थ सकुणा
 अञ्जे सोचन्ति रोदन्ति

३५७	अञ्जो उपरिमो वण्णो	५३
३१	अञ्ज पि लेण परिसेस	२९१
२७८	अञ्ज भगति वाचाय	१३६
१६५	अट्टकसुर खरादिये	६
१२४	अट्टइपवो चतुप्पदस्स	२४५
१२९	अट्ट ते भासिता	२३९
३८४	अट्टवङ्कं मभिरतन	३४७
२००	अट्टिच्छिन्ना पाणहरा	१८०
२३५	अट्टितं मे भरस्मिं मे	६३
८०	अतिकरमकराचरिय	२७
३५०	अतिक्कम्म रमथक	२०, १२३
९३	अतिचिरं निवासेन	२५३
१७२	अतिण्ण येव याचस्सु	१२८
२२७	अतिपतति वयो खणो	२२५
५२	अतिसरो पञ्चसरो	१९४
२६५	अतिसाय वतागच्छि	३९६
८९	अत्तना कुस्से क्विक्खं	१३५
२७	अत्तान नातिक्कत्तय्य	३८०
३५१, ३५२	अत्तान सङ्कम कत्वा	१५७
२७२	अत्थरस्सु पलासानि	११७
३३५	अत्थाय वत मे अज्ज	३०३
८२	अत्थि खो ब्राह्मणा देव	३०१
२६८	अत्थि मे पुरिसो देव	५७
२६१	अत्थो अत्थि सरिरीस्मि	४९
१३३	अत्थं पि वे भासति	३१८
३८०	अथ चस्स हृत होति	२४२
६६, १२१	अथिञ्चं अतिळोमेत्	६०
३६६	अथ त्वं केन वण्णेन	३८७
३८०	अथ त्व पतिकोलम्ब	३२५
२८०	अथागमा सलिलं	३२९
१६२	अथापरो पटिनन्दित्थ	३२५
३६०	अथिमं खुद्दक पक्खि	१६१
८	अथुट्टहि सत्थवाहो	२९४
३५९	अथेत्य इति मागच्छि	३४४
३०१	अथेत्य कपी मागञ्छी	३८२
३६९	अथो पि पटिराजूनं	३८६
११४	अथो पि मे अमञ्चेसु	३२३

अगो पि वाणिजा फीता	२३१	अनत्या तात वडुन्ति	१८८
जथो यद्व बनतोदा	३५८	अनन्तदस्सी भगवा	१५४
अथो गे मादिमो भरिया	३२३	अनन्तापायी सकुणो	८३
अदग्गपचर मग्ग	२९७	अनभसच्चा चमच्चा च	७५
अदण्डिय दग्गयति	२४६	अनय नयति दुम्भो	२५९
अदम्ह से वारि	४१	अनरियकम्मपोक्कन्त	२०८
अदस्मनेन मोरस्स	१०४	अनरियभरियेन सहस्सनेत्त	१०५
अदासि वानानि पुरे	१०४	अनला मुदुसम्भासा	७०, ३४४
अदुदुस्सा तुव दुच्चि	३९४	अनवडुत्तचित्तस्स	९५
अदु पञ्जा किमरियया	१८३	अनच्छित्तो ततो आगा	११३
अदिय्येसु दद दान	८६	अनागत पच्चुप्पल	३८८
अद्दस्स पथयि मिञ्झो	१७९	अनागत पट्टिकिराय किकच	२३७
अद्दम फाम से मूल	१७२	अनागारियुपेतस्स	१५९
अद्दा तुव पण्डितकोमि	९९	अनानुत्तप्पानि हि ये	३३४
अद्दा पजानामि अह पि	२६६	अनावसुर चिररत्तससित	३७७
अद्दा पजानासि ममेत्तमायु	१५५	अनिक्कसावो कासाव	५६, ३७४
अद्दा पादच्छली सव्वे	६४	अनिच्चा वत सङ्गारा	३२
अद्दा म यक्स जानासि	१४३	अनिसम्म कत्त कम्म	३३३
अद्दा वव अञ्जतरो	२६४	अनुकम्मसी नागकुळ	३३८
अद्दा ह्ये भिक्खु	३०६	अनुज्जुगामी उरगा	२८५
अद्दा ह्ये सेवितव्या	१४२, ३३५, ३४१	अनूतीरचारी नद्दुदु	१५०
अद्दा हि तात्त सत्तमेम	२७५	अनूतीरचारी भद्दन्ते	१४९
अद्दा हि तात्त सत्तानेन	३६७	अनुत्तरे कामगुणे समिद्धे	८७
अद्दा हि वानं बहुया	१७६	अनुपार्थेन यो अत्थ	१३
अद्दा हि दुक्खिस्ससमेत्तमाहु	३३७, ३३८	अनुविच्च कम्मानि करोहि	१६७
अद्दा हि नून मिगराजा	७७	अनुसाससि म यक्ख	२२५
अद्दा हि पञ्जा च सत्त	३१९	अनूपलित्ती मम	२८७
अद्दा हि म वो	२४३	अनेकताळे नरके	२४६
अद्दा हि सच्च वचन	२९९, ३१०, ३४९	अनेवो वृयकेतु व	२००
अघमो मिगजातान	४१	अन्तो पि सो होति	२५३
अघम्मयान वल्लहमारहित्वा	२२१	अन्धकारतिमिसार्थं	१६९
अघम्माल्लपो वत	४०१	अन्नेन पानेन	३११
अघम्मेन तुव जम्म	४००	अन्नं च पानं च ददाति	२१५
अधिच्च वेदे परिपेस	३४८	अन्नं तवेद पकत्त	३०४
अधिच्च वेदे साविर्त्ति	२४१	अन्नं पानं कासिकचन्दनं	३८९
अधिपत्ता पिसाचेन	३९५	अन्नं ममेद पकत्त	३०४
अनङ्गणस्स पोसस्स	१४२	अपचन्ता पि दिच्छन्ति	२१०

अपचिनेयेव कामानं	२३८	अप्या पि कामा न अलं	१७२
अपण्णक ठानमेके	३	अप्यिच्छस्स हि पोसस्स	१४४
अपदेन पव याति	३२२	अप्यिच्छा अप्यचित्ताय	१४४
अपराधका दूसका	३५४	अप्येव बहुकिञ्चान	४२
अपराधके दूसके	३५४	अप्पोसुकको तात तुवं	२७५
अपराधो महाब्रह्मो	४०१	अप्पोसुकको दानि तुवं	२८५
अपरं पि सम्म ते वाल्य	१३७	अप्पो हुत्वा बहु होति	१९४
अपायिन्ह अतच्चिन्ह	२०	अप्य पि चे निव्वृत्ति	१८७
अपि अतरमानान	४	अप्य पिबित्वान निहीनजच्चो	४४
अपि कस्सप मन्दिथा	९१	अप्य हि एत न हि वीथमायु	१५४
अपि चे दलिहा कपणा	३९७	अफल मधुर वाच	१३१
अपि चे पत्तमादाय	८०, ९१, १८५, १८६	अवद्धा तत्थ वज्जन्ति	२७
अपि चे पि दुब्बलो	३६	अव्वही वत मे सल्ल	११२, १६०, २१०, २१७
अपि चे मञ्जती	२५३, २५५, २६४	अव्वळ्ह वत मे सल्ल	१२५
अपि दिव्वेसु कामेसु	६८	अव्भवत्ताति अभूतेन	११०
अपि नाम न पस्सेय्य	१८३	अव्वन्तरो नाम कुमो	७७
अपि नू हनूका सन्ता	३२	अव्वमूतो वत भो घम्मो	३७९
अपि नूनह मरिस्स	२७१	अव्वमूतो वत लोकरिस्म	२९५
अपि पस्सेन सेमानो	८	अव्वमोकाससयो जन्तु	३११
अपि भीक्के अपि	२७१	अभवे नन्दति तस्स	२४७
अपि इहक छिन्ना पि	४६	अभिकखणं राजकुञ्जर	१६४
अपि वीरक पस्सेसि	५०	अभिजातो नागो काम	२५७
अपि सु वाणिजा एका	२९३	अभिज्जमाने वारिस्मि	७०, ३४४
अपि हन्त्वा हतो ब्रूति	१०१	अभित्थनय पञ्जुल्ल	१८
अपेतय चक्खुमा	३६	अभिदोसगतो दानि	३४६
अपेता ते च	२९८, २९९, ३००, ३०१	अभिधावथ भूपधावथ च	५८
अपेहि एतो त्व काळि	१३३	अभिधावथ भद्दन्ते	२२८
अप्यकेन तुव यक्ख	१४८	अभुत्वा भिक्खसि भिक्खु	३९
अप्यकेन पि मेघावी	४	अभातापितरसवद्धो	२७
अप्यत्वा पदविञ्जाण	९६	अमानना अत्थ सिया	१३१
अप्यमाणो बुद्धो	५०	अमित्तमञ्जो वसतो	१४४
अप्यमाण हित चित्त	४०	अमित्तहृत्यत्वगता	१२२
अप्यमादो अमत पद	३९८	अमित्तान व हृत्यत्व	१७५
अप्यम्हा अप्यक दज्जा	२४१	अमित्तो तस्स भजसि	२४७
अप्यस्मेके पवेच्छन्ति	२११	अम्वट्टकुलस्स सत्तिय	१६५
अप्यस्स कम्मस्स फल	१७२	अम्वपक्क वक सीत	९३
अप्यस्सादा दुखा कामा	२२७	अम्व्या च साला तिलका	३४०

अम्नाहमद् वनमन्तरस्मि	१५७	अल मेतेहि अम्बेहि	५२
अम्बेत्य विणसायामो	३५९	अल हि ते ऋषिताये	१२७
अम्भो को नामय हस्तो	५२	अल्लायते अय दक्षो	२९३
अम्भो न किर सद्देव्य	९४	अवधी वत अत्तान	५४
अम्हाहम्परिथ गुरिसो	५७	अवनी ब्राह्मणो कामे	३५१
अम्हे मनुस्मेमु	१८६	अवसिम्ह तवागारे	१०६
अयमस्सकराज्जेन	५१	अवारियपिता नाम	१२८
अयमेव कालो न	१५८	असमिष वत अत्तान	१०६
अयमेव सा अहमपि	४७	असिद्धिमोम्हि गामम्हि	१८
अयमेव सो पिन्निय	११३	असञ्जतो चे पि	३१७
अय इमो उपमम	६५	अमन्त यो पगण्हाति	३३
अय च ते रानपुत्ति	२८५	असन्धुत म चिरसन्धुतेन	९४, १२६
अय पुत्तिनो मय	१४०	अमव्वत्थगामि षाच	२८
अय पुरे लुद्धमकामि	३४९	असमैषिञ्चतकम्मन्त	३४
अय मणि वेळ्ळियो	७९	असम्भानेनितरीतरस्स	२९
अय मियो किञ्छपतस्म	२६६	असात् सातरूपेन	२३
अय वा गो मतो	१५९	असारे सारयोगञ्जू	३२४
अय मो लुद्धको एति	३२०	असा लोकित्थियो नाम	१६
अय्य न त बहिस्सामि	७२	असिचम्म गहेत्थान	२४१, ३००
अरञ्जा गाममागम्म	१०९, १८८	असितिवखो व मसम्हि	१०९
अरञ्जे कुट्टि कव्वा	३००	अमितो च गमिस्सामि	३८३
अरञ्ज उञ्छाय गत	३२५	असो यथा सुनिसितो	२२७
अरहा सीलसम्पन्नो	१८४	असीहो सीहमानेन	१०२
अरान चक्कनाभीन	२५१	अमुचि पूत्तिलोमोसि	३४
अरियावकासोसि	३९३	असुद्धमवखोसि लणानुपाती	१८७
अरियो अनरिय	६६	असविहितकम्मन्त	२१८, ३९९
अलक्कमाली त्तिपुकण्णविद्धो	२८१	अससथ वात्तिखयन्तवस्सी	१६९
अलङ्कृतयो पडुमुत्तस्तवा	३९७	अस्स इन्दतमो राज	१८५
अलङ्कृता सुवसना	१०७	अस्सतरि रथ च एकमेक	२४५
अलङ्कृतो मट्टकुण्डली	२०९	अस्स गव रजत	२७९
अलङ्कृतो लद्धान	४०	अहञ्चि म सागरसेवितन्त	११५
अलद्धा वित्त तप्पति	२३९	अहन्तारमघातेन्त	१२२
अलमेतेहि अम्बेहि	१०६	अहन्तारमहन्तारं	१२१
अलसो गिही कामभोगी	३३३	अहमेव एको इष	१८९
अल्लिक भासमानस्स	१७३	अहमेव कुम्भासित भासि	२६०
अल्लिक वत म सम्म	१२०	अहमेव दूसिया	११६
अलीनचित्त नित्साय	३५	अहम्मि खो त जानामि	१३३

अह कुमारी तत्त्वेव
 अह अतीतमद्भान
 अहो वत रे पुरिस
 अहोसि मे अम्बफलाति
 अह कपिन्मि दुम्भेधो
 अह ममिस्सामि इधेव
 अह च अङ्गुलकमोचिनामि
 अह च खो अगळु
 अह च खो अतनो
 अह च वनमुञ्चाम
 अह च सारिपुत्तो च
 अह च सालस्स
 अह चिद कुण्वकमोचिनामि
 अह चे दळ्हवम्मस्स
 अह जागरत्त सुत्तो
 अह त तात याचामि
 अह त सरणं सम्म
 अह दससत्त व्याम
 अह नदोस्मि भइन्ते
 अह पि मंसानि फलाति
 अह पि सम्म भुञ्चामि
 अह पुरे गिद्धिगतो
 अह पुरे समगतो
 अह रट्टानि विचरन्तो
 अह रहो न पस्सामि
 अह वो तेन कालेन

आ

आकिण्णलुहो पुरिसो
 आगच्छु दोवारिका
 आगमा चेव हवत्थ
 आगमिस्सति मे पाप
 आगमेहि महाराज
 आचरियभरिय सँधि
 आचरियमनुसत्थार
 आचरियो ब्राह्मणो मग्घ
 जा० १-५५

३४२	आचरियो मेसि पिता	२८२
९२	आतङ्गिण यथा कुसलो	३९२
३८४	आदाय दण्ड परिसुम्भ	१५२
२४९	आदाय दन्तानि गजुत्तमस्स	३७६
७४	आदाय पत्ति परविरियघाति	२६५
३६७	आदित्तस्मि अगारस्मि	१७५
३२८	आदित्त वत म सन्त	११२, १२५, १६०, २१०, २१७
३२९		
३६९	आनीतो परलोका व	३८४
३९४	आपासु मे युद्धपराजितस्स	६९
२८२	आवाचोय असन्मिरूपो	३४७
३२९	आमिस वा घन वा पि	२०८
३२८	आम पक्क च जानन्ति	१५८
१५९	आयति दोस नाञ्ज्याय	२०
१६३	आयन्तु दोवारिका	३३१
२२८	आयु च नो वस्ससहस्स	३३०
६३	आयु च वण्णो च	२२४
१६१	आयु च वो कीवतको	३३०
५३	आयु नु वण्ण नु सुखं	३३३
१८७	आरञ्जिकस्स इसिनी	७४, ३०२
२१२	आरा वूरे नयिष	२०२
२८५	आरुह सेल भवनं	३७२, ३७३
२९५	आरोग्यमिच्छे परमञ्च लाभं	२०
२५६	आलोपसाहसाकारा	१९४
८८	आवट्टणी महापाया	७१, ३४४
३७७	आवासिको होणु महाविहारे	२८०
	आपी रहो वा पि	३६८
	आवेष च न पस्सामि	६६
	आवेल्लित्तिसिद्धिको हि मेण्डो	२४५
१४३	आवेल्लित्त पिद्धित्तो	३०५, ३०६
३३२, ३३४	आसन उदक पज्ज	३०९, ३४८
३२१	आसवो तात लोकास्मि	२५४
१६५	आसावती नाम लदा	१३१
२६३	आसीविसा कुपिता	३५५
२४१	आसीविसो तात पट्टतेजो	२०१
२४०	आसीविस पि म सन्त	६१
३०२	आसीविस व कुपित	३५५

आसीसतेव नो पक्खी	१३१	इदं वत्तान् मातङ्गो	३०५
आसीसेयेव पुरिसो	१४, २६४	इदं वत्तान् हारितो	१८४
आहञ्जन्तु भेरिमुदिद्गसद्धे	३०८	इदं वत्त्वा महाराजा	७८, ३५१
		इदं सुणाथ पञ्चाला	३८८
		इदं सुवण्णकायूर	१६९
इह्म आगच्छतोरेन	३४३	इद्वानि फीतानि कुलानि	३६२
उह्म एकपद तात	६१	इध चे न विरावेसि	३
इह्म वद्धमय पास	५१	इध चवानिन्दिता येन	३७७
इच्छेते सोळसाकाग	२८७, २४८	इध जपान सयनामन च	१९८
इच्छेव वापय विसज्जि	३९२	इध सच्च च धम्मो च	३२६
इच्छेव फन्दनो अम्म	२५२	इध सीहा च व्यग्धा च	१३१
इच्छेव विलपन्तिया	१७८	इधायमा ब्रह्मचारी	१०३
उति फन्दनरक्खो पि	२५१, २५२	इधायमा समणो	३०५
इतो उजु उत्तरिय	३०२	इधूरगाल पवरो पविट्ठो	३५
इतो दानि पतायन्ति	१३८	इधेव ह्म निपक	२५२
उतो बहुरा भोगा	१२३	इधेवाह वसिम्मामि	२९१
इतो सत्तानि गच्छन्ति	१३८	इमस्मि येव नगरे	१६४
इत्थियुम्बस्स पवरा	३८६	इमस्म दण्डस्स वध च	२५०
इत्थियो जीवणोक्खिस्मि	२८८	इमस्सुद यन्ति विमोदिस	२९१
इत्थियो तात लोक्खिस्मि	२५८	इमा च ते पोक्खरञ्जो	३४०
इत्थीनमेसा पवरा	३९५	इमा ता पोक्खरणा	२९६
इत्थी सिधा रूपवती	४७	इमानि तानि येत्तानि	२९६
इदञ्चिह सो ब्राह्मण	३७०	इमानि ये सत्तसत्तानि	१५२
इद्वानि खो म भायेति	१२४	इमानि म दहर तापयन्ति	८८
इद्वानि खोमिह सुखितो	१२६	इमिना व एव वयसा	२२४
इद खो उ समागम्म	१६६	इमे ते लुट्ठका देवि	३७१
इद खो सा न जानाति	८३	इमे न देवा न	२६१
इद खोह तदावोच	३९६	इमे सुद यन्ति विसोदिस	७८
इद च ते रुच्चति	३६९	इम च जम्म मुसलेन	४७
इद च मद्द उत्तिट्ठ पिण्ड	३०७	इम चे ते पित्ता	१३८
इद च मे जातरूप	३४१	इम जम्म नेकतिक	२०४
इद च सुत्वान् अमानुसान्	३३०	इम तुण्डेहि पक्खेहि	१३६
इद च सुत्वा वचन	२२२	इम नेरू ति जानन्ति	१३१
इद तदाचरियवचो	५६, ११३	इम मद्द हृदयसोक	२७०, २७१
इदं पि पानीय सीत	३२५	इम सो सयन सेति	१०९
इद पुरे निम्माहु	१६८	इसिपूगसमञ्जाते	३५९
इद वत्त्वा गिरिचरो	३८४	इसि च वानि पुच्छामि	३०२

एवं च ते रुन्वति	१६८	एव सर्वोहि आपोहि	६४
एवं च मे ददतो	२४३	एवं सयतु पञ्चालो	४००
एव चलिन्त असिष्ठत	९४	एवं सुनीतिन सुभासितेन	१७१
एव च सो होति	१४७	एव सो निहृतो सेति	९७
एव चित्त उदपादि	२३५	एव सो सुहितो होति	८४
एव चे कण्ह जानासि	२१६	एव हञ्जतु पञ्चालो	४००
एव चे नो विहरत	२५३	एस उप्पलसन्नाहो	८३
एव चे म विहरन्त	११८	एस धम्मो सिङ्गलानं	७४
एव चे याचमानान	२५३	एस पापचरो पोसो	२६३
एव चे सत्ता जानेय्यु	६	एस भिय्यो पवेक्खामि	९८
एव जागरत सुत्तो	१६३	एसस्माक कुले धम्मो	१०३
एव धम्म निरङ्कुत्वा	४३	एसा खो पमदा देव	३४३
एव निस्सयसम्पन्नो	३५	एसा ते उपमा राज	१५७
एव पि अबुपायेन	१२०	एसाहमण्णे व उपारमामि	२४३
एव पि इव बुद्धान	१८०	एसो हि उत्तरितरो	९२
एव पि इव बुद्धानं	१३२	एहि खो पहितो यच्छ	३७७
एव पि गामनिममेसु	१४६	एहि गोष निवत्तस्सु	९७
एव पि च्चतुरा नारी	१३५	एहि तं उपगृह्णित्तं	१७०
एवं पि बहुरूपेतो	३७९, ३८०	एहि त पट्टिनैस्सामि	२४६
एव पि बालस्स पजप्पित्तानि	३१७	एहि त पापयिस्सामि	३५९
एव पि मित्तेहि दळ्ळेहि	१४६	एहि माणव ओरेन	१४८
एव पि लोकामिस	६०, १४६	एहि मे पिट्ठिमारुह्	३८३
एवं पि बोहारसुत्वि	१४७	एहिम गिरिमारुह्	३९५
एवभूतस्स ते राज	१२४	एहिमं रथमारुह्	२९५
एवंभूतस्स मे तात	१२४		
एव मन्धस्स पोसस्स	२००		
एवं महत्थिका पञ्जा	३८८		
एवं मे परित्तानून	३८३		
एवं मे पेक्खमानस्स	२२४		
एव यक्ख सुखी होहि	१४९		
एवं यो स निरङ्कुत्वा	१६३		
एवं लुद्धक नन्दस्सु	११७, ३२०, ३२३		
एव विदित्वा विदू	३५८		
एव वेवेतु पञ्चालो	३९९		
एव सक्क सुखी होहि	१८२, १८३		
एव सतं होति समेच्च	२२१		
एव सब्बङ्गसम्भवं	३८७		
		ओ	
		ओकिण्णान्तरपरिख	२२३
		ओगह् रहव अकद्धं	१३१
		ओह्णेतु वाळ्पासानि	२६८
		ओदहिस्सामह पस्स	१३६
		ओदातमूलं सुचिवारि	१४७
		ओदातवत्था सुचि	१६७
		ओदातसिङ्गा सुचिवाळ्ळा	३२१
		ओभासय वन रम्म	३९४
		ओमद् खिप्प पल्लिष	४४
		ओरोपयस्सु कत्थाणि	१६९
		ओसीदि मे दुक्ख हृदय	२७०

कार्यं बलाका सिखिनी	७४, १२७	कि कम्ममकर पुब्बे	३८१
कारयन्ता नगरानि	२३५	कि गिञ्ज परिदेवसि	१४९
कालिङ्गभारद्वाजो	२५७	कि छन्दो किमधिप्यायो	३५७
कालिङ्गो भारद्वाजो च	२५६	कि ते उप्पज्जि नो मुच्चि	२००
कालिङ्गो राजा कालिङ्गं	२५७	कि ते जटाहि दुम्भेष	३१, ९७
काले निक्खमना साधु	५७	कि ते वत कि पन	२०६
कालो धसति भूतानि	६३	कि त्व नु तत्थेव	२६५
कालं च अत्वा अग्निजीह्नाय	२१३	कि त्व विमनोसि	३४६
कालं च अत्वान तथाविधस्स	२५६	कि नु कोषे वा	१९४
काल वोह न जानामि	३९	कि नु ते अकर	२५९
का वेधमाना गिरिकन्दराय	३९४	कि नु त्व वल्लिस्स ब्रूसि	२४७
कासायवत्थे सकुणे ववामि	१८६	कि नु सन्तरमानो व	११२
कासिकानि च वत्थानि	२९४	कि नु सोचसिनुच्चङ्गि	३७१
कासिस्स रञ्जो महेशी	३७५	कि वने राजपुत्तंन	३९४
काळानि केसानि पुरे	१६०	कि सीले किसिमाचारे	१३३, १३४
काळ्या मिगा सेतवन्ता	३८	कि सु नरो जप्पमधिच्चकाले	२१४
काळे वा यदि वा जुण्हे	६	कि सूध भीता जनता	२२५
किङ्किणिकायो गहेत्वा	२९८	कीदिसा ते मिगा लुह	३२१
किञ्चकाले किञ्चसहो	१७४	कीदिसानिस्स पत्तानि	२५१
किन्नु उम्मतत्त रूपो व	२१६, ३२५	कीदिसो तुण्ह परिवारो	१९०
किन्नु तेमे मिगा	३२०	कीदिस ते डणदान	२६८
किन्नु त्याय दिओ	३२३	कीवचिर नु मे यक्ख	१९३
किन्नु रुह गरहसि	२६३	कीवचिर नु मे सम्म	१९३
किन्नु विस पपातो वा	२५४	कुलकुटो मणयो दण्डो	७९
किन्नु सुवाहु तरमानरूपो	१९१	कुठारिहल्यो पुरिसो	२५१
किन्नु ध देव तवमत्थि	३३३	कुट्टी किलासी भवति	३८५
किमग्घति तण्डुलनाळिकाय	४	कुणपादिनि लोहितपे	१३५
किमण्डका इमे देव	८८	कुतो नु आगच्छथ	१८८
किमत्यमभिसन्धाय	७६	कुतो नु आगच्छसि	३०४
किमेवह तुण्डिलमनुपुच्छि	२६०	कुम्भीलका सकुणका	२९२
किम्पुरिससेविते	२७३	कुक्कच्छा पयातान	११८, २३१, २३२
किसो च पण्डु च	२८६	कुलपुत्तो व जानाति	८२, ८३
किसो विदग्घो भवति	२२९	कुलावका मातलि सिम्बलिस्मि	९
कि अण्णवे कानि	१८६	कुसलूपदेसे धित्तिवा	३०
कि कम्म कुब्ब तव	३६६	कुसलो सव्वनिमित्तान	३८७
कि कम्मजात अनुत्पत्ते	३६६	कुसल जेव मे हस	३२३
कि कम्ममकरि पुब्बे	३६०	कुहं गता कत्थ गता	१२५

तस्य भ्रमसि लेणमिच्छति	१३८	ता अम्रवन्तुःशुभा	३५८
तस्या काले जगत्सि ता	१००	ना इन्द्रात्पुत्र एव	३४०
तस्या मये नानिगणे	६८	ना मायान्तो मयो	८१
तस्या मुत्सेय्य मत्तान	१५४	नाना नि पुत्तो वरमानो	९३
तस्या पण्डितजानियो	१०१	नादिनाथ गुणधाय	२८४
तस्या पत्तपुटम्भेय	३२६	नाभिन्म कम्भास्तनानि	१९२
तस्या मत्तञ्जुता माधु	६७	नाभोय ननानि गो	२९६
तस्या विनेय्य मत्तंर	२१०	नाग्य च मूत्रा च कथा	३३२
तस्या मगिलवागन्म	७३	नाह मर दुर्गन्थ	१२१
तस्या गत च अगत	४२, २११	नारिच्छकनामा गत	२९५
तस्या शब्देन श्रोत्रेण	७८	नितृन्नि न तुषुः	३०२
तस्या हि छन्दोभगन	५३, १७४	नितृन्ते मो मरागने	२३०
तस्या हि ते सुगिन्तो	१५०	निपमानि पञ्चनमानि	२४५
तस्या हि धोरस्म	२३०	निपनिप रनिपि	२३०
तस्या हि पण्डितो	२९४	निषा लनानि शोनव्यो	३२६
तस्या हि पापक कर्म	३५९	निग तिप नि लपनि	१०३
तस्या हि मित्तान न	३९४	निन्दुत्तानि पिपात्तानि	३२५
तस्स कम्मकरमस्म	९२	निपञ्चरत्तपगन पि	२३६
तस्स कम्मस्म कुनलम्म	१६४	तिरोऽनुत्ति गापित्वा	३४३
तस्स कामरस जत्वा	३६३	तिरोऽनुत्ति निरोनेक	३१४
तस्म गामवर दम्मि	२६२	तिरोऽगवान्तो अमत	३८९
तस्म चन्तेपुरे जामि	३६२	तीरूनर मननवानि	३३०
तस्म जानन्ति पितरो	३५८	तुनागि रिमयतो	२७३
तस्म ते पैमफेनाह	३०२	तुङ्गोम्मि देव तव	३३१
तस्स त धूमगन्धेन	१६२	तुष्ही अह किम्पुरिसो	२६२
तस्स त वचन सुत्वा	२१६, ३३१, ३८३	तुम्हे पौण्य धोरविस्सा	३३८
तस्स दोहळिनी भरिया	८२	तुम्हे मीहान व्यग्घान	१४४
तस्स नागस्स विष्ववासेन	२१८	तुव च एसो भरिया च	१८९
तस्स पुत्ता च वारा च	१३२, १७९	तुव पि पुच्छामि अनोमपञ्च	३१५
तस्स मे अह सवेगो	३२१	तुव हि सट्ठो	१९६
तस्स सक्को वतञ्जाय	८५	ते अणकारके कामे	१८४
तस्म सहीरपञ्चस्स	३२४	ते कथं नु करिस्सन्ति	१४९
तस्सा च मायमानाय	३४३	ते च तत्थ निमीदित्वा	२९३
तस्सादासि पसन्नत्तो	२५६	ते च तस्सानादियित्वा	२९४
तस्साह ओदाहि पस्स	१३७	ते च तेन असन्नुट्ठा	६८
तस्साह परम ब्रह्मे	३८९	ते जना सुखमेवन्ति	१०९
तस्सेव विलपन्तस्स	१४१	ते तत्थ कन्दित्वा	३७६

यिया गुम्ह न ससेम्य	३४८, ३९०	दिजा दिज कुणपमाहरत्तं	१५८
यियो व तस्स जायन्ति	१७४	दिजो विजान पवरोसि	२७४
धीनञ्चि चित्त यया	२३३	दिट्ठा मया वने वक्खा	५२
		दिट्ठा मया विमानानि	२९७
		दियङ्गुकुकू उदयेन	१४६
		दिवा च रत्तो च मया	१८९
दक्ख गहपती साघु	१७५	दिसा चत्तस्सो विदिसा	३७१
दक्खेय्यकपद तात	६१	दिसो वे ल्हुचित्तस्स	१५४
दङ्गो बाहसहस्सेहि	६२	दिस्वा सूरप्पे धनुवेगनुब्भे	७१
दण्डहत्था निवारोन्ति	३८५	दिस्वा पदमनुत्तिष्णा	७
दत्तो मे न खीयेथ	२६०	दिस्वा फल दुच्चरित्तस्स	३०९
ददन्ति हेके विसमे	२११	दिस्वा वदामि न हि	१३०
ददामि ते गामवरानि	२२१, ३६४	दिस्वान दन्तानि गजुत्तमस्स	३७६
ददामि ते ब्राह्मण	६९, ९६, १५३	दिस्वान नागस्स गतिं	३७४
ददामि वो ब्राह्मणा	७५	दीघोत्तरट्ठा जटिला	२४०
ददाहि मे गामवरानि	२१९	दीघ गच्छतु अद्धान	१०७
ददेय्य पुरिसो दान	१५१	दुक्खूपनीतो पि नरो	२६५
दद भुञ्ज मा च पमादो	१६४	दुक्खो पुनब्भवो सक्क	२५८
दग्धि निक्खसत्त लुह	३२१, ३३७	दुज्जन्वो च सुजन्वो च	८८
दरिया सत्त वस्सानि	७९	दुज्जीवित्तमजीविम्ह	९२
दवप्पलुद्धो पुरिसो	१३३	दुट्ठस्स फवसा वाचा	१९४
दस खलु इमानि ठानानि	२३९	दुत्तिथ सपचिन्त्सेसु	२९३
दस खलु महाराज	२९७	दुद्द वदमानान	४३, २११
दस वस्ससहस्सानि	२३०	दुद्दीसी अप्पकारोसि	३८१
दत्तेविमा वत्सवसा	३०९	दुदुद्दुभायति भइत्ते	९६
दहरस्स युत्थिनो चा पि	२२३	दुब्बण्यरूप तुवमरियवण्णो	१४१
दहरा च हि बुद्धा च	२२९	दुब्भासित्तञ्चि ते जग्धि	४००
दहरा वियलच्छार	३८५	दुमप्फलानेव पतन्ति	३५३
दहर्ारि कुभारि	२०२	दुमो यदा होति	१८१
दहरो चासि दुम्मेघ	१२५	दुम यथा सादुफलं	३१६
दहरो तुव दस्सगियोसि	१६०	दुम्मी रजोत्तल्लधरो	२८४
दळहम्पमाण मम एत्थ	१६७	दुम्मेधान सहस्सेन	१३
दळहस्मि मूले विसटे	३३२	दुल्लभा ब्राह्मणा वेव	२९७
दळह वळहस्स क्षिपति	३४	दुत्स मे खैत्तपालस्स	९३
दान च युद्ध च समानमाह	१७५	दूता विधावन्तु दिसा	३११
दासा च दास्यो	२०७	दूते ते ब्रह्मे	२५५
दासे कम्मकरे पत्से	२८३	दूतो अह राजिघ	१०८
दासो व पञ्जस्स यत्तस्सि	३१९		

न क्हापणवस्तेन	६८	न तं जितं साधु जित	१७
न किरत्थि अनोमदत्तिसु	१६३	न तं दळ्ह वन्वणमाहु	४९
न किरत्थि रसेहि पापिभी	६	न त पादा वधिस्साभि	५७
नक्खत्तयोग न पुरे	२४९	न त याचे यस्स पिथं	६७
नक्खत्तयोग पटिमानयामि	२४९	न त सक्कोथ अक्खातु	३७९
नक्खत्त पटिमानेत्त	१३	नत्थि अन्तो कुतो अन्तो	९२
न खत्तियो ति न च	३५४	नत्थि लोके र्हो नाम	८८
न खो अयं ब्राह्मण	१६७	न त्वं अस्सत्थि जानासि	९१
न खो पनेत्त सुभण	४८	न त्वं सध विजानासि	३२
न खो मे रुच्चति आळि	१९०	न दुक्कर किञ्चि महेत्थ	३६९
नगर पि नागो भस्म	३३६	न नामयोत्त गण्हन्ति	१४२
न गुट्ठमत्थि विवरेय्य	३४८, ३९०	ननु जीविते न रमसि	६६
नङ्गुट्ठ मे अवक्कम्म	१७७	ननु ते सुत्त ब्राह्मण	८६
न चत्थि मोक्खो मम	३६५	ननु त्व अवच लुट्ठ	३२१
न चत्थि सत्तो अमरो	३९०	ननु पस्ससिमं काळि	७३
न चागमत्ता परमत्थि	३१५	ननु म सम्म जानासि	७५
न चा पि ज्ञापेति पर	१७०	ननु म सुहृदयो ति	६४
न चाहमेतमिच्छामि	२९६	न नो दाठा न विज्जन्ति	२९१
न चाहमेत्त इच्छामि	२१६	न नो पितुनं न पिता	३७१
न चाह चित्तो सुत्तमञ्जतो	३०८	न नं उम्हयत्ते विस्वा	४८, २४७
न चे तुव उस्सहृसे	३११	नन्दन्ति सरोरघातिनो	१३९
न चेव सा कालकता	९४	न पचामि न पाचेमि	३०३
न चेवह तत्थ तदा	२६५	न पटिच्च कम्म फुत्ति	९५
नच्चन्तवण्णा न बहूनं	२३४	न पण्डिता अत्तमुक्खस्स	२१३
न जातुय सागरवारिवेगो	२३६	न पण्डिता वेतनमादियन्ति	१५२
नज्जो च तेमा पुथुलोमन्ता	३४०	न पापजनससेवी	३२, १४७
न तक्कला सन्ति	२०४	न पापसम्भवङ्कोन	१४७
न तस्स दुट्ठि	१३४	न पुत्तहेतु न	३४०
न ता एकस्स न द्विन्न	२३४	नभ फलेय्य उदधी पि	३३७
न ता पजानन्ति क्त	२३३	न मत्थि ऊन कामेहि	२२८
न ताय् खीण भरण च	२९६	नमत्थु सङ्खान समागतान	७८
न ताह दात्त	२०५	न मन्ता भूलभेसज्जा	२१६
न ते कट्ठानि भिन्नानि	२५४	न मातरं पितर वा	६८
न ते नटा नो पन	२८२	न मायमग्गि तपति	५४
न ते पीठमदायिन्हु	१०३	न मे अत्थो सहस्सेहि	२३९
न ते पुत्ता भविस्सन्ति	३९८	न मे अयं तुम्ह वधाय	२८८
न ते सक्कोभि अक्खातु	३७८	न मे इदं तथा दुक्ख	३९५

नागो यथा पञ्चमञ्चे	३१०	निखिलतभिक्ख भुञ्जन्ति	३००
नाचन्त निकतिप्पञ्चो	११	निगाहकसभा राज	२९८
नावित्तयन्तो पुरिसो	२७	निग्रोधमेव सेवेय्य	५, २०४
नाञ्जत्र विधुरा राज	३७७	निच्च उब्बिगाहदया	३१
नाञ्च सुचरित्तं राज	१२४	निच्च उब्बेगिनो काळा	१४४
नादट्ठा परतो दोस	२४६	निरङ्कुत्वा अग्निमादाय	२७८
नादेय्येसु वद दान	८७	निसम्म खत्तियो कयिरा	१०१, १११, २१४, ३३३
नानाछन्दा महाराज	८०	निसम्म च कर्तं कम्मं	३३३
नानादुमगणाकिण्णा	३५८	निसम्म दण्ड पणयेय्य	३३४
नानाभवा विप्पयोगेन	२८५	निसीये पि र्हो दानि	३२४
नानारत्तेहि बत्थेहि	२७९	निहीयति पुरिसो	१४८
नानारुक्खेहि सञ्छन्नं	३३९	नीलानि हिमवतो	२७२
नानुमित्तो गर अत्थ	३८९	नीलुप्पलाम विमलं	१९७
नानुम्मत्तो नापिसुणो	८०	नून तारकवण्णामे	३९५
नान्तलिक्खन्नवनेन	१२५	नून राजा न जानाति	१५९
नाव्मतीतहरो सोको	११४	नेकन्तमुनुना सक्का	२४६
नाय इसी उपसमसञ्जमे	६५	नेतं सीहस्स नदित	४६
नाय धरान कुसलो	६८	नेव इत्थीसु सामञ्ज	१०९
नाय धम्म अधम्म वा	६४	नेव किणामि न पि	२४१
नाय नेरु विमज्जति	१३१	नेव तं उपजीवामि	१४३
नार्थं पुरे उण्णमति	४०	नेव वुट्ठे नयो अत्थि	१७८
नाय मिगानमत्थाय	२४०	नेवय्यकस्स सीसं च	११२
नाय रुक्खो डुरारुहो	१४	नेव सालो न खदियो	२५१
नाय वयो तारकराजसन्निभो	३५४	नेवाभिसज्जामि न चा पि	१०३
नाय सिखा पुञ्जहेतु	२९	नेस धम्मो महाराज	३९८
नारिं नरो निज्जपयं	२२४	नेसो मिगो महाराज	२६६
नाल कबळ पदातवे	८	नो चे अस्स सका बुद्धि	१५६
नासक्खातिगतो पोसो	१७९	नो चे तुव उस्सहसे	३११
नास्से कतपापमिह	२०८	नो चे तुव महेसेय्यं	३९५
नास्स सील विजानाय	४२, ६१, १३६	नो चे लमेव निपक	१८१
नाह तुम्हे पससामि	७३, १४३		
नाह तुम्हे विनिन्दामि	७३		
नाह दुक्खपरेतो ति	३२२	पक्खन्दिना पगब्भेन	३६
नाह पुन न च पुन	३३	पङ्के च पोसं पल्लिये	३५१
नाह बलाका सिखिनी	७५	पङ्को च कामा पल्लियो	१२९, ३४९
नाह रोहण गळामि	३१९, ३२०	पचन्तो अपचन्तस्स	३०३
निक्खन्ताय अगारस्सा	१९१	पच्चोरोह महाराज	२५७

पितरो च मे आसु	२०२	फरसाहि वाचाहि	२०४
पितर मे महाराज	२२६	फलस्स उपभुञ्जिम्हा	१८२
पिता च पुत्र अवच	१७९	फलानमिव पक्कानं	२२९
पितामहो तात	२०४	फुट्टस्स मे अञ्जतरेण	८२
पियो हि मे आसि	३९३		
पिय खो आळि	१९०	व	
पिवन्ति चे महाराजा	४८	वकस्स वावरिकस्स	१०६
पीतानि हिमवतो	२७२	वद्धा कुलीका मितयाळ्हकेण	१९२
पुक्कुस पुरिसस्स ते	३४७	वल च वत मे खीण	१३२
पुषिमन्दपरिवारो	४५	वल चन्दो वलं सुरियो	१८६
पुञ्जाम कत्तारमनोमपञ्ज	१९६	वहुचिन्ती अप्पचिन्ती	२६
पुष्ण नदिं येन च	५३	वहुभण्डं अवहाय	१९३
पुत्तदार पि चे हन्वा	६४	वहुम्पेत असत्थि	३२
पुत्ता तस्स न भवन्ति	१७४	वहुम्पेत वने कट्ठं	२४
पुत्तो च आजञ्जरथ	८०	वहुम्हि वत सन्ताम्हि	२४०
पुत्तो तवाय तरुणो	३३४	वदुस्सुत्तो सुतधम्मोसि	१९८
पुत्तो त्याह महाराज	४	वहुस्सुत्त चित्तकथि	१८४
पुत्तो वा पितर याचे	२२८	वहु चिद मूलफलं	२९१
पुयुसहो समजनों	१८०	वहु पि रत्तो भासेय्य	२४६
पुनपापञ्जसी सम्म	७५, १२७	वहु पि सो विकल्येय्य	२८
पुब्बेव खन्ती च- तपो च मग्ह	८७	वहूनि ठानानि	१५२
पुब्बेव दाना सुमना	२०६	वहूनि नरसीसानि	६३
पुब्बेव मच्च विजहन्ति	१११	वहूनि क्खळिद्धानि	१०७
पुब्बेव मेतमनिखसु	१७८	वहूनं विञ्जती भीती	९८
पुब्बेव सन्निवासेन	६१	वहूसु वत सन्तीसु	२३९
पुरत्थामुखो निसिन्नोसि	१७७	वहू हि खेत्तिया जीना	३९८
पुराणकुक्कुटो अयं	५२	वहू हि मे दन्तयुगा	३७५
पुराणचौरान वचो निसम्म	८	वहू हि मे राजकुलम्हि	३७२
पुरिसा ते महाराज	२५६	वहूहि वतचरियाहि	२६०
पुरिसुसभ मञ्जमाना	६०	वहूत्थेय्य ब्रह्मवत्तस्स	३९९
पुरे तुव सीलवत सकासे	८४	वळिसि हि सो निगिलति	२४२
पूतिमच्छ कुसग्गेण	३२६	वाराणस्य अहू राजा	३८१
पेसिता राखिनो हूता	३३१	वाराणस्य महाराज	८२
पोसेता ते जनेत्ती	३८५	वालस्स मूळहस्स	२५१
		वाला च मोहेन	२३७
		वाला व खो सङ्गविसन्धवानि	२२१
		वालो खो त्वसि माणव	२०९
फरसा वत ते वाचा	९३		

मनुस्तोह व्यसम्पत्तो	३८३	मातु भरियाय भातुञ्च	३८८
मनो चे ते नप्यगमति	९४	मा ते मित्तो अमित्तो	१२७
मन्ताग्निजप्येन पुरेहि	२४९	मा त्व चन्दे रोदि	२७१
ममन्नपान विपुल	६६	मा त्व नदि राजपुत्त	४६
मम लोहितमन्त्रस्स	९०	मानात्तिमाना कलहानि	३६२
ममेव देव पलितं	१६०	मा नो देव अदा चक्खु	३१२
ममेव सुत्तनो अत्थो	१४८	मा नं दहरो ति उञ्जात्ति	३७९
ममेवाय मञ्जुसानो	७६	मा वालियं विलपि	५९
ममं च दिस्वान	१४०	मा ब्राह्मण इत्तरदस्सनेन	९७
मयेकरत्त विप्पवसिम्ह	३२८	मा मद्दंसु रोदन्तं	९६
मय च भरिय नात्तिककामाम	२०६	मा मुनिकस्स पिहयि	९
मग्ध गामवर देहि	२६२	मा मे जनपदो आसि	२६४
मलमज्जकसमा राज	३०१	मा मं देव निवारोहि	२२८
मल्ल गिरिं पण्डरक	३२७	मायाकारा रङ्गमज्जे	३५५
महती वत ते बोन्दि	५२	मायाविनो नेकतिका	२४१
मह्वभयो भिसनको	२३२	माय्योम करि भद्दन्ते	३८४
महयित्वा सम्बोधि	२५८	माखियो चतुरक्खो च	१९१
महस्सावा सुखा कामा	२२७	मालो तिरिट्ठि कायूरी	३५९
महाजनसमायमग्धि	२४४	मालं च सो कासिकचन्दनं	२७९
महामत्ता च मे अत्थि	२३१	मा सालुकस्स पिहयि	७९
महाराजस्सह धीता	१३३, १३४	मासु कुञ्ज भूमिपति	१२८
महेसी सुषचिनो	२८२	मा सु नन्दि इञ्जति मं	१६
मा किञ्चि अवचुत्थ	१७३	मा हेव त्वं अयम्मद्दु	३८४
मा खो त्वं तात पक्कोसि	४१	मिगराजा पुरे आसि	१३६
मा च पुत्त मा च पति	२७१	मिगल्लुहो महाराजा	३२४
मातर पठम दज्ज	३८५	मिगान सिङ्गालो अत्तो	८३
मातर पितरं चा पि	२४०, २४१	मिगं तिपल्लत्वमनेकमायं	६
माता च पिता च	२२६	मित्तख्येन बहवो	२०८
मा तात कुञ्जि न हि	१२८	मित्तख्येनिषेकच्चे	२०८
माता द्विपदाजनिन्देद्दु	३४६	मित्तानि वे यस्स भवन्ति	२१५
माता पिता च भगिनी	२०७	मित्ताभिराधो चिरमेव	२६६
माता पिता च मे बृद्धा	२६९	मित्तामच्चापरिव्यूळ्हं	२२८
माता पिता परमा	३९०	मित्तो तस्सेव भजति	२४८
माता पिता भगिनी	३९०	मित्तो मित्तस्स पानीयं	२२६
माता पिता समणब्राह्मणा	२२३	मित्तो हवे सत्तपवेन ह्योति	२०
माता मे सा महाराज	२१८	मित्तं च कयिराध	२७६
माता व पुत्तं तवर्णं	३९२	मित्तं सहाय च	२७४

यदा कदाचि भनुजेषु	२२०	यगोक्तरो पुञ्जकरोहमस्मि	२२१
यदा काका उलूका च	१७७	यम लदान दुग्धेधो	२८
यदा कुलको सकुम्भो	१७७	यस्मा च पनिषेकञ्चे	१५६
यदा च सरसम्पन्नो	१०४	यस्मा च मे अनधिपमनोसि	३६८
यदा ता पस्सन्ति	२३३	यस्मा च वारि गम्भीर	३८२
यदा न पस्सन्ति	२३३	यस्मा दानं नाभिनिन्दि	२०१
यदा निस्सेणिमाग्ग्द	१७७	यस्मि न जायमानग्ग्द	२००
यदा पराभवो होति	३९, १४९, ३२२	यस्मि मनो निविमति	१७, २५३
यदा विम्बोदुसम्पन्नो	१७७	यस्स एमादिसा अस्तु	२१६
यदा भकसपादान	१७६	यस्स कायेन वाचाय	१०९, १८८
यदा मत्तो च दित्तो च	८१	यन्म गामे मया नरिव	९३
यदा भुञ्जालपत्तान	१७७	यन्म घित्त अहालिद्द	९८
यदा यदा यत्थ यदा	८	यस्स चेमे न विज्जन्ति	५७
यदा समविसाणान	१७६	यम्मत्ता नालमेको व	११४
यदा सामुद्दिक्क नाव	१७७	यस्सत्था दूग्भावन्ति	६९
यदा सुराघटं पित्वा	१७७	यस्स दिवा च रत्तो च	६९
यदि मे अज्ज पातरामफाले	२४४	यस्स देवा पितरो च	२१४
यदि हेत्सेति दस्साम	१०५	यन्म भरिया तुजववया	२१५
यदेसमाना विचरन्ति लोके	२८१	यस्स मद्गला समुह्वाणे	२१
यदेसमाना विचरिग्ग्द	२९०	यस्स राजा भूतपति	२१५
यमद्साथ दह्हरि	३७६	यस्म स्वयस्स छायाय	२१३, २९४
यमन्नपाने विपुलस्मि	३९७	यस्म सम्मुदाच्चिण्णेन	९०
यमरियघम्भेन	२१५	यस्स सान्ना परुम्बन्ति	२५१
यमानाथि सोमनस्सं	१८५	यस्सस्स सक्खी भरणेन	३४९
यमाहु वेवेसु	३१२	यस्सा पि धम्म पुरिमां	२१३
यमिमं नदि पस्समि	३२८	यस्सेते च तयो घम्मा	१५
यमुग्गतेजो उरगो ति	३३५	यस्सेते चतुरो घम्मा	१५, ५७
यमुद्दरि वाहने	२६३	यस्सेव भीतो न ददाति	२१०
यमेकरत्ति पठम	३५२	या काचि नज्जो	३१७
यमेकरत्त अनुत्तप्येत्त	३२८	याचको अप्पियो होति	१५३
यमेतमवत्था उदाधि	३१७	याचन रोवन आहु	९६
यमेत परिसप्पसि	१०४	या च मनुस्सलोक्कस्मि	३५८
यमेत वारिज पुष्प	१४३	या तिमति सारमया	१४६
यग्ग्द जाते न पस्सति	२००	या ऐ कत्ता ब्राह्मणस्स	३६६
यग्ग्द सच्च च घम्मो च	३९	या ऐ सा भरिया	२०५
यसस्सिनो उत्तमपुग्गलस	१०२	या दलिद्दी दलिद्दस्म	९५
यसस्सिम कुले जात	७२	यादिस कुक्को मित्त	३२६

यो च अप्पटिवेनिष्ठत्वा	२४६	यो पिड्डिमसिको होति	३६०
यो च उप्पत्तित अत्य	१०६, १३५, १७०,	यो पुत्तो कासिराजस्स	३६४
	२०८	यो पुब्बं कत्तकल्याणो	२१, ८७, १५९
यो च एतानि ठानानि	२४०, २४६, ३८१	यो पुब्बं करणीयानि	१७
यो च काले भित्त भासे	१००	यो वालमन्त	२५०
यो च त्व सखिनो हेतु	३२३	यो मातर वा पितर	२०५
यो च धम्मैन चरति	१८८	यो मे हृत्ये च पादे च	९२
यो च याचनजीवानो	१५३	यो म पुरे पञ्चुद्धेति	१५९
यो च वन्तकसानवस्स	५६, ३७४	यो युञ्जमानानमयुञ्जमानो	२६१
यो च सील च पञ्च च	१५४	योय भिसानि खणति	१४३
यो चा पि मित्ते	१३४	यो वे अनट्ट व नट्ट ति चाह	२८१
यो चा पि सीति	१३४	यो वे कत्ते पटिकत्ते	१०६
यो चीघ कम्म कुरस्से	१०३	यो वे काले असम्पत्ते	१००
यो जेत्तु वे राजारये	३०८, ३३८	यो वे वस्सन्ति वत्वान	३१२, ३१३
यो जेहिं सारथि यान	३१३	यो वे धम्म घञ कत्वा	२९
यो सस्स दुनत्तजातस्स	२५५	यो वे नरो सुहृद	३८९
यो तित्थुकस्सखस्स	८९	यो वे पितुहृदयस्स	३४५
यो ते इम विसालनिच्च	१९९	यो वे भेत्तेन चित्तेन	४०
यो ते पुत्तके अजादि	१९१	यो वे याचनजीवानो	१५३
यो ते विस्सासये	१८८	यो वे सब्बसमेवान	७२
यो ते सत्ता दहरो	१९१	यो सब्बलोकस्स	२१४
यो ते हृत्ये च पादे च	९२	यो साहसेन अधिगम्प	१८७
यो त विट्ठुग्गा	२६५	यो हरे मत्तिक थाल	१२६
यो त विस्सासये तात	१०९	यो हिरवा पुन्बसम्भोग	३५९
यो दन्धकाले तरति	१०७	यो ह्हे सहेस्सस्स	२२८
यो दन्धकाले दन्धेति	१०७	योह अत्य च धम्म च	३७७
यो दिस्वा भिक्खु	१४२	य अन्नपानस्स पुरे लभाम	९९
यो दुक्खभुट्टाय भवेय्य ताथ	२४, ५४	य उस्सुका सङ्घरन्ति	७७
यो देवीय दक्खिणाय	२३६	य एकराजा पथवि	२८०
योघ उप्पत्तित अत्य	१७०	य एणिकूलस्मि जन	१५५
यो धम्मलद्धस्स ददाति	१७५	य एता उपसेवन्ति	७०, ७१, ३४४
यो न हन्ति न धारोति	२१२	य किञ्चि उमतो तीरे	३५८
यो नावचानाति सहायमित्ते	२१४	य किञ्चि पिट्ठ च हुत च	१९९
यो नीलिय मण्डयति	१०७	य च जञ्जा कुले जातं	१२१
यो परेस वचनानि	११८	य च हेतुमुपादाय	२३५
यो पण्डेन चित्तेन	१४	य ते पविकल्पित पुरे	१९
यो पाणभूतानि	१७६	य त अपुच्छिम्ह	३१९

लङ्घि समुद् पवखन्दि	१९३	वर च मे ह्रस भव	१८२
लड्डहारो कतोकासो	३८७	वर वर त्वं निह्न	७८
लड्ढाय यन्था तव निञ्चमिन्ध	१४८	वस देवानुभावेन	२९६
लड्ढा सतसहस्रानि	१९३	वसेय्याम तवागारे	२५२
लड्ढा सुख भञ्जति	३१६	वसमिव सरे पादे	२७०
लसौ च ते निष्फलिता	३२	वस्मानि पञ्चाससमाधिकानि	७५
लहु च वत क्षिप्य च	१७०	वार्चं मन च पर्णिधाय	२२५
लाभा वत मे अनप्यरूपा	२४५	वाचाय सखिलो मनो	१३६
लाभो अलाभो यसौ	९९	वाचा व किर ते आसि	२१
लाभो सिलोको	२५४	वाणिजकसमा राज	२९९
लित्त परमेन तेजसा	२२	वाणिजा समिति कत्वा	२९३
लुहृपुत्ता निसामेथ	३७१	वातस्सितानि भक्खेसि	३८२
लुह्वा देव समायन्तु	३७१	वाति गन्धो तिमिरान	११७
लुह्वा चरी पासहृत्थो	२९०	वाति चाय ततो गन्धो	९८
लुड्ढान लहुचित्तान	२३३	वामेन भिक्खमादाय	३०३
लुखानि तिपवीजानि	१४४	वायमेयं व पुरिसो	१४, २८, २६४, २६५
लोहेन वे हञ्जति	२२२	वारिदा पुरिमा साखा	२९४
		वाल्लोदक अम्परस	४४
		वाल्लमिगानुजरिते	३८२
		विक्रन्त सूकर दिस्वा	७९
		विकिण्णवाच अनिगुह्मन्त	३८८
		विक्कम रे हरिपाव	११७
		विक्रमामि न पारेमि	११७
		विचराम दानि गिरिवनदियो	२७४
		विचेय्य दान	१७६
		विज्जमानेषु वाकेसु	४६
		विज्जाधरा धोरमधीयमान	३५५
		वित्ति भुस उन्धुरान	१०४
		विदेसवास वसतो	८८
		विद्धो च नागो	३७४
		विना पि दाना तव वचन	३३७
		विनील दुग्गा भञ्जति	३७
		विब्भन्तचित्ता कुपितिन्द्रियासि	३३५
		विब्भन्तचित्तो कुपितिन्द्रियोसि	१५१
		विरते मेथुना वम्मा	२९७, २९८, २९९, ३००, ३०१
		विस्सपक्खेहि मे भेत	५०
वदुनावळि सङ्कासा	३८१		
वहुतामेव निद्रोयो	१२३		
वण्णगन्धरसूपेतो	४५		
वण्णवा अभिरूपोसि	२११		
वण्णारोहेन जातिया	११८		
वधिससमेत ति	३७४		
वधिससामि ते लट्टकिन्हे	११६		
वनिब्बतो मग्ध वनि	३१२		
वन यदग्गि दहति	१०७		
वन्दामि त कुञ्जर	११५, ११६		
वन्दे अह पब्बतराजसेट्ट	३९६		
वन्दे इन्दीवरीसाम	३९६		
वन्दे ते अथिरत्तहो	२७४		
वन्दे भागीरथि गङ्ग	३९६		
वन्दे सीहे च अग्गे च	३९६		
वम्भीकसूपस्मि किपिल्लिकानि	२८६		
वर चे मे अदो सक्क	१९४, १९५, २५८, २५९, २६०		

सङ्घि बाह्यसहस्रानि
सठस्स साठेयमिद सुचिन्तितं
सत्तमेको च मे पुत्ता
सत्त सहस्सानि
सत्ततन्नि सुमधुर
सत्त मे रोहिता मच्छा
सत्तवस्सा पब्बजिता
सत्ताहमेवाहं
सत्तिगम्बो च चौरान
सदा म गिल्ले मच्चु
सद्दुहामि महाराज
सद्दुहसि सिङ्गालस्स
सद्दाय निक्खम्म पुन
सन्ता दन्तायेव
सन्ति अञ्जे पि ख्वखासे
सन्ति अञ्जे पि सकुणा
सन्ति अञ्जे पि ससका
सन्ति पक्खा अपत्तना
सन्ति खक्खा हरिपत्ता
सन्दिट्टिकमेव अम्म
सन्धि कत्वा अमित्तन
सप्प पमोक्खामि न ताव
सब्बकामददं कुम्भ
सब्बञ्जू सब्बविदू च
सब्बत्थ कत्तपुञ्जास्स
सब्बभोगा परिजिण्णा
सब्बमिद चरिम कर्तं
सब्बलोकविशद्दोसि
सब्बस सीतिभूतान
सब्बसहारको नत्थि
सब्बा क्किरेव परिनिट्ठितानि
सब्बा दिसा अनुविसटोहमस्सि
सब्बानि एतानि भुवासितानि
सब्बा परिक्खया फेग्गु
सब्बानिसो रण कत्वा
सब्बायसं कूटमत्तिप्पमाण
सब्बो अपिहिता द्वारा

२५८	सब्बो पिमे देवसमा	१५८
५५	सब्बेव ते धम्मगुणा	२८४
३२३	सब्बे समागम्म करीम	२३७
२६१	सब्बे समेव हि	३५३
६३	सब्बेसु किर भूत्तेसु	४२
९३	सब्बेस सीतिभूतान	२७८
१४४	सब्बेहि किर आतीहि	७३
२००	सब्बेहि किसुको विट्ठो	६४
३२६	सब्बो जनो हिसितो	६२
३७८	सब्बो लोको अत्तमनो अहोसि	५४
४७	सब्बो लोको परिचित्तो	२६२
२६	सब्बो व लोको एकतो	२४६
२०१	सब्बं नरान सफलं	३०७, ३०८
२०१	सब्बं भण्ड समादाय	१२६
१६२	सब्ब सुत्तमधीयेथ	१२५
१३२	सम्भरेज समासेय	४६
२१६	समणं त मञ्जमानो	९७
१०	समणे तुव ब्राह्मणे	२०२
१८२	समणे ब्राह्मणे ना पि	२४०
१७२	समणे ब्राह्मणे वन्दे	३९६
३९, ३९२	समणे मय ब्राह्मणे	२०६
१४०	समणो त्ति मे सम्मततो	३९०
८१	समातिक्क अनवसेकं	२२
२५८	समपित्तो पुथुसत्त्लेन	३७५
७९	समा अम्मट्टवेस्सेहि	२९९
३९९	समागता जानपदा	२६४
९०	समा शोपनिसादेहि	३००
२१२	सम्पत्तं अत्तनि वेर	२१२
२७८	सम्पन्नवाहनो पोसा	३२४
२५	सम्पन्नं साल्लिकेदार	२६८
८७	सम्पस्स अत्तनि वेरं	२१२
२२२	सम्पेसि खो म वाचाय	१३१
१९६	सम्पेसितो च रञ्जा	२५७
१६९	सम्बोधिपत्तो स महानुभावो	३७६
४३	सम्भवो नाम मे भाता	३७९
१०८	सम्मुखा वा तिरोक्खा वा	९८
१९३	सम्मोदमाना गच्छन्ति	१०

सरभा सरदे काले	१६२	साधु होतु तपो विष्णो	२४०
सरमे च गते दिक्वा	१६३	साधु सम्बद्धला ज्ञाती	१८
सरभेषु मन क्त्वा	१६२	सा नून पुन रे पक्का	४००
सरभ गिरिदुर्गास्मि	२६५	सा नूनसा कपणिका	२१८
स राजपुत्रो परिदेवयन्तो	३३१	सा नूनाह इतो गन्त्वा	१६९
स राजा इसिना सत्तो	१७४	सा नूनाह भरिस्सामि	१५९
स राजा परिदेवेसि	३४२	सामग्गिमेव सिक्खेव	२५२
स राजा पाविसि ब्यम्ह	३३९	सामा च खो चन्दनलिप्तगता	११३
सरानि खीयन्ति	३५३	सा मुहुत्त पलायित्वा	३२०
सरीरदव्य बुद्धव्य	४९	सा म अत्तेन पानेन	११८
सरीरमञ्जम्हि छितातिमञ्जह	१८९	सा म सण्हेन मुदुना	११८
सर च जुहति पोसो	२४२	सायमेके न दिस्सन्ति	२२९
सवनेन एकस्स	२५२	साय च पातो उदक	३३२
सवनेन पियो मेसि	२५२	साय समञ्जा इधमञ्जपत्ता	४१
ससत्था तात राजानो	२५४	सारिपुत्तो तवा मागो	१९७
ससमुदपरियाय	९०, १८५, ३८७	सालीन ओदन मुञ्जे	९०, १०८
सहस्सकण्ठो सतगेण्डु	७१	सा होतु नावा	१९९
सहस्सवेदो पि न त	१२९, २७७	साह अहिंसारसिनी	२८३
सा इस्सिता दुक्खिता	३७२	साह द्वाहणराजान	२८३
साक भिस मधु मस	३०३	सालूरसङ्घ च नित्थेयित्वा	३२७
सा कातियानि सुणिसाय	१६८	सिक्खेय्य सिक्खितव्वानि	२५
साखाहि रक्खो लभते	३५०	सिङ्गाल बाल दुम्भेव	१२६
सागरपरियन्ताय	२५७	सिङ्गालो मानयद्धो	६२
सा च अन्तेपुर गन्त्वा	३४३	सिङ्गीमिगो आयतचक्खुनेत्तो	७२, १३९
सा च अस्समयागच्छि	३९६	सिङ्गेन निह्णहेत	७६
सा च छिन्ना व पणरि	२९३, २९४	सिरी च लक्खी च	१७१
सा तत्थ उपसङ्गम्म	३४२	सीलवन्तो न कुब्बन्ति	१०३
सा तत्थ परिदेवेसि	३९६	सिलेसूपमा सिक्खिरि	२३४
सा तत्थ वित्ता सुमना	१९९	सील किरिव कल्याण	२१, ८१, १००
सादु वा यदि वासादु	१०८	सील सेय्यो सुत्त सेय्यो	११९
सादूनि रमणीयानि	१०८	सीस नह्णानुप्लमालभारी	३७३
साधु खो पण्डितो नाम	२३	सीहवृगुली सीह्नखो	४५
साधु खोसि अनुपपत्तो	२९५	सीहा च ब्यग्घा च	३५५
साधु खो सिप्पक नाम	२५	सीहा ब्यग्घा च दीपी च	३८३
साधु जागरत सुत्तो	१६३	सीहो च सीह्णानेन	३४
साधु भासदिय यक्खो	२२६	सुकस्स भासमानस्स	१४३
साधु सक्खि क्त होसि	१८२, १८३	सुक्खिच्छरूप परिदेवयन्धो	३२७, ३२८

सुककच्छवी वेधवेरा	२४१	सुवण्णमाल सतपत्त फुल्लितं	१९७
सुकखञ्जलिपमहिता	२०८	सुवण्णसंकञ्चघरा	३९७
सुकख च रुक्ख कोट्ठाप	१८२	सुवस्स च वर वत्वा	१८२, १८३
सुखकामे दुक्खापेत्वा	१७५	सुवासित इस्सिन	२८२
सुखस्सानन्तरं दुक्ख	१७४	सुविजान सिङ्गाळान	२५३, २५५, २६४
सुखा घरा वच्छनख	६०	सुसुख वत जीवन्ति	१४३
सुखी पि हेके न करोन्ति	२१३	सुसुखं वत जीवामि	९४
सुसुमालरूप दिस्वा	३०२	सुसु यथा सक्खरघोतपाणी	६७
सुख जीवितरूपोस्मि	५५	सुसविहितकम्मन्त	३९९
सुख दुक्खेन परिपाचयन्तो	२१३	सुच्चि कम्मारागामस्मि	१३८
सुखं निरासा सुपति	१००	सुरेन बलवन्तेन	२७७
सुख नु खण्डसो छिन्न	२३५	सुरो सुरेन सङ्गम्म	५७
सुख वत म जीवन्त	२४	सेतानि हिमवतो	२७३
सुचित्तपत्तछदन	१३५	सेनाभोक्खपलाभेन	१२०
सुच्चज वत नच्चजि	९५	सेनेव त्व पणसि	३६५
सुणन्तु मय्ह परिसा	३३२	सेनो वलसा पतमानो	४०
सुणन्तु मे जानपदा	१८५	सेय्यो अमित्तो मयिया उपेतो	१२
सुणिसा हि मय्ह वञ्छा	१६७	सेय्यो अमित्तो मेघावी	१२
सुणोम धम्म असत्ता	२०६	सेय्यसो सेय्यसो होति	७८
सुणोमि तिट्ठामि	२१९	सेख सुमट्ठ नरवीरनिट्ठित्त	१५८
सुणोहि मय्ह वचन	२१९	सेवमानो सेवमान	३२६
सुता हि मय्ह परमा विसुद्धि	८४	सो अय ह्यायति चेव	८३
सुतितिवक्ख अरञ्जमिह	१८८	सो करस्सु आनुभाव	९६, २१२
सुत मेत महाब्रह्मे	१८३	सोकट्टाय दुरत्ताय	३९५
सुत्वा कण्णसुख वाचं	३२१	सो कोसियो अत्तमनो	२६९
सुदस्स वज्जमञ्जेस	१२६	सो खत्तियो होतु	२७९
सुदित्ठरूपमुग्गतपानुनत्तिना	१८९	सो गामणी होतु	२८०
सुदुक्कर कम्ममकासि	२७५	सो घोररूप निरय	१३०
सुदुल्लभित्थी पुरिसस्स	३९८	सो च पोक्खरणीतीरे	३१४
सुद्धातो सुविलित्तोसि	१२७	सोचयिस्सति म कन्ता	१६५
सुब्भू सुमा सुप्पटिमक्ककम्बु	१९८	सो च वेणेनुदप्पत्तो	३८४
सुमज्ज च सुपास च	१३८	सोच पण्डु किंसो होति	११४
सुरक्खित मे ति कय	१९०	सो छिन्नवात कमसी	३६०
सुरामेरयभाघुका	२२७	सोतत्तो सोसिन्धो चेव	२२
सुलद्धलामा जनकस्स	१५२	सो ते करिस्सामि	८९, १०२
सुलद्धलामो वत मे	३०८	सो ते सुव वर दम्मि	१८२, १८३
सुवण्णचित्तक भूमि	३३९	सो तत्थ भुत्वा च	३३९

सो नून मधुर भाति	२१६	सोळसिथिसहस्सानि	२८३, ३३६, ३५९, ३८७
सो नूनाह इतो गन्त्वा	१६९	सवसन्ता विवसन्ति	२५३
सो पञ्चत निरये	३३८	सवासेन हवे सक्क	१२४, १६०
सो पस्ससन्तो महता	१४०	सविग्गारूपो इस्सिना	१८९
सो बज्झनू पासससेहि	२८१	सविग्गारूपो परिसाय	१५२
सो ब्रह्मगुत्तो चिरमेव जीव	३५	स्नेहसङ्गयिता गन्था	१९४
सो ब्राह्मणो होतु	२७९	स्वस्स गोमयचूण्णानि	१२०
सोमति मच्छो गङ्गेय्यो	५१	स्वागत ते महाराज	२९५
सो भिन्नसीसो रहिरमखितङ्को	२८७	स्वाधिप्यागा भारद्वाजो	३७७, ३७८, ३८०
सो माणवो तस्स पावदि	२०९		
सो म ततो समुट्ठासि	३८३		
सो म दहति रागग्गि	५४	हृत्थपादा च ते सेता	३८१
सो म दिस्वा किस	३८२	हृत्थपाद यथा छिन्दे	३२५
सोवण्णमयो पभस्सरो	२०९	हृत्थारोहा अनौकट्टा	३९९
सोवण्णमय मणीमय	२०९, २१६	हृत्थिगवस्सा चिमे बहू	१६४
सो वेदजातो अज्झभवि	७१	हृत्थी गवस्सा मणिकुण्डला	३१८
सो वो अह पमोक्खामि	३२०	हृत्थीहि अस्सेहि रयेहि	३५२, ३५३
सोसेत्वा नून मरण	३५७	हृदयङ्गम कण्णमुख	२९१
सोह अपेतदरथो	३५७	हन्ति हृत्थेहि पादेहि	१०९
सोह अब्बूळहसल्लोस्मि	११२, १२५, २१०, २१७	हन्त्वा छेत्वा वधित्वा च	६४
सोह एतादिस हित्वा	२९७	हन्दज्ज त्व सुञ्च वधा	३९२
सोह एव पजानामि	३०९	हन्द दानि वनन्तानि	१४७
सोह गन्त्वा मनुस्सेसु	२९६	हर बन्न च पान च	११०
सोह चतुप्पत्तमिम	२६३	हरीतक आमलक	२९९
सोह जनिन्देन	२५०	हृत्थिहराग कपिचित्त	१०९, १८८
सोह तदेव पुनप्युन	१६४	हित्सेन तास नन्दामि	२८३
सोह तमेवानुविचिन्तयन्तो	१६१	हित्वा गन्धारविसय	१५६
सोह तेनाभिसत्तीस्मि	३८४	हित्वा यामसहस्सानि	१५६
सोह ददामि सारतो	३८६	हित्वा घर पब्बजितो	३९१
सोह दस्स च भोक्ख च	२३०	हिमन्चये हेमवताय	३२७
सोह नयेन सम्पन्नो	४०	हित्थो ति हिम्मतिय पोसो	३५०
सोह नून इतो गन्त्वा	९२	हिरञ्ज मे सुवण्ण मे	५५
सोह सत अञ्जतरोस्मि	१८१	हिरिञ्जोत्तप्पसम्भवा	४
सोह सहस्सबीनो व	१७५	हिरिया तितिक्खाय	३९२
सोह सहा व साखाहि	३८२	हिरि तरत्त विजिगुच्छमान	११९
सोह मील समादिस	८१	हिरि मना पि अहिरीकभाव	३६३
सोळसाहि च वार्त्तस	१९३	हीनज्जन्तो पि चे होति	३२४

[६३]

हीनेन ब्रह्मन्तरियेन
होति सीलवतं अत्यो
होन्ति हेते महाराज

१७६	हुंवि तुवं एवमञ्जलि सेम्यो	२६
५	हसा कोञ्चा मयूरा च	५०
८९	हंसो पलासमवच	१२३

ॐ

— : —

सुद्धिपणं

पिठ	पन्तियं	असुद्धपाठो	सुद्धपाठो
७४	१८	मे युनक	मेयुनक
९१	६	अहिं सय	अहिंसय
१८६	२	अहिं सय	अहिंसय
३२७	५	साळूरसङ्घसा	ळूरसङ्घ
३४४	१८	सष्ठान	सष्ठान
३८९	२	अनत्य वा	अनत्यवा

—: ० :—

मुद्रक—टेकनिकल प्रेस प्राइवेट लिमिटेड
२, लाजपत रोड, प्रयाग

प्रकाशक—मिश्र जगदीश काश्यप, मन्त्री, पालि प्रकाशन मण्डल,
बिहार, नालन्दा (पटना)

